

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Бољевац, 19. јун 2026. године

www.boljevac.org.rs

Година XIX – број 13

САДРЖАЈ

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

1	Одлука о усвајању просторног плана општине Бољевац	2
2	Просторни план општине Бољевац	8
3	Одлука о изменама и допунама Одлуке о мањим монтажним објектима привременог карактера	281
4	Решење о измени Решења о образовању општинског штаба за ванредне ситуације на територији општине Бољевац	283
5	Закључак о недоношењу Одлуке о допуни Одлуке о Општинском правобранилаштву Општине Бољевац	283
6	Решење о престанку дужности и именовању директора Јавне библиотеке „Бољевац“	284
7	Одлука о завршном рачуну буџета Општине Бољевац за 2025. годину	286

1.

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр.72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - други закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25) и члана 40. став 1. тачка 5) Статута Општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац”, бр.2/19, 13/22, 23/23 и 6/25), Скупштина Општине Бољевац, на седници одржаној 19.06.2026.године, донела је

О Д Л У К У О УСВАЈАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Члан 1.

Усваја се Просторни план општине Бољевац (у даљем тексту: План).

Члан 2.

План обухвата целокупно административно подручје општине Бољевац површине око 827,5км².

У обухвату административног подручја општине Бољевац налази се 19 (деветнаест) катастарских општина: Бачевица, Боговина, Бољевац, Валакоње, Врбовац, Добро Поље, Добрујевац, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мали Извор, Мирово, Оснић, Подгорац I, Подгорац II, Рујиште, Савинац и Сумраковац.

Члан 3.

План представља основни развојни документ и плански основ за активирање свих потенцијала са којима општина Бољевац располаже, као и истовремено санирање до сада изражених неповољних тенденција у развоју.

Основни циљ Плана је дефинисање планског основа за одрживи просторни развој кроз целокупно сагледавање подручја обухвата Плана као целине, интегративног просторног планирања, заштите природних и створених вредности, заштите животне средине, као и усклађеног развоја са суседним подручјима и просторно-функционалне интегрисаности са окружењем, кроз имплементацију свих развојних стратегија, планова и студија које су усвојене или су у поступку доношења.

Општи циљ Плана је дефинисање дугорочног просторног концепта развоја за период до 2035. године и формирање планске основе за даљу урбанистичку разраду у оквиру одређених значајнијих просторних целина и услова за израду техничке документације за делове планског подручја.

Посебан циљ Плана везан је за решавање проблема и развоја инфраструктуре, насеља, и комуналног опремања, очувања природних вредности и културно-историјске баштине и амбијенталних целина, као и смањења разлика у развоју појединих делова општине, коришћења алтернативних извора енергије, развоја привредних зона и њиховог опремања, развоја и коришћења природних ресурса, дефинисања простора и коридора од општег интереса, мера заштите и друго.

План садржи и уређајне основе за сеоска насеља на територији општине Бољевац за која није предвиђена израда планског документа, односно урбанистичког плана, тачније за Валакоње, Добрујевац, Јабланицу, Криви Вир, Мали Извор, Оснић, Подгорац Село и Савинац, чиме се стварају услови за равномерни развој села.

Члан 4.

Просторни план општине Бољевац, израђен од стране привредног друштва ПЛАН УРБАН ДОО Нишка Бања, заједно са привредним друштвом ЈУГИНУС ДОО Београд, привредним друштвом ИСТ УРБАН ДОО Ниш и Славољуб Ђурђановић ПР Геодетска радња ГЕОМЕТАР ЂУРЂАНОВИЋ Ниш, усваја се у следећем садржају:

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

2. ОПШТИ ПОДАЦИ, ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

3. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

4. ВИЗИЈА И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

5. КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

5.1. ПОЛАЗИШТА КОНЦЕПЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

5.1.1. Опис постојећег стања и начина коришћења простора (природни системи и ресурси, дистрибуција становништва, мрежа насеља и јавних служби, дистрибуција привредних делатности, просторни развој туризма, инфраструктурни системи, заштита животне средине, предела, природних вредности и културних добара, смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама) - синтезни приказ потенцијала и ограничења за развој планског подручја

5.1.1.1. Природни услови, системи и ресурси - анализа и оцена стања

5.1.1.2. Становништво, насеља и створене структуре - друштвени и привредни ресурси планског подручја

5.1.1.3. Инфраструктура

5.1.1.4. Оцена постојећег стања животне средине, предела, природних и културних добара на планском подручју

5.1.1.5. Начин коришћења простора

5.1.1.6. Синтезни приказ потенцијала и ограничења за развој планског подручја - SWOT анализа

5.1.2. Извод из планских докумената вишег реда, развојних стратегија и друге документације

5.2. КОНЦЕПТ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

II ПЛАНСКИ ДЕО

1. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1.1. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ НАМЕНА ПРОСТОРА

1.2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

1.2.1. Пољопривредно земљиште и развој пољопривреде

1.2.2. Шуме и шумско земљиште, ловни ресурси и развој шумарства и ловства

1.2.3. Воде и водно земљиште и развој водопривреде

1.2.4. Геолошки ресурси - минералне сировине и хидрогеолошки ресурси

1.3. КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ИЗГРАЂЕНИХ ПОВРШИНА И СТРУКТУРА - ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

1.4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

1.4.1. Становништво

1.4.2. Мрежа насеља и центара и развој руралних подручја

1.4.3. Јавне службе

1.5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

1.5.1. Развој пољопривреде, шумарства и водопривреде

1.5.2. Просторни развој индустрије

1.5.3. Просторни развој услужних система

1.6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

1.7. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА, ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

1.7.1. Саобраћај

1.7.2. Хидротехничка инфраструктура

1.7.3. Енергетска инфраструктура

1.7.3.1. Електроенергетска инфраструктура

1.7.3.2. Гасификација и топлификација

1.7.3.3. Обновљиви извори енергије

1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

1.7.5. Остала комунална инфраструктура - објекти намењени заједничком коришћењу и управљање отпадом

1.8. ПРАВИЛА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДРУГО (заштита животне средине и заштита, уређење и унапређење предела, заштита, уређење и унапређење природних добара, заштита, уређење и унапређење културних добара, организација простора од интереса за одбрану земље и заштиту од елементарних непогода и друго)

1.8.1. Заштита животне средине

1.8.2. Заштита уређење и унапређење предела, природних вредности и културних добара

- 1.8.2.1. Заштита, уређење и унапређење природних добара и предела
- 1.8.2.2. Заштита, уређење и унапређење непокретних културних добара
- 1.8.3. Организација простора и мере од интереса за заштиту од елементарних непогода и организација простора и мере од интереса за одбрану земље и заштиту од ратних дејстава
- 1.8.3.1. Заштита од елементарних непогода и технолошких удеса (акцидената)
- 1.8.3.2. Заштита од интереса за одбрану земље
- 1.8.4. Смањење негативних ефеката, катастар загађивача, мониторинг животне средине и остале мере, правила, критеријуми и активности и смернице за израду техничке и планске документације

1.9. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ ПЛАНског ПОДРУЧЈА

2. ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

- 2.1.1. Концепција уређења карактеристичних грађевинских зона или карактеристичних целина одређених Планом према морфолошким, планским, историјско-амбијенталним, обликовним и другим карактеристикама
 - 2.1.1.1. Пољопривредно земљиште
 - 2.1.1.2. Шуме и шумско земљиште
 - 2.1.1.3. Водно земљиште
 - 2.1.1.4. Остале намене - ловна подручја (ловишта), риболовна подручја и експлоатација минералних сировина и ресурса
 - 2.1.1.5. Грађевинско земљиште и грађевинска подручја
 - 2.1.1.5.1. Опис и одређење грађевинских подручја у обухвату уређајних основа за села
 - 2.1.2. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге техничке и комуналне инфраструктуре као и услови за њихово прикључење
 - 2.1.2.1. Правила уређења и грађења за површине и објекте јавне намене
 - 2.1.2.1.1. Уређење и изградња јавних површина и објеката у насељима за које плански документ садржи уређајне основе
 - 2.1.2.2. Заштитни појасеви и режими заштите, изградње и забрањене изградње
 - 2.1.2.3. Правила уређења и грађења за саобраћајну инфраструктуру
 - 2.1.2.4. Правила уређења и грађења хидротехничке инфраструктуре
 - 2.1.2.5. Правила уређења и грађења електроенергетских објеката и обновљиви извори енергије
 - 2.1.2.6. Правила уређења и грађења објеката електронске комуникацијске инфраструктуре
 - 2.1.2.7. Правила уређења и грађења гасоводне мреже и објеката
 - 2.1.2.8. Правила уређења и грађења комуналних објеката
 - 2.1.3. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта, који је потребан за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе
 - 2.1.4. Услови и мере заштите природних добара и непокретних културних добара и заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи, мере заштите од елементарних непогода и несрећа и мере заштите од интереса за одбрану земље
 - 2.1.4.1. Заштита животне средине
 - 2.1.4.2. Заштита, уређење и унапређење предела, природних вредности и културних добара
 - 2.1.4.3. Организација простора и мере од интереса за заштиту од елементарних непогода и организација простора и мере од интереса за одбрану земље и заштиту од ратних дејстава
 - 2.1.4.3.1. Заштита од елементарних непогода и технолошких удеса (акцидената)
 - 2.1.4.3.2. Заштита од интереса за одбрану земље
 - 2.1.5. Услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, деци и старим особама, у складу са стандардима приступачности
 - 2.1.6. Попис објеката за које се пре санације или реконструкције морају изградити конзерваторски или други услови за предузимање мера техничке заштите и других радова у складу са посебним законом
 - 2.1.7. Мере енергетске ефикасности изградње - Услови и препоруке за повећање енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

- 2.2.1. Правила уређења и грађења за просторе изван граница грађевинских подручја насеља и граница важећих урбанистичких планова
 - 2.2.1.1. Пољопривредно земљиште
 - 2.2.1.2. Шумско земљиште
 - 2.2.1.3. Водно земљиште
 - 2.2.2. Правила грађења за просторе у границама грађевинских подручја насеља - Уређајне основе за села
 - 2.2.2.1. Претежна намена површина и компатибилност намена у грађевинском подручју
 - 2.2.2.2. Правила уређења и грађења на грађевинском земљишту
 - 2.2.2.2.1. Општа правила уређења и грађења
 - 2.2.2.2.1.1. Правила парцелације
 - 2.2.2.2.1.2. Општа правила за објекте - правила урбанистичке регулације, уређења изградње
 - 2.2.2.2.2. Посебна правила за објекте
 - 2.2.2.2.2.1. Правила градње и регулације за стамбене објекте - породично становање

- 2.2.2.2.2.2. Правила градње и регулације за објекте мешовите намене - пословни и стамбени објекти (првенство у централним зонама насеља)
- 2.2.2.2.2.3. Објекти туристичке и спортско-рекреативне намене
- 2.2.2.2.2.4. Производни, пословни и комерцијални објекти и привредни комплекси и објекти
- 2.2.2.2.2.5. Верски објекти
- 2.2.2.2.3. Остала општа правила уређења и грађења за села
- 2.2.2.2.3.1. Општа правила градње за објекте саобраћајне инфраструктуре
- 2.2.2.2.3.2. Општа правила градње за објекте и мреже техничке и комуналне инфраструктуре
- 2.2.2.2.3.3. Општа правила градње за уређење и изградњу комуналних површина и објеката
- 2.2.2.2.3.4. Општа правила градње за поједине намене и објекте
- 2.2.2.2.3.5. Остала правила

2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА

- 2.3.1. Остваривање Плана
- 2.3.2. Приоритетна планска решења по областима и мере за равномернији територијални развој
- 2.3.2.1. Приоритетна планска решења по областима
- 2.3.2.2. Мере за подстицање равномерног територијалног развоја и кооперације са суседним општинама
- 2.3.3. Учесници, мере и инструменти за имплементацију Плана
- 2.3.3.1. Учесници у имплементацији плана
- 2.3.3.2. Мере и инструменти за имплементацију Плана

III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПЛАНА

ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНА

- Рефералне карте у размери 1:50.000:
 - Реферална карта бр.1: Намена простора
 - Реферална карта бр.2а: Мрежа насеља и инфраструктурни системи
- саобраћај, мрежа и функције насеља
 - Реферална карта бр.2б: Мрежа насеља и инфраструктурни системи
- електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура
 - Реферална карта бр.2в: Мрежа насеља и инфраструктурни системи
- хидротехничка и гасоводна инфраструктура
 - Реферална карта бр.3: Туризам и заштита простора
 - Реферална карта бр.4: Карта спровођења
- Графички прикази уређајних основа за села (према Пројектном задатку) у размери 1:2.500:
 - 1. Валакоње
 - 2. Добрујевац
 - 3. Јабланица
 - 4. Криви Вир
 - 5. Мали Извор
 - 6. Оснић
 - 7. Подгорац Село (КО Подгорац I и II)
 - 8. Савинац
- Графички прикази грађевинских подручја осталих сеоских насеља у размери 1:2.500:
 - 9. Бачевица
 - 10. Боговина
 - 11. Бољевац
 - 12. Добро Поље
 - 13. Илино
 - 14. Луково
 - 15. Мирово
 - 16. Рујиште
 - 17. Сумраковац
 - 18. Врбовац

ДОКУМЕНТАЦИОНИ ДЕО ПЛАНА

- Одлука о изради Просторног плана општине Бољевац и Одлука о изради стратешке процене утицаја на животну средину;

- Пројектни задатак за израду Просторног плана општине Бољевац;
- Елаборат за рани јавни увид Просторног плана општине Бољевац;
- Списак прибављених услова имаоца јавних овлашћења;
- Извештај о обављеном раном јавном увиду, Извештај о обављеној стручној контроли Нацрта, Извештај о извршеној презентацији Нацрта Просторног плана општине Бољевац и Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, Извештај о извршеном јавном увиду и Решење којим се даје сагласност на „Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Бољевац на животну средину”, Извештај о извршеној контроли усклађености Просторног плана општине Бољевац од стране Комисије за контролу усклађености Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије и сагласност на плански документ;
- Одлука о усвајању Просторног плана општине Бољевац;
- Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Бољевац на животну средину (посебна свеска);
- Регистрација и лиценца „Б” за израду планске документације предузећа - обрађивача;
- Лиценца одговорног планера Дубравке Павловић - руководиоца израде Плана;
- Решење о одређивању одговорног планера и изјава одговорног планера.

Члан 5.

Текстуални део Плана, тачније „Уводне напомене” и поглавља „Полазне основе за израду Плана”, „Плански део” и „Завршне одредбе Плана”, саставни је део ове Одлуке.

План ће бити евидентиран у Централни регистар планских докумената и доступан у електронском облику, путем интернета, без накнаде.

План ће у аналогном облику бити доступан у архиви Одељења за урбанизам, обједињену процедуру, извршења и имовинско правне послове Општинске управе општине Бољевац, улица Краља Александра бр.24, Бољевац.

Члан 6.

О спровођењу ове Одлуке стараће се Одељење за урбанизам, обједињену процедуру, извршења и имовинско правне послове Општинске управе општине Бољевац.

Члан 7.

Даном ступања на снагу ове Одлуке престаје да важи Просторни план општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац”, бр.15/3/11).

Члан 8.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бољевац”.

О б р а з л о ж е њ е

Изради Просторног плана општине Бољевац приступило се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац”, бр.11/23), донете од стране Скупштине Општине Бољевац на седници одржаној 06. марта 2023.године, чији је саставни део Одлука о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана општине Бољевац заснована на мишљењу надлежног органа за послове заштите животне средине Општинске управе општине Бољевац, бр.501-11/2023-III-02 од 13. фебруара 2023.године.

Носилац израде Плана је Одељење за урбанизам, обједињену процедуру, извршења и имовинско правне послове Општинске управе општине Бољевац.

Обрађивач Плана је привредно друштво ПЛАН УРБАН ДОО Нишка Бања, заједно са привредним друштвом ЈУГИНУС ДОО Београд, привредним друштвом ИСТ УРБАН ДОО Ниш и Славољуб Ђурђановић ПР Геодетска радња ГЕОМЕТАР ЂУРЂАНОВИЋ Ниш.

Правни основ за израду Плана је Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр.72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - други закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25), Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр.32/19 и 47/25), Правилник о класификацији намене земљишта и планских симбола у документима просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр.105/20) и Одлука о изради Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац”, бр.11/23) чији је саставни део Одлука о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана општине Бољевац.

Од планске документације вишег реда за подручје општине Бољевац, која представља плански основ за израду Плана, утврђени су Просторни план Републике Србије од 2010-2020. године („Службени гласник РС”, бр.88/10), Регионални просторни план Тимочке крајине („Службени гласник РС”, бр.51/11), Просторни план подручја слива водоакмулације „Боговина” („Службени гласник РС”, бр.43/99), Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован” („Службени гласник РС”, бр.14/09), Просторни план подручја посебне намене природног добра Бељаница-Кучај („Службени гласник РС”, бр.98/14) и Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода Граница Бугарске - Граница Мађарске („Службени лист РС”, бр.119/12, 98/13 и 52/18).

При изради Плана анализирани су сви постојећи плански и стратешки документи, пројектна документација и пратеће студије, а њихови резултати, закључци и планска решења су укључени у исти. Како је израда Плана текла временски упоредо са израдом новог Просторног плана подручја посебне намене за Специјални резерват природе Ртањ, Просторног плана подручја посебне намене за слив водоакмулације Боговина, Просторног плана подручја посебне намене Државног пута IB реда Параћин - Зајечар - Неготин, као и Просторног плана подручја посебне намене магистралних гасовода источне Србије, усаглашена планска решења су инкорпорирана у План према динамици и детаљности која је била расположива.

Основне информације о току израде Плана - претходне активности

У периоду од 8. до 28. децембра 2023.године вршено је анкетање председника месних заједница са достављањем попуњених анкетних листова обрађивачу планског документа.

На седници Комисије за планове општине Бољевац одржаној 30. јануара 2024.године разматран је материјал за рани јавни увид Просторног плана општине Бољевац.

Рани јавни увид Плана одржан је у трајању од 15 дана, у периоду од 2. до 16. фебруара 2024.године. Материјал за рани јавни увид био је доступан заинтересованој јавности у просторијама органа јединице локалне самоуправе надлежног за послове просторног планирања и урбанизма као и на званичној интернет страници општине Бољевац. Правна и физичка лица су путем јавног огласа била позвана да доставе примедбе и сугестије на изложени Материјал Плана. У току трајања раног јавног увида у План, од стране носиоца израде планског документа, евидентирани су две примедбе, односно сугестије. Након завршеног раног јавног увида, на седници Комисије за планове општине Бољевац одржаној 23. фебруара 2024.године, разматран је и усвојен извештај о обављеном раном јавном увиду и дата сагласност обрађивачу Плана да може приступити изради Нацрта Плана.

Дана 27. фебруара 2024.године, у просторијама Општинске управе општине Бољевац, одржан је састанак представника општине Бољевац и представника групе обрађивача Плана са представницима месних заједница за које је предвиђена израда уређајних основа, у циљу сагледавања реалних потреба становништва и стања саобраћајне и комуналне инфраструктуре и јавних површина.

Дана 28. фебруара 2024.године, у просторијама Општинске управе општине Бољевац, одржан је састанак представника општине Бољевац и представника групе обрађивача Плана са представницима имаоца јавних овлашћења и привредницима, у циљу сагледавања њихових развојних планова за будуће инвестирање и активности планираних у наредном периоду на територији општине Бољевац а ради имплементације у предметни плански документ.

Дана 17. марта 2025.године одржана је седница Комисије за планове општине Бољевац на којој је разматрана граница обухвата Плана детаљне регулације индустријског комплекса за производњу експлозивних материјала „Бољевац брдо” у фази израде нацрта, сходно неопходним режимима заштите на посматраном простору, као и координација израда претходно поменутог планског документа и Просторног плана општине Бољевац обзиром да је дато мишљење по питању изнетог у контексту допуне програмског задатка израде предметног Плана.

Након обављене стручне контроле Нацрта Плана, на седници Комисије за планове општине Бољевац одржаној 9. септембра 2025.године, којом је проверена усклађеност планског документа са планским документима ширег подручја, одлуком о изради, законском регулативом, стандардима и нормативима, као и оправданост планског решења, дато је позитивно мишљење на Нацрт Плана и исти упућен у процедуру јавног увида.

Јавни увид у Нацрт Плана трајао је 30 (тридесет) дана, у периоду од 25. септембра до 25. октобра 2025.године. Нацрт Плана био је доступан заинтересованој јавности у просторијама органа јединице локалне самоуправе надлежног за послове просторног планирања и урбанизма као и на званичној интернет страници општине Бољевац. Правна и физичка лица су путем јавног огласа била позвана да доставе примедбе и сугестије на изложени Нацрт Плана. Такође, носилац израде планског документа упутио је и обавештења месним заједницама на територији општине Бољевац, тачније свим председницима месних заједница, о спровођењу поступка јавног увида, као и о начину информисања грађана о истом. У току излагања Нацрта Плана на јавни увид, а ради пружања потребних информација и стручне помоћи у вези са појединим планским решењима, Одељење за урбанизам, обједињену процедуру, извршења и имовинско правне послове, у сарадњи са групом обрађивача планског документа, организовало је јавну презентацију, одржану 6. октобра 2025.године у великој сали зграде општинске управе.

По обављеном јавном увиду у Нацрт Плана, 3. новембра 2025.године одржана је седница Комисије за планове општине

Бољевац коју су чинили јавни и затворени део седнице. Након констатовања пристиглих примедби, односно сугестија, и мишљења надлежних органа, посебних организација, односно ималаца јавних овлашћења, од стране Комисије за планове, затим јавног излагања ставова представника групе обрађивача планског документа о истим и образлагања примедби, односно сугестија, од стране заступника присутних подносиоца, као и краће дискусије, прешло се са јавног на затворени део седнице. Друга затворена седница Комисије за планове одржана је 10. новембра 2025.године а трећа затворена седница, на којој је усвојен и извештај о обављеном јавном увиду, одржана је 17. новембра 2025.године. Извештај о обављеном јавном увиду у Нацрт Плана усвојен је са закључком да се пре достављања предлога планског документа Скупштини општине Бољевац на доношење, а по исходовању водне сагласности и мишљења органа надлежног за заштиту животне средине, нацрт планског документа упућује на прибављање сагласности Главног републичког урбанисте у погледу усклађености истог са планским документима вишег хијерархијског реда, законом и прописима донетим на основу закона.

Комисија за контролу усклађености планског документа, на седници одржаној 12. децембра 2025.године у просторијама Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, разматрала је Нацрт Плана и сачинила Извештај о извршеној контроли усклађености Просторног плана општине Бољевац који садржи предлог надлежном органу за давање сагласности уз обавезу поступања по налозима и закључцима Комисије садржаним у истом. Сходно томе, Главни републички урбаниста дао је сагласност на Просторни план општине Бољевац уз обавезу поступања носиоца израде планског документа у складу са Извештајем пре упућивања предметног планског документа у даљи поступак прописан законом.

На седници Комисије за планове општине Бољевац одржаној 11. маја 2026.године обављена је стручна контрола Нацрта Плана након поступања у складу са налозима и закључцима Комисије за контролу усклађености планских докумената садржаним у Извештају о извршеној контроли усклађености Просторног плана општине Бољевац приликом које је констатована и водна сагласност исходована 8. децембра 2025.године, као и позитивно мишљење о испуњености услова заштите природе исходовано 17. априла 2026.године. Комисија за планове је, сходно мишљењу да је Нацрт Плана коригован у складу са предметним налозима и закључцима, назначила да је пре достављања предлога планског документа Скупштини Општине Бољевац на доношење неопходно исходовати и сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине на Нацрт Плана.

Како је Министарство заштите животне средине, дана 2. јуна 2026.године, дало сагласност на Нацрт Просторног плана општине Бољевац, Одељење за урбанизам, обједињену процедуру, извршења и имовинско правне послове Општинске управе општине Бољевац, као носилац израде Плана, упутило је предлог планског документа у процедуру доношења.

Између осталог, у поступку израде Плана израђен је Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Бољевац на животну средину, од стране привредног друштва ЈУГИНУС ДОО Београд, и исходовано позитивно мишљење, односно сагласност, на исти од стране надлежног органа за послове заштите животне средине Општинске управе општине Бољевац, дана 19. новембра 2025.године.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број 06-102/2026-1/3
У Бољевцу, 19.06.2026.године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
Зоран Јовић, с.р.

2.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Историјат планирања и стање планске документације за простор општине Бољевац

За простор општине Бољевац 2011. године је донешен тренутно важећи Просторни план општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“ број 15.3/2011), који је пратио и Извештај о стартешкој процени утицаја на животну средину. Од планске документације вишег реда за подручје Општине утврђен је: Просторни план Републике Србије од 2010-2020. године („Службени гласник РС“, број 88/2010), Регионални просторни план Тимочке крајине („Службени гласник Републике Србије“, број 51/2011), Просторни план подручја слива водоакумулације „Боговина“ („Службени гласник РС“, број 43/1999), Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован- ППППН „Бован“ („Службени гласник РС“, број 14/2009), Просторни план подручја посебне намене природног добра Бељаница-Кучај („Службени гласник РС“, број 98/2014) и Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода Граница Бугарске-Граница Мађарске („Службени гласник РС“, број 119/2012, 98/2013, 52/2018 и 36/2019) који представљају **плански основ за израду новог Просторног плана** општине Бољевац. **Полазна основа за израду новог Плана** је постојећи Просторни план општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 15.3/2011).

У претходном периоду рађен је низ пројеката везаних за техничку инфраструктуру, као и урбанистичко-планска документација која се односи на уређење појединих мањих зона и техничких система. Изградња у селима углавном је рађена без плана, на основу пројеката за поједине објекте.

Правни основ и садржина, начин и поступак израде планског документа

Изради Просторног плана општине Бољевац (у даљем тексту: Просторни план или ППО) приступа се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“ број 11/2023) (у даљем тексту: Одлука), донешене на основу члана 46. став 1 Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020,) – у даљем тексту Закон и члана 40. статута Општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац бр. 2/2019 и бр. 13/2022). У Одлуци је наведено да се за потребе израде ППО ради Стратешка процена утицаја на животну средину за чију је израду Скупштина општине Бољевац, на основу претходно обављеног поступка о одлучивању, сходно Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/2004 и 88/2010) у складу са законом донела Одлуку о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана општине Бољевац на животну средину („Службени лист општине Бољевац“, број 11/2023).

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора Просторног плана засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи, а израда Просторног плана се спроводи у свему у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом у о стратешкој процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини, начину и поступку израде документа просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/2019 и 47/2025) и другим законским и подзаконским актима и документима Републике Србије којима се уређује ова област.

Нови Просторни план садржи правила уређења и грађења, као и уређајне основе за села, у складу са Законом и Пројектним задатком за израду Просторног плана општине Бољевац и Стратешке процене утицаја Просторног плана општине Бољевац на животну средину. Просторни план је заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији. Саставни део Просторног плана чини и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Напомиње се да су при изради овог Просторног плана анализирани сви постојећи плански и стратешки документи, пројектна документација и пратеће студије, а њихови резултати, закључци и планска решења су укључени у нови Просторни план општине Бољевац док је стари ППО Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 15.3/2011), према Одлуци полазна основа за израду новог Просторног плана.

Просторни план општине Бољевац представља **основни развојни документ** и плански основ за активирање свих потенцијала са којима општина располаже, као и истовремено санирање до сада изражених неповољних тенденција у развоју.

Разлози, предмет, задаци и циљеви израде планског документа

Разлози доношења новог просторног плана су истек рока важења Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 15.3/2011) у уводу плана где стоји да је временски хоризонт Просторног плана до 2024. године. Након дванаест година примене и спровођења, стекли су се услови за доношење новог Просторног плана јединице локалне самоуправе, а нарочито због:

- измена и допуна Закона о планирању и изградњи и потребе да се изврши усклађивање са новим законским прописима из области планирања и изградње;
- измена и допуна или доношења нових законских прописа након усвајања Просторног плана општине Бољевац 2011. године, из области јавних путева, животне средине, водопривреде и осталих сегмената који се обрађују у Просторном плану, па постоји потреба да се изврши усклађивање у већем делу планског документа;
- усклађивања и усаглашавања планских решења са планским решењима просторних планова вишег реда који су донети након усвајања ППО из 2011.године;
- усклађивања и усаглашавања планских решења са ажурираним подацима и условима надлежних институција, који су прибављени у поступку израде новог Просторног плана општине Бољевац;
- преиспитивања планиране намене површина и омогућавање просторних услова за бржи развој малих и средњих предузећа (МСП), услужно-комерцијалних делатности и свих видова привређивања и пословања, у циљу стварања бољих предуслова за отварање нових радних места.

Према Пројектном задатку за израду Просторног плана:

Основни циљ израде новог Просторног плана је дефинисање планског основа за одрживи просторни развој кроз целокупно сагледавања подручја обухвата Просторног плана као целине, интегративног просторног планирања, заштите природних и створених вредности, заштите животне средине, као и усклађеног развоја са суседним подручјима и просторно – функционалне интегрисаности и повезивање са окружењем, кроз имплементацију свих развојних стратегија, планова и студија које су усвојене или су у поступку доношења.

1. Циљеви доношења Просторног плана су:

- унапређење територијалне кохезије ради побољшања квалитета живота и успоравање неповољних демографских процеса и стварања услова за опстанак и рад младих, уз унапређење конкурентности, приступачности и јачање

територијалног капитала;

- очување идентитета простора, прилагођавање делатности специфичности простора и насеља, очување постојећих структура насеља и њихових атара;
- рационално коришћење и очување пољопривредног и шумског земљишта, водних и осталих природних ресурса;
- развој, изградња и реконструкција инфраструктурних система;
- развој мрежа насеља и објеката јавних служби;
- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика, које су обележје подручја;
- утврђивање дугорочне концепције и мера заштите, очувања и унапређења заштите животне средине.

2. Посебни циљеви израде Просторног плана су:

- усаглашавање и имплементација одредби забране и ограничења за просторне целине са режимима заштите у складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2023);
- ревалоризација значаја и улоге свих природних ресурса (водних, шумских, аграрних, ваздуха, итд.) како би се усмерио развој општине ка јачању туристичких капацитета и садржаја,
- унапређење саобраћајне приступачности, инфраструктурне опремљености и доступности свих подручја у погледу основних услуга јавних служби;
- подстицање развоја руралних подручја, развоја сеоског туризма и развоја базичних услуга за руралну економију и становништво, доприношење демографској обнови села, задржавању млађе популације на селу, смањењу руралног сиромаштва,
- спречавање неповољних утицаја пољопривредне производње и других руралних економских активности на квалитет земљишта и вода, осавремењавањем санитарних стандарда изградње стамбених, стајских и других економских објеката на селу;
- очување специфичности предела и културног идентитета територијалних целина;
- комплетирање постојеће туристичке понуде, уз подизање квалитета и интензитета њеног коришћења, са јачањем постојећих и увођењем нових туристичких производа, у складу са захтевима иностраног и домаћег тржишта; уређење, комунално и услужно опремање туристичких простора и изградња туристичке, саобраћајне и техничке инфраструктуре.

У складу са изнесеним и Законом, Елаборатом за рани јавни увид одређено је да:

- је општи циљ израде Просторног плана дефинисање дугорочног просторног концепта развоја за период до 2035. године и формирање планског основа за даљу урбанистичку разраду у оквиру одређених значајнијих просторних целина и услова за израду техничке документације за делове планског подручја.
- су посебни циљеви израде Просторног плана везани за решавање проблема и развоја: инфраструктуре, насеља, комуналног опремања, природне вредности и културно историјске баштине и амбијенталних целина, смањење разлика у развоју појединих делова општине, коришћења алтернативних извора енергије, развоја привредних зона и њиховог опремања, развоја и коришћења природних ресурса, дефинисање простора и коридора од општег интереса, мера заштите и др.

Новим Просторним планом се дефинишу новине садржане у одредбама Закона о планирању и изградњи, које се односе на садржину просторног плана и обавезу израде уређајних основа за села која немају донет плански документ, односно за села за која није предвиђена израда планског документа (ВАЛАКОЊЕ, ПОДГОРАЦ СЕЛО, САВИНАЦ, ОСНИЋ, МАЛИ ИЗВОР, ЈАБЛАНИЦА, КРИВИ ВИР, ДОБРУЈЕВАЦ), чиме ће се створити услови за равномерни развој села, за издавање локацијских услова, грађевинских дозвола као и за издавање решења о одобрењу за извођење радова у смислу члана 145. Закона о планирању и изградњи.

Основни предмет израде Просторног плана - концепција планирања, коришћења, уређења и заштите подручја обухвата плана подразумева оптимално коришћење постојећих потенцијала општине Бољевац са усклађивањем свих видова коришћења и заштите подручја, планско уређивање, регулацију и комунално опремање села кроз израду уређајних основа, у складу са Законом. Планирана намена простора је у функцији остваривања веће равнотеже економског, демографског, социјалног и физичко-еколошког развоја.

Концепција се дефинише на начин којим се истовремено обезбеђује дугорочни уравнотежен и одржив просторни развој општине мобилисањем развојних потенцијала, већим ангажовањем и развојем територијалног, социјалног, хуманог, културног и природног капитала.

Доношењем Просторног плана, створиће се одговарајући плански основ у смислу директног спровођења издавањем локацијских услова, за све зоне за које није планирана даља планска разрада урбанистичким плановима.

Дугорочна визија у погледу просторног развоја општине Бољевац је остваривање одрживог економског раста, конкурентности, социјалне стабилности, саобраћајне приступачности, инфраструктурне опремљености, очување и заштита животне средине, природног и културног наслеђа, развијање културног идентитета и територијалне препознатљивости и функционално интегрисање у окружење.

Циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја су: заштита, контролисано и одрживо коришћење природе, природних ресурса, природног и културног наслеђа; санација, рекултивација и рехабилитација подручја са угроженијом животном средином; контрола ширења грађевинских подручја; равномерна мрежа објеката и услуга јавних служби усклађена са размештајем и потребама становништва; развој привредних активности у складу са карактеристикама просторних целина и њиховим реалним капацитетима; повећана саобраћајна приступачност и опремљеност простора техничком инфраструктуром; побољшање енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије. Уређење простора општине и њених основних категорија (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште) засновано је на

европским принципима одрживог развоја и принципима других декларација, повеља и конвенција, које обавезују Републику Србију и њене општине да их поштују и примењују, како у планирању, тако и у имплементацији планских решења.

Израдом новог Просторног плана, створиће се сви потребни предуслови за аплицирање ка одговарајућим фондовима и другим потенцијалним изворима финансирања изградње потребне инфраструктуре.

Израда Просторног плана обухвата следеће задатке:

- Просторни план се ради за целокупно административно подручје општине Бољевац, чија површина износи око 827,5 km².
- Просторни план мора бити усаглашен са важећом планском и пројектном документацијом на територији општине Бољевац;
- При изради Просторног плана применити сву важећу законску и подзаконску регулативу, стандарде и прописе релевантне за област просторног планирања општине и заштите животне средине;
- Анализирати и дати смернице за даље спровођење планова генералне и детаљне регулације који се налазе на територији планског подручја, односно, у обухвату Просторног плана;
- Предвидети планска решења која ће бити усклађена са Законом о планирању и изградњи, као и осталим важећим законима и правилницима у делу просторног и урбанистичког планирања. Планска решења ускладити са плановима вишег реда,
- Просторним планом обухватити елементе – правила на основу којих се могу издати локацијски услови, за делове територије у обухвату Просторног плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- Израдити и уређајне основе за села и то: Валакоње, Подгорац село, Савинац, Оснић, Мали Извор, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац.
- Урадити нове планове инфраструктуре имајући у виду новопланирано стање и услове надлежних имаоца јавних овлашћења.
- Урадити Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана општине Бољевац.
- Утврђивање планиране структуре основних намена простора и коришћења земљишта у обухвату Просторног плана коју чине: пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште;
- Просторним планом утврдиће се услови за рационално коришћење простора, природних потенцијала и вредности и инфраструктурних система у складу са принципима одрживог развоја;
- Просторним планом дефинисаће се услови и мере за равномернији размештај становништва и његово интензивније обнављање, бржи развој стратешких центара и подцентара који ће подстаћи усклађенији развој мреже насеља, рационална просторна организација привредних веза у мрежи центара, чвршће повезивање градова због чега је неопходно планирати одговарајућу саобраћајну инфраструктуру;

Израда Просторног плана обухватила је припрему следећег:

- Просторног плана општине Бољевац, који се састоји из текстуалног и графичког дела, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, као и одредбама Одлуке о изради Просторног плана општине Бољевац;
- Уређајних основа за територију свих сеоских насеља у општини Бољевац (у складу са Пројектним задатком и тендерском документацијом) за која није донет урбанистички план, које се израђују са детаљношћу која је потребна за издавање локацијских услова;
- Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.
- Документационе основе у складу са одредбама Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Текстуални и графички део Просторног плана израђен је у аналогном и дигиталном облику, у складу са законским прописима.

Напомиње се:

- да су при изради овог Просторног плана анализирани сви постојећи плански и стратешки документи, пројектна документација и пратеће студије, а њихови резултати, закључци и планска решења су укључени у Просторни план општине Бољевац.
- да је при изради овог Просторног плана коришћен тренутно важећи Просторни план општине Бољевац из 2011.године (у даљем тексту: ППО из 2011.год) и документациона основа овог плана, укључујући и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, поготово у делу који се односи на анализу постојећег стања и основне податке о општини Бољевац уз потребна ажурирања. Такође су анализирани и релевантни плански документи вишег реда и а урбанистичка и техничка документација рађена за просторе у границама општине Бољевац.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

Правни основ за израду плана је:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 – одлука УС, 24/2011,

121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/2021, 62/2023 и 91/2025);

- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/2019 и 47/2025);
- Правилник о класификацији намене земљишта и планских симбола у документима просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 105/2020);
- Одлука о изради Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“ број 11/2023).

Плански основ за израду Просторног плана представљају планови:

- Просторни план Републике Србије од 2010-2020. године („Службени гласник РС“, број 88/2010);
- Регионални просторни план Тимочке крајине („Службени гласник Републике Србије”, број 51/2011);
- Просторни план подручја слива водоакумулације „Боговина“ („Службени гласник РС”, број 43/1999);
- Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован- ППППН „Бован“ („Службени гласник РС”, број 14/2009);
- Просторни план подручја посебне намене природног добра Бељаница-Кучај („Службени гласник РС“, број 98/2014);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода Граница Бугарске-Граница Мађарске („Службени лист РС“, број 119/2012, 98/2013, 52/2018 и 36/2019).

2. ОПШТИ ПОДАЦИ, ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Просторним планом општине Бољевац обухваћена је територија општине Бољевац, која се простире на око 827,5 km². На простору општине налази се 19 катастарских општина и 20 насеља, у којима је 2022.године живело 10.228 становника и 4.136 домаћинстава (просечна величина домаћинства 2,5 чланова). Просечна густина насељености на нивоу општине износила је око 12 ст/km² (према подацима пописа из 2022. године).

Општина Бољевац се налази у југоисточном делу делу Србије и припада Зајечарском округу. Смештена у планинској зони Источне Србије у подножју планине Ртањ на југу, а на северу, у подножју Кучајских планина. Целом дужином територије општине пролази река Црни Тимок.

Општинско седиште **Бољевац** се налази на државном путу IB реда бр. 36, на пола пута између Параћина и границе са Републиком Бугарском (на 51km од Параћина, на 37.5km од Зајечара, на 48km од границе са Бугарском, на 210 km од Београда (Ауто-пут Е 75) и на 80km од Ниша. Сва насељена места у општини Бољевац су повезана путном мрежом са центрима месних заједница, а потом и градом (107km државних путева (првог и другог реда) и 112km општинских и локалних путева). Укупна дужина путне мреже на територији општине износи 219 km.

Територија општине Бољевац се налази изван заштитног пружног појаса постојећих и планираних железничких пруга.

У административном смислу, граница подручја Просторног плана обухвата територију општине Бољевац која се граничи са територијама јединица локалних самоуправа Сокобања, Параћин, Деспотовац, Ражањ, Бор, Зајечар и Књажевац. У обухвату административног подручја општине Бољевац налази се 19 катастарских општина: Бачевица, Боговина, Бољевац, Валакоње, Врбовац, Добро Поље, Добрујевац, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мали Извор, Мирово, Оснић, Подгорац 1, Подгорац 2, Рујиште, Савинац и Сумраковац.

Општину Бољевац чине градско насеље Бољевац и 18 села и насеља: Бачевица, Боговина, Валакоње, Врбовац, Добро Поље, Добрујевац, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Ртањ, Мали Извор, Мирово, Оснић, Подгорац село, Рујиште, Савинац и Сумраковац.

Територију општине чине територије 19 катастарских општина, а просечна величина К.О. износи око 1817 ha. Највећа К.О. је Криви Вир површине 12350,5 ha, а најмања је К.О. Савинац 907,4 ha. Територије катастарских општина су истовремено и територије истоимених насеља, изузев сеоског насеља Подгорац, које се налази на територији катастарских општина Подгорац 1 и Подгорац 2 и насеља Ртањ, које се налази на територији катастарских општина Мирово и Илино. У 19 насеља општине Бољевац живи 10.184 становника (према подацима последњег Пописа становништва из 2022.године). У општинском центру, градском насељу Бољевац, живи мање од трећине становништва, односно 2894 становника (28,41%). Општина има 25 месних заједница које углавном обухватају по неколико насеља.

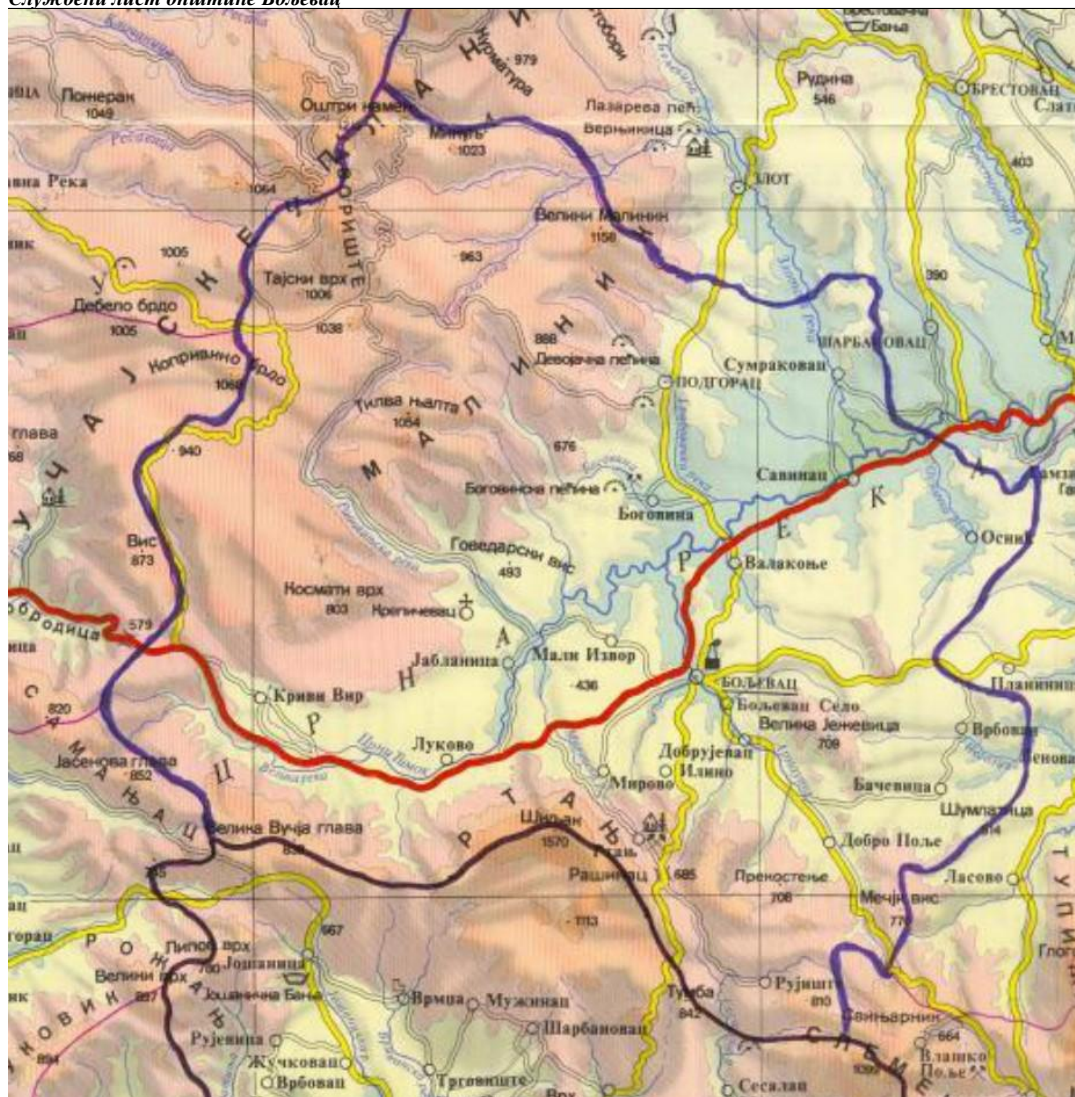
Према подацима Пописа 2022.године, највећи број становника има насеље Бољевац – 3158 становника (Бољевац град 2894 и Бољевац село 264), просечан број становника сеоских насеља је 574, а популационо су најмања сеоска насеља Врбовац са 70, насеље Илино са 95, насеље Ртањ 111 и насеље Добрујевац 114.

Табела 1: Општи подаци о општини Бољевац

К.О. / Насеље / месна заједница	Укупан број становник а 2011.годи не	Укупан број становни ка 2022.годи не	% удео становништ ва насеља у општини 2011.	% удео становништ ва насеља у општини 2022.	Површина К.О./насе ља у ha	% удео површине К.О./насе ља у општини	2011 Густина насељености бр.станов./k m ²	2022 Густина насељености бр.станов./k m ²

К.О. / Насеље / месна заједница	Укупан број становник а 2011.годи не	Укупан број становни ка 2022.годи не	% удео становништ ва насеља у општини 2011.	% удео становништ ва насеља у општини 2022.	Површина К.О./насе ља у ha	% удео површине К.О./насе ља у општини	2011 Густина насељености бр.станов./k m ²	2022 Густина насељености бр.станов./k m ²
К.О. Бачевица	344	218	2.64%	2.14%	2090,6848	2,52%	16,45	10,43
К.О. Боговина	1151	908	8.86%	8.91%	7695,8451	9,30%	14,89	11,75
К.О. Бољевац	3610	3158	27.79%	31%	1447,5429	1,75%	24,94	21,82
К.О. Валакоње	1095	806	8.42%	7.91%	4665,2473	5,63%	23,47	17,51
К.О. Врбовац	121	70	0.93%	0,68%	2165,1307	2,61%	5,57	3,23
К.О. Добро Поље	305	199	2.34%	1,95%	2953,0240	3,56%	10,34	6,74
К.О. Добрујева ц	158	114	1.21%	1,12%	2986,4538	3,60%	5,28	3,82
К.О. Илино					1909,2364	2,30%	5,50	4,97
Насеље Ртањ	120	111	0.92%	1,17%				
Насеље Илино	105	95	0.80%	1,03%				
К.О. Јабланица	315	184	2.42%	1,80%	7899,4678	9,54%	3,98	2,32
К.О. Криви Вир	335	215	2.57%	2,11%	12350,554 3	14,9%	2,7	1,74
К.О. Луково	584	471	4.49%	4,62%	4204,2373	5,1%	13,88	11,20
К.О. Мали Извор	455	360	3.50%	3,53%	5722,3727	6,9%	7,95	6,29
К.О. Мирово	141	119	1.08%	1,16%	2676,9251	3,23%	5,56	4,69
К.О. Оснић	1125	821	8.66%	8,06%	3468,5118	4,19%	32,43	23,67
К.О. Подгорац 1					10311,688 1	12,46%		
К.О. Подгорац 2					4088,8888	4,94%		
Подгорац село	1913	1555	14.72%	15,26%				
К.О. Рујиште	335	206	2.57%	2,02%	2882,6708	3,48%	11,61	7,15
К.О. Савинац	288	220	2.21%	2,16%	907,4523	1,09%	31,75	24,26
К.О. Сумраков ац	494	354	3.80%	3,47%	2327,5320	2,8%	21,22	15,21
Општина укупно:	12994	10184	100%	100%	82753,466 0	100%	28,61	23,23

(Извор: подаци о броју становника из Пописа становништва 2011 и децембра 2022, Завод за статистику РС, подаци о површинама РГЗ)

Слика 1. – Територија општине Бољевац

Слика 2. -
Територија
општине
Бољевац -

катастарске општине

3. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Остваривање визије развоја подразумева одређивање следећих принципа развоја:

- одрживи развој као принцип свих активности у функционисању општине
- унапређење територијалне кохезије као резултат социо-економске уравнотежености развоја;
- заштита, уређење и одрживо коришћење животне средине, природног и културног наслеђа;
- просторно-функционална интегрисаност и трансгранично повезивање са окружењем;
- повећање конкурентности и ефикасности коришћењем сопствених потенцијала;
- полицентрични територијални развој подразумева дефинисану хијерархију мреже насеља и адекватну опремљеност јавним службама;
- унапређење саобраћајне приступачности, инфраструктурне опремљености и доступности информацијама и знању уз максимално очување животне средине;
- развој културног и локалног идентитета као резултат територијалне препознатљивости;
- принцип јавно-приватног партнерства;
- принцип веће транспарентности у доношењу одлука и учешће јавности у одлучивању; и
- заштита јавног интереса, јавних добара и добара у општој употреби.

Општи циљеви просторног развоја у границама обухвата Просторног плана проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу. Локално изражени интереси се у најкраћем могу исказати у распону од подизања нивоа животног стандарда, жеље за бољим радним местима и обезбеђењем економске сигурности становништва, све до потребе да простор општине буде боље и равномерније опремљен разним садржајима, а животна средина заштићена и унапређена.

4. ВИЗИЈА И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Визија просторног развоја Бољевца је, у првом реду, да буде демографски обновљена и стабилна, а затим одрживог економског и социјалног развоја, инфраструктурно опремљена и саобраћајно приступачна, очуваног и заштићеног природног и културног наслеђа, квалитетне животне средине, и функционално интегрисана у окружење, уз јачање сарадње са суседним општинама у региону и стварање прекограничних веза са Бугарском.

Посебан приоритет у просторном развоју општине Бољевац представља очување и одрживо коришћење подручја Ртња, у складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2023), као и других заштићених природних вредности. Сви планирани захвати, инвестиције и инфраструктурни пројекти на овом простору морају бити усклађени са режимима заштите и условима надлежне институције заштите природе.

Основни циљ развоја, уређења и коришћења простора општине Бољевац је усклађен са смерницама Просторног плана Републике Србије и односе се на коришћење простора према потенцијалима природних и створених вредности и дугорочним потребама одрживог економског и социјалног развоја. Основни циљ се остварује кроз посебне циљеве.

Посебни циљеви ППО Бољевац су:

- стварање услова за демографску обнову унапређењем квалитета живота, задржавањем и подстицањем насељавања и повратка становништва, посебно у насеља са значајним природним потенцијалима, са посебним акцентом на побољшање старосне структуре становништва;
- одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја;
- рационалнијим и ефикаснијим коришћењем и организацијом простора, развојем саобраћајне, техничке и социјалне инфраструктуре, у првом реду повећањем доступности руралног подручја - побољшањем квалитета путне мреже и развојем електронских комуникација и широкопојасне инфраструктуре, опремањем комуналном инфраструктуром центара у мрежи насеља и развојем услуга јавних служби, прилагођених локалним условима и потребама корисника, ради повећања квалитета живљења не само у општинском центру, већ и у другим насељима и просторним целинама општине;
- заштитом животне средине и простора, заустављањем даље деградације природних ресурса и добара, сузбијањем и санацијом непланске изградње, рехабилитацијом центара, очувањем диверзитета и уређењем предела, посебно културног предела са традиционалним начином организације и изградње сеоских насеља, као и заштитом, презентацијом и туристичком валоризацијом природних и културних вредности на подручју општине.
- прилагођавањем привредног развоја тржишним условима привређивања, повећањем иновација и ефикасности, већом подршком предузетништву, интеграцији и прилагођавању производних програма захтевима тржишта уз максимално искоришћење али и заштиту природних потенцијала.

Географско-морфолошки карактер општине Бољевац захтева да се дефинише политика просторног развоја, заштите и управљања, са циљем обављања значајне еколошке, социјалне и пољопривредне функције у складу са природним ресурсима. Ови циљеви подразумевају политичку стабилност и правну сигурност као полазну основу, чије обезбеђивање и даље представља значајан изазов. Опште формулисани циљеви развоја захтевају ближу конкретизацију и дефинисање кроз циљеве развоја по појединим областима, да би се планска решења и правци развоја практично могли остваривати, али и условно контролисали током времена, па тиме и кориговали зависно од процеса које ће време доносити и наметати. Претходни циљеви треба да утичу на смањење до сада испољених (у најнаглашенијем обиму) тенденција емиграције становништва и његово евентуално враћање, посебно млађег становништва, што истовремено захтева, и да се:

- побољша и плански осмисли техно-економско, инфраструктурно и комунално опремање да би се постигла већа мобилност објективних и субјективних фактора привређивања,
- подручје јаче просторно интегрише и уреди да би се смањио степен периферности, изолованости и аутохтоности,
- изврши реорганизовање друштвених и управљачких институција и служби да би се и са друштвено-социјалног аспекта повећао квалитет живота и просперитет насељеног становништва и на тај начин створили услови једнакости.

Циљеви развоја по појединим областима:

1. Заштита и одрживо коришћење природе и природних вредности:

Основни дугорочни циљ у области заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде јесте очување и унапређење услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Посебни циљеви развоја пољопривреде и коришћења и заштите пољопривредног земљишта су:

- побољшање квалитета пољопривредног земљишта, заштита од деградације и промене намене и уређења пољопривредног земљишта;
- усклађивање начина коришћења пољопривредног земљишта са природним погодностима и ограничењима, у склопу политике интегралног управљања природним ресурсима;
- стимулисање максималног коришћења природних потенцијала у богатству лековитим биљем и шумским плодовима (јагоде, малине, купине, боровнице и др.), уз контролу и организовано сакупљање и обраду, са промоцијом здравих производа врхунског квалитета и оригиналног порекла;
- коришћење потенцијала здраве и незагађене животне средине (земље, воде и ваздуха) са акцентом

на органску производњу здраве хране и формирање тржишних марки (посебни сиреви, производи од воћа, мед и слично);

- континуално побољшавање материјалног и друштвеног статуса сеоског становништва ради демографског опоравка руралних предела;
- подршка обнови и развоју рентабилног планинског сточарства, с ослонцем на еколошки безбедно коришћење пространих пашњака, упоредо с унапређивањем услова стајског смештаја, производње сточне хране за зимску исхрану стоке, ветеринарске заштите и других квалитативних компоненти сточарске производње;
- успостављање партнерства локалних актера из јавног и цивилног сектора при утврђивању и спровођењу локалне стратегије/планова интегралног руралног развоја (потребне мере подршке у погледу инвестиција на газдинствима, преузимања газдинстава од стране младих пољопривредника, стручне обуке, опстанка пољопривредне производње на подручјима суоченим са еколошким ограничењима, модернизације прераде и пласмана пољопривредних производа, развоја непољопривредних активности и унапређења услова живљења на селу и др.).
- посебан приоритет у просторном развоју општине Бољевац представља очување и одрживо коришћење подручја Ртња, у складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2023). Сви планирани захвати, инвестиције и инфраструктурни пројекти на овом простору морају бити усклађени са режимима заштите и условима надлежне институције заштите природе.

2. Шуме, шумско земљиште и ловство:

Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да буду на нивоу којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе, а да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми. Полазећи од основних циљева и стања шума на територији општине, **посебни циљеви газдовања шумама** јесу:

- очување и заштита основних природних вредности, биодиверзитета и биоеколошки лабилних система посебно у заштићеним подручјима;
- заштита изворишта и заштита земљишта од водене ерозије;
- трајна и максимална производња дрвета одговарајућег квалитета;
- очување производног потенцијала станишта;
- рекреативно коришћење потенцијала шума на територији општине, усклађено са захтевима заштите изворишта водоснабдевања.

Посебни циљеви узгоја дивљачи и развоја ловства јесу:

- повећање бројности, побољшање структуре (полне и старосне) популације, квалитета и густине настањености дивљачи у складу са природним условима ловишта;
- побољшање природних услова станишта за све врсте дивљачи;
- очување свих (срне, дивље свиње, зечеви, пољске јаребице, јаребице камењарке, голубови гривнаши), а посебно ретких, проређених и угрожених врста из категорије трајно заштићених врста дивљачи (текуница (citellus citellus) и риђи шумски мрав); и
- коришћење дивљачи за ловни туризам и активности чланова ловачког удружења.

3. Заштита и одрживо коришћење вода и развој водoprивредне инфраструктуре:

Кључни циљеви и критеријуми интегралног коришћења, уређења и заштите водних ресурса су следећи:

- **У области водоснабдевања**
 - Трајно решење снабдевања водом градског насеља са обезбеђеношћу не мањем од 97% и са нормама снабдевања које се користе за планирање водовода у свету.
 - Трајно снабдевање водом сеоских насеља са обезбеђеношћу од 95% повезивањем дела тих насеља на регионални систем водоснабдевања.
 - Повећање поузданости групних система за снабдевање села у северном делу општине Бољевац и заштита локалних изворишта.
 - Заштита изворишта водоснабдевања применом мера уређења и заштите простора. Посебно је важно да се прописно заштити акумулација „Боговина“ као извориште највишег републичког ранга.
- **У области санитације насеља**
 - Неопходна је потпуна санитација насеља. Реализација целовитих и канализационих система „Групе I – Бољевац“ и „Групе II – Савинац“, за градска и приградска насеља по принципима сепарационог система, са изградњом и одржавањем постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) општег типа. Санитација осталих сеоских насеља, посебно у зонама изворишта, реализацијом водoprивредних септичких јама и стварањем оперативне организације њиховог пражњења и одвожења до ППОВ, односно уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин.
 - Упуштање отпадних вода индустрије у градску канализацију дозвољено је само уколико су испуњени сви услови о МДК опасних материја, које се смеју евакуисати јавном канализацијом.
 - Заштита слива, као мера планског уређења обавља се применом биолошких мера заштите (пошумљавање, мелиорација пашњака) са двојаким функцијом:

- а) заштита слива и смањење продукције наноса,
 б) продуктивно – економско и развојно уређење брдско планинског подручја.

4. Минералне сировине:

Основни циљ јесте рационално коришћење свих минералних (металичних и неметаличних) сировина на подручју општине Бољевац.

Посебни циљеви одрживог коришћења минералних сировина јесу:

- планско усмеравање и контрола развоја експлоатације минералних сировина;
- валоризација расположивих ресурса, утврђивањем укупних резерви и граничних капацитета експлоатације минералних сировина;
- утврђивање граница истражних и експлоатационих поља у складу са начелима и налазима стратешке процене утицаја експлоатације минералних сировина на животну средину; као и на основу процене утицаја микролокацијског, зонског и просторног карактера експлоатације за свако експлоатационо поље;
- рекултивација и ревитализација деградираних површина експлоатационих поља по завршетку или sukcesивно са напредовањем експлоатације.

5. Демографски развој:

Основни циљ за будуће функционисање општине Бољевац је демографски опоравак.

Са становништа уравнотеженијег развоја, уређења и коришћења простора, **посебни циљеви** демографског развоја су:

- рационалнији територијални размештај становништва у полицентричном систему насеља;
- успоравање и заустављање негативних демографских процеса применом мера економске и социјалне политике;
- подстицање рађања и повратак дела становништва које се, нарочито од 90-их година прошлог века, иселило са овог подручја и стимулисање насељавања младог и радноспособног становништва;
- краткорочно, приоритет представља смањење емиграције млађег и високообразованог становништва, као и унапређење незадовољавајућег нивоа формалног образовања одраслих ради отварања могућности за запошљавање;
- унапређење квалитета радне снаге и животних услова.

6. Развој мреже насеља:

Предвиђен је модел **концентрисано децентрализованог** развоја у простору, који подразумева развој активности и услуга не само у општинском центру, већ и у микроразвојним центрима у мрежи насеља. Полазећи од фактора који утичу на урбанизацију и развој мрежа насеља (демографски, економски, социјални, техничко-технолошки, саобраћајно-комуникациони, еколошки и други), основно стратешко опредељење је препород мреже насеља општине Бољевац. Овај концепт заснива се на стратешким развојним опредељењима појединачних фактора и међусобном утицају наведених фактора на развој мреже насеља у планском периоду.

Основни циљеви организације мреже насеља на подручју општине јесу:

- Бољевац, као центар са урбаним карактеристикама треба да прерасте у далеко јачи локални центар, односно да постане „инкубатор“ развоја;
- рурална подручја – побољшање у целини економских, социјалних, културних и еколошких услова као и изградња инфраструктурних и пратећих садржаја;
- успостављање развојне хијерархије мрежа насеља на локалном нивоу општине Бољевац; I ранг – центар Општине, II ранг – секундарни центар и центри заједнице насеља, III ранг – насеља са специфичним функцијама, IV ранг – остала насеља (примарна села);
- повећање квалитета живљења и доступности сеоског подручја;
- развој средњих и малих предузећа у насељима која имају локационе погодности и интерес за развој МСП;
- подстицање економског учешћа и оснаживања жена у руралним подручјима кроз програме обуке, приступ микрофинансирању, оснивање задруга и подршку женском предузетништву, са циљем да најмање 40% корисника програма за рурални развој до 2030. године буду жене.
- задржавање млађих контингената становништва у сеоским насељима, подстицањем развоја крупнијих газдинстава фармерског типа и омогућавањем њиховог запошљавања и самозапошљавања у туризму, услугама, водопривреди, пољопривреди и другим економским активностима;
- повећање квалитета услуга јавних служби.

7. Развој мреже јавних служби:

Основни циљ развоја јавних служби јесте остваривање једнаких права за све грађане у погледу образовања, здравствене и социјалне заштите, као и доступности управних, културних и спортских садржаја.

Посебни циљеви развоја и организације јавних служби јесу:

- уградња тржишног механизма у обављању јавних делатности и промоција приватно-јавних и цивилних партнерстава, тако да се оствари трошковна ефикасност у управљању овим институцијама;
- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- даљи развој и диверзификација услуга јавних служби у домену здравствене и социјалне заштите, културе, образовања и васпитања, спорта, информатике и др.;
- рационализација мреже објеката основног образовања и побољшање квалитета образовног процеса, уз увођење специјализованог и субвенционираних превоза ученика;
- флексибилнија организација услуга и мреже објеката јавних служби (у јавном и приватном сектору), којом ће се омогућити равноправно коришћење за све категорије корисника.

5. КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

5.1. ПОЛАЗИШТА КОНЦЕПЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

5.1.1. Опис постојећег стања и начина коришћења простора простора

(природни системи и ресурси, дистрибуција становништва, мрежа насеља и јавних служби, дистрибуција привредних делатности, просторни развој туризма, инфраструктурни системи, заштита животне средине, предела, природних вредности и културних добара, смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама)¹ – синтезни приказ потенцијала и ограничења за развој планског подручја

5.1.1.1 ПРИРОДНИ УСЛОВИ, СИСТЕМИ И РЕСУРСИ – АНАЛИЗА И ОЦЕНА СТАЊА

Напомена: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ – КОНЦЕПТ ПЛАНА (2011)

- ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ 2023-2031

Општина Бољевац налази се у источном делу Србије, у Зајечарском округу. Просечна надморска висина Бољевца износи око 900 m са типичним брдско-планинским рељефом и умереном планинском климом. Окружена је општинама Бор, Сокобања, Ражањ, Параћин, Деспотовац, Зајечар и Књажевац. Скоро са свих страна општина је затворена планинским венцима: са севера и северозапада Кучајским планинама и Маљеником, са југа гребенима Самањца, Ртња, Тумбе и Слемена, са истока огранцима Тупијнице. Једино је према североистоку, долином Црног Тимока и ниским побрђем широко отворена.

Рељеф у основи има планински карактер. Мањи део територије општине, према североистоку, долином Црног Тимока, заузимају ниска побрђа и површи, што омогућава бољу приступачност са Зајечарском котлином и осталим деловима Тимочког басена. Долина Црног Тимока правцем југозапад-североисток, пресеца општину на два дела, од којих је северни део виши и пространији, али ретко насељен (6 насеља), док је јужнији нижи, мањи по површини, али насељенији (13 насеља). Најмаркантнију тачку у рељефу Бољевца представљају планина Ртањ и композитна долина Црног Тимока са алувијалним равнима дуж целог тока и очуваним старим терасима (Валакоње, Подгорац, Шарбановац).

• Геоморфолошке карактеристике

Општина Бољевац налази се у котлинским басенима планине Ртањ. Планина Ртањ припада Карпатско-балканским планинама, односно, унутрашњем, западном венцу, који поред ње чине и Звишке, [Хомољске](#), [Бељаница](#), [Кучајске](#), Озрен, Девица и [Сува планина](#). Морфоструктурни рељеф Ртња одликује се посебном импозантношћу, у оквиру кога се издваја високи планински гребен Кусак-Големи врх (1405 m), са кречњачком пирамидом Шиљком (1570 m), која је највиши врх планине Ртањ. У односу на околне котлине и ниске планине, ова морфоструктура се издваја својом индивидуалношћу и оштрином облика, тако да се Ртањ може видети из већег дела Србије. С друге стране, са врха Шиљка, током ведрих дана, види се део Србије на северу све до Саве и Дунава, на југозападу до Копаоника, на југу до Суве планине и на истоку до Старе планине. Између високих планинских целина Кусак-Големи врх и Шиљка је планински превој Пресло. Западно од Кусака (1309 m), преко преседлине Луковица, висина ове планине нагло опада и наставља се огранком Скока (791 m) и Вучје главе (839 m), до скрашћене површи Рагудине, која се морфолошки везује за Честобродицу.

¹ Детаљнији приказ дат је у оквиру Елабората за рани јавни увид овог Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја ППО Бољевац на животну средину (приложено у Документацији Просторног плана)

На југоистоку, од врха Шилка и одсека на површи Баба (1083 m), раније је издвојен систем узвишења топонима Правац (Ј. Цвијић, 1913), кога осим кречњачког одсека Бабе, чини и Рујишки камен (904 m), Костадиновица (853 m) и Тумба, односно Јалов дел (842 m). Овако издвојен систем планинских целина има дужину преко 30 километара. Јужна падина Ртња је сложена, са изолованим морфолошким целинама Лисац (1061 m) и Гола планина (1113 m), између којих је извесна ерозивна удолина Вртаче или Паклеш. Посебном импозантношћу и стрмином издваја се северна падина Ртња, у пределу Кусака, Големог врха, Пресла и Шилка. Овде се Ртањ, у виду импозантног зида, издиже из долине Црног Тимока, односно Црноречког басена. Најимпресивнији структурно-ерозивни елемент рељефа је врх Шилка, који је морфолошки симбол ове планине. У целини, овај пирамидални, односно конусни планински врх, изграђен је од једног масивног кречњака, од кога су изграђени и малчи назубљени гребени према Правцу и седлу Пресло. Сам врх Шилка је заравњен, пречника око 20 метара, са остацима срушене камене капелице.

На Ртњу је, у досадашњим истраживањима, рекогносцирано или делимично истражено 14 спелеолошких објеката, односно 10 објеката су јаме, 2 објекта одговарају јамско-пећинском типу и само 2 објекта су пећине. Највећи број спелеолошких објеката је концентрисан на положитијој јужној падини планине Ртањ.

• Геолошке карактеристике и инжењерскогеолошка својства терена

Геолошка структура земљишта представља резултанту непрекидних, бројних и разноврсних тектонских покрета (палеозојски кристални шкриљци, мезозојски кречњаци, андезити, лапорци и пешчари, пескови, глине), од којих су веома значајну улогу одиграле језерске воде (испуњавале су велике површине Црноречке котлине). Претпоставка је да је цела Црноречка површ представља језерски под висине 300-350m. Педолошки састав је хетероген и готово да су заступљене све формације земљишта. То је резултирало богатству флоре, а шумско богатство представља најзначајнији природни ресурс.

У зависности од климе и петрографског састава су и хидрографске одлике подручја. У кречњачким теренима вода понире и подземно тече. На петрографској граници јављају се и оголићене пукотине са воденим жицама на којима су извори и врела. У кристалистим шкриљцима извори се везују за пукотине, а у долинама су у супадинама страна. Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотоци који потичу из јаких врела. Такође, на кречњачким теренима Кучаја налази се већи број подземних водених токова. На терену територије општине Бољевац заступљене су готово све инжењерско-геолошке категорије тла и то неvezане, полуvezане и vezане стене.

Алувијални седименти обухватају шљунковито-песковите седименте, преко кога леже глиновити седименти са извесним процентом песка. Полуалувијални седименти су формиран на завршетцима поточних долина, јаругама и вододеринама. Сипари су констатовани на стрмим падинама изграђеним од кречњака. Пескови, шљункови, глине, кречњаци и лапорци на територији општине Бољевац настали су као заливи или језера после повлачења Панонског мора. Кречњаци масивне структуре, са местимичним прослојцима лапораца, глиница и сочива мермера обилују геоморфолошким облицима: шкрапама, вртачама, увалама и двема великим пећинама.

Од пољопривредних површина, највећа је заступљеност ораница и башта (више од 45%). Ливаде и пашњаци заузимају око 49% од укупне пољопривредне површине, док је воћњака око 3%. Виногради су заступљени испод 1,5% површина, док се у укупном билансу пољопривредних површина рибањи, трстици и баре не приказују.

• Климатске карактеристике

Клима је умерено континентална, с тим да се јавља и субпланински и планински тип. Може се закључити да се издвајају две климатске средине. Узрок томе је присуство планинских масива на ободима територије општине. Као илустрација могу послужити резултати мерења на две станице, које нису на планској територији, али се налазе у непосредном окружењу (станица Велико Градиште и станица Црни Врх). Приказани резултати климатских мерења представљају тзв. нормале за период 1961-1990. На станици Велико Градиште је присутан утицај Панонске низије, док је на станици Црни Врх типична планинска клима источне Србије. На станици Велико Градиште највише кишних дана је заступљено у мају и јуну месецу а најмање у септембру и октобру. Средња годишња температура је 10,9 степена, док је средња годишња измерена на станици Црни Врх 6,4 степена. Као и у другим деловим Републике Србије у последње две деценије бележе се климатски поремећаји, који се манифестују већим температурним амплитудама у току целе године (бележе се максималне дневне температуре и у летњем и у зимском периоду). Такође, јављају се изразите неравномерности у падавинама (просторне и временске), што је узроковало појавом поплава у Тимочној крајини, посебно у најнижим – северноисточним деловима. Богатство шумских ресурса на територији општине Бољевац условило је да се ови феномени појачаних падавина не одразе у значајнијој мери на појаву ерозије и бујица.

• Хидролошке карактеристике и водни ресурси

На територији општине Бољевац налазе се значајни водни ресурси. Река Црни Тимок је најзначајнији водени ток са врелом у Кривом Виру и током кроз читаво подручје општине. Северно и јужно од долине којом протиче Црни Тимок је брдско-планинско подручје испресецано многобројним водотоковима, притокама Црног Тимока, међу којима су Радованска река, Мировштица, Арнаута и Злотска река.

На територији општине присутна су многобројна врела од којих поједина карактерише велика издашност и квалитет. У Кривом Виру се налази и термални извор који је недовољно истражен. Развојни значај водног ресурса зависиће, у првом реду, од заштите и очувања природних особина водотокова, изградње регионалног система - Боговина, изградње рибањака и система за наводњавање на површинама пољопривредних газдинстава. Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотокови који потичу из јаких врела. Према неким истраживањима, општина Бољевац спада у ред општина које су најбогатије водом (однос њене површине и броја извора и водотока). Управо ови хидролошки ресурси могу постати окосница излетничког, рекреативно-риболовног екотуризма:

Црни Тимок - највећи ток у општини Бољевац, који тече кроз централни део општине и низводно од Зајечара, са Белим Тимоком гради јединствену реку, а посебно је атрактивно његово врело у Кривом Виру;

Арнаута - река за коју су везана и многа историјска догађања и народна предања, представља десну притоку Црног Тимока и реку која протиче кроз сам град Бољевац;

Радовањска река - чиста и бистра вода, велелепна клисура и кањон, богата рибом и разноврсном флором дуж своје долине.

Грабовачка и Злотска река - леве притоке црног Тимока, такође атрактивни простори за излетнички и рекреативни туризам.

У кречњачким теренима Кучаја налази се већи број подземних водених токова. Општина Бољевац делимично залази у источну крашку зону Србије и захваљујући томе има разноврснији рељеф, али и појаву поменуте подземне циркулације вода. Ово је нарочито карактеристично за пећинске и јамске системе, који су већ поменути као потенцијални ресурси.

• Пољопривредни ресурси

Општина Бољевац се простире на површини од 82750 ha земљишта, од тога пољопривредно земљиште чини 46%, док је под шумама 51% територије. Општина Бољевац располаже са добрим земљишним и климатским чиниоцима за развој воћарства и повртарства, а такође има добре географске и климатске услове за развој сточарства. Пољопривредним земљиштем се сматрају: њиве, вртови, воћњаци, виногради, пашњаци, ливаде, рибњаци, трстици, мочваре као и друго земљиште које по својим природним и економским условима може да се користи за пољопривредну производњу. Основна карактеристика коришћења постојећег пољопривредног земљишта је уситњеност парцела, неадекватна примена агротехничких мера, нерационално коришћење минералних ђубрива, неправилна примена хемијских средстава и др. За правилно коришћење пољопривредног земљишта и постизање високих приноса неопходна је редовна контрола плодности земљишта (микро и макро елементе, рН вредност и хумус).

На територији општине Бољевац преовлађују следећи типови земљишта: смоница, алувијално земљиште, сироземи и смеђа кисела земљишта на растреситим подлогама. На подручју општине постоје 3 задруге и 4 пољопривредна удружења. Подаци Републичког завода за статистику из 2018 показују да је у општини Бољевац регистровано 2.967 пољопривредних газдинстава која скоро у потпуности користе пољопривредно земљиште за оранице, баште, ливаде и пашњаке (96.89% од укупног броја коришћеног пољопривредног земљишта). Сточарство такође представља значајни економски ресурс пољопривредних газдинстава. Од пољопривредних површина, највећа је заступљеност ораница и башта (више од 45%). Ливаде и пашњаци заузимају око 49% од укупне пољопривредне површине, док је воћњака око 3%. Виногради су заступљени испод 1,5% површина, док се у укупном билансу пољопривредних површина рибњаци, трстици и баре не приказују.

Виногради су заступљени испод 1,5% површина, док се у укупном билансу пољопривредних површина рибњаци, трстици и баре не приказују.

Табела 2 – Приказ односа пољопривредног земљишта

	Јединица мере	Количина
Број газдинстава	комад	2.967
Корићено пољопривредно земљиште	ha	23.474
Оранице и баште	ha	10.411
Воћњаци	ha	406
Виногради	ha	79
Ливаде и пашњаци	ha	12.334
Говеда	комад	5.028
Свиње	комад	8.051
Овце	комад	8.875
Живина	комад	32.146
Трактори	комад	3.170
Годишња радна јединица		3.637

Извор: РЗС

• Шумски ресурси

У општини Бољевац, према подацима Републичког завода за статистику крајем 2008. године шуме су се простирале на 41.154,60 хектара, док у 2022.години, тај број износи 41.537,14 хектара, што чини 51% укупне територије планског подручја, а просечна запремина дрвета износи 79.992 кубних метара лишћара. Пошумљеност лишћарима (1ha) у шуми, предњачи у односу на пошумљеност четинарима (0,15ha). Карактеристичне општине са највећим учешћем шумског земљишта су Подгорац 1, Боговина, Јабланица, Криви Вир и Луково. Државним шумама газдује Јавно предузеће „Србијашуме“ преко свог организационог дела Шумског газдинства „Тимочке шуме“ Бољевац. У шумама сопственика Јавно предузеће „Србијашуме“ обавља стручне послове (дознака стабала, жигосање и сл.). Државне шуме, шуме сопственика и других корисника на подручју општине Бољевац део су Тимочног шумског подручја. Јавно предузеће „Србијашуме“ шумама газдује плански, у складу са основама газдовања шумама (за газдинске јединице) и са програмима газдовања шумама (за шуме сопственика). Планирани годишњи принос износи 43.592 m³ с тим што се он реализује са 2/3 до 3/4. За све обрасле површине основама је утврђена приоритетна функција. По пореклу преовлађују природне високе

састојине с тим што је учешће девастираних врло високо (изданацке шуме, шибљаци, шикаре). По мешовитости преовлађују чисте састојине. Однос лишћарских и четинарских шума је 7:1. Осим основне намене, основама газдовања шумама као подзаконским актима утврђени су обим, место и врста радова на неговању и коришћењу шума и недрвних шумских производа. Укупно је посечено 59.840 m³ дрвне масе лишћара, од тога 15 % лишћара је коришћено као техничко дрво. Дрвна грађа се пре свега користи за потребе шумске привреде, али истовремено шуме се секу за добијање дрвне масе за огрев. Степен пошумљености општине је значајно виши од степена пошумљености територије Републике Србије (29,1%). Шуме представљају један од основних природних реурса и потенцијал за развој општине. У том смислу, неопходно је да се шуме одрживо користе у будућности.

• Минералне сировине

Присуство минералних сировина на подручју Просторног плана представља један од кључних фактора за саму привреду општине али и њен даљи развој. Присуство руда и угља на територији општине било је познато још од раније. Почетком XX века, прецизније 1902. године, породица Минх основала је рудник угља Ртањ, у подножју истоимене планине, где је касније оформљено насеље, које је функционисало за потребе радника у руднику (насеље Ртањ). Сам брдскопланински терен и присуство подземних вода условили су појаву различитих врста минералних сировина. Минералне сировине на овом терену могу се поделити у следеће групе: појаве метала и неметала везане за племените метале, појаве неметала везане за доломит, бетонит – глину, украсни камен, као и угаљ.

Налазишта на територији општине Бољевац:

- **Племенити метали** - локалитети, налазишта **Малиник и Савинац**;
- **Доломит** - регистровано налазиште **Дебела коса код Мирова, Голеш-Мирова**;
- **Бетонит** - регистровано налазиште код **Боговине**;
- **Кречњак** - регистровано налазиште код **Рујишта**, појаве односно трагови код **Кривог Вири**, оверене резерве- **Сливица код Рујишта**;
- **Опекарска глина**- налазиште **Врбовац и Добро поље**;
- **Угаљ-Ртањски басен** (затворени угљенокоп и рудник са овереним билансним резервама мрког угља горњокредне старости), **Боговински басен** (активни угљенокоп, рудник са ограниченом производњом и лимитираним развојем угља олигоценске старости).

Министарство рударства и енергетике у својим условима за потребе израде овог Просторног плана навело је следеће оверене резерве, експлоатациона поља и истражна поља (редни бројеви поља у ГИС бази су дати у загради):

- оверене резерве: кречњак (632-Стража, 104-Сливица), доломит (17563-Голеш), диорит као ТКГ (20375-Дубоки Поток), угаљ (535-Боговина)
- истражна поља: металне сировине: бакар и злато (локалитети 2401-Скоруша, 2400-Облеж, 2463-Бобот, 2464-Одеј, 2481-Одеј-југ, 2480-Грамада)
- експлоатациона поља: мрки угаљ (37-Боговина), доломит као карбонатна сировина (34851-Голеш), диорит као ТКГ (42058-Дубоки Поток север, 42059-Дубоки Поток југ, 42057-Дубоки Поток запад), кречњак као ТКГ (5992-Стража)

На простору општине Бољевац Министарство рударства и енергетике одобрило је и:

- Експлоатациони простор поље питке воде, поље ЕРР-61/23 као извориште Хотела Рамонда;
- Сагласност на пројекат одрживог коришћења природних ресурса подземних вода, поље Е-16 на локалитету Бук-Лозица (извориште минералне воде које користи Еуроаqua.doo)
- Истражно поље V-1599 (извориште питке воде Мрљиш које истражује ЈП за изградњу и експлоатацију регионалног водосистема Боговина)
- Оверене резерве на локацијама изворишта „Кривовирска бањица“, „Бук-Лозица“, „Мировштица“ и „Рамонда“.

• Обновљиви извори енергије

Обновљиви извори енергије планског подручја до сада нису значајније коришћени, те представљају потенцијал подручја. Под појмом обновљиви извори енергије подразумевају се извори енергије који се налазе у природи и обнављају се у целисти или делимично, посебно енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса, геотермална енергија и др. То су: соларна енергија, енергија ветра, хидроенергија и енергија биомасе.

Спровођење енергетске политике усмерено је на унапређење енергетске ефикасности кроз примену мера и активности које се реализују у оквиру републичких и других јавних програма и конкурса, у складу са важећим стратешким и нормативним оквиром Републике Србије, уз обезбеђивање финансијске подршке из јавних извора.

Обновљива енергија се обнавља приближно истом брзином којом се одвија исплатива експлоатација, па се планско коришћење мора заснивати на резултатима истраживања капацитета; локације морају бити проверене нарочито са становишта заштите разних природних система и ресурса.

5.1.1.2. СТАНОВНИТВО, НАСЕЉА И СТОРОНЕ СТРУКТУРЕ - ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ РЕСУРСИ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

СТАНОВНИШТВО, НАСЕЉА, ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ (2011)
- ПОПИС 2011 И 2022.ГОДИНЕ И ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

У периоду од шездесетих година XX века, број **становника** на територији општине Бољевац је имао континуиран тренд смањења, тако да је опао са 26277 у 1961.години на 12994 становника у 2011. години, а према резултатима Пописа 2022.године становништво се смањило за око 4.000 (**10184** становника у 2022. години) што представља скоро двоструко смањење укупног проја за последњих 60 година. Према попису из 2022. године, становништво општине Бољевац живело је у 4136 домаћинстава.

Ред. Бр.	Насеље:	Број становника									Индекс промене 2011/2022
		1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011	2022	
1	Бачевица	1063	999	925	845	739	523	409	344	218	-36,63%
2	Боговина	1753	2001	2444	2086	1810	1611	1348	1151	908	-21,11%
3	Бољевац Град	1082	1259	1400	2288	3289	3926	3784	3333	2894	-13,17%
4	Бољевац Село	417	486	540	235	338	321	315	277	264	-4,69%
5	Валакоње	2366	2436	2248	2285	1960	1684	1378	1095	806	-26,39%
6	Врбовац	892	878	795	598	437	238	190	121	70	-42,15%
7	Добро Поље	1065	1064	998	917	756	590	415	305	199	-34,75%
8	Добрујевац	741	719	681	559	437	357	236	158	114	-27,85%
9	Илино	499	482	921	335	216	178	121	105	95	-9,52%
10	Јабланица	1164	1161	1086	900	750	541	435	315	184	-41,59%
11	Криви Вир	2242	2203	1973	1537	1153	802	549	335	215	-35,82%
12	Луково	1617	1468	1343	1421	1488	1386	704	584	471	-19,35%
13	Мали Извор	1150	1129	1071	928	830	690	565	455	360	-20,88%
14	Мирово	615	615	714	512	404	287	183	141	119	-15,60%
15	Оснић	2112	2252	2190	2107	1985	1668	1340	1125	821	-27,02%
16	Подгорац	2893	2961	3255	2870	2772	2475	2218	1913	1555	-18,71%
17	Ртањ	654	650	658	244	168	200	182	120	111	-7,50%
18	Рујиште	945	949	942	868	743	601	470	335	206	-38,51%
19	Савинац	624	572	618	588	526	501	365	288	220	-23,61%
20	Сумраковац	1529	1547	1475	1212	1017	805	642	494	354	-28,34%
Општина Бољевац		25423	25831	26277	23335	21818	19384	15849	12994	10184	-21,62%

Извор: РЗС

На планском подручју **густина насељености** је са 32 становника/km² у 1961. години, смањена на 16 становника/km² по попису 2011. године, а 2022 на око 12 становника/km² што је ниска насељеност у односу на републички и регионални просек. Највећу густину насељености у 2022. години има насеље Ртањ (25,40 становника/km²).

По попису из 2022. године у односу на предходни попис, сва насеља у општини Бољевац бележе опадајући тренд када је број становника у питању. Тренд опадања нарочито одликује одлив млађег, радно способног становништва, а депопулација представља један од највећих проблема општине. Депопулацији целокупног планског подручја поред негативног природног прираштаја, смањења стопе фертилитета женског становништва, промене старосне структуре, допринела је и миграција ка развијенијим центрима у окружењу, Београду, као и емиграција становништва у иностранство. Последњих 50 година до данас миграциони салдо у сеоским насељима изразито негативан, што је знатно умањило потенцијални утицај природног прираштаја.

Као резултат депопулације, опао је број насеља са преко 1000 становника: 1961.године их је било 10, 1991.године 6 насеља, 2011.године 5 насеља, а 2022.године – само два – Бољевац, као градско насеље и село Подгорац, као површински највеће село и катастарска општина. Године 2022. само је Бољевац остало популационо веће насеље са око 2894 становника (колико је имао отприлике седамдесетих година), Подгорац има 1555 становника а сва остала села испод 900 становника.

Старосна структура становништва показује тренд старења на читавом планском подручју, смањује се учешће младог, посебно фертилног, а расте учешће становништва старијег преко 60 година, које чини 38% становништва планског подручја. Просечна старост становништва 2022.године је била 48,71 година, у односу на просек у Србији који је износио 43,85 година. Негативна стопа природног прираштаја 2,6 пута већа од просека Србије, а значајно је виши и индекс старења. Сви старосни контингенти указују на веома лошу старосну структуру, предшколски контингент је далеко испод републичког просека, радно способних је било 65% (напомиње се да је управо овај контингент становништва значајно опао у последњих 10 година због одсељавања).

Обухват деце предшколским васпитањем и образовањем је изузетно низак. Поређење трогодишњег просека показује да је обухват врло низак како у поређењу са просеком подручја Србија – Југ тако и са Зајечарском области којој Бољевац припада, а посебно имајући у виду циљане вредности до 2030. године. Ово важи и за јаслени узраст где је обухват само 11%, у поређењу са скоро 30% у Зајечарској области, као и за вртички узраст где је обухват само 37%, у поређењу са скоро 60% у Зајечарској области, и циљем од 75% за 2030. годину.

Анализа кретања величине радног контингента нарочито је значајна за сагледавање демографских оквира понуде радне снаге. Према попису из 2022. године, Општина Бољевац располаже са око 2829 запослених становника или 23.17% укупног становништва општине. Радно способних становника има 5574 (узраста од 19 до 65 година), што чини 45,66% становништва.

Под термином женског фертилног становништва обухваћене су жене старости од 15 до 49 година. Од значаја је и старосна структура самог фертилног контингента. Од пописа 1971. год., уочава се смањење овог контингента, што је такође један од узрока смањења броја рађања. Посебно је смањен број жена у тзв. оптималном репродуктивном добу, старости од 20-34 године.

Величина предшколског, школообразовног фертилног контингента се константно смањује из године у годину, што говори о будућем интензивирању депопулације и наводи на закључак да будући ниво социо-економског развоја општине у великој мери зависи од даљег демографског развоја и подстицајних мера.

Сеоску средину карактерише депопулација због јако ниског природног обнављања, али и због миграције становништва према урбаним и другим подручјима атрактивнијим за живот и рад. На територији општине Бољевац, рурално становништво чини близу 76% укупне популације општине. На основу индикатора демографске старости, становништво општине Бољевац, сврстава се у 7 стадијум – **најдубља демографска старост**, док становништво самог градског центра у 5 стадијум – **демографска старост**.

Популационо старење детерминише прилично ограничавајући демографски оквир формирања радног контингента, а самим тим и активног становништва. Наиме, повећавање обима старачког, углавном економски неактивног становништва, неминовно проузрокује повећање личне и јавне потрошње, пре свега у домену издвајања средстава за здравствено, социјално и пензијско осигурање старих лица.

Старење становништва је крајње неповољно по друштво јер се смањује његова виталност, динамизам и предузетничка активност.

Планско подручје се суочава са недостатком млађе, радно способне радне снаге, што је већ сада, а посебно у будућности, захтева матрицу различитих мера којима се отклањају демографски недостаци.

Закључује се да се популациони трендови изражени од почетка XXI века настављају и да је стање које је констатовано приликом израде ППО из 2011.год. сада само још лошије.

У постојећој просторно-функционалној структури **мреже насеља** доминира Бољевац као главни пол развоја проучаване територије. Поједина насеља су у другој половини XX века развила одређене функције које су се временом показале недовољним да децентрализују простор и успоставе рационалну територијалну прераспodelу економских активности и становништва. Процес деаграризације највише је одмакао код сеоских насеља чији се атари граниче са КО Бољевац: Добрујевац, Илино и Врбовац. Сличну тенденцију у развоју бележе насеља Боговина, Мирово и Ртањ, које након деценија рударског насеља, прераста у насеље са претежно туристичком делатношћу.

Динамичнија функционална трансформација насеља наступила је после 1971. године. У то време Бољевац се развијао као полифункционални центар уз доминацију секундарног сектора. Градско насеље је имало одлике индустријског насеља. Утицај Бољевца на функционалну трансформацију непосредног окружења био је најизразитији у приградском насељу Ртањ, које се тада развијало као рударско насеље. Остала насеља била су монофункционална тј. припадала аграрном типу. Највеће учешће секундарног сектора уз тенденцију приближавања аграрно-индустријском типу имала су аграрна насеља у северозападном делу општине Подгорац, Сумраковац, Луково, која данас припадају центрима заједнице насеља.

Функционални типови насеља

Мреже насеља на територији општине Бољевац функционисала су по моделу центра са гравитирајућим насељима, подељена у три хијерархијска нивоа. Главни општински центар представљала су градска насеља Бољевац и Боговина, док су секундарне општинске центре чинила сеоска насеља која су уједно и центри месних заједница или се налазе у непосредној близини насеља првог нивоа, а то су: Бољевац Село, Подгорац, Валакоње и Оснић. Остала сеоска насеља која показују немогућност индивидуалног функционисања и непосредно су везана за центре месних заједница, а то су: Врбовац, Добро Поље, Добрујевац, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мали Извор, Мирово, Ртањ, Рујиште, Савинац и Сумраковац, сврставана су у трећу групу насеља.

Према ППО из 2011.год., усвојен је нови концепт развоја типологије насеља, а то је концентрисана децентрализација развоја у простору, усклађена са принципима одрживог развоја подручја, где се у одређеним пунктовима концентришу нуклеуси производних и услужних делатности и јавно-социјална инфраструктура као најпогоднији модел за рационализацију и организацију мреже насеља у условима дисперзне насељености и континуиране депопулације руралног подручја. То подразумева развој активности и услуга/сервиса, не само у општинском центру, већ и у микроразвојним нуклеусима - центрима у мрежи насеља. Овај вид дисперзије заснива се на повећаној доступности коју обезбеђује, у првом реду, квалитетнија локална путна мрежа. Концентрисан развој појединих функција и активности у Бољевцу и у осталим центрима у мрежи насеља подразумева повећање густина настањености и контролу изградње и коришћења простора ради заштите природних и створених ресурса и вредности у простору. Планска поставка јесте развој мреже насеља општине заснован на моделу заједнице насеља формираних по принципима територијалног и функционалног умрежавања. Предвиђена је следећа хијерархија центара у мрежи насеља општине Бољевац:

- I ранг – центар општине (градско насеље Бољевац)
- II ранг – центри заједнице насеља (Подгорац, Сумраковац, Луково)
- III ранг – насеља са специфичним функцијама (Ртањ, Боговина, Боговина насеље и Мирово)

- IV ранг – остала насеља (примарна села) Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви вир, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Савинац, Врбовац, Оснић, Буково, Оснић Тимок, Оснић село)

Хијерархија мреже центара планирана је на основу традиционалних веза између насеља, затим на основу просторне дистрибуције самих насеља са циљем да се равномерним распоредом центара другог ранга обезбеди покривеност што веће површине и броја становника услугама и садржајима центра.

- Центар Општине-насеље првог ранга-градско насеље Бољевац

Бољевац се као општински центар, развија и уређује као насеље са вишим квалитетом урбаних функција. Поред развоја секундарног сектора, доминантне су функције Бољевца као центра услужних делатности, здравства, културе, информатике, и других терцијарних и квартарних делатности. Уже гравитационо подручје су насеља која директно гравитирају Бољевцу: Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви вир, Добрујевац, Добро поље, Мали извор, Рујиште, Ртањ, Врбовац. Шире гравитационо подручје је цела општина, односно сва остала насеља преко центара заједнице насеља. Главни општински центар у односу на остала насеља нуди широку и разноврсну понуду видова становања, јавних служби, услуга и производње, висок ниво комуналне опремљености и пријатну животну средину. Носила основног образовања је матична основна школа (ОШ „9. српска бригада“) а средњег: СШ „Никола Тесла“. Дечију заштиту обезбеђују дечији вртићи а социјалну заштиту центар за социјални рад и планирани дом пензионера (дом за старе). Здравствену заштиту пружа дом здравља. Носилац културног развоја је културни центар.

- Центри заједнице насеља-насеља другог ранга-Подгорац, Сумраковац, Луково

Центри заједнице насеља представљају матичне центре за насеља која се на њих непосредно наслањају. Они су нуклеуси, око којих се формирају основне заједнице насеља. Помажу у остваривању принципа — концентрисане децентрализације, односно груписању становништва. Центри заједнице насеља требају обезбедити квалитетне животне услове за задржавање становништва. У овим центрима се обезбеђује развој и виши квалитет услуга и објеката јавних служби које опслужују становништво гравитирајућих насеља. Као насеља вишег реда у односу на примарна насеља, поседују следеће садржаје: становање са услугама и пансионским смештајем за туристе и радну зону за мале и средње производне погоне, здравствену станицу, апотеку, осморазредну основну школу, односно матичну школу, предшколску установу, пијацу, ветеринарску амбуланту и пољопривредну апотеку.

- Насеља са специфичном функцијом - Ртањ, Боговина, Боговина насеље и Мирово

Особина насеља са специфичном функцијом је у једној или више развојно планираних функција, односно потенцијалних капацитета за развој специфичне понуде. Та специфичност се огледа преваходно у туристичким капацитетима и понудама, планираним привредним капацитетима, инфраструктурним објектима и природним посебностима. Као таква насеља препозната су насеља Ртањ, Боговина, Боговина насеље и Мирово. Карактеристично за ове типове насеља је да комбинују две, или пак све три основне функције: туризам, пољопривреда и прерада руда.

Мрежа јавних служби

Основно и средњешколско образовање – У општини Бољевац мрежу образовних установа чине три основне школе (ОШ „9. српска бригада“ у Бољевцу, ОШ „Ђорђе Симеонових“ у Подгорцу и ОШ „Ђура Јакшић“ у Сумраковцу) које уједно представљају и матичне осмогодишње школе. Четворогодишње школе проистичу из матичних школа и налазе се у Бачевици, Валакоњу, Илино, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, Добро поље, Мали извор, Рујиште, Луково и Ртањ припадају ОШ у Бољевцу, у насељу и селу Боговина припадају ОШ у Подгорцу, а у Подгорцу Тимок, Савинцу, Оснићу Тимок, Оснићу село, Оснићу Буково и Врбовцу припадају ОШ у Сумраковцу. Средњошколски центар Никола Тесла, налази се у Бољевцу, који похађа 300 ученика. Овај средњошколски центар чине: Гимназија – класично образовање (4 године), Туристички техничар – дуално образовање (20 ученика), класично образовање (8 ученика) (4 године), Бравар-заваривач – дуално образовање (3 године) и Оператер машинске обраде резањем – дуално образовање (3 године).

Дечја заштита – Обухват деце предшколским васпитањем и образовањем (ПВО) је релативно низак у поређењу са републичким просеком и просеком Зајечарског округа. У понуди ПВО доминира класичан целодневни програм, не постоји понуда флексибилних и/или алтернативних програма сем у случају полудневног припремног предшколског програма. Више од 50% родитеља не плаћа пун износ учешћа у трошковима ПВО што је више од просека Републике Србије (40%).

Здравствена заштита – Дом здравља Бољевац, у складу са Планом мреже здравствених установа, обавља здравствену делатност на примарном нивоу на подручју општине Бољевац.

Дом здравља има 113 запослених: 22 доктора од чега 5 специјалиста опште медицине, 2 специјалиста медицине рада и по једног специјалисту педијатрије, неуропсихијатрије, гинекологије, радиологије и ортопедије вилице, 61 медицински техничар, 8 административних и 22 помоћно – техничких. Поред главне зграде Дома здравља у Бољевцу, на територији општине у функцији су још и амбуланте у насељима: Криви Вир, Луково, Јабланица, Ртањ, Рујиште, Бачевица, Добро Поље, Валакоње, Боговина, Подгорац, Сумраковац, Савинац, Оснић и Врбовац. Здравствену помоћ грађани општине Бољевац, путем специјалистичког упута, добијају и у Болници Зајечар, односно здравственим установама у Нишу или Београду.

Капацитети здравствене заштите исказани преко броја лекара у примарној здравственој заштити на 1.000 становника у Бољевцу су задовољавајући у односу на просек Србија-југ, чак у појединим сегментима и изнад просека (здравствена заштита деце и одраслог становништва).

Проценат имунизације деце је висок, чак је и значајније изнад просека Србија-југ у случају вакцинације против малих богиња (проценат вакцинисане деце је 97% у 2020. години).

Социјална заштита

Обухват становништва програмом новчане социјалне помоћи (НСП) износи 3,7%, и нешто је виши од просека на подручју

Србија-југ (3,5%), и у Зајечарској области (3,2%). Обухват становништва програмом НСП је од 2018. године је у опадању, што је тренд у читавој земљи. Обухват деце и младих (0-19) програмом дечијег додатка (ДД) у Бољевцу је низак, и износио је 2020. године 11,9%. У поређењу са подручјима Србија-југ (23,3%) и Зајечарске области (16,5%) обухват деце и младих програмом ДД знатно је нижи. Укупни расходи за локалне услуге социјалне заштите у 2018. години су износили 2,3 милиона РСД, а расходи по становнику 200 РСД, више него двоструко мање од просека Србија-југ (500 РСД). У 2018. години у Бољевцу су се обезбеђивале услуге помоћи у кући за старије и лични пратилац детета. Доступност услуге помоћи у кући, као најраспрострањеније услуге је лошија у односу на просек Србија-југ. У 2018. години, услуга је обезбеђена за 41 корисника просечно месечно, међу којима стари 65 и више година чине 88%. У укупном броју корисника који су претежно са урбаног подручја, жене су заступљене са 85%. Услуга се пружала 6 месеци, просечно 4 сата по кориснику недељно. Управо ова давања су посебно релевантна за смањење сиромаштва на локалном нивоу. Овај удео је знатно изнад просека Србија-југ, који је износио 57,5%. Од новчаних давања, поред једнократне помоћи један мањи део се односи на новчану помоћ за незапослене породиље.

Култура

Кључне институције културе у Бољевцу су: Културно-образовни центар Бољевац, Јавна библиотека и музеј Тимочке буне. Културни центар је добро опремљен и има реновирану биоскопску салу. За Јавну библиотеку је опредељен нови, одговарајући простор, који захтева адаптацију и опремање. Музеј Тимочке буне је у лошем стању и захтева значајна улагања ради реконструкције и санације, а затим и успостављања нове, савремене поставке.

Спорт и рекреација

Рекреативни терени, присутни у Бољевцу, су: спортска хала и фудбалско игралиште, кошаркашки и рукометни терен. У Сумраковцу, такође, постоји спортска хала и игралишта а на Ртњу, кошаркашко игралиште, односно фудбалско у Боговини, Подгорцу, Савинцу, Валакоњу и Сумраковцу. Планина Ртањ, обронци Кучајских планина и Малиника, река Црни Тимок, климатски услови и друге природне благодети, пружају широку лепезу за организовање спортских активности током целе године. Могућности за развој туризма су многобројне у зимском и летњем периоду, нарочито заинтересованим за планинарење, параглајдинг, спортове на снегу, брње лековитог биља (Ртањски чај) и др. Туристичко насеље Ртањ, окружено парком и теренима за скијање, спортска хала у Бољевцу, градски стадион и отворени спортски терени у насељима Боговина, Сумраковац, Валакоње, Добрујевац су објекти који су на располагању становницима општине и гостима.

Остале јавне службе анализиране су на основу анкета спроведених по насељима, а уочени проблеми и исказане потребе сагледани су и интегрисани у планска решења Просторног плана.

ПРИВРЕДА

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО БОЉЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (2011)
- „ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ 2023-2031.ГОДИНЕ“
- ПОПИС 2011. и 2022.ГОДИНЕ И ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

Број запослених је највиши у привредним друштвима, установама, задругама и организацијама (1.491 од укупно 1.863 запослених). На основу годишњег просека за 2009. годину (подаци од 31. марта и 30. септембра) укупно је 372 лица у статусу предузетника, односно заједно са лицима која обављају делатност код предузетника. Укупно је запослено 135 лица на 1000 становника (од којих је 108 у привредним друштвима, установама, задругама и др. организацијама).

Број запослених је највиши у сектору прерађивачке индустрије 369 лица (24,7%), односно у сектору вађења руде и камена 336 лица (22,5%). У образовању је запослено 220 лица (14,8%), док је у здравству и социјалним делатностима запослено 188 лица (12,6%). У државној управи и социјалном осигурању ради 115 лица (7,7%), у пољопривреди, шумарству и водопривреди ради 84 лица (5,7%), док у трговини ради 47 лица (3,2%). Остале делатности обављају 8,8 % запослених (друге комуналне, друштвене и личне услуге, производња електричне енергије, саобраћај, складиштење и везе, финансијско пословање, послови са некретностима, изнајмљивање, грађевинарство, ресторани и хотели и др.). Бележи се 932 незапослена лица (око 68 незапослених на 1000 лица), од којих преко 35% чине лица која по први пут траже посао, док су 48,7% неквалификовани. Укупно 48,8% незапослених чине жене.

Путну мрежу на подручју општине Бољевац чини мрежа магистралних и регионалних локалних путева (државни путеви првог и другог реда, односно општински путеви), укупне дужине од 271 km. Савременим коловозом је покривено око 164 km путева. Кроз територију општине Бољевац пролази коридор пута Параћин - Зајечар. Обим саобраћаја који се одвија преко територије општине резултат је транзитног саобраћаја на коридору Параћин - Зајечар. Укупно је регистровано 2.543 путничких возила, 40 мотоцикала, 16 специјалних путничких возила, 170 теретна возила, 25 специјална теретна возила, нема регистрованих радних возила, 12 трактора и 34 прикључна возила. Степен моторизације износи око 185 путничка возила на 1000 становника.

Туризам

За развој туризма постоје добри предуслови, који се огледају у природним вредностима (Лазарев кањон, Специјални резерват природе - планина Ртањ,), као и многобројним верским објектима, споменицима и установама културе. Регион

располаже природним, културним и другим створеним добрима, које представљају туристички потенцијал, који би под одређеним условима и режимима могли да постану значајна привредна делатност. Према Стратегији развоја Општине Бољевац за период од 2023.године до 2031.године, развој туризма у општини Бољевац је у замаху. Број гостију је увећан за 40% од 2009.године, а од 2016.године је кренула и категоризација приватног смештаја. Очувана природа, мноштво руда, шума, пашњака, ловишта, чисти извори и воде, је оно што привлачи све већи број туриста у Бољевац. Две трећине грађана општине Бољевац живи на селу, те је у повоју и развој сеоског туризма. У 2020.години коју је обележила пандемија вируса COVID-19 приметан је значајан пораст броја домаћих туриста у Бољевац. Број страних туриста је знатно мањи (у 2020. години општину Бољевац је посетило 1.234 туриста).

Табела 4. – Број туриста у општини Бољевац

Година	Укупно	Домаћи	Страни
2019	8.905	7.141	1.764
2020	13.060	11.826	1.234
2021	14.899	13.700	1.199

Када је у питању број ноћења туриста у општини Бољевац, такође је приметан пораст током година, који је нарочито изражен у 2020. години када је број ноћења домаћих туриста био 105% већи у односу на 2019. годину. Број ноћења страних туриста је такође у порасту (у 2020. години 31.51% од укупног броја ноћења), мада се у 2021. години уочава значајан пад броја ноћења страних туриста, са 13.332, колико их је ноћило у 2020.години, на свега 2.489. Подаци РЗС показују позитивне трендове у дужини боравка гостију који су већи од републичког просека, у 2020. Наиме, просечна дужина боравка гостију 2020. године је износила 6,6 дана, што је значајно више него републички просек од 3,15 дана. Томе доприноси дужи боравак страних туриста у 2020. години од 10,8 дана. Међутим, 2021. године бележи се значајан пад просечног броја ноћења страних туриста, док је просек ноћења домаћих туриста сличне вредности.

Пољопривреда

Пољопривреда је значајна привредна грана у Бољевцу. Природни ресурси Бољевца представљају одличну основу за развој пољопривреде – велика површина под шумама, доступност воде за наводњавање, повољни климатски и земљишни услови. Површина расположивог пољопривредног земиљишта се увећала у периоду од 2012. године, када је износила 25.942 ха, до 2018. године, када је нарасла на 40.126 ха. Просечна површина пољопривредних газдинстава (ПГ) је 7,91 ха и виша је од просека Јужне Србије (6.28 ха). Чак 66% становништва општине се бави пољопривредом. Према подацима РЗС у 2018. години, у Бољевцу је евидентирано 2.967 (ПГ), што је незнатно мање у односу на 2012. годину када је било регистровано 2.994 ПГ. Од укупног броја ПГ, регистрованих је свега 1.968 (податак из 2018.године), што упућује на закључак да се добар део ПГ баве некомерцијалном пољопривредом.

На значајно присуство некомерцијалне пољопривреде, указује и ниска специјализација ПГ. У Бољевцу превладавају мешовита газдинства, комбинација биљне и сточарске производње, док је тренд раста забележен у специјализацији ратарства и развоју воћарства. Специјализација газдинстава у протеклим годинама је промовисана посебно у области сточарства, воћарске производње и пчеларства. Просечна економска величина ПГ у 2012. години износила је 4.300 еура, док је у 2018. години увећана на 6.066 еура, иако је и даље испод просека Републике Србије. Коцентрација економске снаге ПГ налази се у сточарским домаћинствима. Наиме, мешовита газдинства са сточарском производњом и специјализована газдинства са сточарском производњом чине 44% економске снаге свих домаћинстава у 2018.години. Најзаступљенија старосна групација пољопривредних произвођача у Бољевцу су произвођачи преко 65 година старости, чији удео износи 47%. Мали је број младих који су носиоци пољопривредне производње. До 44 године старости, има их свега 9%. Жене чине преко 36% носилаца ПГ што је знатно више од просека у Републици Србији (19%). Општина Бољевац последњих година усмерава пажњу на подршку пољопривредницима да заштите географско порекло својих производа. Тренутно на територији општине три производа носе ознаку географског порекла: Ртањски мед, Ртањски чај и Кривовирски сир. Општина издваја значајна средства за развој пољопривреде. За спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја, у просеку се реализује око 5,5% купних расхода општине, што је више од просека издвајања ЈЛС и охрабрујући је податак за сектор пољопривреде.

Запосленост, просечна зарада и незапосленост.

Укупан број запослених на територији општине износи 2.829, што чини 277 запослених на 1000 становника. Од тога, према врсти привредног субјекта, 70,86% чине запослени у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и друге организације), 14,77% су предузетници или лица која су запослена код њих, а 14,36% регистровани индивидуални пољопривредници. Према подацима Агенције за привредне регистре (АПР), у 2022. години у Бољевцу је било активно 80 привредних друштава и 248 предузетника, односно укупно 328 привредних субјеката. Број активних привредних друштава показује благи тренд раста од 2019. године, и креће се између 76 и 80. У истом периоду, и број предузетника показује тренд раста, од 229 у 2019. до 248 у 2022. години. Привредна друштва у Бољевцу остварила су 2020. године укупне пословне приходе у износу од 3 милијарде рсд (око 25 милиона еура), док су предузетници стварили пословни приход у износу од 770 милиона РСД (6.5 милиона ЕУР). По секторима делатности највећи број запослених ради у прерађивачкој индустрији (19,53%), следи рударство (10,52%), трговина на велико и мало и поправка моторних возила (9,26%), образовање (7,73%) и пољопривреда и шумарство (6,40%).

Табела 5.- Број регистрованих запослених,незапослених лица према општини рада и нето зарада, за период 2019-2022. година XIX Број 13

Индикатори	2019	2020	2021	2022
Број регистрованих запослених	2.666	2.711	2.748	2.829
Број регистрованих незапослених	897	892	838	668
Просечна нето зарада у РСД	47.070	50.331	55.670	63.149

Извор: РЗС; Аналитички сервис ЈЛС, Републички секретаријат за јавне политике.

Просечна остварена зарада без пореза и доприноса у 2020. износи 47.070 РСД и бележи кумулативни номинални раст од 25,46% у последње три године. Просечна зарада је на нивоу општина у окружењу и Зајечарском округу, али је нижа од просека Републике Србије.

Број незапослених лица се константно смањивао у последњих четири година. Број незапослених лица на крају 2020. године износио је 892. Међу незапосленим лицима доминирају лица са средњим образовањем (56,6%), што је неповољније од републичког просека (51%). Незапослени без квалификација чине око 51,6% незапослених. Иако се укупан број незапослених жена смањује, учешће незапослених жена у укупном броју незапослених расте, што упућује да се број незапослених мушкараца брже смањивао него број незапослених жена. У старосној структури највише је учешће лица старости 30-54 године (54,8% жена и 48% мушкарци).

Основна ограничења, која представљају и проблеме општине Бољевац за њен даљи развој су:

- традиционално значајна неразвијеност подручја, која је још више продубљена привредном кризом, која је захватила читаву земљу, а што је довело до привредног колапса и велике незапослености, уз релативно неповољну квалификациону структуру незапослених и недостатак кадра у области менаџмента, развоја и маркетинга, информатике и др.;
- сиромаштво значајног дела становништва, посебно изражено у домаћинствима без запослења, са ниским степеном образовања, са избеглицама, старим лицима и сл., као један од општих проблема транзиције социоекономског система у Србији;
- значајно осипање – одлазак високообразованих кадрова и младих у веће окружне центре (Бор, Зајечар), републичке центре (Београд, Бор, Ниш) и у иностранство;
- неблагоприятна и лоша приватизација предузећа, која су у фази реструктурирања, стечају или ликвидацији;
- недовољно коришћење постојећих капацитета, због лошег или неинвестирања и улагања у постојећу или модернизацију нове технике и технологије;
- низак ниво продуктивности рада, ниска искоришћеност капацитета, губитак тржишта и пад извоза због разних екстерних и интерних чинилаца, недостатак обртних средстава, отежан пласман производа и услуга, ниска репродуктивна способност, пословање са губицима и проблеми са ликвидношћу и растом задужености појединих предузећа, низак ниво личних зарада, отежана наплата потраживања;
- одлазак са сеоских домаћинстава због немогућности опстанка на њима, што условљава остајање старачких домаћинстава, која нису радно способна и која ће довести до гашења – нестајања појединих насеља;
- неулагање у развој инфраструктуре – саобраћајне и комуналне на подручју општине, која је застарела и која доводи до значајних проблема у циркулацији становништва и превозних средстава;
- недовољна подршка развоју приватног предузетништва, посебно у погледу комуналног опремања погодних локација;
- наслеђена привредна структура, са недовољно развијеним предузетништвом и активностима локалног становништва у оснивању и вођењу сопствених фирми;
- капитално-интезиван карактер досадашњег индустријског раста, који се ослањао на локационо нефлексибилне и ресурсно условљене капацитете, са великим обимом материјалних инпута за производњу и транспорт терета у коришћењу локалних ресурса (воде, туристичких садржаја, пољопривредних сировина, шумског потенцијала и др.);
- непоузданост постојећих земљишних књига, тј. система регистрације власништва над земљиштем и некретностима, што отежава и могућност кредитирања и израде адекватних биланса пословања општинских фирми;
- велике просторне неравнотежности у нивоу општег социоекономског развоја између општинског центра и руралног залеђа, посебно у погледу доступности јавним службама и развијености саобраћајне, хидротехничке, енергетске, телекомуникацијске и друге инфраструктуре;
- недовољно уважавање еколошких критеријума у досадашњем развоју, са неповољним ефектима на животну средину урбаног и руралног простора;
- дислокација републичких органа и служби, што онемогућава постојање канцеларија и агенција за развој малих и средњих предузећа, а у циљу унапређења привредног раста подручја општине Бољевац;
- недостатак урбанистичких планова којим би се утврдили правци даљег развоја општине Бољевац, осмислили нови садржаји и искористиле постојеће шансе, које пружа подручје општине, а нарочито подручје планине Ртањ;
- нестабилна економска и политичка ситуација на подручју читаве републике, условљава незаинтересованост за страна улагања, а са друге стране јавља се проблем недовољних инвестиционих средстава од стране региона.

5.1.1.3. ИНФРАСТРУКТУРА

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО БОЉЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (2011)
- „ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ 2023-2031.ГОДИНА“
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

Саобраћај

Планом се као стратешким развојним документом општине Бољевац за наредни дугорочни период утврђују основни правци развоја мреже саобраћајница и њихови коридори у складу са плановима вишег реда (Просторни план Републике Србије, Просторни план подручја слива водоакумулације „Боговина“ и Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“), према могућностима и утврђеним потребама. Саобраћајни коридори се односе на коридоре који постоје (дефинисани у простору) и планиране коридоре који су дати као стратешки коридори а све у складу са осталим секторским плановима.

Општина Бољевац налази се у Источној Србији, у Тимочној крајини и окружена је општинама Сокобања, Параћин, Деспотовац, Ражањ, Бор, Зајечар и Књажевац. У саобраћајном смислу представља значајну раскрсницу државних путева. На подручју општине пружају се следећи државни правци:

- **Државни пут ІБ реда број 36** Параћин – Бољевац – Зајечар – државна граница са Бугарском (гранични прелаз Вршка Чука);
- **Државни пут ІА реда број 218** Бољевац - Ртањ - Сокобања - Врело - Горња Топоница;
- **Државни пут ІА реда број 219** Бољевац - Бучје – Књажевац;
- **Државни пут ІБ реда број 389** Стража – Брезовица – Борско језеро;
- **Државни пут ІБ реда број 391**, Брестовачка Бања – Злот – Бољевац;
- **Државни пут ІБ реда број 395** Зајечар - Лубница – Бољевац;
- **Државни пут ІБ реда број 421** веза са државним путем 36 - Мирово – Ртањ.

ЈП „Железнице Србије“ у складу са Просторним планом Републике Србије планирају задржавање земљишта на којима имају право коришћења као и задржавање коридора свих раније укинутих пруга (Параћин-Зајечар).

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2022. години, укупна дужина путне мреже на територији општине је 219 km, од чега: а) 19% државних путева првог реда, б) 30% државних путева другог реда, и в) 51% општинских путева (око 112 km). Савремени коловоз (асфалт-бетон) заступљен је на свим државним путевима и на око 52% (58 km) општинских путева. Државни путеви заузимали су 2010. године 64,5 ха грађевинског подручја, а планским решењима ППО, њихова површина се увећала на 107,3 ха. Општински путеви такође су увећали површине које заузимају, са 56 ха на 92,1 ха, а њихову мрежу чини 17 деоница укупне дужине од око 112 km.

Општински путеви І реда су путеви којима се успоставља веза мреже насеља и њихових централних садржаја са државном мрежом путева, са централним насељем, тј. Бољевцем, са посебним предеоним целинама и међусобно. Општински путеви ІІ реда су они путеви којима се поједини засеоци односно махале повезују са основном путном мрежом. Остали јавни путеви су сви остали путеви и улице који имају карактер јавног пута. Мрежу општинских путева чине 22 деонице укупне дужине око 137,0 km.

Општински путеви на територији општине Бољевац су:

- 106-1 ІБ 36 – Криви Вир - пут ІБ 36
- 106-2 ІА 218 – (Рашинац) – Рујиште
- 106-3 ІБ 36 – Јабланица
- 106-4 ІБ 36 – Мали Извор
- 106-5 ІБ 36 – Мирово
- 106-6 ІБ 391 – Боговина село
- 106-7 ІБ 36 – Сумраковац
- 106-8 ІБ 36 – Оснић – Оснић Буково – пут ІБ 395
- 106-9 ІБ 395 – Врбовац
- 106-10 ІА 219 – Бачевица
- 106-11 ІБ 36 – Луково – пут ІБ 36
- 106-12 Сумраковац – Шарбановац
- 106-13 Сумраковац – Злот
- 106-14 Пут ІБ 395 – Валакоње Буково
- 106-15 Пут ІА 218 – Илино
- 106-16 Јабланица – Мали Извор
- 106-17 Мирово – пут ІБ 421
- 106-18 Бачевица – Врбовац
- 106-19 Илино – Мирово
- 106-20 Мали Извор – Брезовица
- 106-21 Подгорац – Подгорац Тимок
- 106-22 Боговина – Фаца Вајелји – Мали Извор

Стање јавних путева, државних и општинских, није задовољавајуће у погледу нарушености коловозне површине (неравна, испуцала, са пуно ударних рупа), променљиве ширине коловоза и осталих елемената који не омогућавају безбедно одвијање саобраћаја прописаним брзинама на појединим деоницама (примењени радијуси хоризонталних кривина, неповољни подужни нагиби нивелета, нефункционисање система одводњавања). Генерална оцена јесте да је потребно реконструисати и рехабилитовати мрежу јавних путева. То се посебно односи на:

- државне путеве ІІ реда који на појединим деоницама не задовољавају критеријуме геометрије и коловозне површине; и

- општинске путеве који су на већини деоница у лошем стању како због недовољних финансијских средстава за завршетак изградње (посебно банкина и система за заштиту и каналисање површинских вода), тако и због лошег одржавања (смањена трајност коловоза).

У функционалном погледу мрежа државних путева I и II реда задовољава захтеве развоја подручја и потребе становништва.

Државни пут IB реда бр. 36, један је од најзначајнијих државних праваца кроз Србију, који повезује Источну Србију (до границе са Бугарском) и Западну Србију (до границе са Републиком Српском), омогућава Бољевцу директну везу са аутопутем, Параћином и Зајечаром. Преко тог путног правца остварују се везе са другим државним путевима западно и источно од подручја општине. Везе са суседним општинским центрима и правцима државних путева остварују се државним путевима IIA и IIB реда, као и појединим општинским путним правцима. Државни пут IIA реда бр. 218 остварује везу са Сокобањом, IIA бр. 219 са Књажевацем и Зајечаром, IIB реда бр. 389 са Борским језером, IIB реда бр. 391 са Бором, а IIB реда бр. 395 са Зајечаром.

Неопходно је побољшање мреже јавних општинских путева. Приоритет би требало да има санација и реконструкција постојећих општинских путева и реализација нових деоница са функцијом међусобног повезивања микроразвојних руралних центара, туристичких простора и других саобраћајних тежишта општине са државним путевима, општинским центром и центрима у мрежи насеља суседних општина.

Најзначајнији проблеми путне мреже на подручју општине Бољевац су:

- Стање и опрема државних путева I и II реда су у великој мери нарушени, што негативно утиче на безбедност одвијања саобраћаја.
- Мрежа општинских путева није комплетирана у функцији повезивања појединих насеља међусобно и са државним путевима због неприступачност терена;
- Велика дужина локалних путева без асфалтног застора (око 48%, општинских путева без асфалтног застора);
- Стање опреме на путевима на свим нивоима.

Пешачки саобраћај преовлађује у комуницирању унутар центра насеља и у стамбеним зонама. Бициклически саобраћај није обрађен планским документима. Јавни градски превоз није предвиђен. Приградски јавни превоз опслужује насеља која гравитирају Бољевцу као општинском средишту. Међумесни превоз обухвата релације ка главним регионалним и државним центрима.

У градском насељу Бољевац категоризација уличне мреже је извршена функционално, при чему је за сваки ранг предвиђен одговарајући техничко-експлоатациони стандард. Категорију главних градских саобраћајница чине, углавном, путни правци-коридори државних путева I реда. Категорију осталих градских саобраћајница чине, углавном, путни правци-коридори општинских и некатегорисаних путева и осталих сабирних и приступних улица. Мрежа ових саобраћајница је формирана, углавном, надоградњом постојеће мреже, за потребе стамбених зона.

Кроз градско насеље Бољевац пролазе државни пут IB реда бр. 36 и укрштају се државни путеви IIA реда бр. 218 и бр. 219. Траса наведених државних путева, кроз градско насеље, нису дефинисане посебном одлуком јединице локалне самоуправе. У складу са чланом 6. Закона о путевима, деонице државних путева које пролазе кроз насеље могу се планским документима одредити као насељске саобраћајнице одлуком скупштине јединице локалне самоуправе, по претходно прибављеној сагласности надлежног министарства.

Водопривредна инфраструктура.

Општина Бољевац простире се у долини реке Црни Тимок. Друга значајна река општине је Арнаута. Посебну специфичност овог краја представљају бројни водотокови који потичу из јаких врела. Такође, на кречњачким теренима Кучаја налази се већи број подземних водених токова. Сprovedена испитивања површинских вода из 2020. године указују да је еколошки статус Црног Тимока умерен до лош, а еколошки потенцијал слаб до лош. Бујични токови представљају опасност на деловима општинског простора и на њима је неопходна интервенција. Неопходна је и регулација и уређење тока Црног Тимока на више места, на току, кроз општину. На нивоу насеља Бољевац предвиђа се наставак уређења водотокова Арнауте, потока Змијанац и формирање вештачког језера са браном на потоку Змијанац који има улогу заштите градског подручја од поплава. Становништво општине Бољевац снабдева се водом за пиће са изворишта Мишовица и изворишта Мрљиш са регионалног водовода Боговина. Према подацима званичних испитивања исправности воде за пиће, вода за пиће доступна корисницима јавног водовода у општини Бољевац варира у погледу исправности. Охрабрује међутим податак да је испитивање Завода за јавно здравље Р. Србије из 2021. године показало исправност воде за пиће доступне корисницима јавног водовода. Акумулација воде „Боговина“ са постројењем за пречишћавање пијаће воде је регионалног значаја јер, поред становништва општине Бољевац, може да обезбеди водоснабдевање за становништво и привреду Бора и Зајечара. То омогућава да се будуће потребе за водом становништва и привреде Бољевца, могу сигурно обезбедити уз коришћење и свих локалних изворишта на територији општине Бољевац.

Подземне воде

На овом подручју присутни су разни типови акумулације подземних вода и то користан тип издани, пукотинске издани и збијене издани. Општински центар насеља Бољевац и ближа околина се досада снабдевала водом из каптираних издани, већих издашности, али повремено променљивог квалитета.

Снабдевање водом

Водоводна мрежа је дужине 87 km, са 3.110 прикључених домаћинстава. Удео домаћинстава прикључених на јавни водовод износи 64.7% (2020. година), што је најмања покривеност у зајечарској области. Водовод у Бољевцу има техничких проблема у функционисању (погрешно трасиран део главног довода, појава ваздушних цепова), као и већи број нелегалних прикључака, који му смањују функционалност. Разводна мрежа је изведена од различитих материјала и отежано је њено одржавање. Главни цевовод садржи азбестно-цементне цеви и у лошем је стању. Снабдевање пијаћом водом отежано је у руралним насељима општине. Количина воде не задовољава потребе потрошача. У годинама са дужим сушним периодом насеље Ртањ нема довољну количину воде.

Одвођење отпадних вода

Насеље Бољевац има изграђену канализациону мрежу и делимично изграђен систем или постројење за пречишћавање отпадних вода који још није пуштен у погон, јер због недостајућих средстава систем за пречишћавање није у функцији, па се отпадне воде акумулирају у септичким јамама, које нису адекватно пројектоване. Ситуација у осталим насељеним местима је још критичнија с обзиром да не постоје системи за сакупљање и одвођење, па се канализациони садржај најчешће излива у водотокове. У насељу Бољевац је, према главном пројекту фекалне канализације, изграђена канализациона мрежа коју чине колектори са обе стране реке Арнауте. Колектори се спајају на излазу из насеља и доведени су до локације постројења за пречишћавање отпадних вода на обали реке Арнауте. Атмосферске воде се најкраћим путем одводе у водотоке, па се не поставља као велики проблем њихова евакуација. Дужина канализационе мреже износи 8 km и на њу је прикључено 1100 домаћинстава, што представља 22,5% од укупног броја домаћинстава. Покривеност општине канализационом мрежом је значајно испод републичког и просека за зајечарску област.

Уређење водних режима и водотока

У циљу заштите планском документацијом вишег реда планираних вишенамених акумулација од наноса предвиђена је изградња типских бујичних преграда корисне висине од 5,0m, и то на:

- 1) реци Ваља Сака три преграде;
- 2) Радованској реци три преграде, алтернативно и једна већа непосредно испред акумулације;
- 3) Миrowsкој реци, Великој Суваји, Лопушњем потоку и Лукавици по једна преграда.

Уређење и регулација водотокова обухватиће и следеће радове:

- 1) регулацију водотокова у грађевинским подручјима, ради заштите од великих вода и ерозије приобаља; као и очување амбијента насеља обезбеђењем приступа водотоку (шетне стазе, одморишта и сл.) и хортикултурног уређења приобаља;
- 2) уређење водотока Црног Тимока у зони цркве у Лукову, у складу са мерама техничке заштите културног добра;
- 3) регулацију (продубљивање корита и учвршћивање обале биолошким радовима) водотока Црног Тимока на потезу од Кривог Вира до Лукова, ради заштите пољопривредног земљишта од плавлена и спречавања ерозионих процеса;
- 4) санацију локалних појава ерозије приобаља и чишћење речног корита од наноса, отпада и сл.
- 5) уклањање постојећих објеката на водотокима (ваљавнице, јазови и сл.) који не испуњавају водопривредне услове;
- 6) успостављање и хидрауличко уређење профила за мерење малих вода на следећим локацијама: ушћу Радованске реке, ушћу Миrowsке реке и Црном Тимоку на профилу Јабланица, уз постављање лимниграфске станице на водомерној станици (Боговина).

Планском документацијом вишег реда планиране вишенамених акумулације су, као извориште за водоснабдевање, између осталог, повољне на оним брдскопланинским локацијама чији се сливови због слабе настањености и мале привредне активности могу релативно лако штитити. Такође је њихова предност то што често омогућавају гравитациони транспорт воде до корисника, лакша регенерација изворишта у случају загађења, као и вишенамених коришћење односно, претварање овог стихијског ресурса у експлоатабилне резерве воде. Ограничавајући фактор може да буде процес еутрофикације акумулације, загађење са слива, често релативно велико одстојање од корисника, заузимање простора другим корисницима а одређени недостатак је и релативно мала могућност етапне изградње и ангажовање великих финансијских средстава за изградњу.

Код акумулација чија је првенствена намена енергетско коришћење вода, потребно је рационално уклопити њихов рад у општи водни режим и спречити (ублажити) негативне ефекте како на непосредним низводним деловима и приобаљу, тако и на низводном речном току. У погледу заштите квалитета акумулисаних вода и заштите од наноса важи исти ниво обезбеђености као за претходну групу. Поред ових основних намена, све акумулације се користе и за друге потребе (рибарство, спорт, туризам, рекреација, итд.). У циљу безбедности низводног становништва и добара потребно је успоставити одговарајуће системе за: праћење понашања брана у циљу предупређења рушења ових објеката, обавештавање и узбуњивање уз претходну анализу домена могућег утицаја акумулисаних вода при инцидентним ситуацијама, праћење количине и квалитета испуштаних вода из акумулације и истих параметара у самој акумулацији.

Електроенергетска инфраструктура

Општина Бољевац снабдева се електричном енергијом преко трафостанице 35/10 kV „Бољевац“ снаге 2x4 MVA, преко далековода 110 kV бр.1212 из правца ТС 110/35 kV „Зајечар 2“. Далековод је у садашњој фази под напоном 35 kV. У зони плана поред наведене налазе се и друге ТС 35/10 kV и то:

Према условима ЕДС, огранак ЕД Зајечар

- ТС 35/10 kV Бољевац, 2x8 MVA, изграђена 1971.године;
- ТС 35/10 kV Боговина окно VIII, 2x2,5 MVA, изграђена 1948.године;
- ТС 35/10 kV Боговина окно X, 2x1,6 MVA, изграђена 1965.године (није основно средство ЕДС већ рудника

Боговина);

- ТС 35/10 kV Мирowo, 1x2,5 MVA, изграђена 1962.године.

Све ТС су напојене квалитетним 35 kV далеководима. Поред наведених ТС напонског нивоа 35kV постоји већи број ТС 10/0,4 kV за потребе напајања потрошача електричне енергије напојене одговарајућим 10 kV водовима, највећим делом надземни.

Гасификација

У обухвату Просторног плана изграђен је гасовод који представља саставни део магистралног гасовода „граница Бугарске - граница Мађарске“ (у даљем тексту гасовод ГБ-ГМ), деоница 1, фаза 1. Ова траса има и транзитни и дистрибутивни карактер на овом простору.

Поред овог гасовода у обухвату Просторног плана планирана је изградња деонице гасовода у склопу мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије која је планирана Просторним планом подручја посебне намене мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије са елементима детаљне регулације (одлука о изради просторног плана – „Службени гласник Републике Србије“, број 84/2022). У границама овог плана, планирани гасоводи имају, већим делом, транзитни карактер највишег ранга. Циљ је да се подручјима, који немају гасоводе, обезбеде почетни услови за даљи развој гасификације а самим тим и бржи привредни развој и виши стандард живљења и рада.

Обновљиви извори енергије

Обновљиви извори енергије представљају значајан потенцијал за развој енергетске инфраструктуре на територији општине Бољевац, с обзиром на то да до сада нису били у већој мери коришћени. Њихова примена усмерена је на развој енергетске инфраструктуре мањих капацитета и габарита, уз поштовање принципа одрживог развоја и очувања животне средине. Под обновљивим изворима енергије подразумевају се природни извори који се обнављају у целости или делимично, а нарочито енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса и геотермална енергија.

Планирање, изградња и коришћење инфраструктурних објеката за производњу енергије из обновљивих извора вршиће се у складу са важећим прописима Републике Србије из области енергетике, просторног и урбанистичког планирања, заштите животне средине и заштите природе, уз обавезно спровођење одговарајућих поступака процене утицаја на животну средину и проверу капацитета и погодности локација, у складу са националним стратешким документима и планским актима.

Електронска комуникациона инфраструктура и поште.

Локална транспортна мрежа грађена је за потребе повезивања комутационих и приступних чворова фиксне мреже, за повезивање великих бизнис корисника и за потребе повезивања HUB и 2G/3G базних станица. У локалној и градским мрежама за везе између чворова користе се следећи медијуми: оптички каблови, бакарни каблови, РР линкови. На територији насеља Бољевац приступни чворови везују се на IP/MPLS мрежу директно.

Спојни путеви

Оптички каблови који су примењени у транспортној мрежи „Телеком Србија“ а.д. на територији општине Бољевац по конструкцији су неметални оптички каблови за полагање удубљивањем у цеви – ознаке ТОСМ 03 (04). У оптичкој мрежи „Телеком Србија“ а.д. до сада су коришћени следећи типови оптичких влакана:

- Мономодна оптичка влакна у складу са ITU-T препоруком G.652.D (03/2003),
- Мономодна оптичка влакна у складу са ITU-T препоруком G.655 (03/2003).

На простору општине Бољевац планирано је проширење и додатна имплементација оптичке мреже за потребе локалног становништва. На територији општине Бољевац налази се пет поштанских јединица, односно пунктова са функцијом пријема, доставе и испоруке пошљака (у Бољевцу (пошта и пакетомат), Подгорцу, Боговини, Сумраковцу, Савинцу).

Комунални објекти и управљање отпадом

Управљањем комуналног отпада бави се јавно комунално предузеће „Услуга“ Бољевац. ЈКП „Услуга“ не врши примарну селекцију отпада, те се сав комунални и грађевински отпад одлаже на општинску несанитарну депонију – сметлиште „Обла“. Плановима регионалног управљања отпадом предвиђена је изградња регионалне депоније „Халово“, на коју ће се одвозити отпад из општине Бољевац. Према Локалном плану управљања отпадом општине Бољевац за период 2024-2032.године, системом организованог сакупљања чврстог отпада на територији општине Бољевац је покривено је 2.423 од укупних 4.136 домаћинстава, што је близу 60% домаћинстава. Велики проблем општине представљају дивља сметлишта, којих према катастру дивљих сметлишта има 43, од којих се три налазе у приобалном појасу река и притока. Према званичним подацима, на дивљим сметлиштима депоновано је приближно 7.000 тона, што је готово 2.5 пута више у односу на 2017. годину, када је укупна количина одложеног отпада на дивљим сметлиштима износила приближно 3000 тоне. Претећи, све већи мањак пијаће воде подразумева појачану штедњу воде као природног ресурса. Потребна је еколошка едукација о економичном поступању са водом али и планска реконструкција водовodne мреже што би за циљ имало бољу водоснабдевеност и смањило расипање воде. Квалитет површинских вода зависи од доброг функционисања система, управљања отпадом, ефикасног и функционалног система канализационе мреже као и од еколошке зрелости становништва. Општина Бољевац је решена да, као одговорна према природним ресурсима заједница људи, заштити и водотокове на својој територији тако да ће се у периоду имплементације стратешких циљева и реализације датих активности посебно водити рачуна о уређењу корита река Змијанца и Арнаута односно, чуваће се Тимок од даљег загађивања.

5.1.1.4. ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА НА ПЛАНСКОМ ПОДРУЧЈУ

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО БОЉЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (2011)

- „ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ 2023-2031.ГОДИНА“

Напомена 2: аспект животне средине детаљно су презентован и анализиран у оквиру стратешке процене утицаја на животну средину, а у Елаборату за РЈУ даје се само краћа оцена стања

Стање животне средине

Стање квалитета елемената животне средине у општини Бољевац је резултат интеракције досадашњег развоја и природних детерминанти. Квалитетна животна средина је важан фактор будућег развоја општине и огледа се кроз обезбеђивање здраве животне средине за становништво. Очувањем здраве животне средине, како на територији општине Бољевац, тако и у суседним општинама, стварају се предуслови и значајни потенцијал за развој. На планском подручју претежно су заступљени природни, делимично измењени, и у мањој мери антропогени предели. Највеће „еколошко“ оптерећење је на неусловно депоновање отпада, испуштање непречишћених отпадних вода из домаћинства и привреде, негативни утицаји саобраћаја дуж коридора саобраћајница, као и негативни утицаји употребе фосилних горива у енергетске сврхе у домаћинствима и привреди. Може се закључити да највећи део територије општине Бољевац није изложен већем „еколошком“ оптерећењу.

Заштићена природна добра

На територији административног подручја налази се 21,3 ха заштићених природних добара. Заштићена природна добра су: „Ртањ“ – специјални резерват природе (15 ха), са мешовитом састојином јеле и букве и „Мала јасенова глава“ - специјални резерват природе (6,3 ха) са мешовитом састојином тисе, букве и меће леске. Евидентирани су и бројне друге природне целине које су предвиђене за одређене степене заштите (Жљебура – клисура Радованске реке, врело Црног Тимока, врело Бук у изворишту реке Луковиће, јама Леденица на Ртњу итд.) Заштићена природна добра на територији општине Бољевац су:

1. Део Специјалног резервата природе „Ртањ“ - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2019), заштићено подручје I категорије, (режим заштите I, II и III степена) се простира на подручју општина Бољевац (КО Луково, Илино, Мирово и Рујиште) и Сокобања
2. Специјални резерват природе „Мала Јасенова глава“ - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Службени гласник РС“, број 14/2014), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
3. Део Споменика природе „Лазарев Кањон“ - Уредба о заштити споменика природе „Лазарев кањон“ („Службени гласник РС“, број 16/2000), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
4. Споменик природе „Боговинска пећина“ - Одлука о заштити споменика природе „Боговинска пећина“ (Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-1/5 од 21.02.2008.године), заштићено подручје III категорије (режим заштите II степена);
5. Део Националног парка „Кучај - Бељаница“, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена). (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 5.12.2022. године);
6. Део Парка природе „Кучај – Бељаница“, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена), (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 30.7.2020. године).

Напомиње се да је у фази доношења ППППН за Специјални резерват природе „Ртањ“. Такође, у фази доношења је и ППППН Парка природе „Кучајске планине“, уз напомену да у току и поступак за проглашење овог дела простора за Национални парк „Кучај-Бељаница“.

Поред наведених природних добара на простору општине Бољевац простиру се и еколошки значајна подручја, подручја међународне еколошке мреже Натура 2000, а регистроване су и бројне строго заштићене врсте и заштићене врсте флоре и фауне, као и бројни спелеолошки и морфолошки објекти на крашком терену који има значајно распрострањење.

Непокретна културна добра.

На основу података из Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024.године) издатог од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, на територији општине налазе се утврђена и категорисана непокретна културна добра која су наведена у оквиру поглавља која се односе на мере и услове заштите.

5.1.1.5. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Простор у општини Бољевац се користи за пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште. Значајне површине су заштићене као заштићене природне вредности са посебним режимима коришћења простора, а за поједине зоне важе и посебни режими коришћења с обзиром да се налазе и склопу зона санитарне заштите.

5.1.1.6. СИНТЕЗНИ ПРИКАЗ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ЗА РАЗВОЈ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА - SWOT АНАЛИЗА

Према Плану развоја општине Бољевац 2023-2031 основне снаге, слабости, шансе и претње су у оквиру појединих области (економски развој, животна средина и инфраструктура и друштвени развој) дефинисане као:

ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Природни ресурси (шуме, воде, камен) - Богато сировинско залеђе за рударство - Очувана животна средина - Постојећи привредни капацитети (фирме које већ послују на територији Бољевца – које улажу у нове капацитете и шире своје пословање) - Три индустријске зоне (ИМТ, зона север и зона северо-запад) - Туристичке локације (Ртањ) - Развијени туристички, смештајни капацитети - Велики број пољопривредних газдинстава - Подршка локалног буџета економском развоју и пољопривреди - Развијена мрежа путева државних и општинских путева - Велика површина корисног пољопривредног земљишта - Велики број пољопривредних газдинстава - Производи са заштићеним географским пореклом (Ртањски сир и Ртањски мед) - Искуство ЈЛС у пројектима прекограничне сарадње	- Лоша старосна структура становништва - Депопулација - Недостатак локација за нове инвестиције - Различит степен комуналне опремљености индустријских зона - Недостатак квалификоване радне снаге - Недовољно развијена туристичка инфраструктура (сигнализација, клупе, ...) - Недостатак развијене туристичке понуде – туристичких производа, угоститељских објеката - Лоше стање путне инфраструктуре (1/2 општинских путева без асфалта) - Недостатак прерађивачких капацитета у пољопривреди - Уситњеност пољопривредних парцела - Недовољна информисаност пољопривредних произвођача и низак ниво искоришћења расположивих фондова, попут ИПАРД-а - Застарела пољопривредна механизација - Старост носилаца пољопривредних газдинстава
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- ЕУ фондови, програми прекограничне сарадње, ИПАРД, и други Државни фондови - Приватне инвестиције у туризму и привреди - Сарадња са градовима партнерима (трговинска размена) - Подршка Регионалне развојне агенције и регионална сарадња - Успостављање Локалне акционе групе (ЛАГ) - Државне инвестиције у капиталне пројекте Источне Србије - Близина других значајних туристичких локалитета у околини (Феликс Ромулијана) - Близина регионалних саобраћајница и аутопута – положај општине на најкраћем правцу који повезује Источну Србију са Централном и Западном Србијом	- Стални одлив квалификованих и стручних кадрова ка већим срединама и већим компанијама у окружењу - Атрактивност инвеститора у окружењу - Енергетска и економска криза на глобалном нивоу - Недовољно финансирање пољопривреде Источне Србије (веће могућности фондова у другим деловима Србије, попут Војводине) - Неспровођење децентрализације - Недовољна инспекцијска контрола (мали број инспектора, недостатак републичких инспектора на територији Бољевца)
ЖИВОТНА СРЕДИНА И ИНФРАСТРУКТУРА	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Богати и очувани природни ресурси (шума, воде, украсни камен) - Богатство обновљивих извора енергије (ветар, сунце) - Очувана животна средина - Природна добра (Ртањ, Мала јасенова глава, Боговинска пећина, Кучај – Бељаница у поступку заштите) - Релативно велика површина територије и изузетно велика шумовитост у односу на многе друге општине у Србији - Развијена и спремна пројектно-техничка документација за значајне инфраструктурне пројекте (за водовод, канализацију, ППОВ, путна инфраструктура, базен, спортска сала) - Добар кредитни рејтинг општине - Енергетски ефикасна јавна расвета	- Недовољно развијена и застарела инфраструктура за снабдевање водом - Недовољно развијена канализациона инфраструктура - Изливање септичких јама - Нефункционално ППОВ - Енергетска неефикасност објеката - Дотрајала ниско напонска електроенергетска мрежа - Недовољно развијена инфраструктура за управљање отпадом (недовољно опреме, возила,...) - Несанитарна депонија и - Дивље депоније - Недовољно развијена еколошка свест грађана - Нерешени имовинско-правни односи на важним парцелама (индустријска зона Мирово, на пример..)
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ

- Развијеност и близина регионалне путне мреже - Улагања инвеститора у обновљиве изворе енергије - Улагања инвеститора у еко туризам - Планирана изградња регионалне акумулације Боговина - Фондови за инфраструктурне пројекте - Изградња регионалног гасовода	- Кашњење са изградњом регионалног система за управљање отпадом - Климатске промене - Неконтролисана експлоатација природних и рудних богатстава, и њихова еколошки неадекватна прерада - Енергетска криза - Бујични токови и ерозија земљишта на појединим деловима општине
ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Школе поседују стручан кадар и опремљене су модерним наставним средствима, испуњени услови за боравак и учење деце - Средња школа дуалним образовањем прати потребе привреде - Бесплатан превоз ученика и истурена одељења по селима - Подршка развоју школског спорта - Редовно одржавање игралишта и терена - Отворена Јавна библиотека Бољевац и одређен нови простор за библиотеку - Реновирана биоскопска сала и савремена опрема у Културном центру - Богато културно наслеђе и велики број традиционалних манифестација - Музеј Тимочке буне - Успостављене социјалне услуге „Помоћ у кући старима" и „Лични пратилац деце" - Значајна издвајања из локалног буџета за материјалну новчану помоћ - Нова опрема у Дому здравља и нове методе дијагностике - Развијена мрежа сеоских амбуланти - Пракса превентивних прегледа - Развијена и активна организација - Црвеног крста - Активан клуб пензионера и активна удружења пензионера која пружају подршку својим члановима	- Све мање деце, старење становништва - Недовољан обухват деце са села предшколским образовањем - Депопулација - Неадекватан простор за јавну библиотетку - Недовољна искоришћеност простора и опреме Културног центра (КОЦ) - Недовољно развијене и доступне услуге социјалне заштите (помоћ у кући пружа се 6 месеци током године, број корисника недовољан) - Недостатак кадрова у социјалној заштити (само три запослена у Центру за социјални рад) - Недовољна међусекторска сарадња институција - Лоше стање споменика културе - Пропадање музеја Тимочке буне - Јавна библиотека у недоговарајућем простору
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Размена искустава добре праксе и знања између институција - ЕУ фондови, прекогранична сарадња, - Еразмус+ програми - Државни фондови - Развијање партнерских односа између удружења и организација - Подстицаји државе за младе брачне парове, за досељавање у мање средине	- Законска ограничења у области запошљавања нових сарадника у јавном сектору - Атрактивност средњих школа у окружењу, у већим градовима, због већег броја смерова, које привлаче ученике из Бољевца - Миграциони трендови - Одлив радне снаге у околне општине због атрактивнијих пословних понуда - Светска економска и енергетска криза

Синтезна SWOT анализа у овом Просторном плану, као кључни апарат за идентификацију могућих предности заједнице општине у односу на компаративне системе, утврдила је основне правце деловања и представља резултат дискусија и анализа о интерним снагама и слабостима и екстерним претњама и могућностима. Синтезна SWOT анализа дата аналитичко-синтезним приступом на основу података стања на терену, стратешких материјала општине и Просторног плана општине Бољевац из 2011.године.

<u>ПРЕДНОСТИ (СНАГЕ):</u>	<u>СЛАБОСТИ:</u>

- Повољан географски положај; - Природни потенцијали - Мотивисаност становништва - Постојећи привредни капацитети (дрвна индустрија, метална индустрија, индустрија неметала) - Капацитети у пољопривреди који нису искоришћени (земљиште, вода и објекти) - Енергетски потенцијал (вода и природни извори енергије) - Радна снага - Туризам и природне лепоте - Велики број регистрованих предузећа	- Лоша инфраструктура - Неповољна старосна структура становништва - Миграција становништва (одлив стручних кадрова) - Недовољна примена агротехничких мера - Неискоришћени туристички потенцијали - Уситњеност пољопривредних парцела - Стара пољопривредна механизација - Лош проток информација - Неуређени простори за домаће и стране инвеститоре - Број предузећа која се баве трговином је већи у односу на број предузећа која се баве производњом - Недостатак производних и прерађивачких предузећа.
<u>ШАНСЕ (МОГУЋНОСТИ) :</u>	<u>ПРЕТЊЕ :</u>
- Лакши приступ фондовима ЕУ - Укључивање дијаспоре у реализацију развојних планова - Укрупњавање пољопривредног земљишта - Повећање степена прераде - Уређење слободних и атрактивних локација за инвеститоре - Бржи развој малих и средњих предузећа - Увођење стандарда квалитета производа - Развој туризма - Перманентна едукација кадрова - Формирање општинских фондова за развој - Повећање извоза	- Последице лоше приватизације - Неспровођење децентрализације - Нестабилност друштвеног окружења - Све већа конкуренција у светским размерама - Светска економска и енергетска криза - Недоношење закона, прописа и аката

ЗБИРНО ПОСМАТРАНО:

1. Основни потенцијали општине Бољевац су:

- повољни природни и климатски услови;
- прекогранична сарадња, ЕУ фондови;
- значајне површине под пољопривредним земљиштем, које омогућавају гајење стоке и разноврсних пољопривредних култура карактеристичних за брдскопланинска подручја;
- постојећи производни комплекси, који омогућавају, уз мања улагања, оживљавање постојећих или развој нових производних делатности;
- природна и непокретна културна добра, бројне туристичке манифестације, које омогућавају развој туризма везаног за изузетне природне лепоте и вредности Ртња, вештачких акумулација и подручја заштићених природних вредности, културног, транзитног, сеоског, еко, ловног и риболовног туризма и др..

2. Основна ограничења општине Бољевац су:

- негативни демографски трендови у претходном периоду;
- велики проценат неквалификоване радне снаге;
- недовољна развијеност канализационе мреже и атмосферске канализације и нерешено пречишћавање отпадних вода;
- недовољна промоција потенцијала подручја;
- недовољна искоришћеност туристичког потенцијала и још увек евидантан недостатак туристичке и комуналне инфраструктуре.

5.1.2. Извод из планских докумената вишег реда, развојних стратегија и друге документације

Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године
(„Службени гласник РС”, број 88/2010), (у даљем тексту: ППРС)

Као стратешки развојни документ за период до 2020. године, ППРС утврђује дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Природни ресурси - према просторним условима коришћења пољопривредног земљишта у Републици Србији, општина

Бољевац припада претежно пољопривредном подручју.

Газдовање шумама и шумским земљиштем захтева управљање и коришћење шума и шумског земљишта ка очувању биодиверзитета, продуктивности, обнављања, виталности и потенцијала шума, дивљачи и унапређењу развоја ловства (медвед, дивокоза, тетреб, дропља и остала фауна: соколови, орлови, роде и др.). Такође, Општина Бољевац има велику покривеност територије шумом заједно са општинама Мајданпек, Кучево, Жагубица, Деспотовац и Бор у источном делу Републике Србије.

Воде и водно земљиште – захтевају интегрално уређење, заштиту и коришћење вода на подручју Србије. У снабдевању водом приоритет се даје локалним извориштима, а недостајуће количине се обезбеђују из великих регионалних система, који се ослањају на изворишта републичког значаја. За технолошке потребе користиће се вода из водотока, уз захтев да се рецикулацијом и вишестратним коришћењем смањи захватање и спречи загађивање водотока. Користиће се и потенцијали на алувијалним рекама, у оквиру пројеката интегралног уређања, заштите и коришћења долињских простора (развојни пројекат долине Велике Мораве, подразумевајући и системе заштите од поплава). Према ППРС, на територији Бољевца налази се планирана акумулација Црног Тимока - „Боговина“, максималне запремине 47,5 m³. Из акумулације Боговина врши се снабдевање водом локалног становништва и индустријских погона, а као остале намене наводе се и рибарство, енергетика и одрживи туризам.

Минералне сировине – подразумевају строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту. Општина Бољевац спада у општине са средње значајним минералним сировинама, посебан значај представља налазиште бетонитске глине у Боговини. Обновљиви извори енергије – захтевају значајније повећање учешћа ОИЕ у енергетском билансу Србије, уз поштовање принципа одрживог развоја. У обновљиве изворе енергије спадају: енергија биомасе, сунца, ветра, воде и геотермална енергија.

Заштита и унапређење квалитета животне средине – подразумева управљање отпадом, одржавање и унапређивање биодиверзитета, заштите и одрживог коришћења природног, културног наслеђа и предела.

Одбрана земље и цивилна заштита – је усаглашавање просторног развоја са потребама одбране и стварање просторних услова, који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, заштити становништва, материјалних и природних ресурса, у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

Природне непогоде и технолошки удеси - неопходно је створити добро организоване и опремљене службе које ће моћи успешно да раде на превенцији од ових катастрофа, на одбрани и отклањању последица.

Становништво, насеља и социјални развој - основни циљ је ублажавање негативних тенденција демографског развоја Републике Србије кроз пораст нивоа плодности, позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва у дужем временском периоду. Општина Бољевац класификована је у подручја са нестабилним демографским трендом, који треба стабилизovati одговарајућим мерама.

Мрежа и функције центара – Општина Бољевац је део региона јужне и источне Србије у оквиру Зајечарске области.

Планиран систем мреже центара треба да обезбеди демократични систем интересног организовања територије на нивоу већих или мањих регионалних целина а тиме и пут до правилнијег и правичнијег располагања ресурсима и средствима. Општина Бољевац припада функционалном урбаном подручју националног значаја са центром у Зајечару, заједно са општином Књажевац, са око 118.990 становника у оквиру ФУП – а. Градско насеље Бољевац је у категорији локалних урбаних центара-центар општине. Бољевац је третиран као **мањи урбани центар**, који гравитира ка већим центрима: Зајечару, као регионалном урбаном центру, и Београду, као главном граду.

Одрживи урбани развој – подразумева просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежени урбани развој, развијање територијалне кохезије на принципима одрживог развоја, уз активирање свих капацитета градова и осталих насеља за повезивање са окружењем, повећање рурално-урбане сарадње као и за интрарегионално умрежавање и груписање мањих територијалних јединица.

Одрживи рурални развој – обухвата повећање квалитета живота у руралним подручјима кроз очување, обнову и одрживи развој њихове економске, социјалне и еколошке виталности. У односу на типологију руралних подручја у Републици Србији, Зајечарска област и општина Бољевац припадају типу 3 - доминантно руралном и руралном типу са изразито ниским густинама насељености, испод 50 ст/km²

Комунално опремање и уређење села – садржи унапређење постојећих и изградњу неопходних комуналних система, који омогућавају квалитетнији живот и рад на селу и отварају перспективу развоја.

Социјални развој и социјална кохезија – дугорочна визија развоја Републике Србије, принципи и општи циљеви ППРС су усмерени ка одрживом просторном и социо-економском развоју и просторним интеграцијама Србије. Решавање постојећих проблема и унапређивање даљег развоја, планирано је у следећим сферама:

- просторна интеграција Србије са окружењем;
- социјално-елиминисање регионалне неравнотеже између развијених и неразвијених делова Србије;
- економска-јачање економске конкурентности регионалних целина;
- еколошка-заштита, унапређење и уређивање животне средине;
- заштита и уређење природне и културне баштине-препознавање и афирмација преко идентитета, који се заснивају на три ствари: природа, културна добра и економски бренд.

Просторна организација и дистрибуција јавних служби класификована је у две групе: основне услуге којима се остварују социјална и културна права гарантована Уставом и услуге вишег ранга.

Социјално становање – подразумева стварање услова да стамбени простор буде доступан свим грађанима у Републици Србији. Посебно уз ангажман државе и локалних заједница, за домаћинства, која из социјалних, економских и других разлога не могу самостално да обезбеде адекватно стамбено решење на тржишту.

Просторни развој привреде - Оперативни циљеви су:

- динамичан привредни развој (најмање 5% просечан раст БДП до 2020.);

- реиндустријализација (учешће индустрије и инвестиција изнад 25% БДП);
- рационалан, ефикасан и одржив просторни развој на нивоу државе и регионалних целина;
- територијална кооперација Србије у оквиру европског простора и простора ЈИ Европе;
- повећање конкурентности привреде и извоза;
- смањење регионалних неравномерности и сиромаштва;
- заустављање негативних демографских кретања;
- заштита животне средине.

У избору основних праваца развоја предност се даје оним делатностима код којих расположиви ресурси, тржишни услови и технички напредак омогућавају бржи развој. Пољопривредни и енергетски потенцијали ће и у наредном периоду бити од примарног значаја за укупан привредни развој, а туризам ће повећати улогу у будућем развоју привреде, с обзиром на, до сада, недовољно искоришћене ресурсе. Акценат ће бити на динамичнијем развоју индустријске производње и повећању учешћа у БДП, а предност у развоју индустрије, уважавајући и интересовање иностраних инвеститора, имаће индустријске гране чији производни програми обезбеђују: производе вишег степена обраде (са вишом додатом вредношћу), унапређење и развој сектора услуга, висок извозни потенцијал, производе којима се супституише увоз, отварање нових радних места и равномерни регионални развој. На основу наведених критеријума, приоритет ће имати: (1) производња електронских производа и опреме, (2) производња моторних возила и компоненти и (3) информационе технологије.

Просторна дистрибуција и организација пољопривреде - Концепција просторног усмеравања пољопривредне производње. Полазиште за унапређивање просторне дистрибуције и организације пољопривредне производње представља утврђивање водећих грана тржишне производње на четири основна подручја: периурбана; равничарска – до 300 m н.в.; брдска – од 300 до 600 m н.в, и планинска – изнад 600 m н.в.

Просторна дистрибуција и развој индустрије - Основни циљ развоја индустрије је опоравак, повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбеђењем повољних општинских, инфраструктурних и просторних услова, као и њена равномернија просторна дистрибуција усклађена са потенцијалом регионалних, урбаних и руралних подручја, захтевима климатских промена и смањења притиска на ресурсе.

Просторни развој туризма и однос према заштити - Основни циљ просторног развоја туризма у Србији је просторно-еколошка подршка остваривању концепта одрживог развоја туризма, компромисним интегрисањем принципа и стратешких, планских и програмских докумената развоја туризма, заштите и уређења туристичких простора, уз оптимално задовољавање социјалних, економских, просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа, интереса тржишта и услова прекограничне и међународне сарадње.

У односу на транзитне туристичке правце у Републици Србији, западно од територије општине Бољевац, у непосредној близини, пролази међународни друмски правац (коридор 10), а кроз територију општине Бољевац је национални друмски правац (државни пут I реда – М5 (ДП IB бр. 36). Општински стратешки задаци развоја техничке инфраструктуре подразумевају:

- уважавање инфраструктуре као стратешког средства у заштити животне средине и унапређивању услова и квалитета становања, привредних активности и рекреације, као инструмента унапређења животне средине и ефикасности активности, без обзира на демографске, организационе и развојне проблеме;
- формирање целовитих/комплетних, инфраструктурних система који омогућавају квалитетнији живот и животну средину;
- дефинисање и усаглашавање намене, организације и коришћења земљишта, концентрација активности, туристичких зона и концентрација становништва по заједницама насеља у координацији са капацитетима инфраструктуре.

На територији општине Бољевац, нису предвиђени системи крупне инфраструктуре.

На плану **транспортне и телекомуникационе инфраструктуре**, кроз посматрано подручје пролази државни пут IB реда бр. 36 (по сада важећој класификацији државних путева, стара класификација М-5). Општина Бољевац је у непосредној близини коридора X што њен саобраћајно-географски положај чини веома добрим.

Путна мрежа и објекти - У периоду после 2014. године, а у правцу остваривања циљева просторног развоја Србије, планска решења у области путног саобраћаја су активности на: државном путу I реда, Параћин – Бољевац– Жајечар – Вршка чука (граница са Бугарском) (Е-761, М-5) (рехабилитација и доградња).

ППРС у области **енергетске и водопривредне инфраструктуре**, на овом подручју евидентира постојеће (35 kV) и планиране далеководне (110 kV), планирани гасовод, локална изворишта подземних вода. Такође, предвиђа се и обнављање ППОВ (постројења за пречишћавање отпадних вода) Бољевац, као насеља са највећим утицајима на извориште или на угрожене водотоке.

За потребе ППРС извршена је просторна диференцијација **животне средине**, па у том смислу највећи део општине Бољевац на којем преовладавају шумске и местимично пољопривредне површине – ратарске, воћарске, ливадске, као и шумске површине углавном у зонама око речних токова и на брежуљцима - припада подручјима квалитетне животне средине. За ова подручја треба обезбедити решења којима се елиминишу или умањују постојећи извори негативних утицаја односно увећавају позитивни као компаративна предност у планирању развоја. Потребно је резервисати и чувати подручја од загађивања из стратешких разлога. Такође на територији Општине Бољевац налази се и парк природе, планина Ртањ, која је оцењена као подручје изузетно квалитетне животне средине.

Посебна напомена: У току је израда новог Просторног плана Републике Србије са планским периодом до 2035.године. Јавни увид у Нацрт овог планског документа је завршен и предстоји фаза усвајања истог. Током израде ППО коришћена су планска решења наведена у материјалима Нацрта ППРС у мери у којој су могла имати утицаја на просторни развој подручја општине Бољевац, те су тиме ППО максимално усклађене са актуелним плановима Републике Србије у погледу просторног развоја, са којима предстоји и усклађивање остале планске документације регионалних просторних планова и просторних планова подручја посебне намене који су донешени у ранијем периоду и за које ће се по потреби радити усклађивање са новим републичким просторним планом.

Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана Тимочке крајине
(„Службени гласник РС”, број 51/2011)

Регионалним Просторним планом утврђују се дугорочна концепција развоја, организације, уређења, заштите и коришћења подручја Просторног плана на територији која обухвата подручја Зајечарског и Борског управног округа, и то: на територији Зајечарског управног округа, целе општине Зајечар, Књажевац, Бољевац и Сокобања; на територији Борског управног округа, целе општине Бор, Мајданпек, Неготин и Кладово.

Регионални просторни план Тимочке Крајине („Службени гласник РС”, број 51/2011), у даљем тексту РПП ТК, обухвата читаву територију Просторног плана. Основни задатак РПП ТК јесте допринос заустављању негативних демографских тенденција и економског заостајања, односно стварању предуслова за реализацију националних, регионалних и локалних развојних интереса на подручју Тимочке крајине. РПП ТК успоставља концепцију развоја и даје просторно-планска решења која ће омогућити очување вредности и валоризацију потенцијала овог подручја за дугорочни и уравнотежени економски развој. РПП ТК представља плански основ за: рационалну организацију, изградњу, уређење и коришћење простора; заштиту животне средине и побољшање квалитета живљења локалног становништва унапређењем инфраструктурне и комуналне опремљености насеља и развојем привреде (у првом реду малих и средњих предузећа и туризма); као и смернице за институционално-организациону, управно-контролну и информатичку подршку примене плана.

Општи циљеви развоја и уређења простора подручја Тимочке крајине јесу:

- 1) одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја и заштите животне средине;
- 2) уравнотежен развој на интрарегионалном и интеррегионалном нивоу, подстицање развоја (пољопривреде, туризма, енергетике, рударства и инфраструктуре), повећање доступности подручја (планинских и периферних делова) и
- 3) унапређење квалитета живота и стварање услова за демографску обнову, задржавање и подстицање насељавања и повратка становништва, посебно у економски заостале руралне пределе и центре, инвестирањем у изградњу, обнављање и одржавање инфраструктуре, јавних служби и услуга, очувањем и унапређењем природног и културног наслеђа, развојем економски исплативих и статусно привлачних активности. Ово ће се постићи мобилизирањем територијалног капацитета подручја, полазећи од приоритетних планских решења и активности и конкурисања региона и локалних самоуправа за коришћење инструмената за предприступну подршку Европске уније (ИРА) или републичких средстава за подстицање развоја најнеразвијенијих локалних заједница; заштитом животне средине, односно спречавањем деградације природних ресурса и добара и нерационалног коришћења простора; заштитом пољопривредног земљишта од деградације пашњака, као и од губљења из пољопривредне производње значајних површина пољопривредног земљишта и сл.

Заштита и коришћење природних ресурса. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју РПП ТК заснивати на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја, који подразумева очување земљишта, воде, биљних и животињских ресурса, тј. развој који не угрожава животну средину, технички је применљив, економски исплатив и друштвено прихватљив. Тај концепт се остварује међусобним усклађивањем мера подршке усмерених на: повећање конкурентности, подршком реструктурирању пољопривредног сектора; побољшање стања животне средине и природних предела, подршком управљању пољопривредним и шумским земљиштем; и диверсификацију руралне економије и унапређење квалитета живљења у руралним областима. Неопходност очувања природних ресурса резервата и одржив развој, спроводиће се режимима заштите заштићеног подручја, очувањем разноврсности и слике предела и унапређењем уређености. Проценат шумског земљишта на територији Општине Бољевац износи 49.5%, што чини око 40.960 хектара земљишта.

Развој ловства и управљање ловиштима спроводити: очувањем разноврсности ловне фауне; гајењем, насељавањем и заштитом дивљачи у ловишту; усклађивањем ловне и осталих делатности у ловишту; организацијом стручне службе за праћење и усмеравање развоја популације основних и споредних врста дивљачи; изградом и одржавањем ловно-узгојних и ловнотехничких објеката; санитарним одстрелом дивљачи, а по поправци стања и организованом лову основних врста; организовањем ловног туризма и едукацијом ловних стручњака и ловаца у циљу заштите и узгоја дивљачи и др. Општину Бољевац обухватају ловишта: Црни Тимок, Суваја и Ртањ.

Развој мрежа центара и насеља. Према РПП ТК, у циљу развоја кохерентне просторно-функцијске организације Тимочке крајине, на бази природно-еколошких, демографских, социјално-економских и других карактеристика његовог геопростора предлаже се модел будуће вишестепене хијерархије центара у мрежи насеља, подељених у пет степених категорија. Бољевац припада четвртој хијерархијској равни, као градско насеље које нема велики утицај на социјално-географску трансформацију окружења. РПП ТК даје препоруке да функције микроразвојних центара имају општински/градски субцентри и центри заједница насеља, а на планском подручју то су центри: Боговина, Подгорац, Оснић, Луково и Ртањ.

Становништво. На подручју РПП ТК живи 284.112 становника, тј. 3,8% укупног становништва Републике Србије (Попис 2002.) с тенденцијом константног опадања у свим пописним периодима почев од 1948. године (када је живело 5,5%). Просечна густина насељености је 40 ст./км², што је више него двоструко мање у односу на републички просек (85 ст./км²). Општина Бољевац је најмање насељена општина у Зајечарском округу, са 15.848 становника, али са густином насељености од 19 ст./км². Према РПП ТК предвиђа се одржавање броја становника на територији општине Бољевац, као и успоравање пада наталитета подстицајним мерама Републике Србије, те се према статистичким прогнозама за 2025. годину очекује благи пораст броја становника од 13.400 (2015) на 13.800 становника.

Привреда и индустрија. Усмеравање размештаја будућих производних погона засниваће се на следећим критеријумима:

уважавању позитивних трендова у размештају привреде, због уштеда у простору и екстерних економија; територијалне оптимизације производних фактора; друштвене и интерне ефикасности и степена задовољавања потреба и интереса; усаглашавању просторне структуре локационих фактора, тј. конкретних локалних захтева нових погона са условима терена; уважавању трошкова отварања радних места, трошкова заштите животне средине, инфраструктурног опремања земљишта, комуникација и др.; усклађивање развоја привредних активности ради коришћења изграђених фондова, смањења трошкова путовања запослених и експлоатационих трошкова локалитета; критеријуми еко-ефикасности у коришћењу локалитета и природних ресурса у планирању нових производних погона; примена и развој еколошки ефикасних технологија; постепено затварање еколошки ризичних погона или процеса; и критеријуми безбедности окружења и екосистема у случају акцидентних и елементарних непогода. У просторној структури привреде подручја Региона водећу улогу имаће и даље постојећи привредноиндустријски центри и зоне рударско-енергетско-индустријског комплекса као и постојеће привредно-индустријске и планиране индустријске зоне у урбаним центрима. Бољевац спада у привредно-индустријско-рударско-енергетске центре, са насељем Криви вир, које спада у насеља са нуклеусом производно-прерађивачких активности и иницијалним облицима предузетништва.

Развој туризма. Туристичка понуда Зајечарског и Борског округа засниваће се на: географско-саобраћајном положају, са атрактивним природним и створеним ресурсима (првенствено највреднијим деловима дестинација Доње Подунавље и Стара планина, културно историјским знаменитостима-археолошким локалитетима, рурално-урбаној долини Тимока) који предодређују коришћење овог простора за наутички, планински, културни, језерски, бањско-здравствени, стационарни, излетнички, транзитни и друге видове туризма интернационалног и националног нивоа; атрактивним програмима за финансирање; организованом и интегрисаном туристичком производу, уз сарадњу са комплементарним секторима и корелацију са програмима заштите природе, животне средине и културног наслеђа и одговарајућим развојним политикама Републике Србије.

Главна туристичка понуда рејона биће организована у следећим комплексима и местима:

- (1) туристички комплекс Стара планина-север (КЊ1);
- (2) туристички комплекс општински центар Књажевац са непосредном околином (КЊ2) и
- (3) туристички комплекс општински центар Сокобања-бањско место Сокобања (са непосредном околином)-водоакумулација Бован (КЊ2).

Зајечарско-Бољевачки рејон (са археолошким налазиштима, бањама и планинама). Рејон представља крајњи северни део туристичке дестинације/регије Стара планина и југоисточни део туристичке дестинације/регије Кучајске планине, који у Зајечарском округу захватају делове општина Зајечар и Бољевац. Рејон обухвата град Зајечар, општински центар Бољевац, археолошко налазиште Felix Romuliana, Гамзиградску бању, Грлишко језеро, део Старе планине, Ртња и Тупижнице и друге природне и културне вредности, насеља и објекте.

Бољевац ће се развијати као комплекс туристичких активности са планином Ртањ, грбежом планине Самањак, јужним обронцима Кучајских планина, потенцијалима за ловни, еколошки, сеоски и транзитни туризам, излетничку рекреацију, спелеолошким објектима (Боговинском пећином, прерастима у долини Вратњанске реке и др.), манастирима (Лапушња, Лозица и Крепичевац), извориштем Црног Тимока токовима Радованске реке и Ваља Саке, и другим туристичким вредностима. Туристичка понуда биће комплетирана изградњом хидроакумулације Боговина (за рекреативно коришћење и акваспортове), реновирањем и изградњом смештајних капацитета (у постојећим насељима-Мали Извор, Јабланица, Луково, Криви Вир и Ртањ; новим садржајима поред језера-апартманско-викенд насеље, камп, прихватни пункт излетника, спортски комплекс; мотел „Ртањ“ у коридору пута Е-761 и др.), комуналне опреме и јавних садржаја, реализацијом садржаја спортско-рекреативне понуде у простору (за различите видове еколошког туризма, лов, излетничко-планинарске стазе, риболовне стазе и др.), развојем путне мреже. Развој и уређење рекреативно-туристичког простора Бољевца, одвијаће се у оквиру следећих туристичких целина: средишњег долиноског комплекса интензивнијег коришћења (за излетничку рекреацију, излетнички, стационарни и транзитни туризам, викенд и камп смештај), јужног планинског комплекса умереног коришћења (за излетничку рекреацију, излетнички стационарни и делом транзитни туризам) и северни планински туристички комплекс екстензивног коришћења (за лов, планинарење и делом спортски риболов, уз различите видове еколошког туризма).

Саобраћај и енергетика. На територији Општине Бољевац планирано је осавремењавање локалних општинских путева у дужини од 64 km. На подручју Бољевца планирана је изградња нове трафостанице ТС 110/35 kV Бољевац, као и два вода 110 kV: вод 110 kV „Зајечар 2 – Бољевац“ и вод 110 kV „Сокобања – Бољевац“. Планом се предвиђа и изградња главне мернорегулационе станице (ГРМС) у Бољевцу, за потребе снабдевања општина источне Србије природним гасом магистралним гасоводом Ниш-Димитровград.

Водопривреда. План развоја водопривредне инфраструктуре засниваће се на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода и сливова Дунава, Тимока, Црног и Белог Тимока, Трговишког и Сврљешког Тимока и Пека. Планирано снабдевање водом највишег квалитета Општине Бољевац вршиће се из Тимочког регионалног система, односно, подсистема Бор-Зајечар, за чије је потребе планирана изградња акумулације „Боговина“ на територији општине Бољевац. Такође, планирана је и изградња два ППОВ-а, Бољевац на десној обали Арнауте, око 0,5 km од улива у Тимок; и Савинац, за шест села низводно.

Комунална инфраструктура. У области третмана комуналног отпада предвиђа се затварање постојећих несанитарних депонија (дуж путева, речних токова и у близини сеоских и градских насеља) на територији свих општина Борског и Зајечарског округа; изградње нове регионалне санитарне депоније „Халово 2“ (која ће опслуживати сва насеља на

територији Борског и Зајечарског округа, осим Мајданпека, који се припаја регионалном систему за управљање отпада Браничевског округа и Сокобање, која се припаја регионалној депонији за Нишки регион); и установљивање децентрализованог система управљања отпадом, који би укључио и сеоска насеља (прикупљање органског и неорганског отпада, прерада органског отпада и даља дистрибуција неорганског отпада крајњим корисницима, тј. откупљивачима секундарних сировина). За подручје Зајечарског округа, предвиђена је изградња четири трансфер станица, од којих се једна налази у Општини Бољевац.

Локације трансфер станица морају да задовољавају неколико основних услова, то јест да буду:

- 1) на ободима градова или села, на приступним путевима ка депонији „Халово 2”;
- 2) удаљене најмање 500 m од најближе зоне стамбених насеља, зона заштите културноисторијских споменика или зона заштите животне средине, као и од аутобуских станица, складишта запаљивих материја и војних објеката;
- 3) удаљене најмање 2 km од здравствених станица и других медицинских центара са стационарним пацијентима, бања или прехрамбене индустрије;
- 4) удаљене најмање 100 m од бензинских станица или станица за снабдевање нафтом и гасом;
- 5) ван коридора хидротехничких система (за иригацију и мелиорацију), подземне инфраструктуре и др.;
- 6) ван зоне заштите изворишта водоснабдевања.

Заштита природних вредности и културних добара. Према РПП ТК заштићена природна добра се штите и уређују у складу са актом о проглашењу и сходно одредбама Закона о заштити природе РС, у првом реду 19 заштићених природних добара односно подручја и природних феномена, укупне површине 99.369 ha у оквиру које је у режиму заштите I степена – 2.700 ha, режиму заштите II степена – 19.394 ha и режиму заштите III степена – 77.275 ha, док је у режиму заштитне зоне („Бердап” и „Ромулиана”) укупно 69.860 ha. Споменик природе Лазарев Кањон, који се простире на 579 хектара земљишне површине на подручју Општине Бољевац, представља Прву категорију заштите, односно, природно добро од изузетног значаја (Закон о заштити животне средине из 1991. године: Уредба Владе – 2000). У трећој категорији значајних природних добара налазе се: 1. СРП Ртањ, први степен заштите, 2. Мала Јасенова глава, први степен заштите, као и 3. СРП Боговинска пећина, други степен заштите. Клисуре Лазареве реке, као и СРП Ртањ проглашени су за IPA подручја, односно, међународно значајна биљна подручја.

Евидентирано непокретно културно добро од великог значаја, на територији обухвата ППО, представља: Споменик културе Манастир Лапушиња, у Лукову, као и културна добра: споменици културе Манастир Крепичевац, Црква Лозица, Зграда старе основне школе, Зграда старе општине, просторна културно-историјска целина Комплекс зграда из XIX века, и др. Евидентирана културна добра од стране ЗЗСК: Брдо Стража, Воденица и остаци ваљавице Петра Јовановића, Кућа са угаоним тремом Петра Лукића, Кућа Живојина Радисављевића, Кућа Илинке Петровић, Воденица Јордана Грујића, Кућа са вајатом Данице Милојевић, Кућа Жике Траиловића, Кућа Бисерке Стевић, Шонтин бунар са тремом, Зграда електричне централе, Кућа са средишњим тремом Ратка Јевтића, Црква Благовештења, Кућа Љубише Митића, Бунар Вукадина Спасића и др.

Уредба о утврђивању Просторног плана подручја слива водоакмулације „Боговина“ („Службени гласник РС”, број 43/1999) – ППП СВ „Боговина“

Напомена: термини употребљени у изводу из Просторног плана подручја слива водоакмулације „Боговина“ („Службени гласник РС”, број 43/1999) су према законској регулативи у време израде предметног плана и не сматрају се као неусаглашености са терминологијом из актуелне законске регулативе и планским пропозицијама.

ППП СВ „Боговина“ се утврђују основе организације, коришћења и уређења подручја посебне намене за Тимочки регионални систем за снабдевање становништва водом – подсистем „Црни Тимок” са акумулацијом „Боговина” на територији општине Бољевац. ППП СВ „Боговина“ обезбеђује се усклађивање развоја, коришћења и уређења обухваћеног подручја са техничко-технолошким решењем подсистема „Црни Тимок” и условима који се успостављају ради санитарно-техничке заштите изворишта водоснабдевања.

ППП СВ „Боговина” обухвата подручје површине 343,89 km² на територији општине Бољевац, односно, централни и јужни део општине Бољевац, катастарске општине: у целости: К.О. Криви Вир, К.О. Луково и К.О. Јабланица и делови К.О. Мали Извор (са насељем), К.О. Илино и К.О. Мирово (са насељем Ртањ), К.О. Валакоње и К.О. Боговина.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја су:

- обезбеђење простора за лоцирање водозахватних, пратећих објеката и инфраструктуре;
- успостављање зона заштите око изворишта, појаса и зона (техничке) заштите око водозахватних и пратећих објеката;
- успостављање и спровођење адекватних режима коришћења и уређења простора по зонама санитарне и техничке заштите;
- успостављање и спровођење мера заштите од елементарних и других непогода и заштите од интереса за одбрану

Сливно подручје водоакмулације „Боговина” просторним планом подељено је по степенима санитарне заштите изворишта на три зоне, и то: зона непосредне заштите изворишта, ужа зона заштите изворишта и шира зона заштите изворишта.

Катастарска општина	Зона непосредне заштите		Ужа зона заштите	Шира зона заштите	Изван зона заштите	Укупно
	Акумулација	Укупно	(km ²)	(km ²)	(km ²)	(km ²)

Боговина	0,906	1,248	1,00	24,5	0,65	27,40
Јабланица	2,281	3,143	5,595	70,25	-	78,99
Мали Извор	0,682	0,935	2,540	45,94	0,32	49,74
Криви Вир	-	-	-	117,14	6,38	123,52
Луково	-	-	-	42,05	-	42,05
Мирово	-	-	-	19,00	-	19,00
Илино	-	-	-	2,87	0,23	3,10
Валакоње	-	-	-	-	0,99	0,99
УКУПНО:	3,869	5,356	9,135	321,75	7,67	343,89

Циљеви

ППП СВ „Боговина“ обезбеђује се усклађивање развоја, коришћења и уређења обухваћеног подручја са техничко-технолошким решењем подсистема „Црни Тимок“ и условима који се успостављају ради санитарно-техничке заштите изворишта водоснабдевања.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја су:

- 1) обезбеђење простора за лоцирање водозахватних, пратећих објеката и инфраструктуре;
- 2) успостављање зона заштите око изворишта, појаса и зона (техничке) заштите око водозахватних и пратећих објеката;
- 3) успостављање и спровођење адекватних режима коришћења и уређења простора по зонама санитарне и техничке заштите;
- 4) успостављање и спровођење мера заштите од елементарних и других непогода и заштите од интереса за одбрану.

Развојни приоритети за остваривање ових циљева чине таква решења у простору која омогућавају:

- 1) измештање становништва са подручја предвиђених за лоцирање водозахватних објеката и зоне непосредне заштите изворишта;
- 2) изградњу инфраструктуре и других система који се изводе из функције реализацијом водозахватних и пратећих објеката;
- 3) унапређење и несметано одвијање транзитног и локалног саобраћаја;
- 4) санитарно уређење и обезбеђење комуналне инфраструктуре у насељима;
- 5) постизање рационалнијег и санитарно контролисаног коришћења, очувања и газдовања пољопривредним и шумским земљиштем према режимима и условима заштите изворишта водоснабдевања;
- 6) побољшање квалитета животних и радних услова локалног становништва реализацијом посебних компензационих програма и мера у спровођењу режима и услова заштите изворишта водоснабдевања;
- 7) заштиту и унапређење квалитета животне средине, природних вредности и непокретних културних добара.

Режими заштите:

1. Подручје зоне непосредне заштите

- На подручју зоне непосредне заштите изворишта водоснабдевања (5,356км²) успоставља се висок степен санитарне заштите, који се спроводи строгим санитарним надзором и мерама техничке заштите.
- Земљиште у границама зоне непосредне заштите, којом је обухваћено и земљиште предвиђено за формирање акумулације, изградњу пратећих објеката и инфраструктуре експроприсаће се у корист надлежног водопривредног предузећа.

До привођења земљишта планираној намени:

1) Забрањује се изградња нових и реконструкција постојећих привредних, инфраструктурних, стамбених и економских објеката која може да угрози планирано коришћење простора;

2) Дозвољава се:

- обављање радова на редовном инвестиционом одржавању постојећих објеката;
- изградња привремених економских објеката за потребе пољопривредних домаћинстава;
- коришћење пољопривредног и шумског земљишта, под условом да се не мења обим и начин коришћења обрадивих површина, изузев за редовни плодоред.

2. Подручје уже зоне заштите

На подручју уже зоне заштите изворишта (9,135км²) успоставља се режим санитарног надзора.

- До доношења основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта задржава се постојећа структура пољопривредних површина. Без претходне педолошке анализе земљишта забрањује се употреба средстава за заштиту биља и минералних ђубрива.
- Ограничава се обим економске експлоатације шума, уз утврђивање посебних услова и начина газдовања шумама и шумским земљиштем сагласно мерама заштите од ерозије, заштите водног режима и сл.; а део шума и шумског земљишта уређиваће се у складу са планираним развојем туризма и рекреације.
- Спроводи се санитација постојећих локалних депонија, одлагалишта стајњака и пријемника отпадних вода.

- Постојећи стамбени и економски објекти могу се задржати уз обезбеђење санитарно прихватљивих објеката и уређаја за прикупљање и поузданог решења за елиминисање течног и чврстог отпада.
- До доношења одговарајућих урбанистичких планова забрањује се изградња нових објеката, а дозвољавају радови на реконструкцији и промени намене постојећих објеката у складу са планским решењима и смерницама утврђеним овим просторним планом.
- Планирана изградња и уређење апартманских-викенд насеља, туристичко-рекреативних пунктова и објеката условљава се претходном реализацијом свих планираних инфраструктурних система и објеката, а нарочито канализационог система.
- Развој саобраћајне инфраструктуре ограничава се на категорију локалних путева. На свим јавним путевима на уласку у ужу зону заштите постављају се видне ознаке о забрани превоза и испуштања опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму да угрозе извориште водоснабдевања. Дуж јавних путева обезбеђује се инфраструктура за прикупљање и контролисано одвођење загађених атмосферских вода. Путеви који се уређују или граде за потребе водопривреде користе се и за потребе локалног саобраћаја.
- Хидротехничка инфраструктура за локално водоснабдевање и одвођење отпадних (комуналних) вода реализује се једновременно.
- Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине, заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

3. Подручје шире зоне заштите

На подручју шире зоне заштите изворишта (321,75км²) успоставља се режим селективног санитарног надзора.

- Коришћење и уређење пољопривредног и шумског земљишта и шума биће засновано на решењима и пропозицијама основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и општих и посебних основа газдовања шумама.
- Развојем и уређењем магистралне и регионалне саобраћајне инфраструктуре обезбедиће се услови за несметано одвијање транзитног путног и робног промета, уз забрану превоза опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму угрозити извориште водоснабдевања. Дуж магистралних и регионалних путева и планиране железничке пруге изградиће се инфраструктура (водонепропусне риголе, и сл.) и уређаји за прикупљање, одвођење и санитарно прихватљив третман атмосферских вода и за пријем отпадних материја у случају акцидентата у редовном саобраћају.
- Развој и уређење локалне саобраћајне и остале инфраструктуре реализоваће се без посебних захтева у погледу санитарно-техничке заштите изворишта.
- Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине и заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

4. Подручје ван зоне заштите

На подручју изван шире зоне заштите изворишта задржава се постојеће стање у погледу намене површина и режима њиховог коришћења. Низводно од будуће бране спроводе се мере трајне заштите становништва и материјалних добара од поплавног таласа који би се формирао у случају рушења бране, и то: забраном изградње привредних, јавних и стамбених објеката и инфраструктурних система, изузев објеката који се реализују за потребе водосистема; уз могућност изградње привремених помоћних објеката за потребе пољопривреде и сточарства.

На подручју ППП СВ „Боговина“ планирана је етапна реализација објеката Тимочког регионалног система за снабдевање становништва водом – подсистем „Црни Тимок“, и то:

1. Етапа до 2001. године објеката прве етапе подсистема „Црни Тимок“:
 - Систем водозахватних објеката у сектору изворишта Мрљиш
 - Цеовод сирове воде
 - Постројење за пречишћавање вода ППОВ Боговина
2. Етапа до 2010. године:
 - Бране на Црном Тимоку
 - Акумулација „Боговина“
 - друге етапе постројења за пречишћавање воде „Боговина“

1. Режији коришћења пољопривредног и шумског земљишта

1.1. Непосредна зона заштите

Земљиште у овој зони искључује се из пољопривредне производње и шумарства. У складу са пројектованим антиерозивним мерама земљиште ће се користити за сенокос, оснивање вишегодишњих засада одређених врста воћа и лековитог биља (леска, дивља грешња, глог, шишунрак и сл.). Забрањује се примена минералних ђубрива, пестицида, осоке и стајњака. Дозвољено је површинско ђубрење компостом у количини 20 тона/ха. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта имаће искључиво функцију заштитне шуме.

1.2. Ужа зона заштите

Земљиште у овом режиму заштите укључује ужу зону заштите изворишта и појасе санитарне заштите ширине од (20 м уз мање бочне водотокове који непосредно гравитирају акумулацији; 35м дуж Миовштице и Радованске реке; а дуж Црног

Тимока 20м од извора до Лукова, 35 м до ушћа Лукавице и 50 м до акумулације.

Промене постојећег распореда катастарских култура извршиће се у складу са условима микрорејонизације пољопривредног земљишта који ће се утврдити основом заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта.

До доношења основе задржава се постојећа структура пољопривредних површина, уз примену принципа обраде и сетве према нагибу и типу земљишта, примену одговарајућих мелиоративних и агротехничких мера, употребу преврелог стајњака која је дозвољена сваке четврте године у количини од 30 тона/ха и увођење лептирача у плодосмену или као међуусева.

У ужој зони заштите предвиђена је обнова деградираних шума на површини од 153 ха и мелиорација око 16 ха пашњака. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта ускладиће се са мерама ерозионе заштите и очувања водног режима и имаће приоритетну функцију заштитне шуме.

1.3. Шира зона заштите

У овој зони налази се око 40% укупних пољопривредних и шумских површина. На овом земљишту спроводиће се антиерозивно уређење и мелиорација пашњака, ради побољшања производних својстава земљишта. Пошумљавање ће се извршити на око 1310 ха деградираног шумског земљишта, а мелиорисати око 302 ха пашњака. Нису предвиђена посебна агротехничка ограничења, изузев примене принципа рационалног коришћења пољопривредног и шумског земљишта.

2. Смернице за коришћење и уређење шума и шумског земљишта

Уређење и коришћење шума и шумског земљишта спроводиће се:

- 1) проглашењем слива за ерозионо подручје;
- 2) доношењем општих и посебних основа газдовања шумама, којима ће се газдовање шумама и шумским земљиштем усагласити са интересима водопривреде и антиерозивне заштите, режимима заштите на подручјима са заштићеним и евидентираним природним и непокретним културним добрима и вредностима, као и са планираним уређењем туристичко-рекреативних целина; *напомиње се да су термини опште и посебне основе газдовања шумама коришћени у време доношења Просторног плана подручја слива водоакумулације „Боговина“ („Службени гласник РС”, број 43/1999).*
- 3) привођењем намени земљишта која бонитетно одговарају шумским, а користе се као обрадива земљишта.

Становништво

Перспективне промене у домену домаћинства задржаће тренд смањења броја чланова, укључујући и повећање броја самачких домаћинства. У планском пресеку 2010. године просечна величина домаћинства износиће око 3,1, а 2020. године 3,0 – 2,9 чланова. За промене броја домаћинства по насељима претпостављен је заједнички линеарни тренд, који ће у периоду 19912010. године износити 0,94, а у периоду 2010 – 2020. године 0,97 – 0,93.

У зони предвиђеној за уређење и изградњу објеката водосистема евидентирано је 31 домаћинство са укупно 118 чланова. Према социо-економским показатељима 22 домаћинства са 93 чланова имају мешовите изворе прихода, док су 9 домаћинства са 25 чланова искључиво пољопривредна. У периоду до почетка расељавања на овом подручју се очекује смањење: укупног броја становника са 118 на 90 и домаћинства са 31 на 27, као и просечног броја чланова са 3,8 на 3,3. Пројекција ове групе укључена је у пројекцију укупног становништва.

Развој насеља

2.1. Локална заједница Луково

Локалну заједницу насеља формираће Јабланица и Криви Вир са центром у Лукову.

Развој насеља Луково, укључујући и проширење грађевинског подручја, лимитира се у погледу даље изградње и развоја јавних служби очекиваним бројем корисника из самог насеља, ради спречавања преузимања тих функција из осталих насеља (Криви Вир и Јабланица). Развој осталих функција и садржаја усмерава се на интензивнију валоризацију транзитног (магистралног) саобраћаја (сервиси и сл).

Развој насеља Криви Вир усмерава се ка интензивној валоризацији пољопривредних ресурса, укључујући и више облике финализације пољопривредне производње у индивидуалном, задружном или деоничарском облику организовања.

Развој насеља Јабланица усмерава се ка интензивнијој сточарској производњи и садржајима у функцији валоризације туристичко-рекреативног потенцијала акумулационог језера.

2.2. Остала насеља

Остала насеља Ртањ и Мали Извор гравитираће ка општинском центру Бољевцу.

Насеље Мали Извор, поред унапређења постојећих, развијаће јавне службе у домену задовољавања потреба локалног становништва и корисника туристичко-рекреативних садржаја. Насеље Ртањ развијаће постојеће и нове специфичне функције у складу са планираним туристичко-рекреативним развојем, уз одговарајуће инфраструктурно опремање и уређење насеља.

Планирани развој мреже насеља подстицаће се суфинансирањем основне комуналне инфраструктуре, стимулативном фискалном политиком, интензивирањем јавног превоза ка општинском центру и развојем непољопривредних делатности.

Развој туристичких простора

За потребе развоја и уређења рекреативно-туристичких простора, ППП СВ „Боговина" се установљује следећи концепт целина и подцелина:

1) Целина А – средишњи долински туристички комплекс интензивнијег коришћења (за излетничку рекреацију, излетнички, стационарни и транзитни туризам, викенд и камп смештај), састоји се из две подцелине:

(1) А1 – источна подцелина представља језгро рекреативно-туристичке понуде подручја са будућим акумулационим језером, викенд и камп-смештајем, спортским садржајима, прихватом излетника, насељима Мали Извор и Јабланица, манастиром Крепичевац и доњим токовима Радованске реке и Ваља Саке;

(2) А2 – западна подцелина са магистралним путем Е-761 (од Честобродице до раскрснице са локалним путем према

Јабланице), Црним Тимоком (од извора Црног Тимока до Јабланице), насељима Криви Вир и Луково и црквама Лозица и Лопушња;

2) Целина Б – јужни планински туристички комплекс умереног коришћења (за излетничку рекреацију, излетнички стационарни и делом транзитни туризам), састоји се из две подцеле:

(1) Б1 – источна подцелина са путем према Сокобањи, насељем Ртањ, малим алпским скијалиштем, планином Ртањ и строгим природним резерватом „Ртањ”;

(2) Б2 – западна планинска подцелина екстензивног коришћења за лов и планинарење са гребеном планине Самањак и строгим природним резерватом „Мала Јасенова Глава”;

3) Целина В – северни планински туристички комплекс екстензивног коришћења (за лов, планинарење и делом спортски риболов, уз различите видове еколошког туризма), састоји се од две подцеле:

(1) В1 – јужна подцелина са врелом (и рибњаком), клисуром Радованске реке, средишњим током Ваља Сака реке (за спортски риболов) и јужним падинама Кучајских планина (за лов и екстензивно планинарење);

(2) В2 – северна подцелина са јужним обронцима Кучајских планина (у границама подручја предложеног за заштиту као добро са изузетним природним вредностима), сувом клисуром Радованске реке (од понора до врела), горњим токовима Радованске и Ваља Сака реке (за екстензивно планинарење, узгој дивљачи, еколошки туризам и сл.).

Програм и организација понуде у простору

Рекреативно-туристичку понуду у простору представљаће следећи садржаји изван туристичких насеља и пунктова:

1) језеро (подцелина А1) је предвиђено, изузев у непосредној зони заштите изворишта, за рекреативно коришћење и акваспортове без употребе пловила на моторни погон (скијање на води уз употребу електричних жичара и сл.); поринуће/вађење и сидрење чамаца предвиђено је у најближим увалама наспрам насеља М. Извор, јужно од Саљинске чуке, и на уливу Црног Тимока код Јабланице, уз коришћење службених путева за транспорт пловила; уређење обале предвиђено је у средњем делу језера и наспрам насеља Јабланица, док ће се остали део обале користити као риболовна стаза;

2) риболовне стазе (подцелина А1, А2 и Б1) за спортске риболовце предвиђене су дуж целог тока Црног Тимока од Врела до улива у језеро, доњег тока Радованске и Ваља Сака реке;

3) излетничко – планинарске стазе (у свим подцелинама) диференциране су на: (а) кружну излетничку стазу око језера, (б) кружну излетничко-планинарску стазу око језера, која ће повезати језеро и целу подцелину А1 са Луковом, Луковским врелом, манастиром Крепичевац и појатама, и (в) кружну планинарско-панорамску стазу око целог подручја, панорамско-планинарску стазу на Ртњу и планинарску стазу на Кучајским планинама;

4) ловишта (подцеле Б2 и В1) ће се формирати на деловима подручја за које није установљен или предложен режим заштите природних и непокретних културних добара и није предвиђено интензивније коришћење за развој туризма, насеља и јавних путева;

5) простори природних вредности од изузетног значаја (подцеле Б1 и В2) на јужним обронцима Кучајских планина и високом Ртњу предвиђени су за врло ограничено/екстензивно рекреативно-туристичко и остале видове коришћења до дефинисања њиховог статуса, просторног обухвата и режима заштите;

СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

2.1. Смернице за спровођење ППП СВ „Боговина” у урбанистичким плановима

Генерални план са елементима регулационог плана коридора цевовода од изворишта „Мрљиш,, до резервоара „Топовске шупе” (Бољевачка деоница) у потпуности је усаглашен са овим просторним планом и може се спроводити у целости.

Усклађивање Генералног плана насеља Ртањ са Просторним планом општине Бољевац обезбедиће најкасније до 2005. године. До тог рока Генерални план насеља Ртањ може се спроводити у деловима који нису у супротности са планским решењима, основама и смерницама овог просторног плана.

За потребе спровођења ППП СВ „Боговина” (у време његове израде и доношења) утврђена су подручја за која је Скупштина општине Бољевац требало да донесе одговарајуће урбанистичке планове, а најкасније:

1) до 2001. године регулационе планове за насеља: Мали Извор и Јабланицу;

2) до 2005. године генерални план мреже инфраструктуре (са разрадом на нивоу регулационог плана) за: (а) објекте и радове на акумулацији „Боговина” и уређење простора на подручју зоне непосредне и уже зоне заштите и (б) саобраћајне, хидротехничке и друге инфраструктурне системе у широј зони заштите изворишта;

3) до 2010. године регулационе планове за: (а) насеља Луково и Криви Вир и (б) планирана апартманска-викенд насеља „Грапчина” и „Божурова чука”; и генералне планове предела (са разрадом на нивоу регулационог плана) за: (а) подцеле или локације на којима је предвиђена изградња туристичко-рекреативних објеката и (б) подручја заштићене околине непокретних културних добара изван грађевинског подручја насеља.

2.2. Смернице за спровођење ППП СВ „Боговина” у осталим плановима и програмима

Надлежни републички органи за пољопривреду, шумарство и заштиту животне средине, надлежна републичка јавна предузећа (ЈП „Србијашуме”, ЈП „Србијаводе”), као и јавна предузећа и друге организације које се баве делатностима од општег интереса, уградиће планска решења и смернице овог просторног плана у основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта, опште и посебне основе газдовања шумама и ловне основе у року од пет година од доношења овог просторног плана. *Напомиње се да су термини опште и посебне основе газдовања шумама коришћени у време доношења Просторног плана подручја слива водоакмулације „Боговина” („Службени гласник РС”, број 43/1999).*

Надлежна републичка и општинска јавна предузећа и друге организације за путеве, водопривреду, рибарство, електроенергетику и ПТТ мрежу и комуналне делатности ускладиће своје средњорочне и годишње програме са планским решењима, смерницама, етапама реализације водопривредног подсистема и спровођења Просторног плана.

Надлежне службе заштите природе и споменика културе уградиће у своје средњорочне и годишње програме рада стручне послове на опсервацији терена, категоризацији евидентираних непокретних културних добара која уживају претходну

заштиту и посебних природних вредности и на утврђивању граница околине заштићених непокретних културних добара у складу са планским решењима, смерницама и етапама реализације водопривредног подсистема и спровођења ППП СВ „Боговина”. Надлежни органи/тела Скупштине општине Бољевац донеће средњорочне и годишње програме уређивања грађевинског земљишта усклађене са планским решењима, смерницама и етапама реализације водопривредног подсистема и спровођења Просторног плана.

У току је израда Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Боговина”, у фази израде Нацрта плана. Просторни план ће задржати дате смернице из претходног плана, али ће се базирати на примени нових техничких решења, дефинисању нових режима зсанитарне заштите. Реализација планских решења и пропозиција омогућиће: континуално поуздано снабдевање водом становништва општине Бољевац, растуће потребе привреде за водом, као и потенцијално других општина и градова у оквиру регионалног система; спречавање могућих проблема у водоснабдевању; заштиту и очување квалитета воде у језеру; као и заштиту од поплава и унапређење могућности наводњавања пољопривредних површина.

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ (“Службени гласник РС”, број 14/2009) - ППППН „Бован“

Напомена: Иако је ППППН-ом на територији општине Бољевац обухваћена само КО Рујиште, приказ је дат за ширу зону јер су сокобањска и бољевачка територија функционално повезане у погледу потенцијала за водоснабдевање, туризам, шумарство, пољопривреду и др., а нарочито је битно интегрално коришћење и заштита простора на подручју Специјалног резервата природе „Ртањ” који се простире на обе општине.

Просторним планом утврђују се основе организације, коришћења, уређења и заштите подручја слива акумулације „Бован” за период од 2009 - 2030. године, на деловима територије општине Сокобања, Бољевац, Алексинац и Књажевац. Територија обухваћена ППППН „Бован” по свом макроположају се највећим делом налази у склопу Карпатско - балканског планинског система. Обухвата сокобањску котлину и падине Ртња, Буковика, Озрена и Девице, које је окружују. Стратешки правци просторног развоја подручја усмерени су првенствено ка томе да заштита животне средине (пре свега заштита вода) мора да буде оквир просторног развоја, а водоснабдевање, развој туризма, пољопривреде и агрокомплекса, треба да буду основни правци развоја. У том контексту, промене основних намена простора служе санирању деградираног земљишта и заштити од деградација и припрему земљишта за планиране намене и правце развоја. Код пољопривредног земљишта се предвиђа обнављање запуштених и необрађиваних површина и унапређење пољопривредног ресурса кроз развојне програме (оријентација ка производњи здраве хране). Концепција коришћења простора подразумева рационалност: грађевинско подручје повећаће се само ради функционалног заокружења простора (код насеља Шарбановац и Николинац); знатније треба да се повећа једино код Мужинца (које план усмерава да се развија као центар заједница насеља).

ППППН „Бован” су дефинисани услови вишенаменог коришћења водних акумулација, од којих су на територији општине Сокобања акумулација „Врмца”, „Николинац”, „Жучковац”, а на територији општине Бољевац су две акумулације:

1. Акумулација „Рујиште 1” на Сесалској (Мађарској) реци, при чему је брана и део акумулацији на територији општине Сокобања, а на територији општине Бољевац је узводнији део акумулације у КО Рујиште)

- основна намена акумулације: водоснабдевање насеља у општини Сокобања;
- кота максималног успора: 521,50 mnnv;
- површина акумулационог језера на коти максималног успора: 77,0 ha;
- бруто запремина акумулације: $8,00 \times 10^6 \text{ m}^3$.

2. Акумулација „Рујиште 2” на реци Трсци, која се у целини налази на територији општине Бољевац у КО Рујиште)

- основна намена акумулације: наводњавање пољопривредног земљишта према селу Влашко поље;
- кота максималног успора: 592,20 mnnv;
- површина акумулационог језера на коти максималног успора: 51,0 ha;
- бруто запремина акумулације: $3,50 \times 10^6 \text{ m}^3$.

Изградња система акумулација је социјално и економски оправдана и са становишта отварања могућности за диверзификацију туристичке понуде (рекреација, спорт, риболов) која је комплементарна са постојећом понудом бањског карактера.

Генерална концепција заштите, уређења и коришћења подручја заснована је на намени постојеће акумулације као изворишта површинских вода, за водоснабдевање ширег подручја. Акумулација треба да омогући ублажавање поплавног таласа, задржавање протока наноса, воду за оплеменењавање малих вода и одржавање биолошког минимума низводно од бране, воду за наводњавање потенцијалних површина низводно од бране и воду за потенцијалне потребе електроенергетике.

Основни правци развоја подручја, уз водоснабдевање, су туризам и пољопривреда, а сви у условима одрживог развоја система акумулација. Заштита животне средине, пре свега водног ресурса, оквир је и за развој и просторни размештај осталих функција (станована, производње, јавних служби, услужних делатности, спортско-рекреативних активности и друго).

Са гледишта економско-социјалне оправданости, активности предвиђене око акумулације „Бован” и укупно уређење сливног подручја имају вишеструки значај. Поред ефеката примарне заштите од последица бујица у сливу Моравице,

најважнији економски ефекти се очекују у домену снабдевања становништва и индустрије водом, наводњавања пољопривредног земљишта, развоја туризма и изградње капацитета за производњу електричне енергије.

Концепт **развоја туризма** на подручју ППППН „Бован“ заснован је на оцени идентификованих туристичких потенцијала и коришћењу простора према режимима који се утврђују по зонама заштите, а подразумева оријентацију на неколико основних праваца развоја (на територији обухваћеној целим ППППН-ом):

- лечилишни и здравствено-рекреативни туризам;
- коришћење будућих **аккумуляционих језера** „Николинац“, „Врмца“ и „Жучковац“ која немају примарну улогу водоснабдевања, а код свих су могуће намене: рекреација, спорт и риболов;
- сеоски туризам - као допунска активност сеоског становништва. Имајући у виду природне погодности, положај у односу на већ формиране туристичке центре и у мрежи насеља, расположив грађевински фонд и досадашње наговештаје туристичких активности, села **Николинац, Врмца и Мужинац** имају предност;
- еко-туризам - унапређење постојећих форми туризма и развој нових, пре свега у селу **Врмца**.

Територија ППППН „Бован“, као подручје укупне туристичке понуде, обухвата подручја формиране туристичке понуде и подручја на којима се понуда тек формира:

1. Као **подручје формиране туристичке понуде** издваја се **Јошаничко - Ртањско туристичко подручје**, где се издваја село Врмца (центар еко-туризма) поред лечилишне и здравствено-рекреативне понуде и едукативне понуде, које ће пружати и купалишне, излетничке, спортско-рекреативне и друге туристичке погодности.

2. Као подручја **туристичке понуде у формирању** (са мањим обимом понуде) издваја се **подручје Николинац - Блендија**, у коме ће се формирати два акумулациона језера, намењена, између осталог, рекреацији, спорту и риболову, обухвата и пунктове предвиђене за излетнички туризам. Николинац ће се развијати као туристичко насеље, а јужно од Николинца формираће се викенд насеље. Уз постојећу ергелу коња код Николинца предвиђен је центар за коњичке спортове.

На подручју ППППН „Бован“ предвиђају се смештајни капацитети који ће се обезбеђивати у оквиру Сокобање, Бање Јошанице, сеоских насеља (пре свега Николинац и Врмца) и викенд насеља.

На основу утврђеног стања (природно-географски и саобраћајни услови, становништво, привреда, мрежа објеката услуга и снабдевања) и усвојених циљева **развоја мреже насеља**, утврђено је, са становишта функционалне категоризације, планско опредељење, за два нивоа центара. На првом нивоу је седиште општине Сокобања опремљено инфраструктурним системима градског типа. Други ниво су **центри заједнице села** у које спада **Мужинац**, опремљени насељском инфраструктуром и мрежом објеката јавних служби и снабдевања, димензионисаним према демографској величини насеља, односно улози и значају у конкретној заједници села. **Остала насеља (Врмца, Николинац и Шарбановац)** са уређеном насељском инфраструктуром и редукованом мрежом објеката услуга и снабдевања, према демографској величини и потребама самих насеља, немају елементе централитета.

Развојни правци и приоритети **привреде** подручја темеље се на постојећим природним и створеним потенцијалима, са пољопривредом и прехранбеном индустријом (агрокомплекс) и туризмом као водећим гранама. Наведени правци привредног развоја омогућавају успешну привредну валоризацију компаративних предности овог подручја и последичну диверзификацију привредне структуре на основу које се могу очекивати позитивни дугорочни ефекти у погледу запошљавања и демографске ревитализације.

Развој секундарних делатности (индустрија, рударство, грађевинарство, производно занатство) такође има реалну основу у изграђеним капацитетима и пословним резултатима оствареним у претходном периоду, док ће развој осталих терцијарних делатности (трговина, саобраћај, услуге) бити снажно генерисан експанзијом туризма и порастом животног стандарда локалног становништва.

Систем за **водоснабдевање** потрошача заснован је на следећој концепцији. Из водоводног система „Бован“ препумпавањем ће се вода допремати до насеља: Врмца, Мужинац и Шарбановац. Из акумулација „Левовик“ и „Рујиште 1“ препумпавањем ће се вода допремати до насеља Николинац.

Еколошке претензије планског подручја захтевају висок степен прикупљања, пречишћавања и одвођења **отпадних вода**, чиме се подразумевају следеће активности:

- реконструкција, доградња и довођење у оптималне радне услове, постојећих уређаја за пречишћавање отпадних вода, чија је ефикасност сада незадовољавајућа;
- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (у даљем тексту: ППОВ) у свим насељима која имају више од 5.000 еквивалентних становника. На подручју тзв. „осетљивих зона“ (случај заштићених изворишта), третман комуналних отпадних вода треба извести по принципу примарног пречишћавања, а њихово одвођење и испуштање обавити низводно од акумулације;
- увођење зоне заштите изворишта површинских и подземних вода које обухватају сва изворишта вода, посебно она чије су воде намењене водоснабдевању становништва. Режим заштите се своди на спречавање уношења у тај простор садржаја и објеката чије отпадне материје могу да угрозе квалитет површинских и подземних вода;
- потпуна санитација насеља и изградња канализације ради ефикасне заштите вода и развој канализационих система у свим насељима по принципу сепаратних система са посебним колекторима за употребљене и атмосферске воде.

Заштита од поплава остварује се оптималном комбинацијом и применом инвестиционих мера (хидрограђевински радови и објекти којима се штите угрожена подручја) и неинвестиционих мера (којима се смањује штета од поплава без инвестирања у грађевинске радове). Од већих бујичних притока изнад коте успора акумулације „Бован“, на ширем подручју слива, уређајне и регулационе радове треба извести на Врмчанској реци на проласку кроз насеље Врмца.

Антиерозионо уређење подручја слива ће се обавити кроз санацију свих ерозионих и бујичних жаришта и конзервацију и рекултивацију сливова ради спречавања губитка земљишта, спречавања механичког засипања водних акумулација, механичког и хемијског загађивања водотокова.

Планови у изради

Посебно се наглашава да је тренутно у изради нови Просторни план подручја посебне намене за Специјални резерват природе Ртањ, Просторни план подручја посебне намене за слив водоакумулације Боговина, Просторни план подручја посебне намене Државног пута IB реда Параћин – Зајечар – Неготин, као и Просторни план подручја посебне намене магистралних гасовода источне Србије.

С обзиром да њихова израда тече временски упоредо са израдом ППО Бољевац, актуелна планска решења из званичних фаза израде ових планова су усаглашена и инкорпорирана у ППО према динамици и детаљности која буде расположива.

Националне и локалне стратегије, планови и остали документи

Израда Просторног плана заснива се на планској, студијској, техничкој и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим релевантним документима у Републици Србији: Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије за период 2009-2017 („Службени гласник РС”, број 57/2008); Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС”, број 33/2012), Стратегија развоја туризма Републике Србије за период 2016 – 2025. („Службени гласник РС”, број 85/2014); Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 12/2010); Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 13/2011); Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 – 2024. године („Службени гласник РС”, број 98/2016); Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС”, број 59/2006); Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године („Службени гласник РС”, број 3/2017), Стратегија развоја система електронских комуникација у Републици Србији 2027.године („Службени гласник РС”, број 70/2024), Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС”, број 29/2010) и Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031.године („Службени гласник РС”, број 12/2022); Стратегија националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС”, број 94/2019) и др.

На регионалном и локалном нивоу израда Просторног плана заснива се на до сада донетим стратешким документима: Стратегија одрживог развоја општине Бољевац 2010-2020; Стратегија развоја социјалне заштите општине Бољевац за период од 2022 до 2026.године; Стратегија развоја туризма општине Бољевац 2024-2030. година („Службени лист општине Бољевац”, број 48/2024); План развоја општине Бољевац за период 2023-2031 („Службени лист општине Бољевац”, број 23/2023) као и другим стратегијама, оперативним плановима и програмима донетим на локалном нивоу). Такође, коришћен је и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину ППО из 2011.године, као и појединих просторних планова подручја посебне намене и урбанистичких планова.

При изради ППО сагледавају се и међусобно уклапају планска решења из просторних планова околних општина и просторних целина, као и просторних планова подручја посебне намене за инфраструктурне коридоре и системе који пролазе долином Велике Мораве (Аутопут Е-75, железничка пруга на правцу од Београда до Ниша, магистрални гасовод од границе Бугарске до границе Мађарске, систем продуктовода кроз Србију).

При изради ППО сагледавају се и планска решења из локалне планске документације, која се уграђују у овај Просторни план уколико нису у супротности са планском стратешком и техничком документацијом вишег реда:

- ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕНО МЕСТО БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 15/2/2011 и 10/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ „МИРОВО“ - ОПШТИНА БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 13/2010);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КОМПЛЕКСА ФМП АГРОМЕХАНИКА А.Д. БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 18/2012);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ РТАЊ - ОПШТИНА БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 14/2014);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОТРЕБЕ НИКОЛИЋ РОСЕ ИЗ ОСНИЋА („Службени лист општине Бољевац”, број 4/2015);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ДЕО НАСЕЉЕНОГ МЕСТА НА СТАНИЧИНОМ БРДУ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац”, број 12/2015);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 6608 К.О. МИРОВО И ДЕЛА ПУТА НА К.П 5619 К.О. МИРОВО („Службени лист општине Бољевац”, број 33/2016);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 2837 К.О. ПОДГОРАЦ 2 („Службени лист општине Бољевац”, број 26/2017);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ „ГАЈ“ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац”, број 21/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ И РЕГУЛАЦИЈУ РЕКЕ АРНАУТЕ ОД ФМП АГРОМЕХАНИКА Д.О.О. ДО ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА (ППОВ) У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац”, број 29/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 7004 К.О. ЛУКОВО - БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 29/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НОВОПЛАНИРАНИХ САОБРАЋАЈНИЦА ДЕЛА НАСЕЉА „ИЛИНСКО БРДО“ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац”, број 7/2020);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА РАДНУ ЗОНУ И ЗОНУ ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ У КО ДОБРУЈЕВАЦ У ОПШТИНИ БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац”, број 30/2022);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У БОГОВИНИ („Службени лист општине

- Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У МАЛОМ ИЗВОРУ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У ВАЛАКОЊУ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКО - ПОСЛОВНУ ЗОНУ „МИРОВО“ („Службени лист општине Бољевац“, број 43/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ОТВОРЕНОГ ПАРКИРАЛИШТА У ЗАНАТСКОЈ УЛИЦИ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 43/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА КОМПЛЕКС ШКОЛСКОГ ДВОРИШТА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ЂУРА ЈАКШИЋ“ У СУМРАКОВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 45/2024);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКОГ КОМПЛЕКСА ЗА ПРОИЗВОДЊУ ЕКСПЛОЗИВНИХ МАТЕРИЈАЛА „БОЉЕВАЦ БРДО“ („Службени лист општине Бољевац“, број 16/2025)

Сва валидна решења су искоришћена и адекватно укључена у концепт развоја планског подручја.

Поред наведених за планско подручје су релевантне и бројне међународне конвенције које је прихватила и чији је потписник Република Србија, односно сви документи / конвенције које Република Србија спроводи, а који се односе на област заштите природе, енергетику, заштиту ресурса, саобраћај, демографски и економски развој, права људи итд.

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ 2023-2031 („Службени лист општине Бољевац“, број 23/2023)

План развоја општине Бољевац представља плански документ најширег обухвата, највишег значаја за јединицу локалне самоуправе (ЈЛС), дугорочног карактера, који садржи преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, као и преглед и кратак опис одговарајућих мера. Интензивнији, дугорочни развој општине Бољевац дефинисан је на начелима доброг управљања уз пуно поштовање правног оквира и планских докумената вишег реда, као и објективно сагледавање постојећих чињеница на територији општине у приоритетним областима и подобластима. План развоја општине Бољевац представља неколико приоритетних циљева из различитих области, ка чијем се остваривању тежи путем три развојна правца (економски, друштвени развој и животна средина и инфраструктура). У оквиру сваког развојног правца, дефинисане су мере и кораци ка остваривању задатих циљева на десетогодишњем периоду.

Развојни правац бр. 1: Животна средина и инфраструктура

Приоритетни циљ 1.1 - Успостављен савремен систем водоснабдевања и омогућена пијаћа вода грађанима Бољевца

Становништво Бољевац снабдева се водом за пиће са изворишта Миrowsштица и изворишта Мрљиш са регионалног водовода Боговина. Водоводна мрежа је дужине 87 km (2020), а на основу изведених података ЈЛС из 2022. 103km, са 3.110 прикључених домаћинстава 19. Удео домаћинстава прикључених на јавни водовод износи 64.7% (2020.година), што је најмања покривеност у зајечарској области. Водовод у Бољевцу има техничких проблема у функционисању (погрешно трасиран део главног довода, појава ваздушних цепова), као и већи број нелегалних прикључака, који му смањују функционалност. Разводна мрежа је изведена од различитих материјала и отежано је њено одржавање. Главни цевовод садржи азбестно-цементне цеви и у лошем је стању. Снабдевање пијаћом водом отежано је у руралним насељима општине. Количина воде незадовољава потребе потрошача. У годинама са дужим сушним периодом насеље Ртањ нема довољну количину воде. На водоводној мрежи бележе се значајни губици воде. Према подацима РЗС, из 2019. године, у Бољевцу је укупна количина захваћене воде износила 498.000 м³, док је испоручено 293.000 м³, односно 58.8% захваћене воде. У оквиру овог приоритетног циља предвиђено је четири мера које се односе на даљи развој и успостављање савременог система водоснабдевања на територији општине:

- Мера 1.1.1: Изградња и реконструкција примарне водоводне мреже

Ова мера подразумева реконструкцију дотрајалих цементно-азбестних цеви у мрежи због којих се јављају огромни губици у водоводној мрежи. Ово проузрукује отежано водоснабдевање. Такође ова мера подразумева и изградњу водоводне мреже у селима која је немају. Циљ реконструкције постојеће дотрајале мреже је да се смање губици на водоводној мрежи, а кроз изградњу нове стварају се услови за снабдевање безбедном пијаћом водом из јавног водовода скоро свих домаћинстава у општини. Предвиђене активности у оквиру мере: замена дотрајалих цеви и цеви од небезбедних материјала, припрема пројектне (техничке) документације, издавање дозволе за изградњу, извођење радова на изградњи примарне водоводне мреже.

- Мера 1.1.4.: Изградња секундарне водоводне мреже

Да би систем водоснабдевања био комплетан и могао да обезбеди здраву пијаћу воду целокупном становништву општине Бољевац, неопходна је изградња секундарне водоводне мреже, са прикључцима до потрошача. У оквиру ове мере општина Бољевац треба предвидети израду и припрему пројектне (техничке) документације, решавање имовинско-правних односа, издавање дозволе, као и касније извођење радова.

Приоритетни циљ 1.2: - Развијен и функционалан систем управљања отпадним водама

Општина Бољевац није у потпуности покривена канализационом мрежом. У општини Бољевац, канализациони систем постоји само у појединим деловима насеља. Бољевац има сепаратну канализациону мрежу којом је покривено око 30% насеља. Дужина канализационе мреже износи 8km и на њу је прикључено 1100 домаћинстава, што представља 22,5% од укупног броја домаћинстава. Покривеност општине канализационом мрежом је значајно испод републичког просека за зајечарску област. Изливање септичких јама представља један од горућих комуналних проблема насеља.

Испуштање употребљених вода врши се директним изливањем у водоток Арнауте. Због карактеристика кречњачког терена постоји значајан ризик од загађења подземне издани. Према последњим расположивим подацима РЗС, из 2018. године, 80.000 м³ отпадних вода је испуштено у системе за одвођење отпадних вода, и исто толико је прерађено. Систем за пречишћавање отпадних вода (ПОВ) није у функцији од 2019. године, када је у потпуности испражњен базен у систему. Да би се превенирало загађење водотокова и земљишта, неопходна је изградња Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). У центру Бољевца налазе се и два колектора атмосферске канализације који се изливају у Арнауту, али је шира мрежа атмосферске канализације скоро у потпуности пропала.

- Мера 1.2.1: Изградња канализационе мреже

Изградња канализационе мреже у Бољевцу је један од кључних приоритета, јер на целој територији општине постоји свега 8 км изграђене канализационе мреже. Мера подразумева даљу изградњу канализационе мреже, ради осигурања контролисаног одвођења отпадних вода из домаћинства и индустрије, која ће се пречистити и испустити у реципијент без нарушавања животне средине. У оквиру ове мере радиће се на решавању имовинско-правних односа, прилагођавању неповољној конфигурацији терена кроз пројектну документацију, изради пројектнотехничке документације за рурална подручја као и на самом крају, извођењу радова.

- Мера 1.2.2.: Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода ППОВ

Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода приоритетан је пројекат општине Бољевац из области заштите животне средине. Систем за ПОВ у Бољевцу није у функцији од 2019. године, када је испражњен базен у систему. Овом мером планира се изградња три постројења, и то у Бољевцу, Боговини и Ртњу. Планирани систем треба да третира комуналне отпадне воде из насеља, као и индустријске отпадне воде. На тај начин осигураће се заштита водотокова, јер ће се захваљујући ППОВ пречишћена вода из колектора испустити у реципијент. Капацитет постројења треба да буде: Бољевац 5000 ЕС, Боговина 400 ЕС и Ртањ 400 ЕС.

Предвиђене активности у оквиру мере јесу израда пројектно-техничке документације за рурално подручје, као и извођење радова према пројектној документацији. Планским документом вишег реда треба предвидети могућност издавања неопходних грађевинских дозвола и параметара за израду планова нижег реда.

Приоритетни циљ 1.3: Успостављен одржив и функционалан систем управљања отпадом

- Мера 1.3.1: Уређење - санација несанитарне депоније „Обла“

Ова мера је усмерена на санацију и рекултивизацију главне несанитарне депоније „Обла“, која се налази у надлежности ЈКП „Услуга“ у Бољевцу. Санација је планирана у складу са Решењем о грађевинској дозволи за санацију, затварање и рекултивацију несанитарне депоније „Обла“, на К.П. бр. 10189 КО Јабланица. По затварању депоније, на тој локацији планирана је изградња трансфер станица, на којој ће се вршити претовар отпада за даљи транспорт у оквиру региона. У оквиру ове мере спровешће се израда планске и ПТД, спровођење потребних геолошких и хидрогеолошких истраживања, спровођење потребних радова на санацији, припрема простора у складу са Уредбом о одлагању отпада, мониторинг депоније.

- Мера 1.3.5: Изградња трансфер станице у Бољевцу.

У оквиру ове мере спровешће се изградња трансфер станице на месту некадашње депоније Обла. На планираној трансфер станица ће се вршити претовар отпада за даљи транспорт у оквиру региона. Планским документима неопходно је предвидети израду планске документације неопходне за реализацију овог пројекта.

- Мера 1.3: Изградња рециклажног дворишта

У оквиру ове мере предвиђена је изградња рециклажног дворишта, уз претходну израду потребне планске и пројектне документације. Планирана изградња рециклажног дворишта подразумева и успостављање сарадње са овлашћеним оператерима за преузимање рециклажног отпада.

Приоритетни циљ 1.5: Уређени водотокови и успостављена одржива заштита од штетног дејства вода

Бујични токови у општини представљају опасност на деловима општинског простора и на њима је неопходна интервенција. Неопходна је регулација и уређење тока Црног Тимока на више од 29 места на току кроз општину. На нивоу насеља Бољевац, потребно је наставити радове на уређењу водотокова Арнауте, потока Змијанац и формирање вештачког језера са браном на потоку Змијанац који има улогу заштите градског подручја од поплава.

- Мера 1.5.1: Регулација водотокова

Ова мера подразумева изградњу и одржавање водних објеката за уређење водотока (регулациони објекти) и извођење радова на одржавању стабилности обала и корита водотока и одржавању његове пропусне моћи за воду, лед и нанос. Заштита од штетног дејства вода обухвата мере и радове за заштиту од поплава од спољних и унутрашњих вода и од леда, за заштиту од ерозије и бујица и радове на отклањању штетних последица поплава на водним објектима и кориту за велику воду. Овом мером у Бољевцу биће извршена регулација и уређење тока Црног Тимока кроз Луково, затим дела Подгорац-Тимок, а биће спроведени и радови на уређењу водотокова реке Арнауте и потока Змијанца. Како би се потпомогла реализација исте, неопходна је израда пројектно-техничке документације и решавање имовинско-правних односа које плански документи требају предвидети.

Развојни правац бр. 3: Економски развој

Приоритетни циљ 3. 3- Максимално искоришћени туристички ресурси за бржи и свеобухватнији развој туризма и повећање броја туриста

Развој туризма у општини Бољевац је у замаху. Број гостију је увећан за 40% од 2009. године, а од 2016. године је кренула и категоризација приватног смештаја. Очувана природа, мноштво руда, шума, пашњака, ловишта, чисти извори и воде, је оно што привлачи све већи број туриста у Бољевац. Једна од најлепших планина у Србији, Ртањ, налази се у овој општини.

Две трећине грађана општине Бољевац живи на селу, те је у повоју и развој сеоског туризма. Општина Бољевац је кроз пројекте прекограничне сарадње последњих 10-ак година значајно развила капацитете туристичке организације, те изградила један објекат у насељу Илино са смештајним капацитетима, које је сада окосница туристичких домаћинстава која се баве туризмом. Сам објекат и његове смештајне капацитете туристичка организација ове године ставља у функцију. 2022. године је адаптиран објекат на планини Ртањ, који ће бити Инфо-центар за туристе, са савременом опремом и инфо-киоск који ће бити доступан за информације туристима у свако доба дана. Отварање хотела Рамонда на Ртњу, дало је значајан замајац развоју туризма у општини. Да би се максимално искористили потенцијали за развој туризма, неопходно је спровести одређени сет мера, како би се даље развијали капацитети туристичке организације, унапредила туристичка понуда и промоција, развијала даље туристичка инфраструктура и сигнализација, те могућности за туристе.

Мера 3.3.2 Изградња и уређење туристичко-рекреативних стаза

Како је планина Ртањ препозната као место високог потенцијала за развој рекреативног туризма, а и цела територија општине Бољевац располаже туристичким атракцијама, неопходно је туристима омогућити уређену инфраструктуру за рекреативни туризам и боравак у природи, кроз изградњу пешачких стаза, бициклистичких стаза и трим стазе. Неопходна је израда пројектне и техничке документације, уређење и изградња пешачких и бициклистичких стаза.

5.2. КОНЦЕПТ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора заснива се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним Законом о планирању и изградњи и другом законодавном регулативом. Посебно се наглашава да је при конципирању намена простора и правилима за његово коришћење потребно нарочито водити рачуна о вредностима и заштити СРП Ртањ, Парка природе Кучајске планине, НП Кучај-Бељаница, СП Боговинска пећина, СРП Мала Јасенова глава, СП Лазарев кањон, што исто важи и за коришћење простора у контактним зонама подручја наведених природних добара, а са аспекта намена и коришћења простора на начин да оне не смеју угрозити вредности заштићених природних добара.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја заснива се на одрживом развоју општине Бољевац и Републике Србије. С обзиром да је нови ППРС прошао процедуру јавног увида и корекција у складу са примедбама, формиран је предлог новог републичког просторног плана и очекује се његово усвајање, нови ППО Бољевац ће планске поставке ППРС 2021-2035.године уградити у планска решења на нивоу јединице локалне самоуправе Бољевац. До сада важећи ППО из 2011.год. потребно је сагледати са аспекта досадашње реализације, утврдити разлоге због којих се поједина планска решења нису реализовала. Планска решења новог Просторног плана ће се базирати на ППО из 2011.год., уз потребне допуне, корекције и усклађивања са новонасталим потребама, а нарочито услед објективних разлога до којих се дошло усвајањем и реализацијом планске документације вишег реда, као и због реализације објеката предвиђених техничком документацијом, првенствено за инфраструктурне објекте републичког и регионалног значаја. Такође, планска решења ће у потпуности поштовати сада постојеће и важеће режиме заштите и коришћења простора, са аспекта заштите природе, непокретних кутурних добара, као и заштитних појасева и зона око инфраструктурних објеката, који ће се адекватно плански третирали на нивоу општине. Теренским истраживањима и спровођењем анкете по месним заједницама за потребе израде планске документације, нарочито у делу обухвата грађевинског земљишта утврђено је да је потребно усаглашавањем и кориговањем намена површина, првенствено грађевинског земљишта у складу са актуелним стањем на терену, као и да је потребно преиспитивање локација привредних објеката и пратећих садржаја. Коначно, израда новог ППО је потребна и ради усаглашавања са новом законодавном регулативом и то са члановима 20. и 20а Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/2021, 62/2023 и 91/2025) и члановима 6.-11. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/2019 и 47/2025), а везано за израду уређајних основа за село, уместо раније важећих шематских приказа уређења насеља који су постојали у ППО из 2011.год.

С обзиром да је, због промена у законској регулативи (насталих после усвајања ППО 2011.године), обавезни део просторног плана јединице локалне самоуправе (општине) сада и уређајна основа (раније шематски приказ уређења) за село, иста садржи: 1) границу просторног обухвата; 2) детаљну поделу подручја на просторне целине у односу на њихову намену; 3) приказ грађевинског подручја (катастарских парцела); 4) приказ површина јавне намене; 5) регулацију и нивелацију; 6) правила уређења и грађења по просторним целинама; 7) друге детаљне услове коришћења, уређења и заштите простора и објеката. Графичким приказом уређајних основа за села, приказују се: грађевинско подручје и планирано ширење грађевинског подручја и правци и коридори за јавне саобраћајне површине, а према расположивости подлога и података, графички приказ може да садржи и основну планирану намену простора, планирано уређење и изградњу јавних објеката, правце и коридоре за комуналну и другу инфраструктуру и поделу на зоне и целине за која важе иста правила грађења. Графички прикази уређајних основа за села израђени су на расположивим подлогама у одговарајућој размери и детаљности, која омогућава издавање локацијских услова, а у складу са законском и подзаконском регулативом. Уређајне основе су, у складу са Пројектним задатком урађене за следећа насељена места: Валакоње, Подгорац Село, Савинац, Оснић, Мали Извор, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, а за остала насељена места која нису у обухвату важећих урбанистичких планова утврђени су обухват грађевинског подручја и главни правци за јавну саобраћајну инфраструктуру. Постојећи ППО из 2011.год. анализиран је, како у погледу актуелности планских решења и нивоа њихове реализованости, тако и са аспекта евентуалних законских промена насталих у међувремену, а Просторни план је обавезно усаглашен и са плановима вишег реда, који су донети у међувремену или су у процедури доношења.

Поред тога, у зависности од могућности и нивоа техничке документације утврђене су и друге планске пропозиције заштите, коришћења и уређења простора у складу са режимима заштите простора, потреба одбране, реализације инфраструктуре и др.

Главне активности уређења простора и изградње објеката биће усклађене са режимима коришћења и заштите простора свих врста: заштићене природе и непокретних културних добара, заштитних зона и појасева у којима су утврђени посебни режими коришћења простора и изградње објеката (око инфраструктурних објеката, привредних објеката и сл.). Такође, примарни задатак је и унапређење комуналне опремљености насеља и боље повезаности села на приступну путну мрежу. Усклађеност развоја потенцијално туристичких зона са условима заштите животне средине и природе се намеће као императив при планирању зона намењених туризму.

Изградња ће бити усмерена на руралне зоне у складу са режимима заштите природе, непокретних културних добара и других објеката за које су прописани посебни режими заштите и коришћења простора, уз подизање стандарда живота на селу, подстицање пољопривредне производње (посебно сточарства, пчеларства и воћарства) и алтернативне сеоске економије. Могућа решења треба тражити у пословном партнерству урбаног становништва и домаћина у селима туристичко атрактивних зона, кроз заједничка улагања заснована на уговору о временском закупу/коришћењу сеоских објеката и старању о заштити и одрживом коришћењу на добробит свих.

Уређење простора и изградња у њему, прецизирано је Просторним планом, при чему је нарочита пажња посвећена просторима за које се не планира израда урбанистичких планова, већ ће се уређење простора и изградња објеката обављати према правилима из Просторног плана и уређајним основама за села, у складу са законском регулативом.

ПОСЕБНА НАПОМЕНА: При одређивању простора за даљу планску разраду и простора непосредне примене Просторног плана примењују се правила и смернице дате у делу V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, без обзира на напомене дате у тексту у вези појединих намена и објеката!

ПРИКАЗ КОНЦЕПЦИЈЕ РАЗВОЈА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Простор општине Бољевац ће се развијати у складу са принципима одрживог развоја што подразумева организовану планску употребу – коришћење, уређење и заштиту у складу са природним и створеним потенцијалима и ограничењима овог краја.

Планерски приступ и основно опредељење у погледу укупног развоја планског подручја је остварење визије просторног развоја општине Бољевац и достизање нивоа и значаја сагледаних у националним и међународним оквирима кроз коришћење компаративних предности подручја и демографску обнову, чему просторни развој треба да допринесе на следећи начин:

- Уклапањем у републички концепт социјалне кохерентности путем развоја полицентричног модела урбанизације и функционалном диференцијацијом насеља. Насеље Бољевац као центар општине, развијаће функције примарног центра у оквиру општине.
- Омогућавањем еколошке повезаности, уређености и одрживости, путем предлога површина за основне намене простора и за остварење основног правца развоја, као и за укупну заштиту. Главна мисао је приоритетна заштита пољопривредног земљишта и очување његовог биодиверзитета за производњу хране (првенствено здраве), планско санирање деградираног земљишта, заштита воде од загађења и неадекватног коришћења, заштита од штетног дејства вода, утврђивање грађевинских подручја насељених места, ангажовање алтернативних извора енергије (у првом реду енергије сунца, енергије из биомасе), контролисано и одрживо коришћење минералних енергетских сировина. Уређењем и заштитом планског подручја омогућиће се туристичка привлачност природних система.
- Одрживим ангажовањем територијалних потенцијала у сврху постизања социјалне кохерентности, еколошке одрживости и националне, (а даље и међународне) конкурентности подручја. Планска решења треба да помогну идентификовању репера локалног идентитета.
- Омогућавањем стварања концептуалног оквира за коришћење просторних потенцијала општине интегрисањем планских решења у развојна решења Републике Србије увођењем система управљања просторним развојем и приоритетном заштитом јавних простора.
- Омогућавање институционалне одговорности за просторни развој општине, стварањем основа за укључење у општу информациону основу о подацима у простору и информација од интереса за просторни развој, за развијање сервисних функција Општине за дефинисање инструмената за спровођење планских докумената и инструмената за усмеравање активности грађења и уређења простора и за институционализовање форми партнерства јавног и приватног сектора.

Приликом израде Просторног плана:

- Утврђени су услови и мере за равномеран, уравнотежен и одржив просторни развој општине Бољевац,
- Дефинисан је опис намена простора (пољопривредно, шумско, водно, грађевинско и друго земљиште, укључујући обухват грађевинског подручја) – промена намене пољопривредног и шумског земљишта у грађевинско планирати само изузетно (у случајевима развоја потенцијалних привредно-радних зона и др. када за то постоји целисходно оправдање), а разматрана је и дефинисана могућност умањења постојећег обухвата грађевинског подручја (неизграђене површине у ободним деловима грађевинског подручја које се користе у сврхе пољопривредне производње и сл.),
- Посебна пажња посвећена је заштити, уређењу, коришћењу и развоју природних система и ресурса (пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, воде, геолошки ресурси и друго),
- Дефинисане су смернице за развој мреже насеља, дистрибуцију становништва и размештај делатности, обезбеђење потребних капацитета мрежа и објеката инфраструктурних система и јавних служби, обезбеђење саобраћајне, економске, социјалне и других облика интеграције планског подручја и ширег окружења,
- Дефинисане су мере за заштиту природних вредности и непокретних културних добара и ресурса, очување, заштиту и побољшање услова животне средине,

- Прописано је одговарајуће споровођење Просторног плана кроз одређивање делова територије општине за које је предвиђена израда урбанистичког плана, утврђена су правила уређења и правила грађења за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана, а у складу са Пројектним задатком урађене су и уређајне основе за следећа насељена места: Валакоње, Подгорац Село, Савинац, Оснић, Мали Извор, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, док су за остала насељена места која нису у обухвату важећих урбанистичких планова утврђени обухват грађевинског подручја и главни правци и коридори за јавну саобраћајну и другу инфраструктуру.,

- Све напред наведено обављено је након извршене детаљне анализе и валоризације постојећег и важећим планским документима планираног стања, као и услова (података) за израду ППО који прибављени од свих релевантних имаоца јавних овлашћења, а све у складу са конкретним потребама на разматраном планском подручју.

Планска концепција подразумева:

- да се у оквиру насеља могу формирати радне зоне за друге видове привреде, првенствено у постојећим центрима,
- да се насеља опремају јавним садржајима и објекти граде на основу урбанистичких правила,
- да се простор инфраструктурно опрема у погледу саобраћајне мреже, хидротехничке, електроенергетске, телекомуникационе инфраструктуре, уређења локација за комуналне објекте,
- да се поједине зоне у општини користе за експлоатацију минералних сировина на постојећим локацијама и локалитетима за које се кроз истражне радове покаже да су рентабилни за експлоатацију,
- да се поједине зоне у општини користе за развој туризма, како постојећих видова туризма (заснованих на богатој културно-историјској баштини, предеоним карактеристикама, традиционалним манифестацијама и др.), тако и развој нових видова туризма (на пример бањског, планинског – зимског и летњег, туризма везаног за вештачке акумулације и сл.),
- да се и друге поједине зоне у општини оријентишу на развој туризма – повезано са компатибилним делатностима и активностима пољопривреде, водопривреде, шумарства, лова и риболова, манифестација и традиције овог краја, а нарочито на основу природних и пејзажних вредности и културних добара овог краја;
- да се спроводи интегрална заштита простора – животне средине, како би се очувао највреднији ресурс овог краја – пољопривредно земљиште, као и квалитет подземних и површинских вода.

Концепција развоја планског подручја дефинише своја полазишта у складу са објективно вреднованим потенцијалима и ограничењима, реално позиционира елементе за дефинисање просторног развоја општине Бољевац, дајући предност онима који ће допринети квалитативном помаку у животу локалног становништва. Свеобухватан развој планског подручја се сматра неопходним, јер, с обзиром на значајне развојне потенцијале за развој пољопривреде и туризма, шансе за економски развој леже и у чвршћем међусобном повезивању и везама са индустријом, занатством, шумарством, експлоатацијом воде за пиће. Сеоска насеља са природним потенцијалима омогућавају развој руралног - агротуризма, етно туризма и туризма специјалних интересовања. Посебан приоритет у просторном развоју општине Бољевац представља очување и одрживо коришћење подручја Ртња, у складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС”, број 18/2019). Сви планирани захвати, инвестиције и инфраструктурни пројекти на овом простору морају бити усклађени са режимима заштите и условима надлежне институције заштите природе.

ОСНОВНА ОПРЕДЕЉЕЊА

Општи циљ је плански развијена инфраструктура и ефикасно коришћење свих видова енергије у условима очуване и унапређене животне средине. Замисао је да Бољевац буде место са изграђеном комуналном инфраструктуром, очуваном здравом животном средином, која одрживо користи природне ресурсе, великог учешћа алтернативне енергије, што је квалитетан услов за здрав живот и друштвени развој.

У складу са овим, основна опредељења у оквиру појединих области су:

Пољопривреда

- обнова примарне производње (посебно сточарства, воћарства, пчеларства и доградња већих, постојећих техничко-технолошких линија, како у примарној производњи тако и у области прераде пољопривредних производа;
- унапређење пољопривредне производње: трансформација пољопривреде – од малих пољопривредних произвођача путем повећања поседа, увођење профитабилних култура, смањење хемијског загађивања и сл.;
- унапређење тржишног механизма: реструктурирање постојеће, традиционалне, у одрживу и модерну тржишну пољопривреду и прерађивачку прехранбену индустрију;
- унапређење квалификационе структуре и пренос специјалних знања: увођење нових производа и омогућавања прилагођавања тржишним захтевима, сарадње међу пољопривредницима и институтима, размене искустава и др. (иако се предност даје мини фармама као доминантној форми сточарства, могуће су и друге форме организовања и удруживања произвођача);
- побољшање пољопривредне инфраструктуре; побољшање и изградња иригационих система, путева, начин коришћења природних ресурса – земљишта, вода, шума;
- подизање шума, где имају заштитну улогу или их треба подићи из хигијенских разлога (заштита од ветра и сл.);
- побољшање састава трава и повећање производње травне масе на травнатим површинама.

Шумарство

- дугорочно газдовање шумама – интензивирање планског пошумљавања, стварање веће отворености шума путем изградње шумских путева и проређивањем шума;
- искоришћавање природних и еколошких предности општине у развоју – сакупљање лековитог биља и шумских

плодова, стимулисање производње лековитог биља на ораничним површинама, формирати центре за сакупљање лековитог биља и центре за прераду, дораду и паковање и маркетиншку обраду са екоознаком;

- упоредо са дугорочним газдовањем - унапређењем шума треба предузети мере за даље унапређење ловне привреде у оквиру ловишта

Минералне сировине

- неопходно интензивирање истраживачких радова, билансирање и проверу економске исплативости експлоатације минералних сировина, пре свега ретких минералних сировина - молибдена, зеолита, бакра и других пратећих племенитих метала;

- експлоатација неметаличних сировина – стварање услова и организовање истражних активности руде кварца и метадитијабаза;

- активирање локалних каменолома у функцији изградње путне мреже са циљем смањења транспортних трошкова.

Водни ресурси

- Хидролошка структура и особине подручја општине Бољевац указују да постоје значајни ресурси воде, које као добро од општег значаја захтева изузетно пажљиво коришћење и у потпуности обезбеђен систем заштите од загађења и непланског коришћења изворишта површинских и подземних вода, а затим и могућу експлоатацију уз предходне прописане сагласности;

- приоритети за коришћење водних ресурса за друге потребе, нужно је одабрати на основу темељних истраживања о односу улагања и економским и друштвеним ефектима; „Cost benefit“ модел употребе водних ресурса треба да се заснива на анализи разних ограничења која настају у развоју планског подручја, као што су топографска, инвестициона, намена површина и др.;

- интензивирање хидротехничких активности на регулисању бујичних речних токова, заштити од поплава, побољшању водоснабдевања насељених подручја и изградњи система за наводњавање.

Становништво, насеља и јавне службе

- оживљавање природних прираштаја и регенерације становништва – стварање услова за повратак одсељених;

- уважавањем и валоризацијом економских, демографских, урбаних и функционалних карактеристика, опремања села, у наредном планском периоду, вршиће се у три правца, односно група насеља: прву групу чиниће центри заједнице насеља, насеља са специфичним функцијама и општински центар – Бољевац; другу групу насеља чиниће остала насеља (примарна села); трећу групу чиниће села за гашење. У овим селима треба сачувати постојећу инфраструктуру због евентуалног активирања простора у будућности. Иако се планом не планирају села за гашење, неминовно је да ће до тога доћи у наредном периоду, док се нека од стратешких решења не остваре;

- обучавање и виши ниво образовања, социјалне и здравствене заштите: усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизације система образовања; - програми развоја јавних служби подразумевају одговарајућу подршку у другим секторима (у првом реду саобраћајне и друге комуналне инфраструктуре посебно у односу на периферне, брдско-планинске атаре, који имају инфраструктурна, ресурсна и друга озбиљна развојна ограничења);

- реинтеграција и флексибилност: интеграција дела становништва без посла и економских миграната кроз отварање „радних“ клубова, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење «сиве» економије у легалне токове;

- подршка samozapošljavanju: стварање повољних услова у руралним подручјима за samozapošljavanje, преоријентацијом и преквалификацијом; - стамбена изградња: за младе брачне парове и младе стручњаке.

Привредне делатности и туризам

Индустрија и развој малих и средњих предузећа (МСП)

- реструктурирање и ревитализација индустрије, посебно традиционалних грана (дрвна, прерада лековитог биља, производња ракије - алкохолног пића, прерада висококвалитетног кромпира);

- привлачење инвеститора – стварање услова (амбијента) за привлачење домаћих и страних инвеститора, а у првом реду инвеститора од одсељених;

- потпора новим и постојећим предузећима, која ће заменити предузећа која су престала са радом или су смањили активности, кроз мала и средња предузећа;

- атрактивна пословна и друштвена клима за домаће и старне инвеститоре; формирање општинског тржишта за директне контакте са потенцијалним инвеститорима, смањење инвестиционих трошкова и боља понуда услуга, стварање брендова и сл.;

- унапређење квалификоване структуре и ефикасан пренос неопходних знања: перманентно образовање у циљу стицања нових знања и вештина у свим привредним делатностима и јавним услугама;

- унапређење економске инфраструктуре: изградња модерне индустријске зоне са посебним услугама и одговарајућим маркетингом, убрзана обнова и доградња регионалних путева, који исток-запад добро повезују;

- одговарајући инструменти за финансијску потпору: успостављање општинских гарантних и равoјних фондова, микрокредитних линија, система субвенционирања, ажурирање катастра, земљишних књига и других евиденција.

Туризам

- побољшање атрактивности општине као туристичке дестинације (значајна туристичка манифестација је Етно-фестивал „Црноречје у песми и игри“): валоризација и промоција специфичности, препознатљивих за старне туристе.

- посебне мере и улагања остварити у еко и етно сеоски туризам;

- унапређење образовања, подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање страних језика, развој различитих сервиса и сл.;

- пружање одговарајућих погодности инвеститорима: посебно повратницима да улажу у туристичке објекте (планинарске домове, спорт и рекреацију, угоститељске објекте и сл.) и друге туристичке центре;

- унапређење туристичке привреде: преко регионалних туристичких организација наступање у циљу инвестирања у побољшање атрактивности Ртња, Кучајских планина, Боговине и др.

Саобраћај и инфраструктурни системи

- унапређење инфраструктуре: развој путне мреже, локалних и регионалних путева (реконструкција и ревитализација, изградња, повећање безбедности, ...), телекомуникационе мреже, посебно мобилне телефоније, енергетске, водне и канализационе мреже заједно са системима и објектима за припрему и прераду воде за пиће, односно постројењима за пречишћавање отпадних вода, као и одржавање инфраструктурних система и управљање отпадом;

Животна средина, предели, природна и културна добра

- важно упориште Просторног плана представља и унапређење и заштита животне средине, заштита и промоција вредне природне баштине и очување већих подручја посебне намене са природним вредностима од значаја за биодиверзитет и квалитет животне средине;
- у домену заштите и промоције културно-историјског наслеђа, залагање је за промену досадашње праксе коју је карактерисала, како недовољна валоризација, презентација и коришћење културних добара, тако и недовољна уређеност, нарочито ванградских добара (археолошких налазишта, цркава и сеоског етно-наслеђа);
- у циљу интегралне заштите непокретних културних добара и очувања регионалног културног идентитета простора општине, спроводиће се мере заштите, уређења и презентације добара у њиховом природном или изграђеном окружењу.

Просторни план обезбеђује планске основе за просторни развој и то кроз:

- планско одређивање привредних зона са њиховим садржајима базираним на локалним потенцијалима, са циљем повећања привредних активности и запослености;
- стварање услова за планско уређење насеља и санацију непланског коришћења простора, у урбаном и руралним деловима, са циљем достизања усаглашенијег развоја општине;
- развој инфраструктурних система и јавних служби, у функцији рационалнијег коришћења и ефикасније организације простора, развоја мреже насеља, очувања и уређења руралних подручја;
- валоризација природне и културно-историјске баштине, амбијенталних целина и стварање услова за њихово очување, као и начина њихове презентације;
- утврђивање биланса природних ресурса, стварање економски и еколошки оправданих предуслова за њихово коришћење и правила очувања и заштите;
- дефинисање коридора за објекте јавног интереса и утврђивање механизма коришћења земљишта до тренутка реализације.

II ПЛАНСКИ ДЕО**1.ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА****1.1. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ НАМЕНА ПРОСТОРА****Коришћење и намена простора**

Од 827,5 km² простора општине Бољевац плодно земљиште (пољопривредно и шумско) чини око 96% општинске територије. Дугорочном концепцијом развоја и уређења простора, промене у билансу основне намене површина усмерене су ка оптимизацији намене земљишта са природним условима, уз нужно изузимање простора за реализацију предвиђених садржаја у области водоснабдевања, саобраћајне и остале инфраструктуре, привреде, туризма и становања.

Пољопривредно земљиште ће остати оквирно сличне површине од 37.753 ha (23.747 ha активно коришћеног земљишта) или ће се благо повећати и тако ће чинити 45,6% од укупне површине општине. Површине под ливадама и пашњацима ће се знатно смањити са 12.334 ha на око 10.237 ha (у просеку 16-17%) на рачун терена повољних за шумарство, односно на рачун водоакумулација и грађевинског земљишта. Планирано смањење остварило би се на рачун земљишта најслабијег квалитета (VII и VIII бонитетна класа) за потребе изградње водопривредних објеката и саобраћајница.

Површине под шумама у укупном обиму који се води у катастру ће остати сличне јер сада постоји значајно шумско земљиште које је необрасло. Планирано је његово пошумљавање, као и пошумљавање пољопривредних површина најслабијег квалитета (ливаде и пашњаци VII и VIII класе) те ће се шуме реално повећати са око 41.537 ha на око 44.030 ha, што је повећање од око 6% у односу на целу површину плана, међутим ова мера није значајна за ниво Просторног плана и практично ће задржати постојећи биланс, јер се односи на већ евидентирано шумско земљиште које је необрасло. Занимљива је чињеница да подаци о површинама под шумама на територији Републике Србије и Зајечарског округа (области) са једне стране и општине Бољевац са друге у периоду од 2010. до 2020. године показују неусаглашен тренд. Док се површине под шумама лагано увећавају на нивоу Републике Србије и Зајечарске области, на територији општине Бољевац стагнирају. Укупне површине под шумама на територији општине Бољевац смањиле су се за 3,8 ha у периоду од 2010-2020.године.

Планиране вишенамenske акумулације и водно земљиште на подручју општине заузимаће укупну површину од 508,1 ha. Планиране површине под саобраћајном инфраструктуром имаће веће промене у односу на постојеће стање.

Остале површине се углавном односе на грађевинско земљиште. Не планира се значајно повећање државних путева сем проширења њихових регулација, што доноси планирану површину од 107,3 ha. Планиране и постојеће деонице општинских путева заузимаће 92,1 ha. У насељима је дата могућност проширења површина за изградњу оптимално око 2% - 5% од постојеће површине изграђеног земљишта. Планирано повећање је за 0,9% од укупне површине општине. Иако је у

планском периоду предвиђена демографска стагнација, повећање грађевинског земљишта захтевају планирани садржаји: пословно-производни објекти у постојећим и планираним радним зонама у оквиру градског центра; пословно-производни пољопривредни објекти (фарме, складишта, хладњаче); пословно-услужни и туристички објекти, дуж планираних туристичких коридора и у насељима са специфичним туристичким функцијама; благи пораст становника у свим насељима; инфраструктурни објекти (реконструкција и изградња путева, објеката за водоснабдевање и објеката за проширење система водоснабдевања, постројења за пречишћавање отпадних вода, трафостанице, радио-базне станице, и др.). Планира се задржавање постојећих грађевинских подручја насеља и ширење појединих грађевинских подручја у насељима, у којима се предвиђа интензивнији територијални развој. Извршиће се заокруживање започетих, изграђених целина, уз максимално уважавање потребе заштите квалитета пољопривредног земљишта. Грађевинска подручја насеља одређена су као оријентационе просторне целине, које обухватају грађевинско земљиште и окућнице са обрадивим земљиштем. Нова градња у постојећим насељима планира се у оквиру граница грађевинског подручја насеља. Путна мрежа градиће се углавном на трасама постојећих општинских, шумских и некатегорисаних путева (изузев новопланираног пута ИБ реда Параћин – Зајечар – Неготин за који је израда планско – техничке документације у току и који ће се реализовати у складу са просторним планом вишег реда када се усвоји). Главни инфраструктурни правци путева, водовода и канализације, електромреже, мреже електронских комуникација, гасовода и др. реализоваће се на основу посебних одговарајућих пројеката и планова, а овим ППО се евентуално (у складу са плановима вишег реда и техником документацијом, уколико постоји) резервише коридор у којем ће се њихова траса дефинисати. Зоне и локације за изградњу водопривредних објеката и објеката за третман отпадних вода утврђиваће се одговарајућим документима у складу са условима надлежних предузећа водопривреде, заштите и енергетике. Грађевинска подручја туристичких зона, центара и пунктова на новим локацијама представљена су графички кроз симболе, у правилима грађења дају се основни урбанистички параметри за поједине туристичке намене, а у Просторном плану је дефинисано за које врсте туристичких објеката се локацијски услови издају непосредно (директно) из Просторног плана а за које је потребна даља урбанистичка разрада. Дефинисање граница тих грађевинског подручја извршиће се кроз израду одговарајућих урбанистичких планова. Промене у билансу структуре коришћења земљишта су планским решењима усмерене ка оптимизацији намене простора и природних услова, уз нужно заузимање земљишта за потребе реализације ширења привредних и стамбених зона, изградњу инфраструктуре, формирање водоакумулација, формирање заштитних зелених појасева уз фреквентне саобраћајнице и задовољење дугорочних економских потреба локалне заједнице.

Установљена је заштита и утврђено резервисање простора за планиране намене на укупној површини од око 343.89 km² за заштиту водоакумулације Боговина. У току је израда ППППН за слив водоакумулације Боговина. Установљена је заштита и утврђено резервисање простора за планиране намене на укупној површини од око 2.882 ha за заштиту водоакумулације Бован у КО Рујиште.

На територији која је обухваћена границама ППО, налазе следећа заштићена природна добра:

Део Специјалног резервата природе „Ртањ“ - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2019), заштићено подручје I категорије, (режим заштите I, II и III степена) се простире на подручју општина Бољевац (КО Луково, Илино, Мирово и Рујиште) и Сокобања

Специјални резерват природе „Мала Јасенова глава“ - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Службени гласник РС“, број 14/2014), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);

Део Споменика природе „Лазарев Кањон“ - Уредба о заштити споменика природе „Лазарев кањон“ („Службени гласник РС“, број 16/2000), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);

Споменик природе „Боговинска пећина“ - Одлука о заштити споменика природе „Боговинска пећина“ (Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-1/5 од 21.02.2008.године), заштићено подручје III категорије (режим заштите II степена);

Део Националног парка „Кучај - Бељаница“, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена). (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 5.12.2022. године);

Део Парка природе „Кучај – Бељаница“, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена), (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине Напомиње се да је у фази доношења ППППН за Специјални резерват природе „Ртањ“. Такође, у фази доношења је и ППППН Парка природе „Кучајске планине“, уз напомену да у току и поступак за проглашење овог дела простора за Национални парк „Кучај-Бељаница“.

Поред наведених природних добара на простору општине Бољевац простиру се и еколошки значајна подручја, подручја међународне еколошке мреже Натура 2000, а регистроване су и бројне строго заштићене врсте и заштићене врсте флоре и фауне, као и бројни спелеолошки и морфолошки објекти на крашком терену који има значајно распрострањење.

Плански принципи и смернице

Правила уређења и грађења дефинисана у ППО из 2011.год., углавном се задржавају за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана, уз евентуално потребне корекције с обзиром на режиме коришћења простора и потребе које су се указале током досадашњег спровођења плана, као и објекте који ће се градити у будућности. Досадашњи шематски прикази уређења насеља су анализирани, ревидирани су грађевинска подручја и планиране намене, све у складу са реалним потребама и могућностима, а за сва села за која се у ППО формирају и дефинишу уређајне основе и грађевинска подручја (у складу са Законом), дефинисана су правила уређења и грађења. Досадашња правила уређења и грађења за села су, по потреби допуњена и коригована у складу са потребама и интересом. Измене и допуне и корекције у оквиру уређајних основа за села (досадашњих шематских приказа уређења насеља) односе се углавном на корекције обухвата грађевинског земљишта и локација за поједине намене за којима се у међувремену појавила потреба и интерес,

као и на допуне саобраћајних веза међу засецима, а у зонама које су у обухвату зона заштите изворишта и посебних режима заштите природе и културних добара и другим заштитним зонама дефинисаће се правила грађења у складу са законским прописима.

1.2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

1.2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ И РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Основни дугорочни циљ заштите и коришћења пољопривредног земљишта је очување и унапређивање локалних ресурса за пољопривредну производњу, уз стално побољшавање услова живота на селу, неговање културно-историјског идентитета и других природних и створених вредности руралног простора.

Око 46% површине територије општине Бољевац је пољопривредно земљиште, на коме је могуће организовати све видове пољопривредне производње, те га је потребно штитити мерама и активностима, којима се трајно обезбеђују природне функције земљишта. У том смислу, забраном коришћења пољопривредног земљишта у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним законским прописима и планским документом, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, контролисано применом минералних ђубрива и препарата за заштиту, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се квалитет земљишта, односно његова физичка, хемијска и биолошка својства.

Пољопривредном земљишту које је коришћено за експлоатацију минералних сировина пројектима рекултивације дати намену блиску пређашњем стању. Штитити га пољозаштитним појасевима од штетног дејства еолске ерозије, којом се односе и земљиште и усеви у фази семена, што за последицу има смањење приноса.

У складу са наведеним, планска решења која се односе на концепцију коришћења и заштите пољопривредног земљишта су: рационално коришћење пољопривредног земљишта – гајење култура у складу са природним карактеристикама: педолошки састав земљишта, нагиби, надморске висине, експозиције;

повећање производње здраве хране за потребе становништва и потребе сировина за прерађивачке капацитете у прехрамбеној индустрији;

стимулисање комерцијалних газдинстава, која ће одговарати потребама модерне тржишне економије, уз могућности ка укрупњавању породичних комерцијалних газдинстава. Мерама аграрне политике стимулисати овај процес;

наводњавање, као један од основних предуслова за стабилизацију пољопривредне производње. Градити системе за наводњавање, са коришћењем локалних изворишта и то само за наводњавање високовредних плантажних култура применом рационалних метода наводњавања типа „кап по кап“.

Остала планска решења која се односе на пољопривредно земљиште су:

заштита традиционалних аграрних садржаја руралних предела од посебне природне, културно-историјске и научне вредности, очување природних или полуприродних енклава (међе, баре, шумарци, забрани и сл.) у атарима са интензивном пољопривредном производњом, односно високим уделом ораница и воћњака у површини укупне територије;

успостављање контроле коришћења минералних ђубрива и средстава за заштиту биља, уз истовремено промовисање метода њихове интегралне примене у процесима техничко-технолошког унапређивања пољопривредне производње;

заштита пољопривредног земљишта од I до V катастарске класе, које се може предвидети за друге намене само у изузетним случајевима (грађевинско подручје, значајни објекти инфраструктуре од ширег значаја, а на основу планске документације);

земљишта VII и VIII катастарске класе може се у одређеном проценту пренаменити у шумско земљиште (садњом квалитетних врста дрвећа);

заштита пољопривредног земљишта од површинских и подземних вода, као и од процеса ерозије у брдским деловима општине;

стимулисање укрупњавања земљишних поседа у циљу стварања услова за изградњу робних газдинстава и спречавање даљег уситњавања парцела;

рекултивација оштећених земљишних површина услед експлоатације камена и шљунка и

привођење култури запуштених и деградираних пољопривредних земљишта.

Концепција развоја пољопривреде

Основна претпоставка успешног развоја пољопривреде у периоду 2010-2020. године је у ефикаснијем коришћењу производног потенцијала општине Бољевац. Код утврђивања појединих предности терена и агроеколошких услова предлаже се праћење развоја у ратарској производњи код производње јечма, овса, тритикала, кукуруза, крмног биља, детелине и ливаде, у воћарској производњи кроз производње јабучастог и коштичавог воћа а у оквиру сточарства посебно улагати у развој говедарства, овчарства и козарства, производњу меда и производњи рибе.

Развој сточарства

Развој сточарства обезбедиће се успостављањем оптималног односа између сточног фонда и биљне производње на расположивим пољопривредним површинама, у складу са условима санитарне заштите изворишта и структурним обележјима пољопривредних газдинстава. Циљни индикатор је постизање једног условног грла стоке на један хектар обрадиве површине, уз примену 30 t/ha стајњака сваке пете године. Количина и учесталост ђубрења зависи од културе и типа земљишта. Предвиђена количина стајњака довољна је за спречавање деградације педолошког покривача и као замена за минерална ђубрива у програмима производње тзв. „здраве хране“.

Планом се одређују следеће смернице заштите и одрживог коришћења пољопривредног земљишта: на брдовитим и другим теренима с потенцијалима за воћарску и повртарску производњу, треба подржавати искоришћавање погодности за развој органске производње, док је примена метода строго контролисаног прихрањивања и интегралне заштите нужни услов опстанка и даљег развоја воћарства уопште, у спрези с усвајањем савремених стандарда квалитета у преради и пласману, унапређивањем маркетинга и оснивањем произвођачких асоцијација; заштита и одрживо коришћење земљишта, са пространим ливадама и пашњацима, велике еколошке и економске вредности, али и са природним ограничењима за развој пољопривреде, условљени су њиховом демографском обновом; поред развоја туризма, то захтева и подршку развоју пашњачког сточарства, промовисању агрошумарства (посебно, укључивање капацитета шума и водотока у извозно атрактивне програме производње, сакупљања и прераде широког асортимана високо вредних сировина), поновном увођењу аутохтоних раса стоке, сорти гајених биљака, традиционалних производних система и сл.;

на заштићеним подручјима посебних природних вредности, укључујући и сливна подручја планираних вишенаменских хидроакмулација и будућа заштићена подручја, прецизирање посебних режима коришћења пољопривредног земљишта и мера подршке доходу локалног становништва, заснива се на уважавању како позитивних, тако и негативних утицаја пољопривреде на биодиверзитет и предео.

Предложени концепт развоја сточарства подразумева промене у ратарској производњи тј. усмеравање ратарских површина на производњу сточне хране и то већу производњу јечма, тритикала, овса, кукуруза, ливадског сена и сена детелине. Потребно је извршити поправку постојећег стања пашњака, улагањем у пашњаке који су у функцији а пашњаке који нису у функцији покушати да се део површина приведе намени. Потребно је применити развој органских принципа пољопривреде по којима се контролисано користе хемијска средства.

Могућности развоја сточарске производње

Узимајући у обзир све елементе који утичу на сточарску производњу (природни, људски, објекти и др.), претпоставка је да се на територији општине Бољевац могу гајити: говеда, коњи, свиње, овце, козе, живина...

Могућност оваквог начина сточарске производње је у томе што се на територији општине налазе капацитети за примарну сточарску производњу (фарма за тов јунади у Сумраковцу, капацитети за претов у власништву пољопривредних газдинстава која су у сеоским срединама и која представљају изузетан потенцијал за развој сточарства), две приватне млекаре са подручја општине Бољевац, са добрим развојним могућностима, првенствено млекара у Подгорцу са програмом прераде козјег млека и присуство млекара са подручја Зајечара, Сокобање и Књажевца.

За овакав обим сточарске производње неопходно је у наредном периоду створити услове за сигуран откуп и могућност отварања прерађивачких капацитета (кланице) које би задовољавале понуду са територије општине Бољевац, Зајечар и Бор. Унапређење говедарске производње обухватиће селекцијски рад, вештачко осемењавање, производњу приплодног подмлатка и производњу млека.

Приоритети програмско – развојне орјентације у сточарству су:

Ревитализација фарме у Сумраковцу, обезбеђење средстава за набавку основног стада;

Приватизација „Еко-Хране“ и покретање производње у постојећим објектима;

Набавка приплодних квалитетних јуница за мини фармере у приватном сектору;

Набавка приплодних коза за производњу млека у приватном сектору у сарадњи са млекарском из Подгорца;

Прелазак на фармерско говедарство у оквиру пољопривредних газдинстава;

Изградња фарми затов свиња, на пољопривредним газдинствима;

Изградња пастрмског рибњака;

Изградња мини кланице или активирање већ постојећих кланица у окружењу;

Изградња фарме за тов бројлера;

Набавка квалитетног приплодног материјала за осемењавање.

Могућности развоја биљне производње

Развој биљне производње мора да се креће у више праваца:

Повећање приноса по јединици површине за културе које се користе у сточарској производњи и увођење нових култура. Набавка механизације и опреме за силирање легуминоза и вакумирање зелене масе.

Увођење нових култура у структури производње. Гајање култура које стварају већи економски ефекат – профит, пре свега гајање култура за семенску производњу (семенски сунцокрет, кукуруз, луцерка, лан, грашак и др.).

Гајење воћа – агроеколошке карактеристике представљају погодан рејон за узгој воћака и производњу воћа. У условима наводњавања, од воћних врсти предлаже се: јабука, крушка, вишња, трешња, шљива, шипурак и др., а од језграстог воћа орах и леску.

Стриктно поштовањем чинилаца производње и доследна примена агро и помотехничких мера су предуслов комерцијалне производње.

Повећање производње под повртарским културама, првенствено производња под пластеницима уз примену савремене технологије за такву врсту производње.

Изградња система за наводњавање.

Изградња и набавка опреме за сушаре, пакерице, калибраторе и друге опреме за већи степен обраде и прераде пољопривредних производа.

Укупњавање пољопривредног земљишта, са циљем да се достигне просек од 20 ha по пољопривредном газдинству, што је просек и Европске уније.

У општини Бољевац постоје добри услови за заснивање производње лековитог и ароматичног биља.

У општини се велики део земљишта налази у брдско-планинском подручју и то су подручја која имају најнижи степен

економског развоја. Међутим и у тим подручјима могу се успешно гајити поједине културе, а једна од њих су лековито и ароматично биље, нарочито за индустрију лекова. Ова производња није нашла своје место иако се ова подручја могу сматрати чистим еколошким зонама. Доходак који се стиче у овој производњи је неупоредиво виши од производње традиционалних ратарских култура, па чак и на земљиштима нижег бонитета. Од тих биљака могу се углавном гајити врсте (камилица, валеријана, мента, тимјан, босиљак, мелиса, невен и др.) за којима постоји стална тражња на нашем и светском тржишту.

Ову производњу треба углавном развијати на пољопривредним газдинствима.

Значајан чинилац у развоју ове гране пољопривреде у наредном периоду треба да буду привредници који се баве откупом шумских плодова и пољопривредним производима.

За планирани бржи развој поред повећања просечних приноса на постојећим површинама треба предвидети и повећање површина под тритикалом и крмног биља тј. детелине. Повећање приноса у биљној производњи може да се оствари пре свега бољим коришћењем пољопривредног земљишта, применом савремене технологије и механизације, избором бољих сорти биљака, избором локација ових производњи обзиром на природне ресурсе. Повећање грла стоке може да се оствари делимично из сопствених репродукционих извора тј. одабирањем и селекцијом на терену, а једним делом и набавком расних грла са стране.

Код биљне производње знатно је повећан укупан принос због планираног већег приноса код пшенице, јечма, овса, кукуруза и ливада а код тритикала и детелине увећање приноса је због тога што је повећан принос а повећане су и површине код ове две културе.

У пољопривреди као грани привреде која има важно место и значај у оквиру Просторног плана може се закључити:

Пољопривреда општине Бољевац није до сада достигла довољно могући степен развијености;

Ова општина има пољопривредне потенцијале за развој гране пољопривреде да од степена недовољно развијене општине достигне већи степен развијености у будућем периоду;

Територија општине се одликује амбијентом здравих природних ресурса што је важан предуслов за производњу еколошки здраве хране;

Ово подручје може да произведе квалитетну и биолошки здраву храну за коју постоји тражња на свим тржиштима;

Основне гране развоја треба да буду сточарство и то говедарство, овчарство и свињарство, производња крмног биља, производња у воћарству јабуке, крушке, вишње, трешње, шљиве и шипурка и улагања у изградњу прерађивачких капацитета;

Дати значај развоју крупне робне производње;

Пронаћи савремене облике организовања пољопривредних произвођача због заједничке производње а посебно због заједничког наступа у пласману пољопривредних производа на домаћем и страном тржишту;

Макимално успоставити сарадњу са општинским, регионалним и републичким стручним службама на едукацији пољопривредних произвођача и њиховог укључивања у савремену технологију у пољопривреди. Искористити могућности за добијање повољних подстицајних и бесповратних средстава од Министарства пољопривреде и повољних кредита код банака за улагања у производњу и набавку расних грла, проширење и повећање производње крмног биља, за подизање нових засада воћака и за улагање у производњу рибе.

Мере заштите пољопривредног земљишта

Очување површина и побољшање физичких, хемијских и биолошких својстава пољопривредног земљишта засниваће се на: заштити пољопривредног земљишта од нерационалног/непланског заузимања у грађевинске, рекреативне и друге непољопривредне сврхе;

развијања и спровођења еколошки безбедних програма мелиорације ливада и пашњака, упоредо с обезбеђивањем подршке редовном кошењу и/или напасању стоке, како би се спречила сукцесија коровских биљака, суженог биодиверзитета и мале економске вредности;

не планирању тоталног пошумљавања, односно затрављивање ораница на теренима изнад 750 mpm, и поред њиховог претежно слабог економско-производног потенцијала;

задржавање одређених површина за ратарско-повртарску производњу на парцелама дубљих земљишта, ради опстанка планинских села, погодних за гајење кромпира, одговарајућих сорти јарих жита и крмног биља; њихово одрживо коришћење условљено је адекватном антиерозионом обрадом, правилним плодоредом и контролисаним органско-минералним прихрањивањем биљака;

обавези вођења рачуна о очувању крмне базе за развој планинског сточарства и другим интересима локалног становништва при успостављању еколошки оптималних односа између пољопривредних и шумских површина и то промовисањем агрошумарства и обезбеђењем подршке за редовно кошење и/или напасање стоке, како би се спречила биолошка деградација травног биљног покривача;

уређењу пољских и шумских прилазних путева, укључујући подизање појасева заштитног зеленила дуж путева и туристичко-рекреативних стаза, око пашњака, изворишта воде, речних токова и сл.;

спречавању негативних утицаја пољопривредне производње на стање животне средине и живог света, успостављањем контроле коришћења минералних ђубрива и средстава за заштиту биља

очувању и неговању естетских обележја руралних предела у оквиру пољопривредних и шумских површина, доношењем сета правила и одговарајуће институционализоване контроле попитањима: поткресивања и крчења врзина/живица и уклањања корова дуж међа и сеоских, шумских и других путева и одржавања тих путева; сакупљања и елиминисања отпадака пољопривредних производа; чувања појединачних или група стабала на пољопривредним површинама; забране одлагања/бацања смећа и свих врста отпада (металног, стакленог, грађевинског и др.) ван места одређених за те намене и сл.;

побољшању информатичке основе о пољопривредном земљишту и другим елементима руралног простора, ажурирањем катастра по начину коришћења земљишта и власницима сваке парцеле, упоредо са спровођењем детаљних педолошких истраживања и израдом бонитетне карте земљишта за општинску територију.

Са становишта очувања економских и екосистемских функција земљишта апсолутни приоритет има одређивање одговарајућих радова на евидентираним ерозионим теренима и контрола њиховог спровођења, у складу с одредбама Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 62/2006, 65/2008 - др. закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 - др. закон). На издвојеним ерозионим подручјима, начин коришћења пољопривредног земљишта треба прилагодити условима терена и гајити културе које ће поред биљне производње обезбедити и заштиту земљишта од ерозије.

Потребно је спровести противерозионе радове и противерозионе мере, углавном на два начина: као препорука власницима земљишта за све површине и културе угрожене слабијим ерозионим процесима и као обавеза за све власнике земљишта и култура које се налазе у склопу издвојеног и проглашеног ерозионог подручја.

На површинама које су нападнуте екцесивном и јаком ерозијом потребно је спровођење биолошких радова и мера на мелиорацији пашњака, подизању воћњака и винограда, малињака и гајењу других пољопривредних култура на истерасираном земљишту као и оснивању заједничких ливада.

Од противерозионих мера посебан значај има начин орања при гајењу ратарских култура (контурно и гребенасто) као и контурно-појасна обрада а од стриктних забрана посебно је значајна забрана гајења окопавина на падинама са увећаним нагибом. Када су у питању нестабилни терени, забрана механичког оштећења тла има приоритетан значај. Узимајући нагиб падине као основни чинилац предиспонираности подручја на процесе ерозије и начин искоришћавања као основни узрочник, мере и радови за противерозиону заштиту се примењују диференцирано по појединим пољопривредним културама (Табела 6).

Табела 6. Полазишта за утврђивање противерозионих захвата

Нагиб падине %	Радови, мере и предлог начина коришћења
	Оранице
0-3	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења
3-7	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења уз услов обавезног контурног орања
7-12,5	Дозвољено гајење ратарских култура изузев окопавина уз услов гребенског орања
12,5-20	Дозвољено гајење ратарских култура уз услов контурно појасне обраде (сртип културе)
20-25	Дозвољено гајење ратарских култура без окопавина сваке треће године, под условом да се у периоду између два дозвољена орања површина користи као травна култура - детелина
Преко 25	Потпуна забрана орања и формирање травних или шумских култура
Нагиб падине %	Радови, мере и предлог начина коришћења
	Воћњаци
до 10	Гајење воћњака уз нормалне мере неге и препоручује се мулчирање
10-15	Гајење воћњака без посебних ограничења и обавезно мулчирање
15-25	Гајење воћњака уз појачане мере неге и формирање травних појасева по хоризонтали у сваком 2. реду
преко 25	Гајење воћњака уз изузетне мере неге и потпуно затрављивање тла легуминозама изузев зоне око стабла 3,0 m

Нагиб - %	Квалитет	Радови, мере и предлог начина коришћења
Ливаде		
0-5	Забарене услед високог нивоа подземне воде	Одводњавање
5-15	Ослабљен флористички састав	Појачане мере неге са прихрањивањем вештачким или стајским ђубривом на псеудоглејним земљиштима, дубоко растојање, растресање
преко 15	Слаб флористички састав и механичка оштећења	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава
Пашњаци		
до 15	У стадијуму деградације	Појачане мере неге и заштите са прихрањивањем вештачким ђубривом
преко 15	У стадијуму деградације и деградирани	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава

На нагнутим теренима је, такође, неопходно формирање противерозионих појасева жбунастог, шумског и травног типа ради смањења кинетичке енергије сливајућег млаза који врши еродирање површинских слојева земљишта и подлоге. На тај начин могуће је повећати толеранцију у смислу граничног нагиба за гајење ратарских култура а редукцију истих извршити само на местима где не постоји никаква економска оправданост гајења житарица и окопавина. Уз то, живим ретензионим појасевима се значајно побољшава еколошки систем подручја а у врсте за формирање појасева могу се унети бројне племените карактеристике као што су медоносност, лековитост и друго. У воћњацима и виноградима, у циљу смањења ерозионих процеса, потребно је формирање контурних бразди као и заснивање нових засада искључиво садњом по изохипси односно, управно на садашње редове.

1.2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ, ЛОВНИ РЕСУРСИ И РАЗВОЈ ШУМАРСТВА И ЛОВСТВА

Шумско земљиште на територији општине Бољевац треба штитити и повећати до око 50%, пошумљавањем лошијих бонитетних класа пољопривредног земљишта. Неопходно је остварити заштитне (превасходно водозащитну) и социо-економске функције шума. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

На шумском земљишту, у оквиру заштићених природних добара, спроводити активности, које су у складу са режимима заштите, како би заштићено подручје сачувало своју аутохтоност.

Сав биљни и животињски свет, заштићена природна добра и вредне делове пошумљене природе, користити за унапређење њиховог опстанка. Све активности на овим просторима ускладити са дефинисаним режимима и мерама заштите.

Политика очувања и унапређења шума подразумева: одрживо газдовање шумама, управљање и коришћење уз одржавање биолошке разноврсности, унапређење производности, способности обнављања, виталности и потенцијала да увек испуњавају еколошке, економске и друштвене функције. Одговарајућим мерама обезбедити услове за газдовање популацијама дивљачи да би се очувао њихов генетски потенцијал, бројност, квалитет и омогућила контрола управљања специфичном популацијом дивљачи.

Зато је неопходно:

континуално пошумљавати терене у складу са природним карактеристикама земљишта: педолошки састав, нагиби, надморска висина, експозиције;

побољшати постојећи ниво производно-технолошког процеса у шумарству, због техничко-технолошке, организационе застарелости и недовољно развијене мреже шумских путева, што утиче на отежано газдовање шумама;

створити оптималне услове за унапређивање стања аутохтоне дивљачи и реинтродукцију исте;

обезбедити газдовање шумама и ловиштима у складу са законским прописима, правилницима и планским документима, који представљају регулаторне, институционалне и економске оквире за спровођење стратегије одрживог газдовања шумама, дивљачи и ловства.

Ваншумско зеленило уз путеве и речне токове је такође, у функцији заштите пољопривредног земљишта, пошто утиче на унапређење микроклиматских услова окружења.

Према допису ЈП „Србијашуме“ број 3901 од 13.03.2024.год. у граници обухвата Просторног плана и њеног преклапања са основним картама газдинских јединица којима газдује Јавно предузеће „Србијашуме“, установљено је следеће:

Просторни план обухвата део Газдинских јединица: „Малиник 1“, „Боговина 1“, „Малиник 11“, „Јужни Кучај III“, „Јужни Кучај II“, „Беле воде“, „Гари — Велики врх“, „Честобродница“, „Ртањ“, „Вршка чука — Баба Јона — Трећи врх“, „Боговина II“ и „Марков камен — мечији врх“ којима газдује Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац.

Основна намена шума је производња дрвета, заштита земљишта од ерозије, специјални резерват природе I степена, специјални резерват природе II степена, стална заштита шума (изван газдинског третмана), споменик природе, заштитна шума од погледа и семенска састојина.

Обухвата шуме високе заштитне вредности HCVF —1 (специјални резерват природе, семенска састојина), представљају подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета, HCVF —2 (споменик природе), представљају велике шумске површине нивоа пејсажа значајне на глобалном, регионалном и

државном нивоу и НСВФ — 4 (заштита земљишта од ерозије, заштитна шума од погледа, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

На обухваћеним површинама се налазе шуме брезе, јасике и багрема, китњака, букве, јеле, цера, граба, сладуна, шуме грабића, црног граба и црног јасена, липе, шуме јасена и јавора, шикара, шибљак и вештачки подигнуте састојине смрче, црног бора, белог бора, јеле, осталух четинара и осталих лишћара. Степен угрожености шума од пожара обухвата I, II, III, IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојине.

Просторни план обухвата:

део Специјалног резервата природе „Ртањ”, режим заштите I и II степен. Специјални резерват природе „Ртањ”, стављен је под заштиту како би се: очували унутрашњи котлински басени (кривовирски, боговинско-сумраковачки и сокобањски басен), као и тектонски хорст Ртња са делом Голе планине и површи јужне падине Ртња према Констадиновици; очувао морфоструктурни рељеф (планински гребен Кусак-Големи врх (1405m) са кречњачком пирамидом Шиљком (1570m)); очувале најстарије стене у оквиру старијег палеозоика, седименти силура и девона, серија доломита и доломитичних кречњака; очувало 14 спелеолошких објеката (две пећине, десет јама, два објекта одговарају јамско-пећинском типу) и значајније хидрогеолошке појаве (Мировско врело, Луковско врело, врело Мрљиш, Илинско врело и друга мања); очувале шумске заједнице реликтог карактера (мешовита шумска заједница јеле и букве), термофилне шуме и шибљаци храстовог појаса, мезофилне букове и буково-јелове шуме, сладуново-церове шуме и развијене вегетације шибљака; очувала фитоценоза *Ceterachi-Ramondetum serbicae*, ендемична врста љубичице (*Viola grisebachiana*) са камеником (*Saxifraga paniculata*), као и ксерофилни типови зељасте вегетације (пашњаци, ливаде и камењари), власуља (*Festuca valesiaca*) и едификаторска врста стеноендемична ртањска метвица (*Nepeta rtanjensis*); очувало 644 таксона из групе васкуларних биљака, таксони сврстани у 72 фамилије виших биљака.

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава”, који је стављен под заштиту да би се очувала незнатно измењена полидоминантна, реликтна шумска заједница букве (*Fagus moesiaca* L.) и тисе (*Taxus baccata* L.) и очувала тиса, терцијерни реликт, стара средњеевропскокавказка врста од националног и међународног значаја, која на овом подручју представљаједну од најбоље очуваних заједница у Републици Србији.

део Споменика природе „Лазарев кањон”. Споменик природе „Лазарев кањон” одликује се јединственим сплетом кречњачких кањонских долина импозантних димензија и изразитих морфолошких одлика, бројним и веома значајним спелеолошким објектима, интересантним појавама и процесима крашке циркулације вода, изузетном флористичком и фитоценолошком разноврсношћу, богатим и разноврсним животињским светом и изванредном предеоном разноликошћу и лепотом.

део ловишта „Ртањ 1” које је дато на газдовање ЈП „Србијашуме”.

Шумама у приватној својини газдује се у складу са програмима газдовања шумама. Нове површине под шумама ће се формирати у складу са важећим законима из области шумарства, пољопривреде, водопривреде и саобраћаја. За ветрозаштитне и пољозаштитне појасе обавезна је израда пројектне документације (типови појаса, ширина, међусобни односи и врсте).

Коришћење шума вршиће се осим у својој основној привредној намени и у оквиру рекреативно-туристичких, научно-истраживачких и других активности у складу са принципима заштите животне средине.

У складу са наведеним исходованим условима ЈП „Србијашуме”, Просторним планом су предвиђене намене тако да се очувају шуме и шумско земљиште као добро од општег интереса.

Ради очувања шума забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа; самоволно заузимање шума; уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама; одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 метара од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа; предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме; одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме.

У случају промене намене шумског земљишта у односу на намене дефинисане планским документом у шумарству, неопходно је, према члану 22. Закона о шумама („Службени гласник РС”, број 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 - др. закон), извршити измене и допуне овог планског документа (Основа газдовања шумама за одговарајућу газдинску јединицу). Трошкове измена и допуна сноси подносилац захтева на чију иницијативу се оне врше. Промена намене шума и шумског земљишта одређена је чланом 10. Закона о шумама („Службени гласник РС”, број 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 - др. закон).

При реализацији Просторног плана потребно је поштовати сву законску и подзаконску регулативу из области заштите животне средине и заштите природе тако да реализација планских решења има што мањи утицај на животну средину и амбијентални простор.

Сходно Правилнику о шумском реду („Службени гласник РС”, број 38/2011, 75/2016, 94/2017 и 87/2021) сеча стабла, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем. За било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме”.

Смернице за коришћење шума и шумског земљишта

Једна од мера уређења предела, прописана и регисрана планским документима у шумарству треба да буде и очување

постојећег стања шумског комплекса према важећим прописима и мерама газдовања шумама. Ту не сме да се занемари чињеница да су контролисане сече шума такође вид неге и унапређења природних предела а не експлоатација природног ресурса. Овакве мере се примењују искључиво у циљу унапређења предела а не ширења индустријских и других делатности које угрожавају предео.

Концепција развоја шума и шумарства

Концепција развоја шума и шумарства је заснована на заштити и унапређењу стања постојећих шума, уз рационализацију коришћења потенцијалних могућности станишта и уз максимално коришћење природног подмлађивања, како би се елиминисале категорије деградираних (девастираних - којих је око 4%, у државним шумама), а разређених шума (око 12% - у државним шумама) и свело на најмању могућу меру.

Постепено повећање шумских површина (пошумљавање око 1550 ha - необраслог шумског земљишта или привођење ових површина некој другој намени) вршити подједнаком динамиком (годишњом), врстама дрвећа одабраних у складу са природним потенцијалом станишта:

приликом одржавања и увећања шума водити рачуна о израженим територијалним особинама у погледу шумовитости и стања шума и у складу са тим предузимати одговарајуће мере као што су реконструкција, нега, проређивање и сл., а увећање шумске масе пошумљавањем вршити првенствено на чистим шумским подручјима, посебно оним насталим после сече;

приоритетно пошумљавати ерозивна и друга нестабилна земљишта као превентивну меру заштите тла;

пошумљавање треба извршити аутохтоним врстама; број и врста дрвета лимитирани су природним условима, квалитетним коришћењем и заштитом простора и естетским изгледом; пошто је преовлађујућа врста буква по количини и значају, треба је и вештачки уносити;

сво планско земљиште (изнад 750 метара надморске висине) које није издвојено као погодно за насељавање и пољопривреду (у нагибу већем од 25% треба уређивати и користити као шумско земљиште; у прелазној зони (до 750 метара надморске висине) ово земљиште (у нагибу већем од 25%) може се користити и у воћарству уколико већ није пошумљено;

пре експлоатације шума, неопходно је урадити шумску основу и утврдити мере за заштиту од индустријске активности (сече шума, обраде дрвета и транспорта полуфабриката и готових производа); у зонама санитарне заштите није дозвољена сеча и обрада шумског потенцијала у привредне сврхе.

Уређење и експлоатација шумских подручја, чије коришћење у сврхе одмора и рекреација има друштвено-економског оправдања у одређеној мери, не сме да буде условљено и подређено само шумско-привредном интересу, што је до сада било искључиво и што је још увек искључив случај. С друге стране, задовољавање све више потреба рекреације и туризма за шумским амбијентима, не би смело да пренебрегава потребе шумарства као таквог и најосновнијих интереса шумске привреде, ако се они могу задовољавати без опасности од еколошких поремећаја средине. Шумско - привредно планирање на подручју општине и уређење шума мора у довољној мери да обухвати, па у конкретним важнијим случајевима и да буде подређено специфичном просторном планирању и уређењу која ће у највећем степену имати у виду рекреативна својства и особености дотичног шумског подручја, њихово одржавање и унапређивање. Обезбеђивање и једног и другог интереса гарантује се обавезним укључивањем и применом мера просторног уређења и заштите, односно одржавања животне средине. Режим заштите мора да буде веома изнијансиран, тако да обезбеди одржавање динамичке равнотеже шумске заједнице и њеног станишта, њихових биолошких рекреативних потенцијала и истовремено њихове продуктивности као шуме и њених непосредних економских вредности.

План коришћења шумског земљишта

С обзиром на значајно простирање зона санитарне заштите изворишта за водоснабдевање:

Земљиште у непосредној зони заштите искључује се из пољопривредне производње и шумарства. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта имаће искључиво функцију заштитне шуме.

У ужој зони заштите предвиђена је обнова деградираних шума на површини од 153 ha и мелиорација око 16 ha пашњака. Коришћење и уређење шума и шумског земљишта ускладиће се са мерама ерозионе заштите и очувања водног режима и имаће приоритетну функцију заштитне шуме.

У широј зони заштите налази се око 40% укупних пољопривредних и шумских површина. Пошумљавање ће се извршити на око 1310 ha деградираних шумског земљишта, а мелиорисати око 302 ha пашњака. Нису предвиђена посебна агротехничка ограничења, изузев примене принципа рационалног коришћења шумског земљишта.

У планском периоду није предвиђено постизање потпуне оптимизације односа шумског и пољопривредног земљишта према природним условима. Просторним планом обезбеђује се заштита и сукцесивно привођење земљишта оптималној намени, које ће се наставити и у постпланском периоду након 2020. године.

Уређење и коришћење шума и шумског земљишта спроводиће се:

проглашењем слива за ерозионо подручје;

доношењем основа газдовања шумама, којима ће се газдовање шумама и шумским земљиштем усагласити са интересима водопривреде и антиерозивне заштите, режимима заштите на подручјима са заштићеним и евидентираним природним и непокретним културним добрима и вредностима, као и са планираним уређењем рекреативних саржаја;

привођењем намени земљишта која бонитетно одговарају шумским, а користе се као обрадива земљишта.

У остваривању планираног унапређења стања постојећих шума и повећања површина под шумама примењиваће се мере: газдовања шумама - рационално коришћење укупних производних потенцијала шума; повећање укупне обраслости и попуњавање недовољно обраслих површина; нега постојећих састојина и интензивирањем шумско-узгојних радова; организовање чувања шуме и форсирање мера превентивне заштите како се не би нарушила биолошка и еколошка стабилност шума овог подручја; максимално сузбијање бесправне сече, посебно у рејону који гравитира граници; контролисано коришћење шумских плодова и лековитог биља; развој туристичко-рекреативне инфраструктуре; смањење степена угрожености од пожара на појединим локалитетима (посебно под четинарима), антиерозивна заштита и др. управљање шумама - успостављање јединственог и једнаког статуса свих шума без обзира на власништво, обезбеђење услова и средстава за унапређивање стања и функција шуме од стране власника или корисника шума и шумског земљишта, компензацијама власницима шума од стране државе или корисника за штете услед ограничења у коришћењу шума и шумских подручја, усклађивање опште и посебних шумско-привредних основа и програма газдовања шумама и планираног развоја туризма и водопривреде затим, у погледу антиерозивне заштите планираних вишенамених водоакумулација као и са режимима заштите природних и непокретних културних добара.

Мере заштите шума и шумског земљишта

Мере заштите шума и шумског земљишта, заштита вегетације, нарочито шума, која је у уској вези са заштитом земљишта – мере обнове, заштите, унапређења и експлоатације шумских површина, неопходно је спроводити кроз шумско-привредне основе, и то:

пошумљавање, као меру обнове спровести у деградираним деловима шума на теренима где су педолошки услови неповољни;

одржавање шумских путева и планирање нових у зависности од конфигурације терена у циљу заштите од пожара;

контролисана испаша у шумама;

измена структуре по врстама дрвећа ради подизања шумских култура и повећање прираста у наредном планском периоду;

очување природних вредности и пејзажа специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ који се сврстава у заштићена природна добра од великог значаја, односно у природно добро II категорије;

антиерозивна заштита оствариће се применом биолошких мера (пошумљавање и затрављивање), биотехничких мера (плетери и зидићи против спирања) и техничких мера (габионске преграде и прагови у циљу стабилизације терена и заустављања вученог наноса) на површинама и локалитетима које угрожава средња, експесивна и јака ерозија, посебно у сликовима водоакумулација;

антиерозивна заштита обухватаће и примену мера уређења у зонама просека због проласка далековода које обухватају: очување партерне вегетације, уз обавезно затрављивање просека на деоницама где је потребно делимично просецање шуме, компензацију просечене шуме пошумљавањем слободних површина које нису у функцији далековода, избегавање земљаних радова и примену санационих антиерозивних радова и биолошке рекултивације терена у случају неопходних интервенција и редовног одржавања трасе далековода (нарочито на местима укрштања са водотоцима).

На подручју Просторног плана не може се вршити:

уништавање биљних и животињских врста заштићених Законом или планом;

уношење врста дрвећа страних природним ороклиматогеним шумама подручја, а нарочито неегзота, сеча шума као и други видови коришћења који доводе у питање стабилност шумске заједнице и станишта и њихову заштитну улогу (уклањање постојећих аутохтоних шумских врста приликом вршења прореда и чишћења састојина, остављање лежевине, брање и копање декоративних биљних врста у природним састојинама и брање плодова и лековитог биља на начин и у мери која ограничава репродуктивне могућности врста и сл.);

претварање ливада и пашњака у оранице и преоравање земљишта на већим нагибима, уклањање живица и растиња са међа на пољопривредним површинама, кресање лисника;

уношење страних врста фауне које слободно живе.

На подручју Просторног плана треба обезбедити:

употребу аутохтоних врста за озелењавање око културно-историјских, туристичких, стамбених и пратећих објеката;

очување мањих пашњачких и ливадских површина унутар шумских комплекса као природних хранилишта дивљачи и ради очувања постојећег пејзажа;

очување биолошког минимума вода који ће се утврдити на основу посебних истраживања како не би дошло до промене режима вода, негативног утицаја на флору и фауну, промене климата и уништавања пејзажних вредности;

привођење пашњачких површина и површина подложних процесима спирања и еродирања одговарајућим шумским културама и преоријентацију култура на свим обрадивим површинама изложеним денудирању и ерозији на нагибима који се смеју обрађивати са једногодишњих на производњу са вишегодишњим културама (ливаде са вишегодишњим травама, детелина, воћњаци, шуме);

уређивање шумских површина као парк шума у оквиру грађевинских подручја (односно посебних рекреативних и туристичких површина у оквиру грађевинских подручја).

Део шумског комплекса Јужног Кучаја, са специфичном полидоминантном, реликтном шумском заједницом букве и тисе, заједно са ендемореликтним планинским јавором који се, попут тисе, јавља спорадично не само у овом резервату него и на подручју Србије, те терцијарни реликт -веприна, као и субилирски ендемит јеремичак ставља се под заштиту као специјални резерват природе „Мала јасенова глава“.

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава“ се сврстава у заштићена природна добра од великог значаја односно, у природно добро II категорије.

На подручју специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ утврђује се режим заштите II степена.

У овом режиму заштите утврђује се ограничено и строго контролисано коришћење природних богатстава, док се активности у простору могу вршити у мери која омогућава унапређивање стања и презентацију природног добра без последица по његове примарне вредности.

На читавом заштићеном подручју прописују се следеће мере заштите којима се:

Забрањује: сеча, осим интервентних мера усредсређених на постизање стабилне састојинске структуре уз обавезне услове Завода за заштиту природе Србије; примена хемијских средстава за сузбијање патогених гљива и штетних инсеката; одношење стеље, лисника и земљишта; уношење алохтоних врста; депоновање смећа; ложење ватре и све остале активности које би на било који начин могле утицати на темељне вредности резервата.

Дозвољава: примена биолошких средстава за сузбијање патогених гљива и штетних инсеката уз сагласност Завода за заштиту природе Србије; уклањање конкурентне вегетације у делу шуме где густо жбуње не дозвољава или успорава развој подмлатка тисе, уколико се на основу праћења стања утврди да је популација тисе угрожена; успостављање редовног и континуираног мониторинга; постављање табли у циљу обавештавања и презентације заштићеног природног добра; научно-истраживачка, едукативна и промотивна делатност, уз услове Завода за заштиту природе.

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава“ поверава се на управљање Јавном предузећу „Србијашуме“. Управљач је дужан да:

управља природним добром на начин који омогућава да се у потпуности спроведе прописани режим и мере у циљу заштите и унапређења природног добра;

обележи границе природног добра;

постави табле у циљу обавештавања и презентације природног добра;

обезбеди чуварску службу;

изради програм заштите и развоја;

обезбеди услове за спровођење мониторинга, научно-истраживачких и образовних активности;

обезбеди финансијска средства из буџета Републике Србије, из пројеката или на други начин, у складу са законом у случају било каквог оштећења природног добра обавести Завод за заштиту природе Србије, како би се предузеле одговарајуће мере санације.

Ловишта и ловство

Развој ловства и управљање ловиштима спроводиће се: очувањем разноврсности ловне фауне; гајењем, насељавањем и заштитом дивљачи у ловишту, усклађивањем ловне и осталих делатности у ловишту, организацијом стручне службе за праћење и усмеравање развоја популације основних и споредних врста дивљачи, израдом и одржавањем ловно-узгојних и ловно-техничких објеката, санитарним одстрелом дивљачи а по поправци стања и организованом лову основних врста организовањем ловног туризма и едукацијом ловних стручњака и ловаца у циљу заштите и узгоја дивљачи и др.

На територији општине Бољевац простиру се три ловишта чије је газдовање, уређење и коришћење поверено ШГ „Тимочке шуме“: „Јужни Кучај Брезовица“ (25.314 ha), „Суваја“ (4.680 ha) и „Ртањ“ (6.368ha) и ловиште „Црна река“ (48.000 ha), којим газдује ловачко удружење „Бољевац“.

Ловишта су отвореног типа и припадају брдско-планинским ловиштима. Главне гајене врсте дивљачи су: у ловишту „Ртањ“ - 70 грла срна и 68 грла дивљих свиња, и ловишту „Суваја“ - 15 грла европског јелена, 56 грла срна и 61 грло дивљих свиња и у ловишту „Јужни Кучај Брезовица“ - 142 грла европског јелена, 319 грла срна и 148 грла дивљих свиња. Ова ловишта су релативно добро опремљена ловно-техничким објектима (високе чеке, хранилишта, појилишта) и поседују ловно-привредне оснине. Једини ловачки дом постоји у ловишту „Јужни Кучај Брезовица“. Ловачки дом је у рангу хотела Б категорије, поседује 17 лежаја и задовољава критеријуме за смештај гостију.

Обзиром да општина Бољевац располаже станишним условима за развој интересантних ловних врста, добрим ловним фондом, могуће је у кратком временском периоду остварити бољу организацију и ефикасније укључивање у интегрални туристички производ целокупног простора општине.

У планском периоду треба реализовати: Програм развоја ловног туризма у сарадњи са Ловачким савезом Србије, Изградња ловачких домова у ловиштима „Суваја“ и „Ртањ“, оградња дела ловишта „Јужни Кучај Брезовица“, повећање степена искоришћености постојећих капацитета ловишта и постизање веће бројности дивљачи, усклађивање режима лова са реалном продукцијом дивљачи у ловишту, заштита дивљачи од ловокрадица и унапређења ловно-стручне и чуварске службе, едуковање локалног становништва о ловном туризму путем организованих стручних предавања о ловству.

1.2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ И РАЗВОЈ ВОДОПРИВРЕДЕ

Обезбеђење количина и квалитета питке воде за водоснабдевање становништва вршиће се из постојећих водозахвата – изворишта и новопланираних подземних изворишта и новопланираних хидроакумулација, као и низа локалних изворишта по насељеним местима) која се могу експлоатисати до рационалног нивоа.

Површинске и подземне воде општине Бољевац користити у мери и на начин да се не угрози њихов квалитет. Пречишћавањем отпадних вода, пре њиховог упуштања у водотоке (реципијенте), сталном сарадњом, праћењем и контролом њиховог стања, могуће је очувати квалитет површинских вода, пре свега водотокова река које се налазе у сливним подручјима планираних и постојећих акумулација, без обзира да ли се акумулације налазе на подручју општине Бољевац или изван њега.

Подземне воде, посебно изворишта, треба штитити од загађења, посебно оне у пливним водоносним слојевима

одговарајућим техничким мерама.

Одрживо управљање водама, уз коришћење, уређење и заштиту свих водних ресурса на подручју општине Бољевац, подразумева:

Обезбеђење и побољшање квалитета површинских и подземних вода, задржавањем свих водотока у одговарајућој класи квалитета;

заштиту изворишта водоснабдевања;

изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода;

обезбеђење површина за наводњавање, искључиво за високовредне културе, због оскудних водних ресурса;

подизање нивоа заштите од вода (одбрана од поплава, одводњавање).

очување квантитета и квалитета хидрогеолошких ресурса овером подземних вода за сва јавна изворишта, одређивањем и успостављањем зона санитарне заштите према Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/2008).

Активности на заштити вода подразумевају изградњу комуналне инфраструктуре и постројења за прераду отпадних вода, као и минимизирање и неутралисање штетних утицаја од интензивне пољопривредне производње.

Опасност од загађивања вода мора се отклонити потпуним покривањем планског подручја канализацијом за отпадне воде, уз услов за упуштање у водоток, њихово пречишћавање до захтеваног квалитета у складу са законском регулативом.

Земљиште поред водотокова, може да се користи искључиво у складу са одредбама Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016 и 95/2018 - др. закон) и на начин којим се не угрожава спровођење одбране од поплава. Поред изграђених канала и насипа за одвођење унутрашњих вода неопходно је оставити неприкосновени простор од 5 m, чиме ће се обезбедити довољан простор за њихово редовно и инвестиционо одржавање.

У случају изградње нових или реконструкције постојећих објеката, као и приликом извођења других радова који могу утицати на промене у водном режиму, инвеститор је дужан да пре почетка извођења радова прибави водопривредне услове и водопривредну сагласност на основу Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016 и 95/2018 - др. закон).

Смернице за заштиту и коришћење вода

Очување и унапређење квалитета вода може се рационално постићи само у склопу интегралног комплексног јединственог система коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, уз оптимално захватање вода за поједине кориснике, добро технолошко коришћење, рецикулацију, као и рационалне мере у технолошком производном процесу уз што мању емисију опасних и штетних материја у коришћене воде и смањење отпадних и непожељних материја уопште.

Концепција заштите и коришћења вода

Концепција заштите и коришћења вода и водопривредне инфраструктуре заснива се на смерницама Водопривредне основе Републике Србије и планским решењима Просторног плана подручја слива водоакумулације „Боговина“ и Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“, који обухватају део територије општине Бољевац. Просторним планом Републике Србије утврђено је планско решење за формирање Тимочког регионалног система за снабдевање становништва водом - подсистем „Црни Тимок“ са акумулацијом „Боговина“.

Сливно подручје водоакумулације „Боговина“ - Просторним планом подручја слива водоакумулације „Боговина“ извршена је подела по степенима санитарне заштите изворишта на три зоне, и то:

1) зона непосредне заштите изворишта утврђује се у односу на коту нормалног успора (КНУ) акумулације од 275 m и обухвата простор у ширини од 100 m низводно од бране и појас ширине 50 m дуж обода акумулације узводно од бране до профила на потезу Талабинска Цука - Фаца Вајали;

2) ужа зона заштите изворишта утврђује се у односу на коту максималног успора (КМУ) акумулације од 278,25 m и обухвата простор у ширини од око 500 m дуж обода акумулације, у складу са хидрогеолошком предиспозицијом терена;

3) шира зона заштите изворишта обухвата преостало подручје које припада хидрогеолошком сливу водоакумулације „Боговина2

Подручје Просторног плана подручја слива водоакумулације „Боговина“ изван шире зоне заштите обухвата вансливне делове катастарских општина и простор дуж приобаља Црног Тимока низводно од дела будуће бране до регионалног пута Валакоње - Подгорац, што износи 2,8% површине планског подручја.

Подручје Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“, по критеријуму заштите вода, обухвата сливно подручје акумулације „Бован“ (шира зона заштите, 53.725 ha 74a 95m2) и подручје ван слива (ван зона заштите акумулације - у оквиру заокружених катастарских општина, 9.603ha 97a 96 m2). Сливно подручје обухвата зону непосредне заштите изворишта водоснабдевања, ужу зону заштите и ширу зону заштите постојеће и планираних акумулација. У административно - територијалном погледу границом Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ обухваћени су делови четири општине а једна од њих је и део општине Бољевац - цела КО Рујиште (P = 2.882ha 67a 08 m2).

Мере заштите вода и водног земљишта

На подручју зоне непосредне заштите изворишта водоснабдевања (5,356 km2) успоставља се висок степен санитарне заштите који се спроводи строгим санитарним надзором и мерама техничке заштите.

Земљиште у границама зоне непосредне заштите којом је обухваћено и земљиште предвиђено за формирање акумулације, изградњу пратећих објеката и инфраструктуре експроприсаће се у корист надлежног водопривредног предузећа.

До привођења земљишта планираној намени:

1) Забрањује се изградња нових и реконструкција постојећих привредних, инфраструктурних, стамбених и економских објеката која може да угрози планирано коришћење простора.

2) Дозвољава се:

обављање радова на редовном инвестиционом одржавању постојећих објеката;

изградња привремених економских објеката за потребе пољопривредних домаћинстава;

коришћење пољопривредног и шумског земљишта, под условом да се не мења обим и начин коришћења обрадивих површина, изузев за редовни плодоред.

На подручју уже зоне заштите изворишта (9,135 km²) успоставља се режим санитарног надзора.

До доношења основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта задржава се постојећа структура пољопривредних површина. Без претходне педолошке анализе земљишта забрањује се употреба средстава за заштиту биља и минералних ђубрива.

Ограничава се обим економске експлоатације шума уз утврђивање посебних услова и начина газдовања шумама и шумским земљиштем сагласно мерама заштите од ерозије, заштите водног режима и сл., а део шума и шумског земљишта уређиваће се у складу са планираним развојем туризма и рекреације.

Спроводи се санитација постојећих локалних депонија, одлагалишта стајњака и пријемника отпадних вода. Постојећи стамбени и економски објекти могу се задржати уз обезбеђење санитарно прихватљивих објеката и уређаја за прикупљање и поузданог решења за елиминисање течног и чврстог отпада.

До доношења одговарајућих урбанистичких планова забрањује се изградња нових објеката, а дозвољавају се радови на реконструкцији и промени намене постојећих објеката у складу са планским решењима и смерницама утврђеним овим Просторним планом.

Планирана изградња и уређење апартманских-викенд насеља, туристичко-рекреативних пунктова и објеката условљава се претходном реализацијом свих планираних инфраструктурних система и објеката, а нарочито канализационог система.

Развој саобраћајне инфраструктуре ограничава се на категорију локалних путева. На свим јавним путевима на уласку у ужу зону заштите постављају се видне ознаке о забрани превоза и испуштања опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму да угрозе извориште водоснабдевања. Дуж јавних путева обезбеђује се инфраструктура за прикупљање и контролисано одвођење загађених атмосферских вода. Путеви који се уређују или граде за потребе водопривреде користиће се и за потребе локалног саобраћаја.

Хидротехничка инфраструктура за локално водоснабдевање и одвођење отпадних (комуналних) вода реализује се једновременно.

Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине, заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

На подручју шире зоне заштите изворишта (321,75 km²) успоставља се режим селективног санитарног надзора.

Коришћење и уређење пољопривредног и шумског земљишта и шума биће засновано на решењима и пропозицијама основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и основа газдовања шумама.

Развојем и уређењем саобраћајне инфраструктуре државних путева обезбедиће се услови за несметано одвијање транзитног путног и робног промета, уз забрану превоза опасних и штетних материја, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму угрозити извориште водоснабдевања. Дуж државних путева изградиће се инфраструктура (водонепропусне риголе, и сл.) и уређаји за прикупљање, одвођење и санитарно прихватљив третман атмосферских вода и за пријем отпадних материја у случају акцидентата у редовном саобраћају. Развој и уређење локалне саобраћајне и остале инфраструктуре реализоваће се без посебних захтева у погледу санитарно-техничке заштите изворишта.

Успостављањем режима и спровођењем мера санитарне заштите и уређења ове зоне истовремено се обезбеђује унапређење животне средине и заштита посебних природних вредности и непокретних културних добара.

На подручју изван шире зоне заштите изворишта задржава се постојеће стање у погледу намене површина и режима њиховог коришћења. Низводно од будуће бране спроводе се мере трајне заштите становништва и материјалних добара од поплавног таласа који би се формирао у случају рушења бране, и то: забраном изградње привредних, јавних и стамбених објеката и инфраструктурних система, изузев објеката који се реализују за потребе водосистема; уз могућност изградње привремених помоћних објеката за потребе пољопривреде и сточарства.

Подручје општине Бољевац је веома богато воденим токовима који припадају сливу Црног Тимока, током кроз читаво подручје општине. Хидролошке карактеристике општине биће приказане кроз слив Црног Тимока. Црни Тимок настаје од три крашка врела, од којих су два више стална а ниже је периодско. Највише врело избија из пећине на 375 m висине. Друго врело је нешто ниже и вода у њему избија сифонски из пукотина, док је периодско врело у пећини Пићури на 375 m надморске висине. Врела дају просечно 1,60 m³/sec али никад мање од 150 l/sec. Вероватни максимум износи око 14 m³/sec. Црни Тимок тече кроз кривовирски басен по широкој алувијалној равни, рачва се на рукавце а после јачих киша излива плави приобалне ливаде и њиве. Он улази код Лукова у Јабланичку клисуру и тече кроз њу 20 km. Црни Тимок, са леве стране у клисури, прима Радовинску реку (дужина тока 22 km, слив 101 km²) која извире на Кучају кроз долину дубоку до 360 m и Црном Тимоку даје просечно 1,40 m³/sec. Низводније, пред излазом из клисуре, Црни Тимок са десне стране прима реку Арнауту (дужина 19 km, слив 108 km²) чији изворишни крак – Добропољска река –извире из три врела слабије издашности у ливадама на Баба-Станином врху (654 m). Арнаута даје Црном Тимоку просечно 0,93 m³/sec.

Црни Тимок излази из Јабланичке клисуре код села Валакоње и одатле тече кроз Сумраковачко – Шарбановачки басен на дужини од 20,5 km образујући многе меандре због чега му је коефицијент развитка речног тока 1,50. Вода се из реке узима

за наводњавање. Алувијална равна око реке широка је до 1000 m док је само речно корито широко 15-20 m, усечено у њој 2-3 m. Низводно, ток Црног Тимока припада општини Зајечар тако да овом приликом неће бити разматран.

Сем поменутих притока, Црни Тимок има још две значајније леве притоке. Прва је Злотска река (дужина 32 km, слив 314 km²) која извире на Кучају и даје му просечно 3,40 m³/sec. Друга је Бањска река (дужина 24 km, слив 150 km²) и просечно Црном Тимоку даје 1,21 m³/sec.

Режим Црног Тимока је у директној вези са знатним распрострањењем скрашћених кречњачких масива на Кучају, Ртњу и другим мањим планинама. Кроз простране системе пећинских канала, јама и пукотина вода брзо доспева у речна корита. Отуда су протицаји марта и априла врло велики, после чега настаје исцрпљивање подземних резерви крашких вода, као и у изданима. Стога је Црни Тимок у јулу два пута сиромашнији од Белог Тимока Код Зајечара. Минимум падавина у сливу Црног Тимока је у септембру, па је то разлог што су најмањи протицаји како у том месецу тако и у октобру – 1,35 m³/sec док је месец са максимумом падавина новембар те отуда увећање протицаја према октобру скоро за 2 l/sec/km², или за 2,51 m³/sec.

У погледу површинских вода, територија општине Бољевац може се сматрати врло хидрографски развијеном. Хидрографска мрежа је изузетно разграната, пре свега због равномерне распоређености падавина (киша, снег). Богата хидрографска мрежа настаје у извориштима на Ртњу и Кучају.

На територији општине Бољевац постоји и већи број изворишта од којих је изван број извора питке воде као и подземне воде у загађеном стању. За испитивање режима подземних вода меродавни су подаци са хидрометеоролошких станица подземних вода.

Хидрогеолошки састав терена

Од друге половине прошлог века извођена су појединачна хидрогеолошка истраживања најчешће за потребе водоснабдевања. Након тога почела су теренска истраживања за израду листова Основних хидрогеолошких карата Србије које ни до данас нису завршене. Сумирајући прикупљене информације, досадашња истраживања су имала регионални карактер а обзиром да нису извођена детаљна хидрогеолошка истраживања целокупног простора те да је евидентна неравномерност у покривености подацима, може се констатовати да је степен истражености недовољан.

Као база за хидрогеолошку регионализацију Србије усвојена је геотектонска подела. Издвојене хидрогеолошке целине маркиране су одрђеним типом или типовима водоносних средина. Тако су у морфолошки рашчлањеним регионима, као што је Карпатско-балкански лук, главне водоносне средине представљене масама красификованих кречњака. То је случај на Кучајској висоравни и већем делу општине Бољевац тј. водоносним хоризонтима са пукотинско-крашком порозношћу.

Цела територија општине Бољевац припада подручју Карпато - Балканидима. Њихово хидрогеолошко својство је одређено масама јурских и кредних кречњака. Кречњаци су веома испуцани и красификовани па представљају изузетно пропусну средину. У њима се налазе формиране разбијене издани које се празне преко бројних извора. Издани подземних вода у овом делу су везани за контакте одређене кречњачке масе са блиском баријером.

Карпато-балканиди су изграђени претежно од тектонски оштећених и крашких процеса захваћених мезозојских кречњака. Кретање подземних вода одвија се кроз системе крашких канала и пукотина а пражњење, преко снажних крашких врела. Тако да су централни, југоисточни, јужни и источни делови општине изграђени од кречњака, лапораца, конгломерата и доломита са присутном пукотинско-крашком порозношћу. Североистични делови општине заступљени су пакетима терцијара и то: доњи, представљен стенама миоцена и старијег плиоцена, унутар којих издашну водоносну средину представљају кречњаци и горњи, са значајним садржајем пропусних плиоценских пескова и шљункова у којима је формирано више артеских хоризоната. Терцијарне језерске насlage поседују интеррегуларну и пукотинску порозност.

Квалитет и угроженост вода

Квалитет и угроженост вода зависи од више елемената везаних за водене потенцијале територије општине Бољевац. То су: потенцијали меродавних малих вода и класе загађености површинских токова. Потенцијали меродавних малих ниских вода су у m³/sec и крећу се од 0 – 100 > 100 милиона m³. Што се квалитета вода тиче на основу „Геолошког Атласа Србије – хидрогеолошка карта“, воде општине Бољевац се могу сврстати у три категорије и то:

I – категорија вода је вода за пиће која је употребљива након једноставног третмана. На територији општине Бољевац то су многи извори подземних вода на Кучају затим, на северу, западу и истоку општине, затим највећим делом токова Радовањске, Добропољске реке и Црног Тимока.

II – категорија односи се за воду употребљиву за пиће након делимичног третмана. Овај квалитет вода задовољавају потоци и мање реке које се спуштају са Кучаја и Ртња ка равничарском делу општине као и делови тока раније поменутих река.

III – категорија квалитета вода односи се на токове малог броја речица и потока контаминираних фекалијама и отпадним водама, најчешће септичких јама. Оваква вода погодна је само за наводњавање.

Простирање алувијалних водоносних хоризоната директно угрожених од, више или мање, загађених површинских токова (везани за ток Црног Тимока). Алувијални седименти спадају у добропропусне стене са интергрануларном порозношћу.

Распрострањење откривеног краса са могућим директним загађењем подземних вода са површине: пукотинско – крашка порозност (подручје западне, јужне, југоисточне и источне области општине).

Приметно је да је угроженост воденог потенцијала велика и да се намећу свеобухватне и обимне мере за њихову заштиту. Пошто су водени ресурси велики и претстављају значајну сировину за развој целог региона, улагање у очување и заштиту водотокова, за подручје Бољевца је конципирано као подручје од посебне намене.

1.2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ - МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ И ХИДРОГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Геолошки ресурси у општини Бољевац - На простору општине Бољевац Министарство рударства и енергетике одобрило је2 следеће оверене резерве, експлоатациона поља и истражна поља (редни бројеви поља у ГИС бази су дати у загради): оверене резерве: кречњак (632-Стража, 104-Сливовац), доломит (17563-Голеш), диорит као ТКГ (20375-Дубоки Поток), угаљ (535-Боговина);

истражна поља: металичне сировине: бакар и злато (локалитети 2401-Скоруша, 2400-Облеж, 2463-Бобот, 2464-Одеј, 2481-Одеј-југ, 2480-Грамада);

експлоатациона поља: мрки угаљ (37-Боговина), доломит као карбонатна сировина (34851-Голеш), диорит као ТКГ (42058-Дубоки Поток север, 42059-Дубоки Поток југ, 42057-Дубоки Поток запад), кречњак као ТКГ (5992-Стража).

Коришћење и заштита геолошких ресурса спроводиће се:

стварањем услова за интензивније и комплексније коришћење истраженог и билансираног минералног богатства;

интензивирањем геолошких истраживања у перспективним подручјима;

санирањем деградиране, загађене и девастиране површине и развој пројеката који минимално угрожавају животну средину, применом тзв. „зеленог инжењерства" и „технологије без или са минимумом отпадака";

стимулисањем рударства малих капацитета, односно оптималног коришћења малих лежишта, што је посебно интересантно код злата и квалитетнијег грађевинско- техничког камена и др.

Експлоатација минералних сировина условљена је режимима санитарне заштите регионалних изворишта водоснабдевања.

За одрживу експлоатацију геолошких ресурса значајна је примена следећих принципа:

искоришћавање основних минералних сировина из лежишта, као и свих пратећих компоненти које се могу рентабилно екстраховати, уз посебан нагласак на бочне и подинске стене лежишта које се често могу користити као грађевинско- технички камен или у друге сврхе;

минимизирања техногеног отпада и његове трансформације у техногену сировину која се користи у одговарајућем производном процесу;

очување и унапређење квалитета и квантитета воде;

елиминисање загађивача у непосредној и ужој зони санитарне заштите издани воде;

захватање и флаширање воде је забрањено изузев у случају добијања лиценце према поступку прописаном од стране Републике за коришћење природног добра институције надлежне за управљање.

На подручју заштићених природних добара у складу са прописаним режимима заштите забрањује се експлоатација и прерада камена и других сировина, док је на делу простора изван Предела могућа експлоатација само уз претходно пажљиво обрађене анализе утицаја на животну средину и прибављене сагласности надлежних институција Републике.

Привремена позајмишта локалног камена за изградњу објеката на подручју Просторног плана могу се предвидети уз обавезну дозволу надлежних институција за заштиту природе и обавезне активности рекултивације.

Хидрогеолошки ресурси – На територији општине су већином везани за зоне изворишта воде за пиће. На простору општине Бољевац Министарство рударства и енергетике одобрило је3:

Експлоатациони простор поље питке воде, поље ЕРР-61/23 као извориште Хотела Рамонда;

Сагласност на пројекат одрживог коришћења природних ресурса подземних вода, поље Е-16 на локалитету Бук-Лозица (извориште минералне воде које користи Euroaqua.doo);

Истражно поље V-1599 (извориште питке воде Мрљиш које истражује ЈП за изградњу и експлоатацију регионалног водосистема Боговина);

Оверене резерве на локацијама изворишта „Кривовирска бањица“, „Бук-Лозица“, „Мировштица“ и „Рамонда“.

Подземне воде се у зонама постојећих изворишта и сеоских водозахвата експлоатишу, мада са недовољно спроведеном санитарном заштитом која мора да буде приоритет у наредном периоду и да се спорводи у складу са законским прописима.

Даља експлоатација хидрогеолошких ресурса и других минералних сировина за које се утврде да постоје, обављаће се уз обавезно спровођење детаљних истраживања на површинама које су предвиђене за интензивну експлоатацију на бази перспективности, а у складу са одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/2015, 95/2015 - др. закон и 40/2021).

Минералне сировине на територији општине (неметалне минералне сировине за добијање грађевинског материјала), користити у складу са принципима одрживог развоја. Постојеће просторе на којима се експлоатишу минералне сировине, по завршетку експлоатационог периода, треба вратити у пређашње стање рекултивацијом и дати им намену којом се не угрожава стање животне средине.

За рационално коришћење минералних сировина на подручју општине Бољевац, потребно је:

планско усмеравање експлоатације, уз обезбеђење заштите животне средине;

рекултивација деградираних површина, по завршетку или етапно у току експлоатације.

2 На Рефералној карти 1 унета су поља према подацима које је Министарство рударства и енергетике доставило у условима за израду ППО Бољевац број 000512614/2024 од 09.05.2024.године.

3 На Рефералној карти 1 унета су поља према подацима које је Министарство рударства и енергетике доставило у условима за израду ППО Бољевац број 000512614/2024 од 09.05.2024.године.

Обновљиви извори енергије у општини Бољевац се нарочито односе на енергију сунца, ветра и биомасе, а њихово коришћење ће се обављати у складу са прописима и савременим технолошким решењима, уз обавезну заштиту животне средине када се ради о сагоревању биомасе.

1.3. КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ИЗГРАЂЕНИХ ПОВРШИНА И СТРУКТУРА - ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

Основни принцип на којем се заснива концепција планског решења је рационално коришћење грађевинског земљишта, како за изградњу објеката високоградње, тако и за изградњу саобраћајница и објеката и мрежа техничке и комуналне инфраструктуре.

Поштовањем правила уређења и правила грађења, дефинисаних смерница и урбанистичких параметара овог Просторног плана обезбедиће се рационална употреба и заштита грађевинског и неграђевинског (пољопривредног, шумског и водног) земљишта.

1.4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

1.4.1. Становништво

Према подацима Пописа 2022.године, демографски трендови с краја прошлог и почетком 20.века су се задржали и последњој међупописној деценији. Демографска кретања на планском подручју, током последњих деценија, карактерише: смањење укупног броја становника, пад наталитета, пораст морталитета, концентрација становништва у урбаним срединама и пражњење руралних подручја и изразито демографско старење становништва. Демографски показатељи старосне структуре становништва упозоравају да је дошло до старосног дебаланса, константног раста учешћа старије популације у укупној, што се одразило на виталност локалног становништва, предузетничку активност и величину активног и радно-способног контингента.

Основни циљеви демографског развоја су повећање природног прираштаја, смањивање емиграција из целе општине ка великим градовима и иностранству, као и миграција из села ка општинском центру и околним општинама, подизање нивоа образовања и, у складу с тим, смањење незапослености. Принципи и пропозиције за побољшање садашњег стања су дефинисани у правцу:

- Подизања наталитета кроз настављање унапређења квалитета становања, инфраструктуре, јавних служби и услужног сектора;
- Зауостављања интензивних дневних миграција кроз прилагођавање образовних профила локалној привреди и постепено стварање „употребљиве“ кадровске структуре;
- Постепеног ангажовања неупослене радне снаге упоредо са развојем нових привредно-радних зона и МСП; и
- Активности у области социјално-здравствене заштите и помоћи старијем становништву и старачким домаћинствима.

С обзиром да се поједина насеља одавно налазе у одмаклој фази биолошке депопулације, а миграторни утицаји у погледу депопулације су протеклих десетак година постали све израженији, нереално је очекивати да се неповољни правци демографских промена могу потпуно зауставити у предвиђеном планском периоду, без одређених планских акција. Плански циљеви и пропозиције усмерени су ка реалном успоравању и смањењу интензитета, а у каснијим годинама и лаганом поресту становништва, поготово услед побољшања саобраћајне инфраструктуре (изградња новог државног пута и привлачење инвестиција, поготово у Бољевац и околна села која леже уз главне саобраћајне правце и које су и до сада већ представљала развијенија насеља). Пројекција броја становника ове општине претпоставља да ће у градском подручју доћи до постепеног зауостављања негативних тенденција, да би се постепено ревитализовали или зауставили негативни трендови, оживео наталитет и успорио раст морталитета.

Табела бр.7: Процене становништва општине Бољевац за 2035. Годину

	Број становника 2011. године	Број становника 2022. године	Оријентационе процене броја становника за 2035. годину
Бачевица	344	218	300
Боговина	1151	908	1200
Бољевац Град	3333	2894	3500
Бољевац Село	277	264	300
Валакоње	1095	806	1050
Врбовац	121	70	100
Добро Поље	305	199	300
Добрујевац	158	114	170
Илино	105	95	110

Јабланица	315	184	300
Криви Вир	335	215	350
Луково	584	471	600
Мали Извор	455	360	450
Мирово	141	119	150
Оснић	1125	821	1100
Подгорац	1913	1555	1800
Ртањ	120	111	120
Рујиште	335	206	300
Савинац	288	220	290
Сумраковац	494	354	510
Општина укупно:	12994	10184	13000

Сагласно остваривању наведених принципа и пропозиција, према оријентационој процени становништва до 2035. године се очекује благи пораст броја становника у општини Бољевац, који ће највише бити изражен у општинском центру и околним насељима као и значајнијим насељима уз главне саобраћајнице и до сада већим и развијенијим селима. Старосна структура остаје неповољна, па је промена броја становника резултат пада природног прираштаја, као резултанта ниске стопе наталитета и високе стопе морталитета. Популациони пад је и до сада био бржи у руралним насељима него у градским, те ће се тако демографски контингент брже опорављати у градским насељима него у селима. У наредном периоду очекује се успоравање смањивања а потом и благо повећање контингента младог становништва (од 0 до 19 година), наспрам контингента старог становништва (60 година и више), што ће резултирати успоравање раста коефицијента старења. Повољно је што се очекује да би контингент радно способног становништва имао могућност опоравка, али тек при крају планског периода.

1.4.2. Мрежа насеља и центара и развој руралних подручја

На подручју Бољевца констатована је снажна депопулација и неповољна демографска структура, слабо развијена привреда и знатно слабија инфраструктурна опремљеност. Према Просторном плану Републике Србије, општина Бољевац припада функционално-урбаном подручју Зајечара, тј. једном од центара националног значаја.

Препорука Просторног плана Републике Србије која оправдава и стимулише планирање и улагање напора у развој депопулационих подручја (што се може констатовати за готово целокупно подручје Бољевца) гласи: „Без обзира на велики број села у Србији, посебно малих села, став је да сва насеља треба укључити у интегрални систем развојног и просторног планирања али на одржив и друштвено рационалан начин“.

Досадашња сазнања о потенцијалима и могућностима развоја показују да општина располаже реалним условима да екстремно негативне тенденције демографских, економских, социјалних, техничко-технолошких, саобраћајно-комуникационих и других фактора не само зауставе већ да оне крену позитивним узлазним трендовима.

Основно опредељење у погледу развоја мреже насеља и центара на подручју општине Бољевац јесте равномернији просторни развој на бази функционалног оснаживања центара заједница насеља, као иницијалног фактора у процесу децентрализације активности, становништва, услуга и капитала. Планиран је модел мреже насеља усклађен са принципима одрживог развоја, који подразумева развој активности и услуга у општинском центру и центрима заједнице насеља. Уважени су следећи параметри: величина насеља, демографски трендови, степен развијености јавно – социјалних функција, морфолошки склоп терена, услови за повезивање насеља, правци и зоне традиционалних веза у простору.

Планираном просторно-функционалном организацијом могуће је обезбедити:

- рационализацију управљања и обављање свакодневних потреба грађана;
- организацију јавних служби у складу са потребама, могућностима и интересима локалне заједнице;
- ефикасније координирање активности и програма локалне заједнице.

Основна концепција просторне организације и будућег развоја мреже насеља и центара, подразумева даље јачање и развој Бољевца као општинског центра, односно оних сеоских насеља који су се својим карактеристикама истакли као центри мањег или ширег гравитационог утицаја. Посебну улогу у овом процесу имају заједнице насеља, односно групације насеља формиране на основу већ активираних просторних, функцијских, физиономских, социоекономских, културних и традиционалних веза и односа. У оквиру ових заједница насеља, улогу центра добиће она насеља која се истичу саобраћајно-географским положајем, бројем становника, нивоом опремљености објеката јавних служби и комуналне инфраструктуре, функцијским значајем и бројем привредних и непривредних капацитета, процентом деаграризованог становништва, итд..

Концепција просторног развоја мреже насеља и центара

Концепција просторног развоја заснива се на следећом полазиштима:

- одрживи развој еколошко прихватљивих, традиционалних делатности (пољопривреде, на бази производње органске хране, шумарства и др.) и еколошко прихватљивих нових активности, у првом реду, целогодишњег туризма;
- функционално повезивање и интеграција долинске и брдско-планинске привреде и континуирано очување и развој културног идентитета локалног становништва;

- очување и заштита водних ресурса, пољопривредног и шумског земљишта и коришћење обновљивих извора енергије;
- мултифункционално коришћење земљишта које омогућава вишеструке ефекте и користи: миниакумулације за водоснабдевање, енергију, против-поплавне уставе, рекреацију, против-пожарна заштита, вештачки снег; шуме за енергију, едукацију, рекреацију, пољопривреда и туризам и др;

Предвиђен је **модел концентрисане децентрализације** развоја у простору, усклађен са принципима одрживог развоја подручја, којим ће се у одређеним пунктовима концентрисати нуклеуси производних и услужних делатности и јавно-социјална инфраструктура као најпогоднији модел за рационализацију и организацију мреже насеља у условима дисперзне насељености и континуиране депопулације руралног подручја. То подразумева развој активности и услуга/сервиса, не само у општинском центру, већ и у микроразвојним нуклеусима - центрима у мрежи насеља. Овај вид дисперзије заснива се на повећаној доступности коју обезбеђује, у првом реду, квалитетнија локална путна мрежа. Концентрисан развој појединих функција и активности у Бољевцу и у осталим центрима у мрежи насеља подразумева повећање густине настањености и контролу изградње и коришћења простора ради заштите природних и створених ресурса и вредности у простору.

Планска поставка јесте развој мреже насеља општине заснован на моделу **заједнице насеља** формираних по принципима територијалног и функционалног умрежавања.

Предвиђена је следећа **хијерархија центара** у мрежи насеља општине Бољевац:

I ранг – центар општине;

II ранг – центри заједнице насеља;

III ранг – насеља са специфичним функцијама;

IV ранг – остала насеља (примарна села).

Хијерархија мреже центара планирана је на основу традиционалних веза између насеља затим, на основу просторне дистрибуције самих насеља са циљем да се равномерним распоредом центара другог ранга обезбеди покривеност што веће површине и броја становника услугама и садржајима центра. Развој центара у мрежи насеља и њихова хијерархија засниваће се на следећим и функционално - просторним везама:

Табела 8.Гравитациона подручја централних места

Функција централног места	ГРАВИТАЦИОНО ПОДРУЧЈЕ
I Општински центар	
Бољевац (ОП)	Центри заједнице насеља (Подгорац, Сумраковац и Луково), Остала насеља (Бачевица, Валакоње, Илино, Лобнујевац, Лобно Поље, Мали Извор, Рујиште, Ртањ, Врбовац)
II Центар заједнице насеља (ЦЗН)	
Подгорац	Боговина село, Боговина насеље
Сумраковац	Оснић Буково, Оснић Тимок, Оснић село, Савинац
Луково	Криви Вир, Мирово, Јабланица
III Насеље са специфичним функцијама (НСФ)	
Ртањ, Мирово, Боговина и Боговина насеље	
IV Остала насеља (примарна села)	
Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Савинац, Врбовац, Оснић Буково, Оснић Тимок, Оснић село	

Планирана величина насеља и распоред становништва

Посматрањем демографских обележја и на основу извршене процене могу се издвојити следеће категорије насеља, која одражавају различите демографске прилике:

„врло повољне“ демографске услове имају само насеља и то: Бољевац и Боговина;

„повољне“ демографске услове имају: Бољевац Село, Валакоње, Подгорац и Оснић;

„задовољавајуће“ демографске услове имају: Луково, Сумраковац, Мали Извор и Рујиште;

„неповољне“ демографске прилике имају: Бачевица, Добро Поље, Јабланица, Савинац, Јабланица, Добрујевац и Мирово;

„незадовољавајуће“ демографске услове имају: Илино, Ртањ, Врбовац и Криви Вир.

Са становишта одрживог развоја и настојања локалне самоуправе и шире заједнице, ниједно насеље се не може оценити као „врло неповољно“—или са непоправљивим демографским приликама које би водиле његовом скором нестајању. Чак и најмања насеља у општини још увек нису у фази демографског пропадања, и ако преовлађују негативни демографски процеси и појаве. Јачина негативних утицаја се још увек не може оценити као непоправљива. У оквиру општине Бољевац према попису из 2022. године постоји 20 насеља (по попису из 1991. године постојало је 22 насеља) од којих су два градска и то Бољевац и Боговина а сва остала (18) су сеоска насеља у којима укупно живи 10.184 становника (попис 2022.године). Структура насеља према демографској величини у 2022. години је следећа: 15 насеља има мање од 500 становника, 3 насеља има 501-1000 становника, а 2 насеља имају преко 1000 становника. Највећи број становника има град Бољевац (2.894 становника) и село Подгорац (1.555 становника). Боговина има категорију градског насеља и има 908 становника. Најмање становника има сеоско насеље Врбовац (70 становника). У укупном броју становника општине Бољевац, највеће учешће има град Бољевац и то 28,41%, а преосталих 71,59% припада осталим насељима (Боговини као градском и сеоским насељима).

Планирани број становника не одговара демографским прогнозама које се ослањају на трендовске претпоставке које су у случају Бољевца негативне. Међутим, анализирајући планирани развој у привредном и друштвеном сектору и под

оптимистичном претпоставком да ће остваривањем планских решења и демографски трендови бити у прогресији, долази се до следећих података:

сво становништво биће размештено у четири основне категорије насеља. То су центар општине и три центра заједнице насеља (центар Бољевац је центар свих насеља и центар заједнице насеља која му непосредно гравитирају); основни распоред становника и даље ће бити предмет усклађивања са природним и створеним потенцијалима.

Развој привредних делатности, као основе за развој, првенствено се мора ослањати на локалне сировинске и људске ресурсе са еколошком оправданошћу планираних активности.

Привредни развој ће бити заснован на развоју пољопривреде по моделу вишефункционалне пољопривреде и на увођењу допунских делатности којима ће се не само оживети пољопривредна делатност већ ће се задржати постојеће и привући ново становништво. Затим, повећаће се насељеност и унапредити еколошки и естетски квалитети. Могућа је примена следећих видова допунских активности:

а) активности које су везане за пољопривредну производњу (прерада пољопривредних производа, пољопривредна механизација, сакупљање и прерада биља итд.);

б) активности које нису везане за пољопривредну производњу (домаћа радиност, социјалне услуге и сервиси, мали и средњи индустријски погони итд.).

У руралним подручјима нарочито је важно обезбедити подстицање економског учешћа и оснаживања жена кроз програме обуке, приступ микрофинансирању, оснивање задруга и подршку женском предузетништву, са циљем да најмање 40% корисника програма за рурални развој до 2030. године буду жене.

План коришћења и изградње мреже насеља

Полазећи од остварених малих густина насељености изграђеног земљишта на руралном подручју и његовог нерационалног коришћења, опредељење је да се што је могуће више ограничи ширење изградње на нове површине и да се користе унутрашње резерве изграђеног земљишта, у првом реду ради заштите пољопривредног и шумског земљишта и коридора јавних путева.

У насељима која су предвиђена за центре заједнице насеља (Подгорац, Сумраковац, Луково) и насеља са специфичним функцијама (Ртањ, Мирово и Боговина), на руралном подручју општине предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 10%, оптимално 5%, од постојеће површине изграђеног земљишта.

У центрима са појединим функцијама и осталим центрима са специфичним функцијама на руралном подручју општине предвиђено је проширење површина за изградњу највише до 5% од постојеће површине изграђеног земљишта, а оптимално 2%.

У осталим насељима се не предвиђа ширење изграђеног земљишта. Уколико се појави већи број захтева за изградњу, може се одобрити проширење површина за изградњу највише до 2% од постојеће површине изграђеног земљишта.

Проширење грађевинског земљишта у складу са одредбама Просторног плана утврдиће се одговарајућим урбанистичким планом за центар општине (Бољевац).

У селима која припадају разбијеном и полуразбијеном типу је немогуће дефинисати грађевински реон, будући да насеље као просторна групација не постоји, јер су кућишта, односно засеоци, расути по целој територији атара. Успостављање функционалне просторно-економске основе за очување и развој одређеног броја села ће се заснивати на следећем полазиштима:

усмеравање развоја по моделу заједница сеоских насеља са центрима заједнице села и повезивање села на функционалној основи;

дефинисање посебних програма и пројеката, заснованих на критеријуму економско-еколошке оправданости (коришћење и очување природних ресурса, заштита и презентација природног и културног наслеђа, туризам, мали индустријски погони, занатство, рекреација, пољопривреда и сл.);

реконструкција и доградња локалне путне мреже и комуналне инфраструктуре заједница насеља, приоритетно центара заједнице села;

(ре)организација мобилних јавних служби, приоритетно из домена социјалне заштите и организација специфичних облика превоза (за децу до школе, за старе,...);

поштовање регионалних и предеоних специфичности при обнови, грађењу и уређењу села у циљу очувања и неговања идентитета.

Стратегија организације и управљање мрежом насеља и јавних служби заснива се на успостављању територијалне организације у чијој основи лежи потреба ефикасније комуникације локалне самоуправе и грађана и на њиховом интересном организовању и успостављању развојне хијерархије мреже насеља на локалном нивоу. У том смислу дају се одређене препоруке у погледу опремљености за прва два ранга насеља (финансијским установама, организацијама, јавним службама, комуналном инфраструктурном предузећу и др.) што представља приоритетну фазу у развоју насеља како би се створили услови за постепену обнову становништва, најпре у центрима.

Табела 9. Опремљености центара општине

	I ниво: Центар општине	II ниво: Центар зајед.насеља
Финансијске институције	банкарске, развојне (фонд за развој), извозно-увозне, саобраћајне, велетрговинске, туристичке и сл.	
Организације	агенције за МСП, консалтинг, финансијски, привредни, менаџерски, урбанистички и др.	

Образовање	средња школа, интернат, основна школа,	основна школа
Здравство	дом здравља, амбуланта, апотека, пољопривредна апотека, ветеринарска станица	амбуланта, апотека, пољопривредна апотека, ветеринарска амбуланта,
Социјална заштита	центар за социјални рад, центар за стара лица, боравак за децу ометену у развоју	центар за стара лица
Предшколске установе	јаслице, обданиште, предшколско	јаслице, обданиште, предшколско
Водовод	организован систем водоснабоснабдевања	организован систем водоснабоснабдевања
Канализација	(сепаратни систем), (кишна), фекална, водопрпусне септ. јаме, постројења за пречиш. воде	(фекална), водопрпусне септичке јаме
Телекомуникације	фиксна телефонија, мобилна телефонија, интернет, радио и ТВ	фиксна и мобилна телефонија, интернет...
Електрична енергија	снабдевање наизменичном струјом	снабдевање наизменичном струјом

Напомена: () опционо, у зависности од интереса и могућности

Основна одлика мреже насеља у наредном периоду од једне до две деценије мораће да буде двојака. С једне стране, величина просечног насеља мораће да се повећава како би се обезбедио одговарајући однос привредне основе општине Бољевац и укупног становништва овог подруја. Са друге стране и паралелно са овим процесом, биће потребно да се повећа број насеља како би се становништво правилно разместило у односу на расположиве пољопривредне ресурсе и у односу на ливаде и пашњаке појединих атара али и отварања неких туристичких пунктова и прерадних капацитета. Основне промене у мрежи насеља обухватају следеће:

- заокруживање функција центра општине (ту се мисли и на његову функцију центра заједнице насеља);
- подизање стандарда у осталим насељима-селима;
- формирање сезонских сточарских насеља на савременим основама;
- даљи развој насеља са израженом туристичком и рекреативном функцијом.

Општински центар Бољевац

Бољевац ће се развијати као општински центар са вишим квалитетом урбаних функција. Поред развоја секундарног сектора, јачаће функције Бољевца као центра услужних делатности, здравства, културе, информатике, и других терцијарних и кварталних делатности.

Уже гравитационо подручје су насеља која директно гравитирају Бољевцу: Бачевица, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви вир, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Ртањ, Врбовац. Шире гравитационо подручје је цела општина, односно сва остала насеља преко центара заједнице насеља.

Главни општински центар треба да обезбеди широку и разноврсну понуду видова становања, јавних служби, услуга и производње, висок ниво комуналне опремљености и пријатну животну средину. Носиоц основног образовања је матична основна школа (ОШ „9 српска бригада“) а средњег: СШ „Никола Тесла“. Дечију заштиту обезбеђују дечији вртићи а социјалну заштиту центар за социјални рад и планирани дом пензионера (дом за старе). Здравствену заштиту пружа Дом здравља. Носилац културног развоја је културни центар. За смештај ученика из околних места постоји ученички дом. Треба ширити мрежу спортских и рекреационих центара као и мрежу уређених зелених површина: паркови, скверови, парк шуме и сл. који би били у функцији становништву и разноврсности туристичке понуде. Услуге треба да прате становање у оквиру мешовитих функција. Нагласак треба да буде на туристичким услугама и радним зонама за мале и средње производне погоне, у модуларном систему.

Центри заједнице насеља

Центри заједнице насеља представљају матичне центре за насеља која се на њих непосредно наслањају. Они су нуклеуси, око којих се формирају основне заједнице насеља. Они треба да омогуће остваривање принципа концентрисане децентрализације, односно груписање становништва.

Центри заједнице насеља ће обезбедити квалитетне животне услове за задржавање становништва. У овим центрима ће се обезбедити развој и виши квалитет услуга и објеката јавних служби које ће опслуживати становништво гравитирајућих насеља.

Они обавезно треба да имају: становање са услугама и пансионским смештајем за туристе и радну зону за мале и средње производне погоне, здравствену станицу, апотеку, осморазредну основну школу, предшколску установу, пијаву, ветеринарску амбуланту и пољопривредну апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, могу да садрже и: насељски парк, културне садржаје, спортско - рекреативни центар са теренима за фудбал и мале спортове, базеном и друге садржаје за задовољавање заједничких и туристичких потреба.

У функцији привредног развоја пожељно је обезбедити: сервисне станице за одржавање механизације и погона за прераду сировина овог подручја као и друге службе везане за модеран рад сточарства – ветеринарска испостава, саветодавна

служба и других основних служби везаних за функционисање малих и средњих предузећа у области индустријске прераде пољопривредних и шумских производа-сировине као развоја туризма.

Подгорац

Подгорцу гравитирају насеље и село Боговина. Формирао се на државном путу ПБ 391, и као такав веома је прометан. Подгорац има своју осмогодишњу школу „Ђорђе Симеоновић“ као и обданиште.

Формирати становање са услугама и пансионским смештајем за туристе и радну зону за мале и средње производне погоне, апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, формирати насељски парк, културне садржаје, спортско-рекреативне садржаје. Неопходна је потпуна урбана обнова, а недостатка простора за ширење грађевинског подручја, искористити за атрактивну промоцију посебности насеља и општине.

У функцији привредног развоја је обезбедити: погоне за прераду сировина овог подручја као и друге службе везане за модеран рад сточарства – ветеринарска испостава, саветодавна служба као и других основних служби везаних за функционисање малих предузећа у области прераде пољопривредних и шумских производа.

Основу развоја ових насеља ће чинити развој прерађивачких капацитета, сервиса и услуга везаних за пољопривредну производњу. Контролом коришћења земљишта неопходно је очувати квалитет пољопривредног земљишта и животне средине. Акценат у пољопривредној производњи је на ратарству и сточарству са стварањем услова за производњу здраве хране и органске пољопривреде.

Сумраковац

Северни део општине коме гравитирају насеља Савинац, Оснић Буково, Оснић Тимок и Оснић насеље. Основне функције које треба развијати у Сумраковцу су; поред јавних служби, услуге. Сумраковац, као традиционално транзитно место, на путу за Зајечар, Злот-Сумраковац-Шарбановац и Сумраковац-Савинац има потенцијала за развој сервисних услуга и специфичног транзитног туризма. Неопходна је потпуна урбана обнова а недостатак простора за ширење грађевинског подручја искористити за атрактивну промоцију посебности насеља и општине.

Потребна је: изградња објеката кланице, млекаре, хладњаче мањег капацитета, реконструкција фарми и изградња нових објеката, реконструкција сточне пијаце и откупних места за продају стоке, изградња спортских терена, развој сеоског туризма, осавремењивање и изградња недостајуће инфраструктуре.

Луково

Центар заједнице насеља формираће Јабланица и Криви Вир са центром у Лукову. Развој насеља Луково, укључујући и проширење грађевинског подручја, лимитира се у погледу даље изградње и развоја јавних служби очекиваним бројем корисника из самог насеља, ради спречавања преузимања тих функција из осталих насеља (Криви Вир и Јабланица). Развој осталих функција и садржаја усмерава се на интензивнију валоризацију транзитног (магистралног) саобраћаја (сервиси и сл.).

Развој насеља Криви Вир усмерава се ка интензивној валоризацији пољопривредних ресурса укључујући и више облике финализације пољопривредне производње у индивидуалном, задружном или деоничарском облику организовања.

Развој насеља Јабланица усмерава се ка интензивнијој сточарској производњи и садржајима у функцији валоризације туристичко-рекреативног потенцијала акумулационог језера.

Насеља са специфичним функцијама

Специфичност ових насеља је у једној или више развојно планираних функција, односно потенцијалних капацитета за развој специфичне понуде. Та специфичност се огледа превасходно у туристичким капацитетима и понудама, планираним привредним капацитетима, инфраструктурним објектима и природним посебностима.

У ову групу насеља спадају Ртањ, Мирово, Боговина и Боговина насеље.

Насеља са специфичним функцијама морају у знатној мери да буду уређена на савременијим основама него што је то данас. Овде се не мисли само на адекватну комуналну опремљеност и инфраструктуру (савремени водовод и канализација, телефонска мрежа, асфалтиране улице и сл.) и на постојање јавних функција, већ и на адекватно уређење и одржавање објеката и слободних неизграђених површина. Контролом коришћења грађевинског земљишта као и контролом заштите животне средине, природних и културних вредности подстицати очување и стварање аутентичних амбијенталних целина, културолошких вредности и туристичко рекреативних понуда. Основне функције су туризам, прерада руда и пољопривреда. Контролом коришћења земљишта неопходно је очувати квалитет пољопривредног земљишта и животне средине. Акценат у пољопривредној производњи је на сточарству, са стварањем услова за производњу здраве хране и органске пољопривреде.

Туристичку понуду треба изградити практично од нуле (ово се односи на сва насеља у општини у којима се појави интерес за развој туризма). Сеоски, рекреативни и рурални туризам, са приоритетима на инфраструктурном опремању су правци развоја.

Повезивањем насеља општине која имају туристичких садржаја и комплементарних активности треба да понуди јединственост и атрактивност целе општине.

Насеље Ртањ и Боговина развијаће постојеће и нове специфичне функције у складу са планираним туристичко - рекреативним развојем уз одговарајуће инфраструктурно опремање и уређење насеља.

Планирани развој Мирово, Ртња и Боговине подстицаће се суфинансирањем основне комуналне инфраструктуре, стимулативном фискалном политиком, интензивирањем јавног превоза ка општинском центру и развојем непољопривредних делатности.

Остала насеља (примарна села)

Остала насеља имаће, претежно, мешовиту намену која подразумева: становање са услугама, туристичким смештајем и малим производним погонима у домаћој радиности. И овде се акценат ставља на пољопривредну производњу и на

сточарство са могућношћу производње здраве хране и органске пољопривреде.

Остала насеља: Бачевица, Балакоње, Илино, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Врбовац, Мирово и Бољевац село гравитираће директно ка општинском центру Бољевцу. Шире гравитационо подручје Бољевца су насеља која гравитирају својим центрима заједнице насеља као и сами центри заједнице насеља.

Може се очекивати гашење неких насеља услед потпуне депопулације. Уколико до тога дође, потребно је уложити напор за очување квалитетног грађевинског фонда и евентуалног културног наслеђа, како би се сачувала аутохтона вредност амбијента и користила као едукативна основа и као потенцијал развоја туризма (недељног, сезонског, ...).

Насеља, поред унапређења постојећих, развијаће јавне службе у домену задовољавања потреба локалног становништва и корисника туристичко - рекреативних садржаја. Поједине јавне функције у овим насељима, број становника и одређени развојни потенцијали одређиваће ранг насеља.

1.4.3. Јавне службе

Капацитети **јавних служби** претежно су развијани и формирано седамдесетих и осамдесетих година 20. века, у време привредног просперитета, кад депопулација није била изражена, а делатности јавних служби (образовања, здравства, социјалне заштите, културе и физичке културе) су се развијале у складу са потребама становништва. Потребе становништва су и данас задовољене у погледу развијености мрежа, обезбеђења капацитета и дистрибуције простора, али функционалност и очуваност простора нису увек на задовољавајућем нивоу.

План организације и развоја јавних служби, почива на принципима одрживог социјалног развоја, уз максимално ослањање на локалне специфичности, умањивање разлика између центра општине и руралног подручја и укључења приватне иницијативе у подизању квалитета услуга. Постојеће капацитете јавних служби треба сачувати и резервисати за потребе јавних служби у будућности, иако данас део њихових капацитета није неопходан, према тренутним демографским трендовима. Планирана мрежа јавних служби ослања се на очување и унапређење постојећих објеката и изградњу нових у складу са очекиваним бројем становника по добним групама, одговарајућим стандардима и нормативима типичним за сваку делатност.

РАЗВОЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ (објеката друштвеног стандарда)

Развој система јавних служби (објеката друштвеног стандарда) се односи на побољшање квалитета живота грађана кроз подизање квалитета услуга и лакшу доступност објеката. На основу тога, основне пропозиције и принципи су представљени у смислу:

1. подизања нивоа квалитета у свим насељима, адаптацијом и реконструкцијом постојећих објеката или изградњом нових;
2. обезбеђивања ефикасније доступности корисника организовањем нових, прилагођених форми услуга (формирање мобилних здравствених служби, оснивање интернатског или приватног смештаја за основце, адекватан смештај и брига о старим лицима итд.);
3. стимулисања приватног сектора (пореским олакшицама); и
4. успостављања равнотеже у пружању услуга становништву општинског центра и осталих насеља, нарочито кад су у питању обавезне установе јавних служби (основне школе и примарна здравствена заштита).

Принципи на којима се организују јавне услуге су, једнака приступачност за све грађане и разумни услови доступности. За повећање просторне доступности и квалитета јавних услуга од пресудног значаја је успостављање минималних стандарда квалитета услуга, разноврснија понуда услуга, рационалније коришћење и одржавање објеката и повезивање јавног и приватног сектора.

Опремљеност централних места и осталих насеља јавним службама и другим заједничким потребама треба да буде у складу са њиховом функцијом, величином обухвата и бројем становника који ће им гравитирати.

Јавне службе ће бити организоване у центрима насеља и треба да обезбеде виши квалитет услуга које ће опслуживати становништво гравитирајућих насеља. Приоритет има развој дејег васпитања и социјалне заштите, виши квалитет услуга и опремање објеката основног образовања, примарне здравствене заштите, месне канцеларије са деташираним службама општинске управе, поштанских услуга, пољопривредних служби и сервиса као и спортско-рекреативних активности и садржаја.

Дејег васпитање и образовање

Образовну основу становника у општини пружају три основне школе и једна средња, техничка школа. Образовним системом у школству потребно је постићи већи квалитет и ефикасност, осавременили и компјутеризовали школе, афирмисали и повезали васпитне програме са другим друштвеним активностима. У планском периоду је потребно основати интернат - дом за ученике у Бољевцу, основати програм прилагођавања образовних профила потребама локалне заједнице и задовољити потребу за стручним кадровима, адаптација зграде предшколске установе и основних школа у Бољевцу ради повећања енергетске ефикасности, адаптација зграде културно образовног центра и његово опремање. Веомо је битно да се у опремању и повезивању образовних институција информационом технологијом обухвате и библиотеке. За српски образовни систем је важно укључивање у пројекте за заједничку „Европску образовну зону“.

Предшколско васпитање

Организовање обавезног припремног предшколског програма за децу од 6 година обезбедиће се формирањем нове мреже

предшколских група при свим матичним и подручним осмозразредним школама и четвороразредним школама у насељима, ради постизања обухвата од 100% континента деце тог узраста.

За узраст деце до 6 година, за 30% од укупног броја деце, треба формирати посебне групе које ће користити постојеће или наменски изграђене вишефункционалне јавне или приватне објекте. Могуће је формирање вртића у центрима заједнице насеља, са организованом мобилном службом која ће покривати гравитирајуће подручје одређеног центра.

Повећање капацитета објеката дечије заштите оствариће се ширењем постојеће мреже јавних објеката и у приватним објектима, уз одговарајућу здравствену, хигијенску и педагошку супервизију. Насеља Луково и Бољевац опремљена су објектима за предшколско васпитање.

Основно образовање

Постојећа мрежа основних матичних и подручних школа задовољава потребе у планском периоду.

Рационализација мреже и програми реконструкције и обнове објеката четворогодишњих школа засниваће се на демографским променама и обухвату 100% школообавезног континента деце, доступности, квалитету и опремљености објеката.

Неопходно је боље организовати превоз ученика из села у којима нема осмогодишњих школа. Превоз мора бити организован школски, не може се користити јавни превоз за децу узраста испод 15 година. Главни саобраћајни приступи школама морају имати тротоаре, барем са једне стране коловоза и морају да буду означени саобраћајном сигнализацијом.

У свим школама ће се повећати ниво комуналне опремљености. Такође ће се слободне површине уредити за наставу у природи. Спортска игралишта и сале ће се опремити неопходном опремом.

Постојеће осмогодишње школе су истовремено и матичне школе, и то у: Бољевцу (ОШ „9. српска бригада“), Подгорцу (ОШ „Ђорђе Симеоновић“) и Сумраковцу (ОШ „Ђура Јакшић“) Ове школе задржавају своје капацитете.

Четворогодишње школе представљају издвојена одељења матичних школа и налазе се у насељима Бачевица, Валакоњ, Илино, Јабланица, Криви Вир, Добрујевац, Добро Поље, Мали Извор, Рујиште, Луково и Ртањ, која припадају основној школи у Бољевцу. Четворогодишње школе у насељу и селу Боговина припадају основној школи у Подгорцу, док четворогодишње школе у Подгорцу Тимок, Савинцу, Оснићу Тимок, Оснићу село, Оснићу Буково и Врбовцу припадају основној школи у Сумраковцу. С обзиром на неповољна демографска кретања, не очекује се потреба за проширењем мреже четворогодишње школа.

Средње образовање

Постојећа средња школа Никола Тесла, у Бољевцу (коју сада похађа 300 ученика у оквиру четири смера: гимназија, економска школа, прерада дрвета и прерада метала) и у будуће ће просторно и функционално задовољавати потребе становништва општине Бољевац, уз обезбеђење подједнаке доступности за кориснике целе општине. Повећање избора смерова и занимања и постојећих капацитета средњошколског образовања подразумева постепену трансформацију школског система и повећање гравитационог подручја школа. Одређене планске смернице у овој области су:

- опремљеност школа потребним садржајима, као што су специјалне наставне просторије, библиотеке, трпезарије и ресторани, спортски терени и остале пратеће услуге;
- побољшан квалитет наставе и понуда адекватног и модерног знања и вештина;
- организовање јачког интерната при школи и организован систем приватних станодаваца;
- увођење приватних средњих школа специфичних профила и знања.

Развој нових средњошколских установа у јавном и приватном сектору, и њима комплементарних спортско-рекреативних и услужних садржаја усмераваће се и стимулисати на подручју Бољевца.

Здравствена заштита

Општина Бољевац има дом здравља који се налази у самом насељу Бољевац и, према подацима из ППО 2011.године, упошљава: 10 лекара специјалиста, 2 стоматолошка специјализанта, 10 доктора опште медицине, 2 стоматолога, 8 виших медицинских техничара, 56 медицинских техничара.

Поред главне зграде дома здравља у Бољевцу, на територији општине у функцији су још и амбуланте у насељима: Криви Вир, Луково, Јабланица, Ртањ, Рујиште, Бачевица, Добро Поље, Валакоње, Боговина, Подгорац, Сумраковац, Савинац, Оснић и Врбовац. Здравствену помоћ грађани општине Бољевац, путем специјалистичког упута, добијају и у болници Зајечар, односно здравственим установама у Нишу или Београду. Упркос доброј мрежи амбуланти по насељеним местима општине Бољевац, број лекара на број становништва је испод републичког просека.

Планско опредељење је виши квалитет примарне здравствене заштите и обезбеђење уједначеног приступа за све становнике како би се смањиле неједнакости између корисника из урбаног и сеоских насеља. Обезбеђивање веће доступности услуга примарне здравствене заштите становништву на руралном подручју подразумева прилагођавање рада здравствених служби потребама локалне средине. Развој примарне и специјализованих облика здравствене заштите, у јавном, јавно-приватном и приватном сектору, усклађиваће се и са развојем туризма у насељима са туристичким функцијама.

Предвиђено је организовање комбинованих мобилних здравствених и апотекарских служби које ће, периодично и по позиву, пружати услуге примарне и специјалистичке здравствене заштите становништву руралног подручја. Приоритет има развој специјализованих мобилних медицинских екипа за заштиту мајке и детета, школске популације и старих лица.

Значајно ће се вршити активно укључивање приватног сектора, посебно у насељима с туристичком функцијама и развијенијим сеоским насељима, у којима није организовано пружање услуга јавног сектора.

Предвиђена је реконструкција појединих и опремање свих станица и амбуланти савременом медицинском опремом. Виши квалитет услуга здравствених станица обезбедиће сталне а здравствених амбуланти повремене услуге лекара опште праксе и стоматологије и пружање лабораторијских и апотекарских услуга. Врсте услуга и интензитет опслуживања корисника

прилагођавање се и проширивати према потребама и здравственом стању становника.

Социјална заштита

Планско опредељење је обезбеђивање доступности услуга социјалне заштите становницима руралног подручја општине, у првом реду, најосетљивијим циљним групама - деци без родитељског старања и старим лицима. У складу с тим опредељењем, центар за социјални рад у Бољевцу ће организовати пружање услуга социјалне заштите у свим насељима општине.

Потребе за различитим облицима заштите старих лица, нарочито у сеоским насељима, повећаваће се с већим уделом старачких (самачких и двочланих) домаћинстава која ће све теже решавати свакодневне текуће проблеме (снабдевање, здравствена заштита и друге врсте услуга). У том смислу, неопходно је повезивање институција примарне здравствене заштите (дом здравља) са институцијама социјалне заштите (центар за социјални рад) и развој мултидисциплинарног тимског рада ради задовољавања потреба за различитим облицима заштите старих.

Локална самоуправа, у сарадњи са приватним сектором, понудиће модалитете смештаја, заштите и бриге пензионерима и старим лицима које ће бити економски исплативе и одрживе. Развијаће различите модалитете смештаја, заштите и бриге о пензионерима и старим лицима, као што су:

- заједнице становања старих људи и модификовани типови домова за старе - организовано пресељење старих домаћинстава (уз сагласност истих) из мало приступачних планинских заселака у центре заједнице насеља или насеља са појединим функцијама, у објекте за живот старачких домаћинстава са малом окућницом чиме би се они приближили одговарајућим услугама јавних служби и остварили квалитетнији живот;
- форме доживотног издржавања уз контролу и супервизију надлежних служби и специјализованих организација;
- мобилне екипе које би радиле на непрофитној основи у тзв. отвореном смештају.

Управа и администрација

Планско опредељење је интензивнији развој административно-управних послова и јавни сервис за грађане, проширењем врсте услуга и повећањем квалитета кадровске и техничке опремљености и доступности постојеће мреже месних канцеларија. Остваривање тог опредељења обезбедиће се пружањем:

- стручне помоћи грађанима при обраћању општинској управи, обављању послова са појединим органима управе, издавања уверења, аката и других потребних докумената (нпр. прибављање потребних услова и дозвола за изградњу објеката);
- организовањем повремених рада службе катастра непокретности, грађевинске, комуналне, санитарне и других инспекција и др.

Установе културе

Културни објекти су позиционирани у насељу Бољевац и то су: **Културно-образовни центар (КОЦ)**, који у свом склопу има биоскопску салу, галерију модерних уметности, тканицу, односно радионицу за традиционалне примењене уметности, библиотеку и Музеј „Тимочке буне“ који је физички одвојен од саме зграде КОЦ-а. Културне манифестације и догађаји изводе се у објекту саме установе али и на спољној бини КОЦ-а, те у оквиру других друштвених објеката. Друштвени објекти су присутни у већем броју и воде се као **Клуб пензионера** у насељу Бољевац, односно **Домови културе** у насељима: Бачевица, Боговина село и Боговина насеље, Врбовац, Добрујевац, Добро Поље, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мирово, Рујиште, Подгорац, Савинац, Сумраковац, Оснић, Оснић-Буково, Оснић-Тимок, Валакоње и Бољевац село.

Друштвени и културни живот општине Бољевац (прославе, заветине, рад неформалних група и др.) везује се по селима за Домове културе те је и спремност заједнице да улаже у саме објекте велика.

Очување српског историјско-културног наслеђа важно је укључивање у европску мрежу о баштини (European heritage network).

Улагање у развој културе треба да омогући развој општег нивоа културе и понашања људи, отвори нове видове уметничког стваралаштва и подстиче неговање односа пажње према културно историјском наслеђу. Посебну пажњу потребно је усмерити на заштиту културних добара, израду документације и информационог система о историјској и културној баштини и њихово повезивање са културним садржајима. Програми културне обнове треба да обухвате широку скалу развијања знања, уметности, литературе, информатике као и урбанистичке, архитектонске, технолошке и друге креације. Културно – образовни центар Бољевца је установа која се бави културном делатношћу, препознатљива је по етно-културној манифестацији Црноречје и програмима као што су: изложбе слика, књижевни сусрети, концерти и сл.

Аматерско позориште и многобројне фолклорне групе негују изворну народну уметност где се као посебна вредност истиче очувана народна ношња стара преко 70 година. **Посебну вредност општине представљају манастири:** Лапушње са црквом Св. Николе у Лукову и Крепичевац у Јабланици оба из 15. века, као и црква Св. Илије у центру општине.

Од споменичких вредности под заштитом државе су: манастир Лозица и зграда општине у Кривом Виру која је из времена Тимочке буне, зграда музеја у Бољевцу, као и механа и Основна школа у насељу Луково.

Даљи развој културе у Бољевцу треба организовати у оквиру Културног центра уз настојање да се задовоље потребе грађана и туриста.

У развоју културних делатности приоритетним се сматра употпуњавање мреже библиотека, уређење објеката сеоских домова културе, сала за приредбе и одговарајућих простора у школама за ову намену као и боља организација културних и јавних манифестација.

Будући да библиотеке припадају основним културним садржајима, потребно је развијати огранке библиотеке у сеоским насељима или заједничке библиотеке за два-три мања насеља. Потребно је предвидети простор за библиотеке у свим школским објектима остављајући могућност да, према просторним могућностима, представљају део библиотечарске мреже

за све групе корисника.

Потребно је очување, унапређење и промоција свих постојећих културних вредности и садржаја од Завичајне куће вајарке Љубинке Савић-Граси у селу Илино, Зграде Музеја Тимочке буне до заштићених објеката градитељске и друге вредности. У сеоским насељима неопходна је реконструкција и налажење начина за адекватно одржавање домова културе имајући у виду њихов значај за подстицање друштвеног живота на руралном подручју. Неопходан је развој нових програма и повећање њихове доступности корисницима, организовањем различитих секција, клубова и радионица (фолклорне секције, клубови младих, аматерска позоришта и сл).

Објекте културе и културне делатности функционално и садржајно повезати са туристичким и спортско – рекреативним активностима.

Локална самоуправа ће обезбедити подршку јавног и приватног сектора програмима локалних културних друштава и група и њиховом укључивању у еко и етно-туристичку понуду подручја.

1.5.ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Напомена: Основна концепција просторног развоја привредних делатности заснована је на досадашњој доброј планерској концепцији из Просторног плана општине Бољевац из 2011.године који је добро валоризовао потенцијале и ограничења, а у новом Просторном плану се ова концепција даље планира и развија за плански период, уз потребне корекције и допуне у складу са планским и стратешким одређењима Републике Србије и Тимочке крајине, а у складу са проглашеним режимима заштите и коришћења простора.

Свим деловима планског подручја (уколико у њима не преовлађују шумске површине) одговара оријентација пољопривреди, метало-прерађивачкој индустрији, текстилној индустрији, индустрији рударства и енергетике, дрвној индустрији и туризму (еко-туризму).

С обзиром на природне и привредне ресурсе, потенцијале, конкурентске предности и традицију, локална предузећа општине Бољевац се морају ослонити на даљи развој и искоришћење доступних природних добара, уз решавање власништва и заинтересованости потенцијалних инвеститора за позитивно пословање фирми. Ово би свакако значило свођење броја запослених на реалан ниво како би ова предузећа ушла у позитивну зону пословања али и налажења нових власника који ће бити заинтересовани за производњу са профитом и обнављање старих и налажење нових тржишта за пласман својих производа ових фирми, уз могуће дељење ових компанија и приватизацију само потенцијалних погона, уколико се покаже да би ово могло бити решење. Кључна је даља успешна сарадња општинских фирми у домену заједничког наступа на тржишту и продаје финалних производа као и проактивно праћење светских трендова дизајна и пласмана уз појачани акценат на истраживање и освајање нових тржишта посебно у области металске и дрвно-прерађивачке индустрије.

Изузетно је битан детаљ - развој сектора малих и средњих предузећа у циљу стварања динамичније привредне климе и решавања проблема запошљавања локалног становништва. У измењеним условима пословања, након великих проблема, неповољног привредног окружења и започетог процеса реформи у Републици Србији и региону, развој пословног предузетништва мора добити нове димензије као главни покретач привредног развоја општине Бољевац и генератор нових радних места. У овом тренутку, а посебно имајући у виду да нема посебно успешних великих предузећа у општини (2009. године општина Бољевац је постала домаћин фирмама „Еуроаква“, „Миленијум груп“ и „Испоинт“), даљи развој привреде је у великој мери упућен на мала и средња предузећа. Мала и средња предузећа ће се развијати и кроз сарадњу са страним и домаћим инвеститорима – са великим предузећима у општини, ближем окружењу и Републици Србији. Посматрано по делатностима, мала и средња предузећа ће се највише развијати у традиционалним гранама – прерађивачкој индустрији.

Имајући у виду очекивани даљи развој финансијског и банкарског тржишта у Републици Србији и региону, један од приоритета привредног развоја општине Бољевац, јесте остваривање повољне инвестиционе климе за даљи развој предузећа и предузетништва, обезбеђивањем пореских олакшица и привлачењем заинтересованих инвеститора и банака, ради обезбеђења средстава за повећано финансирање, пре свега, дугорочних пројеката.

Заједно са развојем сектора малих и средњих предузећа, посебну пажњу требало би поклонити и развоју микро-бизниса и тзв. породичних фирми (укључујући занатске, трговинске и друге радње, задруге, туризам и сл.), као основним карикама у привредном ланцу и делу сектора развоја предузећа и предузетничких радњи.

Грађевинско земљиште и земљишна политика

Развој и уређење грађевинског земљишта је део политике развоја градова и насеља, која треба да представља део укупне развојне политике земље, региона и општина. Како развој у целини представља политику мобилизације приватних и јавних ресурса у циљу општег привредног развоја, тако и развој грађевинског земљишта као репродуктивна активност треба да представља основну компоненту развоја локалних самоуправа. Општина Бољевац и појединачна насеља треба да предузму активности које представљају логистику њихове реализације:

- извршити ажурирање катастра;
- убрзати процедуру издавања одобрења за изградњу и сагласности;
- дефинисати грађевинско земљиште (за јавне и остале намене);
- евидентирати све облике бесправне изградње;
- евидентирати муниципалну (општинску) имовину;
- регистровати појавне облике увећане вредности грађевинског земљишта и његово приватно присвајање као

- незарађене дохотке;
- трагати за механизмима успостављања партнерства јавног и приватног сектора
- спречавати претварање ољопривредног у грађевинско земљиште, посебно у заштитним појасевима инфраструктурних коридора;
- заштитити вредне пределе и културна добра;
- заштитити животну средину.

Привреда општине Бољевац, као и Република Србија у целини, суочава се са тешком економском ситуацијом која резултира високом стопом незапослености, смањењем становништва, све већим процентом социјално угроженог становништва и сиромаштва. Општина Бољевац има добар положај према крупним географским целинама и просторима у којима се налазе значајни природни ресурси Републике Србије. Положај општине је повољан у односу на саобраћајнице, развијене привредне регионе и значајне пословне центре. Без обзира на то, општина данас спада у привредно недовољно развијене регионе Републике Србије.

План развоја привреде

Циљ општине Бољевац је оснажити и развити мала и средња предузећа, чији су индикатори повећање броја новоформираних предузећа и повећање броја запослених и то у области метало-прерађивачке, индустрије рударства и енергетике и дрвно-прерађивачке индустрије. Због недостатка финансијских средстава и знања, веома је важно привући стратешке инвеститоре у наведене области индустрије. Актуелна је производња производа од прерађеног дрвета из Србије, те нагласак треба ставити на финалну обраду дрвета и развој локалних тржишних марки (нпр. развој нарочитих елемената намештаја и слично), а можда има и потенцијала за удруживање са неким другим већим предузећима у региону, ради ангажовања радне снаге. Такође, остаци од прераде дрвета би се могли искористити као енергент за грејање (биомаса). Такође, треба поспешити реструктурирање у области индустрије, односно повећати општинске капацитете за подржавање оснивања малих и средњих предузећа, као и стварање повољне пословне средине (нпр. општински услужни центар), са могућностима претварања постојеће индустријске инфраструктуре у пословне центре за мала и средња предузећа.

Мере, које треба спровести, ради остварења наведеног приоритета су:

- стварање услова за пружање саветодавне подршке;
- стварање услова за стручно усавршавање у складу са потребама тржишта и
- развој услужних и занатских делатности.

Пројекте, које треба реализовати:

- оснивање канцеларије развојног предузетничког центра,
- средњошколско усмерење кадрова (пољопривреда, туризам, грађевинарство) и преквалификација према потражњи тржишта,
- изградња занатско-пословног центра,
- изградња фабрике за производњу еко-биља.

Уз адекватан пословни амбијент и одговарајућу законску регулативу постоји потреба и могућност за бржим развојем малих и средњих предузећа, а пре свега производних делатности и то: бољим коришћењем привредних ресурса, бољим коришћењем неискоришћеног пословног простора уз набавку савремене опреме, примену нових технологија и знања као и освајањем производње низа производа, који до сада нису произвођени.

Уз активну сарадњу локалне заједнице и републичких органа, потребно је, предузети активности, како би се ангажовали постојећи капацитети, створили услови за отварање нових предузећа уз подршку и олакшице, које се налазе под ингеренцијом Општине Бољевац.

Сви парцијални напори да се општи губитак економског потенцијала индустријске средине општине Бољевац, надомести формирањем мањих привредних капацитета на традиционалној основи и развојем терцијарног сектора, коришћењем постојећих искустава и сопствених средстава у приватној иницијативи, до сада, нису дали одговарајуће резултате.

Циљеви привредног развоја општине Бољевац

Циљеви прецизније показују какве резултате заједница жели постићи. Циљеви су много више описни и конкретни него визија и треба да се директно вежу за налазе до којих се дошло проценом локалне привреде.

Основни дугорочни циљ привредног развоја општине Бољевац јесте постизање пуне запослености и континуирано повећавање економског просперитета локалног становништва, подстицањем динамичног раста у делатностима које су способне за конкурентски наступ на домаћем и извозном тржишту.

Општи циљ општине Бољевац је стварање повољног амбијента за инвестирање у развој привреде, зарад повећања запослености и јачања конкурентности.

Поред наведених стратешких циљева, пред општином Бољевац су и трајно утврђени следећи циљеви (који нису обухваћени Стратегијом одрживог економског развоја, али су присутни из ранијих Планава развоја општине Бољевац):

- 1) Стварање услова за развој пословне структуре (мере и активности):
 - припремне активности за развој пословне структуре,
 - оснивање Канцеларије за промоцију локалног одрживог економског развоја општине Бољевац (КЛЕР),
 - подизање капацитета комуналног предузећа и побољшање комуналних услуга грађанима и привредним субјектима,
 - управљање тврдим отпадом у домаћинствима и привредним субјектима,
 - оснивање индустријске зоне Бољевац,
 - подизање капацитета општинске туристичке организација општине Бољевац,
 - подизање капацитета образовних институција у општини Бољевац,

- изградња туристичког центра и комплекса Ртањ (израда детаљног урбанистичког плана насеља Ртањ),
 - успостављање боље сарадње са републичком владом и националним институцијама како би се развила пословна инфраструктура у општини Бољевац.
- 2) Стварање услова за убрзани развој локалних малих и средњих предузећа и предузетничких радњи у туризму, пољопривредно-прехрамбеној индустрији, преради лековитог и ароматичног биља и цвећа (производњи чајева, природне козметике, ...), индустрији прераде дрвета и индустрији метала (мере):
- оснивање Удружења предузетника општине Бољевац,
 - оснивање Центра за развој еко и етно туризма Зајечарског округа,
 - успостављање регионалних привредних манифестација – Зајечарски пословни сабори,
 - успостављање регионалних привредних кластера са седиштем у Бољевцу,
 - оснивање бизнис инкубатора општине Бољевац,
 - успостављање здравственог и СПА туризма општине Бољевац.
- 3) Стварање услова за ефикасно искоришћење природних ресурса и убрзани развој локалних пољопривредних газдинстава и задруга (мере):
- оснивање Руралног иновационог центра општине Бољевац,
 - увођење и одржавање стандарда добре пољопривредне праксе у регистрованим пољопривредним газдинствима општине Бољевац,
 - унапређење пољопривредне производње у регистрованим пољопривредним газдинствима општине Бољевац,
 - унапређење продаје пољопривредних производа,
 - унапређење производње лековитог и ароматичног биља,
 - подизање капацитета Ветеринарске станице Бољевац.
- 4) Стварање услова за побољшање живота и пословања у сеоским насељеним местима општине Бољевац (мере):
- оснивање локалних акционих група (ЛАГ) у селима општине Бољевац,
 - оснивање локалних територијалних развојних кластера у селима Бољевац,
 - обнова инфраструктуре у селима општине Бољевац,
 - ревитализација културног наслеђа у селима општине Бољевац,
 - уређење Гретиног парка и санација базена на Ртњу.

Основни правци привредног развоја општине Бољевац

Привредни развој општине Бољевац, засниваће се на:

- 1) јачању извозне оријентације привреде, посебно индустријских грана са традицијом и реномеом (метало-прерађивачка, индустрија рударства и енергетике, дрвна индустрија и текстилна индустрија);
- 2) подизању квалитета сектора услуга (транспорта, комплементарне услуге и др.);
- 3) даљем интензивном развоју сектора малих и средњих предузећа, уз јачање њиховог међусобног повезивања, као основног генератора раста конкурентности и запошљавања;
- 4) повећавању транспарентности пословања и побољшању инвестиционе климе.

1.5.2. РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Планске поставке развоја пољопривреде, шумарства, ловства и водопривреде презентоване су у тачки **1.2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА**

1.5.3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ИНДУСТРИЈЕ

Размештај индустрије општине Бољевац

Основна концепција просторног размештаја индустрије општине Бољевац јесте:

- рационалније и ефикасније прихватљиво коришћење грађевинског земљишта у постојећим индустријским зонама и локалитетима, нарочито у општинском центру и његовој рубној зони;
- децентрализација привредног развоја формирањем нових зона/локалитета задовољавајуће уређености/опремљености техничком инфраструктуром (од минималне до потпуне опремљености) за смештај малих и средњих предузећа, у складу са локационо-развојним потенцијалом простора, ограничењима расположивих ресурса воде и интересима локалне заједнице и
- повећање саобраћајне и комуникацијске доступности постојећих и планираних локација, не само у општинском центру, већ и у другим насељима општине, обезбеђењем квалитетних веза са мрежом државних путева.

У просторној структури општине Бољевац, издвојили би се следећи индустријски центри:

- привредно-индустријске зоне – Бољевац, Боговина и Мирово;
- мали индустријски центри – насеља са 50 – 100 запослених у индустрији – Валакоње;
- врло мали индустријски центри – насеља са мање од 50 запослених у индустрији – Луково, Јанков Брег, Ртањ, „војни комплекс“ - на државном путу ИБ 395.

С обзиром да су индустријски погони лоцирани на градском грађевинском подручју општине Бољевац, тежња је да се у наредном периоду изврши анализа размештаја индустрије и малих и средњих предузећа на сеоском подручју, преиспита

постојећа намена индустријске зоне и остави отвореним за промену намене индустријске капацитете чија приватизација и реструктурирање нису завршени. То се првенствено односи на зону града, која је у просторној целини претежно стамбене намене.

Полазећи од опредељења за развој малих и средњих предузећа на подручју општине Бољевац, могу се предвидети мањи индустријски комплекси и локалитети и њихово, евентуално повезивање дуж државних путева, без формирања већих, континуалних индустријских зона.

Близина околних туристичких и градских центара, код којих је значајна концентрација и пролазност становништва – Ртањ, Сокобања, Параћин, Књажевац, Зајечар, подразумева могућност пролазности и кроз општину Бољевац, што значи и потенцијал за његов економско-привредни раст и развој.

1.5.4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ УСЛУЖНИХ СИСТЕМА

На подручју општине Бољевац, услужне делатности су недовољно развијене, а заступљене су углавном кроз трговину и услужно занатство. Ове делатности обављају привредни субјекти регистровани за обављање трговине на мало и велико, угоститељство, саобраћај, извођење грађевинских радова, финансијско посредовање, активности у вези са непокретностима, осигурање, образовање, здравство, социјални рад, разни занати и остало. У протеклом периоду, систем услуга је трансформисан из друштвеног у приватни сектор. Услужне делатности обухватају комерцијалне делатности у домену пружања услуга свих врста усмерених ка задовољењу најширег спектра заједничких потреба становништва: од задовољења свакодневних потреба, до оних повремених и ванредних, у терцијарном и кварталном сектору.

РАЗВОЈ УСЛУЖНИХ СИСТЕМА има тржишни развојни карактер. У условима велике развојне неизвесности, тешко их је програмски и просторно дефинисати. Потребе се реализују кроз тржишне законе и ове функције настају и нестају са променама потражње. Зато треба омогућити ефикасније дејство тржишта и створити основ за улагање у широк спектар активности, пошто оне подижу укупни стандард живота. Планиран је у два нивоа:

- Општи насељски центри који садрже функције јавних служби, управе, заштите и комерцијалне функције из домена услуга свих врста (трговине, угоститељства, пословања, занатства...).
- Специјализовани центри садрже искључиво или примарно услужне делатности (трговина специфичним производима, угоститељски центри; примарно производно-пословне (примарна обрада и паковање пољопривредних производа, продаја на велико, сабирно-дистрибутивни центар пољопривредних производа, погони за прераду дрвета и других материјала и израду различитих производа...). Ранг им може бити насељски (у функцији локалних потреба и економије), општински и виши. Специјализовани центри вишег ранга су, по правилу, системи делатности у функцији основних привредних грана као што је пољопривреда, експлоатација природних ресурса и туризам.

ПРОСТОРНИ РАЗМЕШТАЈ УСЛУЖНИХ ДЕЛАТНОСТИ - у мрежи насеља, систем услуга треба да прати хијерахију насеља: код сеоских насеља за задовољење свакодневних потреба, а код центара насеља за повремене и специфичне потребе, сразмерно рангу управних делатности и активности из области друштвене инфраструктуре.

Општи насељски центри планирани су у општинском центру Бољевац и ЦЗН Боговина и Луково. У њима треба унапређивати постојеће и у складу са бројем становника из гравитационог подручја и њихових потреба, развијати услуге из области кварталног и терцијарног сектора.

Специјализовани центри општинског значаја могу се планирати у Бољевцу (трговинско- дистрибутивни), а у ЦЗН Боговина и Луково локални (трговина, угоститељство, пословање, занатство). Насеље Ртањ се истиче као специјализовани туристички центар и услужни сектор треба да развија услуге туристима и становништву. У неким примарним сеоским насељима такође се могу формирати мањи локални општи или специјализовани производно-услужно-занатски центри са специфичним садржајима, карактеристичним за насеље (производња, прерада и продаја пољопривредних производа), прерада дрвета за разне потребе, производња вина у насељима са претежно виноградарском културом, прерада, складиштење воћа и шумских производа у насељима у брдском реону, туристички центри у Ртњу, Илину, Мирову и широј околини Бољевца, односно путном правцу од Параћина преко Бољевца ка Зајечару и Неготину, са укључењем садржаја коридора Х.

Развој кластера - просторна организација услужних система одвијаће се и кроз низ кластера специјализованих услуга, уз укључивање приватне иницијативе на свим нивоима услуга: ратарски и повртарски, виноградарски, воћарски, сточарски, сакупљање, прерада и дистрибуција шумских плодова, услуга, лековитог биља и печурака, у шумарству и преради дрвета, туризма и сеоског туризма, лова и риболова.

1.6.ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Туризам

Општи циљ развоја туризма, организације и уређења туристичких и спортско - рекреативних простора Бољевца, заснива се на увођењу и поштовању принципа одрживог развоја, првенствено у погледу рационализације коришћења природних ресурса, очувања и заштите природе и унапређења квалитета животне средине.

На бази утврђене туристичке атрактивности и функционалности простора општине Бољевац могуће је развијати неколико видова туризма:

- рекреативни;
- екскурзионо-ђачки;
- излетнички и викенд туризам;
- екстремни спортови и авантуристи (параглајдинг, планинарство...);
- ловно-риболовни;
- манифестациони;
- транзитни;
- припрема спортских екипа.

Карактеристике туристичке тражње

Савремен начин живота не дозвољава дуже годишње одморе, тенденције су краћи (3-5 дана) и чешћи (2-3) годишњи одмори. Истраживања у туризму показују да су потенцијалним туристима интересантније тзв. нове, неистражене дестинације. Доступност дестинације (брз долазак), квалитетан смештај (који подразумева присуство и поштовање стандарда), сигурност у испуњење захтева из туристичке понуде, могућност откривања, тј. истраживања и упознавања нечег новог (нова искуства) су основни разлог одабира дестинације за модерног туристу, где је шанса Бољевца.

Мотивација долазака - Стварати имиџ у понуди: очувана природа, очувана традиција у начину живљења, мир и спокојство јер се не стреми масовном туризму, већ индивидуалном туристи; могућност за бављење екстремним спортовима због саме конфигурације терена; повољне цене у односу на конкуренцију. Маркетинг мора бити постављен на реалним основама како би довео туристу у дестинацију, а испуњење очекиваног и обећаног ствара мрежу нових потенцијалних гостију (најбољи вид маркетинга је, доказано у пракси, преношење утисака — *mouth to mouth* тј. жива реч о утисцима из дестинације госта који је већ био).

План конурентности се заснива на скупу оригиналних специфичности које Бољевац може да понуди. И ако мала по површини, општина Бољевац има веома богату ризницу природног наслеђа које се може валоризовати запотребе развоја туризма. То употпуњава и својим културним добрима, у првом реду манастирима, тако да њена туристичка понуда испуњава претпоставку да је туризам стратешка и дугорочна линија развоја општине Бољевца.

Општина Бољевац се налази у источној Србији, где се могу издвојити три морфолошке целине: црноречка котлина у којој је смештено и градско насеље Бољевац, брдско окружење и планинско подручје Кучајских планина, Самањца, Ртња, Тумбе, Слемена и Тупижнице. Североисточни део заузимају ниска побрђа и површи, чиме је предиспонирана саобраћајна везаност Бољевца са Зајечаром и другим суседним општинама.

Други геоморфолошки ресурси су:

- композитна долина Црног Тимока;
- клисура и кањон Радовањске реке;
- Девојачка и Боговинска пећина као основе за развој спелеолошког и екотуризма а у непосредној близини на територији општине Бор: Лазарева и Злотска пећина.

Посебну специфичност овог краја представљају **бројни водотокови** који потичу из јаких врела. Према неким истраживањима, општина Бољевац спада у ред општина које су најбогатије водом (односно њене површине и броја извора и водотока). Управо ови хидролошки ресурси могу постати окосница излетничког, рекреативно-риболовног и екотуризма:

- Црни Тимок - највећи ток у општини Бољевац, који тече кроз централни део општине и низводно од Зајечара, са Белим Тимоком гради јединствену реку, а посебно је атрактивно његово врело у Кривом Виру;
- Арнаута - река за коју су везана и многа историјска догађања и народна предања, представља десну притоку Црног Тимока и реку која протиче кроз само насеље Бољевац;
- Радовањска река - чиста и бистра вода, велелепна клисура и кањон, богата рибом и разноврсном флором дуж своје долине;
- Грабовачка и Злотска река - леве притоке Црног Тимока, такође атрактивни простори за излетнички и рекреативни туризам.

На територији општине постоје неколико вредних културно-историјских споменика:

- изнад села Јабланица налази се манастир Крепичевац, са црквом Свете Богородице из 1500. године;
- недалеко од села Луково налазе се рушевине манастира Лапушње, са црквом Светог Николе из 1501. године, задужбине кнеза Богоја и његове жене Маре. Један од очуваних живописа цркве чува се у Народном музеју у Београду;
- у селу Криви Вир, налази се манастир Лозица из XIV века.

Манифестације у општини Бољевац нису бројне. Позната је манифестација Црноречје, која пропагира народно стваралаштво и етно мотиве краја (Семинар народних игара одржан је само једном) а од прошле године предтакмичење дувачких оркестра за Сабор трубача у Гучи је прикључен овој манифестацији. Општина жели да улаже и у наредном периоду у ову манифестацију, сматрајући да ће ова манифестација задобити шири, регионални карактер.

Побољшање постојећег стања

Ради побољшања постојећег стања туризма потребно је искористити постојеће шансе, а смањити постојеће слабости, следећим активностима:

- позитиван однос грађана према госту;
- организовати тематске едукативне трибине;
- организовати гостовања у медијима (позвати представнике из Министарстава за туризам, НИП, финансије, ТОС-је);
- организовати различите манифестације које ће популарисати туризам међу суграђанима;
- увести олакшице (у смислу ослобађања од такси, ефикаснијег добијања потребних докумената, подршка и лобирање у добијању подстицајних средстава из републичких фондова и сл.) за градњу или реконструкцију смештајних

- објеката у Бољевцу и околини;
- унапређење ловишта кроз изградњу неколико мањих смештајних објеката, како за ловце, тако и за потенцијалне туристе;
- радити на одржавању доброг стања ловишта, броја дивљачи и објеката од значаја за ловце (чеке).

Организација и уређење туристичких простора

Према природним и створеним туристичким ресурсима подручја и критеријумима тражње ширег круга туристичке и рекреативне клијентеле, понуда туристичког подручја засниваће се на следећим **доминантним видовима туризма**:

1. *планинском туризму и рекреацији* - на планинским секторима: планина Ртањ и Кучајске планине, са разноврсном целогодишњом понудом како у зимској сезони (санкање, нордијско скијање), тако и у летњој сезони (планинарске и излетничке туре, јахање, планински бициклизам, параглајдинг, и др), уз сеоски, ловни, еколошки и друге видове селективног туризма;
2. *туризму, спорту и рекреацији и здравствено-рекреативном туризму на воденим површинама* - са летњом понудом на планираним вишенамским водоакумулацијама и рекама, уз планински, сеоски, риболовни, ловни и друге видове туризма – овај вид туризма једним делом ће се активирати уз интеграцију са развојем туристичких садржаја Бованске и планиране Боговинске акумулације;
3. *транзитном туризму* - првенствено на пунктовима дуж државног пута IB36 – Криви Вир – Бољевац (са рецептивно-информативним пунктовима и етно-пунктовима) као веза са Зајечаром у интеграцији туристичких активности, и државни путеви ПА 218 и ПА 219, као туристички коридор на правцу Бољевац – Ртањ и даље према Сокобањи, уз функционалну интеграцију са туристичком понудом окружења првенствено Рујишта;
4. *сеоском туризму* - са целогодишњом понудом, уз планински, еко и етно-туризам, ловни туризам, производњу еко-хране, етно-занатских производа и др, у близини туристичких и рекреативних комплекса, центара и места комерцијалне и друге понуде туризма;
5. *културно-историјски туризам* – као специфична врста туризма са посебним потенцијалима код насеља Криви Вир и Луково на месту где је подигнута Тимочка буна.

Садржаји туризма, рекреације и спорта на подручју општине Бољевац су предеоно зонирани према локалитету пунктних места и степену и значају заштићености природног добра, односно резервата. Садржаји туристичке понуде у простору обухватиће туристичка места, комплексе и пунктове као и објекте у склопу посебне – туристичке инфраструктуре (излетничке и планинарске стазе, бициклистичке стазе, споретки терени и др.)

Полазећи од анализе природних (са становишта географског положаја, природних услова, пејсажних квалитета) и антропогених туристичких потенцијала (са становишта туристичке традиције, могућности смештаја, угоститељских капацитета, културно-историјског наслеђа, амбијенталних вредности насеља са традиционалним начином изградње и уређења простора и др.), као и основних туристичких тачака и коридора који омогућавају контакт са природним и предеоном целинама и насељима, издвојене су три **предеоне целине** које, према одликама и међусобном прожимању, представљају сегменте специфичне туристичке понуде у простору општине, и то:

1. **Западна предеона целина** – обухвата простор Кучајских планина са посебном подцелином Лазарев кањон. Просторним планом се предвиђа да туристички садржаји и понуде на овом простору буду део интегралне понуде Кучајских планина Деспотовца, Параћина и Бора. У ову туристичку целину се у укључују, са својим специфичним предеоно-културолошким садржајима и насеља која тангирају овај простор (Криви Вир, Јабланица, Подгорац, Боговина, које као насеље са специфичном функцијом треба да обезбеди друге намене, сервисне, услужне, као допуна туристичкој понуди). Преко 50% површине западне предеоне целине је на висини преко 750 mnm, са изузетним вредностима лепоте предела. Специфичани предели под шумама, са теренима великог нагиба и успона, пространства ливада и пашњака, условили су планирање посебних видова туризма (планинарења, брдско пешачење, параглајдинг и други екстремни спортови...), са најмање потребних улагања у туристичку инфраструктуру.
2. **Јужна предеона целина** – са планином Ртањ као централним мотивом, обухвата јужни део општине са Специјалним природним резерватом Ртањ, селом Ртањ и селом Рујиште са мотивима и потенцијалима који треба да афирмишу овај простор у туристичком смеру. Насеље Ртањ је планирано као насеље са специфичним функцијама, односно центар ове туристичке целине. Надморска висина је од 350 mnm до преко 1000 mnm, са највишим врхом општине Шиљак 1570 m.
3. **Централна предеона целина** – обухвата најшири и најразноврснији, у туристичком погледу, простор општине. Централно место овог простора је Боговина са планираном вишенамском акумулацијом и бројним културно-историјским споменицима и археолошким локалитетима. Природно добро Боговинска пећина је у оквиру ове просторне целине. Овај простор треба да повеже западну и јужну предеону целину са понудама свих видова туризма, а развијаће се уз интеграцију са бројним туристичким ресурсима и природним и културним вредностима у непосредном окружењу и појединачним мањим подпланинским и планинским насељима и представљаће атрактиван туристички простор културолошког туризма, са капацитетима домаћинског туризма;

Најзначајнија постојећа и планирана **туристичка места, комплекси и пунктови** на територији општине Бољевац јесу:

- туристички пунктови:
 1. Ртањ
 2. Пећура (Врело Тимока)
 3. Боговинска пећина
 4. Мала јасенова глава

5. Клисуре Радовањске реке

- Излетишта:
 1. Ртањ
 2. Мрљиш
 3. Кривовирска бања
 4. Сумраковачка бања
 5. Грозничевац
 6. Видовдан
 7. Макивеји
 8. Ваља Рнж
 9. Боговинска пећина
 10. Пећура (врело Тимока)

Предуслов за развој, односно активирање туристичких целина и комплекса јесте њихова функцијска интеграција, у складу са положајем и значајем. То подразумева развој специфичне туристичке понуде и њено обједињавање, формирањем комбинованих туристичких токова и побољшањем квалитета саобраћајних веза. Повећање саобраћајне доступности, повезивање и интегрисање туристичке понуде омогућиће:

- изградња смештајних капацитета, комуналне опреме и јавних садржаја, у првом реду у Бољевцу, а затим према приоритетима и развоју саобраћајне инфраструктуре;
- одржавање путева и изградња пратећих садржаја на путним правцима, и то: пута ИБ реда правац Параћин – Бољевац - Зајечар, пута ПБ реда правац Бољевац - Бор, и пута ПБ реда правац Бољевац - Соко Бања;
- изградња појединих краћих деоница, и целих локалних путних праваца (дефинисаних у поглављу: Саобраћајна инфраструктура);
- активирањем потенцијала за зимске и летње рекреативне активности на обронцима и падинама Ртња (зимску рекреацију - санкање, нордијско скијање, као и летњу рекреацију - јахање, планински бициклизам, планинарење, излете и др.);
- употпуњавање опреме и стаза за брдски бициклизам;
- унапређење образовања, подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање старних језика, развој различитих сервиса и сл;
- пружање одговарајућих погодности инвеститорима: посебно повратницима да улажу у туристичке објекте (планинарске домове, спорт и рекреацију, угоститељске објекте и сл.) и друге туристичке центре;
- унапређење туристичке привреде: преко регионалних туристичких организација наступање у циљу инвестирања у побољшање атрактивности Црног Тимока, планине Ртањ и сл.

У односу на постојеће стање, предвиђа се реконструкција и изградња основних туристичких капацитета (Ртањ), објеката домаћинства (породични пансиони уз стављање одређеног броја викендица у функцију туризма), као и изградња нових смештајних капацитета у туристичким селима и пунктовима.

Неопходна је квалитативна изградња и опремање смештајних капацитета (одмаралишта, домаћинства и викендица), ради њиховог реструктурирања и категоризације према следећим смерницама за:

- домаћинства у општинском центру - реализација мањих хотела, породичних пансиона и луксузних вила уклопљених у пејзаж и зеленило, и/или подизање квалитета постојећих изграђених структура;
- викендице - ограничавање изградње ван грађевинских реона, усмеравање градње у насеља у руралном залеђу, као и стављање одређеног броја викендица у функцију туризма;
- одмаралишта - комерцијално хотелијерство;
- домаћинства у руралном залеђу - ревитализација у нове туристичке структуре и изградња нових смештајних капацитета у оквиру аутентичних туристичких села заснованих на традицији локалних кућа, уз обезбеђење добре комуникације са припадајућем центру заједнице насеља.

Развој туризма у селима

Етно-села су структуре изграђене махом у руралним подручјима и њихова је примарна делатност угоститељска и/или едукативна (нпр. музеји на отвореном). Превасходни циљ ових објеката јесте конзервација споменика руралне архитектуре, и то, неретко, њиховим дислоцирањем с места где су аутентично настали. Овакав модел је у контрадикторности с појмом опстанка и одрживости живота на селу, управо због свог конзерваторског карактера и приступа очувању сеоске баштине и културе. Овакви простори заправо нису намењени становању, већ да буду туристичка атракција с нагласком на услужну делатност.

Етно села треба организовати у типичној локалној форми појединачних објеката, поштујући традиционалну аутохтону архитектуру и специфичности локалне типологије. Село треба да буде и одговарајуће урбанистички уређено, са планским подизањем појединачних објеката и уређењем урбане средине, тргова, путева, и сл. Величине села димензионисати на максимум 50 туриста, смештених у појединачне објекте, при чему величина појединачног објекта не треба да иступа из архитектонског узорка. Код уређења етно села од суштинског значаја је надовезивање на начина живота у прошлости, односно од убедљивости имитирања тог живота. Део сеоског становништва, треба активно да буде укључено у функционисање етно села. Етно села се могу организовати на целој територији општине где постоје услови за њихово формирање и заинтересовани.

За разлику од етно-села, еко-село је облик насеља чији становници желе да живе у складу с природом и настоје да остваре свој основни циљ, а то је самоодрживост заједнице, заштита животне средине и унапређење животног стандарда. Према

Роберту Гилману (Gilman), оснивачу Института Context из Ленглија, који се бави проблемима у вези с одрживошћу друштва, „еко-села су људска станишта, свеобухватне заједнице, и урбане и руралне, које су пријатељски интегрисане у природно окружење и имају способност да се успешно одржавају и у будућности.“ (Gilman R., The Ecovillage Challenge, у Context, 29, стр. 10).

Упоредно посматрано:

- етно-туризам који се ослања на етно-село често води до „комодификације културе“, где се традиције и обичаји претварају у производе за туристе, губећи аутентичност и значај за локално становништво. Овај приступ може деградирати значај културних вредности уместо да их очува и одбити туристе на дуге стазе.
- еколошки туризам који се ослања на еко-село, а састоји се од мањих туристичких пројеката са фокусом на заштиту природе, може створити висококвалитетна искуства за туристе, док истовремено осигурава дугорочне економске користи за локалне заједнице. Ово је уједно и у складу са развојем сеоског туризма који се везује за еко-концепт.

Потребно је увести мере подршке за еко-туристичке иницијативе које укључују мале породичне смештаје, агро-туризам и активности попут едукативних радионица, вођених тура природом и посматрања дивљих врста.

У селима општине Бољевац уводиће се мере подршке за еко- и етно-туристичке иницијативе које укључују мале породичне смештаје, агро-туризам, вођене туре природом, едукативне радионице и посматрање дивљих врста на подручју општине Бољевац, СРП „Ртањ“ и Кучајских планина. Овакав приступ је одржив, доприноси очувању природних ресурса и усклађен је са визијом Просторног плана о развоју туризма у хармонији са природним и културним вредностима простора.

Спорт и рекреација

Рекреативни терени, присутни у Бољевцу, су: **спортска хала и фудбалско игралиште, кошаркашки и рукометни терен.** У Сумраковцу, такође, постоји **спортска хала и игралишта** а на Ртњу, **кошаркашко игралиште**, односно **фудбалско** у Боговини, Подгорцу, Савинцу, Валакоњу и Сумраковцу.

С друге стране, мали број рекреативних терена са својим садржајима подсећа да би се могао направити искорак ка осавремењавању и реновирању постојећих, односно потребно је инсистирати на изградњи нових.

Планина Ртањ, обронци Кучајских планина и Малиника, река Црни Тимок, климатски услови и друге природне благодети, пружају широку лепену за организовање спортских активности током целе године. Могућности за развој туризма су многобројне у зимском и летњем периоду, нарочито заинтересованим за планинарење, параглајдинг, спортове на снегу, брње лековитог биља (Ртањски чај) и др.

Туристичко насеље Ртањ, окружено парком и теренима погодним за планинарење и шетње, као и рекреативно нордијско скијање, спортска хала у Бољевцу, градски стадион и отворени спортски терени у насељима Боговина, Сумраковац, Валакоње, Добрујевац су објекти који су на располагању становницима општине и гостима.

У мрежи спортско-рекреативних објеката повећаће се квалитет опремљености постојећих објеката (свлагационице с мокрим чвором, трибине, зеленило и др.) и спортских терена и проширити обухват мреже на сва насеља на руралном подручју општине, за задовољење потреба локалног становништва и ради укључивања појединих насеља у туристичку понуду општине. Обезбедиће се подршка јавног и приватног сектора развоју и организовању нових спортско-рекреативних садржаја у оквиру туристичке понуде.

Спорт и рекреација су један од услова за подизање физичке и духовне кондиције па је с тим у вези неопходна њихова просторна и садржинска организација. Нови програми рекреације представљају активни допринос обогаћивању туристичке понуде. То би конкретно били:

- програм организованих рекреативних шетњи, који би повезивао места која су географски интересантна и културно и историјски значајна;
- едукативни програми о спорту;
- програми за одмор и припрему спортиста и спортских екипа;
- програм школе у природи са могућношћу упознавања богатства флоре и фауне;
- програм обуке почетника у планинарењу и оријентирингу, аеробне гимнастике, народних игара, ...

Шумско богатство и многобројне врсте дивљачи омогућавају да се интензивније развија ловни туризам док река Црни Тимок која пролази кроз цело подручје општине са њеним притокама омогућава бављење спортским риболовом.

1.7.ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА, ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

1.7.1. Саобраћај

Планом се као стратешким развојним документом општине Бољевац за наредни дугорочни период утврђују основни правци развоја мреже саобраћајница и њихови коридори у складу са плановима вишег реда, према могућностима и утврђеним потребама. Саобраћајни коридори се односе на коридоре који постоје (дефинисани у простору) и планиране коридоре који су дати као стратешки коридори а све у складу са осталим секторским плановима.

Општина Бољевац налази се у источној Србији, у Тимочкој крајини и окружена је градовима Бор, Зајечар, Параћин и општинама Сокобања, Деспотовац, Ражањ и Књажевац. У саобраћајном смислу представља значајну раскрсницу државних путева.

Мрежу саобраћајне инфраструктуре општине Бољевац чине државни путеви I и II реда, општински и некатегорисани

путеви и улице.

Државни путеви на планском подручју, из надлежности ЈП „Путеви Србије“, у складу са Уредбом о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 87/2023, 24/2024, 90/2024 и 28/2025) и исходним Условима за израду планског документа ЈП „Путеви Србије“ бр. 953-3885/24-1 од 04.03.2024.год., су:

- Државни пут *ИБ реда број 36* (Параћин – Бољевац – Зајечар – државна граница са Бугарском (гранични прелаз Вршка Чука)), из правца чвора број 3602 „Грза“, делом деонице **03603**, улази у обухват плана на Км 18+625, наставља целим деоницама **03604**, **03605** и **03606**, затим наставља делом деонице **03607**, и излази из обухвата ППО на Км 63+984 и даље наставља према чвору број 3607 „Селиште“. На предметном државном путу кроз Референтни систем је утврђено 15 мостова. Подаци о овим објектима приложени су у документационој основи предметног плана. На предметном државном путу кроз Референтни систем евидентирана је једна бензинска станица ознаке SSG-36-47.795-L-OMV која је у функцији и налази се ван насеља. Утврђен је њен положај и приложени релевантни подаци о објекту у документационој основи предметног плана. Укупна дужина државног пута *ИБ реда број 36* у обухвату ППО износи приближно 45,36 km. Коловозни застор је асфалт.

У току је израда Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута *ИБ реда Параћин – Зајечар – Неготин*. Коридор планираног државног пута *ИБ реда Параћин – Зајечар – Неготин* са осовином државног пута дат је оријентационо и приказан је на графичком прилогу: Реферална карта број 2а „Мрежа насеља и инфраструктурни системи – Саобраћај, мрежа и функција насеља“. Елементи трасе државног пута са објектима на државном путу (мостови, тунели, петље, раскрснице, денивелисани укрштаји) као и пратећим садржајима у коридору државног пута (базе за одржавање пута и објекти контроле и управљања, паркиралишта и одморишта, уз могућност изградње станица за снабдевање горивом) дефинисаће се предметним просторним планом.

- Државни пут *IIА реда број 218* (Бољевац – Ртањ – Сокобања – Врело – Горња Топоница), од чвора број 3605 „Бољевац“, почетна станица на Км 0+026 (фалш профил чвор 3605, -26м) целим деоницама **21801**, **21802**, наставља делом деонице **21803** и излази из обухвата ППО на Км 15+899 и наставља према чвору број 21703 „Сокобања (Бољевац)“. Укупна дужина државног пута *IIА реда број 218* у обухвату ППО износи приближно 15,90 km. Коловозни застор је асфалт.;
- Државни пут *IIА реда број 219* (Бољевац – Бучје – Књажевац) – Врело – Горња Топоница), од чвора број 21801 „Бољевац (Бољевац Село)“, почетна станица на Км 0+000, наставља делом деонице **21901**, излази из обухвата ППО на Км 15+399 и наставља према чвору број 16903 „Бучје“. Укупна дужина државног пута *IIА реда број 219* у обухвату ППО износи приближно 15,40 km. Коловозни застор је асфалт.;
- Државни пут *IIБ реда број 389* (Стража – Брезовица – Борско језеро), креће од чвора број 3603 „Стража“ у станицама на Км 0+000, делом деоницом број **38901**, пролази кроз чвор број 38901 „Брезовица“, затим наставља делом деонице број **38902** и коначно излази из обухвата у Км 31+071 и наставља према чвору број 38902 „Кучај“. Делом деонице број **38901** од Км 8+042 до Км 14+335 више пута напушта обухват ППО па затим поново улази у обухват ППО. Дужи део деонице број 38901 има коловоз од модерног застора – асфалта а краћи део деонице има коловоз од макардамског застора. Деоница број **38902** нема модерни коловозни застор. Дужи део предметне деонице је од природне земље и један краћи од макадама. Укупна дужина државног пута *IIБ реда број 389* у обухвату ППО износи приближно 31,07 km. (Напомена: За државни пут *IIБ реда број 389* (Стража – Брезовица – Борско језеро) на основу увида у референтни ЈП Путеве Србије (<https://cloud.gdi.net/smartPortal/SRBRefSistem>) утврђено је да пролази кроз обухват ППО.);
- Државни пут *IIБ реда број 391* (Брестовачка Бања – Злот – Бољевац), са северне стране из правца чвора број 39101 „Злот“ улази у обухват ППО на Км 17+281, затим наставља делом деонице број **39102** до чвора број 3606 „Валакоње“, затим наставља делом деонице број **39103** до чвора број 39102 „Бољевац (Лубница)“, и делом деонице број **39104** завршава у чвору број 21801 „Бољевац (Бољевац Село)“ на Км 35+012. На предметном државном путу кроз Референтни систем евидентирана је једна бензинска станица ознаке SSG-391-26.448-L која није у функцији. Утврђен је њен положај и приложени релевантни подаци о објекту у документационој основи предметног ППО. Укупна дужина државног пута *IIБ реда број 391* у обухвату ППО износи приближно 17,66 km. Коловозни застор је асфалт. Пројекат са предмером и предрачуном радова за санацију ове деонице био је обухваћен јавним позивом локалне самоуправе општине Бољевац, при чему је реконструкцијом било планирано око 1,7 km пута. Ово указује да је предметна деоница већ препозната као приоритетна за значајнија улагања и санацију.
- Државни пут *IIБ реда број 395* (Зајечар – Лубница – Бољевац), са источне стране из правца чвора број 3611 „Лубница“ улази у обухват ППО на Км 15+705, затим наставља делом деонице број **39501** и завршава у чвору број 39102 „Бољевац (Лубница)“ у Км 28+838. Укупна дужина државног пута *IIБ реда број 395* у обухвату ППО износи приближно 13,13 km.;
- Државни пут *IIБ реда број 421* (Веза са државним путем 36 Мирово – Ртањ), полази од чвора број 3604 „Мирово“ у станицама на Км 0+000, делом деонице број **42101** и завршава у чвору број 21802 „Ртањ“ у Км 7+933. Укупна дужина државног пута *IIБ реда број 421* у обухвату ППО износи приближно 7,93 km.

Табела 10. Државни путеви кроз административно подручје општине Бољевац⁴

Редни број	Пут	Почетни чвор		Завршни чвор		Стационажа		Дужина (km)	Категор. државног пута
		Ознака чвора	Назив чвора	Ознака чвора	Назив чвора	од Км	до Км		
1	36	3602	Грза	3607	Селиште	18+625	63+984	45,36	ИБ
2	218	3605	Бољевац	21703	Сокобања (Бољевац)	0+000	15+899	15,90	ПА
3	219	21801	Бољевац (Бољевац Село)	16903	Бучје	0+000,00	15+399	15,40	ПА
4	389	3603	Стража	38902	Кучај	0+000	31+071	31,07	ПБ
5	391	39101	Злот	39102	Бољевац (Лубница)	17+281	34+938	17,66	ПБ
6	395	3611	Лубница	39102	Бољевац (Лубница)	15+705	28+838	13,13	ПБ
7	421	3604	Мирово	21802	Ртањ	0+000	7+933	7,93	ПБ
Укупно:								146,45	

На подручју општине Бољевац у оквиру државних путева налазе се следеће регистроване бензинске станице (Подаци преузети са: www.putevi-srbije.rs/index.pxp/referentni-sistem):

Ознака станице	SSG-36-47,795-L_OMB	SSG-391-26,448-L
Ознака пута	36	391
Ознака деонице	03605	39102
Категорија пута	ИБ	ПБ
Положај (ван/у насељу)	ван насеља	у насељу
Стање	у функцији	Није у функцији
Врста чвора	Станица за снабдевање горивом	Станица за снабдевање горивом
Стационжа	Km 47+795	Km 26+448
Положај	Лево	Лево
Врста станице	Бензинско-гасна	Бензин и дизел гориво
Тип станице	самостална станица	самостална станица
Назив станице	OMB	Нема назива
координате	X 4854329.98 Y 7576598.92	X 4861726.70 Y 7577730.54

Општински путеви су јавни путеви са савременим коловозом који саобраћајно повезују насељена места на територији општине, као и територију насељеног места Бољевац и насељена места са мрежом државних путева и утврђују се одлуком којом се врши категоризација општинских путева и улица.

Општински путеви на територији општине Бољевац⁵ су:

Ознака пута	Од места до места	Дужина у километрима			
		укупно	Савремени коловоз	туцаник	земљани
106-1	ИБ 36 – Криви Вир - пут ИБ 36	7	4	3	

⁴ У условима за израду планског докуманта бр.953-3885/24-1 од 04.03.2024.године, ЛП Путеви Србије је изостављен ДП ПБ реда број 389. Изостављени државни пут у исходованим Условима обрађен је кроз текст и графику планског документа.

⁵ (Извор: Подаци о постојећем стању, услови изградње и коришћење простора за потребе израде ППО Бољевац бр.895/1 од 31.10.2024.год. ЈКП „УСЛУГА“ Бољевац).

106-2	ПА 218 – (Рашинац) – Рујиште	6	6		
106-3	ИБ 36 – Јабланица	4	4		
106-4	ИБ 36 – Мали Извор	3	3		
106-5	ИБ 36 – Мирово	4	4		
106-6	ПБ 391 – Боговина село	2	2		
106-7	ИБ 36 – Сумраковац	5	5		
106-8	ИБ 36 – Оснић – Оснић Буково – пут ПБ 395	26	26		
106-9	ПБ 395 – Врбовац	3	3		
106-10	ПА 219 – Бачевица	6	6		
106-11	ИБ 36 – Луково – пут ИБ 36	2	2		
106-12	Сумраковац – Шарбановац	2		5	
106-13	Сумраковац – Злот	6	6		
106-14	Пут ПБ 395 – Валакоње Буково	3	3		
106-15	Пут ПА 218 – Илино	1	0,5	0,5	
106-16	Јабланица – Мали Извор	6		6	
106-17	Мирово – пут ПБ 421	1		0,5	0,5
106-18	Бачевица – Врбовац	3	3		
106-19	Илино – Мирово	4		2	2
106-20	Мали Извор – Брезовица	24		24	
106-21	Подгорац – Подгорац Тимок	8		8	
106-22	Боговина – Фаца Вајељи – Мали Извор	8	1	7	
Укупно:		137	78,5	56	2,5

Учешће општинских путева у путној мрежи општине Бољевац износи 56%. На општинским путевима савремени коловоз је заступљен са приближно 58%. Туцаник је на око 41% путева и 1% су општински путеви са земљаним застором. Послове управљања општинским путевима и улицама на територији општине Бољевац обавља надлежни управљач општинским путевима осим у делу који се односи на вршење инвеститорске функције на изградњи, реконструкцији и периодичном одржавању општинског пута, као и код спровођења поступка јавних набавки.

Управљач јавног пута дужан је да означава и води евиденције о општинским путевима и о саобраћајно-техничким и другим подацима за општинске путеве, за које врши послове управљања. Управљач општинским путевима дужан је да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту општинских путева, као и несметано и безбедно одвијање саобраћаја и одговара за штету која настане корисницима општинског пута због пропуштања благовременог обављања појединих радова на редовном одржавању општинског пута прописаних законом.

Саобраћајни прикључак на општински пут гради се у складу са законом којим се уређује планирање и изградња и на основу издатих услова и решења Управљача јавног пута.

Улице су јавни путеви у насељу који саобраћајно повезују делове насеља и намењене су за саобраћај возила и пешака и одређене су урбанистичким плановима.

Некатегорисани путеви, заједно са општинским путевима и улицама чине мрежу путева на територији општине Бољевац.

Некатегорисани пут је саобраћајна површина која је доступна већем броју корисника, која је проглашена некатегорисаним путем Одлуком јединице локалне самоуправе и који може бити уписан у катастар непокретности као некатегорисани пут. Некатегорисани путеви као добра у општој употреби, су у јавној својини и на њима се не могу стицати ни заснивати стварна права, осим у случајевима прописаним законом.

Неопходно је побољшање мреже јавних општинских путева. Приоритет би требало да има санација и реконструкција постојаћих општинских путева и реализација нових деоница са функцијом међусобног повезивања микроразвојних руралних центара, туристичких простора и других саобраћајних тежишта општине са државним путевима, општинским центром и центрима у мрежи насеља суседних општина.

Оцена стања саобраћајне мреже

Стање јавних путева, државних и општинских, није задовољавајуће у погледу нарушености коловозне површине (неравна, испуцала, са пуно ударних рупа), променљиве ширине коловоза и осталих елемената који не омогућавају безбедно одвијање саобраћаја прописаним брзинама на појединим деоницама (примењени радијуси хоризонталних кривина, неповољни подужни нагиби нивелета, нефункционисање система одводњавања).

Генерална оцена јесте да је потребно реконструисати и рехабилитовати мрежу јавних путева. То се посебно односи на:

- државне путеве II реда који на појединим деоницама не задовољавају критеријуме геометрије и коловозне површине;
- општинске путеве који су на већини деоница у лошем стању како због недовољних финансијских средстава за завршетак изградње (посебно банкина и система за заштиту и каналисање површинских вода), тако и због лошег одржавања (смањена трајност коловоза).

У функционалном погледу мрежа државних путева I и II реда задовољава захтеве развоја подручја и потребе становништва. Државни пут IB реда 36, један је од најзначајнијих државних праваца кроз Србију, који повезује источну Србију (до границе са Бугарском) и западну Србију (до границе са Републиком Српском), омогућава Бољевцу директну везу са аутопутем, Параћином и Зајечаром. Преко тог путног правца остварују се везе са другим државним путевима западно и источно од подручја општине.

Везе са суседним општинским центрима и правцима државних путева остварују се државним путевима II реда, као и

појединим општинским путним правцима. Државни пут ПА реда 218 остварује везу са Сокобањом, ПА реда 219 са Зајечаром и ИБ реда 389 са Бором, Књажевцем и Зајечаром.

Потенцијали

Основни потенцијал за развој саобраћаја и саобраћајно повезивање општине Бољевац са окружењем представља:

- повољан саобраћајно-географски положај општине у односу на важне развојне осовине и инфраструктурне коридоре Србије –државни пут ИБ реда 36 (Параћин-Бољевац-Зајечар) преко којег је остварена директна веза са аутопутем Е-75 и међународним путем Е-771;
- развијена мрежа државних путева II реда;
- близина великих урбаних центара –Зајечар, Параћин, Сокобања, Деспотовац, Ражањ, Бор и Књажевац;
- близина граничног прелаза са Бугарском.

Ограничења

- Стање и опрема државних путева I и II реда су у великој мери нарушени, што негативно утиче на безбедност одвијања саобраћаја;
- мрежа општинских путева није комплетирана у функцији повезивања појединих насеља међусобно и са државним путевима због неприступачност терена;
- велика дужина локалних путева без асфалтног застора, велико је учешће око 48%, општинских путева без асфалтног застора;
- стање опреме на путевима на свим нивоима.

Циљеви

Добра путна мрежа представља основ привредног и социјалног живота становништва и основни је циљ путне мреже да обезбеди услове за демографски, економски и социјални развој општине, а развојем путне мреже доприноси се економском и социјалном развоју и то кроз:

- побољшање квалитета и нивоа услуга постојаће путне мреже;
- стварање коридора за развој локалне мреже путева;
- регулисање укрштаја државних и општинских путева;
- подизање нивоа безбедности у саобраћају;
- подизање нивоа услуга у масовном превоз путника;
- формирање и обележавање праваца резервисаних за кретање пешака и бициклиста;
- подизање квалитета заштите животне средине дуж саобраћајних коридора (обезбедити санитарну заштиту изворишта дуж државних и општинских путева и дуж планиране железничке пруге, обезбедити заштитни појас високом и ниском вегетацијом дуж државног пута I реда (ради смањења дисперзије аероседимената), обезбедити санитарно уређење постојаћих и планираних саобраћајних објеката).

Железнички саобраћај

Из исходованих услова „Инфраструктура железнице Србије“ број: 3/2024-350 од 29.03.2024.год. у границама обухвата ППО налази се коридор укинуте пруге узаног колосека Параћин – Бољевац – Зајечар. У складу са Нацртом ПП Републике Србије од 2021 до 2035. године, који је прошао ЈУ, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. не планира обнову пруге узаног колосека Параћин – Бољевац – Зајечар. С обзиром да на предметном планском подручју нема јавне железничке инфраструктуре и да се не планира изградња нових инфраструктурних капацитета, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. нема посебних услова за изграду ППО.

1.7.2. Хидротехничка инфраструктура

ВОДОСНАБДЕВАЊЕ

Водоснабдевање општине Бољевац врши се највећим делом из водоводног система „Мировштица“ и делом из РВС „Боговина“ Бор, сеоских водоводних система и локалних или индивидуалних изворишта (извори, бунари и слично).

Систем снабдевања водом Бољевачке општине је започет да се гради 1970. године и пуштен у функцију 1974. године. Каптирано је извориште реке Мировштице које је карстно врело. Из овог система врши се снабдевање следећих насеља: Бољевац, село Бољевац, Мали Извор, Валакоње, Луково и Мирово.

Насеље Криви Вир

Користи 6 сеоских водовода са 69 прикључака (домаћинстава). Према исказу становника Кривога Вира позната је следећа издашност изворишта:

- Печура – извор Црног Тимока.....6,70 l/s;
- Врело.....3,40 l/s;
- Бук.....1,20 l/s.

Насеље Јабланица

Захвата воду из подземне издани „Грозничевац“ мале корисне издашности код ушћа Радованске реке у Црни Тимок. Црпном станицом и цевоводом дужине око 2,5 km вода се диже у резервоар запремине 100 m³ лоциран на западном делу насеља на приближној коти око 350 mnm.

Насеље Ртањ

Користи насељски водовод, који на локалитету „Рашинац“ захвата 5 извора укупне средње издашности око 3,8 l/s. Од водозахвата вода се дистрибуира североисточно од насеља у резервоар капацитета $V=50\text{ m}^3$.

За потребе хотела Рамонда, 2011. године избушен је истражно-експлоатациони бунар ИЕБХР-1 у самом насељу, капацитета 2,3 l/s и он је прикључен на постојећу водоводну мрежу чији профили нису задовољавајући. За ово извориште урађен је Елаборат о зонама санитарне заштите на изворишту хотела „Рамонда“ на Ртњу („GEA WATER WORK“ Смедерево, 2020. године) на основу кога је донето Решење о одређивању зона санитарне заштите од стране Министарства здравља РС, бр. 530-01-304/2021-10 (16.12.2021.године). Успостављене су све три зоне санитарне заштите које се налазе унутар уже и шире зоне санитарне заштите изворишта „Мировштица“.

Насеље Сумраковац

Пројектован је прикључак на постојећи магистрални цевовод $\varnothing 500$ од ППВ Боговина ка Бору, ЦС „Сумраковац“, $Q=2 \times 10\text{ l/s}$; $h=80\text{ m}$, потисни цевовод $\varnothing 200\text{ L}=3500\text{ m}$ и најзад резервоар „Сумраковац“ $V=2 \times 250\text{ m}^3$ на коти 274,00 m.

Насеља Добрујевац, Бачевица, Врбовац, Оснић, Рујиште, Савинац

За водоснабдевање ових насеља се сада користе локална или индивидуална изворишта (извори, бунари и слично) али организованих водоводних система нема. У највећем броју се користе индивидуални бунари, који су у највећој мери загађени.

Водоводни систем „Мировштица“

Водоводни систем „Мировштица“ чине каптажа „Мировштица“, гравитациони довод $\varnothing 250\text{ mm}$, дужине око 7.150 m, прекидна растеретна комора (лоцирана испред Бољевца на коти 355,00 mnm) и цевни развод до резервоара „Валакоње 1“ и резервоара „Бољевац 1“.

Каптажа „Мировштица“

Каптажна грађевина се састоји из: I ниво: захватних крила, сабирног базена, захватног базена из две коморе, шахта за систем хлорисања и преливне коморе; II ниво изнад захватног базена и преливне коморе налазе се четири просторије пумпно постројење (велика потисна пумпа и пумпе за хлорисање), просторија са уређајем за хлорисање у којој се налази шахта за прикључење система хлорисања, просторија са електроорманима и просторија за складиштење хлора. Низводно од каптаже је отворени преливни базен са две преградне греде које служе за „подизање“ нивоа воденог огледала у летњим месецима.

У циљу заштите изворишта од случајног или намерног загађења урађен је Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта за водоснабдевање Мировштица („Хидромрежа“ д.о.о. Зајечар, 2020. године) на основу кога је донето Решење о одређивању зона санитарне заштите од стране Министарства здравља РС, бр. 530-01-340/2020-10 (17.07.2020. године). Успостављене су три зоне санитарне заштите:

Зона непосредне санитарне заштите, зона уже санитарне заштите и зона шире санитарне заштите су приказане на рефералној карти.

За изворишта „Мировштица“ урађен је Елаборат о резервама подземних вода од стране „Гео Института“ из Београда 2018. године. Ове резерве су одређене на $Q=91.8\text{ l/s}$ и оне су усвојене од одговарајуће комисије Министарства рударства. Међутим, треба нагласити, да је минимална издашност овог врела забележена од 46 l/s. Квалитет воде са извора Мировштица се прати дуги низ година и може се закључити да је задовољавајући сем бактериолошког загађења и мутноће код изразито великих падавина, што се дешава врло ретко (једном годишње или једном у више година). Кад дође до загађења вода се искључује из система. То траје обично неколико сати.

Са каптаже главни довод до прекидне коморе је азбестцементни цевовод $\text{DN}250\text{ mm}$ који може максимално да пропусти око 40-45 l/s на коју величину је и пројектован овај цевовод. Како се систем водоснабдевања сваке године проширивао и повећавао пројектована количина воде је брзо превазиђена. Из тог разлога је осамдесетих година двадесетог века дошло до уградње пумпи у каптажи којим се вода потискивала у гравитационом цевоводу у количини од око 70 l/s. Међутим са повећањем протока тј. притиска у цевоводу долази до других проблема (ваздушни чепови, пуцање цевовода и друго). Из тог разлога урађен је пројекат реконструкције тј. замена овог цевовода. Усвојен је пречник цеви $\varnothing 400\text{ mm}$ (полиетиленски) чија максимална пропусна моћ је око 100 l/s. На крају цевовода биће регулациони вентил којим ће да се регулише доток воде према стварном капацитету изворишта, да не би дошло до увлачења ваздуха у цевовод.

Из ове прекидне коморе полазе три цевовода: један за насеље Мали Извор ($\varnothing 100\text{ mm}$), други за Валакоње и Боговину $\varnothing 200\text{ mm}$ и трећи $\varnothing 150\text{ mm}$ за резервоар „Бољевац 1“.

Резервоар „Бољевац 1“, запремине $V=650\text{ m}^3$, је кружног облика пречника $D=13,0\text{ m}$ и дубине око $h=5,0\text{ m}$. Он је постављен у непосредној близини прекидно-растеретне коморе. На главном одводном цевоводу $\varnothing 300\text{ mm}$ за насеље Бољевац и село Бољевац постављен је редуир притиска на коти 315,0 mnm са регулацијом притиска од 0,50 до 2,0 bar.

За насеље Валакоње постоји резервоар „Валакоње 1“ запремине $V=220\text{ m}^3$, главни одвод до села $\varnothing 100\text{ mm}$ дужине око 4,5 km, контра резервоар запремине $V=50\text{ m}^3$ и разводна мрежа пречника $\varnothing 80\text{ mm}$, $\varnothing 63\text{ mm}$ и $\varnothing 50\text{ mm}$.

Насеље Мирово се снабдева водом из резервоара „Мирово“ запремине $V=50\text{ m}^3$, до кога се вода потискује са каптаже цевоводом пречника $\varnothing 63\text{ mm}$ од ПВЦ цеви.

Насеље Луково се снабдева водом из резервоара „Луково“ запремине $V=100\text{ m}^3$, до кога се вода потискује са каптаже цевоводом пречника $\varnothing 110\text{ mm}$ од ПВЦ цеви. На резервоар су повезани и извори са којих се село снабдевало водом пре повезивања на систем „Мировштица“.

Водоводни систем „Боговина - подсистем Мрљиш“

Као привремено решење за водоснабдевање насеља Подгорац, Боговина и Бор користи се подземна издан Мрљиш која се налази у будућој акумулацији „Боговина“. Капацитет врела је процењен на око 350 l/s са седам бунара. Тренутно се користи пет бунара са количином од 250 - 300 l/s која се потискује до Бора, главним регионалним цевоводом $\varnothing 500\text{ mm}$. Овај систем је прва етапа подсистема „Црни Тимок“ регионалног водоводног система „Боговина“.

На главни цевовод $\varnothing 500\text{ mm}$ прикључен је цевовод $\varnothing 200\text{ mm}$ на локацији „Боговинско брдо“, одакле се вода потискује

према Резервоару 1 (Фаца Вајали, $V=50 \text{ m}^3$) и Резервоару 2 (Боговина, $V=250 \text{ m}^3$) - код боговинског гробља. Од резервоара је разведена мрежа до насеља Грабовац и села Боговина цевоводом $\varnothing 100 \text{ mm}$.

Из резервоара код боговинског гробља, цевоводом $\varnothing 200 \text{ mm}$ вода се транспортује до црпне станице „Фундоњ“ (ЦС „Боговина“ на рефералној карти) са системом за хлорисање и одатле потискује до разделне шахте. Из разделне шахте један крак води до резервоара „Подгорац 1“ а други до пумпне станице на улазу у насеље Подгорац и одатле до резервоара „Подгорац 2“.

Генералним пројектом са претходном студијом оправданости - Снабдевање водом града и других насеља општине Бољевац („Водотехника д.о.о.“ - Београд, децембар 2023. године) потребе воде за кориснике на територији општине Бољевац су предвиђене око 100 l/s што се уклапа у нормативе Европске Уније. Потребе су рачунате са нормом потрошње од 165 l/ст/дан за градска и приградска насеља и 120 l/ст/дан за сеоска насеља. Усвојени коефицијенти неравномерности су:

- за градско становништво $K_{\text{дан}} = 1,4$ $K_{\text{час}} = 1,5$
- за сеоско становништво $K_{\text{дан}} = 1,5$ $K_{\text{час}} = 2,5$

Као изворишта водоснабдевања корисника на територији општине Бољевац користе се извориште „Мировштица“ и регионални водоводни систем „Боговина“, као и остала локална постојећа изворишта која треба сачувати и прикључити на заједнички систем.

Са изворишта „Мировштица“ користе се максимална могућа количина, јер је водоснабдевање гравитационо. То значи да треба са овог изворишта користити количину воде од 40 l/s до 80 l/s уз континуалну контролу квалитета воде и аутоматско дозирање дезинфекционог средства. Ако у будућој фази дође до неког честог замућивања или загађења воде предвиђа се могућност пречишћавања на постројењу за пречишћавање воде. Овај систем обухвата поред града Бољевца, градска насеља Бољевац село и Добрујевац, Боговину, Мали Извор, Мирово, прикључење Ртња преко црпне станице као и насеља Јабланицу и Криви Вир.

Регионални водоводни систем „Боговина“ предвиђен је са будуће водоакумулације „Боговина“ за коју је у току израда просторног плана. Ова акумулација треба да снабдева водом град Бор, град Зајечар и општину Неготин и једним делом и насеља општине Бољевац. Са регионалног водовода „Боговина“ се планира коришћење воде за систем „Боговина“ у количини од око 20 l/s. Међутим, црпна станица ће се димензионисати на 60 l/s због карактеристика воде које су напред описане (капацитет воде на изворишту „Мировштица“ или када је вода мутна). Насеља Подгорац, Боговина, Валакоња, Сумраковац, Савинац, Оснић и део Бољевца прикључиће се на регионални систем Боговина.

Насеља Илино, Рујиште, Добро Поље, Врбовац и Бачевица у првој фази имаће индивидуалне тј. локалне водоводе док ће се у коначној фази и она повезати на заједнички систем.

КАНАЛИСАЊЕ

Канализациони систем, сепаратног типа, постоји само у Бољевцу и деловима насеља Ртањ и Боговина. Примарна мрежа је дужине 8646 m.

Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) налази се поред државног пута IB 36, идући од Бољевца према Зајечару али од 2019. године није у функцији тако да се отпадне воде изливају у реку Арнауту.

Сви будући канализациони системи ће се формирати као сепарациони системи, што подразумева раздвајање атмосферских од употребљених вода, како би будућа ППОВ била оптималног капацитета и рационалнија. Планом развоја општине Бољевац предвиђена је изградња ППОВ у Бољевцу за 5000 ЕС, Боговини за 400 ЕС и Ртњу за 400 ЕС. За колекторски систем и ППОВ у насељу Ртањ постоји техничка документација на основу које су издате грађевинске дозволе

За сеоска насеља се препоручује примена савремених „пакетних уређаја“, код којих се све фазе одигравају у једној или више комора истог уређаја. За индивидуална домаћинства, која нису прикључена на сеоски канализациони систем, се препоручује изградња савремених, водонепропусних септичких јама са самоизливом у комбинацији са инфилтрационим каналом за прихват пречишћене воде. Отпадне воде са сточних фарми обавезно прикупљати у прописане отоке и третирати пре упуштања у систем, или их прописно евакуисати. „Црвену воду“ из клиница скупљати у предвиђене специјалне септичке јаме и евакуисати по пропису.

Квалитет вода, које се упуштају у реципијент, морају бити у складу са Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/2011), Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/2011, 48/2012 и 1/2016), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/2014) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/2012). Мерење количина отпадних вода треба вршити сходно Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 18/2024).

Сви објекти у којима се обавља производња и постоје отпадне технолошке воде (кланице, млекаре, хладњаче и др.), морају имати посебно издата водна акта (услови, сагласности и дозволе), којима се регулишу услови, квалитет отпадне воде и њено упуштање у канализацију или природни реципијент. Није дозвољено испуштање оваквих употребљених вода без претходног пречишћавања у подземне воде, водотокове, језера, бунаре или јавну канализацију. Отпадне воде, које имају карактеристике технолошких и термичких отпадних вода, морају да прођу кроз предtretман пре упуштања у канализацију комплекса или насеља.

Забрањено је испуштање у јавну канализацију свих отпадних вода које садрже хазардне супстанце изнад прописаних вредности, које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације, које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање отпадних вода.

Ширење непропусних површина на сливу као последица урбанизације је примарни покретач хидролошких промена и доводи до повећања и убрзања отицаја атмосферских вода, као и погоршања његовог квалитета. Отицање у урбаним

срединама разликује се од отицаја у природним срединама. У природним срединама највећи део вода инфилтрира се у подземље док код урбаних средина површине различите намене (објекти, саобраћајнице, паркиралишта и друге водонепропусне површине) мењају основне компоненте отицања, тако што се мањи део вода инфилтрира у подземље, ниво подземне воде опада, смањује се површинско и подземно отицање, а због недостатка зеленила смањује се и количина палих вода која испарава у атмосферу. Примена планирања у управљању атмосферским водама је једно од важнијих питања коме се мора приступити са више аспеката чиме се мора сагледати промена климе, глобално загревање а самим тим и повећање количине атмосферских вода, повећање интензитета падавина који мора да буде сагледан у планирању и пројектовању. У последње две деценије промењен је приступ планирању и управљању атмосферским водама. Савремени трендови проблематику одводњавања атмосферских вода решавају интегрално, мултидисциплинарним тимским радом и применом низа административних и техничких мера које имају за циљ смањење негативних утицаја измењеног хидролошког режима отицаја и загађења које атмосферске воде носе у водопријемнике. Одводњавање атмосферских вода вршити, према природном начину отицања, применом децентрализованих локалних система управљања кишним отицајем који укључују системе за задржавање воде на сливу, инфилтрацију, поновно коришћење кишнице, а само вишкови ће се испуштати у животну средину, под условима који неће угрозити водопријемник.

ВОДОТОКОВИ

Најзначајнији водотоци у обухвату ППО су: река Црни Тимок, река Арнаута, поток Змијанац, Грнчарски поток, Шипаков поток, Илинска река, Дреновачки поток и други мањи повремени водотоци. Подручје плана припада водном подручју Дунав, чл. 27. Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016 и 95/2018 - др. закон), Одлуке о одређивању граница водних подручја („Службени гласник РС“, број 92/2017), и Правилника о одређивању подсливова („Службени гласник РС“, број 54/2011), као и Водној јединици 13, Тимок - Зајечар, сходно Правилнику о одређивању водних јединица и њихових граница („Службени гласник РС“, број 8/2018).

Река Црни Тимок и река Арнаута према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Службени гласник РС“, број 83/2010), су воде I реда. Река Црни Тимок је најзначајнији водени ток са врелом у Кривом Виру и током кроз читаво подручје општине. Северно и јужно од долине којом протиче Црни Тимок је брдско-планинско подручје испресецано многобројним водотоковима, притокама Црног Тимока, међу којима су Радованска река, Миросавица, Арнаута и Злотска река.

Арнаута је десна притока Црног Тимока, која настаје од врло разгранатих токова Лозанске, Свињарске, Колибанске и Добропољске реке. Слив реке Арнауте административно у целини припада општини Бољевац. Поред Бољевца већа насеља у сливу су: Добрујевац, Илино, Мирово, Добро Поље и др.

Поток Змијанац је лева притока реке Арнауте у коју се улива у самом Бољевцу. Сливно подручје потока Змијанац сачињавају леви крак потока Змијанац и десни Лудачки поток. Лудачки поток пре састава са потоком Змијанац прима две леве притоке: Котарски и Селски поток. Извориште потока Змијанац је на огранцима планине Ртањ на коти 785 mпв. звано „Гарваница“. Од насељених места у сливу су део градског насеља Бољевца и Мирова.

Подручје ППО је обухваћено Републичким оперативним планом за воде I реда („Службени гласник РС“, број 117/2023), сектор Д.2.7. Изграђени објекти за одбрану од поплава су: Леви насип уз Арнауту у Бољевцу, 1,36 km са обостраним насипима (2 x 0,80 km) уз поток Змијанац од ушћа у Арнауту, укупно 2,96 km и десни насип уз Арнауту у Бољевцу 1,36 km, укупно одбрамбене линије 4,32 km.

У циљу смањења ризика од штетног дејства вода, уређење водотока ће и у наредном периоду представљати неопходну активност за очување стабилности и спречавање деформације речног корита као и обезбеђење пропусне моћи корита. Стратегија управљања водама такође прецизира широк спектар мера за управљање ризиком од поплава које укључују регулисање малих и великих водотока, где је то неопходно како би се осигурала заштита становништва и инфраструктуре, унутар и изван насеља, истовремено смањујући хидроморфолошке промене, поштујући услове и критеријуме за заштиту животне средине и примењујући, колико је то могуће, принципе „природне регулације“. Централна кључна мера у овом контексту је мера природног задржавања воде, мада су мере у вези са управљањем у сектору вода (административни и правни алати) такође неопходне. Такође, мере побољшања базе знања којом се смањује неизвесност везано за поплавне догађаје и друге релевантне мере такође треба подстицати и примењивати на основу процене случаја, нпр. идентификовањем „жаришних тачака“ (тзв. „hot spots“).

Уређење и регулација водотокова обухватиће и следеће радове:

- регулацију водотокова у грађевинским подручјима, ради заштите од великих вода и ерозије приобаља као и очување амбијента насеља обезбеђењем приступа водотоку (шетне стазе, одморишта и сл.) и хортикултурног уређења приобаља;
- регулацију (продубљивање корита и учвршћивање обале биолошким радовима) водотока Црног Тимока на потезу од Кривог Вира до Лукова, ради заштите пољопривредног земљишта од плавења и спречавања ерозионих процеса;
- санацију локалних појава ерозије приобаља и чишћење речног корита од наноса, отпада и слично;
- уклањање постојећих објеката на водотокима (ваљавнице, јазови и слично) који не испуњавају водопривредне услове;
- успостављање и хидрауличко уређење профила за мерење малих вода на следећим локацијама: ушћу Радованске реке, ушћу Миросавске реке и Црном Тимоку на профилу Јабланица, уз постављање лимниграфске станице на водомерној станици (Боговина).

За потребе првенствено, регионалног система водоснабдевања „Боговина“, планирана је вишенаменска акумулација на Црном Тимоку, за коју је тренутно у изради просторни план посебне намене на основу кога ће се она реализовати. Основни подаци о брани и акумулацији „Боговина“, преузети из документације за рани јавни увид наведеног плана, су:

- „Намена: водоснабдевање, оплемењивање малих вода, наводњавање и одбрана од поплава и др.;
- Површина слива акумулације: 360 km²;
- Средњи вишегодишњи протицај: 5,285 m³/s;

- Корисна запремина акумулације: 44 милиона m^3 ;
- Површина акумулације при КНУ; 270 ha;
- Испорука воде: око $3,0 m^3/s$, од чега за: водоснабдевање $1,0 m^3/s$; гарантовано испуштање $0,80 m^3/s$ и за остале кориснике око $1,2 m^3/s$;
- Тип бране: бетонска брана (RCC)
- кота круне бране: 269,00 mm;
- кота максималног успора: 267,45 mm (за трансформисан талас $Q_{0,01\%}$)
- кота нормалног успора: 266,00 mm;
- макс. грађевинска висина: 54 m;
- ширина бране у круни: 7,0 m;
- дужина бране у круни: 396,0 m.“

У циљу заштите акумулације од наноса претходном техничком и планском документацијом предвиђена је изградња типских бујичних преграда корисне висине од 5,0 m, и то на: реци Ваља Сака три преграде, Радованској реци три преграде, алтернативно и једна већа непосредно испред акумулације, Мировској реци, Великој Суваји, Лопушњем потоку и Лукавици по једна преграда.

Акумулације су, као извориште за водоснабдевање, између осталог, повољне на оним брдско-планинским локацијама чији се сливови због слабе настањености и мале привредне активности могу релативно лако штитити. Такође је њихова предност то што често омогућавају гравитациони транспорт воде до корисника, лакша регенерација изворишта у случају загађења, као и вишенаменско коришћење односно, претварање овог стихијског ресурса у експлоатбилне резерве воде. Ограничавајући фактор може да буде процес еутрофикације акумулације, загађење са слива, често релативно велико одстојање од корисника, заузимање простора другим корисницима а одређени недостатак је и релативно мала могућност етапне изградње и ангажовање великих финансијских средстава за изградњу.

У циљу безбедности низводног становништва и добара потребно је успоставити одговарајуће системе за: праћење понашања брана у циљу предупређења рушења ових објеката, обавештавање и узбуђивање уз претходну анализу домена могућег утицаја акумулисаних вода при инцидентним ситуацијама, праћење количине и квалитета испуштаних вода из акумулације и истих параметара у самој акумулацији.

Ретензије

Основни задаци дугорочне заштите, уређења, коришћења и развоја ретензија у Бољевцу су:

- прихватање и акумулирање великих киша са саобраћајница и критичних сливних површина као и пасивна одбрана од поплава, заштита и очување I класе водотокова и акумулација од загађења малим и киселим кишама са угрожених подручја;
- прихватање и акумулирање отпадних вода отпадних вода у случају акцидента на постројењу за пречишћавање отпадних вода;
- акумулирање вода за технолошке потребе;
- прихватање и акумулирање пречишћених вода.

1.7.3. Енергетска инфраструктура

1.7.3.1. Електроенергетска инфраструктура

У границама обухвата ППО, постоје електроенергетски водови и објекти који су власништво Електромрежа Србије А.Д. (ЕМС) и Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд (ЕДС), Огранак Електродистрибуција Зајечар.

Кроз планско подручје пролази траса надземног далековаода ДВ 110 (35) kV број 1212 ТС Зајечар 2 – ТС Бољевац, који је у надлежности ЕМС-а и привремено ради под напоном 35 kV (до изградње ТС 110/35 kV Бољевац).

Мрежу далековаода, у надлежности ЕДС-а, Огранак Електродистрибуција Зајечар, на подручју Просторног плана чине:

- надземни далековод ДВ 110 kV Зајечар 2 – Бољевац (локација на Валакоњском брду где је планирана изградња ТС 110/35 kV Бољевац);
- надземни далековод ДВ 35 kV (локација на Валакоњском брду где је планирана изградња ТС 110/35 kV Бољевац);
- надземни далековод ДВ 35 kV Бољевац - Боговина окно VIII;
- надземно-подземни вод ДВ 35 Боговина окно VIII - Боговина окно X;
- надземни далековод Боговина окно X – РП Фаца Војељи;
- надземни далековод РП Фаца Војељи - Дубрава;

У надлежности ЕДС-а, Огранак Електродистрибуција Зајечар налазе се и следећи електродистрибутивни објекти:

- ТС 35/10 kV Бољевац на кп бр. 2932/3 КО Бољевац;
- ТС 35/10 kV Боговина окно VIII на кп бр. 3692/4 КО Боговина;
- ТС 35/10 kV Боговина окно X на кп бр. 6810 КО Боговина (није основно средство ЕДС-а);
- ТС 35/10 kV Мирово на кп бр. 3520/1 КО Мирово;
- ТС 10/0,4 kV и надземни далеководи 10 kV;
- Нисконапонске (НН) мреже.

На планском подручју налазе се следеће електране:

- Хидроелектрана (ХЕ) Боговина на реци Црни Тимок (снаге 701 kW, машинска зграда налази се на кп 262/1 КО Валакоње, у функцији од 2022. године);
- Когенеративно постројење Green Energy Point (снаге 2600 kW, на кп 2900/6 КО Бољевац, у функцији од 2019. године);
- Соларна електрана (СЕ) Bioenergy Point 1 (снаге 1250 kW, на кп 2900/6 КО Бољевац, ускоро у функцији);

- Соларна електрана (СЕ) Bioenergy Point 2 (снаге 900 kW, на кп 2900/6 КО Бољевац, ускоро у функцији).

Целокупно подручје Просторног плана напаја се преко трафостанице ТС 35/10 kV „Бољевац” капацитета и инсталисане снаге 2x4 MVA. Трафостаница ТС 35/10 kV „Бољевац” је у електроенергетском систему укључена из три правца далековода и то:

1. ДВ 110 kV Зајечар 2 – Бољевац (тренутно ради под напоном 35 kV);
2. ДВ 35 kV Бољевац – Боговина окно VIII;
3. ДВ 35 kV Бољевац – Мирово.

Постојећа ТС 35/10 kV и надземни водови 35 kV у нормалном погону у потпуности задовољавају електроенергетске потребе напајаног подручја, са довољном резервом за прихват додатног оптерећења.

Дистрибуција електричне енергије се врши преко већег броја трафостаница 10/0,4 kV. Постојеће ТС 10/0,4 kV су углавном надземних капацитета 400 kVA и 630 kVA по конструкцији објекта зидане или монтажно бетонске МБТС.

Дистрибутивна мрежа нивоа 10kV, је већим делом формирана у облику прстена и задовољава тренутне потребе конзума. Постојећи прстенови нису оптерећени пуним капацитетом и постоји резерва за прихват додатног оптерећења.

Нисконапонска мрежа нивоа 0,4 kV непосредно напаја потрошаче из ТС 10/0,4 kV и највећим делом је ваздушна.

У планском периоду планиране су следеће активности:

- Изградња прикључног вода за планирану ТС 110/35 kV Бољевац. Ова трафостаница прикључиће се на постојећи ДВ 110 kV бр. 1212 ТС Зајечар 2 – ТС Бољевац (која тренутно ради под напоном 35 kV). Будућом изградњом далековода 110 kV од планиране ТС 110/35 kV Бољевац до ТС 110/35/10 kV Сокобања формирао би се још један правац електроенергетског повезивања централне и источне Србије и обезбеђење двостраног напајања ових трафостаница.;
- Измештање, односно изградња нове, ТС 35/10 kV Мирово, обзиром да се постојећа трафостаница налази у згради некадашње ТЕ „Мирово“ (која је сада у власништву предузећа „Универ“ доо Крушевац) и плаћа се месечни закуп. Нову трафостаницу планирати као слободностојећи префабриковани или зидани објекат, на локацији у близини постојеће како би се трошкови прилагођавања прикључних ДВ 35 kV и 10 kV свели на минимум.;
- Реконструкција далековода ДВ 35 kV Бољевац – Мирово, по истој траси, у смислу замене стубова и повећања пресека проводника.;
- Реконструкција постојећих ДВ 10 kV, ТС 10/0,4 kV и НН мреже

У случају, значајнијег повећања потреба за електричном енергијом у западном делу општине или у случају изградње ветропарка „Честобродича“ (за потребе напајања сопствене потрошње ТС 33/400 kV и ПРП 400 kV), планирати изградњу нове ТС 35/10 kV Честобродича снаге 2x4 MVA / 2x1 (1,6) MVA на подручју КО Криви Вир.

1.7.3.2. Гасификација и топлификација

У обухвату Просторног плана изграђен је гасовод који представља саставни део магистралног гасовода „граница Бугарске - граница Мађарске“ (у даљем тексту гасовод ГБ-ГМ), деоница 1, фаза 1.

Поред овог гасовода у обухвату Просторног плана планирана је изградња деонице гасовода у склопу мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије која је планирана Просторним планом подручја посебне намене мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије са елементима детаљне регулације (Одлука о изради Просторног плана - „Службени гласник РС“, број 84/2022).

Деоница 1 гасовода „граница Бугарске - граница Мађарске”

Гасовод „граница Бугарске - граница Мађарске” је намењен за снабдевање природним гасом Републике Србије и за даљи међународни транспорт природног гаса.

Гасовод је изграђен од челичних цеви пречника ДН1200. Гасовод се води подземно. Минимална дубина укопавања гасовода, мерено од горње ивице цеви до коте терена, износи 1,0 m. Максимални радни притисак гаса у гасоводу износи 74 bar.

Траса гасовода ГБ-ГМ је дефинисана Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени лист РС“, број 119/2012, 98/2013, 52/2018 и 36/2019). Траса магистралног гасовода на територији Републике Србије обухвата пет деоница чија изградња планирана фазно.

Почетна тачка деонице 1 је на бугарско-српској граници, у зони пограничног прелаза „Вршка Чука“ у рејону града Зајечар. Траса Деонице 1 линијског дела магистралног гасовода са припадајућим објектима се води на територијама: град Зајечар, општина Бољевац, општина Параћин, општина Ћуприја, општина Деспотовац, општина Свилајнац, општина Жабари. Траса гасовода обилази прелаз Вршка Чука са јужне стране, спушта се у долину реке Бели Тимок, пресеца реку и иде по падинама планина Стара Планина, Тупијница и Ртањ до насељеног места Бољевац. Од Бољеваца траса иде паралелно са државним путем ПБ реда број 36 Параћин - Бољевац - Зајечар - државна граница са Бугарском.

У склопу линијског дела гасовода предвиђени су и следећи надземни објекти неопходни за правилно функционисање гасовода:

- Блок станице (БС) - су станице на гасовод, опремљене запорним органима и другом потребном арматуром и уређајима за затварање и праћење појединих делова гасовода;
- Главни разводни чворови (ГРЧ) - су места укрштања више гасовода који су међусобно повезани у функционалну целину;
- Чистачке станице (ЧС) - су станице опремљене потребном арматуром и који служе за отпрему (ОЧС) и прихватање (ПЧС) чистача гасовода;
- Мерне станице (МС) - су станице опремљене потребном арматуром и уређајима за мерење протока, температуре и притиска гаса технолошки спојена са гасоводом;

- Главне мерно-регулационе станице (ГМРС) - су станице опремљена потребном арматуром и уређајима за мерење и регулацију протока, притиска и температуре гаса технолошки спојена са гасоводом;
- Компресорске станице (КС) - су станице опремљене компресором, потребном арматуром и уређајима за повећање притиска који је потребан за транспорт гаса гасоводима.

Од надземних објеката у саставу гасовода, у обухвату Просторног плана, налазе се:

- Блок станица БС3 на кп 1868/4 КО Бачевица и приступни пут на кп 7329/2 КО Бачевица;
- Блок станица БС4 на кп 13251/2 КО Криви Вир и приступни пут на кп 13454 КО Криви Вир.

Блок станице су постављене у ограђеном простору димензија 30 x 30 m. За прилаз парцелама на којима су лоциране блок станице изведени су асфалтни приступни путеви ширине 4,5 m са банкинама и земљаним каналима са обе стране коловоза. За заштиту подземног дела гасовода од корозије предвиђена је катодна заштита.

За даљински надзор и управљања су, паралелно са гасоводом, постављена два подземна оптичка кабла у ПЕХД цевима. Оптички каблови су постављени на осном растојању од 3,0 m и 6,0 m, рачунајући од осе гасовода, са десне стране гасовода гледајући у смеру према Мађарској.

Заштитни појасеви магистралног гасовода „граница Бугарске - граница Мађарске”

Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени лист РС“, број 119/2012, 98/2013, 52/2018 и 36/2019) су дефинисани следећи заштитних појасева гасовода:

- *Појас непосредне заштите* гасовода односно експлоатациони појас је појас ширине 25 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода. У експлоатационом појасу гасовода, не могу се постављати стубови далековода. У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m.
- *Појас уже заштите* је појас ширине 75 m са обе стране експлоатационог појаса, односно појас ширине 100 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. У појасу уже заштите забрањена је изградња објеката за боравак људи. Изградња нове инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем гасовода.
- *Појас шире заштите* је појас ширине 100 m са обе стране појаса уже заштите, односно појас ширине 200 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. У појасу шире заштите дозвољена је изградња путне и друге инфраструктуре. У овој зони се и даље не планира нова изградња надземних објеката, како не би дошло до промене класе локације гасовода.
- *Појас контролисане изградње* је појас ширине 100 m са обе стране појаса шире заштите, односно појас ширине 300 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. У појасу контролисане изградње забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. Изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености и сагласност власника гасовода.

Деоница гасовода од Параћина до Рготине

Просторним планом подручја посебне намене мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије са елементима детаљне регулације планирано је снабдевање општина источне Србије природним гасом из правца Бугарске.

Траса планираних гасовода се пружа од прикључка на постојећу мерну станицу код Параћина, која је део магистралног гасовода „граница Бугарске - граница Мађарске“, ка истоку - југоистоку уз трасу постојећег гасовода, и наставља у правцу насеља Криви Вир и Мирово одакле напушта постојећи коридор и скреће ка североистоку и насељима Бољевац и Шарбановац, где се након 70 km одваја један крак ка Бору, а други ка Рготини. У Рготини један крак гасовода наставља, у правцу севера, територијом града Зајечара док други крак наставља према насељима Зајечар, Књажевац и Сврљиг све до Ниша где је планирано спајање са магистралним гасоводом Ниш - Димитровград - граница Бугарске.

Планирани гасовод ће се градити као технички и функционално усаглашен систем објеката и инсталација. Примарне техничке елементе гасовода представљају: објекти који су саставни део подземне инфраструктуре гасовода као и пратеће надземне инфраструктуре.

Деоница гасовода у обухвату Просторног плана је саставни део планиране деонице магистралног гасовода од Параћина до Рготине.

Планирана доница магистралног гасовода биће изграђена од челичних цеви пречника ДН500. Гасовод ће се водити подземно. Минимална дубина укопавања гасовода, мерено од горње ивице цеви до коте терена, износиће 1 m. Максимални радни притисак гаса у гасоводу износиће 75 bar.

Планирана траса магистралног гасовода од Параћина до Рготине пролази кроз територију следећих катастарских општине у обухвату Просторног плана: Боговина, Бољевац, Валакоње, Илино, Јабланица, Криви Вир, Луково, Мали Извор, Мирово, Оснић, Подгорац II, Савинац и Сумраковац.

На подручју обухвата Просторног плана траса планираног гасовода се укршта са следећим водотоцима I реда: Црни Тимок са притокама Арнаута, Злотска река и Брестовачка река. Траса планираног гасовода се у обухвату Просторног плана укршта са државним путем IB реда број 36 на територији катастарске општине КО Криви Вир.

У склопу линијског дела гасовода предвиђени су и следећи надземни објекти и инсталације неопходни за правилно функционисање гасовода:

- Блок станице (БС) - су станице на гасовод, опремљене запорним органима и другом потребном арматуром и уређајима за затварање и праћење појединих делова гасовода;
- Главни разводни чворови (ГРЧ) - су места укрштања више гасовода који су међусобно повезани у функционалну целину;

- Чистачке станице (ЧС) - су станице опремљене потребном арматуром и који служе за отпрему (ОЧС) и прихватање (ПЧС) чистача гасовода;
- Главне мерно-регулационе станице (ГМРС) - су станице опремљена потребном арматуром и уређајима за мерење и регулацију протока, притиска и температуре гаса технолошки спојена са гасоводом.

Од надземних објеката у саставу гасовода, на простору у обухвату Просторног плана планирана је изградња:

- Блок станице на територији катастарске општине КО Криви Вир;
- Блок станице на територији катастарске општине КО Мали Извор;
- Блок станице на територији катастарске општине КО Сумраковац;
- Главно мерно-регулационе станица ГМРС Бољевац на територији катастарске општине КО Бољевац.

Планирани надземни објекти у саставу гасовода биће изграђени на површинама јавне намене. Границе планираних грађевинских парцела за надземне објекте у саставу гасовода биће утврђене плановима детаљне регулације нижег реда а на основу техничко-технолошких захтева и мера безбедности које је потребно успоставити зависно од врсте опреме која се уграђује у надземне објекте у саставу гасовода. Све парцеле на којима ће бити лоцирани наведени објекти биће ограђене заштитном оградом. Унутар ограђеног простора са надземним објектима у саставу гасовода биће предвиђене интерне саобраћајнице.

У циљу обезбеђења транспортне везе планираних локација за надземне објекте у саставу гасовода са мрежом постојећих путева, планира се изградња приступних путева. Граница регулације планираних приступних путева биће утврђена у плановима детаљне регулације нижег реда а на основу техничко-технолошких захтева везаних за врсту уграђене опреме у конкретан надземни објекат у саставу гасовода.

Заштитни појасеви магистралног гасовода од Параћина до Рготине

Просторним планом подручја посебне намене мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије са елементима детаљне регулације предвиђени су следећи заштитни појасеви на гасоводу:

- *Експлоатациони појас гасовода* је појас укупне ширине 15 m, односно појас ширине 7,5 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. Експлоатациони појас гасовода је простор у ком се не смеју постављати трајни или привремени објекти за време експлоатације гасовода или предузимати друга дејства која би могла да утичу на стање, погон или интервенције на гасоводу, сем објеката у функцији гасовода. На делу трасе где се планирани гасовод Параћин-Рготина води паралелно са гасоводом „граница Бугарске - граница Мађарске“ укупна ширина експлоатационог појаса је ширина експлоатационог појаса гасовода већег експлоатационог појаса. Експлоатациони појас на делу трасе где се ова два гасовода воде паралелно један поред другог је појас ширине 25 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода.
- *Заштитни појас насељених зграда* је појас ширине 30 m, рачунајући од спољних ивица зграда. Заштитни појас насељених зграда је простор у коме гасовод утиче на сигурност тог објекта.
- *Заштитни појас гасовода* је појас ширине 200 m, са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода, у ком други објекти утичу на сигурност гасовода.
- *Заштитни појас око надземних објеката* у саставу гасовода износи 3 m, мерено од спољњег габарита опреме за гас или грађевинског објекта у коме је смештена опрема за гас.
- *Појас контролисане изградње* је појас ширине 300 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода. У појасу контролисане изградње забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. Изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености и сагласност власника гасовода.

1.7.3.3. Обновљиви извори енергије

Од нових и обновљивих извора енергије, очекује се повећање коришћење/примена, соларне енергије и биомасе у складу са резултатима истраживања и утврђеном оправданошћу улагања.

Подручје општине Бољевац располаже потенцијалом за локалну производњу електричне енергије, чиме би се у значајној мери олакшало снабдевање удаљених потрошача. Подручје ППО спада у подручја са великим бројем сунчаних дана у току године и великом просечном дневном енергијом глобалног сунчевог зрачења, што представља велики потенцијал за експлоатацију сунчеве енергије.

Просечна годишња вредност дневне енергије сунчевог зрачења за територију која се налази у обухвату ППО спада у подручја повољна за експлоатацију енергије сунца.

На планском подручју постоје обновљиви извори електричне енергије који се користе (мада само за локалне потребе) као и потенцијали који се могу користити за добијање електричне енергије.

Коришћење енергије из обновљивих извора обухвата мере и активности које се предузимају ради обезбеђења стабилности тржишта електричне енергије, смањења употреба фосилних горива у циљу заштите животне средине, дугорочног смањења зависности од увоза енергента, дигитализације, једноставности, економичности и ефикасности поступка у области обновљивих извора енергије.

1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоји изграђена електронска комуникациона (ЕК) инфраструктура која се састоји од: фиксне, мобилне и радиодифузне мреже. ЕК инфраструктуру чине:

- Фиксне приступне и транспортне мреже (оптички и бакарни каблови, надземни кабинети). Кабловска мрежа је највећим делом подземна, а претплатници су преко спољашњих, односно унутрашњих извода, повезани са

дистрибутивном мрежом.

- Бежичне мреже (базне станице и РР коридори). У систему мобилне телефоније постоје изграђене базне станице мобилних оператера.

Постојеће комутационе тачке су међусобно повезане преко бакарних и оптичких ЕК каблова, који су положени слободно у земљу или кроз кабловску канализацију, а претплатници су преко спољашњих односно унутрашњих извода повезани са дистрибутивном ЕК мрежом. Од битног утицаја на развој и квалитет ЕК мреже и услуга на овом подручју је постојећа мрежа ЕК оптичких каблова. Оптички каблови доведени су до постојећих комутационих чворишта. Ови оптички каблови омогућили су да се ЕК инфраструктура осавремени и обезбеди за пружање свих врста услуга, преко савремених мултисервисних чворова (у даљем тексту МСАН), типа ИПАН и миниИПАН, у свим насељима подручја, изузев, до којих још нису доведени оптички каблови.

Подручје Просторног плана покривају три оператора мобилне телефоније „Yettel” (062 и 063), „Телеком Србија” (064 и 065) и „А1” (060 и 061) са базним станицама.

Покривеност сигнализма није уједначена нити у потпуности задовољавајуће, али како је мобилна телефонија у сталној експанзији, стање се врло брзо поправља.

Подручје Просторног плана покривају три емисионе станице за ТВ и FM радио пренос „Авала“ (ван граница Просторног плана) што обезбеђује добре услове за пријем радиодифузије и ТВ у дигиталном облику.

Планира се обезбеђивање широкопојасне инфраструктуре која мора да подржи пренос података великим протоцима на магистралним правцима у читавој транспортној мрежи као и приступ софтверима, инфраструктури и различитим платформама сваком кориснику, уз задовољење квалитета напредних сервиса (е-пословање, е-банкарство, е-трговина, е-образовање, е-здравство, ...).

Планирана је изградња нових базних станица мобилне телефоније.

Планира се развој фиксне приступне мреже изградњом оптичких мрежа осавремењавањем телекомуникационих чворишта и трансформацијом из бакарне мреже у оптичку са довољно пропусног опсега за пројектоване потребе корисника у субуруралним и руралним подручјима.

Планиране потребе за будуће претплатнике се крећу по постојећем коридору дуж саобраћајнице. Планирана ЕК инфраструктура, ормани и привод биће условљене према конкретној намени објекта по захтеву инвеститора, а на основу врсте, категорије и локације потрошача, а према издатим условима надлежног предузећа.

За полагање оптичких или бакарних каблова у ров полагати полиетиленске цеви пречника 40 mm, које ће послужити као заштита или резерва за касније „удување“ кабла. Наведени телекомуникациони ЕК објекти спадају у објекте за које се не издаје грађевинска дозвола већ се радови врше на основу решења којим се одобрава извођење радова. Ово је могуће за издавање решења за истурене комутационе степене и за деонице каблова који нису дати на графичком прилогу, ако инвеститор обезбеди документацију предвиђену законом.

Приликом планирања обухватити обезбеђивање постојеће ЕК структуре и планирати нове објекте које их неће угрозити. У фази припреме за почетак радова обезбедити присуство представника надлежног предузећа. Приликом реконструкције улица вршити и реконструкцију постојеће или изградње нове ЕК мреже, а прелаксом преко улице обезбедити РЕНД цеви Ø110mm за прелазак на другу страну улице. Обавезна је израда синхрон плана коридора ЕК мреже са коридорима осталих инсталација да би се обезбедила могућност несметаних постављања свих инсталација.

Циљ планирања изградње оваквог типа приступне мреже нове генерације НГН мрежа треба да обезбеди дигиталне линије различитих протока, брзи приступ интернету, интегрисани пренос гласа, података и видео сигнала, бежичне приступне мреже, једноставно одржавање и експлоатацију, компактност и поузданост. Такође се планира имплементација 5G мрежне архитектуре која ће се одразити на велику поузданост, расположивост мреже и мало кашњење како би се подржали критични сервиси - роботска хирургија, даљинско управљање и праћење процеса производње, контрола и праћење безбедности у саобраћају и слично. Имплементирање 5G сервиса подразумева постављање дистрибуираних *micro data* центара на различитим географским локацијама, као и увећање броја базних станица. Позиција планираних базних станица није фиксна (која може бити на разним географским локацијама или објектима), а тачна позиција зависи од предложене локације, сагласности имаоца јавних овлашћења, сагласности лица приватне својине и могућности закупа локације.

1.7.5. Остала комунална инфраструктура – објекти намењени заједничком коришћењу и управљање отпадом

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Према Стратегији управљања отпадом у Републици Србији, као и Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године („Службени гласник РС“, број 12/2022), општина Бољевац припада Регионалном центру за управљање комуналним отпадом у Халову (територија јединице локалне самоуправе Град Зајечар).

Без обзира што се комунални отпад прикупља и са сеоских територија, ова активност је недовољна, тако да је по селима присутно више сметлишта, где се бацају отпади.

До сада на територији општине Бољевац нису изграђени други објекти за управљање отпадом (трансфер станица, постројење за сепарацију рециклабилног отпада и сл.).

Планске мере

У наредном периоду неопходно је:

- Доношење новог локалног плана управљања отпадом, којим је потребно утврдити стање, циљеве, кораке решавања питања из области управљања отпадом на територији општине уз укључивање јавности;

- Депоновање комуналног отпада обављати ка санитарној регионалној депонији „Халово“;
- Извршити санацију постојећих сметлишта у атарима сеоских насеља, паралелно са санитацијом постојеће несанитарне депоније са леве стране државног пута на потезу Криви Вир - Луково – ово треба да буде редовна активност кроз годишње одржавање ових деградираних површина и спречавање њиховог стварања појачаним инспекцијским надзором;
- Изградња система примарне сепарације отпада, која представља сепарацију отпада на месту настанка, у домаћинствима и код правних лица. Како у општини Бољевац није организована примарна сепарација увођење ове мере резултирало би стварањем мање количине отпада за депоновање, а веће количине сепарисаног рециклабилног отпада. Ова мера има за оснаживање предузећа за обављање послова примарне селекције отпада на месту настанка. Планирано је у складу са новим Локалним планом управљања отпадом приступити решавању административних процедура и разрадити системе за сакупљање и транспорт рециклабилних врста отпада из домаћинства и од правних лица.;
- Формирати једну или више трансфер станица на територији општине са могућношћу изградње рециклажног центра;
- Подизање свести локалне заједнице и других генератора отпада из области управљања отпадом. Упознавање становништва са прописима и штетним утицајем отпада на животну средину има за циљ да сви они постану савеснији и одговорнији у управљању отпадом у општини. Овом мером је планирана промоција чистије општине, опис система управљања отпадом преко локалних медија, примарне сепарације отпада и едукација преко средстава јавног информисања, новинских портала, сајта општине и локалне телевизије.
- Очистити подручје општине од кабастог и осталог отпада.

Услови и смернице за објекте за управљање отпадом:

На депонији неопасног отпада може се одлагати:

- комунални отпад после сепарације;
- неопасан отпад, било ког порекла који испуњава критеријуме за прихват на депонију неопасног отпада;
- стабилизovan и нереактиван (претходно третиран) опасан отпад који задовољава критеријуме граничних вредности за неопасан отпад.

Постројење за сепарацију рециклабилног отпада – (технолошка линија за аутоматско или мануелно раздвајање отпада), по правилу: поставља се поред депоније и представља функционалну целину где се издвојени рециклабилни отпад третира (балира или пресује) и транспортује у постројења за рециклажу.

Трансфер станица – представља део регионалног центра где се комунални отпад истовара из возила за сакупљање отпада, прегледа уз издвајање отпада, кратко задржава, утовара у већа возила и транспортује на даљи третман на регионалну депонију „Халово“. Реализација трансфер станице на територији општине Бољевац је могућа у циљу смањења трошкова управљања отпадом, услед разврставања отпада и његовог поновног враћање у процес производње као секундарне сировине, као и због смањења количине отпада који се транспортује и одлаже на регионалној депонији.

Општи услови за реализацију трансфер станице:

- дозвољена је изградња трансфер станице на подручју општине Бољевац;
- потребна је израда урбанистичке и пројектне документације за изградњу трансфер станице;
- одлучивање о поступку процене утицаја на животну средину.

Критеријуми за избор локације трансфер станице:

- Није дозвољено градити:
- у зонама заштите изворишта водоснабдевања;
- у заштићеним подручјима и зонама заштите заштићених подручја;
- на плавном и мочварном терену;
- на пољопривредном и водном земљишту,
- у зонама високих густина становања,
- у зонама централних функција (у непосредном окружењу школских објеката и комплекса, дечјих установа, објеката социјалне заштите, здравствених објеката и комплекса, верских објеката);
- у зонама спорта и рекреације.
- Дозвољено је градити:
- у грађевинском подручју (на грађевинском земљишту);
- на грађевинском земљишту ван грађевинског подручја;
- у индустријским, радним и комуналним зонама.
- Карактеристике локације трансфер станице:
- централни положај у односу транспортне руте (путање сакупљача);
- директан приступ камионским рутама и главној саобраћајници;
- на сеоском подручју (да може прихватити отпад у пречнику 20-30 km),
- величина (капацитет) локације утврђује се на основу односа постојеће и максимално пројектоване количине отпада);
- могућност проширења у простору;
- заштитна зона око локације (заштитно зеленило, природне, вештачке баријере);
- топографске карактеристике (раван или терен у благом нагибу);
- карактеристике руже ветрова;

- степен инфраструктурне опремљености;
- пејзажна уређеност – могућност партерног и пејзажног уређења;

Врсте отпада којима се рукује на трансфер станици:

- општински отпад (отпад из домаћинства);
- баштенски (зелени) отпад;
- опасан кућни отпад;
- рециклабилни отпад;
- обавезно је посебно издвајање грађевинског отпада.

Врсте отпада за које није дозвољено руковање на трансфер станици:

- инфективни медицински отпад;
- велики предмети у расутом стању;
- опасан отпад;
- радиоактиван отпад;
- нафтни резервоари;
- угинуле животиње;
- азбест;
- течности, муљеви, прашкасте материје;

Опремање локације трансфер станице (тип трансфер станице):

- објекат, плато за прихватање отпада, сабијање, пребацивање у већа возила и отпремање на регионалну депонију;
- возила за сакупљање (возила сакупљача);
- претоварна-трансфер возила;
- интерне саобраћајнице;
- инфраструктура;
- партерно и пејзажно уређење;
- ограда са контролисаним улазом.

Услови на трансфер станици:

- није дозвољено дугорочно складиштење отпада на локацији;
- обавезно је брзо сакупљање/сабијање отпада;
- обавезан је брзи утовар у трансферно возило;
- трансфер возило мора напустити трансфер станицу за неколико сати;
- дозвољено је постављање контејнера за рециклабилне компоненте;
- дозвољено је одређивање простора за отпад који ће грађани доносити.

Центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада - место одређено општинском одлуком на које грађани доносе материјал погодан за рециклажу, кабасти отпад (намештај, бела техника), баштенски отпад. У зависности од броја становника који гравитира изабраној локацији, врста генерисаних отпада, са дефинисаном организацијом и потребном опремом, дозвољено је:

- формирање сортирне станице (сабирна, сакупљачка станица), за неопасан рециклабилан отпад, према прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом;
- формирање центра за рециклажу грађевинског отпада, према прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом;
- формирање рециклажних дворишта у складу са прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом;
- формирање рециклажних острва, у складу са прописаним критеријумима и условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом.

Управљање опасним отпадом - до реализације националног постројења за физичко- хемијски третман опасног отпада и регионалног складишта опасног отпада, управљање опасним отпадом вршиће се у складу са важећим Законом и подзаконским актима.

Сабирни центар (центри за сакупљање опасног отпада из домаћинства: отпадна уља, отпад електричних и електронских апарата и уређаја, истрошене батерије) могу бити уз локације центара за сакупљање рециклабилног отпада или трансфер станицу.

Управљање отпадом животињског порекла – гробље за угинуле животиње и кућне љубимце, (угинуле животиње и кућни љубимци, кланични отпад, отпад из постројења за прераду меса, објекта за узгој животиња), до успостављања система за управљање овом врстом отпада на националном нивоу, организовати преко постојећих постројења за третман отпада животињског порекла (постојећих кафилерија) и формирањем гробља за угинуле животиње и кућне љубимце (јаме гробнице), као прелазног решења, према критеријумима и условима заштите животне средине. Избор локације за формирање гробља за угинуле животиње и кућне љубимце (јаме гробнице), као прелазног решења, мора се извршити на основу упоредне вишекритеријумске анализе локација. Локације мора задовољавати следеће критеријуме:

- земљиште мора бити оцедно, без подземних вода, осуњано, ограђено, удаљено од површинских вода и ван зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања, удаљено од зона становања;
- локација мора бити опремљена потребном инфраструктуром и средствима за дезинфекцију;
- потребна површина локације је од 25–50 ари. Пожељно је формирање заштитног појаса зеленила око локације.

Пољопривредни отпад - увођењем чистије производње, БАТ и ВЕР у прехранбеној индустрији, утицати на смањење пољопривредног отпада. Пољопривредни отпад, биомасу као нус производ пољопривредне производње, користити за компостирање, добијање течних горива и биогаса.

Опште мере управљања отпадом - надлежни орган општине Бољевац:

- доноси Локални план управљања отпадом, обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу;
- уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним, односно инертним и неопасним отпадом на својој територији;
- уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним, односно инертним и неопасним отпадом;
- издаје дозволе, одобрења и друге акте у складу са Законом;
- води евиденцију и податке доставља ресорном Министарству;
- врши надзор и контролу примене мера поступања са отпадом у складу са законом.

Посебне мере управљања отпадом - обавезе оператора постројења:

- за постројења за која се издаје интегрисана дозвола припрема се и доноси План управљања отпадом;
- за постројења чија је делатност управљање отпадом и за која се издаје интегрисана дозвола или дозвола за управљање отпадом, доноси се Радни план постројења за управљање отпадом;
- произвођач или увозник чији производ после употребе постаје опасан отпад у обавези је да тај отпад преузме после употребе без накнаде трошкова и са њима поступи у складу са законом.

Произвођач отпада/оператер дужан је да:

- сачини план управљања отпадом и организује његово спровођење, ако годишње производи више од 100 t неопасног отпада или више од 200 kg опасног отпада;
- прибави извештај о испитивању отпада и обнови га у случају промене технологије, промене порекла сировине, других активности које би утицале на промену карактера отпада и чува извештај најмање пет година;
- преда отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом ако није у могућности да организује поступање са отпадом;
- карактеризација отпада врши се само за опасан отпад и за отпад који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад, осим отпада из домаћинства;
- транспорт опасног отпада врши се у складу са прописима којима се уређује транспорт опасних материја, у складу са дозволом за превоз отпада и захтевима који регулишу посебни прописи о транспорту (ADR/RID/ADN и др);
- забрањено је одлагање и спаљивање отпада који се може поново користити;
- забрањено је разблаживање опасног отпада ради испуштања у животну средину;
- управљање посебним токовима отпада, (истрошене батерије и акумулатори, отпадна уља, отпадне гуме, отпад од електричних и електронских производа, флуоросцентне цеви које садрже живу, полихлоровани бифенили и отпад од полихлорованих бифенила (PCB), отпад који садржи, састоји се или је контаминиран дуготрајним органским загађујућим материјама (POPs отпад), отпад који садржи азбест, отпадна возила, отпад из објеката у којима се обавља здравствена заштита и фармацеутски отпад и отпад из производње титан диоксида) се врши сходно законским одредбама и релевантним подзаконским актима.

За обављање делатности управљања отпадом прибављају се дозволе и то: дозвола за сакупљање отпада, за транспорт отпада, за складиштење и третман отпада и за одлагање отпада. За обављање више делатности једног оператора може се издати једна интегрална дозвола. Дозволе за складиштење, третман и одлагање отпада издају се на период од 10 година.

Управљање амбалажним отпадом - опште мере за управљање амбалажним отпадом се спроводе у складу са: условима заштите животне средине које амбалажа мора да испуњава; условима за управљање амбалажом и амбалажним отпадом.

ОСТАЛИ КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ И УСЛУГЕ

Од осталих комуналних услуга евидентно је да је у општини Бољевац комунална делатност зоохигијене на ниском нивоу, градска пијаца је неадекватна, недостају гробна места, а неке од зелених површина нису искоришћене у свом пуном потенцијалу.

Зелена пијаца постоји само у Бољевцу. Заступљене су зелена, сточна и робна пијаца.

Гробља постоје у Бољевцу и свим сеоским насељима и то су (осим у Бољевцу) углавном сеоска, класично-архитектонско-традиционалног типа. У појединим насељима има више гробаља.

Планске мере

У наредном периоду неопходно је:

- Ефикасно одржавати постојећа гробља и привести их стандардима санитарно-хигијенских услова формирања и функционисања;
- Унапређење објеката за сахрањивање - Недовољан број гробних места на гробљима у селима је проблем који је актуелан дужи низ година, као и недостатак капела у селима. У оквиру ове мере биће проширени капацитети сеоских гробаља уз постојеће локације и изграђене капеле у селима. Гробље у Бољевцу је у обухвату ППР Бољевац. Ради унапређења услуга сахрањивања планирано је извршити анализу услова за сахрањивање на селима и направити листу приоритета за изградњу капела и пратећих објеката у селима, уз израду техничке документације, са прибављањем грађевинске дозволе за одабране локације. У том смислу потребно је извршити проширење постојећих гробаља према постојећој планској документацији и уређајним основама за села из овог

- Просторног плана;
- Градска пијаца остаје на постојећој локацији која је дефинисана и кроз ПГР Бољевца;
- Уређење и унапређење јавних зелених површина - Зелене површине су простори у граду предвиђени за рекреацију становништва, друштвено благостање, биодиверзитет, побољшавајући уживање у локалном окружењу. Повећање броја зелених површина и њихово унапређење утиче позитивно и на квалитет ваздуха у општини, као и на смањење температуре у насељу. Уједно представљају омиљене просторе у насељу за игру деце и рекреацију. Планира се уређење зелених површина у обухвату ПГР Бољевац. Такође је планирано подизање зелених површина, као и обнова зеленила уз саобраћајнице, као и планско подизање зелених површина у оквиру будућег туристичког насеља Ртањ и туристичких зона.
- Организовање система зоохигијене - Велики проблем у општини представљају напуштени пси луталице, који су често агресивни, нападају и уједају грађане. Изградњом азила, опремањем и запошљавањем нових кадрова биће омогућено сакупљање, транспорт, стерилизација, лечење, чиповање као и враћање збринутих паса.

1.8. ПРАВИЛА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДРУГО (заштита животне средине и заштита, уређење и унапређење предела; заштита, уређење и унапређење природних добара; заштита, уређење и унапређење културних добара; организација простора од интереса за одбрану земље и заштиту од елементарних непогода и друго)

1.8.1. Заштита животне средине

Заштита и унапређење животне средине на територији општине Бољевац подразумева очување природе, смањење загађења и рационално коришћење природних ресурса како би се обезбедили жељени услови животне средине и побољшао квалитет живота становништва на територији општине. Потребно је очувати капацитете животне средине у неизграђеним деловима општине као и прописати мере и услове заштите које је потребно спроводити приликом реализације планираних активности на појединачним локацијама и планираним зонама и целинама.

На подручју општине Бољевац, није успостављен стални мониторинг свих елемената животне средине и не постоји одговарајућа база података о стању животне средине. Из тих разлога дата је процена на основу анализе потенцијалних извора и узрока загађења животне средине: отпадне воде, инфилтрационе воде са пољопривредних површина и неконтролисаних сметлишта, индивидуална ложишта, котларнице и саобраћај. Идентификовани проблеми и потенцијални еколошки конфликти су:

- загађивање река и потока (њихових притока) комуналним и осталим отпадним водама;
- недовољна развијеност канализационе мреже на урбаном и сеоском подручју;
- неразвијена и неизграђена атмосферска канализација;
- недостатак уређаја и постројења за третман комуналних и осталих отпадних вода, појаве директног и индиректног упуштања отпадних вода у водотокове и приобаља као и на земљишта унутар и изван појединачних радних и осталих изграђених комплекса;
- недостатак централног постројења за пречишћавање отпадних вода општинског центра;
- непрописно изграђене септичке јаме (расути тачкасти извори загађивања);
- загађивање ваздуха из индивидуалних ложишта, котларница и појединачних погона, посебно при изразито неповољним метеоролошким условима;
- неконтролисана одлагалишта и депонија отпада и осталих материјала;
- неконтролисано уклањање вегетацијског покривача, ерозиони процеси и еродибилни терени.

У наредном планском периоду, с обзиром на садашњи квалитет животне средине, као и планирани развој који ће уследити, неопходно је спроводити све Законом и овим Просторним планом предвиђене мере заштите животне средине, како би природне вредности и реусрси којима подручје општине Бољевац располаже и у будућности остале развојни потенцијал у функцији одрживог просторног развоја општине.

Концепт заштите животне средине подразумева:

1. Зауостављање негативних деловања на животну средину;
2. Заштита животне средине на бази рационалног коришћења природних извора - земљишта, ваздуха, вода, биљних и животињских популација, дрвног потенцијала, обновљивих извора енергије (енергија ветра, сунца, биомасе и др.);
3. Унапређење квалитета животне и радне средине у насељима, уређењем, опремањем, обликовањем, оплемењивањем простора;
4. Континуирану контролу и праћење квалитета животне средине (воде, ваздуха, тла), односно мониторинг животне средине;
5. Увођење интегрисане дозволе за постројења и активности у складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС“, број 84/2005).

Као основни услов за постизање што вишег квалитета реализације планских поставки и њиховог утицаја на животну средину, саставни део Просторног плана представља и **Извештај о стратешкој процени утицаја планских решења на животну средину**. Планска решења ППО и мере које се утврђују кроз стратешку процену посебно се односе на праћење реализације планских решења и мера заштите животне средине, кроз успостављање и функционисање свеобухватног мониторинга животне средине. Преко овог мониторинга ће се пратити квалитет животне средине и његове промене, нарочито у односу на реализацију планских решења.

Такође, сви носиоци посла, током израде пројектне документације обавезни су да надлежном органу општине Бољевац за послове заштите животне средине поднесу захтев за одређивање потребе израде **процене утицаја пројеката на животну средину**, што је законски регулисано Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/2024), односно Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/2008). Студија процене утицаја на животну средину се врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљање отпадом и комуналних делатности, као и за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра, на основу чега представља значајан инструмент у регулисању негативних утицаја реализације одређених пројеката на квалитет и очување природних и створених карактеристика подручја.

Планска решења која могу имати значајан утицај на животну средину су: планирани коридор државног пута Параћин – Зајечар - Неготин, изградња хидроакмулација, изградња канализационе мреже са ППОВ, развој магистралне и дистрибутивне гасоводне мреже, реализација нових привредних зона, планирана обилазница око Бољевца, као и изградња нових саобраћајница која повезују насељена места општине.

Реализација циљева оствариће се применом принципа *превенције и предострожности*, односно применом принципа *смањења негативног утицаја на животну средину*, као основног модела који интегрално разматра утицај планских решења (саобраћај, индустрија, пољопривреда, туризам, инфраструктура) на природне и створене вредности. Концепција развоја у области заштите животне средине заснива се на унапређењу постојећег стања основних медијума животне средине, што ће се остварити изградњом недостајућих инфраструктурних објеката и система у функцији заштите животне средине (ППОВ, канализациони ситеми, трансфер станица чврстог комуналног отпада, регулација корита бујичних токова и др.), поштовањем стандарда и норматива законске регулативе, формирањем базе података о локалним загађивачима и успостављању еколошки одговорног понашања свих правних и физичких лица чије активности могу у извесној мери допринети деградацији животне средине.

Уз то, Просторним планом се препоручује примена приступа „*чистије производње*“ за сва постојећа и будућа предузећа чији производни процеси могу негативно утицати на стање животне средине. Предузећа која буду примењивала чистију производњу у својим производним процесима требало би да остваре економску добит кроз смањење трошкова рада, смањен обим третмана отпада, смањење трошкова одлагања, смањење загађење животне средине, итд. Инвестирање у чистију производњу дугорочно утиче на боље економске резултате предузећа и смањује трошкове у односу на примену решења за третман већ насталог отпада.

Препоруке и мере за смањење утицаја климатских промена

Општина Бољевац обухвата систем насеља, радних зона и туристичких пунктова, од којих је општински центар, насеље Бољевац урбаног карактера, које је просторно и демографски највеће. Зона општинског центра и остала насеља општине, чине зоне различите по карактеру, односно по густини насељености и изграђености.

Дугорочна визија смањење утицаја климатских промена је подељена на стратешке циљеве за ублажавање и прилагођавање климатским променама по питању: енергије и ефикасности, урбаног планирања и мобилности и отпорности.

Сектори приоритета који треба да остваре ове циљеве су сектори задужени за: саобраћај, објекте (зграде), енергију, воде, отпадне воде и планирање коришћења земљишта. Сви циљеви и обавезе обухватају:

- опште циљеве ублажавања климатских промена, односно смањење емисије CO₂ и емисије гасова са ефектом стаклене баште, смањење потрошње енергије, изградња или обнова дистрибутивне мреже даљинског грејања, унапређење еколошке мобилности, прелазак на електрична возила, обезбедити прикључке на канализациону мрежу, повећање стопе рециклаже комуналног чврстог отпада;
- опште циљеве прилагођавања на климатске промене, односно максимално коришћење могућности за зелену инфраструктуру, рационално коришћење земљишта у грађевинским подручјима, ограничити ширење урбаног развоја на зелене површине (шуме, пољопривредне површине и важне екосистеме), смањење броја објеката који су у ризику од поплава (посебно поплава услед јаких киша) у насељима, повећати степен пошумљености општине.

1.8.2. Заштита уређење и унапређење предела, природних вредности и културних добара

Заштита природе и предела обухвата:

- заштиту, очување и унапређење биолошке, геолошке и предеоне разноврсности на подручју општине Бољевац;
- одрживо коришћење и управљање природним добрима и ресурсима;
- унапређење стања нарушених делова природе и доследна заштита природних и вредности и културних добара;
- дугорочно очување природних екосистема, природних предела и природне равнотеже.

1.8.2.1 Заштита, уређење и унапређење природних добара и предела

Према Решењу Министарства заштите животне средине 000794329 2024 14850 004 007 501 100 од 10.4.2024. године на територији општине Бољевац налазе се заштићена природна добра, као и добра за која је покренут поступак заштите код надлежног Министарства заштите животне средине:

- Део Специјалног резервата природе „Ртањ” - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ” („Службени гласник РС”, број 18/2019), заштићено подручје I категорије, (режим заштите I, II и III степена) се

- простире на подручју општина Бољевац (КО Луково, Илино, Мирово и Рујиште) и Сокобања
- Специјални резерват природе „Мала Јасенова глава“ - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Службени гласник РС”, број 14/2014), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
 - Део Споменика природе „Лазарев Кањон” - Уредба о заштити споменика природе „Лазарев кањон“ („Службени гласник РС”, број 16/2000), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
 - Споменик природе „Боговинска пећина” - Одлука о заштити споменика природе „Боговинска пећина“ (Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-1/5 од 21.02.2008.године), заштићено подручје III категорије (режим заштите II степена);
 - Део Националног парка „Кучај - Бељаница”, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена). (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 5.12.2022. године);
 - Део Парка природе „Кучај - Бељаница”, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена), (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 30.7.2020. године).

Напомиње се да је у фази доношења ППППН за Специјални резерват природе „Ртањ“. Такође, у фази доношења је и ППППН Парка природе „Кучајске планине“, уз напомену да у току и поступак за проглашење овог дела простора за Национални парк „Кучај-Бељаница“.

Поред наведених природних добара на простору општине Бољевац простиру се и еколошки значајна подручја, подручја међународне еколошке мреже Натура 2000, а регистроване су и бројне строго заштићене врсте и заштићене врсте флоре и фауне, као и бројни спелеолошки и морфолошки објекти на крашком терену који има значајно распрострањење.

1.8.2.2 Заштита, уређење и унапређење непокретних културних добара

На основу података из Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024.год.), као и дописа са доставом евиденције свих НКД на територији општине Бољевац (Број: 1802/2-02 од 09.10.2025.год.) издатог од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, на територији општине налазе се утврђена и категорисана непокретна културна добра.

НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

УТВРЂЕНА НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА:

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ:

1. **Манастир Лапушња код Лукова - културно добро од великог значаја.** На основу решења о заштити Републичког завода за заштиту и научно проучавање споменика културе Р. Србије, Бр. 408/48 од 19. марта 1948. године; Велики значај - Одлука СРС РС 69 од 28.06.1983.године, Сл. гласник 28/1983;
2. **Манастир Крепичевац код Јабланице.** На основу решења о заштити Завода за заштиту споменика културе у Нишу, Бр. 563/67 од 2. јуна 1967. године;
3. **Црква Светог Илије у Бољевцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-491/80-07 од 15. маја 1980. године;
4. **Зграда старе апсане у Бољевцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-495/80-07 од 15. маја 1980. године;
5. **Зграда Старе основне школе у Јабланици - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-493/80-07 од 15. маја 1980. године;
6. **Кућа Добросави Петровића у ул. Драгише Петровића бр. 9 на кп 251/7 КО Бољевац - непокретно културно добро;**
7. **Зграда старе општине у Кривом Виру - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-489/80-07 од 15. маја 1980. године;
8. **Црква Светог Архађгела „Лозица“ - непокретно културно добро, са спомеником код Кривог Вира.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;
9. **Османбегова чесма у Подгорцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;
10. **Стари камени споменик-запис у Сумраковцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;

ПРОСТОРНО КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ

1. **Комплекс објеката из 19. века у Лукову - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-494/80-07 од 15. марта 1980. године.

АРХЕОЛОШКО НАЛАЗИШТЕ

1. **АН 49 Археолошко налазиште „Велико Градиште“ са остацима зидова утврђења и остацима сакралног објекта у атару села Јабланице, на КП бр.1128 КО Јабланица.** На основу одлуке о проглашењу за културно добро Скупштине општине Бољевац, Бр. 633-495/80-07 од 15.маја 1980. године.

ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

ДОБРА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ (са датумом утврђивања претходне заштите)

1. Село **Мирово** (11.04.2025.)
2. Село **Илино** (15.04.2024.)
3. Село **Добрујевац** (15.04.2024.)
4. Село **Врбовац** (15.04.2024.)
5. Село **Јабланица** (15.04.2024.)
6. **Рударска колонија Минхових на Ртњу** у насељу Ртањ (28.03.2024.)
7. **Археолошки локалитет „Котаре“, Илино** – ужива трајну претходну заштиту од 15.07.2019.године, у складу са Законом о непокретном културном наслеђу.

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

1. Комплекс и објект виле „Грета“
2. Зграда старог соколског дома
3. Индустијски комплекс на путу према саобраћајници „Параћин-Зајечар“
4. Капела на врху планине Ртањ
5. Пријемна кућа породице Рашић
6. Ансамбл кућа П+1, П, П+1
7. Споменик Драгиши Петровићу
8. Зграда среске управе
9. Зграда П+1, апотеке
10. Ансамбл кућа (градска кафана „Ртањ“, пекара и продавница П, П+1 и П)
11. Зграда позната као Деда Сретенова
12. Ансамбл кућа, породица Милојевић и Јовановић П, П+1, П
13. Споменик код старог парка, борцима палим у ратовима 1912-1914. године
14. Вила породице Јолић
15. Зграда П+1, основне школе „IX Бригаде“ основане 1869. године
16. Зграда друштвеног књиговодства
17. Зграда старе апсане
18. Зграда електричне централе Ранка Станикића
19. Црква Благовештења

АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

1. БАЧЕВИЦА
2. БОГОВИНА
3. БОЉЕВАЦ
 - лок. Римски пут: У близини Бољевца у правцу Гамзиграда, Каниц је видео на неколико места остатке римског пута чија је просечна ширина износила 10 m.
 - лок. Црква Св. Николе налази се у Шумнику
 - Успенски манастир
4. ВАЛАКОЊЕ
 - лок. Тилва рош: На овом локалитету постоје остаци утврђења из римског периода
 - лок. У селу: У Валакоњу су нађене две бакарне секире које М. Гарашанин датира у крај винчанско-плочничке фазе
5. ВРБОВАЦ
 - 1884.год. Археолошко друштво добило је на поклон две гвоздене секире нађене на развалинама једног манастира између Врбовца и Леновца. Ближи подаци недостају. Предмети би могли бити и словенски.
6. ДОБРО ПОЉЕ
7. ДОБРУЈЕВАЦ
 - Лок. Градиште (римски кастел) на Жежевици источно од села.
8. ИЛИНО
 - Лок. Луд. Поток, праисторијско насеље
9. ЈАБЛАНИЦА
10. КРИВИ ВИР
 - Лок. Црква Св. Благовештења - по традицији задужбина војводе Радула
 - Лок. Градиште (римски кастел) на брду Лазина северо-источно од Кривог Вира
11. ЛУКОВО
 - Лок. Лазина: На овом месту налазе се остаци римског утврђења
 - Лок. Била: Код извора Радоњске реке 8 km северозападно од Лукова по каницу постоје остаци кастела.
 - Лок. Прешановац: налази се изнад засека села Лукова који се назива Прешановац. Приликом копања усека за пругу нађена је једна бронзана спирално увијена наруквица.
 - Лок. Турско гробље, средњи век, на поседу Костић Станоја
 - Лок. Врело, на којем је налажен новац Константина I
 - Лок. Градиште (римски кастел) на Црвеном камену
12. МАЛИ ИЗВОР
 - Лок. Стража: На једној њиви приликом орања нађено је девет келтова на дубини од 20 cm.
13. МИРОВО

- Лок. Градиште – На десној обали Миловске реке (Миловштина) постоје остаци објеката из римског периода

14. ОСНИЋ

- Лок. Тилва Сату: На овом локалитету налажени фрагменти керамике
- Лок. У селу: нађен горњи део крстастог бакарног чекића без отвора и попречне оштрице који су одбијени

15. ПОДГОРАЦ

- Лок. Стремљан: На овом локалитету приликом вађења шибља нађена је камена секира и бронзана фибула
- Лок. У селу: У Подгорцу су нађени једно гвоздено копље, рударска алатка и гвоздена секира
- Лок. на брду Корњетину, остаци утврђења
- Лок. На десној обали Велике реке, остаци утврђења

16. РУЈИШТЕ

- Лок. Баре на којем је нађена остава из периода Холштата (1250-750 г. п.н.е.)

17. САВИНАЦ

- Лок. Тилва Рош: На имању Јована Босиљковића, Петра Симеоновића и Димитрија Николића 1934. год. констатовани су остаци грађевине Код Ђаволског потока – пронађена стара рударска окна и алатке од бакра

18. СУМРАКОВАЦ

- Лок. Железничка станица: нађена једна секира од кремена
- Лок. Селиште: На овом локалитету који обухвата имања: Илије Стевића, Душана Жикића, Пауна Милосављевића, Милета Марковића, Љубице Гранић, Најке Станишић и Стојана Здравковића 1934.год. констатовани су на простору од око 1 km остаци римских грађевина.

НАСЕЉА – ОЧУВАНЕ АМБИЈЕНТАЛНЕ ЦЕЛИНЕ СА СПОМЕНИЧКИМ СВОЈСТВИМА

Делимично очуван **центар Бољевца**: Кућа у Улици Драгише Перовића бр.1, к.п.251/7; Три куће у Улици Драгише Перовића, к.п.189, 187/5 и 187/4; Зграда полиције у Улици Драгише Перовића, к.п.187/6; Кућа у улици Драгише Перовића бр.2, к.п.254; Стамбена зграда у ул. Краља Александра бр.26, к.п.173; Зграда у ул. Краља Александра бр.22, к.п.171; Три зграде у ул. Краља Александра бр.14, 16, 18, к.п.168/1; Две зграде у ул. Краља Александра бр.4, 6, к.п.155, 156/3; Трговачка банка у ул. Краља Александра бр.3, к.п.290/1; Стамбена зграда у ул. Светосавска бр.1, к.п.320, 322; Две куће у ул. Светосавска бр.3, 7, к.п.135/3, 136/2; Кућа у ул. Светосавска бр.2, к.п.324/2; Кућа у ул. Светосавска, к.п.327; Кућа у ул. Светосавска, к.п.336; Кућа у ул. Ивка Ђоловића бр.22, к.п.88; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.3, к.п.95/3; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.7, к.п.97; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.3, к.п.158/1; Три куће у ул. Краља Петра бр.1, к.п.204, 208, 209; Две куће у ул. Краља Петра I бр.10, 12, к.п.216/1, 217/1; Две куће у ул. Драгише Петровића бр.25, 27, к.п.247/2; Дом здравља у ул. Драгише Петровића бр.25, 27, к.п.247/2; Кућа у ул. Драгише Петровића бр.34, к.п.202/1; Стамбена зграда у ул. Драгише Петровића бр.13, 15, к.п.202/1; Кућа у ул.Светосавска бр.22, к.п.301; Стамбена зграда у ул. Светосавска, к.п.310; Две стамбене зграде у ул.Светосавска бр.13, 22, к.п.310, 308/13; Школа, Некадашња железничка станица.

Боговина – рударско насеље

ОБЈЕКТИ СА СПОМЕНИЧКИМ СВОЈСТВИМА

Градитељско наслеђе у селима:

Рујиште: Воденица.

Село Бољевац: Камени мост на к.п. 4846/2 (река); Кућа у ул. Светосавска 22, к.п. 4160; Плевња у ул. Бољевачка 1, к.п. 4129; Кућа и амбар у ул. Бољевачка 10, к.п. 3541; Кућа у ул. Бољевачка 8, к.п. 3595; Кућа у ул. Бољевачка 117, к.п. 3577; Кућа у ул. Бољевачка 117, к.п. 3577; Задружни дом у ул. Светосавска 66/1, к.п. 3496; Кућа у ул. Милутина Миланковића, к.п. 3638, Две куће у ул. Светосавска 97, к.п. 3560; Соба с амбаром и преко улице плевња у ул. Светосавска 111, 68 к.п. 3573/1, 3495; Кућа у ул. Светосавска 105, к.п. 3571; Кућа у ул. Светосавска, к.п. 3559; Кућа, амбар, кош и плевња у улици Јована Тошића 51, к.п. 3523, 3534; Кућа у улици Светосавска 73, к.п. 3512, 3515; Кућа у улици Светосавска 71, к.п. 3512, 3515; Кућа у улици Јована Тошића 40, к.п. 3508; Кућа у улици Јована Тошића 43, к.п. 3533; Кућа у улици Јована Тошића 48, к.п. 3485; Кућа у улици Јована Тошића 46, к.п. 3484; Кућа у улици Јована Тошића 44, к.п. 3483; Кућа у улици Светосавска 40, к.п. 2668/1; Кућа у улици Светосавска 59, к.п. 2638; Кућа у улици Јована Тошића 28, к.п. 2632; Кућа у улици М. Миланковића 38, к.п. 3626; Кућа у улици М. Миланковића 34, к.п. 3447; Кућа у улици М. Миланковића 30, к.п. 3456.

Криви Вир: Кућа на к.п. 5579/1; Кућа у улици Танаска Рајића 2, на к.п. 5601; Кућа и кош у улици Танаска Рајића 6, на к.п. 5580; Кућа и кош у улици Танаска Рајића 1, на к.п. 5715; Кућа и кош у улици Тимочке буне 5, на к.п. 5710 (5707); Три куће у улици Тимочке буне 17, 19, на к.п. 5697, 5698; Кућа у улици Тимочке буне 25, на к.п. 5692; Кућа у улици Тимочке буне 31, на к.п. 5690; Кућа у улици Тимочке буне 37, на к.п. 5685; Кућа у улици Тимочке буне 36, на к.п. 5682, 5683; Пошта у улици Тимочке буне 38а, на к.п. 4998; Школа (некада општина) у улици Девете српске бригаде 41, на к.п. 5745; Касапница, соба са кошом и плевња у улици Девете српске бригаде 39; Кућа и соба са кошом у Улици школски сокак 7, на к.п. 5744/1; Куће у Улици Девете српске бригаде, на к.п. 5006, 4958; Кућа на .п. 5007; Кућа на к.п. 5655; Стара, срушена школа на к.п. 5659; Кућа на к.п. 5641; Кућа на к.п. 5650; Школа и спомен чесма на к.п. 5745; Кућа у улици Тимочке буне 43, на к.п. 5746; Кућа у улици Тимочке буне 57, на к.п. 6107; Кућа у улици Тимочке буне 58, 60, на к.п. 3479/1, 3479/2; Кућа у улици Тимочке буне 70, на к.п. 3486; Куће у улици Доњокрајској 11, на к.п. 5764; Ковачница у улици Доњокрајској 4, на к.п. 5775/2; Кућа у улици Школски сокак 2, на к.п. 5777; Кућа у улици Школски сокак, на к.п. 5780; Кућа у улици Школски сокак, на к.п. 5774; Куће у улици Школски сокак, на к.п. 6045, 6042; Кућа у Ивановској 3, на к.п. 5739; Кућа у Ивановској

улице, на к.п. 6004; Кућа у Ивановској 4, на к.п. 6000; Кућа у Ивановској, на к.п. 6002; Кућа у ул. Војводе Мишића, на к.п. 6005; Кућа у ул. Кривовирској 103, на к.п. 6668/1; Кућа у ул. Кривовирској 80, на к.п. 6903; Кућа у ул. Кривовирској 82, на к.п. 6902; Стара кафана у ул. Кривовирској 76, 78, на к.п. 6904; Кућа у ул. Кривовирској 97, на к.п. 6879; Кућа у ул. Кривовирској, на к.п. 6873; Кућа у ул. Кривовирској, на к.п. 6915; Куће у ул. Кривовирској, на к.п. 6881; Кућа у ул. Кривовирској 47, на к.п. 6999; Кућа у ул. Кривовирској 14, на к.п. 6929; Железничка станица; Кућа у Јошаничкој 10, на к.п. 11872; Кућа у Параћинској 17, на к.п. 10273.

Воденице: две Ђокинке, Милана Јоксимовића, Војислава Живковића, Ортачка.

Луково: Кућа у Хајдук Вељковој 134, на к.п. 4991; Кућа у Манастирској 66 а, на к.п. 2392, 2393; Кућа у Манастирској, на к.п. 2392; Кућа у Манастирској 66б, на к.п. 2392; Кућа у В. Милутиновића, на к.п. 2342/1; Кућа у Хајдук Вељковој 65, на к.п. 1518; Кућа у Хајдук Вељковој 63, на к.п. 1519; Кућа у Хајдук Вељковој 39, на к.п. 1542; Кућа у В. Милутиновића 1а, на к.п. 2282; Кућа у Божидара Младеновића 1, на к.п. 2281; Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2047; Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2312/1, 2312/2; Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2311/1; Кућа у Хајдук Вељковој 25, на к.п. 155; Старо гробље.

Оснић: Школа, Црква, Куће у центру села.

Савинац: Стара школа (пренета из Подгорца) у Тимочкој 6б, на к.п. 438.

Сумраковац: Кућа у ул. Маршала Тита 5, на к.п. 4547/2; Кућа у ул. Маршала Тита 7 на к.п. 4547/1; Дућани у ул. Маршала Тита 9 на к.п. 4549/1, 4549/2; Дућани у ул. Маршала Тита 11, на к.п. 4550; Кућа у ул. Ђуре Јакшића 5, на к.п. 4552; Школа у ул. Маршала Тита 23, на к.п. 4653/2; Кућа у ул. Маршала Тита 82, на к.п. 4882; Кућа у ул. Маршала Тита 35а, на к.п. 4678; Школа у ул. Ђуре Јакшића 14, на к.п. 4608/1; Кућа и кош у ул. Ђуре Јакшића 20, на к.п. 4551; Кућа у ул. Ђуре Јакшића 6, на к.п. 4491; Кућа у ул. Едварда Кардеља 21, на к.п. 4431; Кућа на к.п. 4424; Црква на к.п. 4258; Кућа у ул. Едварда Кардеља 34, на к.п. 4419/1; Кућа у ул. Едварда Кардеља 35, на к.п. 4420; Кућа на к.п. 4424; Железничка станица.

Воденица Милана Ивановића.

Валакоње: Земљорадничка задруга у Боговинској 43 на к.п. 3842; Дом културе и школа у Боговинској 47 на к.п. 3839; Кућа у ул. Царина 2 на к.п. 3827/1; Кућа у ул. Огошу Сатулај 1 на к.п. 3817/1; Кућа у ул. Огошу Сатулај 3 на к.п. 3826; Месна канцеларија у Боговинској 46 на к.п. 4034; Некадашња кафана у Гробљанској 4а на к.п.: 4062, 4063/1, 4063/2.

Воденица Димитрија Јанковића.

Мали Извор: Кућа у ул. Изворски пут 48 на к.п. 3771; Кућа у ул. Изворски пут 43 на к.п. 7764; Куће у ул. Изворски пут 52 на к.п. 7373; Амбар у ул. Бољевачка 12 на к.п. 7701/1; Куће у ул. Грчка 21 на к.п. 7119; Куће у ул. Грчка 33 на к.п. 7142/2; Школа на к.п. 7430; Кућа у ул. Стојана Живковића 36 на к.п. 7696; Кућа у ул. Стојана Живковића 7 на к.п. 7607; Кућа у ул. Стојана Живковића 5 на к.п. 7606; Куће на к.п. 7654; Куће у ул. Бољевачка 12 на к.п. 7701/1; Куће у ул. Бољевачка 16 на к.п. 7744.

Боговина: Железничка станица, Група кућа у Рударској 57, 55, на к.п. 3759, 3764; Рудничке зграде у Рударској 16 на к.п. 6810; Кућа и амбар у Рударској 16 на к.п. 6810; Плевња у Рударској 31 на к.п. 3790; Кућа у Рударској 19 на к.п. 37991; Кућа у Рударској 10 на к.п. 5923; Задружни дом у Рударској 3, 2 на к.п. 5904/3; Кућа у Рударској 9 на к.п. 3899; Кућа у Рударској 1 и Гробљанској 2 на к.п. 3814, 3815/2; Пекара у Гробљанској 5 на к.п. 4536; Школа у Гробљанској 1 на к.п. 4537; Кућа у Пећинској 10 на к.п. 4560/3; Кућа у Пећинској 9 на к.п. 5851; Плевња у Пећинској 17 на к.п. 5841.

Подгорац: Кућа у ул. Ивањданској; Кућа у ул. Николе Тесле 1 на к.п. 3331; Кућа у ул. Николе Тесле 4 на к.п. 3331; Кућа у ул. Злотска 1 на к.п. 2962/1; Кућа у ул. Злотска 35 на к.п. 2156; Воденица, стругара, задруга у ул. Османбегова 1 на к.п. 2960; Црква на к.п. 2884; Школа у ул. Николе Теселе 16 на к.п. 2960; Кућа у ул. Божура 5 на к.п. 3353.

Добро поље: Кућа Десимира Ђорђевића; Кућа Марице Ђорђевић; Кућа Божидара Богосављевића; Кућа Јанка Јанковића; Кућа Калине Пауновић; Кућа Илије Кајића.

Бачевица: Кућа Мирољуба Младеновића; Воденица Николе Траиловића; Кућа Најдана Гоцића.

Ратни меморијали:

Рујиште - Споменик палим у ратовима од 1912 -1918. год. подигнут око 1923. године; Ртањ; Бољевац; Мирово; Криви Вир; Луково; Добрујевац; Врбовац; Савинац; Сумраковац; Валакоње; Јабланица; Мали Извор; Боговина; Подгорац; Илино.

КОНЦЕПЦИЈА ЗАШТИТЕ

Основна концепција заштите непокретних културних добара заснива се на њиховом очувању, даљем истраживању (археолошки локалитети) и адекватној презентацији.

Мере заштите су:

- на заштићеним културним добрима и њиховој заштићеној околини, не може се вршити раскопавање, рушење, преправљање, активности изградње и уређења простора или било какви радови који могу да наруше својства

- културног добра, без претходно утврђених услова и сагласности надлежне службе заштите културних добара;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- добра која уживају претходну заштиту (евидентирани добра) не смеју се оштетити, уништити, нити се може мењати њихов изглед, својство или намена;
- забрана изградње објеката (индустријских, рударских, енергетских, инфраструктурних, фарми и других објеката) који својом наменом и експлоатацијом могу да угрозе културно добро или деградирају и наруше пејзажне одлике и природне елементе његове заштићене околине;
- забрана привременог или трајног депоновања отпада и испуштање отпадних вода, отварања позајмишта земље и другог материјала;
- забрана градње и постављања објеката трајног или привременог карактера, који својом архитектуром, габаритом и висином могу угрозити културно добро; забрана радова који могу пореметити статичку стабилност објекта.

1.8.3. Организација простора и мере од интереса за заштиту од елементарних непогода и организација простора и мере од интереса за одбрану земље и заштиту од ратних дејстава

1.8.3.1. Заштита од елементарних непогода и технолошких удеса (акцидената)

У погледу угрожености простора од дејстава **елементарних непогода и технолошких удеса** (акцидената) основне опасности прете од појаве великих вода речних токова Црног Тимока, Арнаутр и њених притока, евентуалних пожара (пожари на станицама за напајање горивом и складиштима нафтних деривата, индустријски пожари, итд.), града (током летњих месеци), суше, снежних наноса током зимских месеци и земљотреса (очекивани могући интензитет земљотреса износи до 8° MCS скале).

Опште мере заштите живота и здравља људи, заштите од елементарних непогода (пожари, поплаве, земљотреси, екстремне падавине, климатски услови и сл.), техничко-технолошких несрећа (хазарди индустријских постројења, инфраструктурних система и сл.) и ратних дејстава односе се на:

- уређивање сваког насеља у мрежи насеља општине у складу са стандардима здраве животне средине, опремање инфраструктуром, објектима јавних служби и услуга, зеленим рекреативним површинама и комуналним објектима;
- коришћење простора у складу са Просторним планом и природним карактеристикама подручја, а у посебним случајевима само на основу претходних студија (избегавање интервенција на већим нагибима терена, осим планираног пошумљавања еродивних површина и подизања зона заштитног зеленила), у плавним зонама и непосредној околини експлоатације сировина, заштићеним подручјима и сл.;
- успостављање планског управљања шумама са превентивним мерама и биолошко-техничким мерама против већих штета у случају појаве пожара; формирање заштитних шумских појасева;
- планску контролу градње у зонама поплавног таласа;
- организација и коришћење простора не сме проузроковати велике концентрације становништва; подстицати дисперзију становања (само у границама дефинисаних грађевинских подручја насеља), насељских функција и привредних делатности;
- функционално зонирање изграђеног простора – лоцирање већих привредних зона и објеката на потребној удаљености од зона становања и других објеката са могућом већом концентрацијом становништва (спортски објекти и сл.), рационално лоцирање објеката здравствене заштите и организовање хитне помоћи и патронажне службе (посебно за насеља са више старих становника), објеката посебне намене, и сл.;
- успостављање функционалне саобраћајне мреже, са алтернативним правцима и довољном ширином саобраћајница за несметан приступ и пролаз у случају рушевина; измештање транзитног саобраћаја изван градског и других већих и туристичких насеља;
- обезбеђивање алтернативног водоснабдевања, заштиту постојећих и планираних изворишта водоснабдевања;
- обезбеђивање двоструког напајања електричном енергијом; успостављање мањих енергетских система који могу самостално напајати најважније потрошаче;
- обезбеђивање ефикасног система комуникација;
- у случају ратних дејстава, склањање становништва у насељима се врши у посебним склоништима и ван насеља у рововским заклонима;
- одржавање постојећих противградних станица, изградња нових објеката на растојању мањем од 100 m од противградних станица, условљена је прибављањем мишљења РХМЗ.

1.8.3.2. Заштита од интереса за одбрану земље

Пропозиције заштите и уређења простора општине Бољевац, за потребе одбране и заштите, дефинисане су укупним решењима организације и коришћења простора. Решењима из ППО обезбеђени су услови за оптимални мирнодопски развој система насеља, активирање саобраћајних, инфраструктурних, градитељских, привредних потенцијала и оспособљавање свих видова комуникација за друштвено-економски развој, као просторни предуслов за одбрану, заштиту,

рад и живот у ванредним и ратним условима. Најосетљивији делови територије су подручја са највећом концентрацијом становништва, грађевинског фонда и инфраструктурних система.

Простори велике концентрације становништва, грађевинског фонда, привредних и непривредних активности, представљају потенцијално најугроженија подручја са **аспекта одбране** и заштите простора.

Мере заштите у случају ратних дејстава треба да обезбеде несметану заштиту људи и добара у случају ратних операција и разарања.

1.8.4. Смањење негативних ефеката, катастар загађивача, мониторинг животне средине и остале мере, правила, критеријуми и активности и смернице за израду техничке и планске документације

Поред наведених мера заштите којима се спречавају и ограничавају негативне последице на животну средину, потребно је предузети још низ других мера како би се стање животне средине унапредило и успоставио повољна основа за ефикасно управљање животном средином на простору ППО Бољевац. Тако, неопходно је у наредном периоду:

- институционално јачање службе за заштиту животне средине (оснивање Одељења за заштиту животне средине при општинској управи Бољевац);
- кадровски ојачати капацитете и технички опремити службу како би била у функцији контроле и управљања животном средином и могла да обезбеди партнерство свим заинтересованим странама у решавању проблема заштите животне средине;
- започети са израдом интегралног катастра извора загађивања животне средине као основе за формирање еколошког информационог система;
- успостављање ефикасног система мониторинга животне средине, о чему је било речи у Извештају;
- подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима кроз различите програме, манифестације, публикације и акције о потреби заштите и унапређивања животне средине;
- обезбедити веће учешће јавности у доношењу одлука вазаних за заштиту животне средине;
- побољшање инспекцијског надзора из домена заштите животне средине;
- доследно спровођење принципа „загађивач плаћа“ доношењем одлука којима ће се обезбедити партиципацији великих загађивача у предузимању мера на заштити животне средине;
- израда Процена утицаја пројеката на животну средину, којима ће се разрадити смернице постављене овим Просторним планом и Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Спровођењем мера из домена смањења притиска и унапређења стања животне средине смањиће се и потреба за смањењем ефеката који су последица реализације планског документа. С обзиром на чињеницу да се ефекти манифестују углавном после дуже експозиције, мере из домена смањења ефеката морају да нађу место у овом Просторном плану и Извештају о стратешкој процени утицаја плана на животну средину. Оне се пре свега односе на:

- унапређење квалитета живота како кроз квалитетније видове становања и радних простора тако и повећањем обима и садржаја простора за рекреацију свих категорија становника што ће све утицати на јачање здравственог капацитета појединаца и појединих група, како би сваки организам могао што адекватније да одговори на изложеност ноксама из окружења; ово нарочито омогућити формирањем зона рекреације и одмора, еколошки здравих зелених простора, бициклических стаза, игралишта, могуће и трим стаза, стаза "здравља" и сл;
- едукацију грађана ради препознавања фактора ризика из животне средине, као и ризичних понашања који могу да корелирају са тим факторима;
- повећање зелених површина уз увођење већег броја отпорних (толерантних) аутохтоних врста, које истовремено имају и заштитну улогу;
- унапређење амбијенталних вредности и зелених простора уређењем окућница, вертикалним озелењавањем фасада и сл..
- очување биодиверзитета и његово унапређење повећањем озелењених простора, унапређењем квалитета и биолошке структуре зелених простора;
- очување и унапређење стања природних и створених карактеристика простора;
- обезбеђење равномерне заступљености, целовитости и непрекидности различитих типова зелених површина;
- веће учешће обновљивих видова енергије.

У веома важне активности које ће се успоставити и у континуитету спроводити су:

- израда катастра емитера на територији општине Бољевац као и локалитета постојећих црних тачака;
- израда регистра вредних природних добара и станишта;
- успостављање мониторинга животне средине на основу усвојених индикатора;
- успостављање механизма реакције друштва на измењене или неодговарајуће вредности индикатора.

Мониторинг животне средине

У циљу перманентне заштите простора са свих аспеката животне средине и елиминисања могућих изненадних угрожавања простора, на планском подручју је, поред спровођења планираних мера заштите животне средине, природних вредности, предела и културних добара, неопходно **успостављање система мониторинга свих параметара квалитета животне средине на општинском нивоу.**

Са циљем праћења стања и праћења тенденција квалитета животне средине, као и ефеката мера које ће се предузимати на побољшању квалитета и заштити од загађења, план дефинише обавезу увођења система мониторинга свих параметара квалитета животне средине: ваздуха, воде, земљишта, биљног света (воћа и поврћа, шумског фонда) и животињског света,

као и стање угрожености буком. Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у пракси.

Успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине (ваздух, воде, земљиште, биљни свет - културе (воће и поврће)), чини:

- *мониторинг ваздуха* који обухвата редовно праћење емисије сумпор-диоксида (SO_2), оксида азота (NO_x), суспендованих честица, чађи и редовно праћење имисије сумпор-диоксида (SO_2), азот-диоксида (NO_2), суспендованих честица и чађи у ваздуху (посебно у оквиру комплекса нових привредних објеката);
- *мониторинг вода* који подразумева редовно праћење вредности показатеља квалитета вода и редовно праћење састава отпадних вода пре испуштања у реципијент;
- *мониторинг земљишта* који дефинише праћење аналитичких индикатора у области коришћења земљишта (промена намене), праћење концентрације тешких метала у земљишту и праћење концентрације азота у земљишту;
- *мониторинг отпада* који подразумева праћење начина управљања отпадом у погледу укупне количине отпада, количине отпада по секторима, количине отпада који се рециклира и количине отпада који се депонује на регионалну санитарну депонију „Халово” на територији града Зајечара;
- *мониторинг биљних врста* који се односи пре свега на културе које се користе у исхрани људи и домаћих животиња и које могу непосредно или посредно утицати на здравље људи. Обухвата праћење концентрације тешких метала у воћу и поврћу и праћење садржаја пестицида у воћу и поврћу. Истовремено, установљава се мониторинг који се односи на шумска подручја и живи свет у другим екосистемима;
- инвестирање у заштиту животне средине остварује се применом принципа „загађивач плаћа“ у складу са важећом регулативом, дефинисањем одговарајућих локалних фондова за заштиту животне средине и других локалних институција, као и инвестирањем у програме заштите животне средине; и
- примену Система управљања заштитом животне средине у постојећим и будућим привредним објектима (ЈУС-ИСО 14001, ЕМАС).

Правила лоцирања активности у односу на критеријуме заштите животне средине

Критеријуми заштите од негативних утицаја индустрије

Према могућим негативним утицајима на животну средину, односно према могућем еколошком оптерећењу, утврђују се следеће категорије делатности, односно привредних предузећа:

- категорија А - мале фирме чије је еколошко оптерећење незнатно и испод граничних вредности могу бити лоциране унутар стамбеног насеља. Делатности ових фирми, као што су занатске услуге и оправке, технички сервиси, пекарске и посластичарске, израда и оправка предмета од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила, по правилу не изазивају непријатности суседном становништву.
- категорија Б - мале и средње фирме које могу имати мали и локални утицај на окружење; могуће присуство мање количине опасних материја, ризик од хемијског удеса - мали, ниво буке 55-60 dB(A). Ова категорија фирми, (веће електро - механичарске радионице, прерада пластичних маса, израда производа од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила, складишта грађевинског материјала и друге), може бити лоцирана на рубним деловима стамбеног насеља тако да делатност не изазива непријатност суседству.
- категорија В - фирме које могу имати средњи утицај на окружење општинског нивоа, присутне веће количине опасних материја, ризик од хемијског удеса - средњи, ниво буке 60-65 dB(A). Ове фирме (тржни центри и већа складишта - изнад 5.000m², прехранбена индустрија, текстилна индустрија, итд.), морају бити лоциране на одређеном одстојању од стамбеног насеља тако да њихова функција на том растојању не изазива непријатност суседству.
- категорија Г - фирме које могу имати велики утицај на животну средину градског нивоа, присутне веће количине опасних материја, мање количине врло токсичних материја, ризик од хемијског удеса - велики, ниво буке 65-70dB (A). Овде припадају метало-прерађивачка индустрија, појединачни погони хемијске индустрије, веће кланице, прехранбена индустрија, итд., које према нивоу еколошког оптерећења морају бити лоциране на већем одстојању од стамбеног насеља тако да њихова функција на том растојању не изазива непријатност суседству.

Критеријуми заштите од утицаја пољопривреде

Утврђује се заштитно одстојање између стамбених објеката и ораница, односно плантажних воћњака који се интензивно третирају вештачким ђубривом и пестицидима од најмање 800 m. У заштитном појасу између границе пољопривредних парцела и обале водотока на 10 m није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива.

Утврђују се минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточних фарми и објеката у суседству, и то: од стамбених зграда 200 m, од магистралних путева 200 m, од речних токова 200 m и од изворишта водоснабдевања 800 m. Наведена одстојања могу бити и већа ако то покаже анализа утицаја на животну средину за фарме са преко 500 условних грла.

Критеријуми заштите од утицаја саобраћаја

У оквиру регулационих планова или урбанистичких пројеката потребно је израдити процену утицаја на животну средину за сваку нову или реконструисану деоницу аутопутева, магистралних путева и сабирних улица првог реда.

Наведена правила и заштитне зоне утврђују се као услови планирања других намена земљишта уз појасеве саобраћајница. За аутопутеве и магистралне саобраћајнице и обилазнице у рубним подручјима града утврђују се три зоне заштите:

1. зона - појас непосредне заштите од веома великог еколошког оптерећења ширине по 20 m са обе стране пута, због

емисија у ваздух, повећане буке и загађивања земљишта. У заштитном појасу дозвољено је формирати заштитно зеленило, а није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката;

2.зона - *ужи појас заштите од великог еколошког оптерећења* ширине по 50 m са обе стране пута, због повећане буке и загађивања земљишта. Није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката. Постојећи легално изграђени објекти морају бити заштићени одговарајућом акустичком заштитом. Дозвољена је изградња објеката у функцији пута (бензинске станице, сервиси, складишта и сл.); и

3.зона - *појас малог еколошког оптерећења* ширине по 300 m са обе стране пута, због повећане буке. Изградња стамбених, пословних и привредних објеката дозвољена под условом да се обезбеде мере заштите од буке.

Критеријуми заштите за остале активности

Посебно се напомиње да ће се у случају изградње магистралног гасовода примењивати следећи критеријуми:

Зона I – појас високог ризика, по 30 m ширине са обе стране цевовода;

Зона II – појас умереног ризика, по 180 m ширине са обе стране цевовода.

СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ТЕХНИЧКЕ И ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

При изради техничке документације за реализацију појединих планских решења неопходно је поштовање мера заштите утврђених овим Просторним планом и Извештајем.

Планска решења су дефинисана тако да ће њихова примена и спровођење у склопу израде техничке документације омогућити техничка решења која, у датим условима, максимално могуће штите околну земљиште, воде, ваздух, материјална добра и становништво, као и природне екосистеме у редовним и акцидентним ситуацијама.

Напомиње се да за све објекте за које се у склопу израде техничке документације испостави да је потребна израда процене утицаја у складу са Законом, те ако се кроз израду процене утицаја на животну средину прецизно утврдити колики се нивои загађења околине могу јавити, у складу са тим ће се прецизирати и конкретне мере заштите, њихов положај и врста. Стога се у Просторном плану утврђују услови који ће бити саставни део локацијских услова из овог ППО.

Кроз израду техничке документације обезбедити да се приликом пројектована и изградње поштују следећи услови:

- Одређеним техничким решењима, спровести све мере заштите ваздуха, воде, земљишта, природе и вегетације, културних добара, заштите од буке и вибрација и друге које су дефинисане овим Просторним планом и Извештајем;
- Спровести поступак одлучивања о потреби израде студије процене утицаја у складу са законском регулативом. Овом студијом треба анализирати:
- постојеће индикаторе стања животне средине; извршити циљана мерења квалитета ваздуха, земљишта и водотокова, нивоа комуналне буке, ради утврђивања „0“ стања,
- капацитет животне средине, услове и ограничења простора на којем се планирају конкретни садржаји бањско-туристичког комплекса,
- геолошко-геотехничке и хидрогеолошке карактеристике терена на предметном простору, ради утврђивања адекватних услова изградње објеката,
- потенцијалну угроженост становништва, биљног и животињског света, као и објеката у контактним зонама у редовној експлоатацији и за случај уредних ситуација.;
- Пре почетка било каквих радова морају се прибавити подаци о тачном положају постојећих инфраструктурних објеката како не би дошло до оштећења истих;
- У циљу спречавања, односно смањења утицаја објеката и инфраструктуре на чиниоце животне средине предвидети:
- садњу / ревитализацију заштитног појаса зеленила дуж саобраћајница,
- у зонама становања по потреби извести одговарајуће звучне баријере,
- обратити пажњу на решења при пројектовању система одвођења атмосферских вода како би се спречило директно изливање штетних материја са коловоза; затворени систем одводњавања, односно контролисано и ефикасно прикупљање зауљених атмосферских вода са свих саобраћајних површина које су предмет изградње, њихов третман (издвајање масти и уља у сепараторима и друго) до пројектованог/захтеваног квалитета и контролисано одвођење у реципијент,
- опремање подручја плана објектима комуналне и друге инфраструктуре,
- одговарајући начин складиштења материја и материјала неопходних за одржавање путева и објеката, у циљу заштите земљишта и подземних вода од загађења, у складу са посебним законима,
- сакупљање, разврставање, привремено складиштење и предају отпадних материја које имају карактеристике штетних и опасних материја, а које настају у процесу одржавања путева и објеката, као и отпада насталог у процесу функционисања објеката, у складу са важећим прописима из ове области;
- Обезбедити одговарајуће услове од надлежних институција и организација за израду техничке документације;
- Планирати изградњу система јавне расвете поготову на раскрсницама и дуж шеталишних стаза;
- Размотрити проблем акцидентних ситуација при превозу отпадних материја, пожара и сл. и дефинисати одговарајуће мере за заштиту људи и животне средине.

Опште мере заштите током уређења терена, изградње и експлоатације објеката

На планском подручју обезбедити:

- одговарајућу организацију градилишта за потребе изградње, како привремених локација за депоновање

- грађевинског материјала и опреме неопходног за изградњу, тако и привремених или трајних локација (постојеће уређене комуналне објекте) за одлагање депонованог отпада укључујући и комунални настао у току извођења радова;
- рационално коришћење земљишта и очување ресурса, односно рационално коришћење земљишта, да се хумусни слој сачува како би се користио за озелењавање или санирање простора, након изведених радова;
 - максимално очувати водне и земљишне ресурсе при извођењу радова на изградњи регулације и саобраћајница;
 - просторно ограничити манипулативне површине током изградње објеката,
 - строго се придржавати предвиђеног коридора и зоне планиране намене, како земљани радови и употреба машина не би оставили последице на шири простор;
 - забрану сервисирања возила и грађевинских машина за време извођења радова на самој локацији. Уколико дође до хаваријског изливања горива, уља/мазива и других штетних материја обавезна је санација површине и враћање у првобитно стање;
 - да, уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Члану 99. Закона о заштити природе («Службени гласник РС», бр. 36/09, 88/10, 91/10, 95/18-др.закон) извођач радова је дужан да обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
 - да, уколико се приликом извођења земљаних радова наиђе на археолошке остатке, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове, обавести о томе надлежни Завод за заштиту споменика културе и предузме мере да се налаз не уништи, не оштети и сачува на месту и у положају у коме је откривен према члану 109. Закона о културним добрима („Службени гласник РС“, број 71/1994, 52/11-др. закони, 99/2011-др.закон, 6/2020-др.закон, 35/2021-др.закон, 129/2021-др.закон и 76/2023-др.закон). Инвеститор је дужан да по члану 110. истог закона, обезбеди финансијска средства за истраживање, заштиту, чување, публиковање и излагање добра, до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите;
 - одређеним техничким решењима умањити буку која ће настати током изградње објеката;
 - уклањање отпада, који настане у току изградње објеката, инфраструктуре и саобраћајница и пратећих објеката извршити у складу са важећим прописима о управљању отпадом (сакупљање, разврставање и одлагање на за то предвиђену локацију или искоришћење рециклабилних материјала и посебних судова) - дефинисати привремене локације за депоновање опреме, грађевинског и другог материјала потребног за изградњу, лоциране изван простора са високом вегетацијом;
 - ако при извођењу предметних радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине;
 - извршити санацију терена уколико дође до хаваријског изливања уља или горива;
 - константно пратити параметре који утичу на промену / погоршавање квалитета ваздуха, воде и земљишта, утицаје буке и утицаје на живи свет и створене (поготово заштићене) вредности, како током изградње, тако и током експлоатације саобраћајнице.

Општа мера за израду планске документације:

При изради измена и допуна планске документације за предметно и контактна подручја, обавезно имати у виду утицаје на животну средину намена на планском и контактном подручју те планирање намена простора ускладити са овим утицајима. Овде се посебно мисли на евентуалне измене урбанистичких планова где је на свим површинама које су сада неизграђене и користе се за пољопривреду, а у будућности би се могле пренаменити за стамбене и друге намене које могу бити угрожене неком од постојећих или планираних намена у околини. У овим зонама у контактном подручју потребно је планирати зелене заштитне појасеве од шумског и жбунастог зеленила, као тампон зоне ка становању и другим наменама. Димензионисање ових зелених појасева и њихов састав вршити у складу са проценом утицаја која ће се обавити у склопу израде техничке документације за обилазницу, а у односу на процењено загађење ваздуха, као и буку која ће се јавити од саобраћаја, односно евентуалну угроженост од стварања снежних наноса и поледице.

1.9. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Подручје општине Бољевац се налази у гравитационом (функционалном) подручју Зајечара, као једног од центара Тимочке крајине са гравитационом зоном која, поред Зајечара, покрива територије општина Бољевац и Књажевац, центар ФУП-а Зајечар опслужује више од 118.990 становника (према ППРС). Бољевац, као градско насеље у категорији локалних урбаних центара, је третирана као мањи урбани центар, који гравитира ка већим центрима: Зајечару, али и Бору као регионалним урбаним центрима, али и Нишу и даље ка Београду, као главном граду. Ка Зајечару су поготово оријентисана насеља североисточног дела општине, првенствено по питању повезаности инфраструктуре и привреде, интеракција у терцијарном сектору и администрацији, док су насеља западног дела општине оријентисана ка Параћину. Централни и југоисточни делови општине око Бољевца и ка Ртњу међуопштинске везе остварују и са Сокобањом, поготово у области саобраћаја и туризма.

У просторној структури привреде подручја региона водећу улогу имаће и даље постојећи привредно-индустријски центри и зоне рударско-енергетско-индустријског комплекса као и постојеће привредно-индустријске и планиране индустријске зоне у урбаним центрима. Бољевац спада у привредно-индустријско-рударско-енергетске центре, са насељем Криви Вир, које спада у насеља са нуклеусом производно-прерађивачких активности и иницијалним облицима предузетништва.

Основни локационо-развојни потенцијали на којима је потребно заснивати даљи развој наведеног подручја јесу: расположивост локалитета за смештај радно-привредних зона (површина, инфраструктурна опремљеност, положај), саобраћајна повезаност са главним инфраструктурним коридором Републике Србије (коридор 10), велики проценат плодног пољопривредног земљишта, развој малих и средњих предузећа из различитих еколошки прихватљивих области и грана, развој туризма и др..

Општина Бољевац треба да идентификује своје компаративне предности, пре свега на нивоу региона и оствари своју регионалну конкурентност. Природни ресурс, пољопривредно земљиште је стратешки развојни фактор регионалног значаја, као и туризам, који није тренутно развијен, али уз умрежавање са суседним подручјима, ради формирања заједничке и садржајније туристичке понуде, има реалне шансе за развој.

Положај и улога општине Бољевац у регионалном окружењу и везе које има са суседним јединицама локалне самоуправе указују да је акценат просторног развоја на унапређењу и даљем развоју већ оформљених регионалних функција, али и на развијању нових регионалних функција, од којих су најзначајније:

1) Инфраструктура:

- разматрање могућег заједничког дугорочног водоснабдевања насеља у општинама Сокобања, Бољевац, Зајечар, пре свега имајући у виду капацитет изворишта које се протеже на територијама општина Сокобања и Бољевац;
- заједничко одржавање и обезбеђивање адекватне санитарне заштите будуће хидроакмулације „Боговина“;
- заједничко одржавање и унапређење електроенергетског система (поготово са Зајечаром и Бором);
- рехабилитација државних путева IБ и II реда у постојећем габариту;
- изградња будуће нове трасе државног пута од Параћина ка Зајечару и Неготину;
- депоновање комуналног отпада приоритетно усмерити ка санитарној регионалној депонији „Халово” у Зајечару.

2) Мрежа насеља:

- постизање рационалније и усклађеније мреже насеља у сврху равномернијег размештаја центара услуга, њихове децентрализације и приближавања корисницима, уз смањење разлика у условима и стандардима коришћења;
- интензивирање инфраструктурне и различитих функционалних веза између сеоских насеља са суседним селима из суседних јединица локалних самоуправа – могућност развоја комплементарних функција у једним односно другим насељима.

3) Привреда:

- развој пољопривреде у смислу укрупњавања поседа и интензивирање пољопривредне производње кроз удруживање са приватним сектором уз развој малих и средњих предузећа ради преусмеравања радне снаге запослене у суседним општинама;
- јачање веза индустрије Бољевца и околних подручја кроз развој комплементарних делатности и бољег коришћења постојећих капацитета;
- повезивање туристичких потенцијала општине са туристичким потенцијалима суседних општина и градова.

4) Заштита животне средине:

- заједничке акције општинских служби на успостављању мониторинга и праћења стања животне средине и предузимање заједничких мера и акција у овој области;
- заједничко решавање проблема загађења река чија сливна подручја се протежу на више општина.

Локална управа мора да буде активна у сарадњи и кооперацији, у односу на све елементе просторне интеграције – природне и културне системе и вредности, животну средину, привреду и туризам, саобраћај и инфраструктурне системе. Трансевропске саобраћајне мреже су један од најзначајнијих видова просторне интеграције, а за општину Бољевац посебан значај има путни правац од Параћина ка Зајечару и Неготину који ће допринети још квалитетнијој и бржој вези са мултимодалним паневропским Коридором X. Целокупно подручје може бити у зони утицаја функција наведеног европског коридора, а са изградњом нове трасе државног пута положај општине Бољевац ће бити значајно повољнији и општина ће добити на приступачности и атрактивности.

2. ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

2.1.1. КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА КАРАКТЕРИСТИЧНИХ ГРАЂЕВИНСКИХ ЗОНА ИЛИ КАРАКТЕРИСТИЧНИХ ЦЕЛИНА ОДРЕЂЕНИХ ПЛАНОМ ПРЕМА МОРФОЛОШКИМ, ПЛАНСКИМ, ИСТОРИЈСКО – АМБИЈЕНТАЛНИМ, ОБЛИКОВНИМ И ДРУГИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА

2.1.1.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште је земљиште које се користи за пољопривредну производњу и то: њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, трстици и мочваре, као и друго земљиште (вртаче, напуштена речна корита, земљишта

обрасла ниским жбунастим растињем и др.) и земљиште које се одговарајућим планским актом може привести намени за пољопривредну производњу. У структури пољопривредног земљишта разликују се: плодно пољопривредно земљиште (оранице, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, шуме и трстици катастарске класе од I до VIII) и неплодно пољопривредно земљиште (стришта, кршеви, јаруге, камењари, вододерине, голети, остала природно неплодна земљишта и вештачки створене неплодне површине).

Пољопривредно земљиште користи се за пољопривредну производњу у складу са овим Просторним планом и не може се користити у друге сврхе. Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта од I–V катастарске класе у непољопривредне сврхе није дозвољено, осим у случајевима и под условима утврђеним Просторним планом и Законом. Правила грађења су конципирана тако да се (изузев у случајевима прописаним Законом о пољопривредном земљишту) максимално заштити од градње обрадиво плодно пољопривредно земљиште до пете катастарске класе, док је на пољопривредном земљишту шесте, седме и осме катастарске класе и неплодном пољопривредном земљишту могуће планском документацијом извршити промену намене и омогућити изградњу за потребе пољопривредне делатности и компатибилних намена. Изузетно, коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе може да се врши ако то захтева општи интерес, у складу са прописима, и када је то неопходно за потребе одбране и то првенствено на земљишту слабијег бонитета.

Обрадиво пољопривредно земљиште не може да се уситњава на парцеле чија је површина мања од 0,5 ha, изузев у случају формирања стамбеног дела дворишта за потребе становања пољопривредног газдинства (домаћинства), чија површина може бити минимално 10 ари и максимално 20 ари. На земљиштима која су уређена комасацијом, парцела не може да буде мања од 1,0 ha.

Пашњак се може привести другој култури само под условом да се тиме постиже рационалније и економичније коришћење земљишта. Пашњаци у државној својини који су враћени селима, користе се у складу са Законом о враћању утрина и пашњака селима на коришћење.

Пољопривредно земљиште које је у складу са Просторним планом одређено као грађевинско земљиште, до привођења планираној намени, користи се за пољопривредну производњу. Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, вршиће се према условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту.

Претварање пољопривредног у грађевинско земљиште

Претварање пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште је могуће само у складу са Законом о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 62/2006, 65/2008 - др. закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 - др. закон).

На пољопривредном земљишту на коме је завршена комасација могућа је изградња само објеката инфраструктуре уз поштовање чл. 31–37. Закона о пољопривредном земљишту.

Приликом спровођења Просторног плана, код сваке конкретне локације, користити податке Републичког геодетског завода, Служба за катастар непокретности Бољевац, ради утврђивања да ли је конкретна локација у комасационом подручју или не.

За изградњу објеката инфраструктуре и објеката за производњу у функцији пољопривредне производње и прераде са листе 1 Уредба утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/2008), претварање пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште је могуће само изразом плана детаљне регулације.

За изградњу објеката у функцији пољопривредне производње, чувања, прераде и пласмана пољопривредних производа: магацини репроматеријала (семе, вештачка ђубрива, саднице и сл.), објекти за смештај пољопривредне механизације, објекти за производњу воћа и поврћа у затвореном простору (стакленици, пластеници), објекти за производњу гљива, рибањаци, сушаре за воће и поврће, хладњаче, објекти за финалну прераду пољопривредних производа и објекти намењени за интензиван узгој стоке, перади и крзнаша (фарме, кланице и сл.) дозвољена је изградња без промене намене пољопривредног земљишта.

Промена намене пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште је могућа изразом плана детаљне регулације.

У случају формирања новог повремениг становања (викенд становања) зона се не може формирати за мање од десет објеката и за њу је обавезна израда плана детаљне регулације, а уколико су у обухвату плана генерелане или детаљне регулације, важе правила из тог плана.

Изградња мреже и објеката инфраструктуре као и објеката у функцији објеката инфраструктуре је дозвољена у коридорима саобраћајница уз сагласност надлежног предузећа за путеве.

Изградња и формирање новог пољопривредног домаћинства изван утврђене границе грађевинског подручја насеља је могућа у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

Стамбени објекти у функцији пољопривредне производње, изван грађевинског подручја, могу се градити на пољопривредном земљишту само за властите потребе пољопривредног домаћинства и у функцији обављања пољопривредне делатности.

2.1.1.2. Шуме и шумско земљиште

Шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним законом.

Шума је простор обрастао шумским дрвећем, минималне површине 5 ари, са минималном покривеношћу земљишта крунама дрвећа од 30%. Под шумом се такође сматрају и младе природне и вештачке састојине, као и људским деловањем или из природних разлога привремено необрасле површине на којима ће се природно или вештачки поново успоставити

шума.

Под шумом се подразумевају и шумски расадници у комплексу шума и семенске плантаже, као и заштитни појасеви дрвећа површине веће од 5 ари.

Шумом се не сматрају паркови у насељеним местима, као и дрвеће које се налази испод далековода и у коридору изграђеног далековода, без обзира на површину.

У јавном интересу је очување, заштита и унапређење стања шума, активирање свих потенцијала шума и њихових функција и подизање нових шума у циљу постизања оптималне шумовитости, просторног распореда и структуре шумског фонда. Шуме, као добра од општег интереса, мора да се одржавају, обнављају и користе. Шумско земљиште се користи за шумску производњу и не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним законским прописима о шумама.

У складу са Законом о шумама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 - др. закон), у Просторном плану се штити и унапређује шумско земљиште и шуме.

Изграђеним шумским земљиштем сматра се шумско земљиште на коме су изграђени објекти. На рефералној карти 1: Намена простора (P=1:50 000) су на основу ортофото снимка приказани евидентирани изграђени објекти изван грађевинског подручја. С обзиром на немогућност потпуног евидентирања свих изграђених објеката и за остали изграђене, а графички неутврђене објекте, важе иста правила.

На шумском земљишту није дозвољена промена састава шумских састојина и њихова неконтролисана експлоатација.

На шумском земљишту се не дозвољава изградња која би угрозила основну намену простора.

Минимално дозвољена изградња је у функцији побољшања стања шума или њене боље приступачности и квалитетнијег коришћења, а у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописом којим се уређује област дивљачи и ловства.

Планирана техничка инфраструктура остаје у коридорима постојећих саобраћајница са минималним угрожавањем шумског земљишта. Техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице, противпожарне пруге и други објекти који служе газдовању шумама) планира се, гради, одржава и користи на начин који не угрожава:

- 1) изворишта вода и водне токове;
- 2) станишта значајна за опстанак дивљих биљних и животињских врста;
- 3) процес природног подмлађивања у шуми;
- 4) културну и историјску баштину;
- 5) остале општекорисне функције шума;
- 6) стабилност земљишта и не узрокује ерозију и бујице.

За формирање заштитних шумских појасева на контакту: изграђених стамбених зона и планираних привредних зона, зона планираних за стамбену изградњу и планираних радних зона и канала и планираних привредних зона - минимална ширина је 10,0 m и то увек у оквиру нестамбених намена.

Промена намене шумског земљишта

Под само плански одређеним условима може се врло ограничено мењати основна намена шумског земљишта, уз предходно добијену сагласност сопственика или Министарства.

Промена намене шумског земљишта могућа је (у складу Законом о шумама), уз сагласност надлежног Министарства, и то:

- када је то утврђено планом развоја шумске области;
- ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе;
- ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље;
- у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума;
- ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари (промена намене шума и шумског земљишта врши се уз сагласност Министарства).
- ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ha (промена намене шума и шумског земљишта врши се уз сагласност Министарства).

За земљиште у својини сопственика површине до 50 ари, које се у службеној евиденцији води као шума или шумско земљиште, а користи се за пољопривредну производњу, на захтев сопственика може се извршити промена намене коришћења шумског земљишта уз сагласност Министарства.

Уколико се Просторним планом предвиђа промена намене површина дефинисаних планским документом у шумарству, неопходно је, према члану 22. Закона о шумама, извршити измене и допуне Основа газдовања шумама за одговарајућу газдинску јединицу. Трошкове измена и допуна сноси подносилац захтева на чију иницијативу се оне врше. Промена намене шума и шумског земљишта одређена је чланом 10. Закона о шумама. Накнада за промену намене шума и шумског земљишта дефинисана је чланом 50., а висина накнаде је уређена чланом 52. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“, број 95/2018, 49/2019, 86/2019 - усклађени дин.изн., 156/2020 - усклађени дин.изн., 15/2021 - усклађени дин.изн., 15/2023 - усклађени дин.изн., 92/2023, 120/2023 - усклађени дин.изн., 99/2024 - усклађени дин.изн., 109/2025 - усклађени дин.изн. и 118/2025 - усклађени дин.изн.).

Потребно је поштовати сву законску и подзаконску регулативу из области заштите животне средине и заштите природе тако да планска решења имају што мањи утицај на животну средину и амбијентални простор.

Сходно Правилнику о шумском реду („Службени гласник РС“, број 38/2011, 75/2016, 94/2017 и 87/2021) сеча стабала, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем. За било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме”.

2.1.1.3. Водно земљиште

Водно земљиште је земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, јесте корито за велику воду и приобално земљиште.

Водно земљиште чине корита и обале водотока, језера и акумулације.

Водно земљиште стајаће воде, јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја. Водно земљиште обухвата и напуштено корито, пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави, као и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и др.).

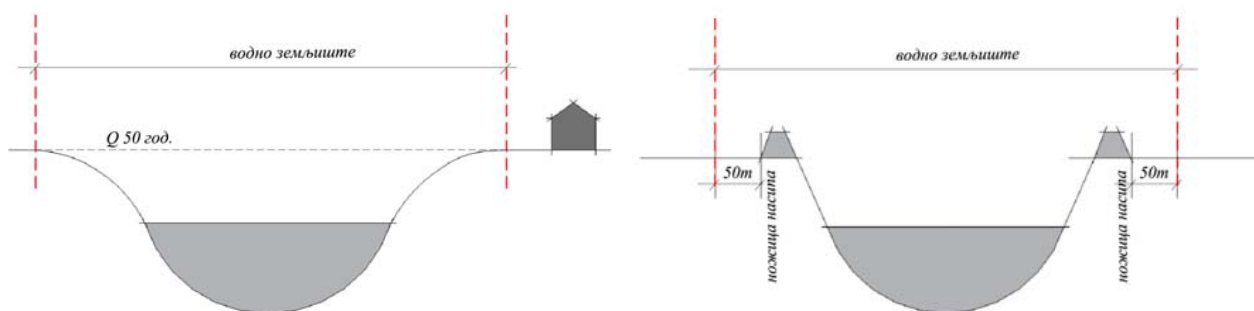
Обала представља појас земљишта који се протеже непосредно уз корито.

Приобално земљиште јесте појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Ширина појаса приобалног земљишта је:

- 1) у подручју незаштићеном од поплава до 10 m;
- 2) у подручју заштићеном од поплава до 50 m (зависно од величине водотока, односно заштитног објекта), рачунајући од ножице насипа према брањеном подручју.

Подручје заштићено од поплава је појас земљишта ширине 50,0 m рачунајући од унутрашње ножице насипа, између речног корита и одбрамбеног насипа (инундационо подручје), чији је саставни део и заштитни појас са шумом или заштитним зеленилом. Саставни део насипа за одбрану од поплаве чине заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом подручју у ширини од 50,0 m поред насипа.

Слика 3. Границе водног земљишта када нема и када има насипа

ПРИМЕР 1 – КАДА НЕМА НАСИПА

ПРИМЕР 2 – КАДА ИМА НАСИПА

$Q_{50\text{год}}$ – према посебном прорачуну нивоа 50-годишње воде

Водно земљиште у зони обала водотокова и хидроакумулација дефинисано је положајем регулационе линије насипа или обалоутврде за регулисане делове корита, односно границом водног земљишта утврђеном Законом о водама за нерегулисане делове корита.

Укупна површина водног земљишта не одражава богатство хидрографске мреже територије општине Бољевац.

Просторним планом се површина водног земљишта значајније не мења али се прописују све мере заштите вода и од вода, како приобаља тако и околних простора.

Уређење, коришћење и заштита водног земљишта

Водно земљиште је намењено за одржавање и унапређење водног режима у складу са Законом о водама и актима донетим на основу овог закона, а посебно за:

- 1) изградњу, реконструкцију и санацију водних објеката;
- 2) одржавање корита водотока и водних објеката;
- 3) спровођење мера које се односе на уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода.

Осим за наведене намене, водно земљиште на територији општине Бољевац може да се, у складу са Законом о водама и актима донетим на основу закона, користи и за:

- 1) изградњу и одржавање линијских инфраструктурних објеката;
- 2) изградњу и одржавање објеката намењених одбрани државе;
- 3) изградњу и одржавање објеката за коришћење природних купалишта и за спровођење заштитних мера на природним купалиштима;
- 4) изградњу и одржавање објеката за производњу електричне енергије коришћењем водних снага (искључиво у складу са овим Просторним планом, планском документацијом вишег реда и законским прописима);
- 5) обављање привредне делатности, и то:
 - изградњу објеката за које се издаје привремена грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња објеката;

- постављање мањих монтажних објеката привременог карактера за обављање делатности за које се не издаје грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња објеката;
- 6) спорт, рекреацију и туризам;
- 7) обављање пољопривредне делатности;
- 8) вршење експлоатације минералних сировина у складу са овим и посебним законом.

На водном земљишту је:

- забрањена изградња индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- дозвољена изградња објеката компатибилних водном земљишту под условом да се у пројектовању и извођењу обезбеди канализација и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом;
- дозвољена изградња објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине у складу са законом;
- неопходно да сви постојећи објекти обезбеде канализацију и пречишћавање отпадних вода у складу са законом;
- забрањена изградња стамбених, пословних, производних и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште, или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре, као и објеката којима се смањује пропусна моћ корита. Већ саграђени објекти морају бити уклоњени о трошку власника, при чему први приоритет има уклањање објеката који су саграђени на насипима, у зони њихових ножица или у њиховој непосредној близини.

Водно земљиште се може користити без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Купање је дозвољено само на уређеним плажама, које имају санитарне уређаје и на којима се потпуно спречава уношење у језеро отпадних вода и чврстог отпада.

Правила уређења, коришћења и заштите водног земљишта и вода

Дуж магистралних цевовода којим се спајају сада изоловани водоводни системи успоставити непосредну зону заштите коридора (по 2,5 m од осовине), како би се омогућило несметано одржавање (у складу са прописима).

Забрањено је у зонама тзв. водног земљишта око свих водотока подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система; на преласку плавних зона линијски системи (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издигнути и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплавих вода вероватноће 0,5% (тзв. двестогодишња велика вода).

Канализацију постојећих насеља реализовати по сепарационом систему, стриктно раздвајајући колекторе за отпадне воде од колектора за атмосферске воде.

Приликом коришћења површинских вода, кључни објекти биће вишенаменске акумулације, погодне за просторну и временску прераспodelу вода, а све у рационалном односу са комплексним системом заштите и коришћења речних вода. Висококвалитетне воде ће се користити првенствено за водоснабдевање становништва, а воде нешто нижег квалитета за снабдевање индустрије (изузев прехранбене и сличних), наводњавање, рибарство, спорт, рекреацију, туризам и друго (за технолошке потребе). Захватање воде из водотока дозвољено је само уз водопривредну сагласност и обезбеђење гарантованог минимума и еколошког протока. Све висококвалитетне воде, осим општим мерама заштите, обавезно ће се и посебно заштитити изразом одговарајућих студија.

Изградња хладноводних рибњака је дозвољена на свим локацијама на којима не угрожавају изворишта или друге планиране системе.

Регулације река у зони насеља поред функционалних критеријума треба примерити и урбаним, естетским и другим условима, који омогућавају урбанистички складно повезивање насеља са акваторијом.

Захватање воде из водотока дозвољено је само уз одговарајуће водопривредне сагласности, уз обавезу обезбеђења гарантованог водопривредног минимума и гарантованог еколошког протока, дефинисаног за хладан и топли део године ($Q_{95\%, \min, \text{mes.}}$ и $Q_{80\%, \min, \text{mes.}}$) са ограничењима која утврђују колико се воде мора оставити у току након захватања воде за технолошке потребе, према важећој методологији за одређивање гарантованог еколошког протока.

Експлоатација материјала из водотока дозвољена је само уз одговарајућу пројектну документацију којом се пројекат експлоатације потпуно усаглашава са пројектима регулације река на тим ширим потезима. То подразумева и стриктан надзор, по принципима као да се изводе радови на регулацији реке.

На водном земљишту и водном објекту у јавној својини може се установити право стварне службености за изградњу линијских инфраструктурних објеката, постављање цевовода, подземних и надземних водова, оптичких каблова и других инсталација, колектора, водозахвата/преграде у кориту водотока, као и право службености пролаза.

За изградњу објеката у водном земљишту, на простору за који се не планира израда урбанистичких планова, локацијским условима ће се дефинисати услови за уређење и изградњу, а у складу са законима и прописима.

За изградњу објеката у водном земљишту, на простору за који се не планира израда урбанистичких планова, потребно је, у складу са законским прописима, спровести процену потребе израде и у складу са тим израду Студије процене утицаја на животну средину.

Уз воде и водозахватне површине могу се градити објекти за туристичко-рекреативне сврхе; пратећи објекти (шанк-барови, просторије за пресвлачење и сл.); дрвене сојенице и настрешнице; и партерно уређење (спортски терени, опрема, мобилијар, плаже, и сл.), уз сагласност надлежног министарства.

На водном земљишту је дозвољено партерно уређење терена (спортски терени, бицикличке стазе, лаки туристички објекти – настрешнице, видиковци), као и грађење свих објеката водне инфраструктуре: ојачања насипа, дренажни системи и системи за пречишћавање вода.

Заштитни насипи се не смеју користити за било какве видове транспорта, осим за послове одржавања система заштите од вода. На насипима је дозвољена и пожељна реализација бицикличких стаза, које су део европских коридора такве намене.

У зонама изворишта за водоснабдевање, успостављају се зоне заштите, у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/2008).

У вези планирања коришћења водних ресурса и водног земљишта наглашава се да су изворишта водоснабдевања под строгом заштитом од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност и здравствену исправност воде. Планом се задржавају и поштују утврђене зоне санитарне заштите изворишта воде која се користи за снабдевање становништва водом за пиће, као и прописани режими коришћења простора у складу са законским прописима. У зонама изворишта није дозвољено грађење производних погона и других објеката који као отпадне воде имају нутријенте и/или друге загађујуће материје. За остала изворишта воде за пиће морају се прогласити зоне санитарне заштите и режими коришћења простора у складу са прописима.

У складу са Закона о водама, земљиште и водене површине у подручју шире и уже зоне заштите изворишта водоснабдевања штите се од намерног или случајног загађивања. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата редовну контролу наменског коришћења земљишта:

- У *ужој зони заштите водоизворишта* је: обавезно уређење и одржавање, површинско уређење терена, уклањање нехигијенских објеката, реконструкцију или доградњу постојећих стамбених, инфраструктурних и привредних објеката ради обезбеђивања потребног степена заштите околине, забрану грађења нових објеката који нису у функцији водоснабдевања, забрану складиштења чврстог, индустријског и опасног отпада, забрану транспорта опасних и штетних материја, забрану употребе вештачких ђубрива и хемијских средстава у пољопривредној производњи и редовну контролу наменског коришћења земљишта.
- На подручју *шире зоне заштите водоизворишта* успоставља се режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања. У тој зони није дозвољена употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе.

У циљу заштите изворишта воде за пиће од загађивања, реализује се систем мониторинга квалитета и квантитета подземних вода и изворишта, у складу са програмом систематске контроле.

Сва локална коришћена изворишта у алувионима крај река заштитити по принципима заштите изворишта подземних вода, чак и ако се напуштају спајањем са регионалним системима, јер и даље задржавају важну функцију резервног изворишта водовода насеља за случај хаваријских ситуација.

На извориштима локалних сеоских водовода, ван већих система, треба обезбедити непосредну заштиту уже зоне: 10 m око водозахвата и оквирно око 500 m узводно (ако је извор на падини), што се може мењати, на основу процене реалне хидрогеолошке зоне утицаја.

2.1.1.4. Остале намене

Ловна подручја (ловишта)

На пољопривредном и шумском земљишту које је у саставу ловишта могу се градити: ловно-технички објекти, постављати ограде ради заштите и лова дивљачи, градити ловно-производни објекти, фарме за производњу фазанске дивљачи, подизати ловне ремизе ради заштите дивљачи. Уређење и опремање ловишта ће се вршити у складу са ловном основом.

Ловне ремизе су једногодишњи или вишегодишњи засади на мањим површинама, који пружају уточиште, заклон и исхрану дивљачи. Ремизе треба подизати на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи. Једногодишње ремизе заснивати од различитих група једногодишњих биљака (легуминоза, властистих трава или коренасто-кртоластих биљака). Вишегодишње ремизе подизати од мешовитих вишеспратних дрвенастих врста, у зависности од услова средине. Вишегодишње ремизе ће, сем стварања бољих услова за заштиту дивљачи, имати економску функцију (кроз пласман дрвне масе) и већу концентрацију дивљачи на малом простору.

У оквиру инфраструктурних коридора, специјалним техничко-технолошким решењима, тзв. еколошким прелазима, омогућити несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња.

Коришћење, уређење и заштита ловишта подразумевају:

- санитарни лов у циљу очувања оптималне бројности животиња и спречавања заразних болести;
- забрану свих делатности које мењају услове станишта;
- заштиту ретких и проређених врста дивљачи;
- гајење главних гајених врста дивљачи (јелен обичан, срна и фазан) и споредних врста дивљачи на „природан“ начин за отворена ловишта, до постизања економског капацитета;
- заштиту дивљачи од болести, предатора, криволова и елементраних непогода (поплава);
- уређивање ловишта изградњом ловно-техничких објеката, ловних објеката, одржавање просека, ловних путева и комуникација у ловишту.

У ловиштима предвидети и:

- изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта;
- оградивање делова ловишта ради интензивног гајења и заштите и лова дивљачи;
- изградњу ловно - производних објеката;
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи.

За изградњу објеката важе следећа правила:

- Изградња објеката за потребе ловне привреде – узгајалишта, хранилишта и др. мора бити заснована на плановима уређења простора, на водопривредним условима, шумско-привредним основама и др.
- Објекти ловне привреде морају бити прилагођени пејсажу прикладних димензија, најмање могуће спратности, грађених од природних материјала и др.

Риболовна подручја

Уређивање подручја риболова подразумева:

- организовање чуварске службе;
- уређење риболовних места;
- уређење приступа реци.

Објекти – риболовне платформе су дрвене, максимално визуелно уклопљене у пејзаж.

Експлоатација минералних сировина и ресурса

На простору општине Бољевац Министарство рударства и енергетике одобрило је⁶ следеће оверене резерве, експлоатациона поља и истражна поља (редни бројеви поља у ГИС бази су дати у загради):

- оверене резерве: кречњак (632-Стража, 104-Сливовац), доломит (17563-Голеш), диорит као ТКГ (20375-Дубоки Поток), угаљ (535-Боговина);
- истражна поља: металичне сировине: бакар и злато (локалитети 2401-Скоруша, 2400-Облеж, 2463-Бобот, 2464-Одеј, 2481-Одеј-југ, 2480-Грамада);
- експлоатациона поља: мрки угаљ (37-Боговина), доломит као карбонатна сировина (34851-Голеш), диорит као ТКГ (42058-Дубоки Поток север, 42059-Дубоки Поток југ, 42057-Дубоки Поток запад), кречњак као ТКГ (5992-Стража).

У графичком делу Просторног плана приказана су експлоатациона и истражна поља достављена од надлежног Министарства као и од локалне управе Бољевац, а односе се на резерве металичних, неметаличних сировина и мрког угља. У зонама налазишта минералних сировина дозвољава се изградња само објеката у вези са експлоатацијом сировина сходно законима који регулишу материју рударске производње и заштите простора. Око наведених експлоатационих поља различит врста камена дефинише се заштитна зона од 100 m у којој није дозвољено подизање објеката високоградње осим оних везаних за саму експлоатацију.

Коришћење минералних сировина из земљишта и речних корита обавља се према студијама и плановима просторног развоја и мера заштите животне средине, примерених врсти и карактеру експлоатације, а којима обавезно мора бити и предвиђена рекултивација ових простора по завршетку периода експлоатације.

Експлоатација минералних сировина врши се на основу одобрења за експлоатацију, у року одређеном одобрењем и по динамици и у количинама предвиђеним рударским пројектом и осталом техничком документацијом израђеном у складу са Законом.

Одобрење за експлоатација минералних сировина издаје надлежно Министарство и издаје се по захтеву носиоца истраживања минералне сировине на простору на коме ће се обављати експлоатација те минералне сировине.

У графичком делу Просторног плана приказана су експлоатациона и истражна поља достављена од надлежног Министарства као и од локалне управе Бољевац, а односе се на резерве подземних вода, односно питке воде, при чему је на простору општине Бољевац, Министарство рударства и енергетике, Сектор за геологију и рударство је одобрило и утврдило:

Табела 11. Експлоатациона и истражна поља

Експлоатациони простор							
Број поља	Назив предузећа	Општина	Локалитет	Тип воде	Датум издавања	У коорд.	Х коорд.
ЕРК61/23	Рамонда Ртањ доо	Бољевац	Извориште хотела Рамонда	питка вода	12.6.23- 12.6.28.	7.575.308,00	4.847.972,00
						7.575.243,00	4.847.931,00
						7.575.206,00	4.847.998,00
						7.575.203,00	4.848.034,00
						7.575.191,00	4.848.085,00
						7.575.176,00	4.848.130,00
						7.575.174,00	4.848.187,00
						7.575.218,00	4.848.238,00
						7.575.213,00	4.848.221,00
						7.575.218,00	4.848.208,00
						7.575.237,00	4.848.190,00
						7.575.275,00	4.848.189,00
						7.575.281,00	4.848.071,00
						7.575.285,00	4.848.068,00
						7.575.267,00	4.848.045,00
7.575.263,00	4.848.200,00						
7.575.297,00	4.847.990,00						
Истражна поља							

⁶ На Рефералној карти 1: Намена простора унета су поља према подацима које је Министарство рударства и енергетике доставило у условима за израду ППО Бољевац број 000512614/2024 од 09.05.2024.године.

Број поља	Назив предузећа	Општина	Локалитет	Тип воде	Датум издавања	У коорд.	Х коорд.
V1599	ЈП за изградњу и експлоатацију регионалне водосистема Боговина	Бољевац	Извориште Мрљиш	питка вода	9.10.23-9.10.25.	7.572.000,00	4.859.332,00
						7.574.895,00	4.859.332,00
						7.574.895,00	4.856.537,00
						7.572.000,00	4.856.537,00

Сагласност на пројекат одрживог коришћења природних ресурса подземних вода

Број поља	Назив предузећа	Општина	Локалитет	Тип воде	Датум издавања	У коорд.	Х коорд.
Е-16	Euroaqua доо	Бољевац	Бук-Лозица	минерална вода	28.12.06.	7.561.193,00	4.850.734,00
						7.561.434,00	4.850.527,00
						7.561.583,00	4.850.756,00

Оверене резерве

Назив објекта	Назив предузећа	Локалитет	Извориште	У коорд.	Х коорд.
КРИВОРИСКА БАЉИЦА	П.У.П. КАЉЕВИЋ ЂУПРИЈА	СЕЛО КРИВИ ВИР	КРИВОРИСКА БАЉИЦА	7.560.550,00	4.853.800,00
ІЕВ-В1	EUROAQUA ДОО БЕОГРАД	БОЉЕВАЦ	БУК ЛОЗИЦА, КРИВИ ВИР	7.561.422,00	4.850.704,00
ІЕВ-В2	EUROAQUA ДОО БЕОГРАД	БОЉЕВАЦ	БУК ЛОЗИЦА, КРИВИ ВИР	7.561.500,00	4.850.000,00
МИРОВШТИЦА	ЈКП УСЛУГА БОЉЕВАЦ	БОЉЕВАЦ	МИРОВШТИЦА	7.573.120,00	4.850.525,00

2.1.1.5. Грађевинско земљиште и грађевинска подручја

Грађевинско земљиште заступљено је у насељима, радним зонама, зонама инфраструктурних објеката и сл., за која су дефинисана грађевинска подручја.

Урбанистички планови дефинишу грађевинска земљишта унутар граница грађевинских подручја и представљају плански основ за израду планова детаљне регулације, односно директну примену Просторног плана и издавање локацијских услова. Грађевинско подручје градског насеља Бољевац дефинише План генералне регулације за насељено место Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2011 и 10/2019). Грађевинска подручја насеља и делова насеља и зона за која су урађени планови детаљне регулације дефинисана су сваким предметним планом.

У складу са Пројектним задатком за израду Просторног плана општине Бољевац, Просторни план општине Бољевац садржи уређајне основе за села којима су дефинисане границе грађевинских подручја и правила уређења и грађења, те стога уређајне основе представљају плански основ за директну примену плана, односно издавање локацијских услова. За остала сеоска насеља, у складу са Пројектним задатком за израду Просторног плана општине Бољевац, дефинисана су грађевинска подручја.

Осим грађевинских парцела у оквиру грађевинског подручја, за грађевинске парцеле које се налазе ван грађевинског подручја примењују се иста правила уређења и грађења која важе за парцеле унутар грађевинског подручја.

2.1.1.5.1. Опис и одређење грађевинских подручја у обухвату уређајних основа за села

Грађевинска подручја дефинисана уређајним основама за села дата су графички у графичким приказима за сваку уређајну основу у размери 1:2500. Уређајне основе за села урађене су за 8 села, од којих се једино Подгорац Село простире на две катастарске општине (КО Подгорац I и II) те је тако ово село и представљено у графици Плана. У осталим катастарским општинама налазе се и истоимена насеља.

Уређајне основе за села урађене су за села:

1. Валакоње	5. Мали Извор
2. Добрујевац	6. Оснић
3. Јабланица	7. Подгорац Село (КО Подгорац I и II)
4. Криви Вир	8. Савинац

За остала сеоска насеља, у складу са Пројектним задатком за израду Просторног плана општине Бољевац, дефинисана су грађевинска подручја:

9. Бачевица	14. Луково
10. Боговина	15. Мирowo
11. Бољевац	16. Рујиште
12. Добро Поље	17. Сумраковац
13. Илино	18. Врбовац

Уређајне основе за села израђене су у сврху просторног развоја села и подстицања њиховог одрживог развоја, уважавајући типолошке и морфолошке различитости, а нарочито:

- 1) геоморфолошке (равничарска, долинска, брдска, планинска и др. села),
- 2) регионалне и традиционалне (збијен, разбијен тип села, повремено и стално насељена села, напуштена села), као и
- 3) друге различитости.

Уређајне основе за села обухватају постојеће грађевинско подручје насеља и предвиђена проширења. Уређајне основе за села садрже основне планиране намене површина у обухвату уређајних основа (за становање, централне функције, радне зоне,...).

Уређајним основама за села дефинишу се општа правила грађења која су заједничка за све планиране намене које су обухваћене површинама за које се прописује обавезна урбанистичка разрада (према делу 2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА), као и површине која се спроводе непосредном применом правила датих за сваку појединачну намену. Правила важе за изградњу нових објеката, односно замену, доградњу и реконструкцију постојећих објеката. Приликом реконструкције и доградње постојећих објеката не могу се прекорачити дефинисани урбанистички параметри.

Напомена: За све уређајне основе у овом поглављу важи следеће:

Регулација и нивелација

План хоризонталне и вертикалне регулације урађен је на основу намене површина, саобраћајног решења и конфигурације терена.

Нивелационим решењем дате су преломне осовинске тачке на раскрсницама примарних саобраћајнице и саставни су део графичког приказа.

Нивелационим решењем дате су основне смернице којих се у фази израде техничке документације треба начелно придржавати.

Правила уређења и грађења по просторним целинама

Правила уређења и грађења по просторним целинама дефинисана су у текстуалном делу Просторног плана, поглавља: ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ.

Други детаљни услови коришћења, уређења и заштите простора и објеката

Дозвољава се озакоњење, реконструкција, адаптација, санација, текуће и инвестиционо одржавање (у постојећем габариту и волумену) објеката који се налазе у заштитном појасу државног пута, уколико се не налазе на земљишту у државној својини, корисника ЈП „Путеви Србије“, уз обавезу прибављања сагласности управљача пута.

Посебна напомена: Сви некатегорисани и атарски путеви су за јавно коришћење и користе се за приступ парцелама. Приликом примене овог Просторног плана општинске, локалне, некатегорисане и атарске путеве који су уписани у листу непокретности, третирају као грађевинско земљиште јавних намена - постојеће изграђено, за које није потребно одређивање површине јавних намена.

Уређајна основа за село Валакоње у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Валакоње (806 становника) је сточарско-ратарско сеоско насеље разбијеног типа, на (240 m) долинским странама Валакоњске реке, десне притоке Црног Тимока, 5 km СИ од Бољевца. Површина атара износи 4.655 ha. По предању, назив је влашког порекла и потиче од главног геоморфолошког и фитогеографског својства окружења - основано је у удолини са значајним присуством дрвећа јове (на влашком језику valjakualjin - долина јова). Обједињује шест „крајева“: Село, Арнауту, Грнчарски поток, Буково, Курдуман и Тимок. Претечу данашњег насеља представља село Паралева, које се помиње у попису из 1455. год. Након ослобођења од Турака (1833) броји 188 пореских глава. До 1903, са данас самосталним селом Савинац В. представља једно насеље (тада заселак). Становништво је српско и влашко (слави Петковицу, Митровдан и Св. Николу, сеоска слава Ђурђевдан; заветина Тројице). Струју добија крајем 50-их год, XX века, асфалтни пут 1982.год., телефонске везе 1986.год., а водоснабдевање је централно (прикључак на градску водоводну мрежу Бољевца) и индивидуалио (локални водоводи). Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1869.год.), месну заједницу, дом културе и здравствену амбуланту,

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Валакоње саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за

издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 505,562 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Валакоње. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 12.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
12.1.	Валакоње	1; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 256; 263; 264; 266; 267; 268; 276; 280; 283; 284; 285; 286; 288; 290; 300; 342; 343; 356; 359; 360; 361; 362; 395; 396; 407; 408; 409; 412; 413; 414; 416; 418; 421; 434; 443; 532; 545; 546; 553; 554; 565; 566; 567; 568; 569; 570; 571; 572; 573; 574; 575; 605; 606; 608; 623; 624; 625; 626; 627; 637; 639; 652; 653; 657; 658; 659; 660; 758; 759; 772; 773; 788; 789; 800; 801; 802; 803; 806; 807; 808; 821; 827; 839; 847; 849; 850; 857; 859; 865; 946; 947; 948; 958; 959; 966; 967; 969; 972; 974; 975; 976; 978; 979; 1026; 1027; 1028; 1046; 1048; 1055; 1224; 1225; 1249; 1251; 1271; 1272; 1273; 1280; 1288; 1299; 1319; 1322; 1349; 1351; 1352; 1445; 1473; 1474; 1475; 1502; 1503; 1508; 1509; 1510; 1512; 1514; 1516; 1517; 1518; 1519; 1522; 1529; 1532; 1535; 1536; 1537; 1543; 1563; 1616; 1617; 1620; 1621; 1622; 1623; 1624; 1637; 1638; 1639; 1642; 1643; 1647; 1648; 1649; 1650; 1651; 1652; 1653; 1654; 1655; 1657; 1658; 1659; 1660; 1661; 1743; 1745; 1767; 1768; 1770; 1771; 1772; 1773; 1774; 1775; 1776; 1979; 1980; 1981; 1982; 1983; 2000; 2002; 2014; 2021; 2024; 2074; 2079; 2081; 2091; 2092; 2110; 2113; 2116; 2125; 2126; 2127; 2130; 2131; 2150; 2157; 2170; 2173; 2174; 2177; 2178; 2188; 2189; 2190; 2191; 2207; 2210; 2212; 2215; 2216; 2218; 2287; 2288; 2289; 2293; 2294; 2296; 2469; 2470; 2471; 2550; 2551; 2552; 2553; 2600; 2669; 2672; 2673; 2674; 2701; 2702; 2720; 2721; 2732; 2733; 2736; 2743; 2744; 2745; 2746; 2747; 2748; 2749; 2750; 2768; 2770; 2789; 2847; 2848; 2886; 2944; 2949; 2950; 2953; 2954; 2965; 2973; 2974; 2975; 2982; 2983; 2984; 2985; 2986; 2987; 2988; 2989; 2997; 3033; 3035; 3036; 3037; 3038; 3040; 3100; 3101; 3102; 3109; 3110; 3118; 3119; 3124; 3126; 3127; 3128; 3129; 3130; 3131; 3142; 3143; 3144; 3145; 3146; 3147; 3150; 3186; 3187; 3188; 3189; 3190; 3195; 3196; 3197; 3198; 3199; 3200; 3202; 3203; 3204; 3206; 3207; 3208; 3209; 3210; 3211; 3212; 3213; 3214; 3215; 3216; 3217; 3218; 3219; 3221; 3222; 3223; 3238; 3239; 3241; 3242; 3243; 3253; 3255; 3256; 3269; 3274; 3276; 3278; 3288; 3295; 3297; 3353; 3468; 3470; 3471; 3480; 3481; 3482; 3501; 3503; 3504; 3517; 3519; 3601; 3603; 3613; 3615; 3616; 3625; 3627; 3628; 3741; 3742; 3743; 3744; 3746; 3747; 3748; 3749; 3750; 3751; 3804; 3818; 3824; 3825; 3826; 3830; 3833; 3835; 3836; 3838; 3839; 3840; 3841; 3842; 3843; 3846; 3847; 3848; 3849; 3850; 3852; 3853; 3854; 3855; 3856; 3857; 3858; 3859; 3875; 3876; 3877; 3879; 3884; 3885; 3886; 3889; 3890; 3891; 3892; 3893; 3894; 3895; 3896; 3897; 3898; 3899; 3900; 3914; 3915; 3916; 3917; 3918; 3945; 3946; 3947; 3948; 3949; 3950; 3952; 3953; 3954; 3955; 3956; 3957; 3958; 3959; 3960; 3961; 3962; 3963; 3964; 3965; 3967; 3969; 3970; 3971; 3982; 3985; 3986; 3987; 4021; 4026; 4027; 4028; 4032; 4033; 4034; 4061; 4062; 4064; 4069; 4071; 4083; 4085; 4086; 4095; 4106; 4107; 4108; 4113; 4114; 4115; 4116; 4117; 4118; 4119; 4120; 4121; 4122; 4129; 4135; 4136; 4146; 4149; 4152; 4155; 4156; 4158; 4161; 4162; 4165; 4166; 4168; 4169; 4177; 4180; 4181; 4188; 4189; 4190; 4191; 4424; 4425; 4426; 4427; 4428; 4429; 4451; 4452; 4453; 4456; 4460; 4462; 4548; 4564; 4584; 4621; 4622; 4630; 4632; 4633; 4641; 4647; 4648; 4713; 4730; 4732; 4733; 4782; 4790; 4791; 4792; 4800; 4801; 4802; 4827; 4885; 4891; 4895; 4945; 4946; 4974; 5003; 5004; 5005; 5006; 5022; 5024; 5026; 5027; 5028; 5064; 5065; 5098; 5132; 5134; 5135; 5198; 5199; 5332; 5334; 5346; 5347; 5381; 5382; 5383; 5603; 5609; 5610; 5623; 5624; 5625; 5651; 5652; 5655; 5817; 5818; 5843; 5947; 5948; 5950; 5954; 6016; 6090; 6099; 6108; 6114; 6116; 6118; 6154; 6155; 6159; 6174; 6196; 6197; 6252; 6254; 6255; 6332; 6400; 6410; 6411; 6415; 6431; 6526; 6528; 6529; 6534; 6583; 6585; 6586; 6587; 6592; 6638; 6675; 6676; 6677; 6695; 6699; 6700; 6702; 6746; 6747; 6748; 6749; 6756; 6758; 6776; 6777; 6781; 6861; 6862; 6874; 6878; 6886; 6887; 6888; 6982; 6986; 6987; 6988; 6991; 6992; 7020; 7022; 7023; 7027; 7028; 7029; 7055; 7064; 7065; 7068; 7071; 7073; 7074; 7075; 7076; 7078; 7079; 7086; 7087; 7092; 7093; 7102; 7103; 7104; 7140; 7141; 7221; 7222; 7223; 7224; 7229; 7232; 7235; 7236; 7244; 7321; 7336; 7337; 7338; 7339; 7340; 7341; 7343; 7344; 7346; 7347; 7353; 7354; 7358; 7359; 7361; 7362; 7367; 7368; 7370; 7371; 7390; 7391; 7392; 7399; 7400; 7401; 7402; 7403; 7404; 7405; 7406; 7407; 7408; 7409; 7410; 7411; 7412; 7413; 7414; 7415; 7416; 7417; 7418; 7419; 7420; 7422; 7423; 7433; 7473; 7474; 7477; 7478; 7482; 7504; 7505; 7506; 7507; 7510; 7511; 7516; 7517; 7518; 7559; 7563; 7567; 7574; 7576; 7584; 7586; 7612; 7616; 7617; 7625; 7665; 7669; 7670; 7671; 7696; 7702; 7746; 7755; 7756; 7763; 7768; 7770; 7875; 7902; 7904; 7905; 7954; 7955;

	7956; 7957; 7963; 7964; 7977; 8163; 8164; 8187; 8188; 8194; 8318; 8319; 8330; 8397; 8427; 8428; 8429; 8503; 8508; 8509; 8510; 8511; 8512; 8513; 8514; 8515; 8516; 8519; 8539; 8552; 8553; 8554; 8558; 8559; 8560; 8681; 8685; 8687; 8694; 8696; 8697; 8698; 8705; 8706; 8707; 8708; 8709; 8737; 8738; 8748; 8849; 8905; 8906; 8907; 8908; 8909; 8921; 8925; 8926; 8927; 8932; 8933; 8939; 8941; 9013; 9014; 9182; 9183; 9184; 9197; 9198; 9263; 9267; 9413; 9414; 9421; 9424; 9425; 9426; 9435; 9443; 9445; 9447; 9448; 9457; 9467; 9468; 9469; 9478; 9555; 9556; 9578; 9590; 9591; 9593; 9594; 9595; 9596; 9597; 9602; 9603; 9604; 9624; 9632; 9647; 9650; 9651; 9653; 9654; 9656; 9659; 9660; 9661; 9663; 9664; 9665; 9666; 9670; 9671; 9672; 9674; 9675; 9676; 9678; 9679; 9680; 9681; 9684; 9690; 9694; 9697; 9698; 9700; 9703; 9704; 9712; 9721; 9724; 9725; 9726; 9727; 9728; 9729; 9730; 9737; 9740; 9741; 9742; 9743; 9757; 9758; 9767; 9780; 9801; 9802; 9863; 9897; 9898; 9984; 10006; 10007; 10008; 10009; 10139; 10261; 10262; 10263; 10264; 10265; 10267; 10268; 10269; 10276; 10277; 10278; 10279; 10280; 10282; 10283; 10285; 10348; 10349; 10388; 10423; 10452; 10491; 10509; 10511; 10514; 10515; 10548; 10550; 10551; 10577; 10579; 10582; 10583; 10614; 10618; 10619; 10629; 10631; 10633; 10634; 10635; 10636; 10766; 10767; 10768; 10769; 10777; 10779; 10780; 10781; 10785; 10786; 10790; 10791; 10794; 10803; 10805; 10806; 10807; 10808; 10809; 10810; 10817; 10818; 10821; 10824; 10825; 10942; 10943; 10952; 10972; 10973; 10975; 10981; 10983; 10984; 10985; 10986; 11000; 11002; 11003; 11004; 11005; 11012; 11013; 11019; 11031; 11032; 11059; 11060; 11061; 11068; 11088; 11089; 11090; 11213; 11214; 11219; 11220; 11231; 11232; 11238; 11239; 11240; 11241; 11242; 11244; 11245; 11256; 11257; 11259; 11261; 11280; 11283; 11311; 11312; 11313; 11415; 11500; 11502; 11514; 11521; 11522; 11539; 11589; 11590; 11591; 11592; 11593; 11594; 11599; 11600; 11601; 11710; 11713; 11714; 11717; 11718; 11720; 11721; 11722; 11723; 11724; 11726; 11751; 11754; 11804; 11808; 11830; 11831; 11832; 11953; 11954; 11985; 11986; 12095; 12110; 12134; 12135; 12137; 12153; 12156; 12162; 12278; 12279; 12280; 12281; 12289; 12290; 12291; 12292; 12293; 12294; 12359; 12360; 12525; 12612; 12648; 12649; 12650; 12732; 12735; 12745; 12748; 12752; 12755; 12757; 12759; 12760; 12761; 12763; 12764; 12768; 12770; 12775; 12792; 12795; 12796; 12806; 12807; 12817; 12818; 12826; 12850; 12851; 10005/1; 10628/2; 11065/1; 11065/2; 11243/1; 11243/2; 11246/1; 11246/2; 11260/5; 11505/1; 11505/2; 11523/2; 11538/1; 11538/2; 11540/2; 11542/2; 11725/1; 11725/2; 12136/1; 12136/2; 12136/3; 12163/1; 12611/1; 12715/2; 12731/2; 12741/2; 12743/1; 12743/2; 12744/2; 12754/1; 12765/1; 12765/2; 12765/3; 12765/4; 12798/1; 12801/4; 1281/1; 1281/2; 1294/1; 1298/1; 1444/1; 1444/2; 1511/1; 1511/2; 1515/1; 1515/2; 1520/1; 1520/2; 1523/2; 1531/1; 1531/2; 1533/1; 1533/2; 1534/1; 1534/2; 1538/1; 1538/2; 1539/1; 1539/2; 1540/1; 1540/2; 1541/1; 1541/2; 1541/3; 1541/4; 1565/2; 1641/2; 1674/3; 1674/4; 1707/1; 1741/1; 1742/1; 1744/2; 1744/3; 1744/4; 1746/2; 1762/2; 1763/1; 1765/1; 1766/2; 1769/2; 1878/4; 1878/5; 2013/1; 2023/1; 2023/2; 2025/1; 2093/1; 2093/2; 2111/1; 2129/1; 2146/2; 2146/3; 2147/1; 2147/2; 2206/2; 2206/5; 2206/6; 2208/1; 2208/2; 2209/1; 2209/2; 2283/1; 2283/2; 2283/3; 2284/1; 262/1; 262/2; 2652/2; 2652/3; 2769/1; 2790/1; 2843/1; 2843/2; 2940/1; 2947/2; 2955/1; 2956/1; 2991/1; 2998/1; 2998/2; 2998/3; 3008/3; 3042/1; 3042/2; 3045/14; 3045/15; 3125/1; 3125/2; 3182/1; 3201/1; 3201/2; 3205/1; 3205/2; 3205/3; 3224/1; 3224/2; 3225/1; 3254/1; 3254/2; 3268/2; 3275/1; 3275/2; 3277/1; 3277/2; 3495/2; 353/1; 355/2; 357/2; 3614/1; 3614/2; 3614/3; 3626/1; 3626/2; 3806/3; 3812/1; 3817/1; 3817/2; 3827/1; 3827/2; 3827/3; 3837/1; 3837/2; 3844/1; 3844/2; 3845/1; 3845/2; 3851/1; 3851/2; 3905/14; 3905/8; 3951/1; 3951/2; 3966/1; 3966/2; 3968/1; 3968/2; 397/1; 3974/4; 3974/5; 3995/2; 3996/1; 4019/2; 4025/1; 4025/2; 4063/1; 4063/2; 4073/2; 4100/3; 4109/7; 4112/1; 4128/12; 4128/9; 433/2; 4450/1; 4450/2; 4454/1; 4454/2; 4547/2; 4582/1; 4631/1; 4631/2; 4649/2; 4694/1; 4712/1; 4714/2; 4721/1; 4729/2; 4786/2; 4826/1; 4947/1; 5097/1; 5097/2; 5172/1; 5200/1; 5218/1; 5218/2; 6089/4; 6089/5; 6115/2; 6117/1; 6409/1; 6525/1; 6525/2; 6527/1; 6527/2; 6775/1; 6981/1; 6981/2; 7320/1; 7320/2; 7342/1; 7342/2; 7421/1; 7421/2; 7426/1; 7435/1; 7435/2; 7489/2; 7490/1; 7490/2; 7583/6; 7583/9; 7668/1; 7668/2; 7757/2; 7759/10; 7759/16; 7759/6; 7759/7; 7765/2; 7767/3; 7873/2; 7962/2; 7962/3; 7962/6; 7989/3; 7989/4; 826/2; 8424/1; 8424/2; 848/1; 8501/2; 8502/1; 8502/2; 8506/2; 8507/1; 8507/2; 8535/2; 8678/2; 869/2; 869/3; 8938/1; 8938/2; 9236/1; 9236/2; 9236/3; 9242/1; 9242/4; 9506/1; 9506/2; 9517/1; 9592/1; 9598/1; 9598/2; 9633/1; 9646/1; 9646/2; 9646/3; 9646/4; 9646/5; 9646/6; 9646/7; 9646/8; 9648/1; 9648/2; 9648/3; 9648/4; 9648/5; 9649/1; 9649/2; 9652/1; 9652/2; 9652/3; 9655/1; 9655/2; 9657/1; 9657/2; 9657/3; 9658/1; 9662/1; 9662/2; 9662/3; 9662/4; 9668/1; 9668/10; 9668/11; 9668/12; 9668/13; 9668/14; 9668/15; 9668/16; 9668/17; 9668/18; 9668/2; 9668/3; 9668/4; 9668/5; 9668/6; 9668/7; 9668/8; 9668/9; 9669/10; 9669/11; 9669/2; 9669/3; 9669/4; 9669/5; 9669/6; 9669/7; 9669/8; 9669/9; 9673/1; 9673/2;

	9673/3; 9673/4; 9677/1; 9677/2; 9682/1; 9682/2; 9683/1; 9683/2; 9683/3; 9685/1; 9685/10; 9685/11; 9685/12; 9685/13; 9685/14; 9685/2; 9685/4; 9685/5; 9685/6; 9685/8; 9685/9; 9686/1; 9686/2; 9686/3; 9686/4; 9687/1; 9687/2; 9687/3; 9687/4; 9687/5; 9687/6; 9687/7; 9687/8; 9688/1; 9688/2; 9688/20; 9688/3; 9688/4; 9688/5; 9689/1; 9689/2; 9689/3; 9691/1; 9691/2; 9691/3; 9692/1; 9692/2; 9692/3; 9692/4; 9692/5; 9692/6; 9692/8; 9692/9; 9693/1; 9693/2; 9693/3; 9693/4; 9693/5; 9695/1; 9695/2; 9695/3; 9696/1; 9696/2; 9696/3; 9699/1; 9699/10; 9699/11; 9699/12; 9699/13; 9699/14; 9699/15; 9699/16; 9699/17; 9699/18; 9699/2; 9699/3; 9699/4; 9699/5; 9699/6; 9699/7; 9699/8; 9699/9; 970/2; 9701/2; 9701/3; 9701/4; 9701/5; 9702/2; 9702/3; 9702/4; 9702/5; 9702/6; 9715/1; 9715/2; 9722/1; 9722/2; 9803/1; 9803/2; 9864/2;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Валакоње“.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: „Уређајна основа села Валакоње“.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- месна заједница
- дом културе
- комуналне функције (гробље)
- амбуланта

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

4. Привредне делатности

Остали садржаји: млин пекара (кп 3205), стара воденица (кп 1883).

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 12.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
12.2.	Валакоње	основна школа и дом културе	3889, 3842
		спортски терен	4034
		месна заједница, амбуланта, пошта	3840
		гробље	7671 и 7654/1
		амбуланта	3889
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Добрујевац у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Добрујевац (114 становника) је ратарско-сточарско сеоско насеље збијеног типа, на (300 m) долиним странама Арнаута, десне притоке Црног Тимока, између Жевице (709 m) и Смиљева (622 m), с обе стране савременог пута Бољевац-Књажевац, 3 km источно од Бољевца. Површина атара износи 2.986 ha. Подељен је на четири „краја“: Горњи, Доњи, Висо кучуку и Пшеничиште. Основан је у близини остатака римског утврђења на месту Градиште. Првобитно насеље било је на Селишту источно од данашњег села, на Жевици. Помиње се у турским пописима 1454/55. год. (Добрујовче, 13 кућа), 1466. год. (Добрејовце, 16 кућа), 1560. год. (6 кућа), 1586. год. (8 кућа) и касније (1784.год. - 14 кућа). У атару, поред Свињарске реке, постојало је 1455. год. село Свињар. Након ослобођења од Турака (1833.год) има 66 пореских глава. Становништво је српско (слави Св. Јована, Митровдан, Св. Ђорђа, Св. Николу и др.; сеоска слава Спасовдан), староседелачко и досељено у XVII и XVIII веку са Косова, из околине Сјенице и Заглавка. Струју добија 1946.год., асфалтни пут 1975.год., телефонске везе 1979.год. а водом се снабдева са извора и преко локалних водовода. Од 1840. год. до 1844. год. седиште је општине за три насеља (Бољевац, Д. и Илино). Има четвороразредну ОШ (отворена 1919. год.) која је престала са радом у новије време, месну заједницу, дом културе и здравствену амбуланту.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Добрујевац саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 66,173 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Добрујевац. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 13.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
13.1	Добрујевац	5; 6; 291; 379; 1198; 1475; 1476; 1478; 1481; 1482; 1483; 1484; 1487; 1488; 1489; 1490; 1491; 1492; 1493; 1495; 1497; 1498; 1499; 1502; 1503; 1686; 1687; 1688; 1689; 1690; 1691; 2339; 2360; 2363; 2371; 2375; 2376; 2377; 2378; 2379; 2380; 2381; 2382; 2383; 2384; 2385; 2386; 2387; 2388; 2389; 2390; 2392; 2393; 2394; 2395; 2396; 2398; 2399; 2400; 2401; 2402; 2403; 2404; 2405; 2406; 2407; 2408; 2410; 2411; 2412; 2413; 2414; 2415; 2416; 2417; 2419; 2420; 2421; 2429; 2430; 2431; 2432; 2433; 2434; 2440; 2441; 2443; 2445; 2446; 2447; 2448; 2449; 2451; 2452; 2453; 2454; 2455; 2456; 2457; 2458; 2459; 2461; 2463; 2464; 2465; 2466; 2467; 2468; 2469; 2470; 2472; 2473; 2474; 2476; 2477; 2478; 2479; 2480; 2481; 2482; 2484; 2485; 2486; 2487; 2488; 2489; 2490; 2491; 2492; 2497; 2505; 2506; 2507; 2508; 2509; 2511; 2513; 2514; 2515; 2516; 2517; 2518; 2519; 2520; 2521; 2522; 2524; 2525; 2526; 2527; 2528; 2529; 2530; 2531; 2539; 2540; 2583; 2584; 2585; 2586; 2597; 2746; 2747; 2748; 2749; 2752; 2753; 2754; 2766; 2767; 2768; 2769; 2770; 2771; 2772; 2773; 2775; 2776; 2777; 2778; 2780; 2782; 2783; 2784; 2785; 2786; 2787; 2788; 2789; 2790; 2791; 2792; 2793; 2794; 2795; 2796; 2797; 2798; 2799; 2800; 2801; 2802; 2803; 2804; 2805; 2806; 2808; 2809; 2810; 2811; 2813; 2815; 2816; 2817; 2818; 2819; 2820; 2821; 2823; 2824; 2825; 2826; 2827; 2828; 2829; 2830; 2831; 2832; 2833; 2834; 2835; 2836; 2837; 2838; 2839; 2840; 2841; 2842; 2843; 2844; 2845; 2846; 2847; 2848; 2849; 2850; 2851; 2852; 2853; 2854; 2855; 2856; 2857; 2858; 2860; 2861; 2862; 2863; 2864; 2865; 2866; 2867; 2868; 2870; 2872; 2873; 2874; 2878; 2879; 2880; 2881; 2882; 2883; 2884; 2885; 2886; 2887; 2888; 2889; 2890; 2891; 2892; 2893; 2894; 2896; 2897; 2898; 2899; 2901; 2902; 2903; 2905; 2906; 2907; 2908; 2909; 2919; 2921; 2922; 2923; 2924; 2925; 2926; 2928; 2929; 2930; 2931; 2932; 2933; 2935; 2936; 2941; 2942; 2943; 2944; 2947; 2948; 2949; 2950; 2951; 2952; 2953; 2954; 2955; 2956; 2957; 2958; 2959; 2960; 2964; 2965; 2966; 2967; 2968; 2969; 2970; 2971; 2972; 2973; 2974; 2975; 2977; 2978; 2979; 2980; 2982; 2983; 2984; 2985; 2986; 2988; 2991; 2992; 2993; 2995; 2996; 2997; 2998; 2999; 3001; 3002; 3003; 3004; 3007; 3009; 3010; 3011; 3013; 3014; 3015; 3016; 3017; 3018; 3019; 3020; 3021; 3022; 3023; 3024; 3025; 3026; 3029; 3034; 3035; 3042; 3043; 3044; 3045; 3048; 3051; 3052; 3053; 3054; 3069; 3311; 3316; 4058; 4059; 4142; 4146; 4404; 4602; 4603; 4626; 4627; 4655; 4660; 4673; 4675; 4677; 4692; 4695; 4697; 4700; 4733; 4734; 4857; 4858; 4931; 4956; 4957; 4958; 4976; 4977; 4979; 5104; 5218; 5219; 5220; 5221; 5224; 5232; 5285; 5286; 5349; 5351; 5352; 6071; 6833; 6862; 6863; 6907; 7832; 7847; 1477/1; 1477/2; 1494/1; 1494/2; 1500/1; 2358/1; 2358/2; 2358/3; 2359/1; 2359/2; 2391/1; 2391/3; 2397/1; 2397/2; 2409/1; 2409/2; 2409/3; 2418/1; 2418/2; 2436/1; 2436/2; 2436/3; 2436/4; 2460/1; 2460/2; 2471/1; 2471/2; 2512/1; 2512/2; 2523/1; 2523/2; 2538/1; 266/2; 2750/1; 2751/1; 2751/2; 2751/3; 2779/1; 2807/1; 2807/2; 2807/3; 2822/1; 2822/2; 2869/1; 2869/2; 2877/1; 2877/2; 2895/1; 2895/2; 2900/1; 2900/2; 2904/1; 2904/2; 2920/1; 2920/2; 2927/1; 2940/5; 2940/6; 2945/1; 2945/2; 2945/3; 2946/1; 2946/2; 2946/3; 2976/1; 2976/2; 2976/3; 2981/1; 2981/2; 2987/1; 2987/2; 2994/1; 2994/2; 3000/1; 3000/2; 3012/1; 3012/2; 3027/1; 3027/2; 3317/2; 348/1; 348/5; 4141/1; 4141/2; 4143/1; 4143/2; 4145/1; 4145/2; 4694/1; 5233/2; 5282/1; 5282/2; 6148/1; 7817/2;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Добрујевац“.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћење земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: **"Уређајна основа села Добрујевац"**.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- дом културе

- месна заједница
- амбуланта
- комуналне функције (гробље)

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

Остали садржаји: ловачки дом, пензионерско удружење (кп 2436/4).

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 13.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
13.2.	Добрујевац	основна школа	2905
		спортски терен, дом културе, месна заједница, амбуланта:	2449
		гробље	5349, 5351
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Јабланица у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Јабланица (184 становника) је сточарско-ратарско сеоско насеље збијеног типа, на (290 m) левој долиној страни Црног Тимока и обронцима јужног Кучаја (1158 m), у подножју Стриковца (457 m), 12 km западно од Бољевца. Површина атара износи 7.899 ha. У атару се налази клисура понорнице Радованске реке, са пећинама у изворишту. Повезује четири физиономска дела: Грабовац, Речане, Кладенчине и Лукиће. Од старина значајни су остаци римског утврђења Латински Град (Велико Градиште) - СЗ од села, и трагови средњовековног рударства - на месту Шашки део. Помиње се у више турских пописа: 1455. год. када се наводе два села — Горња Јабланица (15 кућа) и Јабланица (14 кућа), 1466. год. Јабланица, 26 кућа, 1560. год. Јаблановик, 7 кућа) и 1586. год. када су поново дата два насеља - Горња (6 кућа) и Доња Јабланица (13 кућа). На Ебшелвицовој карти из 1718. год. означена је називом *Gobionoviz*. Након ослобођења од Турака (1833. год.) има 86 пореских глава. Становништво је српско (слави Св. Јована, Св. Ђорђа, Св. Луку и Све. Николу, сеоске славе Видовдан и Велика Госпојина). Манастир Крепичевац из XV века, који се налази у атару, значајан је по средњовековним натписима писаним српском редакцијом. Струју добија 1954. год., асфалтни пут 1974. год., телефонске везе 1987. год., а водоснабдевање је колективно (водовод са Грозничевца). Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1870. год.), месну заједницу, дом културе и здравствену амбуланту.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Јабланица саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 109,311 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Јабланица. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 14.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
14.1.	Јабланица	5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 286; 298; 660; 1373; 1695; 1761; 1762; 1764; 1769; 1776; 1798; 1835; 1850; 1926; 1929; 1932; 1933; 1935; 2056; 2059; 2104; 2105; 2186; 2569; 2590; 2594; 2602; 2603; 2606; 2607; 2635; 2684; 2695; 2696; 2697; 2707; 2708; 2710; 2721; 2722; 2753; 2761; 2861; 3088; 3089; 3090; 3091; 3092; 3093; 3094; 3095; 3096; 3097; 3199; 3200; 3224; 3474; 3477; 3479; 3480; 3481; 3483; 3484; 3680; 3681; 4054; 4132; 4133; 4137; 4138; 4160; 4216; 4303; 4308; 4309; 4310; 4311; 4320; 4393; 4557; 4558; 4593; 4594; 4595; 4620; 4915; 4916; 5343; 5362; 5363; 5364; 5365; 5366; 5372; 5838; 5839; 5840; 5891; 5892; 5899; 5904; 5905; 5908; 5909; 5910; 5913; 5914; 5915; 5916; 5920; 5921; 5924; 5926; 5934; 5935; 5936; 5937; 5938; 5946; 5964; 5967; 5968; 5974; 6012; 6014; 6015; 6047; 6048; 6051; 6132; 6133; 6299; 6300; 6301; 6303; 6323; 6324;

	6325; 6326; 6327; 6337; 6339; 6340; 6342; 6344; 6345; 6347; 6348; 6349; 6350; 6351; 6352; 6353; 6354; 6355; 6356; 6357; 6358; 6359; 6360; 6361; 6362; 6363; 6364; 6365; 6366; 6367; 6368; 6369; 6370; 6371; 6372; 6373; 6374; 6375; 6376; 6377; 6378; 6385; 6387; 6388; 6389; 6390; 6391; 6392; 6393; 6394; 6395; 6396; 6397; 6398; 6399; 6401; 6402; 6403; 6404; 6405; 6406; 6410; 6411; 6412; 6413; 6414; 6415; 6416; 6417; 6418; 6419; 6421; 6422; 6423; 6424; 6425; 6426; 6427; 6428; 6429; 6430; 6431; 6432; 6433; 6434; 6435; 6436; 6437; 6438; 6439; 6440; 6441; 6442; 6443; 6444; 6445; 6446; 6447; 6448; 6449; 6450; 6451; 6452; 6453; 6454; 6455; 6456; 6458; 6461; 6462; 6463; 6506; 6507; 6529; 6530; 6531; 6532; 6533; 6534; 6535; 6542; 6543; 6544; 6545; 6546; 6547; 6548; 6549; 6550; 6551; 6552; 6553; 6554; 6555; 6556; 6557; 6558; 6559; 6560; 6561; 6563; 6564; 6565; 6566; 6567; 6568; 6569; 6570; 6571; 6572; 6573; 6574; 6575; 6576; 6577; 6578; 6579; 6580; 6581; 6582; 6583; 6584; 6585; 6586; 6587; 6588; 6589; 6590; 6591; 6592; 6593; 6594; 6595; 6596; 6597; 6598; 6599; 6600; 6601; 6602; 6603; 6604; 6607; 6608; 6609; 6610; 6611; 6612; 6614; 6615; 6616; 6617; 6618; 6619; 6620; 6621; 6622; 6623; 6624; 6629; 6630; 6631; 6637; 6641; 6643; 6644; 6681; 6683; 6684; 6685; 6686; 6688; 6689; 6690; 6691; 6692; 6694; 6695; 6696; 6697; 6713; 6803; 6992; 6993; 6994; 6995; 7002; 7003; 7004; 7006; 7007; 7021; 7040; 7041; 7042; 7043; 7044; 7049; 7050; 7051; 7052; 7054; 7055; 7056; 7057; 7058; 7059; 7060; 7061; 7062; 7063; 7064; 7065; 7066; 7068; 7069; 7070; 7071; 7072; 7073; 7075; 7076; 7077; 7078; 7079; 7080; 7081; 7082; 7084; 7087; 7088; 7089; 7090; 7091; 7092; 7093; 7094; 7095; 7096; 7097; 7098; 7099; 7100; 7101; 7102; 7104; 7105; 7106; 7107; 7108; 7109; 7110; 7111; 7112; 7113; 7114; 7115; 7116; 7117; 7118; 7119; 7120; 7121; 7122; 7123; 7132; 7133; 7138; 7139; 7141; 7142; 7143; 7144; 7145; 7146; 7147; 7148; 7149; 7150; 7151; 7152; 7154; 7155; 7173; 7186; 7188; 7189; 7190; 7191; 7192; 7193; 7196; 7197; 7198; 7199; 7201; 7202; 7203; 7204; 7205; 7206; 7207; 7208; 7209; 7210; 7211; 7213; 7220; 7221; 7229; 7275; 7283; 7378; 7382; 7383; 7477; 7531; 7532; 7533; 7551; 7552; 7554; 7555; 7921; 7944; 7945; 7977; 7993; 8030; 8031; 8032; 8033; 8242; 8279; 8290; 8291; 8301; 8302; 8303; 8304; 8507; 8814; 9295; 9296; 9300; 9321; 9324; 9325; 9329; 9457; 9458; 9480; 9614; 9708; 9729; 9730; 9811; 9812; 9822; 9823; 9831; 9832; 10274; 10278; 10349; 10350; 10351; 10382; 10388; 10406; 10419; 10432; 10433; 10436; 10437; 10438; 10441; 10443; 10484; 10485; 10402/4; 10405/5; 10434/1; 10487/2; 1800/2; 1870/2; 1888/2; 1936/2; 2049/2; 2058/2; 2094/1; 2094/2; 2103/2; 2170/1; 2170/2; 2175/2; 2424/2; 2476/1; 2476/2; 2567/2; 2593/2; 2595/2; 283/2; 285/2; 287/1; 287/2; 3201/1; 4053/1; 4387/1; 4387/2; 464/3; 5841/1; 5841/2; 6049/1; 6049/2; 618/3; 6311/3; 6407/1; 6407/2; 6408/1; 6408/2; 6420/1; 6420/2; 6420/3; 6562/1; 6562/2; 6562/3; 6605/1; 6605/2; 6606/1; 6606/2; 6613/1; 6613/2; 6633/1; 6633/2; 6682/1; 6682/2; 6693/1; 6698/2; 6701/2; 6976/2; 7048/1; 7048/2; 7048/3; 7067/1; 7067/2; 7074/1; 7074/2; 7083/1; 7083/2; 7085/1; 7085/2; 7085/3; 7086/1; 7086/2; 7103/1; 7103/2; 7103/3; 7131/1; 7131/2; 7140/1; 7140/2; 7140/3; 7153/1; 7153/2; 7187/2; 7194/1; 7194/2; 7195/1; 7195/2; 7200/1; 7200/2; 7200/3; 7577/1; 8227/1; 8289/1; 9455/1; 9618/1; 9620/1; 9952/1;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Јабланица”.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћење земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: **„Уређајна основа села Јабланица”**.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- месна заједница
- дом културе
- комуналне функције (гробље)
- амбуланта

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

4. Верски објекти

Остале намене: Општинска несанитарна депонија планирана за рекултивацију (кп 10189); стругара (кп 7007)

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 14.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
14.2.	Јабланица	основна школа	7097
		спортски терен	7577/1
		игралиште	6719
		дом културе	6558
		месна заједница	7098, 7099
		гробље	7481/2, 7481/3, 7480, 7477, 7476, 7480, 7481/2, 7481/3
		амбуланта	7577/1
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Криви Вир у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Криви Вир (215 становника) је сточарско-ратарско сеоско насеље збијеног типа, на (400 m) падинама јужног Кучаја (1158 m) и Честобродице (852 m), у изворишту Црног Тимока, 20 km западно од Бољевца. Површина атара износи 12.350 ha. Назив је, по предању, хидрогеографског порекла - од речног вира (врела) Црног Тимока. Просторно обједињује три „краја“: Горњи, Средњи и Доњи. Првобитно насеље налазило се на месту Буковник (Селина), одакле је премештено на данашњу локацију. Настао је у зони значајних трагова старина: остаци римске утврде - Градиште, зидине средњовековне цркве Благовештења и манастира Врело из XIV века. Помиње се у турским пописима 1455. год. и 1560. год. (12 кућа) и касније, а на Ебшелвицовой карти из 1718. год. уцртан је под називом Кривина. После ослобођења од Турака (1833. год) има 120 пореских глава. Становништво је српско (слави Св. Стефана, Св. Јована, Св. Атанаса, Св. Лазара и Св. Ђорђа, вашар Марковдан; заветина Мали Спасовдан). У историји српског народа Криви Вир ће остати познат по 1883. год., када је почела Тимочка буна против М. Обреновића. У атару се налази православна црква Лозица из XIV века (обнављана 1680. год. и 1850. год.). Електрично осветљење добија 1939. год., асфалтни пут 1971. год., телефонске везе 1983. год., а водом се снабдева са извора. Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1842. год.), месну заједницу, дом културе, здравствену амбуланту, пошту и др. Познат је по тржишној производњи белог сира и качкаваља („кривовирски сир“).

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Криви Вир саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 328,359 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Криви Вир. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 15.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
15.1.	Криви Вир	5; 11; 12; 14; 21; 23; 30; 54; 55; 63; 65; 66; 71; 72; 73; 74; 75; 88; 107; 109; 114; 115; 116; 121; 142; 143; 146; 148; 215; 276; 298; 300; 301; 302; 303; 304; 305; 306; 307; 308; 309; 310; 311; 315; 372; 373; 407; 431; 697; 698; 699; 702; 736; 737; 819; 820; 821; 822; 823; 824; 825; 826; 904; 970; 971; 972; 973; 974; 975; 976; 977; 978; 979; 983; 999; 1282; 1283; 1320; 1321; 1322; 1323; 1332; 1445; 1449; 1451; 1495; 1537; 1586; 1587; 1591; 1592; 1595; 1621; 1624; 1638; 1808; 1810; 1811; 1812; 1813; 1826; 1833; 1834; 1848; 1849; 1951; 2016; 2019; 2020; 2086; 2091; 2094; 2098; 2170; 2173; 2174; 2175; 2176; 2177; 2245; 2258; 2287; 2289; 2291; 2300; 2368; 2369; 2370; 2419; 2431; 2438; 2439; 2449; 2497; 2498; 2499; 2533; 2534; 2847; 2963; 2964; 2965; 2966; 2967; 2973; 3023; 3317; 3476; 3480; 3481; 3484; 3485; 3486; 3487; 3488; 3489; 3490; 3491; 3492; 3497; 3498; 3537; 3541; 3778; 3779; 3781; 3782; 3991; 3993; 4264; 4339; 4358; 4359; 4384; 4385; 4470; 4636; 4640; 4676; 4750; 4752; 4753; 4754; 4755; 4796; 4810; 4812; 4813; 4817; 4819; 4822; 4826; 4827; 4831; 4832; 4834; 4836; 4837; 4838; 4839; 4840; 4841; 4842; 4843; 4844; 4845; 4846; 4847; 4848; 4851; 4853; 4854; 4856; 4857; 4858; 4859; 4860; 4861; 4862; 4863; 4864; 4865; 4866; 4867; 4868; 4871; 4872; 4873; 4874; 4875; 4877; 4878; 4880; 4892; 4893; 4894; 4895; 4897; 4898; 4899; 4900; 4906; 4908; 4909; 4910; 4914; 4915; 4919; 4920; 4927; 4928; 4929; 4930; 4932; 4933; 4934; 4935; 4936; 4937; 4938; 4940; 4942; 4943; 4944; 4945; 4946; 4947; 4948; 4950; 4952; 4953; 4954; 4955; 4956; 4957; 4958; 4959; 4961; 4962; 4963; 4964; 4965; 4966; 4967; 4968; 4969; 4970; 4971; 4972; 4973; 4974; 4975; 4976; 4977; 4978; 4979; 4981;

	4982; 4983; 4988; 4990; 4991; 4992; 4993; 4994; 4995; 4996; 4997; 4998; 4999; 5000; 5002; 5003; 5004; 5005; 5006; 5007; 5008; 5009; 5010; 5011; 5012; 5013; 5014; 5015; 5016; 5017; 5018; 5019; 5020; 5021; 5022; 5023; 5024; 5025; 5026; 5027; 5028; 5029; 5030; 5031; 5032; 5033; 5034; 5036; 5037; 5038; 5039; 5040; 5041; 5042; 5043; 5044; 5045; 5047; 5048; 5049; 5050; 5051; 5052; 5053; 5054; 5055; 5057; 5058; 5059; 5060; 5061; 5062; 5063; 5064; 5065; 5066; 5067; 5069; 5070; 5071; 5072; 5073; 5074; 5075; 5076; 5077; 5080; 5081; 5082; 5083; 5084; 5086; 5088; 5089; 5092; 5093; 5096; 5097; 5099; 5105; 5107; 5108; 5109; 5112; 5113; 5114; 5119; 5133; 5134; 5137; 5144; 5145; 5147; 5151; 5155; 5157; 5158; 5577; 5580; 5587; 5588; 5589; 5590; 5591; 5592; 5593; 5594; 5595; 5596; 5610; 5611; 5612; 5613; 5617; 5618; 5619; 5620; 5621; 5622; 5623; 5624; 5625; 5626; 5627; 5628; 5629; 5630; 5631; 5632; 5633; 5634; 5635; 5636; 5637; 5638; 5639; 5640; 5641; 5642; 5643; 5645; 5646; 5647; 5648; 5649; 5650; 5651; 5653; 5654; 5655; 5656; 5657; 5658; 5659; 5660; 5661; 5662; 5663; 5664; 5665; 5666; 5667; 5668; 5669; 5670; 5671; 5672; 5678; 5679; 5680; 5681; 5682; 5683; 5684; 5685; 5686; 5687; 5688; 5689; 5690; 5691; 5692; 5693; 5694; 5695; 5696; 5697; 5698; 5700; 5702; 5703; 5704; 5705; 5707; 5710; 5713; 5714; 5715; 5725; 5726; 5728; 5729; 5730; 5731; 5732; 5733; 5734; 5735; 5736; 5737; 5739; 5740; 5741; 5742; 5743; 5745; 5746; 5747; 5748; 5749; 5751; 5752; 5753; 5754; 5755; 5759; 5760; 5761; 5763; 5764; 5765; 5766; 5768; 5769; 5770; 5771; 5772; 5773; 5774; 5776; 5777; 5778; 5779; 5780; 5781; 5786; 5793; 5794; 5795; 5796; 5797; 5798; 5799; 5800; 5801; 5806; 5807; 5994; 5995; 5996; 5997; 5998; 5999; 6000; 6001; 6002; 6003; 6004; 6005; 6006; 6007; 6010; 6011; 6012; 6013; 6014; 6015; 6016; 6017; 6018; 6022; 6024; 6025; 6026; 6029; 6030; 6031; 6039; 6040; 6041; 6042; 6045; 6055; 6056; 6057; 6058; 6060; 6061; 6062; 6080; 6081; 6082; 6090; 6091; 6095; 6096; 6097; 6098; 6099; 6100; 6102; 6103; 6104; 6105; 6106; 6107; 6108; 6109; 6110; 6111; 6113; 6114; 6115; 6122; 6123; 6124; 6125; 6126; 6127; 6128; 6129; 6130; 6131; 6132; 6133; 6134; 6135; 6136; 6137; 6138; 6139; 6140; 6141; 6142; 6143; 6144; 6145; 6146; 6147; 6148; 6149; 6150; 6151; 6152; 6153; 6154; 6155; 6156; 6157; 6158; 6159; 6160; 6161; 6162; 6164; 6166; 6167; 6168; 6169; 6170; 6171; 6172; 6173; 6174; 6175; 6176; 6177; 6178; 6179; 6180; 6181; 6182; 6183; 6184; 6187; 6192; 6195; 6196; 6199; 6200; 6203; 6221; 6236; 6240; 6278; 6294; 6295; 6296; 6297; 6301; 6410; 6411; 6542; 6543; 6544; 6545; 6546; 6547; 6549; 6557; 6568; 6569; 6570; 6571; 6572; 6573; 6574; 6575; 6576; 6577; 6578; 6580; 6581; 6582; 6583; 6584; 6585; 6586; 6587; 6588; 6589; 6590; 6591; 6592; 6599; 6600; 6601; 6603; 6604; 6606; 6608; 6612; 6615; 6616; 6617; 6618; 6619; 6621; 6622; 6623; 6624; 6625; 6626; 6627; 6628; 6629; 6630; 6631; 6632; 6633; 6634; 6635; 6636; 6640; 6642; 6643; 6644; 6645; 6646; 6647; 6650; 6651; 6653; 6654; 6655; 6656; 6657; 6658; 6659; 6660; 6661; 6662; 6663; 6664; 6666; 6667; 6669; 6670; 6672; 6673; 6674; 6675; 6676; 6677; 6678; 6679; 6680; 6681; 6682; 6683; 6684; 6686; 6687; 6688; 6689; 6690; 6691; 6692; 6693; 6694; 6695; 6696; 6697; 6698; 6699; 6700; 6701; 6702; 6703; 6704; 6705; 6710; 6717; 6790; 6792; 6798; 6800; 6802; 6806; 6844; 6853; 6854; 6855; 6856; 6857; 6858; 6859; 6860; 6861; 6862; 6863; 6864; 6865; 6866; 6867; 6868; 6869; 6870; 6871; 6872; 6873; 6874; 6875; 6876; 6877; 6878; 6879; 6880; 6881; 6882; 6883; 6884; 6885; 6886; 6888; 6889; 6890; 6891; 6892; 6893; 6894; 6895; 6896; 6898; 6899; 6902; 6903; 6904; 6905; 6906; 6907; 6908; 6909; 6912; 6914; 6915; 6916; 6921; 6922; 6924; 6926; 6927; 6928; 6929; 6931; 6932; 6933; 6934; 6935; 6936; 6993; 6994; 6995; 6996; 6997; 6998; 6999; 7000; 7001; 7002; 7003; 7004; 7005; 7006; 7007; 7008; 7009; 7010; 7091; 7169; 7170; 7171; 7181; 7183; 7184; 7187; 7188; 7189; 7201; 7203; 7211; 7239; 7240; 7271; 7348; 7350; 7396; 7598; 7602; 7603; 7604; 7605; 8741; 8742; 8746; 8747; 8751; 8752; 8765; 8787; 8792; 8796; 8797; 8798; 8799; 8804; 8805; 8806; 8807; 8808; 8811; 8818; 8819; 8820; 8821; 8837; 8843; 8857; 8867; 8965; 8966; 9108; 9110; 9435; 9438; 9441; 9442; 9443; 9450; 9509; 10127; 10187; 10192; 10221; 10231; 10232; 10251; 10272; 10273; 10274; 10275; 10338; 10410; 10411; 10421; 10425; 10601; 10609; 10610; 10625; 10780; 10971; 10972; 11018; 11019; 11024; 11041; 11402; 11409; 11488; 11491; 11498; 11520; 11528; 11624; 11634; 11730; 11744; 11752; 11753; 11761; 11768; 11791; 11792; 11794; 11801; 11802; 11813; 11872; 11881; 11884; 11885; 11909; 11967; 11968; 11979; 11981; 11982; 11992; 11993; 12016; 12017; 12104; 12107; 12786; 12798; 12799; 12811; 12812; 12815; 12816; 12817; 12818; 12831; 12840; 12842; 12865; 12885; 12892; 12898; 12925; 12949; 12970; 12998; 13121; 13299; 13301; 13385; 13402; 13430; 13435; 22.јан; 24.феб; 31.март; 10195/1; 10195/2; 10261/1; 10270/2; 10342/2; 113/2; 113/3; 113/6; 11759/1; 11759/2; 11767/1; 11767/2; 11790/2; 11804/2; 11886/1; 11886/2; 11886/3; 11975/1; 12108/1; 12108/2; 12348/2; 12764/6; 12820/1; 12820/2; 12821/1; 12821/2; 12826/11; 12826/12; 12826/3; 12826/4; 12826/8; 12826/9; 12864/2; 12870/1; 12870/2; 12895/2; 12899/2; 12904/2; 12912/2; 12945/1; 13251/2; 13453/1; 144/1; 144/2; 145/1; 145/2; 147/1; 147/2; 149/1; 149/6; 149/7; 149/8; 149/9; 1504/1; 1504/2; 1504/3; 1505/2; 1528/2; 1529/2; 1532/3; 1534/2; 1535/1; 1535/2;

	1536/2; 1541/1; 1541/2; 1542/2; 1542/4; 1557/1; 1559/1; 1596/1; 1596/2; 1597/1; 1597/2; 1597/3; 1597/4; 1634/1; 1634/2; 1643/1; 188/2; 2090/2; 2092/3; 2190/1; 2190/2; 220/3; 220/4; 226/1; 226/2; 226/4; 2288/1; 2288/2; 2288/3; 2288/4; 2288/5; 2301/1; 2364/1; 2364/2; 2365/1; 2365/2; 2452/2; 2455/2; 2456/1; 2456/2; 2463/1; 2463/2; 2472/1; 278/2; 278/3; 294/1; 294/2; 299/3; 299/4; 31/2; 312/1; 312/2; 318/1; 318/2; 3479/1; 3479/2; 3542/1; 3992/2; 3992/3; 408/2; 4344/1; 4638/2; 4638/3; 4642/1; 4677/2; 4833/1; 4833/2; 4850/1; 4850/2; 4876/1; 4876/2; 4891/1; 4891/2; 4960/1; 4960/2; 4989/1; 4989/2; 5001/1; 5001/2; 5035/1; 5035/2; 5046/1; 5046/2; 5106/1; 5106/2; 5143/1; 5143/4; 5143/5; 5576/1; 5576/2; 5579/1; 5579/2; 5614/1; 5614/2; 5644/1; 5644/2; 5652/1; 5652/2; 5673/1; 5673/2; 5673/3; 5674/1; 5674/2; 5675/1; 5675/2; 5676/1; 5676/2; 5676/3; 5701/1; 5701/2; 5706/1; 5727/1; 5727/2; 5739/1; 5744/1; 5744/2; 5750/1; 5750/2; 5750/3; 5756/1; 5756/2; 5758/1; 5758/2; 5762/1; 5762/2; 5767/1; 5767/2; 5775/1; 5775/2; 6008/1; 6008/2; 6019/1; 6019/2; 6021/1; 6021/2; 6063/1; 6063/2; 6069/1; 6084/1; 6093/1; 6093/2; 6094/1; 6094/2; 6094/3; 6112/1; 6112/2; 6165/1; 6165/2; 6165/3; 62/2; 6202/1; 6202/2; 6300/1; 6382/4; 6382/5; 6382/6; 6388/1; 6388/2; 6388/3; 6539/2; 6539/3; 6579/1; 6579/2; 6613/1; 6613/2; 6614/1; 6614/2; 6620/1; 6620/2; 6637/1; 6637/2; 6665/1; 6665/2; 6668/1; 6668/2; 6671/1; 6671/2; 6685/1; 6685/2; 6685/3; 6711/1; 6715/3; 6801/1; 6887/1; 6887/2; 689/4; 6901/1; 6901/2; 6919/1; 6919/2; 6930/1; 6930/2; 704/1; 706/6; 706/7; 732/1; 732/2; 732/3; 748/2; 814/2; 87/2; 8744/1; 8749/4; 8762/4; 8785/1; 8801/1; 8801/2; 8823/1; 9018/2; 902/1; 9023/1; 9023/2; 9024/2; 92/3; 9431/2; 9434/2; 9439/1; 9439/2; 9439/3; 9439/4; 9439/5; 9439/6; 9440/1; 9440/2; 9444/2; 9447/2; 9449/2; 9451/2; 9455/1; 9455/3; 9456/1; 9456/2; 9458/2; 9458/3; 9459/2; 969/2;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Криви Вир”.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: **„Уређајна основа села Криви Вир”**.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)
 - основно образовање (основна школа)
 - месна заједница
 - дом културе
 - комуналне функције (гробље)
 - амбуланта
2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)
3. Становање
4. Верски објекти

Остали садржаји: воденица (кп 3474); јавно купатило(кп 6110); стари извор са топлем водом (кп 6106); јавна чесма са топлем водом (кп 3480); јавне функције са културним садржајима (кп 5745); фабрика воде (кп 11813); стругара (кп 12812, 12815, 12764/6); каменолом (кп 2300, 2301/1); објекти у функцији одржавања путева (кп 31/2, 12826/11); извориште (кп 3482); гасна станица и инфраструктурни коридор (кп 11018, 11019).

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 15.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
15.2.	Криви Вир	основна школа	5745
		дом културе	4998
		месна заједница, ловачки дом, дом културе, пошта:	4998
		гробље	6717, 6718
		амбуланта	5644/2
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	Према графичком прилогу

Уређајна основа за село Мали Извор у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Мали Извор (360 становника) је сточарско-ратарско сеоско насеље разбијеног типа, на (300 m) долинским странама Сеоског потока, десне притоке Црног Тимока, у подножју Грапчина (342 m), 4 km СЗ од Бољевца. Површина атара износи 5.722 ha. Обухвата пет физиономских делова: Понор, Тимок, Грапчину, Марков кладенац и Пљешевац. Помиње се у турском попису из 1455. год. под именом Извор Горњи (9 кућа), када у атару постоје још два села - Сенце (Селинце), на месту Сенци, и Туђинце (1560. год. - 4 куће), на истоименом локалитету. После ослобођења од Турака (1833. год.) броји 83 пореске главе. Становништво је српско (слави Петковицу и Св. Николу; сеоска слава Русалница), а има и Влаха. Струју добија 1946. год., асфалтни пут 1972. год., телефонске везе 1983. год., а водоснабдевање је колективно (водоводни систем „Мировштица“). Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1872. год.), месну заједницу, здравствену амбуланту и дом културе.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Мали Извор саставни је део Просторног плана јединице општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 222,365 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Мали Извор. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 16.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
16.1.	Мали Извор	5; 6; 7; 8; 9; 552; 554; 593; 594; 603; 1758; 2048; 2052; 2053; 2056; 2066; 2067; 2068; 2069; 2072; 2073; 2081; 2173; 2174; 2175; 2178; 2255; 2256; 2257; 2258; 2263; 2264; 2265; 2266; 2267; 2277; 2278; 2301; 2325; 2326; 2327; 2328; 2329; 2330; 2440; 2441; 2445; 2446; 2449; 2450; 2452; 2453; 2512; 2513; 2524; 2525; 2527; 2600; 2601; 2602; 2610; 2611; 3020; 3021; 3105; 3114; 3316; 3317; 3320; 3323; 3324; 3325; 3525; 3528; 3572; 3573; 3575; 3578; 3911; 3912; 3922; 3923; 3924; 3925; 3931; 3937; 3938; 4297; 4298; 4299; 4343; 4344; 4348; 4448; 4479; 4480; 4577; 4591; 4592; 4635; 4636; 4637; 4670; 4672; 4710; 4721; 4722; 4732; 4783; 4784; 4785; 4798; 4818; 4846; 4951; 5057; 5149; 5167; 5168; 5189; 5212; 5213; 5236; 5239; 5240; 5241; 5243; 5290; 5311; 5313; 5321; 5322; 5323; 5338; 5342; 5343; 5344; 5345; 5353; 5356; 5357; 5485; 5486; 5495; 5496; 5497; 5498; 5510; 5585; 5658; 5672; 5798; 5799; 5806; 5887; 5888; 5889; 5900; 5901; 5948; 6044; 6045; 6046; 6134; 6193; 6229; 6230; 6232; 6245; 6246; 6403; 6515; 6529; 6544; 6545; 6546; 6549; 6550; 6572; 6573; 6574; 6575; 6601; 6644; 6655; 6666; 6808; 6810; 6904; 6905; 6914; 6933; 6935; 6936; 6937; 6943; 6945; 6946; 6979; 6980; 6981; 6982; 6986; 6989; 7018; 7019; 7020; 7021; 7022; 7023; 7024; 7046; 7047; 7048; 7049; 7050; 7051; 7052; 7053; 7054; 7055; 7056; 7057; 7058; 7059; 7060; 7061; 7062; 7063; 7064; 7065; 7066; 7067; 7068; 7069; 7070; 7071; 7072; 7073; 7074; 7075; 7076; 7077; 7079; 7080; 7082; 7083; 7084; 7085; 7086; 7087; 7088; 7089; 7090; 7091; 7092; 7093; 7094; 7095; 7096; 7097; 7098; 7099; 7100; 7101; 7102; 7103; 7108; 7110; 7111; 7112; 7113; 7114; 7115; 7116; 7119; 7120; 7121; 7122; 7123; 7124; 7125; 7126; 7127; 7128; 7129; 7132; 7133; 7134; 7135; 7136; 7137; 7138; 7139; 7140; 7141; 7209; 7211; 7212; 7213; 7214; 7247; 7259; 7323; 7324; 7325; 7341; 7359; 7367; 7368; 7369; 7370; 7371; 7372; 7373; 7374; 7375; 7376; 7377; 7378; 7379; 7380; 7381; 7382; 7383; 7384; 7385; 7386; 7388; 7390; 7391; 7392; 7393; 7394; 7395; 7396; 7397; 7398; 7399; 7400; 7401; 7402; 7403; 7405; 7406; 7408; 7410; 7411; 7413; 7414; 7415; 7416; 7417; 7418; 7419; 7420; 7421; 7422; 7423; 7424; 7425; 7428; 7429; 7430; 7431; 7432; 7433; 7434; 7435; 7436; 7437; 7438; 7439; 7440; 7441; 7442; 7443; 7444; 7445; 7446; 7447; 7448; 7449; 7450; 7451; 7452; 7453; 7454; 7455; 7456; 7457; 7458; 7459; 7461; 7462; 7463; 7464; 7465; 7466; 7467; 7468; 7469; 7470; 7471; 7472; 7473; 7474; 7475; 7476; 7477; 7478; 7479; 7480; 7481; 7482; 7483; 7484; 7485; 7486; 7487; 7488; 7489; 7490; 7491; 7492; 7493; 7494; 7495; 7496; 7497; 7498; 7499; 7500; 7501; 7502; 7503; 7504; 7505; 7506; 7507; 7508; 7509; 7510; 7511; 7513; 7514; 7515; 7516; 7517; 7518; 7519; 7520; 7521; 7522; 7523; 7525; 7526; 7527; 7528; 7529; 7530; 7532; 7533; 7534; 7535; 7536; 7537; 7538; 7540; 7542; 7543; 7544; 7545; 7546; 7547; 7548; 7549; 7550; 7551; 7552; 7553; 7555; 7556; 7557; 7558; 7559; 7562; 7563; 7564; 7565; 7566; 7567; 7568; 7569; 7571; 7572; 7573; 7574; 7575; 7576; 7577; 7578; 7590; 7591; 7592; 7593; 7594; 7595; 7596; 7597; 7598; 7601; 7602; 7603; 7604; 7605; 7606; 7607; 7608; 7609; 7610; 7611; 7612; 7613; 7614; 7615; 7616; 7617; 7618; 7619; 7620; 7621; 7622; 7623; 7624; 7625; 7626; 7627; 7628; 7629; 7630; 7631; 7632; 7633; 7634; 7635; 7636; 7637; 7638; 7639; 7640; 7641; 7642; 7643; 7644; 7645; 7646; 7647; 7648; 7649; 7650; 7652; 7653; 7654; 7655; 7656; 7657; 7658; 7659; 7660; 7661; 7662; 7663; 7664; 7666; 7667; 7668; 7669;

	7670; 7671; 7672; 7674; 7675; 7676; 7677; 7678; 7679; 7680; 7681; 7682; 7683; 7684; 7685; 7686; 7687; 7688; 7689; 7690; 7691; 7692; 7693; 7694; 7695; 7696; 7697; 7698; 7699; 7700; 7702; 7703; 7716; 7723; 7729; 7743; 7744; 7747; 7748; 7749; 7758; 7760; 7761; 7762; 7764; 7804; 7862; 7871; 7872; 7873; 7899; 7905; 7906; 7907; 7931; 7933; 8045; 8050; 8051; 8056; 8057; 8062; 8086; 8087; 8092; 8093; 8094; 8095; 8096; 8097; 8098; 8099; 8100; 8101; 8102; 8103; 8104; 8105; 8106; 8109; 8110; 8111; 8112; 8113; 8114; 8115; 8116; 8117; 8118; 8156; 8157; 8182; 8183; 8184; 8185; 8186; 8187; 8188; 8189; 8190; 8191; 8192; 8205; 8213; 8214; 8215; 8216; 8217; 8218; 8219; 8224; 8239; 8243; 8244; 8246; 8247; 8269; 8281; 8302; 8305; 8477; 8481; 8513; 8699; 8700; 8703; 8705; 8740; 8744; 8745; 8755; 8762; 8763; 8764; 8765; 8766; 8767; 8780; 8783; 8786; 8792; 8794; 8795; 8796; 8797; 8802; 8803; 8804; 8805; 8851; 8960; 8961; 9152; 9153; 9154; 9155; 9158; 9159; 9160; 9161; 9249; 9250; 9251; 9254; 9417; 9485; 9541; 9544; 9551; 9552; 9556; 9696; 9906; 9925; 9952; 9964; 9969; 9999; 10139; 10242; 10251; 10255; 10256; 10260; 10261; 10274; 10278; 10220/1; 10305/1; 1777/2; 2284/1; 2361/1; 2361/2; 2442/1; 2442/2; 2451/1; 2451/2; 2508/1; 2526/1; 2526/2; 3526/2; 4349/3; 4540/1; 4572/1; 4572/2; 4572/3; 4730/2; 4847/2; 5310/1; 5310/2; 5355/1; 5355/2; 550/1; 5511/2; 5579/1; 5650/1; 5650/2; 5657/2; 5792/3; 6191/1; 6423/1; 6423/4; 6423/5; 6527/1; 6608/1; 6611/2; 6652/1; 6807/1; 6807/4; 6807/5; 6807/7; 6944/1; 6944/2; 6988/1; 7104/1; 7104/2; 7109/1; 7109/2; 7117/1; 7117/2; 7118/1; 7118/2; 7130/1; 7130/2; 7131/1; 7131/2; 7142/2; 7142/5; 7142/8; 7205/1; 7205/2; 7215/1; 7215/2; 7216/1; 7216/2; 7216/3; 7387/1; 7387/2; 7387/3; 7387/4; 7387/5; 7387/6; 7389/1; 7389/2; 7404/1; 7404/2; 7407/1; 7407/2; 7407/3; 7409/1; 7409/2; 7409/3; 7412/1; 7412/2; 7412/3; 7426/1; 7426/2; 7427/1; 7427/2; 7460/1; 7460/2; 7512/1; 7512/2; 7512/3; 7512/4; 7524/1; 7524/2; 7531/1; 7531/2; 7539/2; 7541/1; 7541/2; 7570/1; 7570/2; 7579/1; 7579/2; 7579/3; 7579/4; 7651/1; 7651/2; 7651/3; 7665/1; 7665/2; 7673/1; 7673/2; 7701/1; 7701/2; 7750/2; 7750/3; 7759/1; 7759/2; 8046/3; 8064/1; 8107/1; 8108/1; 8108/2; 8476/2; 9419/1; 9420/1; 9557/1; 9698/1; 9734/1;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Мали Извор”.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: „Уређајна основа села Мали Извор”.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- месна заједница
- дом културе
- комуналне функције (гробље)
- амбуланта

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 16.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
16.2.	Мали Извор	основна школа	7430, 7431
		дом културе	7429
		месна заједница, пошта	7429
		гробље	9756, 7325, 7324, 7323, 7794
		амбуланта	7428
		резервоар „М. Извор“	7998, 7999, 8006/1, 8006/2
		резервоар „Бољевац I“	9781, 9782/2
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Оснић у општини Бољевац**А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО**

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Оснић (821 становник) је сточарско-ратарско сеоско насеље разбијеног типа, на (300 m) долинским странама Оснићске реке, десне притоке Црног Тимока, између Баба-јоне (396 m), Тилва рош (500 m) и Коста Маре (473 m), 22 km источно од Бољевца. Површина атара износи 3.468 ha. Обједињује осам физиономских делова: Буково, Курбуман, Ројбан, Црвено брдо, Старо село, Баба-јону, Парасите и Тимок. Од старина значајни су остаци праисторијског (на брду Тилва рош - Црвено брдо) и античког рударства (Старо село). У турским пописима из 1454/55. год. наводи се под именом Асниче, а 1560. год. као Аснич, када има 39 кућа. После ослобођења од Турака (1833. год.) броји 107 пореских глава. Становништво је српско и влашко (слави Св. Петку, Св. Илију, Св. Алимпија, Св. Ђорђа и Св. Николу, ваشار и сеоска слава Тројице). Индекс демографског старења (is) креће се у распону од 0,7 (1961. год.) до 1,7 (1991. год.). Електрифициран је 1951. год., асфалтни пут добија 1972. год., телефонске везе 1989. год., а водом се снабдева преко локалних водовода. Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1890. год.), здравствену амбуланту, ветеринарски пункт, дом културе и месну заједницу. Месо, млеко и житарице су главни производи тржишног карактера.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Оснић саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 354,555 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Оснић. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 17.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
17.1.	Оснић	2; 6; 7; 8; 46; 47; 48; 49; 50; 53; 87; 104; 118; 139; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 190; 191; 219; 278; 314; 315; 316; 341; 342; 343; 344; 355; 356; 361; 425; 427; 461; 464; 465; 471; 477; 487; 523; 524; 525; 535; 536; 537; 542; 543; 656; 657; 658; 659; 660; 661; 669; 670; 694; 695; 705; 706; 874; 880; 881; 931; 932; 933; 934; 941; 1030; 1054; 1055; 1056; 1073; 1074; 1075; 1076; 1151; 1152; 1168; 1169; 1206; 1208; 1212; 1216; 1217; 1267; 1322; 1343; 1346; 1348; 1349; 1350; 1363; 1364; 1365; 1366; 1367; 1368; 1370; 1375; 1404; 1419; 1420; 1435; 1438; 1457; 1460; 1461; 1462; 1478; 1479; 1480; 1481; 1501; 1503; 1504; 1505; 1506; 1507; 1516; 1549; 1551; 1552; 1553; 1555; 1556; 1557; 1559; 1560; 1561; 1565; 1567; 1576; 1577; 1579; 1580; 1584; 1747; 1748; 1751; 1761; 1779; 1782; 1922; 1923; 1928; 1964; 1965; 1973; 1974; 1975; 2001; 2002; 2003; 2015; 2016; 2018; 2019; 2023; 2084; 2085; 2143; 2144; 2145; 2170; 2171; 2172; 2176; 2245; 2485; 2489; 2490; 2507; 2518; 2529; 2532; 2533; 2534; 2536; 2537; 2547; 2551; 2590; 2591; 2596; 2624; 2628; 2629; 2633; 2634; 2635; 2638; 2652; 2653; 2659; 2661; 2662; 2742; 2743; 2744; 2745; 2746; 2747; 2748; 2803; 2804; 2846; 2847; 2848; 2878; 2879; 2910; 3060; 3061; 3062; 3107; 3108; 3131; 3132; 3182; 3184; 3269; 3270; 3346; 3347; 3348; 3354; 3356; 3359; 3360; 3361; 3362; 3363; 3365; 3366; 3367; 3406; 3408; 3427; 3553; 3554; 3555; 3712; 3717; 3739; 3741; 3743; 3745; 3783; 3786; 3787; 3788; 3789; 3821; 3822; 3823; 3892; 3895; 3924; 3925; 3927; 3928; 3929; 3941; 3943; 3944; 3946; 3950; 3962; 4016; 4033; 4034; 4040; 4044; 4076; 4079; 4086; 4087; 4088; 4089; 4090; 4091; 4092; 4183; 4184; 4185; 4186; 4195; 4196; 4197; 4219; 4220; 4221; 4222; 4223; 4224; 4230; 4232; 4233; 4234; 4235; 4236; 4237; 4238; 4239; 4240; 4241; 4242; 4243; 4244; 4245; 4246; 4248; 4249; 4250; 4251; 4252; 4253; 4329; 4330; 4331; 4355; 4387; 4390; 4391; 4454; 4455; 4456; 4463; 4465; 4466; 4474; 4476; 4478; 4479; 4483; 4486; 4487; 4515; 4516; 4518; 4526; 4548; 4592; 4680; 4683; 4684; 4685; 4686; 4687; 4688; 4692; 4693; 4694; 4695; 4696; 4698; 4699; 4700; 4701; 4702; 4703; 4704; 4706; 4717; 4721; 4722; 4723; 4724; 4726; 4744; 4745; 4747; 4748; 4762; 4763; 4764; 4765; 4766; 4767; 4770; 4771; 4772; 4773; 4774; 4775; 4776; 4777; 4778; 4779; 4780; 4781; 4782; 4783; 4784; 4785; 4786; 4787; 4788; 4789; 4790; 4791; 4792; 4794; 4795; 4796; 4797; 4798; 4799; 4800; 4801; 4804; 4805; 4806; 4807; 4808; 4809; 4811; 4812; 4813; 4814; 4815; 4816; 4818; 4819; 4820; 4821; 4824; 4829; 4834; 4835; 4836; 4838; 4839; 4841; 4842; 4844; 4845; 4847; 4848; 4849; 4854; 4855; 4856; 4858; 4859; 4860; 4862; 4865; 4871; 4872; 4873; 4874; 4875; 4876; 4877; 4878; 4879; 4880; 4881; 4882; 4883; 4884; 4885; 4886; 4887; 4888; 4889; 4890; 4891; 4892; 4893; 4896; 4897; 4901; 4907; 4908; 4912; 4913; 4914; 4915; 4916; 4917; 4918; 4919; 4923; 4924; 4925; 4926; 4928; 4929; 4930; 4931; 4932; 4933; 4934; 4935; 4936; 4937; 4938; 4939; 4940; 5000; 5001; 5005; 5006; 5010; 5068; 5069; 5070; 5071; 5072; 5073; 5074; 5075; 5077; 5078; 5079;

	5081; 5082; 5087; 5089; 5090; 5091; 5092; 5095; 5096; 5097; 5098; 5099; 5100; 5101; 5102; 5103; 5104; 5105; 5106; 5107; 5108; 5109; 5110; 5111; 5117; 5118; 5119; 5120; 5121; 5122; 5123; 5124; 5125; 5126; 5127; 5128; 5129; 5130; 5131; 5142; 5143; 5144; 5145; 5147; 5148; 5149; 5150; 5151; 5152; 5153; 5154; 5155; 5156; 5157; 5158; 5159; 5160; 5161; 5162; 5163; 5166; 5167; 5168; 5169; 5170; 5171; 5172; 5174; 5175; 5176; 5177; 5178; 5179; 5180; 5181; 5182; 5183; 5184; 5185; 5186; 5187; 5190; 5191; 5193; 5196; 5200; 5201; 5203; 5204; 5208; 5209; 5211; 5240; 5241; 5250; 5251; 5257; 5258; 5259; 5260; 5268; 5270; 5271; 5272; 5274; 5275; 5276; 5278; 5279; 5280; 5281; 5287; 5294; 5325; 5326; 5497; 5540; 5568; 5649; 5655; 5665; 5666; 5682; 5683; 6152; 6153; 6166; 6170; 6173; 6176; 6178; 6179; 6180; 6181; 6182; 6183; 6184; 6185; 6186; 6187; 6188; 6189; 6190; 6191; 6192; 6193; 6194; 6196; 6197; 6198; 6199; 6200; 6201; 6202; 6203; 6204; 6205; 6207; 6208; 6209; 6210; 6211; 6261; 6262; 6286; 6287; 6290; 6291; 6304; 6306; 6310; 6311; 6325; 6327; 6331; 6332; 6333; 6425; 6426; 6429; 6430; 6431; 6435; 6449; 6450; 6451; 6511; 6513; 6514; 6515; 6521; 6522; 6524; 6541; 6545; 6552; 6586; 6589; 6590; 6659; 6660; 6661; 6662; 6663; 6664; 6665; 6667; 6668; 6670; 6671; 6672; 6673; 6687; 6688; 6689; 6700; 6701; 6702; 6704; 6706; 6707; 6709; 6710; 6711; 6713; 6714; 6718; 6804; 6814; 6923; 6924; 6978; 6979; 6980; 7053; 7058; 7059; 7060; 7067; 7139; 7141; 7142; 7143; 7155; 7175; 7184; 7186; 7198; 7213; 7214; 7339; 7415; 7422; 7441; 7470; 7471; 7541; 7595; 7597; 7598; 7670; 7674; 7675; 7729; 7734; 7788; 7789; 7802; 7860; 7933; 7939; 7940; 7942; 7985; 7987; 7991; 7998; 7999; 8013; 8014; 8074; 8075; 8079; 8092; 8111; 8112; 8113; 8117; 8118; 8120; 8136; 8137; 8138; 8139; 8141; 8188; 8189; 8200; 8201; 8202; 8203; 8205; 8219; 8220; 8240; 8241; 8246; 8285; 8286; 8287; 8305; 8306; 8307; 8516; 8520; 8521; 8583; 8641; 8644; 8645; 8662; 8666; 8667; 8668; 8669; 8670; 8703; 8704; 8705; 8706; 8717; 8729; 8745; 8746; 8747; 8748; 8749; 8759; 8760; 8763; 8784; 8850; 8851; 8858; 8866; 8883; 8886; 8889; 8890; 8892; 9010; 9011; 9012; 9028; 9035; 9036; 9053; 9059; 9060; 9069; 9072; 9073; 9104; 9122; 9155; 9156; 9157; 9238; 9239; 9240; 9299; 9302; 9303; 9304; 9305; 9306; 9307; 9312; 9314; 9317; 9320; 9330; 9331; 9332; 9334; 9348; 9349; 9350; 9362; 9371; 9372; 9373; 9400; 9401; 9462; 9463; 9464; 9468; 9474; 9475; 9476; 9482; 9483; 9484; 9548; 9549; 9555; 9556; 9558; 9559; 9560; 9561; 9563; 9565; 9566; 9580; 9581; 9603; 9604; 9722; 9773; 9774; 9775; 9781; 9785; 9786; 9787; 9788; 9790; 9793; 9795; 9796; 9797; 9798; 9800; 9829; 9854; 9857; 9858; 9861; 9864; 9866; 9867; 9868; 10003; 10005; 10006; 10033; 10035; 10041; 10042; 10043; 10044; 10045; 10046; 10047; 10048; 10049; 10050; 10227; 10228; 10229; 10230; 10255; 10264; 10265; 10266; 10269; 10270; 10291; 10292; 10293; 10322; 10325; 10326; 10327; 10380; 10382; 10383; 10384; 10387; 10392; 10393; 10394; 10427; 10430; 10499; 10500; 10501; 10502; 10503; 10504; 10515; 10516; 10517; 10518; 10519; 10520; 10521; 10522; 10554; 10555; 10584; 10585; 10586; 10587; 10588; 10635; 10636; 10637; 10643; 10644; 10645; 10646; 10678; 10683; 10684; 10685; 10686; 10687; 10689; 10690; 10694; 10695; 10696; 10706; 10709; 10710; 10740; 10751; 10752; 10753; 10776; 10785; 10796; 10805; 10806; 10807; 10808; 10824; 10826; 10827; 10828; 10829; 10830; 10831; 10862; 10863; 10864; 10865; 10890; 10919; 10962; 11005; 11006; 11007; 11112; 11113; 11114; 11117; 11154; 11318; 11319; 11320; 11321; 11341; 11344; 11349; 11350; 11352; 11353; 11356; 11358; 11360; 11364; 11371; 11375; 11377; 11384; 11389; 11392; 11393; 11395; 11401; 11406; 11407; 11410; 11411; 11413; 10004/1; 10031/3; 10054/1; 10226/1; 10226/2; 10249/1; 10249/2; 10273/1; 10274/2; 1031/1; 10374/1; 1053/1; 1053/2; 1053/3; 1057/1; 1057/2; 10591/2; 1060/1; 10642/1; 1079/1; 10825/1; 10825/2; 1084/1; 10920/2; 10921/1; 10921/2; 1099/1; 11111/2; 11346/1; 11370/1; 11370/2; 11370/3; 1140/3; 11405/2; 1167/1; 117/1; 117/2; 1266/1; 1266/2; 1347/2; 140/2; 140/3; 1405/2; 1509/3; 1509/4; 1558/1; 1558/2; 1585/1; 1784/1; 1786/1; 1786/2; 1799/1; 1976/1; 2004/1; 207/1; 2093/1; 2142/1; 220/1; 2589/2; 2592/1; 2592/2; 2805/1; 2806/1; 281/1; 2951/1; 2951/2; 2951/3; 3128/2; 3264/1; 3264/2; 3264/3; 3271/1; 3353/3; 3355/1; 3426/1; 3426/2; 3824/1; 3824/2; 39/3; 3926/1; 3926/2; 3932/1; 3942/2; 424/2; 4247/1; 4247/2; 426/1; 431/1; 432/2; 4332/1; 4332/2; 4332/3; 4333/1; 4333/2; 4389/1; 4467/2; 4467/3; 4470/1; 4473/2; 4475/1; 4475/2; 4477/3; 4480/1; 4480/2; 4480/3; 4482/2; 4484/1; 4484/2; 4485/1; 4485/2; 4514/1; 4514/2; 4524/1; 4524/2; 4525/1; 4525/2; 459/1; 463/1; 4681/1; 4681/2; 4682/1; 4682/2; 4689/1; 4689/2; 4690/1; 4690/2; 4691/1; 4691/2; 4697/1; 4697/2; 470/1; 470/2; 470/3; 4705/1; 4705/2; 4707/1; 4707/2; 4708/1; 4708/2; 4708/3; 4709/1; 4709/2; 4709/3; 4710/3; 4710/4; 4716/1; 4716/2; 4728/9; 4742/1; 4746/1; 4746/2; 4768/1; 4768/2; 4769/1; 4769/2; 4793/1; 4793/2; 4802/1; 4802/2; 4802/3; 4802/4; 4810/1; 4810/2; 4817/1; 4817/2; 482/1; 4825/2; 4828/1; 4828/2; 4833/1; 4833/2; 4837/1; 4837/2; 4840/1; 4840/2; 4843/1; 4843/2; 4857/1; 4857/2; 486/1; 486/2; 4861/1; 4868/1; 4868/2; 4894/1; 4894/2; 4895/1; 4895/2; 4898/1; 4898/2; 4906/1; 4906/2; 4909/1; 4909/2; 4910/1; 4910/2; 4911/1; 4920/1; 4920/2; 4920/3; 4922/1; 4922/2; 4922/3; 4927/1; 4927/2; 495/1;

	4975/2; 499/1; 499/4; 5076/1; 5076/2; 5080/1; 5080/2; 5088/1; 5088/2; 5093/1; 5093/2; 5093/3; 5173/1; 5173/2; 526/1; 5269/1; 5269/2; 5273/1; 5273/2; 5277/1; 5277/2; 5295/1; 533/2; 5684/1; 5684/2; 57/1; 6163/2; 6171/1; 6172/1; 6172/2; 6174/1; 6174/2; 6175/1; 6175/2; 6177/1; 6177/2; 6195/1; 6195/2; 6206/1; 6206/2; 6212/1; 6212/2; 6292/1; 6292/4; 6292/5; 6307/2; 6323/1; 6323/2; 6324/1; 6324/2; 6669/1; 6669/2; 6669/3; 6674/1; 6674/2; 6686/1; 6686/2; 6686/3; 6703/1; 6703/2; 6703/3; 6705/1; 6705/2; 6708/1; 6708/2; 6712/1; 6712/2; 7056/2; 7057/1; 7057/2; 7065/5; 7065/6; 7068/2; 7423/1; 7423/2; 7537/1; 7737/2; 7737/3; 7763/1; 7763/3; 7765/1; 7766/2; 7783/2; 7824/1; 7824/3; 7938/1; 7990/2; 8087/10; 8186/2; 8243/1; 8247/1; 8514/1; 8514/6; 871/1; 8754/2; 8857/1; 9009/1; 9009/2; 9026/1; 9026/2; 9026/3; 9027/1; 9027/2; 9045/2; 9054/3; 9061/1; 9071/2; 9325/3; 9325/5; 9346/1; 9346/2; 9347/1; 9347/2; 9363/2; 9791/1; 9791/2; 9794/1; 9794/2; 9807/1; 9860/1; 9860/2; 9862/2; 9865/1;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Оснић”.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: „Уређајна основа села Оснић”.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)
 - основно образовање (основна школа)
 - месна заједница
 - дом културе
 - комуналне функције (гробље)
 - амбуланта
2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)
3. Становање
4. Верски објекти

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 17.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
17.2.	Оснић	основна школа	9798, 9800
		дом културе	432/2
		задруга	4872
		месна заједница и амбуланта	7979
		јавни садржаји са поштом	4901
		удружење пензионера	4898/2
		спортски терен	4898/1
		игралиште	4898/1, 4898/2, 4868/1
		гробље	4333/2, 4333/1, 4332/1, 4329, 4330, 4331, 7472, 7471, 7470, 6702, 6703/1, 6703/2, 6704, 6705/1, 6705/2
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Подгорац у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Подгорац (1555 становника) је сточарско-ратарско сеоско насеље разбијеног типа, на (260 m) долинским странама Ваља Маре (Грабовачке реке), леве притоке Црног Тимока, у подножју Маленика, с обе стране асфалтног пута Бољевац - Бор, 14 km северно од Бољевца. Површина атара износи 14.400 ha (К.О. Подгорац I 10.311 ha и К.О. Подгорац II 4.089 ha). У атару се налази позната пећина *Gaura Fećinor* (Девојачка пећина). Обухвата шест физиономских целина: Село, Тимок, Стрмљане, Вакариј, Ваљариж и Сараку. Део становништва лети живи у „појатама” (сезонски сточарски станови) смештеним у окружењу села. Првобитна локација

данашњег насеља није позната, али се претпоставља да је основано на левој обали Црног Тимока недалеко од железничке станице Боговина, одакле је због поплава премештено на данашњу локацију и делимично на обалу реке *Vqlja Ku Anja* (Свети Јован), или се најпре налазило код ушћа Злотске реке у Црни Тимок, на месту Селиште, уз стари римски пут левом обалом Црног Тимока за Видин (Бугарска) и Поморавље, одакле је крајем XVIII века премештено, због турских зулума, на данашње место, 8 km од Црног Тимока. Остаци старина су многобројни и вишеструко значајни: археолошки напази из раног бронзаног доба (3-1,8 хиљ. год. пре нове ере) - посуда од печене земље и двоветласта бронзана фибула из периода халштата (750-400 год. пре нове ере), на месту Стрмљане; трагови римског рударства - код Говећег брда и реке Сараке, и утврђења - на Великом и Малом Корњету и др. Помиње се у турском попису из 1560. год. (24 куће) и на Ебшелвицевој карти из 1718. год. под именом Ботгурже. Након ослобођења од Турака (1833. год.) броји 395 пореских глава. Током 1865. год. 52 породице из Подгорца одвојиле су се и формирале данашње насеље Боговину. Становништво је православно (слави Св. Јована, Петковицу, Св. Аранђела и Св. Николу; сеоска слава Ђурђевдан; вашари Тројице, Петковица и Св. Јован летњи), српско, а има и Влаха (Румуна). У XVII и XVIII веку досељава се становништво са Косова, из Бесарабије (Румуније), Македоније (Кичева), а почетком XIX века Власи из Баната и 50 породица из Румуније, када је стариначки српски живаљ знатним делом асимилован. Подгорац ће у историји Срба остати запамћен по 1807. год., када се Хајдук Вељко први пут сукобио са Турцима поразивши озлоглашеног Осман-бега у његовој кули (остаци куле постојали су до 1927. год., а од материјала разорене куле сазидана је чесма која и данас постоји у средишту села). Православна црква Сошествија св. Духа изграђена је 1838. год. (обновљена 1913. год.). Струју добија 1955. год., асфалтни пут 1963. год., телефонске везе 1985. год., а водоснабдевање је индивидуално (извори, бунари и локални водоводи). Има осморазредну ОШ (почела са радом 1840. год.), у којој је 1857. год. службовао знаменити српски песник и сликар Ђура Јакшић, месну заједницу, здравствену амбуланту и банку. Сир, месо, а посебно ђумур и дрво су водећи производи тржишног значаја.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Подгорац саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 1354,013 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарских општина Подгорац I и Подгорац II. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 18.1. и 18.2. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
18.1.	Подгорац I	5; 6; 7; 8; 458; 571; 583; 592; 608; 609; 610; 768; 1157; 1160; 1165; 1166; 1409; 1410; 1411; 1461; 1462; 1463; 1466; 1608; 1703; 1704; 1706; 1815; 1824; 1825; 1842; 1843; 1851; 1852; 1857; 1858; 1935; 1937; 1943; 1987; 1988; 2097; 2099; 2103; 2132; 2206; 2207; 2208; 2209; 2214; 2231; 2236; 2279; 2381; 2404; 2406; 2407; 2409; 2410; 2411; 2412; 2413; 2414; 2415; 2416; 2417; 2424; 2425; 2544; 2685; 2690; 2757; 2793; 2814; 2985; 3050; 3563; 3712; 3713; 3714; 3721; 3723; 3826; 3827; 4133; 4134; 4151; 4201; 4202; 4203; 4205; 4239; 4337; 4338; 4476; 4477; 4479; 4480; 4638; 4639; 4654; 4655; 4656; 4705; 4706; 4957; 5024; 5167; 5301; 5302; 5304; 5356; 5357; 5358; 5366; 5367; 5368; 5369; 5425; 5446; 5462; 5465; 5469; 5470; 5487; 5500; 5509; 5510; 5511; 5548; 5549; 5551; 5552; 5553; 5554; 5555; 5556; 5557; 5558; 5559; 5561; 5562; 5567; 5571; 5572; 5581; 5582; 5593; 5596; 5610; 5647; 5648; 5649; 5658; 5659; 5660; 5665; 5671; 5673; 5674; 5675; 5805; 5806; 5807; 5808; 5816; 5817; 5820; 5821; 5822; 5823; 5824; 5825; 5826; 5829; 5830; 5832; 5840; 5841; 5842; 5845; 5846; 5847; 5848; 5849; 5850; 5855; 5859; 6077; 6078; 6439; 6450; 6464; 6465; 6468; 6477; 6503; 6504; 6505; 6656; 6657; 6666; 6688; 6720; 6804; 6805; 6806; 6807; 6820; 6839; 6840; 6841; 7182; 7183; 7326; 7343; 7344; 7345; 7346; 7422; 7423; 7424; 7425; 7449; 7480; 7482; 7483; 7489; 7490; 7503; 7505; 7508; 7509; 7512; 7516; 7517; 7536; 7553; 7555; 7568; 7585; 7613; 7643; 7652; 01.феб; 1958/2; 2234/2; 2722/1; 2792/1; 2983/1; 2983/2; 4135/1; 4135/2; 4204/1; 4204/2; 4340/1; 4340/2; 5359/1; 5359/2; 5447/2; 5566/1; 5566/2; 5828/1; 5828/2; 5831/1; 5831/2; 5831/3; 5831/4; 5833/1; 5833/3; 5851/11; 5851/2; 5851/4; 5851/7; 5854/7; 5854/8; 5857/1; 5857/10; 5857/11; 5857/12; 5857/13; 5857/15; 5857/16; 5857/17; 5857/18; 5857/2; 5857/3; 5857/6; 5857/7; 5857/8; 5857/9; 5858/1; 5858/2; 5858/3; 5858/4; 5860/10; 5860/11; 5860/12; 5860/9; 6440/3; 6441/1; 6441/10; 6441/11; 6441/12; 6441/14; 6441/15; 6441/16; 6441/17; 6441/18; 6441/2; 6441/5; 6441/6; 6441/7; 6441/8; 6441/9; 6685/1; 7498/1; 7498/2; 7510/1; 7510/4; 7515/2; 7518/1; 7518/2; 7519/1; 7554/2; 7594/2; 7601/1; 97/2; 97/3;
18.2.	Подгорац II	3; 4; 5; 6; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 34; 52; 54; 55; 129; 130; 158; 165; 166; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 242; 243; 245; 246; 249; 251; 252; 292; 293; 294; 295; 297; 300; 302; 365; 375; 398; 399; 488; 497; 499; 500; 501; 510; 565; 566; 568; 569; 570; 574; 575; 577; 583; 590; 596; 600; 601; 602; 603; 604; 606; 607; 656; 691; 692; 699; 700; 701; 702; 826; 841; 862; 863; 867; 1049; 1050; 1061; 1062; 1064; 1077; 1094; 1120; 1148; 1150; 1151; 1158; 1159; 1166; 1169; 1170;

	1171; 1192; 1297; 1322; 1325; 1348; 1349; 1370; 1383; 1464; 1506; 1507; 1584; 1585; 1732; 1791; 1792; 1794; 1795; 1800; 1802; 1822; 1852; 1857; 1884; 1986; 1987; 2009; 2011; 2012; 2015; 2016; 2018; 2020; 2021; 2022; 2023; 2024; 2025; 2026; 2027; 2028; 2029; 2030; 2031; 2032; 2033; 2034; 2035; 2037; 2038; 2039; 2041; 2042; 2043; 2044; 2045; 2046; 2047; 2049; 2051; 2052; 2053; 2054; 2057; 2059; 2065; 2066; 2067; 2069; 2070; 2071; 2072; 2075; 2077; 2078; 2079; 2081; 2083; 2084; 2087; 2088; 2089; 2090; 2091; 2092; 2093; 2095; 2102; 2110; 2111; 2119; 2120; 2122; 2123; 2125; 2126; 2127; 2130; 2131; 2132; 2133; 2134; 2135; 2136; 2137; 2139; 2140; 2141; 2142; 2143; 2144; 2145; 2146; 2148; 2150; 2151; 2154; 2155; 2156; 2157; 2158; 2159; 2161; 2162; 2163; 2165; 2168; 2169; 2204; 2205; 2208; 2215; 2216; 2221; 2228; 2232; 2234; 2236; 2239; 2240; 2242; 2243; 2244; 2245; 2246; 2248; 2249; 2250; 2251; 2253; 2255; 2258; 2261; 2263; 2265; 2266; 2268; 2272; 2273; 2274; 2275; 2276; 2278; 2279; 2280; 2281; 2282; 2283; 2284; 2286; 2288; 2289; 2290; 2291; 2292; 2294; 2295; 2296; 2297; 2298; 2299; 2300; 2301; 2302; 2303; 2304; 2305; 2306; 2308; 2311; 2312; 2314; 2315; 2316; 2317; 2319; 2320; 2321; 2322; 2323; 2324; 2326; 2327; 2329; 2330; 2332; 2333; 2334; 2335; 2336; 2337; 2338; 2339; 2341; 2342; 2345; 2347; 2348; 2351; 2352; 2353; 2354; 2356; 2359; 2360; 2361; 2362; 2363; 2364; 2365; 2366; 2368; 2369; 2373; 2375; 2376; 2377; 2378; 2379; 2381; 2382; 2383; 2384; 2385; 2386; 2388; 2389; 2390; 2391; 2392; 2393; 2394; 2395; 2396; 2397; 2398; 2399; 2400; 2402; 2409; 2411; 2416; 2417; 2418; 2420; 2422; 2423; 2427; 2429; 2430; 2431; 2441; 2442; 2443; 2444; 2446; 2457; 2467; 2471; 2475; 2495; 2496; 2497; 2498; 2500; 2503; 2504; 2505; 2506; 2507; 2508; 2509; 2510; 2519; 2520; 2529; 2530; 2531; 2533; 2534; 2535; 2536; 2539; 2541; 2543; 2544; 2545; 2546; 2547; 2549; 2550; 2553; 2554; 2556; 2559; 2560; 2561; 2562; 2563; 2564; 2565; 2566; 2567; 2568; 2570; 2571; 2572; 2573; 2574; 2575; 2576; 2578; 2579; 2580; 2581; 2582; 2583; 2584; 2586; 2587; 2588; 2589; 2590; 2591; 2594; 2600; 2601; 2602; 2605; 2607; 2608; 2617; 2618; 2620; 2622; 2623; 2624; 2627; 2628; 2629; 2630; 2631; 2634; 2639; 2641; 2642; 2645; 2646; 2648; 2649; 2650; 2652; 2653; 2656; 2657; 2658; 2659; 2660; 2662; 2664; 2666; 2668; 2669; 2671; 2673; 2674; 2675; 2676; 2677; 2679; 2680; 2681; 2683; 2684; 2685; 2686; 2687; 2688; 2689; 2690; 2691; 2692; 2694; 2695; 2697; 2698; 2701; 2702; 2703; 2704; 2705; 2707; 2708; 2709; 2710; 2711; 2712; 2713; 2714; 2715; 2716; 2717; 2721; 2722; 2729; 2732; 2733; 2734; 2735; 2738; 2739; 2740; 2745; 2746; 2750; 2751; 2752; 2762; 2765; 2766; 2767; 2768; 2769; 2770; 2771; 2772; 2773; 2774; 2775; 2776; 2781; 2784; 2786; 2787; 2788; 2790; 2792; 2797; 2802; 2804; 2805; 2806; 2807; 2810; 2811; 2812; 2813; 2814; 2815; 2816; 2817; 2819; 2820; 2821; 2822; 2823; 2824; 2825; 2826; 2827; 2829; 2830; 2831; 2832; 2833; 2835; 2836; 2838; 2840; 2841; 2842; 2843; 2845; 2846; 2847; 2848; 2849; 2850; 2851; 2852; 2853; 2854; 2855; 2856; 2858; 2860; 2861; 2862; 2864; 2865; 2866; 2867; 2869; 2870; 2871; 2872; 2873; 2874; 2875; 2879; 2880; 2882; 2884; 2885; 2886; 2887; 2890; 2891; 2892; 2893; 2894; 2895; 2897; 2898; 2901; 2903; 2904; 2905; 2906; 2907; 2910; 2911; 2912; 2913; 2915; 2917; 2918; 2919; 2921; 2922; 2923; 2924; 2925; 2926; 2927; 2928; 2929; 2931; 2932; 2933; 2935; 2937; 2938; 2939; 2940; 2942; 2943; 2946; 2950; 2953; 2954; 2958; 2960; 2964; 2965; 2973; 2974; 2978; 2979; 2980; 2981; 2983; 2984; 2988; 2989; 2990; 2991; 2992; 2993; 2995; 2999; 3000; 3001; 3002; 3003; 3005; 3006; 3007; 3008; 3010; 3011; 3012; 3014; 3015; 3016; 3017; 3018; 3019; 3020; 3021; 3022; 3023; 3024; 3026; 3027; 3028; 3029; 3030; 3031; 3032; 3033; 3034; 3035; 3036; 3037; 3038; 3039; 3040; 3044; 3045; 3046; 3047; 3048; 3049; 3050; 3051; 3052; 3053; 3054; 3055; 3056; 3057; 3059; 3060; 3061; 3062; 3064; 3066; 3067; 3068; 3070; 3071; 3072; 3073; 3075; 3077; 3078; 3079; 3080; 3081; 3083; 3084; 3085; 3086; 3087; 3088; 3089; 3090; 3091; 3092; 3094; 3103; 3108; 3110; 3111; 3112; 3113; 3115; 3116; 3117; 3118; 3120; 3122; 3125; 3127; 3128; 3130; 3132; 3134; 3135; 3136; 3138; 3141; 3142; 3147; 3148; 3149; 3150; 3151; 3152; 3153; 3155; 3156; 3157; 3158; 3159; 3161; 3162; 3163; 3165; 3166; 3167; 3168; 3170; 3172; 3173; 3178; 3179; 3181; 3182; 3183; 3185; 3187; 3193; 3194; 3195; 3196; 3197; 3200; 3206; 3210; 3212; 3213; 3214; 3215; 3216; 3219; 3220; 3221; 3222; 3225; 3227; 3232; 3233; 3234; 3245; 3247; 3248; 3251; 3252; 3255; 3256; 3257; 3258; 3269; 3270; 3272; 3273; 3274; 3275; 3276; 3277; 3278; 3279; 3280; 3281; 3282; 3283; 3286; 3287; 3288; 3289; 3293; 3294; 3297; 3298; 3299; 3302; 3304; 3308; 3309; 3310; 3311; 3312; 3313; 3314; 3315; 3317; 3318; 3321; 3322; 3323; 3324; 3326; 3327; 3329; 3331; 3334; 3335; 3336; 3337; 3338; 3339; 3342; 3344; 3345; 3346; 3347; 3348; 3349; 3350; 3351; 3352; 3353; 3354; 3355; 3356; 3357; 3358; 3359; 3361; 3363; 3365; 3366; 3367; 3368; 3371; 3373; 3374; 3375; 3376; 3377; 3378; 3379; 3380; 3384; 3386; 3387; 3388; 3389; 3390; 3391; 3393; 3402; 3404; 3407; 3408; 3410; 3411; 3412; 3413; 3414; 3415; 3416; 3419; 3420; 3421; 3422; 3423; 3428; 3429; 3430; 3431; 3432; 3434; 3436; 3437; 3438; 3439; 3440; 3441; 3443; 3444; 3445; 3447; 3448; 3449; 3459; 3460; 3461; 3462; 3469; 3471; 3476; 3477; 3478; 3482; 3483; 3486; 3488; 3493; 3494; 3496; 3497; 3499; 3500; 3501; 3502; 3503; 3504; 3507; 3509; 3510; 3512; 3524; 3525; 3526; 3527; 3528;

3530; 3531; 3532; 3533; 3535; 3536; 3537; 3538; 3539; 3540; 3541; 3544; 3549; 3554;
 3555; 3556; 3557; 3559; 3560; 3561; 3562; 3563; 3580; 3591; 3598; 3599; 3604; 3605;
 3606; 3608; 3609; 3610; 3611; 3612; 3613; 3614; 3615; 3616; 3617; 3619; 3620; 3623;
 3626; 3628; 3630; 3632; 3633; 3634; 3635; 3636; 3638; 3642; 3643; 3644; 3648; 3649;
 3650; 3652; 3669; 3690; 3692; 3693; 3695; 3697; 3707; 3725; 3726; 3727; 3728; 3729;
 3732; 3733; 3734; 3735; 3746; 3747; 3770; 3771; 3772; 3773; 3834; 3835; 3837; 3838;
 3839; 3926; 3928; 3929; 3952; 3953; 3954; 3956; 4019; 4048; 4066; 4090; 4091; 4092;
 4176; 4221; 4224; 4227; 4237; 4239; 4295; 4306; 4344; 4394; 4397; 4573; 4579; 4749;
 4750; 4759; 4761; 4762; 4763; 4765; 4766; 4773; 4786; 4788; 4789; 4790; 4795; 4797;
 4798; 4799; 4837; 4852; 4857; 4879; 4889; 4891; 4892; 4893; 4894; 4895; 4896; 4948;
 4987; 4988; 4995; 5007; 5059; 5060; 5061; 5062; 5063; 5065; 5066; 5067; 5068; 5069;
 5070; 5072; 5073; 5074; 5079; 5094; 5095; 5096; 5097; 5101; 5102; 5103; 5104; 5105;
 5110; 5112; 5113; 5114; 5115; 5120; 5121; 5122; 5123; 5125; 5141; 5142; 5144; 5188;
 5189; 5212; 5275; 5286; 5335; 5340; 5344; 5345; 5353; 5355; 5384; 5407; 5409; 5415;
 5460; 5569; 5584; 5610; 5620; 5632; 5653; 5672; 5686; 5687; 5689; 5692; 5693; 5738;
 5739; 5757; 5876; 5881; 5952; 5953; 5954; 5955; 5956; 5957; 5958; 5959; 5960; 5961;
 5982; 5983; 5984; 5987; 5988; 5999; 6001; 6034; 6091; 6092; 6107; 6111; 6112; 6123;
 6124; 6125; 6126; 6129; 6131; 6157; 6197; 6202; 6203; 6204; 6206; 6208; 6472; 6777;
 6778; 6779; 6780; 6861; 6864; 6866; 6867; 6868; 6869; 6871; 6873; 6874; 6880; 6881;
 6882; 6889; 6890; 6901; 6953; 6965; 6966; 6967; 7055; 7094; 7095; 7101; 7107; 7108;
 7109; 7113; 7115; 7129; 7133; 7134; 7135; 7136; 7174; 7175; 7207; 7249; 7263; 7264;
 7266; 7267; 7268; 7284; 7286; 7288; 7289; 7290; 7291; 7292; 7293; 7300; 7303; 7308;
 7309; 7310; 7311; 7312; 7313; 7314; 7315; 7316; 7343; 7347; 7349; 7350; 7352; 7411;
 7454; 7455; 7500; 7502; 7519; 7520; 7521; 7523; 7524; 7525; 7526; 7527; 7556; 7557;
 7585; 7587; 7606; 7608; 7610; 7620; 7693; 7694; 7695; 7696; 7698; 7699; 7700; 7706;
 7708; 7732; 7739; 7740; 7741; 7742; 7743; 7744; 7745; 7746; 7747; 7752; 7875; 7876;
 7921; 7922; 7923; 7932; 7933; 7934; 7935; 7936; 7937; 7959; 7960; 7961; 7962; 7966;
 7993; 7994; 7996; 8022; 8029; 8030; 8033; 8043; 8049; 8051; 8052; 8154; 8155; 8156;
 8157; 8158; 8262; 8266; 8299; 8404; 8406; 8410; 8411; 8412; 8425; 8427; 8429; 8433;
 8532; 8533; 8602; 8604; 8616; 8617; 8618; 8619; 8623; 8628; 8630; 8631; 8633; 8635;
 8653; 8654; 8655; 8656; 8662; 8691; 8692; 8695; 8696; 8697; 8703; 8704; 8705; 8706;
 8707; 8708; 8709; 8716; 8722; 8735; 8742; 8743; 8745; 8746; 8747; 8748; 8749; 8752;
 8755; 8756; 8758; 8759; 8760; 8762; 8763; 8775; 8784; 8796; 8797; 8798; 8799; 8801;
 8821; 8838; 8839; 8840; 8841; 8843; 8844; 8845; 8846; 8866; 8867; 8871; 8895; 8910;
 8919; 8925; 8926; 8955; 8957; 8960; 8966; 8969; 8981; 9003; 9005; 9007; 9021; 9022;
 9023; 9024; 9044; 9064; 9065; 9070; 9105; 9119; 9120; 9121; 9122; 9129; 9130; 9134;
 9137; 9183; 9184; 9202; 9204; 9205; 9206; 9216; 9217; 9219; 9220; 9269; 9331; 9333;
 9335; 9338; 9341; 9386; 9391; 9392; 9393; 9492; 9493; 9495; 9730; 9731; 9733; 9836;
 9838; 9839; 9842; 9843; 9844; 9845; 9846; 9852; 9853; 9856; 9858; 9859; 9959; 9960;
 9961; 9962; 9968; 9975; 9976; 9977; 9978; 10240; 10241; 10242; 10243; 10396;
 10397; 10400; 10401; 10406; 10419; 10420; 10442; 10443; 10449; 10451; 10452;
 10453; 10454; 10462; 10464; 10465; 10468; 10493; 10494; 10495; 10511; 10583;
 10593; 10594; 10595; 10614; 10618; 10621; 10622; 10624; 10629; 10630; 10631;
 10633; 10634; 10638; 10642; 10646; 10649; 10653; 10658; 10659; 10660; 10661;
 10689; 10694; 10696; 10705; 10706; 10707; 10719; 10722; 10723; 10725; 10728;
 10733; 10812; 10827; 10831; 10833; 10841; 10857; 10858; 10859; 10860; 10863;
 10887; 10890; 10891; 10892; 10893; 10899; 10901; 10902; 10903; 10904; 10905;
 10909; 10915; 10916; 10918; 10920; 10921; 10923; 10924; 10925; 10928; 11017;
 11021; 11022; 11023; 11029; 11033; 11034; 11035; 11036; 11048; 11049; 11050;
 11052; 11053; 11054; 11055; 11056; 11057; 11058; 11078; 11084; 11098; 11099;
 11101; 11102; 11103; 11274; 11281; 11284; 11285; 11293; 11296; 11297; 11298;
 11302; 11316; 11318; 11326; 11374; 11409; 11412; 11413; 11414; 11415; 11416;
 11417; 11424; 11448; 11452; 11453; 11457; 11459; 11463; 11466; 11468; 11469;
 11471; 11473; 11475; 11478; 11480; 11485; 11487; 11488; 11495; 11513; 11526;
 10585/3; 10615/1; 10615/2; 10615/3; 10724/1; 10724/2; 10848/1; 10922/1; 10922/2;
 10926/1; 10926/2; 11060/2; 11137/3; 11282/1; 11282/3; 11292/3; 11313/2; 11317/1;
 11317/2; 11317/3; 11317/4; 11317/5; 11317/6; 11319/1; 11319/2; 11319/3; 11319/4;
 11319/5; 11320/1; 11320/2; 11423/2; 11425/2; 11454/2; 11454/3; 11454/4; 11467/1;
 11472/1; 11479/1; 11527/1; 11527/2; 11528/2; 11528/3; 1161/2; 1216/2; 1323/1;
 1528/1; 1528/2; 160/1; 160/2; 1803/2; 1824/2; 1824/4; 1881/1; 1881/35; 1980/2;
 1984/2; 1991/3; 1991/4; 1993/2; 1996/5; 1997/11; 1997/12; 2008/1; 2008/10; 2008/12;
 2008/4; 2008/5; 2008/6; 2010/1; 2010/2; 2010/3; 2017/1; 2017/2; 2048/1; 2048/2;
 2058/1; 2074/1; 2074/2; 2074/3; 2086/1; 2086/2; 2094/1; 2138/1; 2138/2; 2325/1;
 2325/2; 2358/1; 2358/2; 2358/3; 2387/1; 2387/2; 2401/1; 2401/2; 2408/1; 2408/2;
 2415/1; 2415/2; 2419/1; 2419/2; 2421/1; 2421/2; 2421/3; 2499/1; 2499/2; 2502/1;

2502/2; 2502/3; 2525/2; 2542/1; 2542/2; 2606/1; 2606/2; 2610/1; 2610/2; 2619/1; 2619/2; 2621/1; 2621/2; 2626/1; 2626/2; 2636/1; 2636/2; 2637/1; 2637/2; 2640/1; 2640/2; 2651/1; 2651/2; 2678/1; 2678/2; 2696/1; 2696/2; 2723/2; 2730/2; 2753/1; 2753/2; 2754/1; 2754/2; 2782/1; 2782/2; 2793/1; 2793/2; 2794/2; 2803/1; 2803/2; 2818/1; 2818/2; 2837/1; 2837/2; 2844/1; 2844/2; 2859/1; 2859/2; 2868/1; 2868/2; 2876/1; 2876/2; 2881/1; 2881/2; 2888/1; 2888/2; 2889/1; 2889/2; 2896/1; 2896/2; 2896/3; 2900/1; 2900/2; 2909/1; 2909/2; 2916/1; 2916/2; 2920/2; 2930/1; 2930/2; 2944/1; 2944/2; 2945/1; 2945/2; 2947/1; 2947/2; 2948/1; 2948/2; 2949/1; 2949/2; 2951/1; 2951/2; 2952/1; 2952/2; 2955/1; 2955/2; 2955/3; 2961/1; 2961/2; 2961/3; 2961/4; 2962/1; 2962/2; 2963/1; 2963/2; 2967/1; 2967/2; 2967/3; 2972/2; 2975/1; 2975/2; 2976/1; 2976/2; 2977/1; 2977/2; 2987/1; 2987/2; 2994/1; 2994/2; 2994/3; 2997/1; 2997/2; 2997/3; 3063/1; 3063/2; 3093/1; 3093/2; 3121/1; 3121/2; 3121/3; 3129/1; 3129/2; 3139/2; 3139/3; 3139/4; 3140/1; 3140/2; 3144/1; 3144/2; 3169/1; 3169/2; 3177/1; 3177/2; 3188/1; 3189/1; 3189/2; 3190/1; 3190/2; 3191/1; 3191/2; 3259/1; 3295/1; 3295/2; 3296/1; 3296/2; 3296/3; 3296/4; 3303/2; 3307/1; 3316/1; 3316/2; 3316/3; 3328/1; 3328/2; 3328/3; 3330/1; 3330/2; 3330/3; 3333/1; 3333/2; 3333/4; 3340/1; 3340/2; 3341/1; 3341/2; 3343/1; 3343/2; 3381/1; 3381/2; 3382/1; 3383/1; 3403/1; 3403/2; 3417/1; 3417/2; 3418/1; 3418/2; 3455/3; 3463/1; 3463/2; 3468/1; 3491/1; 3498/1; 3513/1; 3516/2; 3542/1; 3542/2; 3545/1; 3545/2; 3546/1; 3546/2; 3547/1; 3547/2; 3618/1; 3618/2; 3622/1; 3622/2; 3622/3; 3624/1; 3624/2; 3629/1; 3629/2; 3631/1; 3631/2; 3651/1; 3651/2; 3651/3; 3651/4; 3651/5; 3651/6; 3651/9; 3654/1; 3654/2; 3654/3; 3654/4; 3654/5; 3654/6; 3654/8; 3655/1; 3655/10; 3655/11; 3655/2; 3655/3; 3655/4; 3655/5; 3655/6; 3655/7; 3655/8; 3655/9; 3678/2; 3710/1; 3730/1; 3730/2; 3730/3; 3730/4; 3730/5; 3731/1; 3731/2; 3731/3; 3731/4; 3731/5; 3731/6; 3731/7; 3836/1; 3836/2; 3836/3; 3840/1; 3840/2; 3840/3; 3840/4; 3840/5; 3840/6; 3943/1; 4018/1; 4018/2; 4067/1; 4067/2; 4758/1; 4758/2; 4760/1; 4760/2; 4770/5; 4780/1; 4780/4; 4791/2; 4796/2; 4827/1; 4863/1; 4877/2; 4884/1; 4919/1; 4919/2; 4923/1; 4924/1; 4925/1; 4925/2; 4935/2; 4939/2; 5064/1; 5064/2; 5071/1; 5071/2; 5071/3; 5090/1; 5090/2; 5092/1; 5092/2; 5092/3; 5092/4; 5092/5; 5092/6; 5092/7; 5093/1; 5093/2; 5093/3; 5100/1; 5100/2; 5211/2; 5211/4; 5455/2; 5459/1; 5459/2; 5609/1; 567/1; 567/2; 5746/1; 5746/3; 5754/1; 576/2; 576/3; 5962/1; 5962/2; 5995/1; 5995/4; 5995/5; 5996/1; 5996/2; 5997/1; 5997/2; 5998/1; 6305/2; 6305/3; 6469/10; 6469/11; 6469/2; 6469/7; 6469/8; 6469/9; 6470/2; 6470/3; 6476/2; 6846/2; 6870/1; 6870/3; 6870/4; 6870/5; 6899/1; 6899/2; 7117/1; 723/2; 7262/1; 7307/1; 7307/2; 7342/3; 7348/2; 7351/1; 7351/2; 7351/3; 7353/1; 7353/2; 7374/1; 7374/3; 7453/1; 7464/1; 7464/2; 75/1; 7555/1; 7563/1; 7563/2; 7686/2; 7738/1; 7879/1; 7879/2; 7918/3; 7919/2; 7941/2; 840/1; 840/2; 8648/2; 8690/1; 8694/1; 8699/1; 8700/1; 8701/1; 8701/2; 8712/1; 8712/2; 8713/1; 8713/2; 8713/3; 8713/4; 8713/5; 8713/6; 8715/1; 8715/2; 8723/1; 8744/1; 8744/2; 8750/1; 8754/1; 8786/2; 8793/1; 8793/2; 8794/1; 8794/2; 8805/1; 8805/2; 8806/1; 8806/2; 8980/1; 9008/2; 9008/3; 9009/2; 9037/3; 9041/3; 9185/1; 9221/1; 9221/2; 9221/3; 9332/1; 9334/1; 9334/2; 9336/1; 9336/2; 9336/3; 9340/1; 9394/2; 9403/2; 9404/2; 9406/1; 9694/1;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Подгорац I“ и „Уређајна основа села Подгорац II“.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: „Уређајна основа за село Подгорац I“ и „Уређајна основа села Подгорац II“.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- месна заједница
- дом културе
- комуналне функције (гробље)
- амбуланта

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

4. Привредне делатности

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 18.3. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене

Табела 10.12: Списак катастарских парцела у Општини Јастрепо

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
18.3.	Подгорац II	основна школа и школски станови	2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930/1, 2930/2, 2931
		вртић	2933
		дом културе	2955/2, 2955/3
		месна заједница	3328/1, 3329, 3330/1, 3330/3
		стара зграда месне заједнице	2961/4
		гробље	3836/1, 3837, 3838, 3840/1, 3840/2, 3840/3, 3840/4, 3840/5, 3840/6, 3839, 3834, 3835
		амбуланта, станови за раднике амбуланте	3341/1, 3341/2, 3342
		спорт и рекреација	6470/1, 6471/1, 6471/2
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

Уређајна основа за село Савинац у општини Бољевац

А. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И ОПШТИ ДЕО

Према подацима из Географске енциклопедије насеља Србије, Србољуб Ђ Стаменковић, Географски факултет Универзитета у Београду, 2001 и подацима из Пописа 2022. године, село Савинац (220 становника) је ратарско-сточарско сеоско насеље разбијеног тила, на (200 m) десној страни Црног Тимока, у подножју Црвеног брда (500 m), поред новог пута Бољевац-Зајечар, 13 km СИ од Бољевца. Површина атара износи 907 ha. Име добија по личном имену - Сава, тадашњег службеника у Министарству унутрашњих дела. Просторно повезује четири засека: Село, Црвено брдо, Паралеу и Тимуоку, До 1903. год. представља заселак Савинац, који тада носи назив Црвено брдо (130 кућа и 630 житеља). Формиран је на месту са значајним траговима праисторијске (неолитско налазиште, стара рударска окна, гомила шљаке, алати од бакра и др.) и римске насељености (остаци утврђења, рудокп бакра идр.). Становништво је српско (слави Петковицу, Св. Аранђела, Св. Николу, сеоска слава Госпођиндан; заветина Св. I Пантелије), а има и Влаха. Струју добија 1958. год., асфалтни пут 1968. год., телефонске везе 1989. год., а водом се снабдева преко локапних водовода. Рударски радови на брду Тилва Рош вршени су од 1898. год. до 1928. год. Има четвороразредну ОШ (почела са радом 1902. год), месну заједницу, здравствену станицу и пошту. Житарице су главни аграрни производи.

Б. ПЛАНСКИ ДЕО

Уређајна основа за село Савинац саставни је део Просторног плана општине Бољевац и представља плански основ за издавање информације о локацији и издавање локацијских услова.

Б.1. Граница просторног обухвата и приказ грађевинског подручја

Граница просторног обухвата поклапа се са границом грађевинског подручја. Укупна површина грађевинског подручја износи 135,414 ha. Простире се у административном смислу на територији катастарске општине Савинац. Просторни обухват и списак катастарских парцела у оквиру грађевинског подручја приказани су у следећој табели:

Табела 19.1. Просторни обухват и списак катастарских парцела, у оквиру грађевинског подручја

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:
19.1.	Савинац	1; 4; 5; 85; 86; 87; 103; 117; 119; 122; 123; 124; 127; 132; 156; 157; 215; 218; 222; 223; 233; 242; 245; 246; 250; 380; 381; 382; 383; 385; 386; 411; 412; 413; 414; 415; 417; 419; 420; 421; 423; 424; 425; 427; 428; 429; 430; 432; 437; 438; 439; 440; 448; 450; 451; 463; 473; 474; 475; 476; 479; 480; 481; 482; 484; 502; 503; 504; 509; 511; 512; 513; 528; 553; 556; 558; 582; 585; 600; 605; 665; 725; 784; 796; 801; 805; 807; 808; 822; 823; 827; 842; 846; 852; 853; 856; 857; 858; 859; 864; 865; 868; 870; 872; 876; 877; 881; 882; 890; 894; 895; 896; 910; 912; 915; 939; 946; 947; 948; 968; 976; 979; 981; 982; 983; 984; 989; 990; 991; 992; 993; 995; 997; 998; 1001; 1022; 1023; 1033; 1036; 1037; 1049; 1058; 1075; 1093; 1094; 1098; 1099; 1116; 1117; 1213; 1253; 1274; 1275; 1276; 1286; 1287; 1288; 1299; 1321; 1322; 1323; 1324; 1325; 1326; 1327; 1328; 1350; 1362; 1400; 1401; 1420; 1422; 1432; 1433; 1446; 1447; 1448; 1450; 1458; 1460; 1461; 1720; 1721; 1722; 1724; 1725; 1726; 1727; 1768; 1769; 1789; 1790; 1791; 1792; 1806; 1815; 1817; 1818; 1823; 1824; 1843; 1900; 1901; 1906; 2081; 2082; 2093; 2095; 2106; 2107; 2137; 2138; 2143; 2149; 2158; 2159; 2161; 2235; 2242; 2297; 2307; 2314; 2323; 2331; 2340; 2367; 2371; 2372; 2375; 2398; 2399; 2401; 104/1; 104/3; 1052/1; 1074/1; 1095/2; 1107/4; 1108/1; 1108/2; 1109/1; 1109/2; 118/2; 1260/1; 1260/2; 133/1; 133/2; 1363/1; 1363/2; 1363/3; 1404/1; 1404/2; 1723/1; 1723/2; 1723/3; 1729/2; 1825/1; 1825/2; 2126/1; 2128/1; 2139/2; 217/1; 217/2; 217/3; 217/5; 219/1; 219/2; 220/1; 220/2; 2229/1; 2229/5; 2234/1; 2341/1; 2365/1; 2373/1; 2390/1; 2397/2; 249/1; 249/2; 296/2; 297/1; 297/2; 298/2; 364/3; 366/1; 366/2; 368/2; 376/2; 377/1;

	377/4; 379/2; 384/2; 400/2; 408/1; 409/1; 409/2; 416/1; 416/2; 422/1; 422/2; 422/3; 426/1; 426/2; 426/3; 431/1; 431/2; 431/3; 452/1; 452/2; 452/3; 453/1; 453/2; 454/1; 454/2; 483/2; 527/2; 534/1; 540/1; 758/1; 758/2; 799/5; 800/1; 800/2; 800/3; 818/2; 825/1; 826/1; 826/2; 843/1; 843/2; 847/2; 854/3; 854/4; 860/1; 860/2; 860/3; 860/4; 861/2; 863/3; 866/1; 866/2; 866/4; 867/3; 869/1; 869/4; 869/6; 873/3; 874/1; 875/2; 883/2; 887/1; 887/3; 888/2; 897/1; 959/1; 959/2; 973/1; 973/2; 973/3; 99/1; 996/2; 996/3;

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела са графичким прилогом, меродаван је графички прилог: „Уређајна основа села Савинац“.

Б.2. Детаљна подела подручја на просторне целине у односу на њихову намену

На основу морфолошких карактеристика, времена настајања, стања коришћења простора, степена изграђености, планираних претежних намена, начина даљег коришћења земљишта и функционалних веза, издвојене су просторне целине приказане на графичком прилогу: „Уређајна основа села Савинац“.

У планском обухвату простор је опредељен за следеће просторне целине:

1. Јавне службе (површине јавне намене)

- основно образовање (основна школа)
- месна заједница
- дом културе
- пошта
- комуналне функције (гробље)
- амбуланта
- ветеринарски пункт

2. Коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру (површине јавне намене)

3. Становање

Б.3. Приказ површина јавне намене

Грађевинско земљиште јавне намене (постојеће и планско) са режимом успостављања заједничког интереса и експлоатације за јавне потребе, дефинисано је на нивоу катастарских парцела у табели:

Табела 19.2. Списак катастарских парцела у оквиру јавне намене:

Рб	Катастарска општина	Катастарска парцела број:	
19.2.	Савинац	основна школа	983, 984
		дом културе	860/1
		месна заједница	863/3, 864, 865, 866/4
		гробље	800/1, 800/2, 800/3, 799/5, 796
		пошта	860/2
		амбуланта	973/1
		Ветеринарски пункт	860/3
		коридори за саобраћајну и другу инфраструктуру	према графичком прилогу

2.1.2. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ТЕХНИЧКЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАО И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ

(ВАЖНА НАПОМЕНА: ОВИ УСЛОВИ И ПРАВИЛА ВАЖЕ ЗА СВА ПОДРУЧЈА И ЗОНЕ ИЗВАН ВАЖЕЋИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И КАО СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ НОВИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ПРОЈЕКТА И ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ)

На земљишту које је предвиђено за земљиште јавне намене, до привођења намени не могу се градити нови објекти друге намене, а постојећи објекти се могу адаптирати, санирати и санитарно хигијенски унапређивати.

Локацијским условима се утврђују правила за објекте спорта, рекреације и угоститељства на појединачним грађевинским парцелама у зонама зеленила и паркова.

2.1.2.1. Правила уређења и грађења за површине и објекте јавне намене

Површине јавне намене у грађевинским подручјима су: саобраћајне површине, постојећи и планирани објекти јавних намена, постојеће површине јавних намена (паркови, зеленило и сл.) и постојећи и планирани комунални и инфраструктурни објекти.

2.1.2.1.1. Уређење и изградња јавних површина и објеката у насељима за које плански документ садржи уређајне основе

У уређајним основама сеоских насеља дата је подела грађевинског подручја на површине за јавне и остале намене. Површине јавне намене одређују се за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса. Објекти јавне намене су објекти намењени за јавно коришћење и могу бити у јавној својини или у другим облицима својине (могу се градити и на површинама за остале намене, као компатибилна намена).

Уређење и изградњу објеката јавне намене у насељима за које овај Просторни план садржи уређајне основе, изводи се у складу са важећим правилницима, који конкретну област уређују (образовање, здравство, комунални садржаји...), као и са урбанистичким условима из овог Просторног плана, а изузетно и у осталим насељима, до израде уређајних основа.

Предшколско образовање и васпитање – Према Правилнику о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности предшколске установе („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 1/2019, 16/2022 и 6/2023) нормативи за објекте предшколског образовања су:

- оптимални капацитет 240 деце (12-16 васпитних група), за нове објекте максимално 270 деце;
- БРГП – минимално 6,5 m² по детету;
- парцела – минимално 8,0 m² по детету.

Основно образовање - Нормативи за објекте основног образовања су:

- оптимални капацитет – 24 одељења (око 720 деце);
- радијус опслуживања: 1000-1500 m;
- БРГП – 6 до 8 m² по ученику;
- парцела – 20 до 25 m² по ученику.

Здравствена заштита - За функционисање здравствених станица / амбуланти обезбедити потребан простор који је неопходан за рад изабраног лекара: (а) 120 m² за рад изабраног доктора за одрасле; (б) 130 m² за рад изабраног педијатра; (в) 100 m² за рад изабраног гинеколога; (г) 40 m² за рад изабраног стоматолога.

Социјална заштита - Установе за смештај деце и омладине и за смештај старих лица могу се лоцирати у урбаним и руралним центрима општине. За уређење грађевинске парцеле и изградњу или реконструкцију објеката ових установа примењивати стандарде и нормативе за ову врсту објеката, односно обезбедити:

- БРГП – 20 до 25 m² по кориснику;
- парцела – 40 до 50 m² по кориснику.

Култура – Делатност културе се може организовати у независним објектима или у оквиру мултифункционалних објеката, у насељима где нису изграђени објекти за културне делатности.

Спорт и рекреација - У оквиру постојећег и нових површина за спорт и рекреацију могуће је уређење и грађење:

- отворених и затворених спортских терена у најразличитијем спектру (фудбалско игралиште, поливалентно игралиште за више спортова, кошаркашко игралиште, тениска игралишта на различитим подлогама и сл.), свлачионица (са санитарним блоковима), монтажних трибина, простора за пословање спортских клубова, мањих угоститељских објеката отвореног или затвореног типа;
- постојеће и планиране садржаје треба повезати колско – пешачким комуникацијама, које се намењују, пре свега, пешачком кретању, а у ограниченом обиму (достава, снабдевање, приступ интервентних возила) за колски промет, а дуж ових коридора треба поставити елементе урбаног мобилијара (јавна расвета, клупе, корпе за отпатке) и повезати их, мањим зеленим површинама и игралиштима за децу;
- хортикултурну обраду заснивати на аутохтоним врстама, одабиром квалитетних садница, које треба планирати и на позицијама где ће имати функцију оријентира и маркера, као и тамо где је потребно обезбедити заштиту обављања спортске активности;
- ограде треба постављати код отворених спортских терена, где је то потребно ради обављања основне функције и осигуравања заштите корисника и гледалаца, док највећи део простора треба да остане отворен, без сувишних преграда и непотребних баријера, које би нарушиле целину и функционалност простора.

Управа и администрација - Могуће је организовати делатности месних заједница у независним објектима или у оквиру мултифункционалних објеката (тако да осим просторија за потребе месне заједнице садрже библиотеку, амбуланту, пошту, просторију за културно-едукативне и забавне активности и сл.).

Комуналне површине и објекти

Гробља (формирање нових, проширење и уређење постојећих) се формирају у целинама: простор за сахрањивање (60%) - гробна места за сахрањивање упокојавањем и гробнице; други садржаји (40%) – саобраћајнице и паркинг, приступне стазе и комеморативни плато, заштитне и остале зелене површине и сл. Парцела гробља треба да буде опремљена одговарајућом инфраструктуром и ограђује се транспарентном или зиданом оградом. Паркинг се предвиђа изван ограђеног дела парцеле.

Зелене пијаце се лоцирају у централном делу насеља, ограђене су и имају контролисани улаз; део пијачног простора може бити надкривен, а дозвољава се изградња мањих продајних објеката (млечна пијаца, рибарница и сл); парцела мора бити саобраћајно приступачна, а улази за допремање робе, за купце и службени улаз су одвојени; садрже: продајни простор, интерне саобраћајнице и пешачке приступе, санитарни чвор, плато и јавну чесму, управу, заштитно зеленило; паркирање за купце се предвиђа изван ограђеног дела парцеле. Обавезно је организовано сакупљање свих врста отпада (комунални, биоразградиви, амбалажни), преко посуда за сакупљање до преузимања од стране овлашћеног сакупљача. Обавезан је предtretман свих отпадних вода које настају у комплексу зелене пијаце, пре испуштања у канализациону мрежу.

Кванташке пијаце се лоцирају на ободу насеља; саобраћајно морају да буду приступачне, а улази за допремање робе, за купце и службени улаз су одвојени; могу имати потребне садржаје као и зелене пијаце.

Сточне пијаце се лоцирају на ободу или изван насеља; опремају се инфраструктуром и садрже: продајни простор, санитарни чвор, простор за прање и дезинфекцију транспортних средстава, дезобаријере, појила, ваге за мерење животиња и камионске ваге, карантин за животиње, управну зграду и сл. Промет се врши из возила, наменских боксова и са везова; на сточној пијаци могу се продавати и занатски производи везани за садржај делокруга рада пијаце: ужарски производи, делови механизације, половне машине, алати, саднице и др. Обавезан је третман свих отпадних вода (воде од прања платоа, осочне воде) преко таложнице у канализациону мрежу. Управљање отпадом који настаје на сточној пијаци вршити у складу са Локалним планом управљања отпадом и условима надлежног ЈКП и овлашћеног сакупљача.

Ветеринарске станице – обавезно је управљање отпадом животињског порекла који настаје радом ветеринарских станица, у складу са важећим законским прописима из предметне области.

Површине јавне намене су дефинисане у уређајним основама села и симболима приказане на рефералној карти 2а: Мрежа насеља и инфраструктурни системи – саобраћај, мрежа и функције насеља, а укључују и јавне садржаје, у складу са нивоом насеља у мрежи насеља општине. Површине јавне намене које су у обухвату важећих планова планиране су иако нису наведене у претходној табели, у свему како су планиране у тим плановима (наведено у делу 2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА 1. Смернице за израду планске документације.)

Приликом примене овог Просторног плана општинске, локалне, категорисане и атарске путеве који су уписани у листу непокретности, третирају се као грађевинско земљиште јавних намена - постојеће изграђено, за које није потребно одређивање површине јавних намена.

2.1.2.1.2. Правила грађења за објекте јавних намена

- Минимална површина парцеле за изградњу новог објекта јавних намена је 400 m².
- Тип објекта зависи од његове функције и услова на локацији, али је претежно слободностојећи објекат на парцели.
- Комплекс мора бити уређен у складу са функцијом објекта и његовим окружењем.
- Објекти образовања, дечије и социјалне заштите, здравства, културе, информисања, спорта и рекреације и сл. су компатибилни становању и мешовитим наменама и могу се градити у тим зонама.
- Специјализоване школе или клубови могу бити пратеће намене у оквиру спортских и рекреативних центара, становања.
- У оквиру школског дворишта, уколико то услови на парцели дозвољавају, могу се наћи специјализовани и пратећи садржаји намењени спорту и рекреацији.
- Постојећи објекти задржавају постојећу грађевинску линију, а за нове објекте минимално растојање грађевинске од регулационе линије износи 5,0 m.
- Најмања удаљеност јавних објеката и служби од објеката на суседним парцелама износи минимално пола висине од суседног објекта, али не мање од 5,0 m.
- Растојање основног габарита и линије суседне грађевинске парцеле износи, на делу бочног дворишта претежно северне оријентације минимално 3,5 m, односно на делу бочног дворишта претежно јужне оријентације минимално 4,0 m.
- Спратност објекта је до П+1+Пк.
- Максимални дозвољени индекс заузетости је 30 %
- Максимални дозвољени индекс изграђености је 1,0
- На парцелама се дозвољава, у свим сегментима, фазна изградња.
- Паркирање и гаражирање возила се обезбеђује на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута.
- По архитектури објекти јавних намена треба да буду препознатљиви и уочљивији од објеката других намена.
- На постојећим парцелама објекта јавне намене, у сеоским насељима, најчешће су у питању објекти са више јавних намена у једном објекту (пошта, амбуланта, управа и сл.). Слободни део парцеле треба уредити на одговарајући начин са могућим озелењавањем, поплочавањем, изградњом спортско рекреационих садржаја, постављањем одговарајућег мобилијара за јавно коришћење јавне површине.
- Слободни део школске парцеле треба уредити као спортске терене или сличне садржаје у функцији основне намене.

2.1.2.2. Заштитни појасеви и режими заштите, изградње и забрањене изградње

За поједине врсте инфраструктурних система (саобраћајнице, електроенергетска, хиротехничка, електронска комуникациона, гасоводна инфраструктура, зоне санитарне заштите изворишта, режими заштите од поплава, заштитне зоне од противградних, метеоролошких и хидролошких станица) одређене су заштитне зоне и режими коришћења простора (могућности и обавезе коришћења и заштите простора, могућности изградње објекта односно забране изградње објекта) које су дате у оквиру текста у овој тачки 2.1.2.2. Заштитне зоне и појасеви, изградње и забране изградње на простору општине Бољевац.

За природне вредности и културна добра примењују се овим Просторним планом дефинисани режими коришћења и заштите простор, као и изградње, односно забрањене градње дати су у оквиру тих планова.

Врсте и ширине заштитних појасева и режими заштите и уређења простора заштитних појасева за инфраструктурне системе

Ширина заштитних појасева траса и објеката инфраструктурних система у коридору државних путева, као и у коридорима појединачних инфраструктурних система, утврђена је на основу одредби закона и прописа донетих на основу закона и применом следећих критеријума:

- 1) утврђивања безбедносног растојања од трасе и објеката инфраструктурног система ради заштите окружења од негативних утицаја на животну средину, у првом реду од буке, аерозагађења и акцидената;
- 2) обезбеђење заштите основних функција у експлоатацији трасе и објеката инфраструктурног система од негативних утицаја из окружења, у првом реду од непланске изградње, неконтролисаног одлагања отпада и других активности које могу да угрозе безбедност, функционисање и одржавање инфраструктурног система.

Ширина заштитних појасева инфраструктурних система је обавезна до њиховог редефинисања израдом одговарајућег урбанистичког плана.

Установљавају се следећи обострани заштитни појасеви траса и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система на подручју Просторног плана:

Заштитни појасеви за саобраћајнице:

- заштитни појас – простор заштитног појаса од ивице земљишног појаса пута ширине 20 m за државни пут IB реда, 10 m за државни пут II реда, 5 m за јавни општински и 1,5 m за некатегорисан пут; и
- појас контролисане изградње – простор контролисане изградње се пружа од границе непосредног заштитног појаса ширине 20 m за државни пут I реда, 10 m за државни пут II реда и 5 m за јавни општински пут.

Ширина заштитних појасева јавних путева усклађиваће се са категоризацијом државних и општинских путева.

Заштитни појасеви за електроенергетску инфраструктуру

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/214, 95/2018 – др. закон, 40/2021, 35/2023 – др. закон, 62/2023, 94/2024 и 109/2025 – др. закон) и износи:

- 1) за напонски ниво 1 kV до 35 kV:
 - за голе проводнике 10 метара, кроз шумско подручје 3 метра;
 - за слабо изоловане проводнике 4 метра, кроз шумско подручје 3 метра;
 - за самонесеће кабловске снопове 1 метар;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 метара;
- 3) за напонски ниво 110 kV, укључујући и 110 kV, 25 метара;
- 4) за напонски ниво 220 kV и 400 kV, 30 метара.

Заштитни појас за подземне електроенергетске водове (каблове) износи, од ивице армирано-бетонског канала:

- 1) за напонски ниво 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 метар;
- 2) за напонски ниво 110 kV, 2 метра;
- 3) за напонски ниво изнад 110 kV, 3 метра.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) за напонски ниво 1 kV до 35 kV, 10 метара;
- 2) за напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 метара.

Заштитни појасеви за остале инфраструктурне водове:

- 1) непосредни појас заштите - простор заштитног појаса од:
 - осе магистралног гасовода ширине 30m и доводно-разводног гасовода ширине 20m;
 - осе оптичког кабла ширине 1 m.
- 2) шири појас заштите - простор контролисане изградње од границе непосредног појаса заштите/заштитног појаса:
 - ширине 170 – 180 m, за гасовод.

За ДП I реда због специфичности простора утврђују се следеће зоне заштите са аспекта еколошког оптерећења:

- 1) зона I - појас веома великог еколошког оптерећења ширине по 20 m са обе стране пута, због емисија у ваздух, повећане буке и загађивања земљишта. У заштитном појасу дозвољено је формирати заштитно зеленило. Није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката. Дозвољена је изградња објеката у функцији пута (бензинске станице, сервиси, складишта и сл.);
- 2) зона II - појас великог еколошког оптерећења ширине по 50 m са обе стране пута, због повећане буке и загађивања земљишта. Не препоручује се изградња стамбених објеката. Постојећи легално изграђени објекти морају бити заштићени одговарајућом акустичком заштитом;
- 3) зона III - појас малог еколошког оптерећења ширине по 180 m са обе стране пута, због повећане буке. Изградња стамбених, пословних и привредних објеката дозвољена под условом да се обезбеде мере заштите од буке.

Режими заштите и уређења простора заштитних појасева за инфраструктурне системе

Инфраструктурни коридори саобраћајне и друге инфраструктуре

Утврђују се следећи режими заштите с правилима грађења и уређења простора за заштитне појасеве у инфраструктурним коридорима на планском подручју:

Непосредни појас заштите - у непосредном појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева, као и некатегорисаних путева који повезују изграђене целине у атару истог и суседних насеља, или чине саобраћајну мрежу насеља, затим далековада, оптичких каблова и гасовода успоставља се режим ограничене и строго контролисане изградње и уређења простора са следећим:

1) основним правилима:

- забрањује се изградња објеката који нису у функцији инфраструктурног система који се штити, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих објеката и изградња нових привредних, стамбених и других објеката;
- у заштитном појасу јавног пута ван насеља, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја;
- могу се постављати планиране паралелно вођене трасе осталих инфраструктурних система, објеката и постројења у инфраструктурном коридору на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донетих на основу закона, а под условима и на начин који утврди надлежно јавно предузеће, односно управљач јавног инфраструктурног система;
- изводе се потребни радови и спроводе мере заштите окружења од негативних утицаја инфраструктурног система на животну средину (дрвореди на деоници пута у насељу, заштитно зеленило, заштитне баријере од буке, канализације и пречишћавање атмосферских вода с инфраструктурног система и др.); као и потребне мере заштите инфраструктурног система (нпр. пута-снегобрани, ветробрани и др.) на удаљењу које се утврђује према условима безбедног функционисања и одржавања инфраструктурног система;

2) посебним правилима за:

- јавне путеве - легализација и реконструкција објеката изграђених у непосредном појасу заштите пута може се одобрити на основу исходова сагласности од управљача пута, инвеститору;
- енергетске и телекомуникационе системе: забрањује се сађење биљака чији корен има дубину већу од 1 m на удаљењу мањем од 5 m од осе гасовода и у појасу заштите оптичког кабла; у начелу се не дозвољава сађење дрвећа испод далековада, док се постојећа стабла могу задржати уколико је задовољена сигурносна удаљеност вода од минимума 3 m од било ког дела стабла.

Шири појас заштите - у ширем појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – јавних путева, далековада и оптичких каблова и планираних гасовода успоставља се режим селективне и контролисане изградње и уређења простора са следећим:

1) основним правилима:

- дозвољава се изградња објеката, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих и изградња нових објеката у зонама предвиђеним за изградњу овим просторним планом и одговарајућим урбанистичким документом, с тим да је критеријум за процењивање потребе за предузимање мера заштите и планирање мера заштите (у оквиру процене утицаја и ризика од инфраструктурног система на животну средину) – планирано повећање густине насељености, индекса изграђености и заузетости површина, у првом реду за изградњу стамбених и објеката јавних служби;
- сви планирани паралелно вођени инфраструктурни системи који нису постављени у непосредном појасу заштите смештају се у инфраструктурном коридору на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донетих на основу закона;
- изводе се потребни радови и спроводе мере заштите окружења од негативних утицаја инфраструктурног система на животну средину (заштитно зеленило, заштитне баријере од буке, канализације оборинских вода у депресијама поред инфраструктурног система, и др.), као и потребне мере заштите инфраструктурног система које нису реализоване у непосредном појасу заштите;

2) посебним правилима за јавне путеве:

- отварање рудника и каменолома и изградња рударских, индустријских, комуналних и пољопривредних објеката и постројења који су извори загађивања животне средине може се одобрити на удаљењу већем од 50 m од осе крајњег колосека пруге, односно на основу процене утицаја тих објеката и постројења на животну средину, под условима и на начин који утврди јавно предузеће надлежно за управљање јавним путем;
- у ширим заштитним појасевима између пута и другог инфраструктурног система у инфраструктурном коридору, забрањује се изградња објеката који нису у функцији тих инфраструктурних система, тј. забрањује се легализација, реконструкција и доградња постојећих и изградња нових привредних, стамбених и осталих објеката;
- у појасу контролисане изградње, забрањено је отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

Електроенергетска инфраструктура

Свака градња испод или у близини далековада свих напонских нивоа у складу са чл. 218 Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/214, 95/2018 – др. закон, 40/2021, 35/2023 – др. закон, 62/2023, 94/2024 и 109/2025 – др. закон), у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/2009, 81/2009 - исправка, 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/2021, 62/2023 и 91/2025), Правилником о техничким нормативима за изградњу

надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/1988 и „Службени лист СРЈ“, број 18/1992), Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ“, број 4/1974, 13/1978 – др. правилник, „Службени лист СРЈ“, број 61/1995 – др. правилник), Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ“, број 61/1995), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/2009) са припадајућим правилницима, од којих се посебно издваја: Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 16/2025) и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 104/2009), SRPS N.C0.105 Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 68/1886), SRPS N.C0.101 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности, SRPS N.C0.102 – Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ, број 68/1886), као и SRPS N.C0.104 - Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења“ („Службени лист СФРЈ“, број 49/1883).

За градњу у заштитној зони далековода потребна сагласност енергетског субјекта који обавља делатност преноса односно дистрибуције електричне енергије: АД Електромрежа Србије и Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд.

Електронске комуникације

Непосредни појас заштите, тј. простор којим се штити правац простирања радио таласа, утврђује се за сваки радио коридор, према условима које утврђује корисник тог коридора.

Заштита телекомуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“ број 16/12).

Гасоводи

Код изградње транспортних гасовода (притиска од 16 до 50 bar):

- 1) у ужој зони заштите, чија ширина износи 60 m односно по 30 m са сваке стране гасовода (продуктовода) забрањена је градња објеката за становање или боравак људи;
- 2) у широј зони заштите гасовода (по 200 m са сваке стране гасовода, рачунајући од осе цевовода) објекти не смеју утицати на сигурност гасовода.

Поред ових зона заштите, код градње гасовода и продуктовода мора се испоштовати и услов да је у појасу ширине од 5 m са једне и друге стране, рачунајући од осе цевовода, забрањена садња биљака (дрвећа) чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

За гасоводе притиска до 16 bar ширине заштитних појасева су следеће:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4bar$ - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4 bar < MOP \leq 10 bar$ - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4 bar < MOP \leq 10 bar$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10 bar < MOP \leq 16 bar$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Зоне и режими санитарне заштите изворишта

На подручјима која се користе као изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе одређују се три зоне санитарне заштите, и то: шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите. Заштитна зона око изворишта дефинисана је Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/2008) а кроз израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта.

Зона непосредне заштите (зона I) - Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта. Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом и растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос. Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, оградњује се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом, која не може бити ближа од 3,0 m од водозахватног објекта који окружује.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 29. важећег Правилника.

Ужа зона заштите (зона II) - У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 28. важећег Правилника.

Шира зона заштите (зона III) - У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 27. важећег Правилника.

Режими заштите око водних објеката за заштиту од штетног дејства вода (одбрамбених насипа и канала)Водно земљиште, инундациони појас

Обала је појас земљишта који се протеже непосредно уз корито за велику воду водотока или језера, односно акумулације, а обала у подручју заштићеном од поплава је појас земљишта ширине 50 m рачунајући од унутрашње ножице насипа према брањеном подручју.

Законом о водама дефинисано је инундационо подручје као појас земљишта између корита за малу воду и спољне ножице насипа, односно појас земљишта између корита за малу воду и поплавне линије на подручју на којем нису изграђени објекти за заштиту од штетног дејства вода, а у сврху техничког одржавања водотока и других вода, спровођења обране од поплава и других облика заштите од штетног деловања вода.

Разликују се уређени и неуређени инундацијски појас, обзиром на постојање регулационих и заштитних водних грађевина. Утврђивањем неуређеног инундационог појаса, резервише се простор за грађење регулационих и заштитних водних грађевина, те ограничава простор природних и вештачких ретензија.

Земљиште између насипа за одбрану од поплава и корита (инундационо подручје) водотока и на заштићеној страни иза насипа у ширини од 50 m може се користити на начин којим се не угрожава спровођење одбране од поплава а у складу са планом одбране од поплава.

У грађевинским подручјима насеља, забрањена је изградња на поплавним подручјима, осим за изградњу спортско-рекреационих, угоститељско-туристичких и инфраструктурних грађевина. У грађевинском подручју насеља, на поплавним подручјима дозвољава се изградња и грађевина других намена према условима надлежног водопривредног предузећа.

Одбрамбени насипи и канали

За планирање извођења објеката и радова у зони насипа прве одбрамбене линије предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање одбрамбене линије, као и спровођење одбране од поплава. У зони одбрамбене линије, са брањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће:

- у појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава. У том појасу није дозвољено планирати изградњу никаквих ни подземних ни надземних објеката, нити постављање ограда и слично;
- у појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг простори и слични објекти нискоградње. Није дозвољено планирати изградњу надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и сл., нити планирати радове који би штетно утицали на насип прве одбрамбене линије и који би умањили његову сигурност са гледишта водопривреде;
- у појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могућа је изградња, адаптација доградња и реконструкција објеката плитко фундираних (дубине фундирања максимално 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена);
- На растојању већем од 50 m од брањене ножице насипа могу се градити објекти, копати бунари, ровови, канали и др.

У зони одбрамбене линије, са небрањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће:

- у појасу ширине 10 m од небрањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава.

За планирање изградње објеката и извођења радова у зони мелиорационих канала поштовати следеће:

- дуж обала канала планирати стално проходну и стабилну радно-инспекциону стазу ширине минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју, за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу не сме се планирати изградња никаквих надземних објеката (зграде, шахтови, вентили и др.), не сме се планирати садња дрвећа, постављање ограда и слично;
- у случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу канала, по траси која је паралелна са каналом, инсталацију планирати по линији експропријације канала, односно на минималном одстојању од ње (до 1 m), тако да међусобно, управно растојање између трасе инсталације и ивице обале канала буде минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју;
- подземна инфраструктура мора бити укопана минимум 1 m испод нивоа терена и димензионисана на оптерећења грађевинске механизације којом се одржава канал;
- сва евентуална укрштања инсталације са каналом планирати под углом од 90°;
- укрштања инсталација са каналском мрежом планирати њиховим постављањем у заштитној цеви испод дна канала, тако да горња ивица заштите буде минимум 1 m испод пројектованог дна канала. Минималну дужину заштитне цеви планирати колико је ширина канала у нивоу терена;
- подземно укрштање инсталација са каналском мрежом у близини пропуста или моста планирати на удаљености минимум 5 m од пропуста или моста;
- у случају да се постављање инсталације планира њеним постављањем уз конструкцију пропуста или моста, услов је да доња ивица заштитне цеви не сме залазити у светли отвор пропуста или моста (не сме бити испод доње ивице конструкције пропуста или моста);
- планском документацијом предвидети обавезу инвеститора да, у случају реконструкције пропуста или моста, о свом трошку изврши измештање и поновно враћање инсталације на конструкцију пропуста или моста;
- укрштање инсталације могуће је планирати и у склопу пропуста уколико је надској земље изнад пропуста довољне дебљине, али тако да заштитна цев инсталације буде минимум 0,1 m изнад горње ивице пропуста;
- планском документацијом предвидети прописно обележавање инсталације на водном земљишту;
- предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и

одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката.

Заштитне зоне око противградних станица

Основна правила за изградњу објеката који се користе за заштиту од елементарних непогода - противградних станица, зоне заштите и опасности, њихово међусобно усклађивање положаја и усклађивање са окружењем, произилази из њиховог односа у простору (локација и намене у окружењу) као и примене важећих закона и подзаконских аката, техничких прописа и услова за заштиту животне средине. Складиштење и чување опасних материја решавати у складу са важећим прописима, уз перманентну контролу и надзор.

У складу са важећим прописима, неопходно је да се за све постојеће и новопланиране објекте који се користе за заштиту од елементарних непогода - противградних станице донесе и одговарајући План заштите од удеса, као основну меру приправности и превентиве. План заштите од удеса прецизно дефинише процену степена опасности од ризика, ниво повредљивости и субјекте надлежне за његову реализацију.

Заштитна зона око лансирних (противградних) станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m. Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

Заштитне зоне око метеоролошких станица

У околини метеоролошких станица утврђују се заштитне зоне у пречнику од 300 m од метеоролошких станица у саставу државних мрежа метеоролошких опсерваторија, синоптичких станица, радиосондажних станица, главних климатолошких станица и климатолошких станица за посебне намене, главних агрометеоролошких станица и станица за Сунчево зрачење.

У заштитним зонама примењују се следећа ограничења:

- 1) висину објекта који се подиже у окружењу приземне синоптичке станице који не може бити већи од једног десетог дела његовог растојања од метеоролошког круга (објекат висине 6 m може да буде подигнут на удаљености од 60 m од метеоролошког круга);
- 2) вештачке изворе топлоте или равне рефлектујуће површине који могу бити извор топлоте (бетонске или асфалтне површине, паркинзи за моторна возила) могу се подићи на удаљености од метеоролошког круга од 100 m или више;
- 3) висину објекта који се подиже у околини висинске синоптичке (радиосондажне) станице која не може да буде већа од једног седмог дела његовог растојања од локације висинске синоптичке (радиосондажне) станице (објекат висине 10 m може да буде подигнут на удаљености од 70 m од локације висинске синоптичке станице);
- 4) висину објекта који се подиже у окружењу станице за зрачење која не може да да буде толика да својом сенком прекрива метеоролошки круг, када је положај Сунца под углом од 5 степени или више у односу на површину тла, што је једнако једном десетом делу његовог растојања од метеоролошког круга;
- 5) висину објекта који се подиже у околини радарског центра у кругу полупречника од 2 km која не може да прелази висину базе полусфере зрачења радара;
- 6) забрану постављања ветрогенератора у околини радарског центра, у зони полупречника 10km од локације радарске антене, осим у брдовито-планинским теренима где се ветрогенератор може поставити и на удаљености мањој од 10 km од радарске антене када се највиша тачка ветрогенератора налази испод базе полусфере зрачења радара, уз обавезну израду студије утицаја на радарска осматрања и прибављање сагласности Републичког хидрометеоролошког завода (у даљем тексту: Завод).

Израда студије из тачке 6. став 1. овог члана и прибављање сагласности Завода неопходни су и за постављање ветрогенератора у прстену од 10 km до 30 km.

Наведена ограничења у заштитним зонама односе се на планирање изградње нових и/или реконструкције постојећих објеката, односно планирање извођења других радова који могу битно нарушити природне атмосферске процесе и појаве, у мери у којој измерени и осматрени метеоролошки подаци одступају од међународних стандарда у погледу тачности и међународне упоредивости.

При издавању сагласности прибавља се мишљење од надлежног органа, чија се станица налази у саставу државних мрежа метеоролошких и хидролошких станица.

Заштитне зоне око хидролошких станица

У околини хидролошких станица утврђују се заштитне зоне.

Заштитна зона у околини хидролошке станице површинских вода обухвата корито реке узводно и низводно од хидролошке станице у дужини која одговара десетострукој ширини реке при великим водама у профилу хидролошке станице.

Заштитна зона у околини хидролошке станице подземних вода обухвата простор у коме се дешавају природни хидролошки процеси који се региструју и мере на тој станици.

Ограничења у заштитним зонама у околини хидролошких станица односе се на предузимање мера ради спречавања наступања штетних последица на рад хидролошких станица и то при:

- 1) планирању изградње нових и реконструкције постојећих објеката;
- 2) извођењу радова који могу нарушити природне хидролошке процесе и појаве;
- 3) извођењу радова који могу да утичу на измену режима течења воде, транспорт наноса и леда или могу да угрозе

- опрему и инсталације на хидролошкој станици;
- 4) извођењу радова којима се могу оштетити опрема хидролошке станице и нарушити природни атмосферски, односно хидролошки процеси и тиме битно утицати на квалитет, поузданост и међународну упоредивост хидролошких података.

2.1.2.3. Правила уређења и грађења за саобраћајну инфраструктуру

Саобраћајне површине

Државни путеви

Трасе, бројеви и стационаже државних путева преузети су из Уредбе о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 87/2023, 24/2024, 90/2024 и 28/2025).

Планска решења су усклађена са важећом планском документацијом, као и са планском и пројектном документацијом чија израда је у току.

У уређајним основама насељених места регулација државних путева је дефинисана у складу са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС“, број 50/2011) и дата је у континуитету.

Намена земљишта у коридору државних путева – површине јавне и остале намене дефинишу се на следећи начин:

- заштитни појас државног пута ширине дефинисане Законом о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 - др. закон и 92/2023 – др. закон), са обе стране путног земљишта, којим се одређује положај грађевинске линије;
- граница путног земљишта је линија са обе стране усека и насипа, удаљена најмање 1,0 m од линије које чине крајње тачке попречног профила пута, ван насеља, мерено на спољну страну;
- путно земљиште је континуална површина унутар граница путног земљишта;
- појас регулације државног пута чини земљиште унутар регулационих линија тј. катастарска парцела којој припада пут.

У оквиру регулационог појаса могу се у насељеним местима на деоницама државног пута планирати, пројектовати и градити објекти са додатним елементима (шири коловоз, тротоар, раскрснице, простори за паркирање, јавна расвета, бицикличке и пешачке стазе и сл.), објекти и опрема која одговара потребама насеља. Приликом пројектовања и изградње наведених додатних елемената не сме се нарушити континуитет трасе државних путева. Ширина саобраћајних трака мора бити дефинисана у складу са важећим прописима и законима из ове области, према рангу пута.

Заштитни појас и појас контролисане градње, дефинише се на основу члана 34. и 36. Закона о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 - др. закон и 92/2023 – др. закон), према рангу државног пута.

Ширина заштитног појаса ван грађевинског подручја датог планом за државне путеве I реда и државне путеве II реда, дата је у складу са чл. 33-34 и чл. 36 Закона о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 - др. закон и 92/2023 – др. закон), тако да први садржаји објекта високоградње морају бити удаљени:

- најмање 20,0 m од границе путног земљишта за остале државне путеве I реда;
- најмање 10,0 m од путног земљишта за државне путеве II реда.

У заштитном појасу може да се гради, односно поставља линијски инфраструктурни објекат: железничка инфраструктура, електроенергетски вод, нафтовод, гасовод, објекат висинског превоза, линијска инфраструктура електронских комуникација, водоводна и канализациона инфраструктура и слично, ако су за извођење тих радова прибављени услови и решење из члана 17. став 1. тачка 2) Закона о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 - др. закон и 92/2023 – др. закон).

На основу ширине заштитног појаса дефинисана је и грађевинска линија. За све државне путеве у оквиру грађевинског подручја у насељима, регулационе линије коридора за саобраћајну и другу инфраструктуру државних путева уједно су грађевинске линије и линије заштитног појаса државних путева.

На основу чл. 33, 34 и 36. Закона о путевима („Службени гласник РС“, број 41/2018, 95/2018 - др. закон и 92/2023 – др. закон) такође је дефинисан појас контролисане изградње. Појас контролисане изградње, мерено од граница заштитног појаса јавног пута, ван насеља, има следеће минималне ширине:

- остали државни путеви I реда (осим аутопутева) 20,0 m;
- државни путеви II реда 10,0 m;
- општински путеви 5,0 m.

Изградња објеката у појасу контролисане изградње дозвољена је на основу донетих планских докумената који обухватају тај појас.

Директан приступ на јавну саобраћајну површину која је државни пут се остварује преко саобраћајног прикључка, осим за стамбене објекте до три стамбене јединице. На основу члана 2. став 1. тачка 44. Закона о путевима приступ са грађевинске парцеле се врши преко саобраћајног прикључка, који представља уређену површину, део јавног пута, на којој се међусобно повезују јавни, некатегорисани и прилазни путеви на начин прописан овим законом.

За стамбене објекте до 3 (три) стамбене јединице може се формирати један колски прилаз са државног пута ширине до 3,0 m у складу са чл. 2. став 1. тачка 4. Правилника о посебној врсти објеката и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објеката који се граде, односно врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу за извођење радова, као и обиму и садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи („Службени гласник РС“, број 87/2023 и 16/2024). На основу наведеног за објекте као што су аутоперационе, технички преглед возила и слични објекти у функцији одржавања возила, зграде за

вишепородично становање (више од три стана), трговински објекти који захтевају паркирање и сл. обавеза је предвидети начин повезивања на јавни пут.

На основу члана 41. Закона о путевима саобраћајни прикључак на јавни пут гради се у складу са законом којим се уређује планирање и изградња на основу издатих услова и решења из члана 17. став 1. тачка 1) овог закона.

У складу са чл. 45. Закона о путевима, за саобраћајно повезивање радних, пословних, комерцијалних и индустријских зона које се налазе поред државног пута обавеза је прецизирати стратешко опредељење - смањење броја саобраћајних прикључака и одредити начин повезивања на јавну саобраћајницу свих грађевинских парцела у складу са учесталошћу саобраћајних прикључака у односу на рачунску брзину на државном путу.

Уколико се у зони изграђеног саобраћајног прикључка на државни пут, за чију изградњу је прибављено решење о испуњености услова управљача пута, промене саобраћајни захтеви (оптерећење, структура, врста и режим тока) врши се реконструкција саобраћајног прикључка тако да се елементи саобраћајног прикључка прилагоде новонасталим саобраћајним захтевима. Одлуку о прилагођавању саобраћајног прикључка потребама одвијања саобраћаја на јавном путу доноси управљач тог пута.

Елементе пута и раскрсница, као и решење постојећег и перспективног пешачког, стационарног, бициклическог и јавног градског саобраћаја предвиђа се са максималном елиминацијом конфликта истих са државним путем, у складу са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС“, број 50/2011) и осталим важећим стандардима и прописима.

Сходно члану 37. Закона о путевима, оградe и дрвеће поред јавних путева подижу се тако да не ометају перспективност јавног пута и не угрожавају безбедност саобраћаја.

Општи услови за постављање инсталација поред и испод државног пута:

- Усагласити трасу инсталација са ширином коловоза са ивичним тракама у складу са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута и другим техничким прописима или са планском документацијом;
- Траса инсталација мора се пројектно усагласити са постојећим инсталацијама постављеним поред и испод државног пута, а на основу извода из катастра подземних инсталација.

Услови за паралелно вођење инсталација поред државног пута:

- Инсталације планирати минимално 3 m од крајње тачке попречног профила државног пута (спољна ивица путног канала) или уз спољну ивицу катастарске парцеле уколико не угрожава стабилност и одводњавање пута;
- На местима где није могуће инсталације поставити ван попречног профила државног пута, мора се испројектовати и извести адекватна заштита трупа предметног пута (не дозвољава се вођење инсталација по банкини, кроз јаркове, по путним објектима и кроз локације које могу бити иницијалне за отварање клизишта);
- Није дозвољено постављање надземних хидраната, мерних и других уређаја у појасу регулације државног пута; исти се могу постављати у заштитном појасу државног пута.

Услови за укрштање инсталација са државним путем:

- Планирана инсталација мора бити пројектована испод државног пута, у заштитној цеви дужине најмање 3 m од крајње тачке попречног профила, изузетно од границе путног земљишта са обе стране пута;
- Укрштање инсталација са путем пројектовати под углом од 90° уколико техничке могућности дозвољавају;
- Заштитну цев поставити искључиво механичким подбушивањем (није дозвољено раскопавање државног пута);
- Минимална дубина инсталација и заштитних цеви од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви износи 1,35 m, а може и више у зависности од конфигурације терена;
- Минимална дубина инсталација и заштитних цеви испод путног канала државног пута за одводњавање (постојећег или планираног), од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,20 m.

Услови за вођење надземних инсталација у односу на пут:

- Стубове планирати изван заштитног појаса државног пута, а у случају да је висина стуба већа од прописане ширине заштитног појаса, растојање предвидети на минималној удаљености за висину стуба, мерено од границе путног земљишта;
- Обезбедити сигурносну висину од 7 m мерено од највише коте коловоза до ланчанице, при најнеповољнијим температурним условима.

10.	Пут О-10 Пут ПА 219 - Бачевица	6 km
11.	Пут О-11 Пут ИБ 36 – Луково – ИБ 36	2 km
12.	Пут О-12 Сумраковац – Шарбановац (од границе општине Бор и Бољевац)	5 km
13.	Пут О-13 Сумраковац – Злот (од границе општине Бор и Бољевац)	6 km
14.	Пут О-14 ИБ 395 – Валакоње Буково	3 km
15.	Пут О-15 Пут ПА 218 - Илино	1 km
16.	Пут О-16 Јабланица – Мали Извор	6 km
17.	Пут О-17 Мирово – Пут ИБ 421	1 km
18.	Пут О-18 Бачевица – Врбовац	3 km
19.	Пут О-19 Илино - Мирово	4 km
20.	Пут О-20 Мали Извор - Брезовица	24 km
21.	Пут О-21 Подгорац – Подгорац Тимок	8 km
22.	Пут О-22 Боговина – Фаца Вајели – Мали Извор	8 km

Изградња и реконструкција општинских путева врши се у складу са Законом којим се уређује планирање и изградња, Законом о путевима, Законом о јавним путевима и подзаконском регулативом као и на основу релевантне правне регулативе локалне самоуправе општине Бољевац.

За изградњу и реконструкцију општинског пута, поред релевантне пројектно техничке документације тог пута, израђују се, по потреби, пројектно техничка документација: раскрсница, објекта за потребе пута, саобраћајне сигнализације и опреме пута, а свему у складу са важећом законском и подзаконском регулативом Републике Србије.

Општински пут мора да се изгради тако да има најмање две саобраћајне траке у равни коловоза.

Општински пут мора да се изгради тако да буде оспособљен да поднесе осовинско оптерећење од минимум 11,5 t по осовини.

При изградњи путева у надлежности општине морају се испунити следећи услови:

- да возне траке буду широке најмање по $t_{v_{min}}=3,0$ m, с тим што се, зависно од конфигурације терена, густине и структуре саобраћаја, просторних ограничења, ширина возне траке може се смањити до $t_v=2,75$ m, изузетно $t_v=2,50$ m;
- да остали елементи пута (полупречник кривине, уздужни нагиб, попречни нагиб, ширина банке, ширина риголе и берме, ивична трака и сл.) омогућавају безбедан саобраћај за рачунску брзину од 50 km/h, а изузетно 40 km/h на деоницама са просторним ограничењима због постојеће изграђености;
- раскрснице на општинским путевима морају да буду изведене тако да се возила могу безбедно укључивати на пут и искључивати са пута;
- земљани пут који се укршта или прикључује на општински пут мора се изградити са тврдом подлогом или са истим коловозним застором као и општински пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, у дужини од најмање 10,0 m, рачунајући од ивице коловоза општинског пута;
- прилазни пут који се прикључује на општински пут мора се изградити на начин да не ремети безбедност саобраћаја на општинском путу;
- путни објекти општинског пута морају се изградити тако да ширина коловоза на путном објекту не сме да буде мања од ширине коловоза општинског пута;
- саобраћајна површина аутобуског стајалишта на општинском путу, мора се изградити ван коловоза општинског пута.

Саобраћајни објекти

Станице за снабдевање горивом потребно је планирати као објекте у класи малих објеката са 3 - 4 точиона места и до 3.000 t претовара годишње. Неопходно је омогућити претакање свих врста горива, а нарочито дизела (D2) имајући у виду изразито пољопривредни карактер подручја општине и употребу пољопривредних машина. На појединим објектима обезбедити услове за претакање ауто гаса, а по могућности и инсталирање пуњача за електрична возила.

Детаљније локације будућих станица генерално треба утврђивати у складу са противпожарним прописима и условима које утврђују надлежни органи у области саобраћаја, екологије, водопривреде и санитарне заштите.

За сваку конкретну локацију потребно је урадити елаборат који садржи анализу утицаја на безбедност и функцију саобраћаја, загађење ваздуха, воде и земљишта, појаву буке и вибрација, као и мере које треба предузети за спречавање и смањење штетних утицаја.

Пратећи путни објекти као што су станице за снабдевање горивом, сервиси за путничка возила и аутобусе и сл. морају да задовољавају хигијенско-техничке захтеве (неометан прилаз, противпожарна заштита) и др.

Стационарни саобраћај

Површине намењене за паркирање се организују у оквиру насељских групација и туристичких локалитета. Паркинг простори морају бити одвојени од коловозне површине и изграђени са тврдом подлогом. Паркинг простор уз туристичке локалитете обавезно мора садржати и уређен простор за задржавање људи опремљен клупама, столовима, кантама за отпатке и информационим таблама. Грађевински радови морају се изводити тако да коначно уређена површина буде у складу са пејзажним карактеристикама и другим амбијенталним вредностима.

После завршетка грађевинских радова терен ће се санирати и уредити у складу са обавезом очувања пејзажних карактеристика и других вредности.

За туристичке капацитете у приватним објектима (тип сеоског туризма) и индивидуална домаћинства захтеве за паркирањем је обавезно решавати на припадајућој парцели, док је код формирања нових привредних зона потребно организовати јавне паркинге.

Подлоге паркиралишта могу бити макадамске, асфалтне, разне врсте поплочања (камен, бехатон плоче, бетон-трава плоче, итд.) у складу са наменом простора. Као пратеће објекте јавних паркинга, треба обезбедити јавну чесму и тоалет. Капацитете одређивати према следећим нормативима датим у табели:

Табела 21. Нормативи за прорачун потребног броја паркинг места

Намена	1 паркинг место на:
Становање	1 стан
Хотел (према категорији)	2-10 кревета + 1 п.м. за аутобусе на 30 кревета
Хотел (апартманског типа)	2 апартмана
Дом здравља, амбуланта, апотека	35 m ² БРГП
Школе	1 учионица
Банке	50 m ² БРГП
Пословање и администрација	70 m ² БРГП
Поште	40-60 m ² БРГП
Тржни центри	55 m ² БРГП
Ресторани и кафане	4-8 столица
Спортски објекти	10-14 гледалаца
Биоскоп, дом културе	5-10 седишта
Производно-прерађивачки објекти	8 запослених

Димензије паркинг простора прилагодити меродавном возилу и начину паркирања, према табели:

Табела 22. Димензије паркинг места

Тип возила	α°	А	В
Путнички аутомобил	0	5,50	2,0
	30	4,30	2,20
	45	5,00	2,30
	60	5,30	2,30
	90	4,80	2,30
Аутобус	0	16,0	3,00
	45	10,60	4,00
	60	12,00	4,00
	90	12,00	4,50

Димензије паркинг места за особе са инвалидитетом одређивати у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама ("Службени гласник РС", број 22/2015).

При изради пројекте документације за паркинг места и тротоаре предвидети укошене ивичњаке нагиба до 10% и ширине до 1,20 m за силазак колица са тротоара на коловоз. Исте рампе предвидети у раскрсницама и на свим местима где је неопходно да се прелази са тротоара на коловоз или обрнуто.

Бициклистички и пешачки саобраћај

За популаризацију бициклистичког промета потребно је пројектовати безбедне саобраћајне површине, које су међусобно повезане у бициклистичке мреже – без прекида.

Приликом пројектовања треба пазити, да је траса удобна и атрактивна и да има за бициклисту привлачна решења (одморишта, вегетације...).

Технички облици бициклистичких површина су:

- бициклистички пут,
- бициклистичка стаза,
- бициклистичка трака,
- бициклисти на коловозу (заједно са моторним саобраћајем).

Бициклистички пут је прописном саобраћајном сигнализацијом и саобраћајном опремом обележен пут који је првенствено намењен бициклистичком саобраћају. Међутим, под условима одређеним правилима друског саобраћаја и прописима који регулишу путеве, на појединим местима може као заједничка мешовита површина бити намењен и саобраћају других корисника.

Бициклистичка стаза је део саобраћајне површине који није у истом нивоу са коловозом или је од њега одвојен на неки други начин, а намењена је саобраћају бицикала и бицикала са мотором. Бициклистичка стаза може бити једностранна

двосмерна или двострана једносмерна.

У насељу се бицикличка стаза од коловоза може одвојити само ивичњаком, али је са становишта бицикliste-корисника боље да се она додатно заштити постављањем разделне зелене површине.

Изван насеља се бицикличка стаза одваја челичном заштитном оградом, међутим, боље решење представља постављање довољно широког појаса разделне зелене површине без заштитне ограде.

Стаза за бицикliste и пешаке

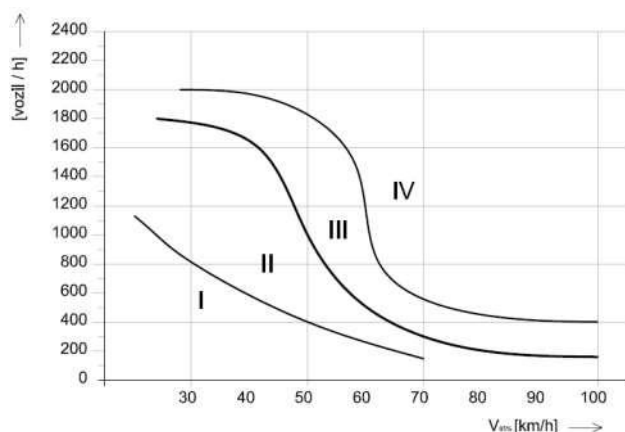
Стазе за бицикliste и пешаке могу бити изведене као:

- стазе за пешаке и бицикliste на којима је површина намењена пешацима уз помоћ разделне линије одвојена од површине намењене бициклима,
- стазе за пешаке и бицикliste на којима површина намењена пешацима није одвојена од површине намењене бициклима (није препоручљиво).

Бицикличка трака је уздужни део коловоза који је обележен разделном линијом и намењен је саобраћају бицикала и бицикала са помоћним мотором. Бицикличка трака је саобраћајна површина која се налази у истом висинском нивоу као коловоз. Препоручљиво је да се ради повећања безбедности саобраћаја бицикличке траке обоје црвеном бојом. Бицикличке траке планирати, пројектовати и градити у скученом регулационом појасу где нема места за бицикличку стазу.

Функција физички одвојене површине јесте да се за бицикliste обезбеди безбедна површина без препрека. Физички одвојене површине се на деоницама планирају у складу са дијаграмом на слици.

Слика 6. Критеријуми за увођење бицикличке површине

Легенда:

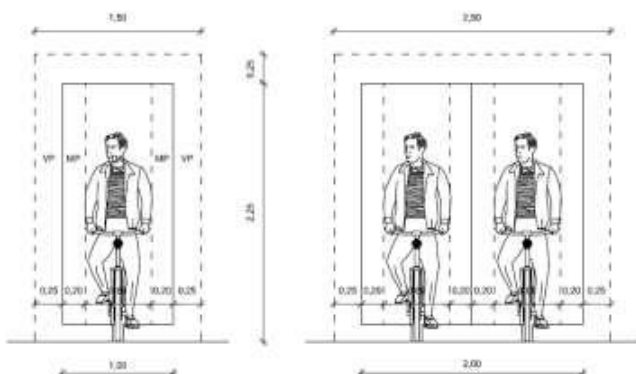
- I – бицикliste на коловозу, заједно са моторним саобраћајем
- II – бицикличка трака
- III – бицикличка стаза
- IV – бициклички пут

Бицикличке стазе су погодније за насељена подручја, док је изван насеља примеренија изградња бицикличких путева.

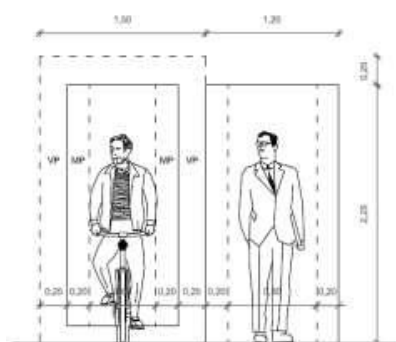
Ширина бицикличких површина

Димензије бицикличких површина зависе од: основних димензија бицикла, простора потребног за маневрисање бициклом и ширине заштитне траке.

Димензије бицикла нису обавезујуће и зависе од модерних дизајнера, међутим, морају се поштовати ограничења у вези са

Слика 7. Ширина слободног и саобраћајног профила који је потребан за вожњу једног односно двају бицикliste

Слика 8. Ширина слободног и саобраћајног профила који је потребан за вожњу бицикliste и ход пешака

ширином бицикла: бицикл не сме бити шири од 0,75 m.

Ширине бицикличког пута, стазе и трака у зависности од типа дате су табеларно.

Табела 23. Ширине бициклистичког пута, стазе и траке

Ширина бициклистичког пута	оптимално 3,50m	минимално 2,50m
Ширина једносмерна двострана бициклистичка стаза	оптимално 2,00m	минимално 1,50m
Ширина двосмерна једнострана бициклистичка	оптимално 2,50m	минимално 2,00m
Ширина бициклистичке траке	оптимално 1,60m	минимално 1,00m

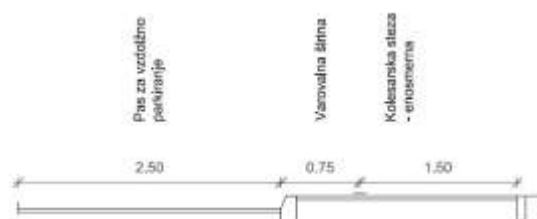
Бициклистичке стазе у насељу

Између ивице коловоза и бициклистичке стазе треба да се обезбеди заштитна трака. Такође, заштитну траку треба обезбедити између траке за уздужно паркирање и бициклистичке стазе.

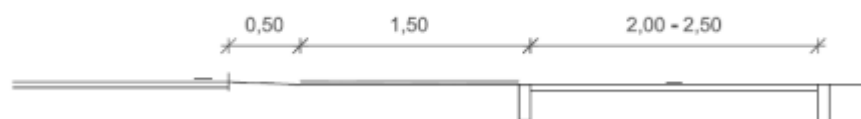
Минимална ширина заштитне траке износи 0,50 m, а може да се изведе односно обележи као: разделна линија, поплочана разделна линија, поплочана заштитна трака, зелена површина или на неки други начин.

Ширина заштитног појаса дуж траке за уздужно паркирање мора да износи 0,75 m.

Слика 9. Ширина заштитног појаса уз траку за уздужно паркирање

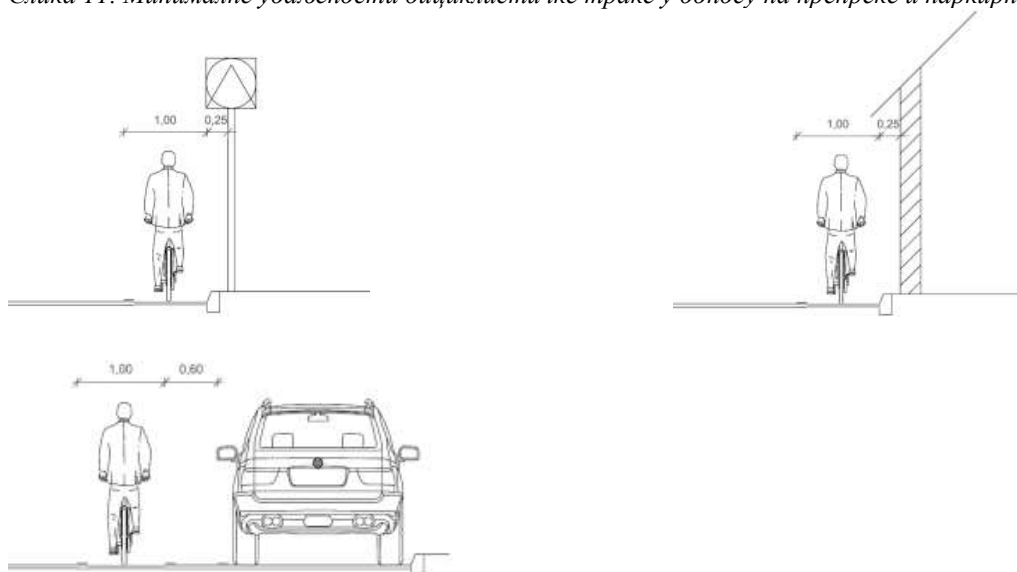
Слика 10. Ширина заштитног појаса на бициклистичкој стази унутар насеља

Потребна удаљеност бициклистичке траке :

- од фиксних кратких препрека (стубови за расвету, саобраћајни знаци): минимум 0,25 m
- од дугачких препрека (зидови објеката или подвожњаци и ограде): минимум 0,25 m.
- од паркирних ниша: минимум 0,60 m;

Слика 11. Минималне удаљености бициклистичке траке у односу на препреке и паркирне нише

Хоризонтални елементи

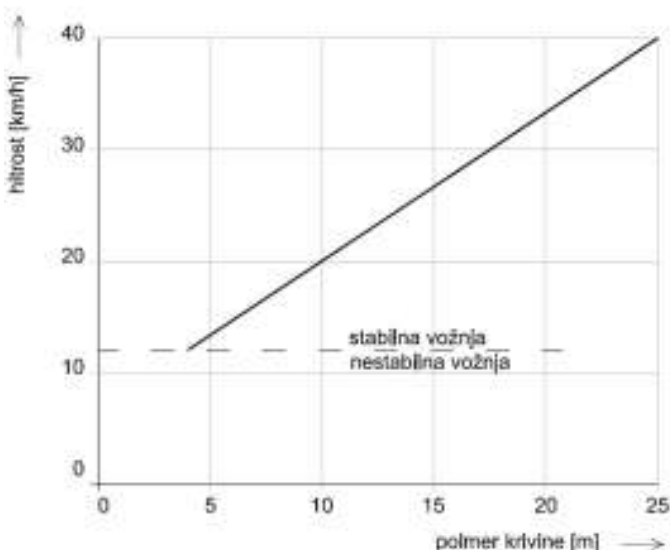
Минимални полупречник кружног лука бициклистичких трака или стаза износи $R=5,0$ m, пошто код мањег

полупречника брзина бицикliste пада испод 12 km/h, чиме долази до стварања нестабилности. Минимални хоризонтални полупречник кружног лука на бицикlistичким путевима мора да износи бар $P=10,0$ m. Изузетно (просторни разлози), полупречник може бити мањи. Пре кривине на бицикlistичком путу, чији полупречник је мањи од $P=3,0$ m, мора се поставити саобраћајни знак (I-1) којим се упозорава на опасну кривину.

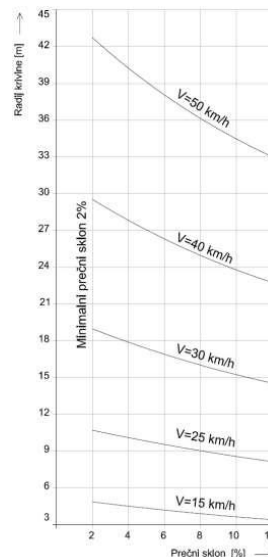
Табела 24. Минимални полупречник кружних лукова бицикlistичких површина обзиром на брзину бицикlistа

Брзина вожње бицикла (km/h)	12	16	20	30	40
Rmin (m)	5	8	10	17	25

Оптимална брзина бицикlistа, коју треба обезбедити на главним бицикlistичким саобраћајницама, износи 20 km/h (а према дијаграму на слици 12).

Слика 12. Однос између брзине и одабира хоризонталног радијуса (CROW 25)

Слика 13. Поперечни нагиб у зависности од радијуса кривине и брзине бицикlistа

Поперечни нагиби

Због одводњавања, минимални поперечни нагиб износи 2,5%. На бицикlistичким стазама или местима где се постижу веће брзине морају се предвидети поперечни нагиби од 1,5% до 5,0%, у зависности од полупречника хоризонталне кривине који је условљен брзином кретања бицикла (дате на слици 13).

Вертикални елементи

Уздужни нагиби дати су табеларно.

Табела 25. Максималне дужине успона у зависности од уздужних нагиба, за просечног бицикlistу

Успон(%)	Мах дужина успона (m)
10	20
6	65
5	120
4	250
3	Веће од 250

Вертикална заокружења (кривине)

Вертикална заокружења нису потребна код промене уздужних нагиба који су мањи од 5%, али ако су предвиђена, треба да буду већа од $P = 4$ m. Минималне вертикалне кривине код промене уздужних нагиба, које су веће од 5%, морају за конвексну криву износити минимум $P=30$ m, а за конкавну криву $P=10$ m.

Табела 26. Вертикална заокружења за бицикlistичке путеве

Брзина (km/h)	г Веретикална конвексна (m)	г Вертикална конкавна (m)
20	40	25
30	80	50
40	150	100

50	300	200

Прегледност у односу на брзину дата је у табели 27.

Табела 27. Зауоставна прегледност у односу на брзину кретања бициклисте

Брзина (km/h)	Зауоставна прегледност (m)
20	20-30
30	30-40

Паркиралишта и објекти за одлагање бицикала

Уређена и сигурна паркиралишта и објекти за одлагање бицикала имају изузетно позитиван утицај на коришћење бицикала као превозног средства и његову популаризацију, а које иначе директно зависи и од адекватног планирања локација и броја паркиралишта и објеката за одлагање бицикала. Објекти за одлагање бицикала треба да омогућавају сигурно одлагање бицикала (одговарајућа постоља и сл.), не смеју да ометају друге учеснике у саобраћају и треба да нуде одговарајућу заштиту од неповољних временских прилика. Такође, морају бити пројектовани на начин који спречава оштећење бицикала.

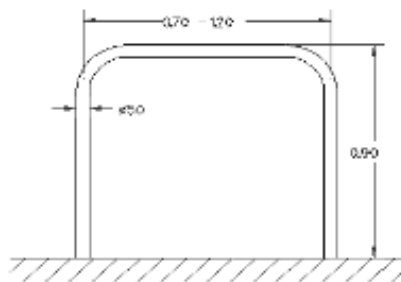
Уређење паркиралишта и објеката за одлагање бицикала зависи од трајања паркирања.

За уређење краткотрајног паркирања (до 2 сата), бирати простор изван објекта на његовом функционалном земљишту.

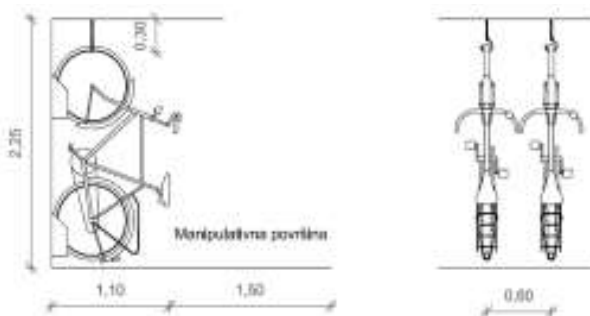
Постоје бројни системи постоља за бицикле, који по правилу чине обавезни саставни део паркиралишта за бицикле.

Ако је време паркирања бицикала дуже од 2 сата обезбедити примерено уређено паркиралиште и објекте за дуготрајно паркирање бицикала (бицикларнице). Прилоком дуготрајног паркирања сигурно одлагање бицикала има још већи значај него што је то случај код краткотрајног одлагања бицикала.

Делатност	Број места за паркирање	
	Европски нормативи (Crow, vol. 25)	Минимум
Пословне делатности	1-3 bpm / 100m ² бруто површине (за запослене)	1 bpm / 100m ² бруто површине (за запослене)
Тржни центри	5-10 bpm / 100m ² бруто површине (за посетиоце)	3 bpm / 100m ² брутоповршине (за посетиоце)
Школе	1 bpm / 2 ученика (за посетиоце) 1 bpm / 5 запослених (за запослене)	1 bpm / 5 ученика (за посетиоце) 1 bpm / 10 запослених
Рекреативни центри и спортске хале	30 bpm / 100 седишта (за посетиоце)	5 bpm / 100 седишта (за посетиоце)
Позоришта и биоскопи	25 bpm / 100 седишта за посетиоце	10 bpm / 100 седишта за посетиоце
Аутобуске и железничке станице	Постоља за 10 до 20% дневних путника на станици	Постоља за 5 до 10% дневних путника на станици
Болнице	15-30/100 кревета (за посетиоце)	10 bpm / 100 кревета (за посетиоце)

Слика 13. Постоље за паркирање бицикала

Слика 14. Вертикално постављање бицикала

Пешачки саобраћај

Пешачки саобраћај планирати и пројектовати у складу са позитивном правном и техничком регулативом за ову област. Придржавати се нарочито одредница и техничких норматива из *Приручника за пројектовање путева у Републици Србији – Пешачке површине и површине за хендикепиране*.

2.1.2.4. Правила уређења и грађења хидротехничке инфраструктуре**Правила уређења и мере заштите изворишта водоснабдевања**

Земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања „Мировштица“, „Мрљиш“, „Рашинац“, „Криви вир“, „Ћалићева бара“ и остала локална изворишта на подручју општине Бољевац у складу са важећом законском регулативом, штите се:

- од намерног или случајног загађивања и свих других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта, природни састав, квалитет и здравствену исправност воде;
- обавезним уређивањем и одржавањем зона санитарне заштите;
- применом и провођењем мера забране, превенције, санације, спречавања, контроле и надзора, заштите и мониторинга стања;

За заштиту изворишта водоснабдевања потребно је:

- поштовати утврђене зоне санитарне заштите изворишта „Мировштица“ и изворишта хотела „Рамонда“ ИЕБХР-1;
- урадити елаборат о зонама санитарне заштите изворишта „Мрљиш“, „Рашинац“, „Криви вир“, „Ћалићева бара“ и остала локална изворишта;
- стриктно поштовати мере заштите, што подразумева контролни мониторинг у квантитативном смислу (праћење нивоа подземних вода и мерење количине захваћене подземне воде на свакој од каптажа) и квалитативном смислу (хемијске и микробиолошке анализе квартално за сваку каптажу).

Зоне заштите изворишта подземне воде:

Зона I изворишта подземне воде, формира се непосредно око водозахватног објекта. Дозвољено је уређење озелењавањем декоративним врстама које немају дубоки корен. Зона се користи искључиво за сенокос. Простор у овој зони се ограђује заштитном оградом на удаљености од 3 – 10 m од водозахватног објекта, у циљу спречавања неконтролисаног уласка људи и животиња. У овој се зони не могу градити и употребљавати објекти, постројења, делатности и користити земљиште, ако то угрожава здравствену исправност воде за пиће.

Зона II изворишта подземне воде, обухвата простор са кога вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 50 дана или не може да буде краћа од 50 m. Зона I се може изједначити са Зоном II када је водоносна средина у порозној средини међузрнастог типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена. У овој се зони не могу градити и употребљавати објекти, постројења, делатности и користити земљиште, ако то угрожава здравствену исправност воде за пиће.

Зона III изворишта подземне воде, у порозној средини међузрнастог типа, када је подземна вода са слободним нивоом а водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем, који умањује утицај загађивача са површине терена и обухвата простор са ког вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 200 дана. Зона III се може изједначити са Зоном II, када је водоносна средина издани у порозној средини међузрнастог типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена. У овој зони је забрањена градња објеката, постројења, делатности и коришћење земљишта, које може на било који начин угрозити здравствену исправност воде.

Обележавање заштитних зона - положај водозахватне грађевине у простору, дефинише се географским координантним тачкама;

- за Зону I пописом катастарских парцела и припадајуће катастарске општине или положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата;
- за Зону II и Зону III дефинишу се положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата.

Зоне заштите изворишта површинске воде:

Зона I акумулације површинске воде обухвата језеро из кога се захвата вода за јавно водоснабдевање, укључујући врх преградног објекта и приобално подручје акумулације чија ширина износи 10 m у хоризонталној пројекцији од нивоа воде при највишем нивоу воде, коти максималног успора, у језеру. Зона I акумулације обухвата и надземне притоке дуж целог тока и подручје с обе стране притока чија ширина износи најмање 10 m у хоризонталној пројекцији мерено од нивоа воде при водостају притоке који се јавља једном у 10 година.

У зони I акумулације успоставља се режим строгог санитарног надзора са забраном изградње нових и легализације постојећих објеката и постројења који нису у функцији водопривреде, чувања и одржавања објеката бране и акумулације. На овом простору земљиште ће бити прибављено у јавно власништво.

Зона II акумулације обухвата подручје око језера чија ширина износи 500 m мерено у хоризонталној пројекцији од спољне границе зоне I, осим на делу где се граница поклапа са границом слива акумулације. На простору зоне II акумулације, успоставља се режим контролисаног коришћења простора и сталног санитарног надзора са забраном изградње објеката који угрожавају здравствену исправност воде на изворишту.

Зона III акумулације обухвата подручје изван границе зоне II до границе која заокружује површину слива. У зони III акумулације, успоставља се режим контролисане изградње и коришћења простора који обезбеђује заштиту квалитета вода

и здравствену исправност воде изворишта. Ради се само о појачаним мерама санитације, а не о рестрикцији која би угрожавала развој насеља.

Скоро цела катастарска општина Рујиште припада успостављеној зони III акумулације „Бован“.

Одржавање зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања

Одржавање зоне I

Услови и мере за ову зону:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);
- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;
- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка;
- забрањена је изградња стамбених објеката;
- забрањена је употреба хемијских ђубрива, чврстог и течног стајњака;
- забрањена је употреба пестицида, хербицида и инсектицида;
- забрањена је испаша, узгајање и кретање стоке;
- забрањено је камповање, вашари и остала слична окупљање људи;
- забрањено је коришћење спортских објеката;
- забрањено је коришћење угоститељских и осталих објеката за смештај гостију;
- забрањено је вађење шљунка и песка;
- забрањено је формирање нових гробља и проширење постојећих;
- забрањена је изградња и употреба објеката и постројења која нису у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је кретање возила у функцији изворишта водоснабдевања ван утврђених траса, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији водоснабдевања, коришћење пловила на моторни погон, одржавање спортова на води, купање људи и животиња;
- забрањено је напајање стоке;
- забрањен је комерцијални узгој рибе;
- приступ овој зони дозвољен је само лицу запосленом у водоводу.

Одржавање зоне II

У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);
- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;
- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка;
- забрањена је изградња стамбених објеката;
- забрањена је употреба хемијских ђубрива, чврстог и течног стајњака;
- забрањена је употреба пестицида, хербицида и инсектицида;
- забрањена је испаша, узгајање и кретање стоке;
- забрањено је камповање, вашари и остала слична окупљање људи;
- забрањено је коришћење спортских објеката;
- забрањено је коришћење угоститељских и осталих објеката за смештај гостију;
- забрањено је вађење шљунка и песка;
- забрањено је формирање нових гробља и проширење постојећих.

Одржавање зоне III

У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);
- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;
- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка.

Правила грађења

Водоснабдевање

Положај прикључног шахта дозвољава се на 0,5 m - 1,0 m од регулационе линије и поставља се унутар парцеле власника објекта. Изузетно, за локације на којима није могуће испоштовати овај услов, може се дозволити постављање прикључног шахта испред објекта на јавну површину уз обавезу инвеститора да обезбеди сагласности од надлежних институција. Прикључне везе за објекте треба да задовоље потребне количине за санитарном и противпожарном водом. Од шахта за водомер независно пројектовати мреже за: санитарну воду стамбеног дела, санитарну воду пословног дела и противпожарну воду. Инсталације за санитарну воду пројектовати тако да свака тржишна целина има сопствени водомер, смештен тако да буде доступан стручној служби предузећа за дистрибуцију воде за читавање потрошње у сваком тренутку.

Врста и класа цевног материјала за водоводну мрежу који ће бити уграђен, треба да испуни све потребне услове у погледу очувања физичких и хемијских карактеристика воде, притиска у цевоводу и његове заштите од спољних утицаја, како у току самог полагања и монтаже, тако и у току експлоатације. Изградњу и реконструкцију јавне водоводне мреже ускладити са изградњом планираних саобраћајница односно реконструкцијом постојећих. Положај мреже обично је у коловозу на хоризонталном одстојању од 0,5-1,0 m у односу на ивицу коловоза. Уколико постојећа мрежа излази из регулационе ширине саобраћајнице, односно мења правац у оквиру постојеће регулације, потребно је приликом реконструкције мреже или коловоза положити нови цевовод у складу са овим правилима а постојећи укинати. Планирану водоводну мрежу у зони постојеће и планиране регулације водотокова изводити у мостовској конструкцији са адекватном заштитом, или испод дна корита кроз заштитну цев тако да горња ивица заштитне цеви мора бити на минимум 1,5 m испод нивелете дна нерегулисаног, тј. на минимум 0,8-1 m испод нивелете дна регулисаног корита на месту прелаза.

Минимална дебљина надслоја земље изнад горње ивице цеви не сме бити мања од 1,0 m.

Под уобичајеним околностима чисто хоризонтално растојање до темеља и сличних подземних грађевина не сме да буде мање од 0,40 m. Код доводних и транзитних цевовода растојање не сме да буде мање од 1,0 m.

При бочном приближавању или паралелном вођењу са другим цевоводима или кабловима, минимално хоризонтално одстојање осовине цевовода мора да буде такво да се искључи преношење силе, и износи у односу на:

- осовину трасе канализације – 1,0 m;
- осовину трасе атмосферске канализације – 1,0 m;
- ПТТ и енергетске каблове – 0,5 m.

Хоризонтално растојање од 0,20 m обавезно се примењује код уских пролаза или малих ровова, осим ако се ни то најмање растојање, због локалних услова, не може обезбедити. Уколико размак мора да буде мањи, у тако уским пролазима директан контакт се мора спречити применом одговарајућих мера, на пример уградњом плоча или облога од изолационог материјала у међупростору. Растојање за транзитне водове треба да износи најмање 1,0 m. За мања растојања треба применити посебне мере.

Да би се у случају квара избегло стварање електричног лука, код металних цеви са и без пластичне спољне облоге, при растојању од електричног кабла мањем од 0,2 m, електрично раздвајање мора се обезбедити уградњом одговарајућих конструкционих делова електричне изолације и на тај начин спречити недозвољена индукција струје наизменичног напона. Код пластичних цеви, за растојања од електричног кабла мања од 0,2 m, треба предвидети задовољавајућу термичку заштиту.

Захтеване мере потребно је ускладити са предузећем надлежним за тај вод.

Цевоводи за воду за пиће у начелу треба да буду положени изнад водова за отпадне воде.

Ово важи како за канале са течењем са слободним огледалом, тако и за канализационе водове под притиском.

Ако у изузетним случајевима цевовод за воду за пиће лежи на истој дубини или дубље од канализационог вода, хоризонтално растојање треба да буде најмање 1,0 m.

Цевоводи за воду за пиће у зони укрштања са канализационим водовима па већој висини морају да буду положени у заштитним цевима.

Дистрибутивна мрежа за воду која није за пиће је независан систем, који се полаже поред цевне мреже за снабдевање водом за пиће и снабдева потрошаче водом која није за пиће - техничком водом (на пример за индустрију).

Повезивање система за дистрибуцију воде за пиће са системима са техничком водом, другим течностима или гасом је недопустиво.

Цеви, затвараче и хидранате за воду која није за пиће, потребно је посебно обележити и у пројектима и на терену.

Монтажу цевовода извршити према пројекту са свим фазонским комадима и арматуром.

Након монтаже извршити испитивање цевовода на пробни притисак. Пре пуштања у експлоатацију, извршити испирање и дезинфекцију цевовода.

Број и распоред противпожарних хидраната одредити на основу Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“, број 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 – др- закони) и Правилнику о техничким нормативима за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара („Службени гласник РС“, број 3/2018).

Комплекс резервоара

Основна намена: простор за изградњу резервоара, објекта затварачнице и опционо пумпне станице за вишу висинску зону.

Компатибилна намена: уређено заштитно зеленило, површине за интерни колски и пешачки саобраћај, мреже и објекти комуналне инфраструктуре.

Комплекс резервоара је ограђен простор који обухвата објекат резервоара, објекат затварачнице и опционо пумпну станицу за вишу висинску зону као и зону непосредне санитарне заштите која износи минимално 10 m од грађевинске линије објекта.

Приступ до резервоара и пумпне станице и паркинг простор представљају саобраћајне површине унутар комплекса.

Заштитно зеленило предвиђено је у оквиру парцеле између оgrade комплекса и резервоара.

Ограђивање се врши унутар грађевинске парцеле и унутар регулације. Ограда се поставља до регулационе линије а врата и капија на огради се отварају према унутрашњости парцеле. Капија са заштитном оградом мора бити пројектована по стандардима за заштиту објекта за водоснабдевање. Приступ је дозвољен само лицима запосленим у водоводу која су под здравственим надзором. Изузетно, приступ се може дозволити лицима која се у оквиру стручног усавршавања упознају са радом система и о истом се мора водити строга евиденција.

Поред наведених објеката у комплексу могућа је изградња трафостанице и потребних мрежа инфраструктуре (водовод, преливна канализација, електроенергетски каблови...).

Објекат резервоара треба да покрије осцилације у дневној потрошњи воде, обезбеди уједначен притисак у мрежи и снабдевање санитарном и противпожарном водом.

Потребан резервоарски простор предвидети на основу планираних количина воде за потребе становништва и привреде са сигурносном резервом од минимум 20%, у којима сагледати и потребну количину воде за гашење пожара и са додатком за препумпавање у вишу зону.

Резервоарски простор може бити вишекоморни, тако да се омогућава и фазна изградња зависно од потреба и реализације планиране изградње.

Објекат је наткривен насипом земљаног материјала минималне дебљине 0,8 m са косинама насипа у нагибу 1:1,5. Коморе треба да буду водонепропусне и да испуњавају услове Правилника о општим санитарним условима које морају да испуне објекти који подлежу санитарном надзору („Службени гласник РС“, број 47/2006).

Уз објекат резервоара планирана је затварачница у којој треба предвидети сву потребну арматуру за довод и одвод воде и из које се остварује приступ резервоарским коморама. Улаз у затварачницу остварује се преко приступне колско-пешачке саобраћајнице. Надземни део објекта уклопити у природни амбијент избором природних материјала за облагање крова и фасаде.

Објекте заштити од електричног удара уградњом темељних уземљивача.

Канализациона мрежа

Паралелно вођење водова електроенергетике, телефоније, гаса, водовода и др. у односу на колектор дозвољено је на 2,50 m од осе цевовода. Код укрштања са другим инсталацијама обезбедити минимални висински размак од 0,50 m и то под углом од 90° или тупим углом.

Минимална ширина рова у дну треба да буде једнака $D+2x0,30$ m где је D спољашњи пречник цеви. Код дела трасе цевовода који се налази у оквиру регулације улице (путно земљиште) приликом копања рова асфалт, бетон и сл. одбацује се на једну страну или утовара у камионе и одвози на депонију, а земља из ископа на другу. Лево и десно од рова мора се оставити пролаз од најмање 1,0 m чиме се постиже то да ископана земља не оптерећује страну рова како не би изазвала обрушавање у ров. Минимална ширина радилишта је 6,0 m. Код већих дубина ископа потребна је и већа ширина радилишта. На делу где ће се поставити потисни цевовод може се у исти ров поставити и гравитациони. За цевовод који је трасиран ван појаса регулације улице (дворишта, баште, њиве) приликом копања рова први слојеви хумуса се одбацују на једну страну а земља на другу. У земљишту у коме постоји опасност од обрушавања, или ако се састоји од финог песка и шљунка, обавезна је подграда и то од дрвене грађе за мање дубине или од челичне (Крингс-вербау оплате или Ларсенових талпи) за веће дубине.

При проласку испод пута, колектор поставити у заштитну челичну цев већег пречника, при чему растојање од коловоза до ивице облоге цеви не сме бити мање од 2,0 m. На деловима трасе на којима ће се цевовод наћи испод нивоа подземне воде потребно је исти заштитити анкер блоковима од испливавања. Због аксијалних сила које настају у хоризонталним или вертикалним скретањима, предвидети анкер блокове који ће преузети исте и пренети на тло. Обратити посебну пажњу на водопропусност цевовода као и споја шахта и цеви. Обавезно вршити пробе на водопропусност цевовода (заптивеност), исто се може вршити на више начина. Сипањем воде у деонице цевовода и одређивањем времена испитивања проверавати спојеве на цурење или стављањем под притисак деоница ваздуха уз додавање дима или сипање станци које дезодоришу ваздух и сачињавањем записника о проби.

Будући објекти морају бити удаљени минимално 2,50 m од осе цевовода.

За контролу рада канализације и могућност благовремене интервенције: на месту вертикалног прелома цевовода, на месту промене хоризонталног правца пружања цевовода и на месту улива бочног огранка, предвидети изградњу ревизионих шахтова. Исти морају бити од ПЕХД материјала или од префабрикованих бетонских елемената или ливени на лицу места.

Избор грађевинског материјала од кога су начињене канализационе цеви, пад цевовода и остале техничке карактеристике,

препушта се пројектанту на основу хидрауличног прорачуна и услова на терену.

Радове, око ископа рова, разупирања зидова рова, полагања и међусобног повезивања цеви, затрпавања цевовода и рова песком и ископаним материјалом, испитивања цевовода и пуштања у рад, извршити на основу важећих техничких прописа и услова за ову врсту радова и инсталација.

Потребно је да се за будуће стање сви будући потрошачи придржавају правилника о потребном квалитету отпадне воде која се може упустити у јавну канализацију.

Пре почетка радова извршити снимања и обележавања траса постојећих подземних комуналних инсталација уколико их има и пријавити почетак радова надлежним јавним предузећима.

Обезбедити несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица на деловима на којима се одвија пешачки саобраћај.

Паралелно са прикључивањем свих планираних и постојећих објеката на канализациону мрежу вршити санацију и ликвидацију септичких јама. Санитација насеља и туристичких локалитета која не могу да буду обухваћена групним системима (посебно у тешко доступним подручјима), обављаће се по принципима руралне санитације, са одвођењем отпадних вода у прописне непропусне септичке јаме (са редовним пражњењем и одношењем у ППОВ).

Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Комплекс постројења предвидети у ограђеном – контролисаном простору ради заштите објеката, контролисаног уласка и извођења интервенција на објекту, као и других мера заштите и одржавања. Улаз у комплекс обезбедити кроз клизну колску и пешачку капију.

Положај објеката унутар комплекса дефинисати према захтевима технолошког процеса поштујући мере безбедности и заштите које таква врста објеката треба да испуни.

У оквиру комплекса предвидети неопходне манипулативне површине, тротоаре и зеленило.

Слободне површине засађују се декоративним зеленилом, са формирањем заштитног појаса дуж ограде комплекса који треба да обезбеди заштиту од ширења евентуалних непријатних гасова ван комплекса као и прикладан пејсаж, уз употребу претежно аутохтоних дрвенастих врста.

Предвидети уређаје за мерење и регистровање количина отпадних вода пре и после третмана на постројењу са одговарајућим анализама квалитета отпадних и пречишћених вода као и места за узорковање за потребе испитивања биохемијских и механичких параметара квалитета отпадних вода.

Концепцију постројења прилагодити савременим и рационалним технологијама уз сагледавање утицаја посебних загађивача на њихов рад.

При пројектовању и изградњи свих објеката у обзир узети могуће услове високих нивоа подземних вода и евентуални утицај великих вода.

Пројектованим решењем доказати да ће се реализацијом постројења за пречишћавање отпадних вода, без обзира на фазност реализације, очувати прописани услови за упуштање отпадних вода у реципијент, у складу са планом заштите вода од загађивања и посебним законима који уређују област заштите животне средине.

Изградњу колектора и постројења за пречишћавање отпадних вода планирати истовремено или најпре постројење, јер се непречишћене отпадне воде не смеју упуштати у реципијент.

Предвидети мере за заштиту објеката од великих вода и дати прорачуне утицаја испуштених вода на реципијент.

Пројектом предвидети објекте и контејнере за прихват хазардних и загађујућих материја насталих у процесу пречишћавања, (остатак из процеса пречишћавања, муљ, ...). Место њиховог коначног одлагања одредиће надлежни санитарни орган.

На месту изливне грађевине предвидети одговарајућу заштиту дна и косина водотока, и иста не сме да негативно утиче на режим вода, пронос наноса, и сл.

Урадити пројекат управљања постројењем у оквиру кога се морају дефинисати начин и динамика пређења контроле пројектом утврђених параметара појединих процеса пречишћавања за очекиване промене услове у погледу квантитативно-квалитативних особина дотеклих отпадних вода као и прорачуне утицаја испуштених вода на реципијент.

Утицај испуштања пречишћених отпадних вода у реципијенту, прорачунати на меродавни протицај, средње месечну малу воду 95% обезбеђености.

Уколико се одабере решење са екосистемским процесором (вештачке мочваре) потребно је резервисати простор за исте и то као додатне и комплементарне каскаде третмана отпадних вода уз ППОВ.

Сходно просторним другим одликама терена, резервисати за ову намену 2-3 m² по ЕС.

За потребе складиштења муља потребно је резервисати простор уз ППОВ за тршчана поља димензионисана за складиштење муља у дужем временском периоду (8-12 година).

ППОВ пројектовати уз примену најбољих доступних техника/технологија (BAT).

Уређење водотока

Радовима на уређењу обезбедити несметано и безбедно протицање малих и великих вода, правилнији пронос суспендованог и вученог наноса, консолидацију корита и обала, заштиту од плављења и пријем атмосферских вода отеклих са подручја налеглог на водоток.

Уређење водотока уколико су деградирани или претрпе деградацију или нарушавање природе и равнотеже екосистема, вршити применом решења заснованих на природи (*naturebased solutions*) применом традиционалних биоинжењерских техника употребом плетера од врбовог прућа и др. Оваквим приступом подстицати природну регенерацију речне вегетације и очување природног изгледа подручја, смањивати ризик од поплава и обезбедити побољшање стања водених и копнених станишта и очувања природних вредности.

Од биотехничких радова могућа је и примена разних типова контурних грађевина и мера, са контурним појасевима

вегетације (и пошумљавања приобалних терена дуж водотока), како би се успорила брзина концентрације великих вода током површинског отицања. Пошто биотехнички радови дају ефекте са извесном временском задршком, уколико је потребно хитно реаговање и заштита од плавлена могућа је и реализација попречних бујичних преграда и ретензија, како би се смањили подужни падови и задржао део бујичног наноса, док не почну да дају ефекте и контурни биотехнички радови.

На низводном и узводном крају регулисано корито уклопити у хоризонталном и вертикалном плану у постојеће регулисано или природно корито водотока.

Подужни пад нивелете дна регулисаног корита канала одредити на основу положаја трасе, подужног пада нивелете дна природног корита као и на основу критеријума минималних земљаних радова.

Минор корито стабилизovati облогом од камена заливеденог са цементним малтером, како би се постигла дуговечност регулисаног корита.

Нивелете планираних мостова, пропуста и прелаза преко водотока, морају бити тако одређене, да доње ивице конструкције ових објеката (ДИК) имају потребну сигурносну висину-зор изнад нивоа меродавних рачунских великих вода за прописно надвишење, у складу са за то важећим прописима.

Планиране изливе атмосферске канализације предвидети пројектном документацијом.

Уколико се радови на регулацији врше фазно, на крају трасе регулисане деонице предвидети грађевину која ће бити тако обликована да не изазива штетне последице на нерегулисану деоницу низводно, као и на саме регулисане грађевине.

Пројектом организације радова на изградњи регулације обезбедити услове којима се неће угрозити стабилност и функционисање грађевинских објеката у непосредној близини водотока.

Сва евентуална оштећења настала у току изградње, морају се санирати и довести у првобитно функционално стање на терет инвеститора.

Приликом израде техничке документације за предвиђена зацељења потока обратити посебну пажњу на припадајућу сливну површину и у складу са тим извршити хидраулички прорачун и димензионисање цеви.

2.1.2.5. Правила уређења и грађења енергетских објеката и обновљиви извори енергије

Електроенергетска инфраструктура

Правила уређења

У случају градње линијских објеката од електропроводног материјала (цевоводи, гасоводи, нафтоводи, бакарни ТК каблови, енергетски каблови са металним плаштом и др.) у обухвату предметног плана, због индуктивног утицаја високонапонских далекова који се налазе ван обухвата предметног плана потребно је обратити се за услове „Електромержа Србије“ АД и „Електродистрибуције Србије“ ДОО.

У случају градње испод или у близини далекова потребна је сагласност „Електромержа Србије“ АД и „Електродистрибуције Србије“ ДОО при чему важе следећи услови:

- Сагласност се даје на елаборат које инвеститор планираних објеката треба да обезбеди у коме је дат тачан однос далекова и објекта чија је изградња планирана уз задовољење услова надлежног предузећа, прописа и закона везаних за ову област. Трошкови израде елабората падају на терет инвеститора.
- Приликом прорачуна сигурносних висина и удаљености у елаборату користити податак за температуру проводника од 80°C, за случај да постоје надземни делови, податке из пројектне документације далекова као и податке добијене геодетским снимањем.
- Заштитни појас далекова напонског нивоа 110 kV износи 25 m, а за напонски ниво 400 kV износи 30 m са обе стране далекова од крајњег фазног проводника.

Наведени услови важе приликом израде елабората о могућностима градње планираних објеката у заштитном појасу далекова, где морају бити уцртани положаји планиране инфраструктуре у односу на далекове и проверити њихов однос и усклађеност са законско техничком регулативом, вредности нивоа електромагнетног поља, јачине електричног поља и магнетне индукције, испитивање нејонизујућег зрачења итд... Неопходно је да се у елаборату дефинишу безбедносне мере приликом извођења радова и експлоатације објекта. Уколико се из елабората утврди колизија далекова и планираних објеката доставити налог мера за измештање или објекта или далекова.

Нове водове планирати као надземно на бетонским стубовима и као кабловске са припадајућом кабловском канализацијом и шахтама. За повезивање новопланираних ТС 10/0,4 kV са постојећом електродистрибутивном мрежом предвиђени су кабловски или надземни водови у виду повезаних или прстенастих водова. Подземне водове полагати у профилама постојећих и новопланираних саобраћајница испод тротоара изузетно у коловозу код узких профила саобраћајница и саобраћајница без тротоара. Каблови се могу полагати и испод зелених површина ако је неопходно.

Постојеће локације трафостанице 10/0,4 kV се задржавају уз могућност њихове реконструкције грађевинског и електро дела.

Локације за потребе изградње ТС 10/0,4 kV и коридоре напојних 10 kV водова утврдити даљом разрадом просторног плана и плана детаљне регулације. Ова потреба је исказана због неиздавања услова и графичке документације од стране имаоца јавних овлашћења.

У границама обухвата планског подручја уцртано је постојеће стање на основу рефералних карти ППО из 2011. год. и остале доступне планске документације а планирана је изградња 35 kV и 10 kV водова са новопланираним трафостаницама. Планирање потреба за електричном енергијом извршено је према техничким препорукама бр. 14 (Пословна заједница Електродистрибуције Србије). Изградња електроенергетских објеката на планском подручју може се вршити на основу одобрене инвестиционо-техничке документације и прибављених одговарајућих решења и дозвола сагласно Закону о планирању и изградњи и Закона о енергетици.

На основу прорачуна за потребе снабдевања старих и нових потрошача, препоручује се следећи тип новопланираних ТС-а,

- за зоне индивидуалног становања - слободностојећи типски објекти за снагу 1x630 kVA до 2x1000 kVA или стубна бетонска БСТС за снагу до 1x250 kVA у деловима са мањом густином насељености;
- за зоне колективног становања – типска монтажна (зидана) трафостаница МБТС за снагу до 1x630 kVA до 2x1000 kVA;
- за објекте друштвеног стандарда изузев школа и обданишта трафостанице се могу градити у саставу објекта или слободностојеће зидане за снагу 1x630 kVA или 2x630 kVA;
- за индустријске комплексе – прикључна разводна постројења (ПРП) и трафостанице дефинисаће се накнадном разрадом комплекса.

Начин повезивања (техничко решење), трафостаница биће условљено редоследом градње и условима надлежне електродистрибуције. Инсталисану снагу у трафостаници дефинисати према конкретної намени објекта, по захтеву инвеститора, а на основу врсте, категорије и локације потрошача, као и потребне снаге за исте. Локација ТС се одређује поред улице (на приступном месту) и што ближе центру потрошње електричне енергије. Мора бити обезбеђен прилаз трафостаници теретним возилом, са хидрауличном дизалицом а због могућности интервенције на трансформатору. Свака градња условљена је Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/1988, „Службени лист СРЈ“, број 18/1992), као и Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 16/2025). За купце електричне енергије већих снага предвидети искључиво подземну мрежу - прикључке, а за купце електричне енергије из категорије широка потрошња (појединачни стамбени и пословни простор) предвидети прикључке за надземне мреже изведене самоносивим кабловским снопом одговарајућег пресека.

Мрежу 0,4 kV задржати у постојећој концепцији подземна или надземна са СКС одговарајућег пресека на бетонским стубовима, типом и пресеком кабла дефинисаним главним пројектом.

Инсталацију осветљења саобраћајнице извести у простору тротоара а избор врсте и висине стубова и типова светиљки према постојећој концепцији.

Правила грађења

У заштитном појасу, испод, изнад или поред електроенергетских објеката (ЕЕО), супротно закону, техничким и другим прописима не могу се градити објекти, изводити други радови, нити засађивати дрвеће и друго растиње

Изградња електроенергетских објеката на планском подручју може се вршити на основу одобрене инвестиционо техничке документације и прибављених одговарајућих решења и дозвола сагласно Закону о планирању и изградњи и Закона о енергетици.

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајњег фазног проводника, има ширине:

- За надземне водове 35 kV износи 15 m;
- За напонски ниво 1 kV до 35 kV:
- за голе проводнике 10 метара, кроз шумско подручје 3 m;
- за слабо изоловане проводнике 4 m, кроз шумско подручје 3 m;
- за самоносеће кабловске снопове 1 m.;
- За напонски ниво 35 kV износи 15 m;
- За напонски ниво 110 kV укључујући и 110 kV износи 25 m;
- За напонски ниво 220 kV и 400 kV износи 30 m.

Заштитни појас за подземне електроенергетске водове (каблове), од ивице бетонског канала, износи:

- За напонски ниво 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV - 1 m;
- За напонски ниво 110 kV - 2 m;
- За напонски ниво изнад 110 kV - 3 m;

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- За напонски ниво 1 kV до 35 kV - 10 m;
- За напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV - 30 m.

При томе се морају поштовати и други услови дефинисани Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/1988, „Службени лист СРЈ“, број 18/1992).

Електроенергетски кабловски водови се могу полагати уз услов да су обезбеђени потребни минимални размаци у односу на друге врсте инсталација објеката који износи:

- 0,4 m у односу на цеви водовода и канализације;
- 0,5 m у односу на телекомуникационе каблове и на локалне и сервисне саобраћајнице;
- 0,6 m од спољне ивице канала за топловод;
- 0,8 m у односу на гасовод у насељу.

Ако се потребни размаци не могу обезбедити, енергетски каблови се полажу у заштитну цев, дужине најмање 2 m са обе стране места укрштања или целом дужином код паралелног вођења, при чему најмањи размак не може бити мањи од 0,3 m. Уколико се трасе подземних 35 kV водова нађу испод коловоза водове заштитити постављањем у кабловску канализацију пречника Ø160 mm, при чему треба оставити 100% резерве у броју отвора кабловске канализације за подземне водове 35 kV.

Дуж целе трасе кабловских водова 35 kV, за потребе ЕД Србије (заштита кабловских водова, МТК, управљање, надзор, итд) предвидети у рову уз енергетске кабловске водове 35 kV, две полиетиленске цеви пречника Ø 40 mm, одговарајуће дужине, као и ревизионе шахтове, за потребе инсталација телекомуникационих оптичких каблова.

Није дозвољено код паралелног вођења, полагање енергетског кабла изнад или испод цеви водовода и канализације,

гасовода и топловода.

Код укрштања са телекомуникационим каблом енергетски кабл се полаже испод истог, а угао укрштања треба да је најмање 30°, што ближе 90°.

Хоризонтални размак енергетског кабла од водоводне или канализационе цеви износи најмање 0,4 m. При укрштању енергетског кабла од водоводне или канализационе цеви растојање износи најмање 0,3 m. Ако се размаци не могу постићи тада енергетски кабл треба провући кроз заштитну цев. Ров се копа ручно (без употребе механизације).

Укрштање кабла са водотоком (река, канал или сл.) изводи се полагањем преко мостова. Изузетно укрштање са мањим рекама, потоцима или сл., може да се изведе полагањем кабла на дно или испод дна водотока. Полагање кабла на дно водотока изводи се на месту где је брзина воде најмања и где не постоји могућност већег одрона земље или насипања муља. Каблови употребљени за ово полагање морају бити појачани арматуром од челичних жица. Полагање кабла испод дна водотока изводи се провлачењем кроз цев на дубини од најмање 1,5 m испод дна водотока.

На прелазу преко саобраћајница енергетски кабл се полаже у заштитну цев на дубини минимално 0,8 m испод коловоза.

Посебни услови за ТС 10/0,4 kVA:

- за трансформаторску станицу која се гради као стубна ТС обезбедити простор минималне површине 4,5m x 4,5m, при чему је потребно остварити растојање трансформатора од суседних објеката од 3m;
- све ТС морају имати приступни пут за тешка возила током изградње и током целог века експлоатације (трајно возило са дизалицом димензија 8m x 2,5m);
- током изградње ТС потребно је да око целе ТС, а због постављања уземљивача, буде слободан појас ширине 2,5 m;
- пожељно је да се по завршетку изградње ТС и уземљивача асфалтира око целе ТС појас ширине 1,5 m.

Прикључење новоизграђених трафостаница 10/0,4 kV предвидети кабловима 10 kV, положеним у енергетску кабловску канализацију.

Уколико се траса кабла нађе испод коловоза за кабловске водове 10 kV и 1 kV, предвидети кабловску канализацију израђену од пластичних цеви одговарајућег пречника. Кабловско окно користити на правој деоници кабловске канализације која је дужа од 40 m, на месту промене правца или нивоа кабловске канализације и на местима грананја кабловске канализације.

Посебни услови за енергетску кабловску канализацију:

- енергетску кабловску канализацију требало би предвидети да буде од префабрикованих бетонских кабловица са мин 2x4x100 mm отворима или од пластичних цеви са минимално осам отвора унутрашњег пречника 100 mm;
- минимална дубина полагања је 0,8 m од површине тла од горње површине кабловица или цеви;
- ширина зоне за енергетску кабловску канализацију износи 0,8 m;
- кабловске шахте морају бити димензија 2x2x2 m са ливеним поклопцем за тешки саобраћај;
- -нутрашњи зидови шахти су малтерисани, а на зиду испод отвора шахте постављене металне мердевине;
- отвори шахте су квадратног облика дијагонале 0,7 m;

Трасе за каблове 0,4 kV и каблове јавног осветљења биће одређиване кроз појединачна одобрења за прикључивање и кроз услове за изградњу објеката појединачних потрошача, а према динамици његових потреба.

Приликом планирања будућих објеката придржавати се свих техничких прописа за изградњу објеката.

За слободностојећи објекат трафостанице 10/0,4 kV (слободностојеће) обезбедити колски приступ изградњом приступног пута најмање ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице.

Како објекти трафостаница 10/0,4 kV и водови напонског нивоа 10 (20) kV спадају у објекте за које се не издаје грађевинска дозвола (члан. 145. Закона о планирању и изградњи) већ се радови врше на основу решења којим се одобрава извођење радова, то је могуће издавање решења за објекат трафостанице и за деонице каблова који нису дати на графичком прилогу ако инвеститор обезбеди документацију предвиђену чланом 145. Закона.

У делу ваздушног вода где постоје објекти високоградње и на прелазима саобраћајница морају се задовољити прописана хоризонтална и вертикална одстојања, а сам вод мора имати појачану механичку и електричну сигурност. У коридору далековода забрањено је постављање засада високе вегетације.

Објекте градити на прописном одстојању од постојећих електроенергетских објеката. Уколико приликом изградње објекта овај услов није могуће испунити, инвеститор је дужан да ЕДСС-у поднесе захтев за измештање, као и да финансира измештање, електро енергетских објеката на прописом утврђено одстојање.

Изнад магистралних, регионалних, локалних или прилазних путева који се користе као путеви за јавну употребу, сигурносна висина износи 6,0 m.

Код укрштања са магистралним, регионалним, локалним или прелазним путем, стубови се могу постављати уз саму ивицу путног појаса.

Код приближавања или паралелног вођења са путним појасом, хоризонтална сигурносна удаљеност износи 2 m.

С обзиром да изградња саобраћајнице подразумева употребу механизације и људске радне снаге, ради заштите људи и ЕЕ објеката, пре почетка извођења радова потребно је упозорити непосредне извршиоце на положај подземних ЕЕ водова и да су исти под напоном.

У циљу обезбеђења надзора за радове на укрштању са ЕЕ водовима, потребно је да се благовремено обавести надлежна електродистрибуција о времену почетка и завршетка извођења предметних радова.

Трошкове трасирања, вршења надзора и за евентуално причињене штете на ЕЕ водовима сноси инвеститор, односно извођач радова.

Услови за прикључење планираних објеката на простору обухваћеним планом биће дефинисани појединачно за сваки

Обновљиви извори електричне енергије

Постојећи законски оквир који се непосредно односи на припрему документације и изградњу обновљивих извора енергије (у даљем тексту ОИЕ) чине прописи из подручја енергетике, водопривреде, пољопривреде, уређења простора и изградње објеката, заштите животне средине, имовинско-правних односа.

За све пројекте везане за изградњу ОИЕ неопходно је, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/2008) и другим законима везаним за заштиту животне средине, утврдити да постоји или не постоји потреба за израдом Студије о процени утицаја на животну средину.

Локације соларних електрана ће се одредити накнадно, након даљих истраживања, испитивања и утврђивања економске исплативости и еколошке прихватљивости.

У погледу коришћења ОИЕ, посебно се наглашава следеће:

1. Приликом коришћења површинских вода, кључни објекти биће вишенаменске акумулације, погодне за просторну и временску прераспodelу вода, а све у рационалном односу са комплексним системом заштите и коришћења речних вода. Висококвалитетне воде ће се користити првенствено за водоснабдевање становништва, а воде нешто нижег квалитета за снабдевање индустрије (изузев прехранбене и сличних), наводњавање, рибарство, спорт, рекреацију, туризам и друго (за технолошке потребе). Захватање воде из водотока дозвољено је само уз водопривредну сагласност и обезбеђење гарантованог минимума и еколошког протока. Све висококвалитетне воде, осим општим мерама заштите, обавезно ће се и посебно заштитити израдом одговарајућих студија.
2. За површине са потенцијалима за коришћење енергије ветра назначене у овом Просторном плану, обавезно је спровођење анализе оправданости изградње, односно изводљивости и еколошке прихватљивости, односно обавезна је анализа оправданости коришћења у складу са законским прописима, еколошким принципима и условима имаоца јавних овлашћења, израдом одговарајућих студија.

Соларне електране

У оквиру зона које буду одређене за соларне електране постављају се системи од једног или више соларних поља/блокова распоређених у складу са технолошким и безбедносним правилима најрационалнијег искоришћења енергије Сунца.

У складу са законом, соларни парк јесте просторна целина комплекс која се састоји од једне или више катастарских парцела, односно објеката, на којима су постављени соларни панели на земљишту или на објектима, у складу са прописима на основу којих је издата енергетска дозвола, са пратећим објектима и инфраструктуром у њиховој функцији. Постављање соларних панела врши се у складу са Законом о планирању и изградњи, Законом о пољопривредном земљишту и Законом о шумама.

Просторним планом се одређују следеће смернице за израду соларних електрана (фотонапонских поља):

- Електрична енергија нисконапонског реда, добијена из повезаних модула, се преноси кабловима до инверторских тачака и трансформаторских станица где се врши и прилагођавање техничким условима како би се соларна електрана прикључила на спољну електроенергетску мрежу.
- У оквиру соларног поља, панели се постављају на металну конструкцију, плитко фундирану издигнуту на висину довољну за обрађивање и одржавање земљишта испод, уз постизање оптималног угла за пријем Сунчеве енергије и трансформацију у електричну енергију.
- У оквиру комплекса дозвољена је изградња само објеката и система који служе за производњу енергије (фотонапонски панели), објекти и мреже за повезивање електране на дистрибутивни систем као и објекти командно-надзорног типа и др. у функцији производње енергије из енергије сунца.
- Максимални индекс заузетости на нивоу парцеле је 80%.
- Максимална спратност је П.
- Архитектонско обликовање и материјализација: објекти панелног, контејнерског или монтажано-бетонског типа.
- Нивелација, интерне саобраћајнице и паркирање возила:
- Изградњом напред наведених објеката и инсталација, у нивелационом смислу не смеју бити угрожене суседне катастарске парцеле, односно сви насипи и усеци морају бити обезбеђени (шкарпе, потпорни зидови, габиони и сл.) у границама катастарске парцеле за коју Инвеститор мора приложити доказ о решеним имовинско-правним односима;
- Одводњавање са изграђених платоа мора бити решено тако да не угрожава суседне парцеле и постојеће некатегорисане путеве;
- Приликом изградње, обавезно је обезбеђење паркирања на сопственој парцели. Неопходан паркинг и приступне саобраћајнице морају се обезбедити истовремено са изградњом објекта;
- Габарити саобраћајница у самом комплексу морају бити димензионисани према важећим стандардима за проходност меродавног теретног возила и путничког возила, а ове саобраћајнице, се користе за прилаз и одржавање панела и трафостанице и представљају коридоре за пролаз механизације, са завршним застором од туцаника или земљани путеви адекватне носивости у зависности од пројектантског решења на основу прецизних карактеристика терена;
- Соларни колектори могу се постављати и на кровове објеката.

Смернице и правила за планирање, уређење и грађење

За тачну оцену оправданости реализације соларних електрана на планском подручју неопходно је спровести детаљна мерења расположивог потенцијала сунчеве енергије. Расположив потенцијал сунчеве енергије мора да је висок и погодан за коришћење како активних тако и пасивних соларних система.

Постављање објеката за коришћење обновљивих извора енергије – соларне енергије, вршиће се на основу документа којим ће се дефинисати територије погодне за постављање соларних електрана. Планирану изградњу соларних електрана на катастарским парцелама потребно је разрадити кроз одговарајући плански документ или урбанистичко–техничку документацију у складу са смерницама за имплементацију (спровођење) овог Просторног плана. На основу техно-економских анализа извршиће се предлог оптималног концепта техничког решења соларних електрана за сваку локацију, којим ће се дефинисати економска оправданост и динамички план израде техничке документације за сваку предложену соларну електрану понаособ. Анализа потенцијала сунчеве енергије потребно је да обухвати:

- енергетски потенцијал локација у примени сунчеве енергије за производњу електричне енергије;
- анализу метеоролошких и климатских параметара са главних метеоролошких станица које су од значаја за површине које се анализирају;
- анализу метеоролошких и климатских параметара који су од значаја за изградњу соларних електрана у протеклом периоду;
- израду мапе сунчевог зрачења за изабрано подручје;
- оцену погодности одабраних локалитета за примену технологија коришћења сунчеве енергије.

За потребе прикључења соларне електране, на преносни систем у месту прикључења изван постојећег разводног постројења, плански основ за издавање локацијских услова за изградњу далековада и разводног постројења се обезбеђује израдом одговарајућег урбанистичког документа.

У случају трајног престанка рада соларне електране предвиђа се демонтажа. Поступак демонтаже је у техничком и нормативном смислу једноставан и уобичајен за ову врсту објеката.

Прикључење на преносни, односно дистрибутивни систем електричне енергије вршиће се у складу са условима оператера преносног, односно дистрибутивног система.

Разрадом кроз урбанистичку и урбанистичко-техничку документацију утврдиће се правила уређења и правила грађења на основу смерница датих у делу о имплементацији (спровођењу) у овог Просторног плана.

Посебно обратити пажњу на следеће:

- неповољни утицај соларне електране се огледа пре свега у покривању биљног света (ниског растиња) и неопходној употреби биоцидне заштите што је посебно важно и осетљиво питање уколико постојећу вегетацију у окружењу чине ретке врсте заштићене законом;
- близина еколошких коридора птица (мада је фотонапонска соларна електрана повољније решење од термосоларне електране у том смислу);
- неповољни утицај на вегетацију се може такође негативно одразити и на друге екосистеме (узрочно-последични утицаји на инсекте – лептире, кретање ситних глодара, водоземаца и рептила);
- како је систем соларне електране под перманентним напоном чија је безбедност од примарног значаја неопходно је применити мере за безбедност суседних намена и објеката;
- геолошка подлога мора да се сагледа и да погодује изградњи односно постављању фотонапонских панела са аспекта темељења грађевинских конструкција, али и по питању неједнаког слегања код потконструкције панела;
- нужно је пажљиво позиционирати фотонапонске модуле тако да не буду у сенци с обзиром на присутне влажне шуме и заштитно зеленило на локацији;
- удаљеност места могућег прикључивања на преносни систем за које се може гарантовати поуздани прихват испоручене енергије.

Правила грађења

На обухваћеним површинама, према овим правилима грађења могуће је грађење зграда, првенствено монтажног типа и полагање одговарајуће инфраструктуре само за техничке и технолошке потребе у сврху производње енергије из обновљивих извора – основна намена. Трасе интерних путева и прелазак мрежа енергетске, комуналне и друге инфраструктуре је могућ само уз поштовање услова надлежног електропривредног / електродистрибутивног предузећа као и других имаоца јавних овлашћења и под условима који неће угрожавати функционисање планираних енергетских објеката.

Соларне електране, на земљишту и објектима, планирати као фотонапонске, у мрежном / паралелном режиму рада или за сопствене потребе. Постављање фотонапонских панела урадити уз максимално енергетско искоришћење локације, појединачне снаге која је расположива на тржишту. Соларни панели се постављају у редовима различите дужине, условљено техничким решењем и конфигурацијом терена, и на одговарајућој потконструкцији у функцији стабилности и носивости у зависности од техничког решења (анкер блокови, анкер стубови, бетонски темељи, кровна конструкција итд) у свему према условима из геомеханичког елабората.

За везу електране са преносном / дистрибутивном мрежом, предвидети изградњу одговарајућег разводног постројења и опреме.

Разводно постројење је масивни приземни објекат, односно може имати и већу висину или више етажа ако је тако технолошким процесом и уградњом опреме захтевано.

Подземне високонапонске и нисконапонске каблове постављати у ров према важећим прописима.

При затрпавању кабловског рова, изнад кабла дуж целе трасе, треба да се поставе пластичне упозоравајуће траке, изнад кабла према важећим прописима.

Ширина рова је различита и зависи од броја каблова. Код полагања већег броја каблова у заједничком рову обезбедити

минималне дистанце међу њима.

Одвођење атмосферских вода ће се решити нивелацијом терена, односно формирањем благог нагиба од 1%, према природним односно прокопаним каналима за прикупљање атмосферских вода путем којих ће се оне одводити ван површине соларног парка.

Саобраћајно решење, уколико је потребно, у оквиру локације соларне електране решити интерном мрежом саобраћајница, мале фреквенности унутар простора соларне електране. Саобраћајни токови су присутни у фази изградње, због потребе монтаже трафостаница и разводног постројења и допремања опреме. Саобраћајни токови су присутни и у фази експлоатације за пролаз ватрогасног возила услед пожара, као и код сервисних потреба, као пролаз за лака возила за потребе чишћења панела.

Предвидети потребан број улаза са капијама. По целом обиму соларне електране простор се ограђује оградом висине 2,20 m.

За осветљење комуникационих путева на површини соларне електране планирати потребан број стубова за спољашње осветљење. На сваки стуб монтира се типска рефлекторска светиљка за монтажу на стуб јавног осветљења.

Посебна препорука за трасирање прикључних водова у шумама и на шумском земљишту

Када се разматрају критеријуми за одабир локација соларних електрана посебно треба разматрати и аспект могућих траса линијских инфраструктурних објеката у служби соларне електране, које морају да се трасирају тако да се минимизира сеча шуме која може да нанесе трајне последице по шумски екосистем (микроклиматских промена, фрагментације станишта, ерозивних процеса, смањења угљеничног отиска), а последица свега тога би било ослобађање угљен диоксида. Потребно је узети у обзир и временску компоненту динамике раста шуме, односно да би дрво у еколошком и економском смислу било најпродуктивније потребно је између 80 до 140 година (у зависности од састојине).

Правила парцелације и препарцелације

Промена граница постојећих парцела и формирање нових се врши на основу општих правила за парцелацију и препарцелацију и на основу посебних правила за одређену намену, дефинисаних овим правилима грађења. Новоформиране парцеле треба да имају геометријску форму што ближе правоугаонику или другом облику који је прилагођен терену, планираној намени и типу изградње. Подела постојеће парцеле на две или више мањих парцела врши се под следећим условима:

- подела се врши у оквиру граница парцеле;
- приступ на јавну површину новоформираних парцела мора се остварити преко парцеле приступног пута;
- поделом се не могу формирати парцеле које су субстандардне у погледу величине и начина градње у односу на непосредно окружење, односно планирани тип изградње.

На парцелама које су планиране као површине јавне намене, дозвољена је парцелација и препарцелација у складу са функционалном организацијом планираних енергетских објеката, у складу са условима и сагласностима надлежних институција и у складу са правилима грађења.

Обезбеђења приступа објектима, мрежа инфраструктуре, кабловски електроразвод

Приступ свим просторним целинама је преко прикључних саобраћајница, а приступ појединачним објектима преко мреже интерних, сервисних и транспортних путева.

Приликом пројектовања и извођења трасе кабловског електроразвода потребно је придржавати се свих норматива, стандарда и техничких прописа за ову врсту радова, а трасу прописно обележити.

Опрема и инфраструктура соларних електрана:

Након одобрене снаге, соларне електране на планском подручју прикључиваће се на преносни / дистрибутивни систем у свему према условима за пројектовање и прикључење надлежног оператора преносног/дистрибутивног система.

Изградња објеката за смештај опреме на месту прикључења електране на ПСЕЕ/ДСЕЕ, изградња електроенергетских објеката у ПСЕЕ/ДСЕЕ до места прикључења електране на ПСЕЕ/ДСЕЕ, опремање места прикључења електране на ПСЕЕ/ДСЕЕ као и опремање мерног места у искључивој је надлежности оператора преносног/дистрибутивног система.

На месту прикључења електране на ПСЕЕ/ДСЕЕ уграђује се мерни уређај за обрачунско мерење предате и преузете електричне енергије између електране и ПСЕЕ/ДСЕЕ.

Електрана се пројектује и изводи у складу са важећим техничким прописима и стандардима, као и правилима о раду преносног/дистрибутивног система.

Инсталације и уређаји у електрани морају бити прилагођени важећем стандарду.

Соларне фотонапонске електране имају технологију која стално напредује те је потребно применити савремена техничка решења која задовољавају све услове и међународне стандарде. У том смислу свако предвиђено решење треба да задовољава прописане услове планском документацијом, релевантним законима који уређују проблематику грађења и енергетике, као и пратећим подзаконским актима и пројектантским нормативима. Конкретно решење треба базирати на испуњености ових услова и што повољнијим параметрима оправданости (нижа специфична производна цена електричне енергије из соларних фотонапонских система).

Препоруке за употребу соларне електране

Користити савремене типове опреме (панела) који најмање угрожавају животну средину и страдање дивљих врста своде на најмању могућу меру.

Предвидети обавезу да се простор соларне електране огради и обезбеди како би се ограничио приступ људима и дивљим животињама.

Све електричне инсталације неопходно добро изоловати и обезбедити како би се спречило страдање дивљих животиња. Предвидети да у случају напуштања предметне локације, односно престанка рада соларног постројења, инвеститор обавезан да, што је пре могуће, евакуише инсталирану опрему, уклони све објекте и у целини санира локацију и доведе је у стање блиско првобитном.

Ветроелектране

Ветроелектрана је електроенергетски објекат за производњу електричне енергије из енергије ветра, који се обавезно састоји од једног или више ветрогенератора повезаних мрежом електричних, односно телекомуникационих каблова и објеката у функцији ветроелектране.

У оквиру зана које буду одређене за ветроелектране постављају се системи од једног или више ветрогенератора распоређених у складу са технолошким и безбедносним правилима најрационалнијег искоришћења енергије ветра. Ветроелектране чине ветрогенератори који се постављају на земљи са стубовима одговарајуће висине (у складу са технолошким потребама) и чврсто утемељени у складу са статичким прорачунима за ову врсту објеката, чија је основна сврха конвертовање енергије ветра у електричну енергију. За изградњу ветроелектрана обавезна је израда плана детаљне регулације.

За изградњу/постављање ветротурбина, формирати грађевинску парцелу за део објекта који је везан за површину земљишта, док се посебна грађевинска парцела не формира за надземне електроенергетске водове и елисе ветротурбина, осим ако инвеститор захтева. У наведеном случају се може формирати грађевинска, односно катастарска парцела, која одступа од површине или положаја предвиђених планским документом за ту зону, под условом да постоји приступ том објекту, односно тим уређајима, ради одржавања и отклањања кварова или хаварије на њима.

За изградњу ветроелектрана, грађевинска парцела представља катастарску парцелу на којој се налазе ветротурбине са припадајућим надземним објектима ветроелектрана (трансформаторске станице, стубови далековаода и слично), с тим да се надземни водови високонапонских далековаода и елисе ветротурбина сматрају повласним добром у односу на земљиште других власника које прелећу, а које се сматра послужним добром, тако да се за катастарске парцеле овако одређеног послужног добра не формира грађевинска парцела.

Према члану 69 став 4 Закона о планирању и изградњи, за надземне електроенергетске водове и елисе ветротурбина не формира се посебна грађевинска парцела. По захтеву инвеститора и у наведеном случају се може формирати грађевинска, односно катастарска парцела, у складу са одредбама става 1. овог члана.

Надлежни орган дозвољава изградњу објеката из ст. 2. и 4. члана 69 Закона о планирању и изградњи, као и подземних делова објеката из става 1. истог члана у траси коридора, на постојећим парцелама, без обавезе парцелације, односно препарцелације у циљу изградње тих објеката, односно не тражи као посебан доказ у поступку пројекат парцелације, односно препарцелације израђен у складу са овим законом.

Локације стубних места ветротурбина могуће је поставити на пољопривредном земљишту, а да се при томе не мења намена земљишта, тј. намена испод ветрогенератора остаје иста. Површина која је потребна за редовну употребу објекта ветрогенератора је дефинисана као површина испод темеља стуба, оријентационих димензија 25m x 25m и површина приступног пута за потребе сервисирања и одржавања у ширини од максимум 4m и дужини до атарског пута којим се прилази конкретной катастарској парцели.

У поступку припреме документације за развој предметног пројекта, обавезно је исхођење сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за коришћење овог дела пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе.

На земљишту изнад подземних делова објекта ветрогенератора и на земљишту испод надземних електроенергетских водова и елиса ветротурбина, инвеститор има право пролаза испод или прелета изнад земљишта, уз обавезу сопственика, односно држаоца тог земљишта да не омета изградњу, одржавање и употребу тог објекта.

Смернице и правила за планирање, уређење и грађење

За тачну оцену оправданости изградње ветроелектрана на потенцијалним локацијама неопходно је спровести детаљна мерења брзине и правца ветра, како би се показала оправданост такве инвестиције. Према Закону о планирању и изградњи, ветроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту. Приликом одређивања локације за ветроелектране посебна пажња биће посвећена ризику по животну средину (бука, утицај на птице, следе мишеве и пејзаж) и процени прихватљивости тог ризика са становишта домаћих прописа у области заштите природе и животне средине, пре свега Закона о заштити природе, и европских стандарда и искустава у изградњи ветроелектрана (израда стратешких процена утицаја на животну средину и студија о процени утицаја на животну средину), што се посебно односи на заштићена и еколошки значајна подручја.

Ветроелектране се могу градити ван: грађевинских подручја, заштићених природних и културних вредности и на пољопривредном земљишту.

За искоришћавање енергије ветра, поред неопходних климатских карактеристика (брзина, учесталост, смицање и правац ветра - за тачну оцену оправданости изградње ветроелектрана на потенцијалним локацијама, неопходно је спровести детаљна мерења параметара ветра, геомеханичка својства терена, сеизмолошки аспекти), један од важних фактора је и постојећа путна инфраструктура и приступачност терена на ком се планира изградња ветроелектрана.

Важни критеријуми за одабир локација ветроелектрана су, поред покривености територије средњенапонском и високонапонском електроенергетском мрежом, и:

- утицај на животну средину и биодиверзитет - неугрожавање флоре и фауне, избегавање градње у границама постојећих и планираних заштићених природних добара и других еколошки значајних подручја и у њиховој непосредној близини, а све у складу са Законом о заштити природе, европским стандардима и искуствима у изградњи ветроелектрана а кроз израду Стратешке процене утицаја на животну средину и Студије о процени

- утицаја на животну средину;
- довољна удаљеност ветрогенератора од насеља и стамбених објеката како би се избегло повећање интензитета буке и ефекта треперења сенки планиране ветроелектране у складу са важећом законском регулативом;
- довољна удаљеност од инфраструктурних објеката (електронских комуникационих мрежа и опрема, радарских система, линијских инфраструктурних објеката и др).
- посебна препорука за трасирање прикључних водова у шумама и на шумском земљишту;
- Када се разматрају критеријуми за одабир локација ветроелектрана посебно треба разматрати и аспект могућих траса линијских инфраструктурних објеката у служби ветроелектране, које морају да се трасирају тако да се минимизира сеча шуме која може да нанесе трајне последице по шумски екосистем (микроклиматских промена, фрагментације станишта, ерозивних процеса, смањења угљеничног понора, а последица свега тога би било ослобађање угљен диоксида. С обзиром да би се сечом дрвећа он постепено ослобађа у атмосферу додатно би се допринело ефекту стаклене баште, што је у супротности са циљевима изградње ветроелектрана и коришћења обновљивих извора енергије за смањењем емисија угљеника). Потребно је узети у обзир и временску компоненту динамике раста шуме, односно да би дрво у еколошком и економском смислу било најпродуктивније потребно је између 80 до 140 година (у зависности од састојине).

Уколико у периоду спровођења овог Просторног плана, услед технолошког развоја, дође до могућности постављања модела ветрогенератора већих димензија, Просторни план се може примењивати уз поштовање наведених услова за минимално удаљење темеља ветрогенератора од државног пута, уз обавезну израду и верификацију урбанистичког пројекта.

Услови за изградњу ветрогенератора у близини државних путева

Заштитни појас и појас контролисане градње су предвиђени тако да најближи садржаји објеката високоградње, морају бити удаљени мин. 40 m од границе путног земљишта државног пута IА реда. У односу на планиране ветрогенераторе, дефинисан је заштитни појас у коме је остварено безбедно удаљење дозвољене зоне грађења у оквиру појединих локација ветрогенератора, а што је дефинисано у односу на укупну висину стуба и елисе у вертикалном положају (VGmax): $VG_{max} + 40\text{ m}$, за државни пут I А реда За висину планираних ветрогенератора, ова вредност износи: 280 m (240+40 m), за државни пут I А реда.

Приликом евентуалног подземног полагања инсталација поред и испод државних путева потребно је обратити пажњу на:

- укрштање: предвидети искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на пут, у заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити пројектована на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута увећана за по 3 m са сваке стране;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви од најниже коте коловоза до горње коте износи 1,5 – 2 m;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање, од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,2 m;
- приликом паралелног вођења инсталације морају бити постављене мин. 3 m од крајње тачке попречног профила пута;
- не дозвољава се вођење инсталација по банкени, по косинама усека или насипа, кроз јаркове и локације које могу бити иницијалне за отварање клизишта;
- уколико буде планирано укрштање инсталација са трасом државног пута IIА реда, предвидети га на местима постојећих пропуста на траси пута или новим за које је потребно исходovati посебне услове управљача пута.

У односу на јавне путеве, општинске и некатегорисане који су у надлежности локалне самоуправе потребно је испоштовати следеће услове:

- полагање предметних инсталација мора бити на дубини од најмање 0,8 m од најниже тачке терена;
- трасе предметних инсталација пројектовати у оквиру катастарских парцела постојећих некатегорисаних путева што ближе регулационој линији некатегорисаног пута, а не по осовини пута;
- предметна инсталација не сме да угрожава стабилност пута као и да омета одржавање предметне деонице пута;
- паралелно вођење и укрштање инсталација које се постављају извести у складу са важећим прописима о дозвољеним растојањима са другим инсталацијама;
- прелазе са једне на другу страну пута и подземних и надземних инсталација пројектовати под правим углом у односу на осовину пута;
- планирана траса прикључног далековода до места прикључења на постојећу електромрежу мора бити предвиђена тако да не угрожава нормално одвијање и безбедност саобраћаја у складу са свим техничким и законским прописима и нормативима који регулишу ову материју и условима надлежних институција;
- с обзиром на технологију извођења радова потребно је планирати ојачање коловозне конструкције свих путева преко којих пролазе планиране инсталације;
- врсту коловозне конструкције и коловозног застора прилагодити планираним оптерећењима;
- саобраћајнице које се користе за транспорт у току изградње ветроелектране потребно је конструисати за меродавно возило, односно све радијусе прилагодити криви трагова меродавног возила.

Услови за изградњу ветрогенератора у близини далековода

У складу са међународним стандардом EN 50341-3-4 и осталим међународним правилницима и усвојеним праксама приликом избора ветрогенератора потребно је водити рачуна о следећем:

- да минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника далековода у неотклоњеном стању, као и било ког дела прикључно-разводног постројења, од осе најближег ветрогенератора износи $H_{oserotora} + D/2 + 10\text{ m}$, где је D пречник елисе ротора;

- да би овај услов могао да се примени, на адекватан начин заштитити све фазне проводнике и заштитну ужад на далеководима од еолских утицаја и вибрација услед рада ветрогенератора. Заштиту предвидети у било ком затезном пољу постојећих и планираних далековода на коме је мин. потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника далековода у неотклоњеном стању и хоризонталне пројекције најближе тачке ротора ветрогенератора, мање од $3xD$, где је D пречник елисе ротора. Препорука је да и мин. растојање пратеће инфраструктуре и инсталација, од било ког дела стуба далековода буде 12 m, што не искључује изразу Елабората.

Остали општи услови:

- водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 7 m за запослене, опрему или машине у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV;
- не садити високо дрвеће у близини далековода које се растом може приближити на мање од 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV, као и у случају пада дрвета;
- забрањено коришћење прскалица ако постоји могућност да се млаз приближи на мање од 7 m од проводника далековода напонског нивоа 400 kV;
- забрањено складиштење лаког запаљивог материјала у заштитином појасу далековода;
- нисконапонске, телефонске и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- прикључење извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- приликом грађевинских радова у близини далековода не сме се угрозити статичка стабилност стубова далековода;
- терен испод далековода се не сме насипати;
- све металне инсталације и метални делови морају бити уземљени, водити рачуна о изједначавању потенцијала;
- могуће постављање анемометарског мерног стуба пре почетка изградње, али по потреби и у току експлоатације ветроелектране или друге опреме у функцији испитивања, припреме, изградње или експлоатације ветроелектране. Висина метеоролошког анемометарског стуба одређује се у зависности од технологије мерења, геотехничких услова и конструктивног решења, а у складу са условима директора цивилног ватдухопловства и надлежне институције за заштиту природе.

Пракса је да се у постојећи коридорима ДВ и ТС могу изводити санације, адаптације и реконструкције, ако буде потребе у будућности због интервенција и ревитализација електроенергетског система.

Заштитни појас којим је остварено безбедно удаљење дозвољене зоне грађења у оквиру појединих локација ветрогенератора од постојећих и планираних далековода, а које је дефинисано у односу на максималну висину ветрогенератора (VG max) износи: не мање од 250 m односно уколико је дужина крака елисе 85 m или већа, онда заштитно удаљене износи $3xE$, где је E представља дужину крака елисе

Уколико у периоду спровођења овог Просторног плана услед технолошког развоја, дође до могућности постављања модела ветрогенератора већих димензија, план се може примењивати уз поштовање наведених услова за минимално удаљење осе стуба ветрогенератора од постојећих и планираних далековода уз обавезну изразу и верификацију урбанистичког пројекта.

Ветрогенератори се постављају тако да је:

- темељ ветрогенератора (подземни и надземни део) мора бити у границама катастарске парцеле;
- трајна платформа за приступ ветрогенератору мора бити обезбеђена у границама катастарске парцеле;
- подземне инсталације као и сви други инфраструктурни објекти у функцији ветрогенератора морају бити постављени у границама катастарске парцеле;
- изградњом напред наведених објеката и инсталација, у нивелационом смислу не смеју бити угрожене суседне катастарске парцеле, односно сви насипи и усеци морају бити обезбеђени (шкарпе, потпорни зидови, габиони и сл.) у границама катастарске парцеле на којој се изводе радови. Одводњавање са изграђеног платоа мора бити решено тако да не угрожава суседне парцеле.;
- зона дозвољене изградње у оквиру које је дозвољено постављање темеља ветрогенератора је дефинисана на мин. 1 m од граница према суседним парцелама, мин. 2 m од регулационе линије према некатегорисаним путевима и 5 m од регулационе линије према општинским путевима;
- објекти ветрогенератора, односно темељи стубова ветрогенератора, не могу се постављати у оквиру зоне заштите насељеног места, а која се дефинишу кроз анализу моделовања просторне дисперзије буке и треперења сенки на насељена места на минималном удаљењу од границе грађевинског подручја насељеног места. Резултати ове анализе се детаљно приказују у оквиру Стратешке процене утицаја на животну средину.;
- висина објекта се одређује у односу на коту приступне саобраћајнице на месту колског приступа парцели. Ово правило се не примењује за ветрогенераторе, за које су дозвољене висине дефинисане у складу са техничким карактеристикама одређеног типа ветрогенератора.

За постројења за складиштење енергије:

- темељи носеће конструкције за постројење које је контејнерског типа морају бити у границама зоне дозвољене изградње;
- средњенапонски каблови као и сви други инфраструктурни објекти у функцији постројења за складиштење енергије морају бити постављени у границама катастарске парцеле;
- изградњом напред наведених објеката и инсталација, у нивелационом смислу не смеју бити угрожене суседне катастарске парцеле, односно сви насипи и усеци морају бити обезбеђени (шкарпе, потпорни зидови, габиони и сл.) у границама катастарске парцеле;
- одводњавање са изграђеног платоа мора бити решено тако да не угрожава постојећи атарски/некатегорисани пут као ни суседне парцеле;
- висина контејнера се одређује у односу на коту приступне/интерне саобраћајнице одређеној групацији панела, а биће одређена у складу са технолошким захтевима произвођача и техничким решењем у циљу најрационалнијих ефеката производње.

Правила за формирање интерних саобраћајница:

- могућа је реализација интерних (приступних) саобраћајница у оквиру земљишта остале намене преко којих ће се реализовати приступ парцелама јавне мреже саобраћајница, а које ће се реализовати кроз пројекте парцелације или препарцелације;
- за сваку приступну саобраћајницу може бити формирана посебна грађевинска парцела. Обзиром на конфигурацију терена, минимална ширина коловоза приступне саобраћајнице је 6 m. У укупну ширину перцеле је потребно урачунати земљиште за реализацију припадајуће шкарпе.;
- Елементе саобраћајница предвидети у складу са оптерећењем и планираном врстом саобраћаја. У нивелационом смислу обавезно поштовати нивелацију улица у које се уклапа предметни простор. При изради нивелационог решења нових саобраћајних површина предвидети гравитационо отицање површинских вода. За интерне саобраћајнице које обезбеђују прилаз паркинг простору, а које ће уједно служити и за потребе снабдевања, противпожарне и комуналне потребе предвидети коловозне конструкције са подлогом и асфалтним застором сходно саобраћајном оптерећењу које се очекује.
- Приликом израде техничке документације нарочито обратити пажњу на просторна ограничења а код трасирања приступних путева они морају бити трасирани, димензионисани, положајно одређени и пројектовани за дужину меродавног возила које ће транспортовати делове ветрогенератора (нарочито елисе, конструкцију стубова ветрогенератора.. и слично). Водити рачуна о ограничењима у смислу елемената хоризонталних и вертикалних кривина, подужних падова нивелете као и неопходних проширења коловоза у хоризонталним кривинама

2.1.2.6. Правила уређења и грађења објеката електронске комуникацијске

инфраструктуре

Трасе каблова претплатничке електронске комуникационе (у даљем тексту ЕК) мреже одређене су регулацијом саобраћајница и налазе се по правилу у простору тротоара на 1,0 m од ивичњака или регулационе линије, зависно од постојећих инфраструктурних мрежа у саобраћајници.

На деловима где није извршена регулација саобраћајница по урбанистичкој документацији, полагање каблова вршиће се у регулационој ширини саобраћајница и то на растојању 0,5 m од ограда дворишта, тј. од регулационе линије саобраћајнице, са обавезом да се исти заштите или изместе о трошку инвеститора код реализације саобраћајница по урбанистичкој документацији.

Дубина полагања каблова претплатнике ЕК мреже је 0,8 - 1,0 m од коте терена. Кабловску ЕК канализацију са минимално 4 (четири) отвора градити под следећим условима:

- дубину рова одредити према профилу канализације, с тим да заштитни слој земље у тротоару над блоковима буде најмање 0,6 m, док заштитни слој земље над блоковима у коловозу буде најмање 0,8 m;
- за израду кабловске ЕК канализације употребити ПВ цеви спољњег пречника 110 mm, преко песка до 0,1 m. ПВ цеви постављати на ПВ држачима;
- нивелета горње бетонске плоче и поклопца кабловског окна биће једнака нивелети површине на којој је изграђен тротоар односно коловоз;
- кабловска окна изградити од опека унутрашњих димензија 2,0 x 1,5 x 1,8 m.

Оптички кабл се може полагати у исти ров са претплатничким кабловима.

Димензије рова за полагање оптичког кабла износе 0,4 x 0,8 m.

Капацитет претплатничке телефонске мреже, тј. претплатничких каблова срачунати тако да задовољи постојеће и планиране потребе насеља. За задовољавање наведених потреба инсталираће се део капацитета претплатничке мреже као „живе“ парице у постојећем делу насеља, а у резерви ће остати одређен број парица ради задовољења будућих потреба.

Ширина рова за полагање каблова је димензија 0,4 x 0,8 m.

Ров за полагање каблова је димензија 0,4 x 0,8 m.

На местима преласка каблова преко саобраћајница, поставити полиетиленске цеви пречника 110 mm, а дужине једнаке ширини коловоза плус 0,6 m, кроз које ће се положити кабл. Дубина полагања полиетиленских цеви износи 1,20 m од коте терена.

Изводе градити самостојећим изводно-разводним орманима и унутрашњим изводима у објектима.

Самостојећи ормани су на бетонском постољу габарита на већег од 50 x 40 cm и дубине до 0,6 m постављени на граници тротоара и стамбених парцела (на граници регулационе линије), тако да се не омета прилаз објектима.

Код пројектовања и изградње приступне (претплатничке) телефонске мреже морају се поштовати следећи услови:

- при паралелном вођењу телефонских и енергетских каблова минимално растојање је 0,3 m за воде 1 kV, односно 0,5 m за воде 10 и 35 kV. Код укрштања, електроенергетски кабл се полаже испод телефонског кабла са минималним растојањем од 0,5 m. Најмањи угао укрштања телефонског и електроенергетског кабла износи 45°;
- при паралелном полагању телефонских каблова са водоводном и канализационом мрежом минимално хоризонтално растојање је 1,0 m. Код укрштања телефонских каблова са водоводном и канализационом мрежом, телефонски кабл се полаже изнад водоводне и канализационе мреже, са минималним растојањем од 0,2 m од темена водоводне или канализационе цеви, с тим што се телефонски кабл полаже у заштитну цев постављену управно на трасу водовода или канализације у дужини најмање од по 1,0 m лево и десно од цеви;

прелазак телефонских каблова преко асфалтираних улица вршити бушењем трупа улица, са постављањем ПЕ цеви пречника 110 mm на дубини од 1,2 m од коте коловоза.

Табела 29. Прописана растојања електронске комуникационе инфраструктуре у односу на другу инфраструктуру.

Врста објекта	Паралелно вођење или приближавање (m)	Укрштање (m)
Водоводне цеви	0,6	0,5
Цевоводи одводне канализације	0,5	0,5
Цеви топловода	0,5	0,8
Гасовод средњег и ниског притиска	0,4	0,4
Енергетски кабл до 10 kV	0,5	0,5
Енергетски кабл преко 10kV	1,0	0,5
Од регулационе линије зграда у насељу	0,5	0,5
Од доње ивица насипа железничких пруга, путева и аутопутева	5,0	/
Од инсталације и резервоара са запаљивим и експлозивним горивом	1,5	/
Од блокова ТК канализације	0,5	0,2
Од упоришта енергетских водова до 1 kV	0,8	Без механичке заштите
Од упоришта енергетских водова до 1 kV	0,3	Са механичком заштитом
Од упоришта енергетских водова преко 1kV без непосредног уземљења	0,8	/
Код неуземљених дрвених упоришта	0,5	/
Код бетонских и челичних уземљених упоришта преко 1 kV са непосредним уземљењем	15,0	/
Гасовод дистрибутивна мрежа	0,5(0,3)мин.	0,5(0,3)мин.

2.1.2.7. Правила уређења и грађења гасоводне мреже и објеката

Траса гасовода

Гасоводи се граде по правилу изван насељених места, ограђених комплекса привредних субјеката, железничких и аутобуских станица, лука и пристаништа, заштићених области на водном подручју и заштићених подручја за лековите воде и војних објеката.

Табела 30. Ширина заштитног појаса насељених зграда

	Притисак 16 -55 bar (m)	Притисак > од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

Изузетно, гасовод се може полагати у заштитном појасу насељених зграда под условом да се не угрожава стабилност објекта. У зависности од растојања објекта до гасовода примењују се и друге додатне мере заштите.

За гасоводе притиска већег од 55 bar минимално потребна растојања гасовода од насељених места и градова рачунајући од границе грађевинског подручја су:

- 1) За $DN \leq 300$ 100 m
- 2) За $300 < DN \leq 600$ 150 m
- 3) За $600 < DN \leq 800$ 200 m
- 4) За $800 < DN \leq 1000$ 250 m
- 5) За $1000 < DN \leq 1200$ 300 m
- 6) За $1200 < DN \leq 1400$ 350 m

Растојања се могу смањити до 50% ако се на делу гасовода који је на мањем растојању примени пројектни фактор 0,4 и изврши радиографско испитивање заварених спојева у обиму од 100%.

Табела 31. Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом.

	Притисак 16 -55 bar (m)				Притисак > од 55 bar (m)			
	$DN \leq 150$	$150 < DN \leq 500$	$500 < DN \leq 1000$	$DN > 1000$	$DN \leq 150$	$150 < DN \leq 500$	$500 < DN \leq 1000$	$DN > 1000$
Некатегорисани путеви	1	2	3	5	1	3	3	5

Општински путеви	5	5	5	5	10	10	10	10
Државни путеви II реда	5	5	7	10	5	10	10	15
Државни путеви I реда, осим аутопутева	10	10	15	15	10	15	25	50
Државни путеви I реда – аутопутеви	20	20	25	25	50	50	50	50
Железнички колосеци	15	15	15	15	50	50	50	50
Подземни линијски инфраструктурни објекти	0,5	1	3	5	3	5	10	15
Нерегулисан водоток	5	10	10	15	10	20	25	35
Регулисан водоток или канал	10	10	10	10	25	25	25	25

Минимално потребно растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

Табела 32. Минимална растојања подземних гасовода од надземне електро мреже и стубова далековода.

	паралелно вођење (m)	при укрштању (m)
$U \leq 20 \text{ kV}$	10	5
$20 \text{ kV} < U \leq 35 \text{ kV}$	15	5
$35 \text{ kV} < U \leq 110 \text{ kV}$	20	10
$110 \text{ kV} < U \leq 220 \text{ kV}$	25	10
$220 \text{ kV} < U \leq 440 \text{ kV}$	30	15

Табела 33. Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом:

	Притисак 16 -55 bar (m)	Притисак > од 55 bar (m)
Путеви	30	30
Железнички колосеци	30	30

Изградња надземних гасовода преко железничке пруге није дозвољена, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничке инфраструктуре.

Табела 34. Минимална растојања објеката који су саставни делови гасовода од других објеката

Грађевински и други објекти ¹	објекти који су саставни делови гасовода (удаљености у m) ¹						
	MPC, MC и PC ¹			Компресорске станице ¹		Блок станице	Чистачке станице
	Зидане или монтажне ¹						
	$\leq 30.000 \text{ m}^3/\text{h}^1$	$> 30.000 \text{ m}^3/\text{h}^1$	За све капацитете ¹	$\leq 2 \text{ m}^3/\text{год.}^1$	$> 2 \text{ m}^3/\text{год.}^1$	За све капацитете ¹	
Стамбене и пословне зграде* ¹	15 ¹	25 ¹	30 ¹	100 ¹	500 ¹	30 ¹	30 ¹
Производне фабричке зграде и радионице* ¹	15 ¹	25 ¹	30 ¹	100 ¹	500 ¹	30 ¹	30 ¹
Постројења, објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова и станица за снабдевање горивом	15 ¹	25 ¹	30 ¹	100 ¹	350 ¹	30 ¹	30 ¹
Електрични водови (надземни) ¹	За све објекте: ¹						
	$1 \text{ kV} \geq U^1$			Висина стуба + 3 m** ¹			
	$1 \text{ kV} < U \leq 110 \text{ kV}^1$			Висина стуба + 3 m*** ¹			
	$110 \text{ kV} < U \leq 220 \text{ kV}^1$			Висина стуба + 3,75 m*** ¹			
	$400 \text{ kV} < U^1$			Висина стуба + 5 m*** ¹			
Трафо станице* ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	100 ¹	30 ¹	30 ¹
Железничке пруге и објекти ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	100 ¹	30 ¹	30 ¹
Индустријски колосеци ¹	15 ¹	15 ¹	25 ¹	25 ¹	50 ¹	15 ¹	15 ¹
Државни путеви I реда - аутопутеви ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	30 ¹	100 ¹	30 ¹	30 ¹
Државни путеви I реда, осим аутопутева ¹	20 ¹	20 ¹	30 ¹	20 ¹	50 ¹	30 ¹	20 ¹
Државни путеви II реда ¹	10 ¹	10 ¹	10 ¹	10 ¹	30 ¹	10 ¹	10 ¹
Општински путеви ¹	6 ¹	10 ¹	10 ¹	10 ¹	20 ¹	15 ¹	10 ¹
Водотокови ¹	изван водног земљишта ¹						
Шеталишта и паркиралишта* ¹	10 ¹	15 ¹	20 ¹	15 ¹	100 ¹	30 ¹	30 ¹
Остали грађевински објекти* ¹	10 ¹	15 ¹	20 ¹	30 ¹	100 ¹	15 ¹	15 ¹

Заштита гасовода

У зависности од притиска и пречника гасовода ширина експлоатационог појаса гасовода је дата у табели.

Табела 35. Ширина експлоатационог појаса гасовода у зависности од притиска и пречника гасовода

Ширина експлоатационог појаса	Притисак 16 -55 bar (m)	Притисак > од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1000	20	50

Вредности из табеле представљају укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простире са обе стране осе гасовода. У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода. У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора транспортног система. У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Објекти намењени за становање или боравак људи, у зависности од притиска и пречника гасовода, без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у коју класу локације је гасовод сврстан, не могу се градити на растојањима мањим од вредности датих у табели 36.

Табела 36. Растојање објеката намењених за становање или боравак људи, у зависности од притиска и пречника гасовода

	Притисак 16 -55 bar (m)	Притисак > од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

Табела 37. Минимална растојања других објеката или објеката паралелних са гасоводом од спољне ивице подземних гасовода су:

	Притисак 16 -55 bar (m)				Притисак > од 55 bar (m)			
	DN ≤ 150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤ 1000	DN > 1000	DN ≤ 150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤ 1000	DN > 1000
Некатегорисани путеви	1	2	3	5	1	3	3	5
Општински путеви	5	5	5	5	10	10	10	10
Државни путеви II реда	5	5	7	10	5	10	10	15
Државни путеви I реда, осим аутопутева	10	10	15	15	10	15	25	50
Државни путеви I реда – аутопутеви	20	20	25	25	50	50	50	50
Железнички колосеци	15	15	15	15	50	50	50	50
Подземни линијски инфраструктурни објекти	0,5	1	3	5	3	5	10	15
Регулисан водоток или канал	10	10	10	10	25	25	25	25

Минимално потребно растојање при укрштању подземних линијских инфраструктурних објеката са гасоводом је 0,5 m.

Укрштања путева и пруга са гасоводом изводе се под посебним условима које издаје оператор транспортног система.

Табела 38. Минимална растојања надземне електро мреже и стубова далековода од подземних гасовода су:

	паралелно вођење (m)	при укрштању (m)
≤ 20 kV	10	5
20 kV < U ≤ 35 kV	15	5
35 kV < U ≤ 110 kV	20	10
110 kV < U ≤ 220 kV	25	10
220 kV < U ≤ 440 kV	30	15

Минимално растојање рачунају се од темеља стуба далековода и уземљивача.
Стубови далековода не могу се постављати у експлоатационом појасу гасовода.

Табела 39. Минимална растојања путева и железничких пруга од спољне ивице надземних гасовода су:

	Притисак 16 bar до 55 bar* (m)	Притисак већи од 55 bar* (m)
Путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	30	30
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	30	30

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са условима управљача јавног пута.

Ако се гасовод поставља испод путева прокопавањем, он се поставља и полаже без заштитне цеви.

Ако се гасовод поставља испод путева и пруга бушењем, по правилу се поставља у заштитну цев одговарајуће чврстоће.

Крајеви заштитне цеви која се поставља на прелазу испод пута морају бити удаљени минимално 1 m од линија које чине крајње трачке попречног профила јавног пута ван насеља, мерено на спољну страну и минимално 3 m са обе стране од ивице крајње коловозне траке.

Крајеви заштитне цеви која се поставља на прелазу испод железничке пруге морају бити удаљени минимално 5 m са обе стране од оса крајњих колосека, односно 1 m од ножица насипа.

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, надземним далеководима, нафтоводима, продуктоводима и другим гасоводима, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.*

На укрштању гасовода са државним путевима I и II реда и аутопутевима, као и водотоковима са водним огледалом ширим од 5 m, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима по правилу мора да износи 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. Угао укрштања гасовода са некатегорисаним путевима, каналима са мањим воденим огледалом од 5 m, далеководима називног напона једнаког или испод 35 kV, може да буде и мањи од 60° под условом да дужина гасовода на месту укрштања није већа од дужине једне цеви.*

За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима из ст. 1. и 2. овог члана са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.*

Табела 40. У зависности од класе локације гасовода минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода су:

Класа локације	Минимална дубина укопавања (cm)	
	A	B*
Класа локације I	80	50
Класа локације II, III и IV	100	60
У заштитном појасу стамбеног објекта	110	90

*примењује се само за терене на којима је за израду рова потребан експлозив

За гасоводе пречника преко 1000 mm минимална дубина укопавања је 1 m.

Табела 41. Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима је:

ОБЈЕКАТ	Минимална дубина укопавања (cm)	
	A	B*
до дна одводних канала путева и пруга	100	60
до дна регулисаних корита водених токова	100	50
до горње коте коловозне конструкције пута	135	135
до горње ивице прага железничке пруге	150	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150	100

*примењује се само за терене на којима је за израду рова потребан експлозив

Траса гасовода мора бити видно обележена посебним ознакама. Размак између ознака за обележавање гасовода не сме бити већи од 500 m на равном делу трасе. На месту промене правца трасе гасовода морају бити постављене најмање три ознаке, и то по једна на почетку, у средини и на крају кривине. Лукови произведени у фабрици и хладним савијањем на терену, обележавају се у темену лука. Ознаке за обележавање трасе гасовода, постављају се десно од гасовода, на 0,8 m од спољне ивице цеви, у односу на смер протока гаса.

На пролазу гасовода испод водених токова, канала, путева и пруга, ознаке за обележавање трасе гасовода и знаци за упозорења морају бити постављени са обе стране воденог тока, канала или путева и пруга.

Ознака на пролазу гасовода испод железничке пруге, не сме се поставити на растојању мањем од 10 m од осе крајњег колосека.

Ознака на пролазу гасовода испод пута, не сме се поставити на растојању мањем од 5 m од спољне ивице коловоза.

Ознака на пролазу гасовода испод пловних река и канала, не сме да се постави ближе од 10 m од осе насипа канала.

На пролазу гасовода испод пловних река и канала, са обе стране пролаза на одстојању од по 200 m узводно и низводно од осе гасовода, мора се поставити знак забране сидрења.

2.1.2.8. Правила уређења и грађења комуналних објеката

Изградња комуналних објеката и уређење комуналних површина ће се вршити на дефинисаним просторима одређене намене, а у складу са потребама и условима и нормама који дефинишу одређену област (гробља, водозахват, ППОВ, паркови, заштитно зеленило и др). На истим површинама ће се вршити изградња и пратећих садржаја неопходних за несметано функционисање садржаја.

Изградња инфраструктуре ће се вршити у складу са предложеним трасама датим у графичким прилозима, уз дату могућност одступања што зависи од услова и правила грађење одређених инфраструктурних коридора, месних прилика и др.

Гробља

За изградњу новог гробља обавезна је израда плана детаљне регулације. Урбанистичкој разради локације мора да предходи израда геолошког елабората и одговарајућег документа о утицају изградње гробља на животну средину.

Постојећа гробља у осталим насељима, изван општинског центра, могу се, уз претходно решавање имовинских односа, проширити и на остало земљиште изван утврђених грађевинских подручја.

Димензионисање гробља зависи од: броја становника гравитационог подручја (планирано стање), стопе морталитета, ротационог турнуса, димензије гробног места, система сахрањивања и организације парцеле и заступљености функција на гробљу.

Од различитих метода прорачуна, у нашим условима убичајена је примена методе Швенкела, по којој се одређује потребни капацитет гробља:

Број гробних места: $G = (K/1000) \times S \times T \times 1.25$

K – стопа морталитета (број умрлих годишње на 1000 становника);

S - броја становника;

T – ротациони турнус;

Правила регулације за уређење гробља

Гробље се састоји од површине за сахрањивање и приступне површине која је величином и опремљеношћу у складу са величином површине за сахрањивање. Минимум комуналне опремљености гробља представља плато са чесмом, решеном одводном употребљене воде и површинске воде са платоа (по потреби септичка јама) и капелом, потребних капацитета, са обавезним електричним прикључком, јавним тоалетом, а по потреби и надстрешницом, тремом, помоћним просторијама и сл..

Површину за сахрањивање треба поделити на гробна поља у којима се предвиђа сахрањивање у једном гробном месту: једног умрлог лица, два умрла лица, три или четири умрла лица.

Ширина бетонских прилазних стаза је 1,3 m, а растојање између гробних места 0,5 m.

Габарит гробног места износи:

- за једно умрло лице је 1,1m x 2,4m,
- за два умрла лица 2,0m x 2,4m,
- за три умрла лица је 2,9m x 2,4m,
- за четири умрла лица је 3,8m x 2,4m,
- дубина сахрањивања износи 1,6 m.

Гробно поље треба решити у стилу пејзажног парка обogaћено мањим пластикама или једноставним малим плочама од камена са уклесаним именима покојника. Гробно место са припадајућом комуникацијом је величине 3,0m x 2,5m.

На гробљу треба предвидети ортогоналан распоред гробних места ради оптималне искоришћености земљишта, уз једноставније облеживање на терену и истовремено максимално озелењавање међупростора.

Надгробни споменици се раде од природног камена на одговарајућем постољу. Висине надгробних споменика се типизирају на димензије по висини од 80 cm, 100 cm и 120 cm, а ширине за појединачна гробна места су 60 cm, а за двојна гробна места су 120 cm.

Опремање постојећих гробља недостајућом инфраструктуром се ради по правилима која важе за изградњу нових гробља.

За проширење постојећег гробља обавезна је израда урбанистичког пројекта којим ће се и постојеће гробље и проширени део сагледати као целина, међусобно повезати и инфраструктурно опремити. Израда урбанистичког пројекта на подручјима сеоских гробља није неопходна ако се планира уређење постојећег гробља и опремање садржајима комуналне инфраструктуре и помоћним објектима.

Објекти за управљање отпадом

Према Програму управљања отпадом у Републици Србији 2022-2031.године (из 2022. године) предвиђено је да се отпад са територије општине Бољевац и даље, као и до сада, одвози на регионалну санитарну депонију у Халову, док се на територијама јединица локалних самоуправа које припадају овој регионалној санитарној депонији (као регионалном центру) предвиђа успостављање мреже центара за сакупљање отпада: у зависности од густине насељености, и биће успостављен један или више центара за сакупљање отпада у свакој општини (број и распоред центара ће се утврдити на регионалном нивоу).

Центри ће функционисати као „рециклажна дворишта”, где ће грађани доносити отпад који се не сме одлагати у контејнере

за отпад из домаћинства, укључујући нпр. кабастни отпад, посебне врсте отпада, зелени отпад, опасан отпад из домаћинства, отпад од електричне и електронске опреме, батерије и слично.

Након процене регионалних потреба, успоставиће се и довољан капацитет за трансфер станице за претовар отпада.

Такође је могућа и изградња малих линија за компостирање органског комуналног отпада и увођење кућног компостирања у руралним и полу-урбаним срединама.

Отпад на територији општине ће се сакупљати у одговарајућим судовима (кантама и контејнерима) за одвојено сакупљање комуналног отпада (комуналног отпада из домаћинства и биоразградивог отпада) који покрива 100% становништва.

Предвиђено је и затварање несанитарних депонија и уклањање дивљих депонија, укључујући рекултивацију затворених депонија и санацију локација дивљих депонија у регионима у којима раде санитарне депоније. Престанак рада и спречавање одлагања отпада на несанитарним депонијама и сметлиштима укључује јефтине мере као блокирање прилазних путева, оградивање територије, постављање знакова са информацијама и друге радње које ће се изабрати као најефикасније у сваком конкретном случају.

Техничку документацију за изградњу трансфер станица и рециклажних дворишта треба радити усклађено синхронно са техничком документацијом за изградњу Регионалне депоније, као делове јединственог функционалног система, а према условима локације сваког појединачног објекта.

Трансфер станице су на листи пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину. За рециклажна дворишта није прописана обавеза израде процене утицаја на животну средину.

Код дефинисања локације и техничких решења трансфер станица треба поштовати стандарде заштите животне средине из позитивних прописа РС, као и стандарде ЕУ директива у овој области, а ускладу са најбољом примењивом праксом у у овој области.

Услови за трансфер-станицу

У принципу, у складу са одредбама Уредбе о одлагању отпада на депоније („Службени гласник РС“, број 92/2010), пожељно је да трансфер станица (слично као и депоније) буде на приступачним локацијама поред јавног пута, што ближе градском насељу, како због мањих трошкова транспорта комуналног отпада, тако и због могућности да што више грађана донесе да прода издвојене секундарне сировине, односно да одложи кућни отпад који има карактер опасног.

Трансфер станица треба да садржи:

- колску вагу за мерење и евиденцију довеженог отпада;
- систем за претовар и сабијање отпада у великим контејнерима за транспорт на регионалну депонију;
- простор за смештај прес контејнера, као и паркинг за возила за отпад;
- систем за пријем, откуп и привремено одлагање секундарних сировина раздвојених на месту настанка;
- засебан простор са опремом за привремен пријем комуналног опасног отпада (становништво и привреда), као и неутралног медицинског отпада који није решен интерним плановима локалних генератора отпада;
- простор са објектима и опремом за касацију кабастог отпада;
- компостану за компостирање биолошког отпада уколико је то економски оправдано;
- пратећи инфраструктурни системи: контејнер за особље са инсталацијом санитарне воде, канализације, струје, грејања; систем за гашење пожара, ограда и капија, приступни асфалтни пут.

Вода за пиће обезбедује се прикључком на јавни водовод или из прикладних резервоара.

Санитарне отпадне воде се скупљају у посебан резервоар са уређајем за третман тих вода, или одводе у јавни канализациони систем.

Плато трансфер станице за манипулацију и кретање возила је од армираног бетона тако да нема прљања точкова возила и растурања отпада.

На трансфер станици се обезбеђује стално присуство посаде/чувара.

Предвиђа се израда заштитног појаса од дрвећа и другог растиња.

Привремено складиштење секундарних сировина врши се у одвојеним наменским контејнерима, мешања нису дозвољена.

Уколико се трансфер станица налази на већем растојању од прикључка на електродистрибутивни систем могуће је обезбедити потребну енергију за све потрошаче из обновљивих извора енергије, осим пресе за сабијање отпада.

Услови за рециклажно двориште и рециклажно острво

РЕЦИКЛАЖНО ДВОРИШТЕ је посебно опремљено место за издвојено одлагање дела комуналног отпада и отпада који има карактеристике опасног отпада, а настаје у домаћинствима. Опасан отпад који настаје у домаћинствима је углавном амбалажа од кућне хемије, затим отпадно уље, ауто делови, батерије, лекови са истеклим роком важења, амбалажа и остаци фарби и растварача и сл. Рециклажно двориште има могућност за издвојено одлагање мањег или већег броја различитих отпадних материјала. У оквиру рециклажног дворишта могуће је издвојено одлагати неопасан и опасан отпад. Рециклажно двориште може бити уређена јавна површина на којој су постављене посуде за одлагање различитих врста отпада или простор са халом намењеном разврставању и привременом складиштењу посебних врста отпада. У рециклажним двориштима може се, али и не мора вршити додатна одбрада отпада. Главна улога рециклажних дворишта је прихват и привремено складиштење отпада. Она представљају места на којима треба обезбедити одвојено сакупљање папира, картона, стакла, пластике, метала, зеленог (биоразградивог) отпада, као и опасних отпада (батерија, акумулатора, лекова), где ће бити постављене специјалне посуде, заштићене од нежељених ефеката, цурења, ширења непријатних мириса, испаравања, неовлашћеног приступа и сл. Такође, рециклажна дворишта су уједно и места где грађани могу добити информације о поступању с отпадом, начинима смањења количина отпада и његовој употреби. За одвојено сакупљање комуналног отпада путем рециклажног дворишта, потребно је применити следеће мере заштите за изграђени објекат:

- обезбедити локације за радне и манипулативне површине од 500 m² до 1.000 m² са свим потребним

инфраструктурним објектима и прикључцима (струја, вода, телефон, непропусна подлога, канализациона мрежа са сепаратором, објекат за запослене);

- критеријум за изградњу једног рециклажног дворишта је и гравитационо подручје пречника од 1 до 3 km;
- радно време треба прилагодити начину живота и потребама становништва;

надзор над радом рециклажног дворишта поверити квалификованом и обученом особљу;

- предвидети издвојено сакупљање само оног отпада за које је осигурано поступање у складу са захтевима целог система (корисни део комуналног отпада и опасан отпад);
- отпад се мора складиштити одвојено по саставу, врсти и агрегатном стању;
- мора бити ограђено и подна површина мора бити непропусна и отпорна на утицај ускладиштеног отпада.

С обзиром на структуру комуналног отпада предвидети посуде одговарајуће запремине за: папир, картон; ПЕТ амбалажу; металне лименке; стиропор; текстил; зелени отпад (трава, лишће, грање и сл.); кућне апарате (бела техника); метале, каблове; акумулаторе; батерије; отпадно моторно уље и сл.

Рециклажна дворишта имају низ предности као што су: успостављање близу генератора отпада; мања контаминација околног простора, због мање дужине транспорта отпада; секундарне сировине овако одложене, постижу бољу цену на тржишту јер су мање заправљене; смањују цену одлагања, транспорта и третмана комуналног отпада; овако одложене сировине се одмах могу пласирати и прерађивати и може се вршити контрола квалитета секундарних сировина на лицу места.

Када не постоје услови за одвијање рециклаже у рециклажним двориштима због ограничавајућих фактора, као што су финансијска исплативост или недостатак простора за привремено складиштење материјала који чекају раздвајање, рециклажа се обавља у централном постројењу.

РЕЦИКЛАЖНА ОСТРВА представљају подврсту рециклажног дворишта за оне рециклажне материјале који се стварају у највећим дневним количинама: папир, стакло, и ПЕТ амбалажа. То су места на којима ће се постепено уводити примарна рециклажа, односно одвајање отпада на самом извору његовог настанка. Састоје се од уређене површине са одговарајућим типом и количином посуда за сепаратно издвојене материјале. Када је реч о избору микролокације, резултати истраживања која су вршена за потребе утврђивања оптималних локација на којима би се постигао највећи ефекат сакупљања секундарних сировина и отпада уопште, показали су да се најбољи učinак постиже у случају када су узете у обзир следеће мере:

- Максимална удаљеност од места становања до зеленог острва треба да буде око 350 m, а у другој фази и мање од око 200 m и да гравитира минимално 750 становника;
- Локације које су становници већ раније самоиницијативно одабрали, тј. на којима су већ стекли одређене навике за одлагање отпада;
- Локације које су ван директног видног поља, али у непосредној близини и приступачне што већем броју пешака;
- Локација зеленог острва мора бити асфалтирана површина с добром дренажом за пријем атмосферских вода и обезбеђеним условима за одржавање хигијене;
- Локације и простор зелених острва морају бити уочљиве, осветљене, прегледне и довољно велике за смештај предвиђених контејнера, као и за манипулацију приликом пражњења.

Пожељно их је позиционирати крај саобраћајница, како би се обезбедио лакши приступ возилима при сакупљању отпада.

Систем за компостирање органског отпада је засебна, оградом и капијом одвојена, функционална целина у оквиру трансфер станице.

Постојећа неуређена („дивља“) сметлишта

Сва постојећа неуређена „дивља“ сметлишта потребно је санирати и рекултивисати на основу пројектне документације, а уколико се нека од ових локација буде користила као трансфер стаица, мора се уредити у складу са прописима.

Сточно гробље (јаме–гробнице)

За уклањање животињских лешева не постоји уређена локација. Ово питање ће се решити на регионалном нивоу. Уколико би се евентуална локација нашла на територији општине Бољевац, детаљно уређење оваквог комплекса јаме–гробнице за нешкодљиво уклањање уинутих животиња и животињских конфиската треба да буде у складу са Правилником о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока уинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла ("Службени гласник СФРЈ", број 53/1889 и „Службени гласник РС“, број 31/2011).

С обзиром да је сточно гробље најнеповољнији начин уклањања лешина и конфиската с хигијенског и епизоотиолошког стајалишта услови за избор локације и изградњу сточног гробља су:

- локација јаме мора бити изван насеља, на оцедном терену (крупно гранулирано тло) са довољним протоком ваздуха;
- ниво подземних вода не сме бити виши од 2,5-3,0 m испод површине тла;
- сточно гробље мора бити ограђено оградом од бетона или цигле. На врху ограде мора бити бодљикава жица;
- унутар локације треба да има објекат са текућом водом, прибором за секцију лешева, прање и дезинфекцију;
- након секције лешина се закопава 2,0 m испод површине земље с направљеном хумком;
- за велике животиње обезбедити место површине 4,0 m², а за мале 2,0 m²;
- свака лешина се закопава у засебну јаму;
- временски турнус за сточна гробља је 10-15 година;

- сточно гробље се не сме користити за напасање, а за садњу неке културе се може користити тек 26 година након престанка употребе. До тада се на њему може садити само дрвеће.

За случај наглог помора (епидемије) стоке саставни део сточног гробља треба да представља и јама гробница, за истовремено збрињавање већег броја угинулих животиња.

Јама гробница се може градити и као засебан објекат изван насељеног места. За одабир локације је важан ниво подземних вода и гранулометријски састав тла. Прикладна ширина јаме је 3,0-5,0 m, а дубина 8,0-15,0 m. Дно треба бити најмање 1,0 m изнад нивоа подземних вода. На дно се ставља дренажни слој дебљине 0,5-1,0 m од туцаника или ломљеног црепа. На 1,0 m од дна стављају се две гвоздене шипке (цеви или шине које формирају мрежу налик роштиљу) на којима се лешина задржава. Јама се зида на суво и на врху се затвара армирано-бетонском плочом која уједно служи и као сто за секцију.

Бочни зидови јаме-гробнице треба да буду зидани са плочом и поклопцем који се и закључава и вентилационом цеви. Плоча треба да буде издигнута од околног терена, тако да се атмосферске воде не сливају у јаму гробницу. Дубина јаме-гробнице је најмање 5 m, а дно мора да буде најмање 1 m изнад највишег нивоа подземних вода.

Око сточног гробља је неопходно формирати заштитно зеленило од аутохтоних врста, цео комплекс оградити и обезбедити прилазни пут и остале инфраструктурне садржаје (струја, вода).

Остали комунални објекти

Правила уређивања и грађења за објекте сточних пијаца, сајмова и изложби наведена су у делу који се односи на правила грађења за пољопривредно земљиште.

Грађење зелених пијаца спроводи се у складу са урбанистичким планом, а за насеља за која није предвиђена израда урбанистичког плана, у складу са техничким прописима за ову врсту објеката.

2.1.3. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА, КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Степен комуналне опремљености на територији општине се изузетно разликује у зависности од тога да ли су подручја у урбаним или руралним целинама. У насељима која се удаљавају од центра општине опремљеност инфраструктуром је све лошија јер сем електро и телефонске мреже у појединим насељима постоје и водоводне мреже са локалних изворишта, а без канализационе мреже.

Просторним планом се предвиђа изградња нових и „надградња“ – реконструкција постојећих инфраструктурних мрежа у урбаном подручју таквог капацитета који ће задовољити потребе постојећих и нових корисника. У том подручју је обавезно прибављања услова за прикључивање објеката на инфраструктурне мреже од одговарајућих надлежних предузећа која газдују инфраструктурним мрежама као предуслов код добијања локацијских услова и грађевинске дозволе.

Минимални степен комуналне опремљености грађевинске парцеле

- 1) У подручјима где постоји насељска мрежа инфраструктуре је да:

- објекат има приступ на јавну површину (саобраћајницу), изузетно обезбеђен приступ-службеност пролаза преко парцеле суседа (уз његову сагласност);
- прикључак на водоводну и канализациону мрежу и
- прикључак на електричну енергију.

До реализације јавне канализационе мреже на парцелама се за потребе евакуације отпадних вода дозвољава се изградња појединачних или заједничких водонепропусних сенгрупа (септичких јама), у свему према техничким нормативима прописаним за ову врсту објеката.

До реализације водоводне мреже може се користити бунар или каптирани извор уз обезбеђење потврде о исправности воде издате од надлежне институције.

- 2) У подручјима где не постоји насељска мрежа инфраструктуре за потребе зградње нових стамбених објеката је да грађевинска парцела има излаз на јавну површину (саобраћајницу) или обезбеђен приступ-службеност пролаза преко парцеле суседа (уз његову сагласност).

2.1.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ, МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И НЕСРЕЋА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДМБРАНУ ЗЕМЉЕ

2.1.4.1. Заштита животне средине

Планиране мере заштите животне средине представљају **перманентне активности**, њихова реализација почиње одмах и примењују се у току целог планског периода.

Заштита ваздуха

Заштита ваздуха остварује се предузимањем мера систематског праћења квалитета ваздуха, смањењем загађивања ваздуха загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности имисије, предузимањем потребних мера за смањење емисије, као и праћењем утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, природна добра и животну средину.

Очување квалитета ваздуха на подручју општине и остваривање вишег нивоа квалитета ваздуха у општинском центру и осталим насељима, привредним зонама и дуж јачих саобраћајних праваца, засниваће се на остваривању планских поставки и примени мера заштите у домену:

1) смањења нивоа емисије из постојећих извора

- применом еколошки повољније технологије у котловским постројењима у Бољевцу, као и на осталим изворима аерозагађења;
- преиспитивањем режима саобраћаја у ширем центру града, повећањем проточност главних градских саобраћајница и популаризацијом бициклистичког саобраћаја;
- коришћењем гаса и алтернативних горива (биогаз и др.) у свим возилима друмског саобраћаја;
- развојем система даљинског грејања у општинском центру (као постплански циљ) и усклађивањем режима рада постојећих котларница и индивидуалних ложишта са прописима; и
- повећањем потрошње обновљивих и еколошки прихватљивих извора енергије за грејање домаћинстава и коришћење у пољопривредној производњи (ветар, сунчева енергија, биомаса, ...).

2) ограничавања емисије из нових извора

- спречавањем додатних емисија из нових извора које би погоршале квалитет ваздуха у насељима и зонама на подручју општине;
- изработом Студије процене утицаја при реконструкцији постојећих и изградњи нових објеката, као и при извођењу радова који могу угрозити квалитет ваздуха; и
- применом најбоље доступне технологије у свим новим привредним објектима, што представља и законску обавезу ради добијање интегрисане дозволе предузећа (БАТ технологије).

3) успостављања система мониторинга квалитета ваздуха

- увођењем мерних места за контролу квалитета ваздуха (пре свега у широј градској зони општине, у индустријским зонама и дуж главних саобраћајних праваца);
- попис извора загађења и вођење евиденције о стању загађености из ових извора,
- одређивање и формирање санитарно заштитних зона око већих индустријских и комуналних објеката – загађивача ваздуха, као и
- формирање зелених појасева дуж јавних путева првог реда, а нарочито дуж деоница пута које ће тангирати зоне становања и јавних функција ради редукције запрашености и негативног утицаја издувних гасова.

Заштита и очување квалитета ваздуха на подручју општине Бољевац, обухвата мере превенције и контроле емисије загађујућих материја из свих извора загађења (покретних и стационарних), како би се спречио и умањено њихов утицај на квалитет ваздуха и минимизирали потенцијално негативни ефекти на животну средину и здравље становништва. У складу са наведеним примењују се **конкретне опште смернице, мере и задаци у домену заштите ваздуха:**

- планско и урбанистичко уређивање простора, целина и зона сагласно смерницама, мерама и условима стратешке процене утицаја планова на животну средину;
- за целине и зоне (становање високих густина, становање са привређивањем, радне и индустријске зоне, издвојени комплекси), обавезна је процена утицаја на квалитет ваздуха са аспекта избора енергента за топлфикацију (гасификацију);
- подстицање смањења броја индивидуалних котларница, развијање и фазно увођење система централизованог снабдевања енергијом;
- подстицање коришћења еколошки прихватљивијих енергената, обновљивих извора енергије и увођење енергетске ефикасности;
- обавезно је (фазно) подизање стандарда и нивоа комуналне хигијене општинског центра и осталих насеља у мрежи насеља;
- обавезно је обострано/једнострано озелењавање градских и осталих насељских саобраћајница свих рангова и категорија и озелењавање свих површина у функцији саобраћаја (паркинг-простора, платоа);
- фазна реконструкција постојећих и планирање зелених површина свих категорија, према просторним, локацијским условима и рангу насеља у мрежи насеља;
- подизање пољозаштитних (ветрозаштитних) појасева на правцима доминатног ветра, у зонама интензивне пољопривредне производње и зонама могућих извора загађивања;
- спречавање увођења ЕОП технологија (технологије третмана загађења на крају производног процеса) у процес производње и подстицање чистих технологија;
- реконструкција постојећих и изградња планираних пројеката (објеката, технологија, инфраструктуре) потенцијалних загађивача ваздуха, могућа је уз обавезан поступак процене утицаја на животну средину;
- сви постојећи и планирани производни и други погони, који представљају изворе загађивања ваздуха у обавези су да примене најбоље доступне технике и технологије у циљу спречавања и смањења емисије штетних и опасних материја у животну средину;
- дефинисање програма мониторинга квалитета ваздуха уз стално преиспитивање мониторинске мреже мерних места за праћење квалитета ваздуха;
- обавезан је мониторинг утицаја загађености ваздуха на здравље становништва;
- обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха;
- обавезно је информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом;
- стална едукација и подизање еколошке свести о значају квалитета ваздуха и животне средине;
- институционално јачање за област управљања квалитетом ваздуха;
- оператер стационарног извора загађивања ваздуха је у обавези:
- да изради План за смањење емисија из стационарног извора загађења ваздуха, ако се налази на подручју са

- утврђеном трећом категоријом квалитета ваздуха;
- да спроведе мере за смањење загађивања ваздуха у поступку пројектовања, градње и редовног рада (коришћења) и мора спровести мере тако да не испушта загађујуће материје у ваздух у количини већих од граничних вредности емисије;
- за случај квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите или поремећаја технолошког процеса, због чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, оператер је дужан да квар отклони или обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе;
- за случај прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху оператер је дужан да предузме техничко-технолошке мере или да обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле у прописане вредности;
- за случај да се у процесу обављања делатности могу емитовати гасови непријатних мириса, оператер је дужан да примењује мере које ће довести до редукције мириса и ако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- за планирани, новоизграђени или реконструисани стационарни извор загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину, оператер је дужан да пре пуштања у рад прибави дозволу;
- да ако обавља делатност производње, одржавање и/или поправке, сакупљања, обнављања и обраде, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, у обавези су да прибаве дозволу ресорног Министарства;
- да ако се бави сервисирањем и искључивањем из употребе производа и/или опреме која садржи контролисане супстанце (супстанце које оштећују озонски омотач било да су чисте или у смеси, без обзира да ли се први пут користе или су сакпуљене, обрађене или обновљене осим оних које се налазе у готовом производу) мора исходovati дозволу ресорног Министарства.

Заштита вода

Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испуштати уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност од загађивања. Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање. Заштита вода у сливним подручјима водотокова од загађења и других утицаја који могу неповољно да делују на водотоке, издашност изворишта и здравствену исправност воде за пиће засниваће се на планским поставкама и примени мера заштите у следећим областима:

- 1) враћање и одржавање квалитета вода у прописану класу према Уредби о категоризацији водотока („Службени гласник СРС“, број 5/1968), приоритетно водотокова у сливу Миловштица, речних токова у сливу хидроакумулације „Бован“ и планиране хидроакумулације „Боговина“;
- 2) заштита водоизворишта, површинских и подземних вода
 - прецизно дефинисање зона санитарне заштите, израдом пројектне документације и спровођење мера заштите изворишта водоснабдевања и строго придржавање прописаних активности у зони изворишта;
 - забрана свих активности у простору које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима и површинским токовима;
 - успостављање мреже пијезометара у алувијалној равни водотокова;
 - ради праћења квалитативних карактеристика подземних вода које се експлоатишу за потребе водоснабдевања;
 - организовано сакупљање чврстог отпада искључиво на уређеним водонепропусним површинама;
 - очување екосистемских вредности и контролом квалитета вода површинских вода, уз строгу забрану одлагања отпадних материја у њиховој околини;
 - забрана складиштења опасних и отровних материја у зонама изворишта;
 - забрана напасања стоке, депоновања комуналног и осталог хазардног отпада, изградње путева и стамбених објеката изнад локалних изворишта воде у сеоским насељима;
 - строго контролисана примена пестицида у режиму интегралне заштите биља у пољопривреди;
 - усклађивање коришћења изворишта воде за пиће са стварним капацитетом ресурса без угрожавања квалитета и квантитета изворишта и еколошке равнотеже у окружењу;
 - контрола квалитета воде за пиће;
 - коришћење воде за технолошке потребе из водотокова свугде где технолошки поступак и захтеви врсте и квалитета производа то дозвољавају; и
 - примена одговарајућих санитарно-техничких стандарда, као и мера заштите при изградњи будућих септичких јама у насељима (сва домаћинства морају имати прописану непропусну септичку јаму).
- 3) третман отпадних вода
 - опремање подручја плана канализационог инфраструктуром са сепарационим системом одвођења кишних и отпадних вода;
 - евидентирање домаћинства која поседују септичке јаме које нису непропусне, и условљавањем изградње непропусних;
 - изградња ППОВ;
 - прикупљање атмосферских вода са саобраћајних површина и њиховим контролисаним одвођењем у реципијент,

- уз претходни третман на сепараторима (у зонама где су саобраћајнице у близини изворишта за водоснабдевање у складу са режимима коришћења простора у појединим зонама санитарне заштите изворишта);
- строго поштовање прописа о безбедном превозу опасних и штетних материја;
- предтретманом индустријских отпадних вода пре упуштања у канализациони систем;
- примена савремених технологија које не угрожавају квалитет вода;
- контрола рада свих загађивача (првенствено производних објеката, сточних фарми);
- забрана депоновања отпада сваке врсте у долинама река и у зонама изворишта површинских и подземних вода; и
- едукативне мере становништва у погледу развијања свести о потреби очувања водних ресурса.

4) регулација водотока

- примена антиерозионих мера у угроженим подручјима;
- даље одржавање корита и заштитних насипа на регулисаним водотоковима; и
- активности на заштити планског подручја од евентуалних ванредних ситуација и елементарних непогода, при чему се налаже примена принципа превенције, тј. минимизирања ризика од акцидентних ситуација на најмању могућу меру. Посебно се налаже спровођење натуралне регулације корита бујичних токова на планском подручју, уз неопходност очувања природног форланда водотокова.

Да би се обезбедили услови за комплексну заштиту површинских и подземних вода спроводиће се **конкретне смернице, мере и задаци на пољу заштите вода** које имају за циљ очување живота и здравља људи на подручју општине Бољевац, смањење загађења и спречавање даљег погоршања стања вода река и потока-њихових притока, обезбеђење нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене, заштиту водних и приобалних екосистема и постизања стандарда квалитета животне средине. У ове смернице, мере и задатке спадају:

Опште смернице, мере и задаци у домену заштите вода:

- обезбедити водоснабдевање квалитетном водом за пиће за све становнике на територији општине Бољевац;
- обавезно је дефинисање, успостављање и одржавање зона санитарне заштите за извориште подземних вода у алувијону Миловштице;
- обавезна је контрола и успостављање санитарне заштите за сва индивидуална изворишта водоснабдевања на територији општине;
- обавезно је спречавање загађења река и њихових притока и подизање квалитета воде у рекама на захтевани ниво;
- изградња канализационе мреже на подручју општинског центра-урбаног центра;
- изградња независних канализационих мрежа на руралном подручју и/или функционално повезивање насеља на јединствену канализациону мрежу;
- канализациони систем градити као сепарациони са посебним колектором за одвођење атмосферских вода;
- обавезно је пречишћавање свих комуналних, технолошких и атмосферских отпадних вода пре испуштања у реципијент;
- обавезна је изградња и редовно одржавање појединачних (независних) уређаја и постројења за пречишћавање отпадних вода, посебна или заједничка за више сеоских насеља и централног постројења за третман отпадних вода општинског центра;
- за целине и зоне за које ће се радити урбанистички планови, као обавезну меру превенције, планирати канализациону мрежу са постројењима (уређајима) за пречишћавање отпадних вода меродавног капацитета - као независан систем са постројењем за пречишћавање отпадних вода или заједнички за више насеља;
- деловима општине који нису покривени канализационом мрежом, дозвољене су искључиво водонепропусне септичке јаме, као прелазно решење до изградње канализационе мреже;
- за зоне и локације за које се не планира израда планске документације, при издавању локацијских услова, обавезна мера је каналисање отпадних вода, изградња водонепропусне септичке јаме капацитета и димензија према потрошњи воде и меродавном возилу за евакуацију отпадних вода (или уређаја за третман отпадних вода);
- заштиту од поплава извести активним мерама ублажавања поплавних таласа;
- регулацију потока-притока река, посебно у изворишном делу, (зоне очуваних екосистема), треба обављати по принципима „натуралне регулације”, која подразумева што мању употребу грубих вештачких интервенција (кинетирања корита, облагања целог попречног профила каменом и бетоном итд.) како би се у целости очували водени екосистеми и непосредно приобаље;
- при регулацији водотока у зони насеља, поред функционалних критеријума, примерити и урбаним, естетским и другим условима који оплемењују животну средину.

Ради заштите површинских и подземних вода:

- забрањено је упуштање (уношење) свих врста отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије, а које могу довести до погоршања тренутног стања свих површинских и подземних вода на територији општине Бољевац;
- забрањено је испуштање (упуштање) са обале или приобаља било каквих загађујућих супстанци које директно или индиректно могу доспети у воду потока и река;
- забрањено је коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу ширине до 5 m свих водотокова;
- забрањено је испуштање у јавну (насељску) канализацију свих отпадних вода које садрже хазардне супстанце изнад прописаних вредности, које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације, које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода;
- забрањено је коришћење напуштених бунара као септичких јама;
- забрањено је депоновање, просипање и остављање у зони форланда река и њихових притока било каквих материјала који могу загадити воде.

Посебне смернице, мере и задаци у домену заштите површинских и подземних вода су:

- носиоци пројеката и оператери који испуштају или одлажу материје које могу загадити воду, у обавези су да те материје, пре испуштања у систем јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстрани у поступку пречишћавања (предтретман или третман отпадних вода у уређају или постројењу за пречишћавање отпадних вода);
- носиоци пројеката и оператери - генератори отпадних вода који испуштају отпадне воде непосредно у реципијент, у обавези су да обезбеде пречишћавање отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије, односно до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент или јавну канализацију, у обавези су да изграде погоне или уређаје за пречишћавање отпадних вода до захтеваног нивоа;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у јавну (насељску) канализацију, у обавези су да од надлежног органа општине Бољевац исходују акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент и јавну (градску, насељску) канализацију, у обавези су да поставе уређаје за мерење, (да врше континуирано мерење) количине отпадних вода, да контролишу биохемијске и механичке параметре квалитета отпадних вода и да извештају о извршеним мерењима квартално достављају јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који имају уређаје за пречишћавање отпадних вода, у обавези су да контролишу квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања и да воде дневник њиховог рада;
- мерења количина и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћена институција (правно лице), у складу са Законом о водама;
- корисник (власник) дела обале, у случају појаве загађивања воде у водотоку у обавези је да пријави загађење и обавести надлежни орган (ресорно Министарство, Министарство надлежно за заштиту животне средине, Министарство надлежно за унутрашње послове, Јавно водопривредно предузеће);
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода у обавези су да у законом прописаном року достигну граничне вредности емисије;
- у циљу заштите реципијента и планираног постројења, општина Бољевац мора донети Правилник о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у јавну канализацију, као саставни део Одлуке о коришћењу, управљању и одржавању водоводне, фекалне и атмосферске канализационе мреже на територији општине. Правилником се прописују услови и ниво загађења отпадних вода, које поједини технолошки процеси морају испунити при упуштању у мрежу јавне (насељске) канализације;
- носиоци пројеката и оператери који испуштају отпадне воде чији ниво загађења прелази одредбе прописане Правилником, морају градити своја интерна постројења/уређаје за пречишћавање отпадних вода (предтретман технолошких отпадних вода).

Ради одрживог коришћења подземних вода као природног ресурса обавезно је: утврђивање и разврставање резерви минералних сировина - подземних вода у категорије и класе, израду елабората о резервама подземних вода, вођење евиденције о стању резерви подземних вода и приказивање података геолошких истраживања. Коришћење подземних вода као природног ресурса, мора бити у складу са:

- условима заштите природе по којима се врше геолошка истраживања;
- одобрењем за детаљна хидрогеолошка истраживања;
- елаборатима о утврђеним резервама и квалитету подземних вода и овереним билансним резервама подземних вода.

Носилац пројекта је у обавези да припреми сву законом прописану документацију и да исходује сагласности за коришћење подземних вода на обавезну документацију у процесу издавања сагласности. Документација обухвата: границу простора ресурса подземних вода; решење о утврђеним и овереним резервама ресурса подземне воде; пројекат коришћења - експлоатације ресурса подземних вода у налазишту; акт органа надлежног за послове урбанизма општине Бољевац, о усаглашености коришћења подземне воде са просторним и урбанистичким плановима; процену утицаја на животну средину за коришћење ресурса подземне воде; водне услове и друго у складу са законом

Заштита земљишта и управљање отпадом

Систем управљања земљиштем и заштита земљишта заснива се на принципима: заштите функција земљишта, заустављања деградације земљишта, обнављања деградираних земљишта и интеграције мера заштите земљишта у друге секторске политике.

Систем заштите земљишног простора и његово одрживо коришћење остварује се мерама системског праћења квалитета земљишта, и обухвата: праћење индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и спровођење ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани људским активностима.

Граничне вредности - одређивање нивоа концентрација опасних и штетних материја у земљишту врши се према SRPS стандардним методама или стандардним методама EU, USA или Русије. Референтне и интервентне вредности концентрација опасних и штетних материја у земљишту и подземној води прописане су у складу са холандским стандардима (циљне и интервентне вредности за ремедијацију).

Земљиште на подручју плана је релативно очувано од загађења и већим делом погодно за производњу здраве хране. Ради заштите и спречавања неповољног утицаја на квалитет земљишта утврђене су планске поставке и прописане следеће мере:

- спроводити заштиту пољопривредног земљишта 1.-3. бонитетне класе, у алувионима, долињским проширењима и на нагибима до 20°, од непотребног изузимања из пољопривреде за грађевинске сврхе - Мере заштите од непланске и бесправне изградње могу се применити кроз израду просторно планске и урбанистичке документације, којом се дефинишу будући начини коришћења и уређења земљишта; кроз израду шумско-привредних и аграрних основа који дефинишу програме уређења и коришћења пољопривредног и шумског земљишта;
- избегавати фрагментацију пољопривредног земљишта и смањити коришћење квалитетног земљишта у непољопривредне сврхе (пренамену обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне намене усмерити на земљишта изнад V катастарске класе, а изузеци и евентуална пренамена обрадивог пољопривредног земљишта од I-V катастарске класе ће се обављати у складу са Законом о пољопривредном земљишту);
- подстицати органско - биолошку пољопривреду уз помоћ информација и едукацијом;
- предност дати традиционалним пољопривредним гранама које имају повољне услове за производњу и доприносе очувању еколошке равнотеже;
- спроводити заштиту најпродуктивнијег пољопривредног земљишта од плављења (услед екстремних водостаја и изливања река), регулацијом речних токова;
- одговарајућим мерама у пољопривреди свести употребу хемијских средстава на нужни минимум, обезбедити контролисану примену агрохемијских средстава у пољопривреди кроз усмеравање стручних знања о коришћењу хемијских производа у пољопривреди - Мере заштите од фертилних средстава која се употребљавају у пољопривреди треба да се спроводе вршењем контроле и састава средстава уз смањење хемијских и већу примену природних фертилних средстава;
- спречити одлагање комуналног отпада на за то непредвиђеним местима, посебно на плодном пољопривредном земљишту;
- рекултивисати све просторе на којима је завршена експлоатација минералних сировина;
- обезбедити чишћење свих дивљих депонија и спречити њихово обнављање;
- спроводити заштиту земљишта од осталих облика загађивања која ће се обезбедити спровођењем мера заштите ваздуха и воде од загађивања, одговарајућим третманом отпадака из насеља и производних објеката на Националном стратегијом одређеној регионалној депонији на територији града Зајечара и др.; посебно спречити одлагање комуналног отпада на за то непредвиђеним местима, посебно на плодном пољопривредном земљишту;
- спроводити рационалну изградњу канализационе мреже с уређајима за пречишћавање отпадних вода; и
- смањити ризике од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафтних деривата и опасних хемикалија и израдити План заштите од удеса у већим привредним објектима.

Са аспекта одрживог коришћења природних ресурса обавезно је поштовање законских прописа и процедуре према којима надлежни орган не може издати одобрење за коришћење природних ресурса или добара без сагласности на пројекат који садржи мере заштите и санације животне средине, а сагласност, којом се утврђује испуњеност услова и мера одрживог коришћења природних ресурса и добара и заштите животне средине у току и после престанка обављања активности даје ресорно Министарство.

Ради заштите земљишта од загађења, као и ремедијације земљишта спроводити следеће мере и активности:

- обавезно је планирање и спровођење превентивних мера заштите приликом коришћења земљишта за делатности за које се очекује да ће знатно оштетити функције земљишта;
- носилац пројекта/оператер (или други облици својине), при свакој промени власништва, је у обавези да спроводе процену стања животне средине и одређивање одговорности за загађење животне средине;
- носилац пројекта/оператер (продавац или купац) је у обавези да изради извештај о стању земљишта, а за сваку трансакцију земљишта, на коме се дешава или се дешавала потенцијално загађујућа активност;
- носилац пројекта/оператер, потенцијални загађивач или његов правни следбеник, обавезан је да отклони узрок загађења и последице директног или индиректног загађења животне средине и сноси укупне трошкове, који укључују трошкове ризика по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животnoj средини;
- носилац пројекта/оператер, потенцијални загађивач у обавези је да изради извештај о стању земљишта;
- извештај о стању земљишта мора бити издат од стране стручне организације, акредитоване за узорковање и испитивање земљишта и воде према SRPS, ISO/IEC 17025 стандарду;
- извештај о стању земљишта мора да садржи историјску основу локације, која је доступна из службених евиденција, хемијске анализе за одређивање концентрације опасних материја у земљишту, ограничене у првом реду на материје које су повезане са активношћу на локацији, а које могу довести до контаминације, нивое концентрација опасних материја које имају утицај на стварање значајног ризика по људско здравље и животну средину, ниво контаминације радионуклидима;
- носилац пројекта/оператер који деградира животну средину дужан је да изврши ремедијацију или санацију деградиране животне средине, у складу са пројектима санације и ремедијације на које ресорно Министарство даје сагласност;
- програм ремедијације мора садржати: идентификацију контаминираниог подручја, начин уклањања опасних материја са контаминираних локација (деконтаминација), начин спречавања ширења материја опасних по животну средину у дужем периоду, утврђен програм мониторинга медијума животне средине, ограничавање коришћења загађене локације (рок);
- за локацију за коју је потребно извршити ремедијацију, потребно је детаљно истраживање и успостављање мониторинга до завршетка ремедијације;
- пројекат ремедијације и ремедијационог поступка, у складу са врстом и типом загађења, мора садржати: поређења могућих варијантних решења у погледу ремедијационог поступка и разлога за избор најповољнијег, опис

планираних активности у погледу ремедијацијаног поступка (физички, хемијски, биолошки третман или комбинација ових поступака), односно њихове технолошке и друге карактеристике, приказ врста и потребне количине енергије и енергетна, воде, сировина, потребног материјала за реализацију пројекта, методологије третирања свих врста отпадних материја из ремедијационог поступка (прерада, рециклажа, одлагање), приказ утицаја на животну средину изабраног пројектног ремедијацијаног поступка.

Ради заштите продуктивног земљишта поштовати критеријуме и принципе одрживог коришћења пољопривредног и шумског земљишта и спроводити следеће мере:

- обавезно је пошумљављење еродираних терена и терена отвореног вегетационог склопа;
- забрањена је неконтролисана (чиста) сеча, прореда, отварање вегетацијског склопа и скидања шумског покривача;
- повећање степена шумовитости до оптималног, пошумљавање еродираних и осталих деградираних и девастираних шумских и осталих типова земљишта;
- регулација водотокова у циљу заштите од спирања и неповратног губитка педолошког слоја земљишта;
- на нагибима од 5% нема ограничења коришћења продуктивног земљишта у пољопривредно-продуктивне сврхе;
- на нагибима од 5-10% могу се гајити ратарске и воћарске културе;
- на нагибима 10-12% на присојним странама, могу се гајити воћарске културе, а на осојним травне површине;
- на земљиштима чији је биљни покривач девастиран или деградиран, а која се не користе за пољопривреду и шумарство, подиже се вегетација у складу са станишним условима терена;
- очување плодности и поправљање бонитета, еколошко газдовање и унапређивање пољопривредних површина;
- забрана, ограничење и прописивање услова за делатности које могу загадити земљиште;
- успостављање система перманентне контроле стања, квалитета и плодности земљишта у зонама интензивне пољопривредне производње;
- очување и унапређење постојећих природних и подизање вештачких вегетацијских покривача (пољозаштитних и шумских појаса, забрана, шумских фрагмента, живица) и пољопривредним зонама око насеља;
- усвајање програма контроле квалитета пољопривредног земљишта;
- регулација водотокова (посебно бујичарских) и спровођење мера заштите од поплава;
- антиерозионим радовима, пре свега пошумљавањем, спречавати и сузбијати ерозију земљишта у угроженим зонама, теренима и локацијама;
- за наводњавање користити воду која испуњава стандарде за коришћење воде у пољопривреди и за производњу хране;
- усвајање програма перманентне едукације и промовисање правилне примене агротехничких мера у пољопривреди;
- забрањено је коришћење биоцидних производа у пољопривреди који могу довести до промена основних карактеристика земљишта;
- у заштитном појасу од 10 m између границе пољопривредних парцела и обале водотока није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива.

Евакуација **чврстог отпада** и одржавање мањих депонија, тј. санација сметлишта не одвија се на задовољавајућем нивоу, а третман индустријског и опасног отпада не врши се у складу са законском регулативом.

Према Стратегији управљања отпадом у Републици Србији, као и Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031.године („Службени гласник РС”, број 12/2022), општина Бољевац припада Регионалном центру за управљање комуналним отпадом у Халову (територија јединице локалне самоуправе Град Зајечар) и отпад ће се организовано одвозити на ову депонију.

Заштита од буке

Заштита животне средине од буке за подручје општине Бољевац подразумева: планирање мера и услова заштите од буке у животној средини, мерење буке у животној средини, израду стратешке карте буке, слободан приступ информацијама о стању буке у животној средини.

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Највиши дозвољени нивои буке изражени А - пондерисани нивоом у dB(A) у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/2010), приказани су у табели која следи у којој се даје приказ прописаних граничних вредности индикатора буке у животној средини.

Табела 42: Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору, према намени простора

Зоне	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољашње буке dB(A)	
		За дан и вече	За ноћ
I	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови	50	40
II	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45

III	Чисто стамбена подручја	55	45
IV	Пословно-стамбена подручја, трговинско - стамбена подручја, децја игралишта	60	50
V	Градски центар, занатска, трговачка, административно - управна зона са становима, зоне дуж аутопутева и магистралних саобраћајница	65	55
VI	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без становања	На граници зоне бука не сме прелазити нивоа у зони са којом се граничи	

* индикатор буке је акустичка величина којом се описује бука у животној средини и изражава се у dB(A)

Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче из свих извора буке на некој конкретној посматраној локацији. При процени буке водити рачуна о синергијском деловању са осталим околним изворима буке.

Емитовање буке из других објеката не сме прекорачити законске норме дефинисане Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/2010). Такође, Правилима уређења овог Просторног плана, на нивоу урбанистичких уређајних основа за насеља, дефинисана је заузетост сваке парцеле под зеленим површинама, што такође доприноси смањивању евентуално негативних утицаја повишеног нивоа буке у животној средини. Посебно се истиче обавеза формирања зеленог заштитног појаса дуж дуж саобраћајница.

На подручју општине Бољевац као општа мера заштите становништва од буке у животној средини истиче се одређивање акустичних зона у складу са наменом простора и граничним вредностима индикатора буке у тим зонама, а уобичајеним зонирањем се одређују:

- *тихе зоне*: заштићене целине и зоне са прописаним граничним вредностима од 50 dB(A) у току дана и 45 dB(A) у току ноћи у којима је забрањена употреба извора буке који могу повисити ниво буке;
- *остале зоне*: са мерама за отклањање извора буке и мерама заштите од буке.

Општински центар Бољевац - детаљно акустично зонирање општинског центра мора се извршити на нивоу Плана генералне регулације насеља Бољевац. Генерално се дефинишу:

- *тихе зоне*: зоне индивидуалног становања, зоне и локације спорта и рекреације и зеленила, локације вртића и школских објеката и комплекса, туристичке зоне и локације, локације објеката здравства;
- *остале зоне*: индустријске зоне, комплекси и локације, зоне вишепородичног и индивидуалног становања са привређивањем, појасеви државних путева и градских саобраћајница.

Остало подручје – чини мрежа насеља, инфраструктурни коридори, пољопривредно земљиште и шуме. Акустичним зонирањем вредноване су:

- *тихе зоне*: комплекси, локације и објекти јавно-социјалне инфраструктуре (образовање, децја заштита, амбуланта, терени за спорт и рекреацију), зоне индивидуалног становања ниских густина, излетничко-туристичке зоне и локације;
- *остале зоне*: зоне насеља у грађевинском подручју, објекти и комплекси и локације привређивања, индустријске, радне и комуналне зоне, експлоатационе површине, коридори државних путева у којима се морају примењивати мере за спречавање и отклањање буке и мере заштите од утицаја буке на окружење са посебним мерама заштите према и у непосредном окружењу тихих зона.

Поред акустичког зонирања територије општине, у остале конкретне обавезе јединице локалне самоуправе спадају: одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Недозвољени нивои и негативни ефекти буке могу се очекивати у подручјима дуж државних путева првог и другог реда. Појасеви и зоне дуж саобраћајних коридора и градских саобраћајница су зоне у којима се примењују техничке и/или биолошке мере заштите од буке према окружењу и тихим зонама посебно дуж државних путева I и II реда, на деоницама кроз насељене зоне, уколико прорачуни оптерећености буком или мерења буке то покажу за потребним.

Закључује се да, с обзиром да планско подручје сада није угрожено повећаним нивоом комуналне буке, **планске поставке и основне мере заштите** од њеног неповољног дејства односе се на унапређење саобраћајне матрице градског подручја, ради повећања проточности возила у ужем градском центру, као и постављање одговарајућих заштитних појасева зеленила између планираних привредних објеката који могу произвести буку већег интензитета и постојећих стамбених објеката. Приликом изградње планираних саобраћајница и новог државног пута IB реда, осим обавезе изградње потребних конструкција за заштиту од буке (према одговарајућим проправачуницама кроз техничку докуменацију), као препорука се налаже и успостављање заштитног појаса од минимум 20 m према тихим зонама, у коме се препоручује формирање заштитног зеленила (аутохтоне дрвене врсте густих крошњи) ради акустичне заштите угрожених објеката.

Смањењу буке од саобраћаја у насељима спроводити кроз примену одредница овог Просторног плана које се односе на унапређење саобраћајне мреже, изналажење и реализацију архитектонских, грађевинских и хортикултурних решења, на простору између саобраћајнице и околних објеката. Оне се такође односе на и успостављање оптималне и функционалне саобраћајне мреже са обезбеђивањем потребних профила, регулисање питања железничког саобраћаја, модернизацију

горњег строја и слично.

Поред интервенција на постојећим саобраћајницама и зонама уз њих, израду техничке документације за нове саобраћајне системе и изградњу ових објеката, неопходно је пратити пројектовање и примену адекватних мера заштите од буке и вибрација, како на самом објекту, тако и у његовој околини, како би се штетни утицаји саобраћаја који се овим системима одвија, свели на законом прихватљиве оквире.

Заштита од притиска који бука врши на животну средину и људе подразумева опште и посебне мере, чијом применом се доприноси унапређењу стања у окружењу, а односе се пре свега на следеће:

- при изради техничке документације обезбедити да се за изградњу коловозног застора користи материјал који ће смањити ниво буке и вибрација;
- приликом изградње саобраћајница користити материјале који апсорбују буку;
- на саобраћајницама у стамбеним зонама, зонама туристичко-бањског комплекса и дечјих игралишта одговарајућим пројектовањем саобраћајница успорити кретања возила;
- дуж прометних саобраћајница, по потреби, на деоницама поред зона становања, рекреативних површина предвидети звучне баријере (природне или вештачке);
- при пројектовању, односно изградњи објеката намењених становању, а нарочито ако је део објекта намењен пословању, односно делатностима, као и објеката или њихових делова у зони утицаја фреквентних саобраћајница, обавезна је примена техничких услова и мера звучне заштите помоћу којих ће се бука у стамбеним просторијама свести на дозвољени ниво, а у складу са Техничким условима за пројектовање и грађење зграда (Акустика у зградарству) СРПС У.Ј6.201:1990;
- при одређивању могућих намена делова и просторија објеката у зонама становања и пословања у њима водити рачуна о нивоу буке које исти могу да генеришу;
- сви инфраструктурни и други објекти који могу бити генератори буке, морају се извести према стандардима који обезбеђују да се бука не чује изван датог објекта;
- предузимати и остале мере из домена организације и регулисања саобраћаја које се предлажу за смањење притиска на квалитет ваздуха, с обзиром да те мере имају позитивне ефекте и на емисију буке.

Конкретне мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/2021). Ради смањења загађивања буком могуће је спровести следећу заштиту:

- на самом извору буке: техничко - технолошким решењима на уређајима који производе буку, као и учесталом строгим техничком контролом рада моторних и шинских возила и применом важећих прописа;
- на путу од извора буке до пријемника:
- -подизањем заштитних зидова типа екрана око извора буке, при чему се посебно наглашава потреба спровођења ове заштитне мере у зонама постојећих државних путева, као и општинских саобраћајница, у складу, како са прорачунима нивоа буке који се јављају у појасу са обе стране саобраћајнице, тако и са важећим прописима и стандардима за поједине градске зоне и објекте;
- -реконструкцијом саобраћајне мреже на планском подручју (при чему примарни задатак представља изградња и реконструкција улица које су у саставу општинских и државних путева);
- -новим урбанистичко-архитектонским и грађевинским решењима уз одговарајућа хортикултурна решења у стамбеним и радним зонама (а нарочито у деловима зона где су оне у непосредној близини или се додирују);
- на месту пријема звука: ефикасним архитектонским и грађевинским решењима (правилном локацијом извора буке, добрим избором грађевинских материјала слабе звучне проводљивости као и оних који имају повећану апсорпцију звука; при пројектовању објеката спровести одређивање правилног распореда просторија за спавање на страни куће која није окренута директно ка путу или другом извору буке, као и увођење боље звучне изолације при пројектовању и градњи стамбених објеката.

Начине заштите и објекте за заштиту од буке и вибрација уз објекте, а поготово уз саобраћајнице, одређивати још у фази пројектовања, при чему водити рачуна да растиње и шибље не смеју угрозити подземне инсталације. С обзиром да оваква вегетација не пружа значајну заштиту од буке, као ефикасна мера предлажу се, на деоницама где се кроз процену утицаја покаже да је потребно, постављање заштитних конструкција типа екрана.

Посебне мере заштите становништва од буке у животној средини:

Планови, пројекти и програми, за које је прописан поступак стратешке процене утицаја и/или поступак процене утицаја пројеката на животну средину, морају садржати процену нивоа буке и мере заштите од буке у животној средини.

Носиоци пројеката/оператери који у обављању привредне делатности емитују буку, одговорни су за сваку активност којом се проузрокује изложеност буци изнад прописаних граничних вредности. Носиоци пројеката/оператери који обављањем делатности утичу или могу утицати на изложеност буци, дужни су да:

- обезбеде учешће у трошковима заштите од буке у животној средини у оквиру инвестиционих, текућих и производних трошкова;
- обезбеде праћење утицаја својих делатности на нивое и интензитете буке у животној средини;
- обезбеде спровођење одговарајућих мера заштите од буке;
- спроведу мере звучне заштите при пројектовању, грађењу и реконструкцији објеката саобраћајне инфраструктуре, индустријских објеката, стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката;
- спроведу услове и мере којима се штетни ефекти буке могу спречити, смањити или отклонити (у поступку процене утицаја пројеката на животну средину вреднују се могући непосредни и посредни штетни ефекти буке на

животну средину и здравље становништва и утврђују се услови и мере којима се штетни ефекти буке могу спрешити, смањити или отклонити);

- спроведу мере заштите од буке у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине, као услов за рад постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола;
- у поступку техничког прегледа за остале објекте мора се утврдити испуњеност услова и мера заштите од буке односно звучне заштите;
- да на прописан начин обезбеде мерење буке, израду извештаја о мерењу буке и сноси трошкове мерења буке у зони утицаја (мерење буке у животној средини обавља организација овлашћена од стране ресорног Министарства).

Заштита живог света

Заштита вегетације, посебно шумске и животињског света спроводиће се перманентно како кроз израду одговарајуће документације, тако и кроз спровођење активности планираних посебним документима које треба донети у складу са законом (основе газдовања шумама, ловне и пољопривредне основе, као и урбанистички планови за поједина насеља и зоне у којима се планирају непољопривредне активности).

Републички прописи о шумама и шумском земљишту представљају добро полазиште за дефинисање општих и посебних мера заштите шумске вегетације (у смислу њеног узгоја, одржавања, забране пустошења, промене намене и режима коришћења итд).

Због заштите планског подручја од штетног дејства бујичних токова и ерозије, заштита вегетације је неопходна на ширем простору у оквиру сливних подручја водотокова који протичу кроз планско подручје.

Због комплексног значаја очувања вегетације, посебно се наводе принципи коришћења и заштите простора у целини који предвиђају следеће:

1. Кроз израду планске документације нижег реда и спровођење просторног плана намене планирати тако да се очувају шуме и шумско земљиште као добро од општег интереса.
2. Посебно обратити пажњу да се граница грађевинског подручја не шири на рачун шума и шумског земљишта.
3. Ради очувања шума забрањено је следеће:
 - сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
 - самовољно заузимање шума;
 - уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
 - одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 m од руба шуме,
 - изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа;
 - предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме;
 - одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме.

Због комплексног значаја очувања вегетације, посебно се наводе опште мере за заштиту шумске вегетације које предвиђају следеће:

- контрола сече уз обавезно одабирање и обележавање стабала у складу са упутствима из основа газдовања шумама;
- забрана промене намене и режима коришћења шуме и шумског земљишта која није у складу са основом газдовања шумама и овим Просторним планом;
- забрана пустошења, крчења и сече која није одобрена као редован вид обнављања шума (сеча ретких стабала, подбељивање стабала, паша и брст коза, ширење, сакупљање шушња и маховине и слично, активности које могу угрозити шуму), при чему је чиста сеча забрањена Законом; контролисана испаша у шумама може да се врши само уз дозволу сопственика, односно корисника пума, који може издати дозволу само ако су паша, брст или жирење предвиђени плановима газдовања шумама и ако шума није у фази обнављања;
- забрана сече четинарских стабала;
- забрана неконтролисаног сакупљања шумских плодова и лековитог биља;
- контролисана испаша у шумама;
- гајење само оних врста дивљачи и у оном броју који не омета правилно газдовање шумом.

Планским мерама ће се обезбедити заштита живог света кроз:

- заштиту при извођењу грађевинских радова;
- контролисану примену хемијских препарата и паљења вегетације;
- планско организовање лова, риболова и ловног туризма и контрола криволова који може угрозити природну равнотежу и довести до истребљења појединих врста – са једне стране, као и до неконтролисаног повећања других врста, односно до ремећења ланаца исхране;
- посебне мере заштите треба предузети ради омогућавања кретања животиња на правцима који су пресечени путем, у циљу стварања услова за несметан пролазак животињских врста; у том смислу пројектовати подвожњаке за животиње, тзв. „еколошке коридоре“;
- неопходно је планирати сађење оних врста које су отпорније на емисије негативног дејства загађеног ваздуха дуж путева;
- постојећа и планирана вегетација у насељима (дрвореди, скверови, гробља, парковске и друге уређене зелене површине, као и вегетација на обалама река) такође захтева адекватну заштиту и одржавање (посебно због загађености ваздуха и неконтролисаног одлагања смећа који штетно утичу на развој биљних врста); због тога она треба да буде правилно одабрана и одржавана, како би у потпуности остварила своје санитарне, хигијенске,

пејзажно - архитектонске и друге мелиоративне улоге.

Заштита и одрживо коришћење рибљег фонда - у циљу заштите и очувања рибљег фонда, обавезна је: примена начела ефикасности и одрживог коришћења обновљивих природних ресурса, адекватно планирање коришћења рибљег фонда, контрола и праћење стопе риболова како се не би угрозила обновљивост рибљег фонда као природног ресурса. Мерама заштите и одрживог коришћења рибљег фонда прописује се:

- обавеза је да се установи рибарско подручје, по претходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе;
- обавеза је да се одреде границе и намена рибарског подручја у погледу врсте риболова који се на њему обавља (привредни и/или рекреативни);
- управљач (корисник) рибарског подручја је у обавези да донесе програм управљања рибарским подручјем и прибави сагласност на исти;
- у циљу одрживог коришћења рибљег фонда, управљач, програмом управљања рибарским подручјем и посебним актом може ограничити или забранити рекреативни риболов (употребу појединих алата, опреме и средстава уз сагласност Министра);
- обавезно је прибављање дозволе за обављање привредног и рекреативног риболова риболова;
- управљач рибарског подручја је у обавези да прати и спроводи мере заштите и очувања рибљег фонда, изврши обележавање рибарског подручја, изврши категорисање риболовне воде, одреди поједине делове рибарског подручја за мрест и развиће риба (рибља плодишта и сл.), контролише забране, ловостај, спровођење променених режима риболова, спасавање рибе из поплавлених подручја, организује и спроводи едукацију риболоваца, као и да контролише обављање привредног и спортског риболова.

Заштита од јонизујућег и нејонизујућег зрачења

Заштита од зрачења спроводиће се уз примену законских и подзаконских мера заштите којима се спречава угрожавање животне средине и здравље људи од дејства зрачења која потичу од јонизујућих и нејонизујућих извора и отклањају последица емисија које извори зрачења емитују или могу да емитују.

Уколико током примене овог Просторног плана дође до измена законске регулативе и подзаконских аката, примењиваће се у тренутку спровођења важећа регулатива.

Заштита од јонизујућег зрачења

На планском подручју нема постојећих нити је дозвољено постављање нових извора јонизујућег зрачења.

Заштита од нејонизујућег зрачења

Заштита од нејонизујућих зрачења – обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

Извори нејонизујућих зрачења од посебног интереса су стационарни и мобилни извори електромагнетног зрачења који могу да буду опасни по здравље људи, чије електромагнетно поље у зони повећане осетљивости, достиже 10% износа референтне, граничне вредности прописане за ту фреквенцију према Правилнику о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 104/2009).

Зоне повећане осетљивости су зоне становања, зоне и локације у којима се особе могу задржавати и 24 сата дневно (школе, домови, предшколске установе, породилишта, болнице, туристички објекти, дечја игралишта, површине неизграђених парцела планиране за наведене намене (у складу са препорукама Светске здравствене организације).

Општина Бољевац је у обавези да врши инспекцијски надзор над изворима нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Мера заштите од нејонизујућег зрачења је да се приликом планирања и реализације обезбеде одстојања у складу са законским прописима, унутар којих није дозвољено планирање и изградња објеката за дужи боравак људи, тј. не планирати намене попут становања, спорта, рекреације, јавних установа социјалне и здравствене заштите и сличних делатности које подразумевају дужи боравак људи.

Припрема за изградњу, постављање и употребу нових извора нејонизујућег зрачења, односно реконструкцију постојећих извора нејонизујућих зрачења, врши се уз:

- прибављање услова и мера заштите животне средине које издаје надлежни орган у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;
- процену утицаја на животну средину у поступку који спроводи надлежни орган пре издавања грађевинске дозволе за нову изградњу, односно постављање и употребу у складу са прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

У поступку издавања услова и мера заштите животне средине, односно одлучивања о потреби процене утицаја на животну средину корисник извора нејонизујућег зрачења од посебног интереса подноси надлежном органу стручну оцену оптерећења животне средине као доказ да тај извор неће својим радом довести до прекорачења прописаних граничних вредности.

Посебне мере заштите од нејонизујућих зрачења за оператера, који је у обавези да:

- примени мере и испуњава услове за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- примени поступак процене утицаја на животну средину и изради процену утицаја на животну средину, у складу са Законом;
- води прописану евиденцију;
- обезбеди испитивање зрачења извора нејонизујућих зрачења у животној средини;

- у року обавести надлежни орган о ванредном догађају;
- спроводи све мере заштите од нејонизујућих зрачења.

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва, електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 16/2025), а нарочито:

- одговарајућим техничким и оперативним мерама обезбедити да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима, и то: вредност јачине електричног поља (E) не прелази 2 kV/m, а вредност густине магнетског флуksа (B) не прелази 40 μ T;
- трансформаторске станице у оквиру објеката не планирати уз стамбени простор (дечије, спаваће, дневне собе и сл), односно канцеларијски простор намењен дужем боравку људи, већ уз техничке просторије, оставе и слично.

Приликом постављања објеката трафо станица и уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније, поштовати прописана удаљења.

Базне станице мобилне телефоније

Базне станице мобилне телефоније - за услове простирања електромагнетних таласа, морају се испоштовати: техничке мере и захтеви, мере безбедности и заштите здравља људи, мере безбедности животне средине.

Избор локације за постављање базне станице мобилне телефоније, са еколошког аспекта, мора бити у складу са смерницама, мерама и условима: стратешке процене утицаја плана (или секторских програма), процене утицаја на животну средину пројекта, заштите од нејонизујућих зрачења.

Опште мере заштите од штетног дејства електромагнетних таласа базне станице мобилне телефоније при избору локације, спроводе се постављањем:

- на стубовима висине 20-36 m;
- на највишим објектима који доминирају околином;
- на фасадама објеката (панелне базне станице које покривају одређену микролокацију, а покретне базне станице се монтирају за време одржавања разних скупова, концерата и сл.).

Ради заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено планирање и постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима дечијих вртића, школа и простора дечијих игралишта.

Минимална потребна удаљеност базних станица мобилне телефоније од објеката дечијих вртића, школа и простора дечијих игралишта, односно ивице парцеле дечијег вртића и дечијих игралишта, не може бити мања од 50,0 m.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније у зонама повећане осетљивости, могу се постављати на стамбеним и другим објектима на антенским стубовима под условом да:

- висинска разлика између базе антене и тла износи најмање 15 m;
- удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу износи најмање 30 m;
- удаљеност антенског система базне станице и стамбених објеката у окружењу може бити мања од 30 m, искључиво када је висинска разлика између базе антене и кровне површине објекта у окружењу износи најмање 10m.

При избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:

- могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл.;
- неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, избегавати просторе излетишта, заштићена природна добра, заштићене културно-историјске целине, парковске површине и слично.

Инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу за заштиту животне средине који ће утврдити потребу израде Студије о процени утицаја.

Посебне мере заштите – у зависности од типа и карактеристика објекта који се гради, посебно се морају примењивати следеће мере заштите:

- објекте не постављати унутар друге зоне опасности од пожара у близини отворених складишта лако испарљивих, запаљивих и експлозивних материја без одговарајуће заштите и прибављених услова, односно сагласности надлежног органа противпожарне заштите;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе;
- ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе;
- обавезно је постављање оgrade око базне станице и антенског стуба а на огради поставити табле на којима је исписано упозорење да се не сме прилазити антенском стубу;
- антенски систем базне станице се мора пројектовати тако да се у главном снопу зрачења антене не налазе антенски системи других комерцијалних или професионалних уређаја, као ни сами уређаји, што се постиже оптималним избором висине антене, као и правилним избором позиције антенског система на смом објекту;
- отпадне материје које се јаве током изградње објеката базних станица, приступних путева, довођења електричне енергије и слично, морају се уклонити преко овлашћеног комуналног предузећа;
- након изградње, односно постављања објекта који садржи извор нејонизујућег зрачења, а пре издавања дозволе за почетак рада или употребне дозволе, обавезно се мора извршити прво испитивање, односно мерење нивоа

- електромагнетног поља у околини извора;
- за потребе првог испитивања оператер може извор електромагнетног поља пустити у пробни рад у периоду не дужем од 30 дана, а за телекомуникационе објекте мерења може извршити у оквиру техничког прегледа;
- орган надлежан за издавање употребне дозволе за објекат који садржи извор нејонизујућег зрачења од посебног интереса, може пустити у рад тај извор ако је мерењем утврђено да ниво електромагнетног поља не прекорачује прописане граничне вредности и да изграђени, односно постављени објекат неће својим радом угрожавати животну средину;
- ако се периодичним испитивањем, систематским испитивањем или мерењем извршеним по налогу инспектора за заштиту животне средине, утврди да је у околини једног или више извора измерен ниво електромагнетног поља изнад прописаних граничних вредности, надлежни орган може кориснику наложити ограничење у погледу употребе, реконструкцију или затварање објекта до задовољавања прописаних граничних вредности;
- реконструкција се обавља технички и оперативно изведивим мерама у року од највише годину дана од дана када је наложена реконструкција извора од стране надлежне инспекције за заштиту животне средине.

Оператер је у обавези да спроведе мере и услове заштите животне средине, које се односе на: опасност од директног додира делова који су под сталним напоном; опасност од директног додира проводљивих делова који не припадају струјном колу; опасност од пожара и експлозија; статички електрицитет услед рада уређаја; опасност од утицаја берилијум оксида; атмосферски електрицитет; нестанак напона у мрежи; недовољну осветљеност просторија; неопрезно руковање; опасност при раду на висини (монтирање антена на антенским стубовима); механичка оштећења; утицај прашине, влаге и воде.

2.1.4.2. Заштита уређење и унапређење предела, природних вредности и културних добара

Заштита, уређење и унапређење природних добара и предела

Заштита природе и предела обухвата:

- заштиту, очување и унапређење биолошке, геолошке и предеоне разноврсности на подручју општине Бољевац;
- одрживо коришћење и управљање природним добрима и ресурсима;
- унапређење стања нарушених делова природе;
- дугорочно очување природних екосистема, природних предела и природне равнотеже.

Према Решењу Министарства заштите животне средине 000794329 2024 14850 004 007 501 100 од 10.4.2024. године на територији општине Бољевац налазе се заштићена природна добра, као и добра за која је покренут поступак заштите код надлежног Министарства заштите животне средине:

- Део Специјалног резервата природе „Ртањ” - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС”, број 18/2019), заштићено подручје I категорије, (режим заштите I, II и III степена) се простире на подручју општине Бољевац (КО Луково, Илино, Мирово и Рујиште) и Сокобања
- Специјални резерват природе „Мала Јасенова глава” - Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава” („Службени гласник РС”, број 14/2014), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
- Део Споменика природе „Лазарев Кањон” - Уредба о заштити споменика природе „Лазарев кањон” („Службени гласник РС”, број 16/2000), заштићено подручје II категорије (режим заштите II степена);
- Споменик природе „Боговинска пећина” - Одлука о заштити споменика природе „Боговинска пећина” (Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-1/5 од 21.02.2008.године), заштићено подручје III категорије (режим заштите II степена);
- Део Националног парка „Кучај - Бељаница”, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена). (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 5.12.2022. године);
- Део Парка природе „Кучај - Бељаница”, заштићено подручје I категорије (режим заштите I, II и III степена), (Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 30.7.2020. године).

Поред наведених природних добара на простору општине Бољевац простиру се и еколошки значајна подручја, подручја међународне еколошке мреже Натура 2000, а регистроване су и бројне строго заштићене врсте и заштићене врсте флоре и фауне, као и бројни спелеолошки и морфолошки објекти на крашком терену који има значајно распрострањење.

У складу са чланом 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 — исправка, 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/2021) акт о условима заштите природе за националне паркове и заштићена подручја I и II категорије које проглашава Влада издаје министарство надлежно за послове заштите животне средине, по претходно прибављеној стручној основи надлежног Завода. У наредном приказу, с обзиром на велики просторни обухват и вредности простора дају се детаљно прописане забране и ограничења по режимима заштите за заштићена природна добра и природна добра у поступку проглашења заштите од стране надлежног Министарства заштите животне средине за која се примењују одредбе Закона о заштити природе и Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, бр. 31/2012), и то:

Члан 35. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 — исправка, 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/2021)

На заштићеном подручју успостављају се следећи режими заштите:

- 1) I степена,
- 2) II степена и/или
- 3) III степена.

Режим заштите I степена – строга заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са изворним или мало измењеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Режим заштите I степена:

- 1) забрањује коришћење природних ресурса и изградњу објеката;
- 2) ограничава радове и активности на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, као и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава билијних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност Министарства.

Режим заштите II степена – активна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја и посебно вредним пределима и објектима геонаслеђа.

У II степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација, екосистема, обележја предела и објеката геонаслеђа, обављати традиционалне делатности и ограничено користити природни ресурси на одржив и строго контролисан начин.

Режим заштите II степена:

- 1) забрањује изградњу индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, рафинерија нафте, као и објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, термоелектрана и ветрогенератора, хидроелектрана и других хидротехничких објеката за захватање и транспорт воде за потребе изградње и рада хидроелектрана, лука и робно-трговинских центара, аеродрома, услужних складишта, магацина и хладњача, викендица и других породичних објеката за одмор, експлоатацију минералних сировина, тресета и материјала речних корита и језера, преоравање природних травњака, привредни риболов, уношење инвазивних алохтоних врста, изградњу објеката за рециклажу и спаљивање отпада и образовање депонија отпада;
- 2) ограничава регулацију и преграђивање водотока на објекте за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава, мелиорационе и друге хидротехничке радове, изградњу соларних електрана и електрана на био-гас, објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутичког туризма и туристичке инфраструктуре и уређење јавних скијалишта, изградњу објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, стамбених и економских објеката пољопривредних газдинстава, традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе, изградњу рибњака, објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи, риболов, лов, сакупљање гљива, дивљих билијних и животињских врста, газдовање шумама и шумским земљиштем, формирање шумских и пољопривредних монокултура, уношење врста страних за дивљи билијни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје и примену хемијских средстава.

Режим заштите III степена – проактивна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

У III степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

Режим заштите III степена:

- 1) забрањује изградњу рафинерија нафте и објеката хемијске индустрије, металуршких и термоенергетских објеката, хидроелектрана и других хидротехничких објеката за захватање и транспорт воде за потребе изградње и рада хидроелектрана, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса, уношење инвазивних алохтоних врста и образовање депонија;
- 2) ограничава изградњу других индустријских и енергетских објеката, (електрана на био гас, соларних електрана и ветрогенератора), објеката за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава, асфалтних база, објеката туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурних објеката, складишта индустријске робе и грађевинског материјала, викендица, експлоатацију и примарну прераду минералних сировина, образовање објеката за управљање отпадом, изградњу насеља и ширење њихових грађевинских подручја, лов и риболов, формирање шумских и пољопривредних монокултура, примену хемијских средстава и друге радове и активности који могу имати значајан неповољан утицај на природне и друге вредности заштићеног подручја.

Режими заштите и границе делова заштићеног подручја са различитим режимима заштите утврђују се актом о проглашењу заштићеног подручја на основу студије заштите.

Режим заштитне зоне заштићеног подручја забрањује и ограничава радове и активности за које се (у поступку утврђеним законом и другим прописима) утврди да могу имати значајан неповољан утицај на биолошку разноврсност, вредности геонаслеђа и предела тог заштићеног подручја.

Влада ближе прописује режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени.

У националном парку могу се, у складу са посебним законом, забранити радови и активности који су режимима заштите из овог члана ограничени.

Изузетно од забрана прописаних овим чланом, може се дозволити реконструкција хидроелектрана изграђених у складу са прописима.

Министарство издаје у року 15 дана од дана подношења захтева надлежног органа, мишљење о изградњи хидроелектране у заштићеном подручју која се у складу са законом који уређује коришћење обновљивих извора сматра пројектом од јавног и општег интереса, односно о пројектима од посебног или националног значаја за Републику Србију.

Забране и ограничења прописана овим чланом не односе се на активности и радове које реализује Министарство одбране и Војска Србије за потребе одбране.

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „РТАЊ“

(Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС”, број 18/2019)

У складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС, бр. 18/2019), Специфичан рељеф са купастим врхом Шиљак и врло стрмим падинама, крашким рељефом са дубоким јамама и различитим облицима краса у источној Србији, ставља се под заштиту и проглашава заштићеним подручјем изузетног значаја, односно I категорије, као Специјални резерват природе „Ртањ” (у даљем тексту: Специјални резерват природе „Ртањ”).

Специјални резерват природе „Ртањ” обухвата истоимени планински масив који припада источној Србији, односно југозападни део Карпатско-балканског планинског система, а административно припада општинама Сокобања и Бољевац.

Специјални резерват природе „Ртањ” износи 4.997,17 ha, од чега је 3.013,53 ha (60,30%) у државном власништву, 1.983,63 ha (39,70%) у приватном власништву, од чега је I степеном обухваћено 6,08%, II степеном 35,62% и III степеном 58,30% укупне површине подручја Специјалног резервата природе „Ртањ”. Управљач је ЈП „Србијашуме”.

На подручју Специјалног резервата природе „Ртањ”, утврђују се режими заштите I, II и III степена.

Режим заштите I степена, укупне површине 303,76 ha, односно 6,08%, површине Специјалног резервата природе „Ртањ”, обухвата простор који је ограничен спољним границама шумских одељења ГЈ „Ртањ” Шумске управе Бољевац. Режим заштите II степена, укупне површине 1.780,34 ha, односно 35,62% површине Специјалног резервата природе „Ртањ”, обухвата следеће локалитете:

1) „Кусак – Ледничка страна”, површина овог локалитета износи 483,47 ha и обухвата КО Врмца, К.О. Мужинац и КО Мирово;

2) „Гола планина – Костадиновица”, површина овог локалитета износи 1.296, 87 ha и обухвата КО Мужинац и КО Шарбановац.

Режим заштите III степена, укупне површине 2.913,06 ha, односно 58,30% површине Специјалног резервата природе „Ртањ”, обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите I и II степена.

Специјални резерват природе „Ртањ” ставља се под заштиту како би се: очували унутрашњи котлински басени (кривовирски, боговинско-сумраковачки и сокобањски басен), као и тектонски хорст Ртња са делом Голе планине и површи јужне падине Ртња према Констадиновици; очувао морфоструктурни рељеф (планински гребен Кусак-Големи врх (1.405 m) са кречњачком пирамидом Шиљком (1.570 m)); очувале најстарије стене у оквиру старијег палеозоика, седименти силура и девона, серија доломита и доломитичних кречњака; очувало 14 спелеолошких објеката (две пећине, десет јама, два објекта одговарају јамско-пећинском типу) и значајније хидрогеолошке појаве (Мировско врело, Луковско врело, врело Мрљиш, Илинско врело и друга мања); очувале шумске заједнице реликтог карактера (мешовита шумска заједница јеле и букве), термофилне шуме и шибљаци храстовог појаса, мезофилне букове и буково-јелове шуме, сладуново-церове шуме и развијене вегетације шибљака; очувала фитоценоза *Ceterach-Ramondetum serbicae*, ендемична врста љубичице (*Viola grisebachiana*) са камеником (*Saxifraga paniculata*), као и ксерофилни типови зеластих вегетације (пашњаци, ливаде и камењари), власуља (*Festuca valesiaca*) и едификаторска врста стеноендемична ртањска метвица (*Nepeta rtanjensis*); очувало 644 таксона из групе васкуларних биљака, таксони сврстани у 72 фамилије виших биљака.

На подручју Ртња идентификовано је: 11 строго заштићених врста (српска рамонда (*Ramonda serbica*), ртањска метвица (*Nepeta rtanjensis*), каћунак (*Orchis coriophora*), каћун (*Orchis militaris*), мушки божур (*Paeonia mascula*), алпска павит (*Clematis alpina*), планинска саса (*Pulsatilla montana*), кохова линцура (*Gentiana acaulis*)), представници водоземаца (даждевњак (*Salamandra salamandra*), обични мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), планински мрмољак (*Ichtyosaura alpestris*), жутотрби мукач (*Bombina variegata*), шумска жаба (*Rana dalmatina*), велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*), грчка жаба (*Rana graeca*), гаталинка (*Hyla arborea*), велика крастава жаба (*Bufo bufo*), зелена крастава жаба (*Pseudepidale viridis*)); представници гмизаваца (копнена корњача (*Eurolistiodon hermanni*), слепић (*Anguis fragilis*), кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), зидни гуштер (*Podarcis muralis*), степски смук (*Dolichophis caspius*), смукуља (*Coronella austriaca*), ескулапов смук (*Zamenis longissimus*), белоушка (*Natrix natrix*), рибарица (*Natrix tessellate*), поскок (*Vipera ammodytes*)); представници фауне (евидентирано 89 врста птица, од

којих су 83 врсте гнездарице, 28 врста сисара, три врсте слепих мишева, из реда бубоједа присутни су: јеж (*Erinaceus europaeus*), кртица (*Talpa europaea*) и шумска ровчица (*Sorex araneus*), од глодара жутогрли миш (*Apodemus flavicollis*) и риђа шумска волухарица (*Clethrionomys glareolus*).

Режим заштите I степена – обухват, прописане забране и ограничења

На територији општине Бољевац, према предметној Уредби, у Режиму заштите I степена налазе се површине на северној падини Ртањ. Режим заштите I степена, укупне површине 303.76 ha, односно 6,08%, површине Специјалног резервата природе „Ртањ”, обухвата простор који је ограничен спољним границама шумских одељења ГЈ „Ртањ” Шумске управе Бољевац. Опис границе режима I степена заштите почиње у КО Мирово на тромеђи кат. парц. бр. 6108/1, 6116/2 и 6165, што је најсевернија тачка локалитета. Од те тачке граница у правцу југоистока прати југозападну границу кат. парц. број 6116/2 до тромеђе кат. парц. бр. 6116/2, 6165 и 6166, одакле скреће на југ западном границом кат. парц. број 6166 до њене најзападније тачке са координатама: Y=7572376,47 X=4849229,33 из које сече кат. парц. број 6165 у правцу тачке са координатама: Y=7572364,83 X=4849140,43 што је најсевернија тачка кат. парц. број 6167, чијом источном границом наставља до тачке са координатама: Y=7572394,70 X=4848 915,97. Из те тачке граница у правцу југа сече кат. парц. бр. 6165 и 6168 у КО Мирово по тачкама са координатама: Y=7572396,58 X=4848871,61; Y=7572 374,35 X=4848 797,53; Y=7572 376,47 X=4848 690,63; Y=7572 372,24 X=4848 649,36; Y=7572 377,53 X=4848 536,12; Y=7572 363,77 X=4848 472,62; Y=7572 351,07 X=4848 374,19 до капеле на врху Шиљак, односно до међе кат. парц. број 6168 у КО Мирово и кат. парц. број 9 у КО Мужинац, што је међа наведених катастарских општина, али и општина Бољевац и Сокобања. Одатле граница локалитета у правцу запада прати границу општина, односно границу катастарских општина Мирово и Мужинац, Мирово и Врмца и Врмца и Луково до тачке са координатама: Y=7568710,74 X=4847 596,50. Од те тачке граница сече кат. парц. број 5990 у КО Луково у правцу северозапада по тачкама са координатама: Y=7568669,92 X=4847665,77; Y=7568634,99 X=4847730,46; Y=7568530,21 X=4847947,95; Y=7568515,13 X=4847991,60 и Y=7568468,30 X=4848124,16 из које скреће на исток и пратећи тачке са координатама: Y=7568519,90 X=4848150,35; Y=7568698,89 X=4848219,81; Y=7568897,32 X=4848222,19; Y=7568970,35 X=4848232,51; Y=7568990,99 X=4848240,84; Y=7569037,03 X=4848263,07 стиже до тачке на међи кат. парц. бр. 5990 и 4920/1 у КО Луково са координатама: Y=7569042,98 X=4848301,56 из које у правцу североистока прати међу тих парцела до тромеђе кат. парц. бр. 5990 и 4920/1 у КО Луково и 6108/1 у КО Мирово. Од те тромеђе граница кроз КО Мирово истим правцем прати северну границу парцеле 6165 до почетне тачке описа граница локалитета.

На подручју Специјалног резервата природе „Ртањ”, на површинама на којима је утврђен **режим заштите I степена** спроводи се строга заштита, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и забрана које се односе на режим заштите II и III степена, у режиму заштите I степена забрањује се, и:

- 1) сви радови и активности, осим научних истраживања и строго контролисаних активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема;
- 2) коришћење природних ресурса;
- 3) изградња објеката.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану (бројно, временски и просторно) посету искључиво ради стручне едукације;
- 3) обележавање граница;
- 4) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Режим заштите II степена – обухват, прописане забране и ограничења

На територији општине Бољевац, према предметној Уредби, у оквиру којег се налазе делови локалитета:

- 1) Локалитет „Кусак – Ледничка страна“, укупне површина 483,47 ha од које локалитет простира на територији општине Бољевац (део КО Мирово), као и на територији општине Соко Бања (делови КО Врмца и КО Мужинац); Граница локалитета дефинисана је катастарским поделама и преломним тачкама. Опис границе почиње у најсевернијој тачки описа локалитета на међи кат. парц. бр. 6165 и 6168 у КО Мирово са координатама: Y=7572374,81 X=4848774,33 која се налази на међи режима I и II степена заштите. Из те тачке граница у правцу истока прати међу кат. парц. бр. 6165 и 6168 до тачке са координатама Y=7572625,61 X=4848698,33 из које сече кат. парц. број 6168 у правцу најзападније тачке кат. парц. број 6169 чијом јужном границом наставља до њене најјужније тачке, одакле сече кат. парц. број 6168 у правцу тачке на међи кат. парц. бр. 6168 и 6170 са координатама: Y=7572925,91 X=4848596,47. Од те тачке граница прати јужну границу кат. парц. број 6170 до њене најисточније тачке из које сече кат. парц. број 6168 у правцу тачке на међи кат. парц. бр. 6168 и 6171 са координатама: Y=7573157,42 X=4848620,28, а затим наставља северном и источном границом кат. парц. број 6168 до границе КО Мирово и КО Мужинац, односно до границе општина Бољевац и Сокобања. Од те тачке граница у правцу запада прати јужне границе кат. парц. бр. 8 и 1 у КО Мужинац, а затим истим правцем кроз КО Врмца прати јужне границе кат. парц. бр. 1, 141, 1480, 195, 198, 199, 200, 202, поново 1480, 203 и 204 до њене најзападније тачке из које сече кат. парц. број 1480 у правцу полигона тачке 490, односно до тачке на међи кат. парц. бр. 1480 и 207/1 са координатама: Y=7568699,98 и X=4848640,00. Од те тачке граница у правцу североистока прати северозападну границу кат. парц. број 1480 до међе КО Врмца и КО Луково, што

је и граница подручја режима I и II степена заштите коју даље у правцу истока прати до почетне тачке описа локалитета.

- Д) Локалитет „Гола планина – Костадиновица“, укупне површина 1.296,87 ха, од које локалитет простире на територији општине Соко Бања (делови КО Мужинац и КО Шарбановац), као и на територији општине Бољевац (делови КО Рујиште); Граница локалитета дефинисана је катастарским поделама и преломним тачкама. . Опис границе почиње из најсеверније тачке, са тромеђе катастарских општина Мужинац, Мирово и Шарбановац, одакле у правцу истока и југоистока прати границе КО Шарбановац и КО Мирово, КО Шарбановац и КО Илино и КО Шарбановац и КО Рујиште до тромеђе кат. парц. бр. 20 и 35 у КО Шарбановац и кат. парц. број 1 у КО Рујиште из које сече кат. парц. број 1 у КО Рујиште преко тачке са координатама: Y=7576164,69 и X=4845584,56 до најзападније тачке кат. парц. број 29 у КО Рујиште. Од те тачке граница прати спољну границу природног добра до тромеђе кат. парц. бр. 12522, 1649/2 и 213 у КО Шарбановац, где скреће ка северу пратећи западне границе кат. парц. бр. 213, 341, 345, 346, поново 213 до тромеђе кат. парц. бр. 213, 497 и 498. Из те тромеђе граница у правцу југозапада прати југоисточне границе кат. парц. бр. 498, 493, 492, 484, 483, 482 и 481, а затим скреће на север западним границама кат. парц. бр. 481, 474, 472, 471, 470, 469, 468, 467, 466, 465, 464 и 463 до тромеђе кат. парц. бр. 213, 463 и 462. Од те тромеђе граница сече парцелу 213 по тачкама са координатама: Y=7572632,10 X=4843880,31; Y=7572668,62 X=4844012,46; Y=7572703,14 X=4844133,51; Y=7572737,67 X=4844261,70; Y=7572777,36 X=4844406,56; Y=7572820,22 X=4844560,55 која се налази на међи кат. парц. бр. 213 и 160. Из те тачке граница у правцу севера прати западне границе кат. парц. бр. 160, 219, 217, 216, поново 160, 158, 157, 156, 78, 205, 204 и поново 78 до међе КО Шарбановац и КО Мужинац коју у правцу севера прати до почетне тачке описа локалитета.

На подручју Специјалног резервата природе „Ртањ“, на површинама на којима је утврђен **режим заштите II степена** спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности, које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и забрана које се односе на режим заштите III степена, у режиму заштите II степена забрањује се, и:

- 1) измена морфологије терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке и хидролошке карактеристике подручја;
- 2) чиста сеча шума која није планирана као редован вид обнављања шума, осим у случајевима дефинисаним законом;
- 3) каптирање извора, осим за снабдевање водом локалног становништва водом за пиће;
- 4) слободно испуштање отпадних и загађујућих вода у водотоке;
- 5) изградња септичких јама пропусног типа и свако испуштање отпадних и осочних вода у водоток и земљиште;
- 6) постављање (укуцавање) табли и других обавештења на стаблима;
- 7) уништавање и сакупљање строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста;
- 8) уништавање гнезда птица.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) активности на извођењу хитних и неопходних санационих шумских радова након акцидентних ситуација приликом ветролома, ветроизвала, пожара, каламитета инсеката и слично, уз услове Завода за заштиту природе Србије;
- 2) газдовање шумама и шумским земљиштима у складу са плановима и основама газдовања шумама, а којима се обезбеђује одржавање постојећих шумских екосистема и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама;
- 3) примену одговарајућих биолошких мера против фитопатолошких и ентомолошких обољења шума;
- 4) паљење ватре, на местима одређеним за ту намену;
- 5) активности везане за унапређење популација ретких и угрожених биљних и животињских врста;
- 6) контролисано сакупљање лековитог биља;
- 7) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- 8) спровођење активности у оквиру научноистраживачких радова и праћење природних процеса;
- 9) спровођење одговарајућих мера противпожарне и противерозионе заштите;
- 10) изградњу стамбених, економских објеката и објеката пољопривредних газдинстава у рејону постојећих насеља;
- 11) ловство на санитарни лов дивљачи, заштиту и унапређивање популација дивљачи у ловишту и мере на унапређивању станишта дивљачи, у складу са планским актима из области ловства.

Режим заштите III степена – обухват, прописане забране и ограничења

На територији општине Бољевац, према предметној Уредби, Режим заштите III степена обухвата Специјалног резервата природе „Ртањ“, обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите I и II степена.

На подручју Специјалног резервата природе „Ртањ“, на површинама на којима је утврђен **режим заштите III степена**, спроводи се проактивна заштита, где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

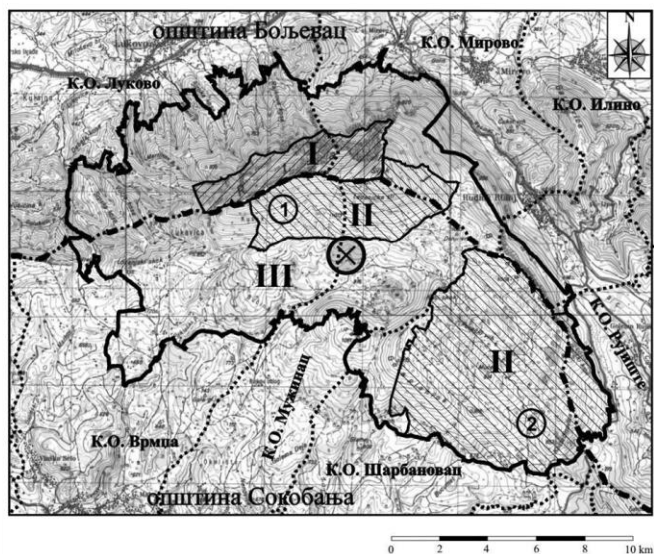
Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, на површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, забрањује се, и:

- 1) изградња хидротехничких објеката (брана – акумулација), као и изградња хидроелектрана на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју;
- 2) извођење активности које могу довести до оштећења или деградације објеката геонаслеђа;

- 3) узимање фосилоносних материјала са геолошких профила;
- 4) узнемиравање фауне и сакупљање јаја;
- 5) неконтролисано порибљавање Врмџанског језера;
- 6) уништавање и сакупљање строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста;
- 7) уношење инвазивних и алохтоних врста.

Радови и активности ограничавају се на отварање нових мајдана техничког камена унутар заштићеног подручја, само ако се материјал таквих или сличних карактеристика не може наћи на подручју изван граница заштићеног подручја, или је исти привременог карактера просторно и временски строго ограничен, а користи се за побољшање услова живота локалне заједнице (изградња и одржавање локалних саобраћајница, шумских путева и сл.).

Специјални резерват природе „Ртањ”

Легенда:

	централна тачка СРП „Ртањ” Y = 7 571 534; X = 4 846 625	
	режим I степена заштите	
	режим II степена заштите Кусак	
	режим II степена заштите Гола планина	
		граница општина
		граница катастарских општина
		граница СРП „Ртањ”

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „МАЛА ЈАСЕНОВА ГЛАВА“

(Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Службени гласник РС”, број 116/2014)

У складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Службени гласник РС, бр. 116/2014), подручје „Мала јасенова глава”, део шумског комплекса јужног Кучаја у источном делу Србије, проглашава се заштићеним подручјем II категорије, регионалног, односно великог значаја, као Специјални резерват природе „Мала јасенова глава” (у даљем тексту: Специјални резерват природе „Мала јасенова глава”).

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава” ставља се под заштиту да би се очувала незнатно измењена полидоминантна, реликтна шумска заједница букве (*Fagus moesiaca* L.) и тисе (*Taxus baccata* L.) и очувала тиса, терцијерни реликт, стара средњеевропска-кавкаска врста од националног и међународног значаја, која на овом подручју представља једну од најбоље очуваних заједница у Републици Србији.

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава” се налази на територији општине Бољевац, односно катастарске општине Криви Вир и износи 6,30 ха.

Заштићено подручје је у државној својини и управљач је ЈП „Србијашуме“.

На целом подручју Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава” установљава се режим заштите II степена.

Режим заштите II степена – обухват, прописане забране и ограничења

Заштићено подручје обухваћено је границама одсека (а) у одељењу 27. и одсека (е) у одељењу 25. Газдинске јединице „Честобродница” и припада катастарској општини Криви Вид, део катастарске парцеле број 7972

На подручју Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава”, на површинама на којима је утврђен **режим заштите II степена** спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

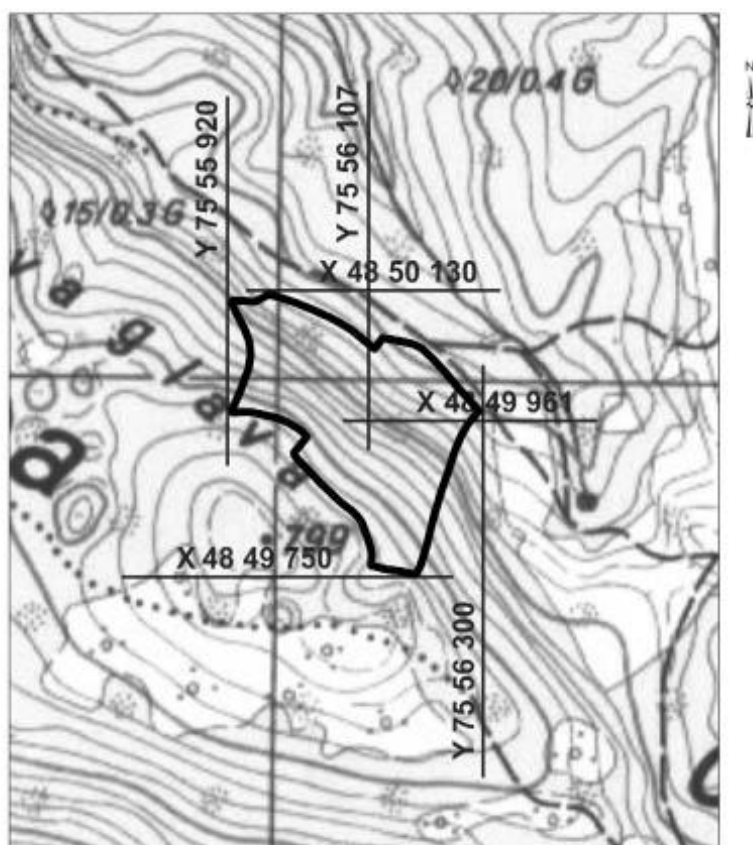
Осим забране радова и активности, које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и забрана које се односе на режим заштите III степена, у режиму заштите II степена забрањује се, и:

- 1) брање и уништавање биљака;
- 2) узнемиравање, хватање и убијање животиња;
- 3) одношење стеље, лисника и земљишта;
- 4) ложење ватре;
- 5) изградња објеката туристичког смештаја, угоститељства, туристичке инфраструктуре или објеката у традиционалном стилу;
- 6) изградња објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, стамбених и економских објеката пољопривредних и шумских газдинстава;
- 7) коришћење камена, глине и другог материјала;
- 8) изградња објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и ситне дивљачи;
- 9) формирање шумских и пољопривредних монокултура.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) уклањање конкурентне вегетације у делу шуме где густо жбуње не дозвољава или успорава развој подмлатка тисе (мере усредсређене на постизање стабилне структуре) уз услове заштите природе;
- 2) мере газдовања шумама и шумским земљиштем утврђеним у плановима и основама газдовања шумама којима се обезбеђује жељена састојинска структура, постиже очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста;
- 3) постављање информативних табли за презентацију заштићеног подручја;
- 4) сакупљање гљива и лековитих биљних врста у складу са одредбама акта који регулише стављање под контролу коришћења и промета дивље флоре;
- 5) примену хемијских средстава само уколико није могуће применити биолошка средства за сузбијање патогених гљива и штетних инсеката уз сагласност министарства надлежног за заштиту биља.

Положај Специјалног резервата природе "Мала јасенова глава"

извор података:
Топографска карта 1:25 000, лист Алексинац 532-1-4
ЛЕГЕНДА:

- Граница природног добра
- Контурне координате у
Гаус-Кригеровој координатној мрежи:
x- 48 49 750 - 48 50 130 y- 75 55 920 - 75 56 300
- Централна тачка у
Гаус-Кригеровој координатној мрежи:
x- 48 49 961 y- 75 56 107

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ „ЛАЗАРЕВ КАЊОН“

(Уредба о проглашењу Споменика природе „Лазарев кањон“ („Службени гласник РС”, број 16/2000)

У складу са Уредбом о проглашењу Споменика природе „Лазарев кањон“ („Службени гласник РС, бр. 16/2000), Део сливног подручја Лазареве реке и планине Малиник ставља се под заштиту као природно добро од изузетног значаја заштите као споменик природе и сврстава у I категорију (у даљем тексту: споменик природе „Лазарев кањон”).

Споменик природе „Лазарев кањон” одликује се јединственим сплетом кречњачких кањонских долина импозантних димензија и изразитих морфолошких одлика, бројним и веома значајним спелеолошким објектима, интересантним појавама и процесима крашке циркулације вода, изузетном флористичком и фитоценолошком разноврсношћу, богатим и разноврсним животињским светом и изванредном предеоном разноликошћу и лепотом.

Споменик природе „Лазарев кањон” је на подручју општина Бор и Бољевац, површине 1.755,00 ха од чега је у државној и друштвеној својини 1.165,20 ха, а у приватној 590,30 ха. На подручју општине Бор, у катастарским општинама Злот I и Злот II је 1.176,00 ха, а на подручју општине Бољевац, у катастарској општини Подгорац I, 579,20 ха заштићене површине.

Управљач је ЈП „Србијашуме”.

Специјални резерват природе „Мала јасенова глава” се налази на територији општине Бољевац, односно катастарске општине Криви Вир и износи 6,30 ха.

Заштићено подручје је у државној својини и управљач је ЈП „Србијашуме”.

На целом подручју Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава” установљава се режим заштите II степена.

Режим заштите II степена – обухват, прописане забране и ограничења

Граница почиње на територији општине Бор, на десној обали Злотске реке, на граници КО Злот II и Злот V и иде дуж ове границе ивицом парцеле бр. 15, пресеца пут Злот–Бељевина, наставља путем к.п. бр. 8414/4 дуж ивице парцела 14, 13, 12, 11, 10, прелази у КО Злот II настављајући поменутим путем дуж ивице парцела 4375, 4374, 4363, 4362, 4357, напушта пут и скреће према југозападу ивицама парцела 4357, 4358, 4352, 4353, 4350 и 4346, излази на шумски пут к.п. бр. 8428 и иде путем ивицама парцеле 4056, затим сече парцелу 4052 дуж границе одељења 153 ГЈ „Злотске шуме”, излази на пут к.п. бр. 8414 и иде према западу овим путем спољном границом одељења 153, а затим одељења 152, ивицом парцеле 4052, наставља путем к.п. бр. 8416, ивицом одељења 152 и парцеле 4052 све до потока Микуљ, скреће према северозападу левом ивицом кањона Микуља дуж ивице парцеле 8408, спушта се и пресеца корито Микуља и парцелу 5025, скреће према југозападу дуж парцеле 5221, а затим према југоистоку дуж парцела 5221, 5252, 5223, истим правцем сече парцелу 5218, наставља ивицама парцела 5217, 5213, 5211, 5209, 5207, 5189/1 и 5189/2, излази на пут к.п. бр. 8439, скреће према западу тим путем дуж ивица парцела 5180, 5178, 5177, 5176, 5431, 5439, 5440, 5441/1, 5441/2, 5452, 5453, 5454, 5459, 5478, 4576, 5475, 5474, 5473, напушта пут и скреће према југоистоку дуж парцела 4373 и 5471 до корита Ваља Демизлок (к.п. бр. 8466), иде речним коритом дуж парцеле 5470, пресеца корито и прелази на територију општине Бољевац, КО Подгорац I, иде према југу путем к.п. бр. 270 до завршетка тог пута, наставља ивицама парцела 340, 341, 370, 422, излази на сеоски пут к.п. бр. 7577 и иде тим путем све до корита потока Веј, иде низводно овим коритом до ушћа потока Кеј к.п. бр. 2561, затим наставља према истоку узводно тим потоком, наставља према североистоку дуж ивице парцела 2156, 2149, 2146, 2394, 2392, 2393, 2387, 2402, 2403, 2404, излази на шумски пут к.п. бр. 7585, скреће према југоистоку тим путем, напушта тај пут и скреће према истоку дуж парцела 2475, излази на шумски пут к.п. бр. 7591, скреће према северу путем до границе одељења 10. ГЈ „Малиник” иде према истоку границом овог одељења до тригометра 1158 мнв на Великом Малинику секући парцелу бр. 16, спушта се са В. Малиника границом одељења 13 секући парцелу бр. 16, прелази територију општине Бор, КО Злот II, и иде генерално према североистоку дуж граница одељења 14, 17, 18, 19 и 20 секући парцелу 5090 и 5089, излази на шумски пут к.п. бр. 8449, иде путем до завршетка одељења 20, скреће према северу ивицом тог одељења дуж парцеле 5088, наставља према североистоку ивицама парцела 5053, скреће према истоку границом одељења 1. дуж парцела 5056 и 4726/1, скреће према северу дуж ивице те парцеле, наставља према североистоку сеоским путем к.п. бр. 8437, напушта пут и скреће прво према истоку а онда северу дуж ивице парцеле 4721, скреће поново према истоку а онда према северу дуж парцела 4694, 4695 и 4713 и долази до границе КО Злот II и КО Злот V, иде према истоку дуж те границе ивицама парцела у КО Злот V бр. 233, 232, 231, 230, 234, 235, 238, 242/1, 242/2, 244, 245, 246, 259, 262, 265, 264, поново 265, скреће према северу и дуж парцеле 266 излази на пут Злот–Бељевина, иде путем дуж парцеле 217, наставља путем ка истоку дуж ове парцеле, скреће према југоистоку парцелом 215 и 216, иде према истоку дуж парцела 216 и 213, затим воденичким јазом и дуж парцеле 153 излази на обалу Злотске реке а затим коритом ове реке иде узводно до почетне тачке на граници КО Злот II и КО Злот V.

На територији општине Бољевац, налазе се следеће катастарске парцеле:

КО Подгорац I: 16/део, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34/део, 34/део, 35, 36, 37, 38, 40/део, 40/део, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 48, 49, 50, 51/део, 51/део, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 63, 64/1, 64/2, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97/1, 97/2, 97/2, 97/2, 97/3, 97/3, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104/део, 104/део, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132/1, 132/2, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166/1, 166/2, 167, 168, 169/1, 169/2, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183/1, 183/2, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203/1, 203/2, 204,

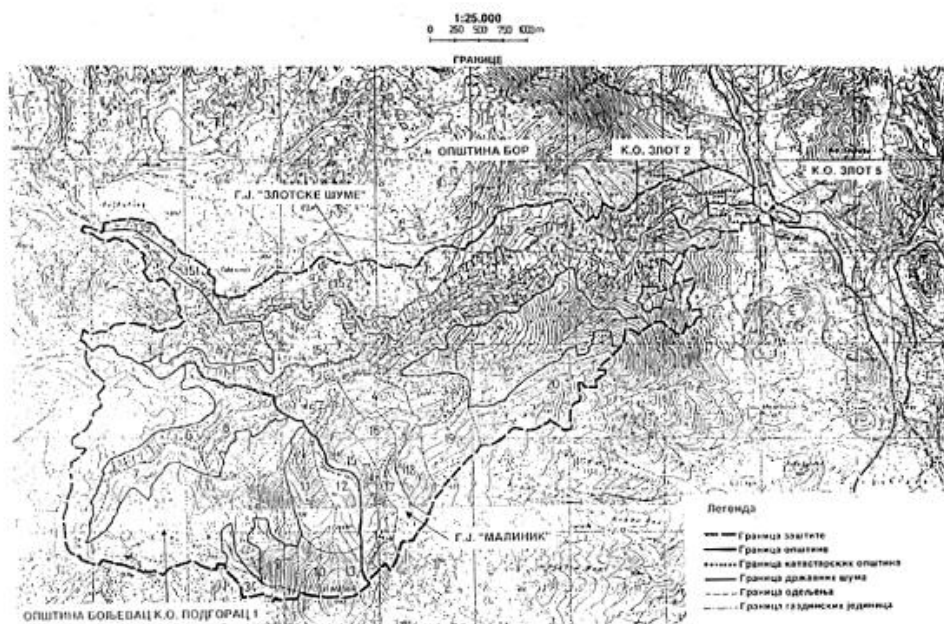
205, 206, 207, 208, 209, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 291, 220, 338, 339, 340/1, 340/2, 341, 342, 342, 343, 344, 345, 346/1, 346/2, 347/1, 347/2, 348, 349, 350, 351/део, 351/део, 352/део, 352/део, 352/део, 352/део, 353, 354/1, 354/2, 355/1, 355/2, 356, 357, 358, 359/1, 359/2, 360/1, 360/2, 360/2, 361/део, 361/део, 361/део, 362, 363, 364/1, 364/2, 363, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372/део, 372/део, 372/део, 373/10/део, 373/10/део, 373/20/део, 374/део, 374/део, 375, 376, 377, 378, 379, 380/1, 380/2, 381, 382, 382, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 392/1, 392/2, 393/1, 393/2, 394, 395, 396, 396, 397, 398, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094/1, 2094/2, 2094/3, 2095/1, 2095/2, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2118/1, 2118/2, 2118/3, 2118/4, 2119/1, 2119/2, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126/1, 2126/2, 2129/1, 2129/2, 2130/1, 2130/2, 2131, 2132, 2133/1, 2133/2, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2387/1, 2387/2, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2398/1, 2399, 2400, 2401, 2101, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2441, 244/1, 2442/2, 2442/3, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455/1, 2455/2, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460/1, 2460/2, 2460/3, 2461/1, 2461/2, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493/1, 2493/2, 2494, 2495, 2496, 2497, 7556/део, 7557, 7561/део, 7576, 7577, 7588, 7591, 7630/део, 7631, 7632 укупне површине 579,20 ха.

На споменику природе „Лазарев кањон” установљава се режим заштите II степена којим се

1. Забрањује:

- 1) експлоатација минералних сировина, укључујући и шљунак, песак и глину и отварање позајмишта камена и дробине, као и одлагање наведених материјала на заштићеном подручју;
- 2) градња индустријских објеката за потребе експлоатације и прераде дрвета и масовне сточарске производње;
- 3) градња стамбених и викенд објеката, осим стамбених и пратећих економских објеката у оквиру постојећих домаћинстава и грађевинских парцела;
- 4) градња привремених или сталних сточарских објеката на државном, друштвеном и заједничком (сеоском) земљишту;
- 5) постављање нових надземних и подземних објеката електро-енергетске мреже високог напона и надземних водова разводне електро и телефонске мреже;
- 6) изградња нових јавних путева;
- 7) каптирање извора и одвођење воде, осим коришћења Злотног врела у постојећем режиму;
- 8) примена хемијских средстава и вештачких ђубрива на природним ливадама, пашњацима и шумским површинама;
- 9) преоравање природних ливада и пашњака;
- 10) испаша на земљишту у државној својини и прогон стоке осим за те намене одређеним коридорима;
- 11) чиста сеча и крчење шума и кресање лисника;
- 12) лов дивљачи, осим за потребе одржавања здравственог стања и бројности популације дивокозе;
- 13) садња или засејавање биљних врста које не припадају природној, самониклој вегетацији подручја Кучаја, осим пољопривредних култура на постојећим обрадивим површинама;
- 14) сакупљање и коришћење биљних и животињских врста заштићених као природне реткости;
- 15) пролазак без дозволе кроз Лазарев кањон и кањоне притока Лазареве реке;
- 16) улазак у Лазареву пећину, пећину Верњицицу и у остале спелеолошке објекте без пратње овлашћених лица, истраживање и извођење радова у њима и њиховој околини без дозволе;
- 17) депоновање смећа, отпада и продуката дозвољених шумских радова и нерегулисано одлагање смећа и природног ђубрива у оквиру пољопривредних домаћинстава;

2. Обезбеђује: заштита и праћење стања ретких врста биљака и животиња; очување популација заштићених врста; примена мера у газдовању шумама којима се осигурава побољшање стања шумских екосистема, очување репрезентативних шумских састојина и флористичке и фаунистичке разноврсности уз реинтродукцију врста за које подручје Лазаревог кањона представља аутохтоно станиште; научна истраживања; активности образовања; уређење, опремање и коришћење простора за туристичко-рекреативне активности на начин којим се неће угрозити посебне природне вредности и реткости и предеони лик заштићеног природног добра; коришћење пољопривредног земљишта на усталини, традиционални начин; обнављање објеката сезонских сточарских станишта и воденица у традиционалном архитектонско-грађевинском стилу и обнављање и одржавање пољских и шумских путева.

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ
ЛАЗАРЕВ КАЊОН**СПОМЕНИК ПРИРОДЕ „БОГОВИНСКА ПЕЋИНА”**

(Одлука о заштити споменика природе „Боговинска пећина“ - Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-I/5 од 21.02.2008.године)

У складу са Одлуком о заштити споменика природе „Боговинска пећина“ (Одлука СО Бољевац, број 06-1/08-I/5 од 21.02.2008.године, подручје Боговинске пећине и околине, заштићено је као заштићено подручје III категорије (режим заштите II степена);

Споменик природе „Боговинска пећина“ је, по морфологији, хоризонталан подземни облик карстног рељефа са каналима у три етаже, дужине је око 6000 метара, дуго је била најдужа пећина у Србији. Настала је еруптивним и корозивним радом подземног речног тока, ставља се под заштиту ради очувања сложеног и разгранатог пећинског система који је због својих морфолошких и хидролошких карактеристика, представља јединствен подземни облик карстног рељефа у три етаже. Састоји се из главно, дугачког и пространог, типично ерозивног канала и мањих бочних канала. Кроз пећину периодично тече пећинска река која истиче на улазу тако да пећина, хидролошки, представља повремено врело. У дубљим деловима пећине присутне су различите форме пећинског накита, сталактита, сталагмита, хелактила, арагонитских и калпитних кристала.

Својом проходношћу од око 6000 м, очуваношћу у изворном облику, етажном распореду канала, обиљем разних подземних појава и размерама депоноване сипе, Боговинска пећина је једна од значајнијих пећина Србији.

Пећински канал је повремено хидролошки активан. Кроз пећину тече и повремени ток који истиче на улазу, тако да пећина, хидролошки, представља повремено врело. Велики део канала Боговинске пећине су репрезентативни примери ерозивних канала. Дубљи делови пећине обилују пећинским накитом. На целом заштићеном подручју успостављен је режим заштите II степена.

Управљање заштићеним Спомеником природе „Боговинска пећина“ поверено је Туристичкој организацији општине Бољевац.

Режим заштите II степена – обухват, прописане забране и ограничења

Споменик природе „Боговинска пећина” налази се у Источној Србији, на јужном ободу масива Јужни Кучај, на територији општине Бољевац, атар села Боговина. Обухвата површину од 14,49.84 ха, на следећим КП: 4397/2 4398, 4399. 4400/1, 4400/2, 4401, 4402, 4403, 4404, 4405, 4407, 4408, 4409, 4410. 4411, 4412, 4413, 4414, 4415, 4416, 4417, 4418, 4419/2, 4436/2/део, 4717, 4718. Од тога је у приватном власништву 12 парцела на 10.94,93ха. а у јавно-државном 14 парцела на 3.54.91 ха.

На подручју Споменика природе „Боговинска пећина”, на површинама на којима је утврђен **режим заштите II степена**

1) *Забрањује се:*

у пећини:

- улазак у пећину без одговарајуће сагласности и пратње Стараоца;
- ломљење, изношење или на други начин оштећивање пећинског накита;
- извођење активности (радова) унутар пећине који могу пореметити природни хидраулички режим периодског тока;
- хватање, убијање или узнемиравање пећинске фауне (слепих мишева и ентомофауне;
- све друге активности унутар пећине које на било који начин могу угрозити њене темељне и све друге вредности;

на заштићеном подручју ван пећине:

- експлоатација и примарна предконцентрација минералних сировина;
- изградња стамбених и викенд објеката и објеката за потребе пољопривредне и индустријске производње на простору који се ставља под заштиту;
- земљани, грађевински, шумарски и други радови који могу неповољно утицати на амбијенталне одлике простора који се ставља под заштиту,
- нарушавања морфологије пећинских улаза или деградирање унутрашњости пећине;
- регулациони и други радови на Боговинској реци и понору, који могу трајно или привремено пореметити или променити природни хидролошки режим овог система;
- каптажни радови.

Радови који нису забрањени, као и радови ван простора који се ставља под заштиту за које се основано претпоставља да могу имати штетне последице за заштићени споменик природе, подлежу процедури обезбеђења анализе утицаја и добијања сагласности и дозвола складу са законом. Изречене забране и наведена процедира не односе се на постојећи начин коришћења пољопривредног земљишта.

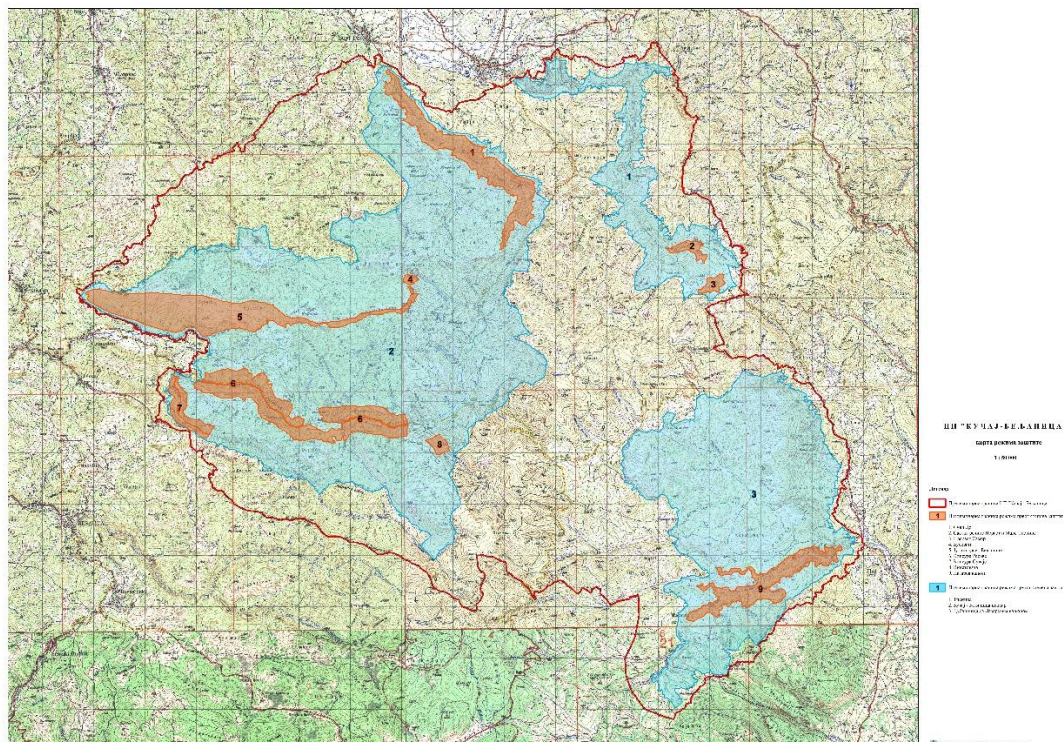
2) *Обезбеђује:*

- валоризација и ограничено коришћење споменика природе;
- функционално интегрисање Споменика природе „Боговинска пећина са околним природним окружењем;
- примена концепта усклађеног развоја на простору Споменика природе „Боговинска пећина” и његове околине;
- унапређење споменика природе у смислу боље заштите, уређења и коришћења; упознавање Управљача са режимом заштите споменика природе: делимично уређење пећине за туристичке посете;
- популаризација и презентација Споменика природе „Боговинска пећина” као значајног природног добра;
- могућност изградње објеката у функцији заштите развоја и унапређења природног добра;
- едукација и информисање локалног становништва вези са заштићеним природним добром;
- економско стимулисање и предфинансирање некомерцијалних активности. које обезбеђују ређење подручја;
- обезбеђивање улова за даља истраживања чији би резултати подигли ниво значаја пећине и унапредили научна сазнања о њој;
- формирање базе података о природном добру, на основу детаљних научних истраживања.

За све радове и активности које се планирају на заштићеном добру морају се прибавити услови Завода за заштиту природе Србије.

Посебне мере заштите и унапређења:

- обележавање пећине и граница заштићеног простора на прописан начин;
- постављање информативних табли, путказа и табли упозорења о поштовању успостављеног реда и режима;
- утврђивање и мониторинг хемијских и микробиолошких карактеристика воде;
- делимично уређење пећине за туристичке посете према одговарајућој пројектној документацији, а обим и врсту радова прилагодити будућој намени пећине; .
- редовно чишћење пећине и њене околине, односно простора који се ставља под заштиту.

НАЦИОНАЛНИ ПАРК „КУЧАЈ – БЕЉАНИЦА“ (део у општини Бољевац)

(Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 5.12.2022. године)

Део Националног парка „Кучај - Бељаница”: За подручје Кучајских планина и Бељанице урађена је Студија заштите Национални парк „Кучај-Бељаница”. На основу члана 42. став 8. Закона о заштити природе поменутог студијом заштите утврђене су границе и режими заштите, чиме је покренут поступак заштите подручја и сматра се заштићеним у складу са наведеним законом, а до доношења акта о проглашењу примењују се мере прописане у студијама заштите. Студија заштите Национални парк „Кучај-Бељаница” постављена је на званичну web страницу Министарства заштите животне средине 5.12.2022. године.

У режиму заштите I степена налази се локалитет „Лазарев кањон”, а у режиму заштите II степена локалитет „Дубашница са Лазаревим кањоном”.

Граница Локалитета „Лазарев кањон” се поклапа са границом досадашњег Споменика природе „Лазарев кањон”, Локалитет „Лазарев кањон” захвата источни обод планине Кучај са кањонским долинама Лазареве реке и њених саставница: Микуља, Демизлока и Вејске реке. По дубини вертикалног усецања и морфологији својих страна то су грандиозни и изразити облици флувијалне ерозије, Дужина долине Лазареве реке од ушћа у Злотску реку до завршетка висеће долине Микуље, а износи 5.200 м, уз висинску разлику од 200 м и пресечни нагиб уздужног профила од 38%. Кањонски део долине има дужину од 4.400 м. У најужем делу кањона налази се серија циновских лонаца, еворсионих, водом издубљених котлова распоређених у два висинска нивоа.

Локалитет „Дубашница са Лазаревим кањоном” представља високу крашку површ, на 800-1000 м н.в., благо заталасану, оштро ограничену дубоким кањонским долинама. Читава област је богата спелеолошким објектима - јамама и пећинама. У литератури је позната и као висораван Кота и Стобора (још од истраживања Ј. Цвијића), скрашћена површ са обиљем кратких феномена и на површини и у подзељу. Унутар површи рашчлањена је бројним вртачама и плитким кањонима (Дубашница, Војала). Речна мрежа је потпуно дезорганизована и само се у пролеће јављају краћи повремени токови у коритима Дубашнице. Војале и Микуљске реке. У суштини то је полигенетска површ формирана комбинованим радом флувијалне (механичке) и крашке (хемијска и механичка) ерозије.

На простору Националног парка „Бељаница – Кучај“ спроводе се забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и забрана које се односе на режим заштите I, II и III степена, а прецизираће се и посебном Уредбом о проглашењу природног добра по завршетку процедуре покренуте у надлежном Министарству.

ПАРК ПРИРОДЕ „КУЧАЈ – БЕЉАНИЦА“ (део у општини Бољевац)

(Обавештење на интернет страници Министарства заштите животне средине од 30.07.2020. године)

Део Парка природе „Кучај - Бељаница“: За подручје Кучајских планина и Бељанице урађена је Студија заштите Парк природе „Кучај-Бељаница“. На основу члана 42. став 8. Закона о заштити природе поменутог студијом заштите утврђене су границе и режими заштите, чиме је покренут поступак заштите подручја и сматра се заштићеним у складу са наведеним законом, а до доношења акта о проглашењу примењују се мере прописане у студијама заштите. Студија заштите Парк природе „Кучај-Бељаница“ постављена је на званичну web страницу Министарства заштите животне средине 30.7.2020. године.

У режиму заштите I степена налази се локалитет „Жљебура“, а у режиму заштите II степена локалитети „Гајина млака“ и „Торовиште“. као и делови локалитета „Велика и мала Брезовица“ и „Радованска река“.

Локалитет „Жљебура“ представља најужи и најдубљи део клисура Радованске реке. Дотичући са вододржљивог терена, Радованска река усеца уску, кршевиту и 600м дубоку клисуру асиметричних долињских страна - беловодска страна је вертикална и стеновата. док је супротна страна блажег нагиба, јер је састављена од шкриљаца и подложнија ерозији. У зјапећем понору Пећура, ток реке се губи пред кречњачком пречагом, а над понором остаје суво висеће корито некадашњег тока Радованске реке. На изласку из готово 2 км дугачке Жљебура, периодске воде Радованске реке избијају у виду снажног извора - Радованског врела, које прикупља воде околног крашког терена и представља један од најиздашнијих извора читаве крашке области Кучајских планина. Само за време највећег поводња. када понор не може да прихвати све воде, ток отиче и површински. Даље река тече нормално, ширећи алувијалну раван и излази у долину Црног Тимока.

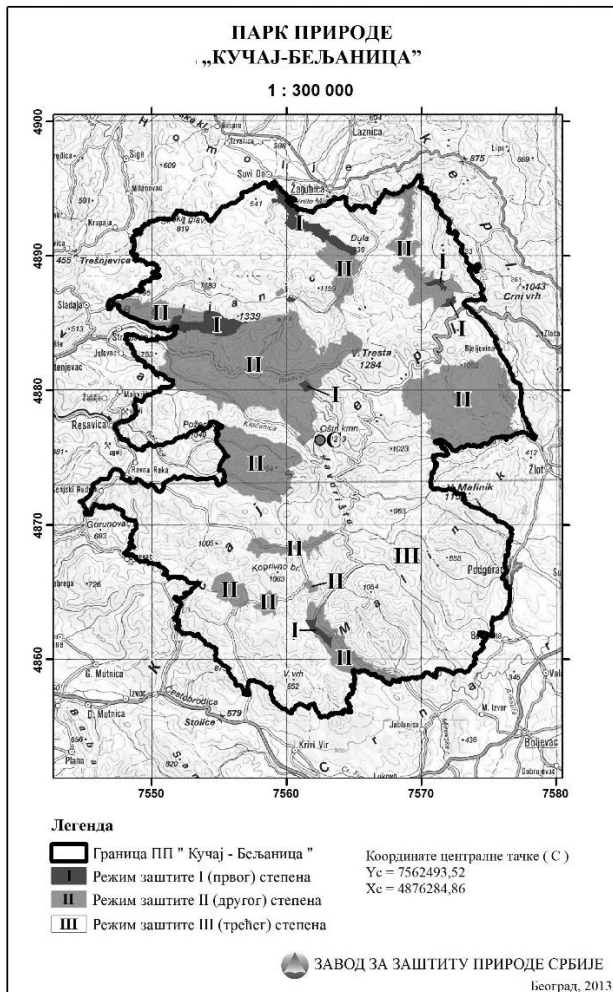
Локалитет „Гајина млака“ представља крашку увалу дужине око 1,5 км, а ширине 400-600 м, која представља скрашћену слепу долину. Најнижа тачка увале је у западном делу око понора под одсеком од 25м, на 810 м н.в. Активан површински ток јако меандрира, има више изворишних кракова у вододржљивим стенама, који су удубили своје плитке долине дубоке до 12 м, усмерене ка понору. Дно увале је релативно стрмо нагнуто према западу где се испод високог кречњачког одсека налази понор. Утврђено је да се воде Гајине Млаке појављују на Радованском врелу и на Врелу Црног Тимока (Криви Вир). Као перманентно мразиште обилује облицима периглацијалног рељефа.

Локалитет „Торовиште“ је крашка увала кружног облика и сложеног дна, очигледан пример увале настале срастањем више вртача. Дно јој је на 810 м н.в. са бројним вртачама разбацаним без икаквог реда и видљивим понорима по ободу. Репрезентативан је пример крашке увале на Кучајским планинама. За њу је још Цвијић написао да је „права камена пуста у којој се у свој јачини показују карактери крша“.

Локалитет „Велика и Мала Брезовица“ представља скрашћене делове речне долине претворене у велике крашке увале. Део су већег система слива реке Брезовице која је имала разгранату изворишну челенку на падинама Јаворишта и текла ка западу до Ресавице током дугачким око 20 км. После завршетка орогених покрета, током читавог миоцена стварана је нормална речна долина Брезовице. Епирогеним диференцијалним издизањем започиње интензивно скрашћавање, Ресавица наставља да се усеца, а Брезовица заостаје као висећа долина. Даљим скрашћавањем висећи ток Брезовице се рашчлањује на више морфолошких целина међу којима су и крашке увале Велика и Мала Брезовица. На овом простору су забележена ретка мочварно-затресављена станишта са карактеристичним врстама за ове типове станишта (*Carex rostrata*, *C. stelullata*, *C. hirta*, *C. pale,scens*, *Veronica scurellafa*...).

Локалитет „Радованска река“ - Радованска река је понорница и једини је речни ток који долази из централних делова Кучаја и пробија се кроз источни планински обод. Извире испод Илијиног врха (1038 м) на 960м и тече ка југозападу, примајући бројне притоке. Уласком у кречњачку клисуру Жљебуру скреће ка југоистоку и овог смера се држи све до ушћа у Црни Тимок, у близини села Јабланице. Средњи ток Радованске реке понире у понорској пећини Пећури, у клисури Жљебури. На изласку из клисура. периодске воде Радованске реке избијају у виду снажног извора Радованског врела. Од Радованског врела, све до ушћа у Црни Тимок, Радованска река је стални ток. Укупна дужина најзначајније леве притоке горњег слива Црног Тимока, Радованске реке, је (приближно) 21 км. У Радованској реци преовладава присуство поточне пастрмке, поточне мрене и пеша. Предметно подручје је значајно подручје за гнезђење птица граљивица сивог сокола (*Falco peregrinus*) и сурог орла (*Aquila chrysaetos*), али и осталих врста као што су дрозд камењар (*Monticola saxatilis*), планинска стрнадица (*Emberiza cia*), сива жуна (*Picus canus*), јаребица камењарка (*Alectoris graeca*).

На простору Парка природе „Бељаница – Кучај“ спроводе се забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и забрана које се односе на режим заштите I, II и III степена, а прецизираће се и посебном Уредбом о проглашењу природног добра по завршетку процедуре покренуте у надлежном Министарству.

ОСТАЛИ ВИДОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И БИОДИВЕРЗИТЕТА

У обухвату Плана идентификована су и **еколошки значајна подручја Републике Србије** на којима важе Мере очувања из Уредбе о еколошкој мрежи. Према наведеној Уредби, у границама Плана налазе се следећа еколошки значајна подручја:

1. еколошки значајно подручје „Кучајске планине” у оквиру којег су дефинисана следећа национално и међународно значајна подручја:
 - међународно значајно подручја за биљке ОРА подручје — Important Plants Area) под називом „Клисура Лазарева река“
 - међународно и национално значајно подручје за ПТИЦЕ (ВА подручје — Important Bird Area) под називом „Кучај - Бељаница“
 - значајним подручјем за дневне лептире (РВА подручје — Prime Butterfly Area) под називом „Лазарев кањон“ и „Ресава-Кучај“
 - Emerald подручје „Кучајске планине“
2. еколошки значајно подручје „Ртањ” у оквиру којег су дефинисана следећа национално и међународно значајна подручја:
 - значајним подручјем за дневне лептире (РВА подручје — Prime Butterfly Area) под називом „Ртањ“
 - међународно значајно подручја за биљке ОРА подручје — Important Plants Area) под називом „Ртањ“
 - Emerald подручје „Ртањ“
3. еколошки значајно подручје „Мала Јасенова глава“ у оквиру којег је дефинисано национално и међународно значајно подручје Emerald подручје „Мала Јасенова глава“

У просторном обухвату предметног Плана налазе се и **подручја значајна за очување диверзитета осоликих мува:**

- значајно подручје за осолике муве (РНА подручје — Prime Hoverfly Area) под називом „Малиник Дубашница“
- значајно подручје за осолике муве (РНА подручје — Prime Hoverfly Area) под називом „Ртањ“.

Такође, у обухвату Плана идентификована су **подручја Натура 2000 европске еколошке мреже**. Подручја од значаја за Заједницу (pSCI подручја) су идентификована у циљу очувања повољног статуса заштите строго заштићених и заштићених врста и приоритетних типова станишта за заштиту. Делови предметног Плана налазе се у обухвату потенцијалних подручја од значаја за заједницу (potential Site of Community Importance - pSCI) Natura 2000 еколошке мреже, и то:

- pSCI подручје под називом „Криви Вир“

*циљне врсте за очување простора: планински мрмољак (*Vesortiton aipestris*). водени вечерњак (*Myotis daubentonii*) и шиљоухи вечерњак (*emarginatus*).

*приоритетни тип станишта за заштиту: мезијске шуме букве (*Fagion moesicaun*).

- pSCI подручје под називом „Кучај-Бељаница“

*циљне врсте за очување простора: речни рак (*Astacns astacns*). широкоухи љиљак (*Barbastella barbastellus*), раздвојени папратник (*multifidum*), обична крастача (*Bufo bufo*), руска медоњица (*Callimorpha (Euplagia, quadripunctaria)*), (*Cephalaria pastricensis*), велики коњић даждевњак (*Cordulegaster heros*), шумски гуштер (*Darevskia praticola*), степски смук (*Dolichophis caspius*), (*Himantoglossum jankae*), јеленак (*Lucanus cervus cervus*), алпски мрмољак (*Mesotriton alpestris*), дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), барски вечерњак (*Myotis dasycneme*), водени вечерњак (*Myotis dauhenmnii*), шиљоухи вечерњак (*Myotis emarginatus*), белоушка (*Natrix natrix*), средњи ноћник (*Nystalus noctula*), (*Pholidoptera transsylvanica*). зелена крастава жаба (*Pseudepidalea viridis*). алпска стрижибуба (*Rosalia alpina alpina*), средоземни коњиц (*Saga pedo*), велики мрмољак (*Trinitus cristatus*), поскок (*Vipera ammodyes*), смук (*Zamenis longissimus*).

*приоритетни тип станишта за заштиту: 8230 силикатне крхотине са пионирском вегетацијом свеже *Sedo-Scleranthion* или *Sedo alhi-reronicion dilleii*.

- pSCI подручје под називом „Лазарев кањон“

*циљне врсте за очување простора: раздвојени папратник (*Botrychium multijidum*), обична крастача (*Bufo bufo*), велики коњић даждевњак (*Cordulegaster heros*), степски смук (*Dolichophis caspius*), јеленак, буба љељен (*Lucanus cervus cervus*), велики бркати вечерњак (*Myotis brandii*), дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), водени вечерњак (*Myotis daubenionii*), шиљоухи вечерњак (*Myotis emarginatus*), белоушка (*Natrix natrix*), средњи ноћник (*Nyctalus noctula*), мнемозине (*Parnassius mnemosyne*), зелена крастава жаба (*Pseudepidalea viridis*). српска рамонда (*Ramonda serbica*), алпска стрижибуба (*Rosalia alpina alpina*), велики мрмољак (*Triturus cristatus*), поскок (*Vipera ammodytes*). смук (*Zamenis longissimus*).

*приоритетни тип станишта за заштиту: 6210 Полуприродне суве карбонатне травне заједнице и пашњаци са фацијесима жбуњака (*Feslucio-Brometalia*) - важна станишта орхидеја; 8120 Карбонатни сипари од планинских до алпијског појаса (*Thlaspietea rotundifolii*); 8210 Кречњачке стене са хазмофитском вегетацијом; 3260 Водени токови од низијског до планинског појаса са вегетацијом водених љутића (*Ranunculion fluitantis, Callitricho-Batrachion*); 40A0 Субконтинентални перипанонски шиљаци; 6430 Хидрофилне високе зелени низијских области и од монтаног до алпијског појаса; 6520 Планинске ливаде кошанице; 8140 Источно-медитерански сипари.

- pSCI подручје под називом „Ртањ“

* циљне врсте за очување простора: ртањска мачија метвица (*Nepeta rtanjensis*), српска рамонда (*Ramonda serbica*), смичак (*Himantoglossum jankae*), букова стрижибуба (*Morimus funereus*), врсте стрижибубе (*Pilemia tigrina*), планински мрмољак (*Mesotriton alpestris*) и велики мрмољак (*Triturus cristatus*);

*приоритетни тип станишта за заштиту: мезијске шуме букве (*Fagion moesicaun*).

- pSCI подручје под називом „Црни Тимок“

*циљне врсте за очување простора: (*Cobitis elongatoides*), велики мрмољак (*Triturus cristatus*), гавчица (*Rhodeus amarus*), украјинска паклара (*Ehdontomyzon mariae*), пеш (*Cottus gobio*).

- pSCI подручје под називом „Злотска река“

*циљне врсте за очување простора: велики коњић даждевњак (*Cordulegaster heros*).

Обухват предметног Плана се налази и у границама **потенцијалних подручја посебне заштите дивљих врста птица** (enг. proposed Special Protection Area— pSPA) Natura 2000 еколошке мреже у складу са прописом Европске уније —Директивом о птицама (Директива о очувању дивљих птица / Directive 2009/147/EC, of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds) и то:

- pSPA подручје под називом „Кучај-Бељаница“ је идентификовано због очувања станишта циљаних врста и то: осичара (*Pernis apivorus*), дрозда певача (*Turdus philomelos*), коса (*Turdus merula*), пузгавца (*Tichodroma muraria*), црнокапе грмуше (*Sylvia atricapilla*), сиве сеније (*Poecetes palustris*), мале мухарице (*Ficedula rapa*), црноврате мухарице (*Ficedula albicollis*), сивог сокола (*Falco peregrinus*), црвендаћа (*Erithacus rubecula*), црне жуне (*Dryocopus martius*), планинског деглића (*Dendrocopos leucotos*) и легњева (*Caprimulgus europaeus*),

- pSPA подручје под називом „Ртањ“ је идентификовано због очувања станишта циљаних врста и то: пиргасе грмуше (*Sylvia nisoria*), јаребице камењарке (*Alectoris graeca*) и коса камењара (*Monticola saxatilis*).

Ова подручја су идентификована у складу са обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији и она значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова и врста, и доприносе кохерентности европске еколошке мреже Натура 2000.

Према „Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осегљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите” („Службени гласник РС“, број 35/10), у обухвату Плана налазе се **12 „за заштиту приоритетна типа станишта”**:

- A3.22 - Брдске шуме букве (*Fagus moesiaca*)
- A2.52 - Шуме цера (*Quercus cerris*)
- A8.11 - Шуме лишћара и јеле (*Abies alba*)
- B2.3 1 - Суве европске вршштине
- B3.2 - Планинске мезофилни шибљаци Ооргован, калина, клокочика, ружа трњина, степски бадем)
- C1.31 - Суве жбунасто-травне карбонатне заједнице
- C2.31 - Умерено влажне планинске ливаде
- C2.21 - Умерено влажне брдске ливаде
- C1.521 – Суви силикатни камењар чуваркућа
- C1.32 – Суве карбонатне ливаде и камењари
- D3.11 – Брдско-планинске карбонатне суве стене и клифови
- D3.21 – Субалпијско-алпијске карбонатне суве стене и клифови

Сви наведени типови станишта су према Директиви о стаништима (Директиви о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста – The Directive / Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), потенцијална Натура 2000 станишта и потребно их је очувати у постојећем стању.

Према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“ број 5/10, 32/16 и 98/16), у обухвату Плана регистрована су станишта следећих од значаја за заштиту врста:

- 15 строго заштићених врста биљака и 40 заштићених врста биљака
- 57 строго заштићених врста бескичмењака и 19 заштићених врста бескичмењака
- 13 строго заштићених врста водоземаца и гмизаваца и 4 заштићене врсте водоземаца и гмизаваца
- 8 строго заштићених врста риба и 8 заштићених врста риба
- 90 строго заштићених врста птица и 10 заштићених врста птица
- 28 заштићених врста сисара и 15 заштићених врста сисара.

На подручју Просторног плана евидентирано је више спелеолошких објеката који су јавно добро и уживају заштиту према Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС“ бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон). Према члану 35 Закона о заштити природе у спелеолошким објектима и њиховој околини забрањено је проузроковати значајне неповољне и трајне промене геоморфолошких и хидролошких обележја.

Објекти историјскогеолошког и стратиграфског наслеђа:

Палеозојске старости

1. Профил границе ордовицијума и силура - долина Боговинске реке код Боговине
2. Профил олистострома Гарваница код Ртња

Кредне старости

1. Профил пешчара мочварне седиментације са фосилном флором (алб) - Арнауте, код Бољевца
2. Профил плитководног развића горње креде — планина Ртан,

Објекти геоморфолошког наслеђа

Површински крашки рељеф

1. Увала Брезовица, Игриште и Торовиште, Кучај
2. Геоморфолошки парк крашког рељефа Кучај — Бељаница

Флувијални рељеф

1. Кањон Лазареве реке
2. Клисура Радованске реке

Објекти неотектонске активности

Раседни покрети

1. Подгорачки ров са преграбенским долинама, у Црноречкој котлини

Спелеолошки објекти геонаслеђа

1. Боговинска пећина — Боговина

Објекти хидролошког наслеђа

1. Лазарева река Демизлок, пл. Кучај
2. Кленцуш, Кленцус. пл. Кучај
3. Велика Брезовица, пл. Кучај
4. Понорница у ували Гајина млака, пл. Кучај
5. Радованска река, пл. Кучај
6. Радованско врело, пл. Кучај
7. Кривовирско врело, пл. Кучај
8. Црни Тимок
9. Слапови на реци Луковици, пл. Ртањ
10. Боговинска река. пл. Кучај

Мере заштите и унапређења природних добара

Опште мере заштите природних вредности:

- обавезна је заштита структуре постојећих природних предела, у складу са условима станишта за трајно одржавање

- његових функција и спречавање и смањење штетних утицаја;
- обавезно је очување и унапређење природног и вештачког вегетацијског покривача у урбаном центру, осталим насељима у мрежи насеља, у зонама пољопривредне производње, форландима река, потока, инфраструктурних коридора;
- управљање и коришћење природних добара у складу са принципима одрживог развоја и у едукативне сврхе;
- подизање нових шумских састојина на принципима ценотичког диверзитета;
- подизање зелених површина у општинском центру и осталим насељима (паркови, скверови, баште, дрвореди) у циљу обезбеђивања бољих микроклиматских услова (смањења концентрације штетних гасова у ваздуху, ублажавања буке, ублажавања метеоролошких екстрема;
- заштита специјске и екосистемске компоненте биодиверзитета;
- планско организовање лова и риболова, ловног и риболовног туризма;
- реализацију грађевинских подручја насеља, грађевинског земљишта ван грађевинског подручја и инфраструктурних коридора, прилагодити природним структурама тако да утицај на предеоне карактеристике буде што мањи;
- заштита објеката геонаслеђа према Инвентару објеката геонаслеђа Србије.

Мере заштите и очувања дивљих врста:

- обавезне су мере заштите строго заштићених дивљих врста и заштићених врста, у циљу очувања биолошке разноврсности и природног генофонда;
- обавезне су мере спречавања свих радњи и поступака који утичу на нарушавање повољног стања популације дивљих врста, уништавање њихових станишта, легла, гнезда или нарушавање њиховог животног циклуса;
- забрањено је коришћење, уништавање строго заштићених врста биљака, животиња и гљива и њихова станишта;
- обавезно је прибављање дозволе ресорног Министарства за сакупљање заштићених дивљих врста гљива, лишјајева, биљака, животиња и њихових делова, у циљу прераде, трговине, прекограничног промета, плантажног и фармерског узгоја;
- дозвољено је коришћење и сакупљање заштићених дивљих врста искључиво на начин којим се не угрожава повољно стање њихове популације;
- обавезне су мере еколошке компензације у циљу ублажавања штетних последица на природу (обухватају мере санације, примарну рехабилитацију, успостављање новог локалитета или комбинацију мера).

Решењем Министарства заштите животне средине 000794329 2024 од 10.04.2024. године, издати су услови заштите природе прописани у предметном решењу који су кроз израду планских решења у оквиру овог Просторног плана испоштовани и спроведени а у процедури спровођења Просторног плана ће се спроводити посебне мере заштите природе. Планиране намене површина усклађене су са ограничењима датим у Актима о заштити подручја, Уредбом о режимима заштите, Уредбом о еколошкој мрежи, Просторним планом Републике Србије од 2021. до 2035. године, Регионалним просторним планом Тимочке крајине, Просторним планом подручја посебне намене слива водоакумулације „Боговина“, Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Бован“, Просторним планом подручја посебне намене природног добра Бељаница-Кучај, Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске, као и покренутим поступком заштите и студијом Национални парк „Кучај-Бељаница“, покренутим поступком заштите и студијом Парк природе „Кучај-Бељаница“, сходно члану 42. став б. и 7. Закона о заштити природе.

Посебне мере заштите природе су:

- 1) У плановима нижег реда и урбанистичко-техничкој документацији приликом планирања намене површина, зонирати функционално различите намене, груписати компатибилне садржаје и активности на грађевинском земљишту и раздвојити функције, зоне и објекте који се међусобно угрожавају одређивањем неопходних заштитних растојања;
- 2) Стимулисати традиционалне видове коришћења простора очувању и унапређењу биодиверзитета:
 - 2.1. очувати пољопривредне, еколошке, рекреативне и пејзажно-естетске ораница, башта и воћњака и травних површина;
 - 2.2. очувати предеоне елементе (међе, живице, пољозаштитне појасеве, пашњаке, ливаде и друге вештачке коридоре) у циљу заштите веза еколошки значајних подручја;
 - 2.3. предвидети стварање нових рубних станишта као елемената агроекосистема у случају укрупњавања пољопривредних површина;
- 3) Планирати висок ниво квалитета животне средине, за који је неопходно предвидети:
 - 3.1. ремедијацију или санацију деградиране животне средине;
 - 3.2. делатности и технологије чија реализација и редовни рад неће утицати на квалитет животне средине и здравље становништва и за које се поступком процене утицаја мора: планирати и реализовати мере превенције, спречавања и отклањања потенцијално негативних утицаја и ефеката у простору и животној средини. мере заштите и мониторинга животне средине у свим фазама реализације, редовног рада и за случај акцидента;
 - 3.3. управљање комуналним отпадом у складу са планом управљања отпадом и локалним нормативним актима, а управљање амбалажним, опасним и осталим врстама отпада конкретног технолошког поступка у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, број 105/2025);
 - 3.4. одредити локације центара за одвојено сакупљање рециклабилног отпада, спречити неадекватно одлагање отпада и формирање сметлишта, санирати постојећа сметлишта комуналног отпада, подстицати рециклажу и поновно искоришћење отпада ради очувања природних ресурса и животне средине;
- 4) Приликом планирања намене површина:
 - 4.1. очувати пољопривредно и шумско земљиште наменским коришћењем, успостављањем ефикасних механизма контроле спровођења одговарајућих урбанистичких и просторно - планских мера, водећи рачуна о његовом потенцијалу и производној вредности и у складу са тим спречити пренамену пољопривредног и шумског у крајевинско земљиште;

- 4.2. повећати проценат јавних зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- 4.3. формирати заштитне појасеве од вишередног и вишеспратног појаса зеленила у контактним зонама становања, радних зона и пољопривредних површина;
- 5) Предвидети потпуно инфраструктурно опремање. Планирати коришћење простора на основу утврђених граничних капацитета. Непропусне септичке јаме, као прелазно решење до изградње канализационе мреже, треба да буду дефинисане као стандард за све објекте;
- 6) Простор око водних акумулација мора бити уређен уз успостављање зона санитарне заштите према Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени РС“, број 92/2008);
- 7) Обезбедити заштиту и коришћење вода интегралним управљањем водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина у складу са Законом о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016 и 95/2018 - др. закон);
- 8) Предвидети идентификацију свих отпадних вода и техничка решења њиховог одвођења тако да нема утицаја на површинске и подземне воде;
- 9) Одржати физичку структуру обала водотока у обухвату Просторног плана у природном стању, а уређење корита и обале вршити претежном применом биолошких и биотехничких мера (камени набачај, фитосанациона заштита, наменски одабрано растиње, обалоутврда од природних материјала и др.). Утврђивање обале бетонирањем може се планирати уколико се ради само о неопходним мерама заштите од поплава за које бетонирање представља једино техничко решење;
- 10) Предвидети максимално очување и заштитити високог зеленила и вреднијих примерака дендрофлоре (појединачна стабла, као и трупе стабала);
- 11) Ново озелењавање планирати по највишим стандардима. Препоручује се претежна употреба аутохтоних врста, док је могуће користити и егзоте за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине. Не препоручује се озелењавање врстама које су за наше поднебље детерминисане као инвазивне: *Acer negundo* (фсенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (спремза), *Prunus serotina* (касна спремна) и *Parthenocissus quinquefolia* (петолисни бршљан). Избегавати врсте које су детерминисане као алергене (тополе и сл.);
- 12) Предвидети планско и одрживо газдовање шумским ресурсима (коришћење, унапређење и заштиту). дефинисати приоритетне пределе за пошумљавање (еродиране површине, потенцијална клизишта, позиције ветрозаштитних појасева, повезивање одвојених шумских комплекса, туристички локалитети). Препоручује се употреба аутохтоних врста за ново пошумљавање;
- 13) Активности на изради планског документа у заштићеним природним добрима обавезује носиоца израде Просторног плана на поштовање услова заштите природе, као и свих обавеза дефинисаних Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/2004 и 88/2010);
- 14) Пре усвајања Просторног плана са Стратешком проценом утицаја на животну средину, потребно је прибавити мишљење о испуњености услова из акта о условима заштите природе;
- 15) Смерницама за спровођење Просторног плана дефинисати да се усклађивање планова нижег реда са Просторним планом мора извршити искључиво у целини, а не фазно и не за поједине делове;
- 16) Установити обавезу да уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да, у складу са чланом 99. Закона о заштити природе, у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица;
- 17) На простору заштићених природних добара планирање намена површина и сви облици развоја простора и његово унапређење морају бити у складу са одредбама дефинисаних актима о заштити природних добара;
- 18) Просторе валоризоване као посебне природне вредности, вредноване као режими заштите I и II степена изузети из грађевинских површина;
- 19) У режиму заштите I степена није дозвољено извођења радова, осим оних прописаних Законом о заштити природе, Уредбом о режимима заштите и Актима о заштити;
- 20) На просторима на којима је утврђен режим заштите III степена дефинисати:
- 20.1. грађевинску зону без могућности да се урбанистичким плановима отварају нова грађевинска подручја;
- 20.2. да је на простору ван постојећег и планираног грађевинског земљишта дозвољена само реконструкција и доградња постојећих стамбених и економских објеката пољопривредних домаћинстава;
- 20.3. да се из грађевинских површина изузму комплекси шума који имају заштитну, туристичку, рекреативну и еколошку функцију, а које обезбеђују места за гнезђење и исхрану великог броја врста птица;
- 21) Планирати очување пећина у „неуређеном“ стању односно не планирати комерцијализацију пећина за потребе туризма;
- 22) Планирати мере заштите еколошки значајних подручја:
- 22.1. предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања коридора;
- 22.2. унапредити еколошке коридоре унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- 23) Планирати мере заштите за идентификоване типове станишта која су приоритетна за заштиту у складу са мерама прописаним Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите („Службени гласник РС“, број 35/2010);
- 23.1. планирати пошумљавање аутохтоним врстама дрвећа, где то допуштају услови станишта;

- 23.2. очувати рубове шума;
- 23.3. не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме;
- 23.4. спречити зарастања травних станишта и то управљањем травним стаништима путем редовног сезонског сточарења и кошења;
- 23.5. подстицати оживљавање традиционалног сточарства на травним подручјима;
- 23.6. на стаништима са слабо развијеном вегетацијом (сипари, клифови, стеновити платои) очувати повољну структуру, морфологију и конфигурацију станишта и омогућити одвијање природних процеса, укључујући и ерозију;
- 24) Обезбедити одговарајуће инжењерско-геолошке-геотехничке подлоге како би се избегла појава инжењерско-геолошких или других деградационих процеса.

Просторним планом дефонишу се забране:

- 1) Коришћења природних ресурса и изградње објеката на просторима на којима је утврђен режим заштите I степена;
- 2) На просторима на којима је утврђен режим заштите II степена:
 - 2.1. изградња објеката, изузев реконструкције објеката у постојећим габаритима стално настањеног становништва;
 - 2.2. изградња објеката туристичке инфраструктуре, осим успостављања пешачких, бициклических, трим и стаза здравља и постављање туристичког мобилијара (сеници, столови, клупе, надстрешнице и сл.);
 - 2.3. постављање монтажних, покретних и привремених објеката;
 - 2.4. површинска и подземна експлоатација минералних сировина;
 - 2.5. измена морфологије терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке и хидролошке карактеристике подручја;
 - 2.6. превођење вода и измена хидродинамичких карактеристика и режима потока и река, као и сви други радови и интервенције које могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода;
 - 2.7. промена намене водног земљишта.
- 3) Ширење постојећих насеља у правцу подручја чије су површине дефинисане као режими заштите I и II степена на просторима на којима је утврђен режим заштите III степена;
- 4) На просторима на којима је утврђен режим заштите III степена дефинисати да се изградња насеља и ширење њихових грађевинских подручја ограничи на изградњу унутар и око постојећих насеља и то на изградњу индивидуалних стамбених објеката и малих привредних објеката;
- 5) Планом предвидети мере заштите еколошки значајних подручја:
 - 5.1. забрањено је уништавање и нарушавање станишта дуж водотокова;
 - 5.2. забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
 - 5.3. забрањено је обављање активности које могу довести до продирања и ширења инвазивних и алохтоних врста у еколошки значајном подручју;
 - 5.4. изван зоне становања насеља забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
- 6) Изградња објеката, као и извођење било каквих радова и активности који могу утицати негативно на објекте геолошког наслеђа.

Мере заштите и унапређења предела

Предела, природно-просторне целине и биодиверзитет представљају важно полазиште за одрживи развој општине Бољевац. Карактеристични и типични природни предела на подручју општине Бољевац су:

- долине река и потока, са ређе ширим а чешће уским алувијалном равнима;
- планински предела Ртња и Кучајских планина;
- антропогени предела су заступљени у урбаним зонама насеља Бољевац и његовом ободу где се налазе привредне зоне.

Заштита простора и животне средине, просторно уређивање и развој општине, мора бити заснована на заштити природних предела и екосистема и рационалном коришћењу свих природних ресурса. У том погледу, основни циљ је обезбеђивање планираног развоја заснованог на минималним интервенцијама на природним пределима, чиме ће се и степен деградације спречити или ублажити, што представља услов за очување еколошке равнотеже, биодиверзитета, укупног еколошког диверзитета и капацитета и предеоних вредности анализираног простора. Очување и унапређење предано-пејзажних карактеристика постиже се кроз:

- интегрално планирање и селективно усмеравање развоја, усклађено са карактером предела и специфичним карактеристикама физичке структуре урбаног центра и осталих насеља, уз минимизирање негативних и стимулисање позитивних утицаја развоја на карактер и диверзитет предела;
- очување форланда река, њихових притока и очување квалитета воде у рекама;
- спречавање непланске изградње у зонама саобраћајних коридора како би се омогућила боља сагледивост простора а тиме очувале визууре и аутохтоност предела;
- промоција, заштитити и унапређење препознатих природних и културних вредности предела, као и креирање нових;
- рекултивација нарушених и деградираних предела;
- повезивање природних и културних вредности у простору.

Заштита, уређење и унапређење непокретних културних добара

На основу података из Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02

од 17.04.2024), као и дописа са доставом евиденције свих НКД на територији општине Бољевац (број: 1802/2-02 од 09.10.2025.год.) издатог од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, на територији општине налазе се утврђена и категорисана непокретна културна добра:

На основу података из Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024.год.), као и дописа са доставом евиденције свих НКД на територији општине Бољевац (Број: 1802/2-02 од 09.10.2025.год.) издатог од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, на територији општине налазе се утврђена и категорисана непокретна културна добра.

НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

УТВРЂЕНА НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА:

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ:

1. **Манастир Лапушња код Лукова - културно добро од великог значаја.** На основу решења о заштити Републичког завода за заштиту и научно проучавање споменика културе Р. Србије, Бр. 408/48 од 19. марта 1948. године; Велики значај - Одлука СРС РС 69 од 28.06.1983.године, Сл. гласник 28/1983;
2. **Манастир Крепичевац код Јабланице.** На основу решења о заштити Завода за заштиту споменика културе у Нишу, Бр. 563/67 од 2. јуна 1967. године;
3. **Црква Светог Илије у Бољевцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-491/80-07 од 15. маја 1980. године;
4. **Зграда старе апсане у Бољевцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-495/80-07 од 15. маја 1980. године;
5. **Зграда Старе основне школе у Јабланици - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-493/80-07 од 15. маја 1980. године;
6. **Кућа Добросава Петровића у ул. Драгише Петровића бр. 9 на кп 251/7 КО Бољевац - непокретно културно добро;**
7. **Зграда старе општине у Кривом Виру - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-489/80-07 од 15. маја 1980. године;
8. **Црква Светог Архађгела „Лозица“ - непокретно културно добро, са спомеником код Кривога Вира.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;
9. **Османбегова чесма у Подгорцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;
10. **Стари камени споменик-запис у Сумраковцу - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-487/80-07 од 15. маја 1980. године;

ПРОСТОРНО КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ

1. **Комплекс објеката из 19. века у Лукову - непокретно културно добро.** На основу одлуке СО Бољевац, Бр. 633-494/80-07 од 15. марта 1980. године.

АРХЕОЛОШКО НАЛАЗИШТЕ

1. **АН 49 Археолошко налазиште „Велико Градиште“ са остацима зидова утврђења и остацима сакралног објекта у атару села Јабланице, на КП бр.1128 КО Јабланица.** На основу одлуке о проглашењу за културно добро Скупштине општине Бољевац, Бр. 633-495/80-07 од 15.маја 1980. године.

ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

ДОБРА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ (са датумом утврђивања претходне заштите)

1. **Село Мирowo** (11.04.2025.)
2. **Село Илино** (15.04.2024.)
3. **Село Добрујевац** (15.04.2024.)
4. **Село Врбовац** (15.04.2024.)
5. **Село Јабланица** (15.04.2024.)
6. **Рударска колонија Минхових на Ртњу у насељу Ртањ** (28.03.2024.)
7. **Археолошки локалитет „Котаре“, Илино – ужива трајну претходну заштиту од 15.07.2019.године, у складу са Законом о непокретном културном наслеђу.**

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

1. Комплекс и објекат виле „Грета“
2. Зграда старог соколског дома
3. Индустијски комплекс на путу према саобраћајници „Параћин-Зајечар“
4. Капела на врху планине Ртањ
5. Пријемна кућа породице Рашић
6. Ансамбл кућа П+1, П, П+1

7. Споменик Драгиши Петровићу
8. Зграда среске управе
9. Зграда П+1, апотеке
10. Ансамбл кућа (градска кафана „Ртањ“, пекара и продавница П, П+1 и П)
11. Зграда позната као Деда Сретенова
12. Ансамбл кућа, породица Милојевић и Јовановић П, П+1, П
13. Споменик код старог парка, борцима палим у ратовима 1912-1914. године
14. Вила породице Јолић
15. Зграда П+1, основне школе „IX Бригаде“ основане 1869. године
16. Зграда друштвеног књиговодства
17. Зграда старе апсане
18. Зграда електричне централе Ранка Станикића
19. Црква Благовештења

АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

1. БАЧЕВИЦА
2. БОГОВИНА
3. БОЉЕВАЦ
 - лок. Римски пут: У близини Бољевца у правцу Гамзиграда, Каниц је видео на неколико места остатке римског пута чија је просечна ширина износила 10 m.
 - лок. Црква Св. Николе налази се у Шумнику
 - Успенски манастир
4. ВАЛАКОЊЕ
 - лок. Тилва рош: На овом локалитету постоје остаци утврђења из римског периода
 - лок. У селу: У Валакоњу су нађене две бакарне секире које М. Гарашанин датира у крај винчанско-плочничке фазе
5. ВРБОВАЦ
 - 1884.год. Археолошко друштво добило је на поклон две гвоздене секире нађене на развалинама једног манастира између Врбовца и Леновца. Ближи подаци недостају. Предмети би могли бити и словенски.
6. ДОБРО ПОЉЕ
7. ДОБРУЈЕВАЦ
 - Лок. Градиште (римски кастел) на Жежевици источно од села.
8. ИЛИНО
 - Лок. Луд. Поток, праисторијско насеље
9. ЈАБЛАНИЦА
10. КРИВИ ВИР
 - Лок. Црква Св. Благовештења - по традицији задужбина војводе Радула
 - Лок. Градиште (римски кастел) на брду Лазина северо-источно од Кривог Вири
11. ЛУКОВО
 - Лок. Лазина: На овом месту налазе се остаци римског утврђења
 - Лок. Била: Код извора Радоњске реке 8 km северозападно од Лукова по каницу постоје остаци кастела.
 - Лок. Прешановац: налази се изнад засека села Лукова који се назива Прешановац. Приликом копања усека за пругу нађена је једна бронзана спирално увијена наруквица.
 - Лок. Турско гробље, средњи век, на поседу Костић Станоја
 - Лок. Врело, на којем је налажен новац Константина I
 - Лок. Градиште (римски кастел) на Црвеном камену
12. МАЛИ ИЗВОР
 - Лок. Стража: На једној њиви приликом орања нађено је девет келтова на дубини од 20 cm.
13. МИРОВО
 - Лок. Градиште – На десној обали Миrowsке реке (Мировштица) постоје остаци објеката из римског периода
14. ОСНИЋ
 - Лок. Тилва Сату: На овом локалитету налажени фрагменти керамике
 - Лок. У селу: нађен горњи део крстастог бакарног чекића без отвора и попречне оштрице који су одбијени
15. ПОДГОРАЦ
 - Лок. Стремљан: На овом локалитету приликом вађења шибља нађена је камена секира и бронзана фибула
 - Лок. У селу: У Подгорцу су нађени једно гвоздено копље, рударска алатка и гвоздена секира
 - Лок. на брду Корњетину, остаци утврђења
 - Лок. На десној обали Велике реке, остаци утврђења
16. РУЈИШТЕ
 - Лок. Баре на којем је нађена остава из периода Холштата (1250-750 г. п.н.е.)
17. САВИНАЦ
 - Лок. Тилва Рош: На имању Јована Босиљковића, Петра Симеоновића и Димитрија Николића 1934. год. констатовани су остаци грађевине Код Ђаволског потока – пронађена стара рударска окна и алатке од бакра
18. СУМРАКОВАЦ
 - Лок. Железничка станица: нађена једна секира од кремента
 - Лок. Селиште: На овом локалитету који обухвата имања: Илије Стевића, Душана Жикића, Пауна Милосављевића,

Милета Марковића, Љубице Гранић, Најке Станишић и Стојана Здравковића 1934.год. констатовани су на простору од око 1 km остаци римских грађевина.

НАСЕЉА – ОЧУВАНЕ АМБИЈЕНТАЛНЕ ЦЕЛИНЕ СА СПОМЕНИЧКИМ СВОЈСТВИМА

Делимично очуван **центар Бољевца**: Кућа у Улици Драгише Перовића бр.1, к.п.251/7; Три куће у Улици Драгише Перовића, к.п.189, 187/5 и 187/4; Зграда полиције у Улици Драгише Перовића, к.п.187/6; Кућа у улици Драгише Перовића бр.2, к.п.254; Стамбена зграда у ул. Краља Александра бр.26, к.п.173; Зграда у ул. Краља Александра бр.22, к.п.171; Три зграде у ул. Краља Александра бр.14, 16, 18, к.п.168/1; Две зграде у ул. Краља Александра бр.4, 6, к.п.155, 156/3; Трговачка банка у ул. Краља Александра бр.3, к.п.290/1; Стамбена зграда у ул. Светосавска бр.1, к.п.320, 322; Две куће у ул. Светосавска бр.3, 7, к.п.135/3, 136/2; Кућа у ул. Светосавска бр.2, к.п.324/2; Кућа у ул. Светосавска, к.п.327; Кућа у ул. Светосавска, к.п.336; Кућа у ул. Ивка Ђоловића бр.22, к.п.88; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.3, к.п.95/3; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.7, к.п.97; Кућа у ул. Ђорђа Симеоновића бр.3, к.п.158/1; Три куће у ул. Краља Петра бр.1, к.п.204, 208, 209; Две куће у ул. Краља Петра I бр.10, 12, к.п.216/1, 217/1; Две куће у ул. Драгише Петровића бр.25, 27, к.п.247/2; Дом здравља у ул. Драгише Петровића бр.25, 27, к.п.247/2; Кућа у ул. Драгише Петровића бр.34, к.п.202/1; Стамбена зграда у ул. Драгише Петровића бр.13, 15, к.п.202/1; Кућа у ул.Светосавска бр.22, к.п.301; Стамбена зграда у ул. Светосавска, к.п.310; Две стамбене зграде у ул.Светосавска бр.13, 22, к.п.310, 308/13; Школа, Некадашња железничка станица.

Боговина – рударско насеље

ОБЈЕКТИ СА СПОМЕНИЧКИМ СВОЈСТВИМА

Градитељско наслеђе у селима:

Рујиште: Воденица.

Село Бољевац: Камени мост на к.п. 4846/2 (река); Кућа у ул. Светосавска 22, к.п. 4160; Плевња у ул. Бољевачка 1, к.п. 4129; Кућа и амбар у ул. Бољевачка 10, к.п. 3541; Кућа у ул. Бољевачка 8, к.п. 3595; Кућа у ул. Бољевачка 117, к.п. 3577; Кућа у ул. Бољевачка 117, к.п. 3577; Задружни дом у ул. Светосавска 66/1, к.п. 3496; Кућа у ул. Милутина Миланковића, к.п. 3638, Две куће у ул. Светосавска 97, к.п. 3560; Соба с амбаром и преко улице плевња у ул. Светосавска 111, 68 к.п. 3573/1, 3495; Кућа у ул. Светосавска 105, к.п. 3571; Кућа у ул. Светосавска, к.п. 3559; Кућа, амбар, кош и плевња у улици Јована Тошића 51, к.п. 3523, 3534; Кућа у улици Светосавска 73, к.п. 3512, 3515; Кућа у улици Светосавска 71, к.п. 3512, 3515; Кућа у улици Јована Тошића 40, к.п. 3508; Кућа у улици Јована Тошића 43, к.п. 3533; Кућа у улици Јована Тошића 48, к.п. 3485; Кућа у улици Јована Тошића 46, к.п. 3484; Кућа у улици Јована Тошића 44, к.п. 3483; Кућа у улици Светосавска 40, к.п. 2668/1; Кућа у улици Светосавска 59, к.п. 2638; Кућа у улици Јована Тошића 28, к.п. 2632; Кућа у улици М. Миланковића 38, к.п. 3626; Кућа у улици М. Миланковића 34, к.п. 3447; Кућа у улици М. Миланковића 30, к.п. 3456.

Криви Вир: Кућа на к.п. 5579/1; Кућа у улици Танаска Рајића 2, на к.п. 5601; Кућа и кош у улици Танаска Рајића 6, на к.п. 5580; Кућа и кош у улици Танаска Рајића 1, на к.п. 5715; Кућа и кош у улици Тимочке буне 5, на к.п. 5710 (5707); Три куће у улици Тимочке буне 17, 19, на к.п. 5697, 5698; Кућа у улици Тимочке буне 25, на к.п. 5692; Кућа у улици Тимочке буне 31, на к.п. 5690; Кућа у улици Тимочке буне 37, на к.п. 5685; Кућа у улици Тимочке буне 36, на к.п. 5682, 5683; Пошта у улици Тимочке буне 38а, на к.п. 4998; Школа (некада општина) у улици Девете српске бригаде 41, на к.п. 5745; Касапница, соба са кошом и плевња у улици Девете српске бригаде 39; Кућа и соба са кошом у Улици школски сокак 7, на к.п. 5744/1; Куће у Улици Девете српске бригаде, на к.п. 5006, 4958; Кућа на .п. 5007; Кућа на к.п. 5655; Стара, срушена школа на к.п. 5659; Кућа на к.п. 5641; Кућа на к.п. 5650; Школа и спомен чесма на к.п. 5745; Кућа у улици Тимочке буне 43, на к.п. 5746; Кућа у улици Тимочке буне 57, на к.п. 6107; Кућа у улици Тимочке буне 58, 60, на к.п. 3479/1, 3479/2; Кућа у улици Тимочке буне 70, на к.п. 3486; Куће у улици Доњокрајској 11, на к.п. 5764; Ковачница у улици Доњокрајској 4, на к.п. 5775/2; Кућа у улици Школски сокак 2, на к.п. 5777; Кућа у улици Школски сокак, на к.п. 5780; Кућа у улици Школски сокак, на к.п. 5774; Куће у улици Школски сокак, на к.п. 6045, 6042; Кућа у Ивановској 3, на к.п. 5739; Кућа у Ивановској улици, на к.п. 6004; Кућа у Ивановској 4, на к.п. 6000; Кућа у Ивановској, на к.п. 6002; Кућа у ул. Војводе Мишића, на к.п. 6005; Кућа у ул. Кривовирској 103, на к.п. 6668/1; Кућа у ул. Кривовирској 80, на к.п. 6903; Кућа у ул. Кривовирској 82, на к.п. 6902; Стара кафана у ул. Кривовирској 76, 78, на к.п. 6904; Кућа у ул. Кривовирској 97, на к.п. 6879; Кућа у ул. Кривовирској, на к.п. 6873; Кућа у ул. Кривовирској, на к.п. 6915; Куће у ул. Кривовирској, на к.п. 6881; Кућа у ул. Кривовирској 47, на к.п. 6999; Кућа у ул. Кривовирској 14, на к.п. 6929; Железничка станица; Кућа у Јошаничкој 10, на к.п. 11872; Кућа у Параћинској 17, на к.п. 10273.

Воденице: две Ђокине, Милана Јоксимовића, Војислава Живковића, Ортачка.

Луково: Кућа у Хајдук Вељковој 134, на к.п. 4991; Кућа у Манастирској 66 а, на к.п. 2392, 2393; Кућа у Манастирској, на к.п. 2392; Кућа у Манастирској 66б, на к.п. 2392; Кућа у В. Милутиновића, на к.п. 2342/1; Кућа у Хајдук Вељковој 65, на к.п. 1518; Кућа у Хајдук Вељковој 63, на к.п. 1519; Кућа у Хајдук Вељковој 39, на к.п. 1542; Кућа у В. Милутиновића 1а, на к.п. 2282; Кућа у Божицара Младеновића 1, на к.п. 2281; Кућа у Божицара Младеновића 26, на к.п. 2047; Кућа у Божицара Младеновића 26, на к.п. 2312/1, 2312/2; Кућа у Божицара Младеновића 26, на к.п. 2311/1; Кућа у Хајдук Вељковој 25, на к.п. 155; Старо гробље.

Оснић: Школа, Црква, Куће у центру села.

Савинац: Стара школа (пренета из Подгорца) у Тимочкој 66, на к.п. 438.

Сумраковац: Кућа у ул. Маршала Тита 5, на к.п. 4547/2; Кућа у ул. Маршала Тита 7 на к.п. 4547/1; Дућани у ул. Маршала Тита 9 на к.п. 4549/1, 4549/2; Дућани у ул. Маршала Тита 11, на к.п. 4550; Кућа у ул. Ђуре Јакшића 5, на к.п. 4552; Школа у ул. Маршала Тита 23, на к.п. 4653/2; Кућа у ул. Маршала Тита 82, на к.п. 4882; Кућа у ул. Маршала Тита 35а, на к.п. 4678; Школа у ул. Ђуре Јакшића 14, на к.п. 4608/1; Кућа и кош у ул. Ђуре Јакшића 20, на к.п. 4551; Кућа у ул. Ђуре Јакшића 6, на к.п. 4491; Кућа у ул. Едварда Кардеља 21, на к.п. 4431; Кућа на к.п. 4424; Црква на к.п. 4258; Кућа у ул. Едварда Кардеља

34, на к.п. 4419/1; Кућа у ул. Едварда Кардеља 35, на к.п. 4420; Кућа на к.п. 4424; Железничка станица.

Воденица Милана Ивановића.

Валакоње: Земљорадничка задруга у Боговинској 43 на к.п. 3842; Дом културе и школа у Боговинској 47 на к.п. 3839; Кућа у ул. Царина 2 на к.п. 3827/1; Кућа у ул. Огошу Сатулај 1 на к.п. 3817/1; Кућа у ул. Огошу Сатулај 3 на к.п. 3826; Месна канцеларија у Боговинској 46 на к.п. 4034; Некадашња кафана у Гробљанској 4а на к.п.: 4062, 4063/1, 4063/2.

Воденица Димитрија Јанковића.

Мали Извор: Кућа у ул. Изворски пут 48 на к.п. 3771; Кућа у ул. Изворски пут 43 на к.п. 7764; Куће у ул. Изворски пут 52 на к.п. 7373; Амбар у ул.Бољевачка 12 на к.п. 7701/1; Куће у ул. Грчка 21 на к.п. 7119; Куће у ул. Грчка 33 на к.п. 7142/2; Школа на к.п. 7430; Кућа у ул. Стојана Живковића 36 на к.п. 7696; Кућа у ул. Стојана Живковића 7 на к.п. 7607; Кућа у ул. Стојана Живковића 5 на к.п. 7606; Куће на к.п. 7654; Куће у ул.Бољевачка 12 на к.п. 7701/1; Куће у ул. Бољевачка 16 на к.п. 7744.

Боговина: Железничка станица, Група кућа у Рударској 57, 55, на к.п. 3759, 3764; Рудничке зграде у Рударској 16 на к.п. 6810; Кућа и амбар у Рударској 16 на к.п. 6810; Плевња у Рударској 31 на к.п. 3790; Кућа у Рударској 19 на к.п. 37991; Кућа у Рударској 10 на к.п. 5923; Задружни дом у Рударској 3, 2 на к.п. 5904/3; Кућа у Рударској 9 на к.п. 3899; Кућа у Рударској 1 и Гробљанској 2 на к.п. 3814, 3815/2; Пекара у Гробљанској 5 на к.п. 4536; Школа у Гробљанској 1 на к.п. 4537; Кућа у Пећинској 10 на к.п. 4560/3; Кућа у Пећинској 9 на к.п. 5851; Плевња у Пећинској 17 на к.п. 5841.

Подгорац: Кућа у ул. Ивањданској; Кућа у ул. Николе Тесле 1 на к.п. 3331; Кућа у ул. Николе Тесле 4 на к.п. 3331; Кућа у ул. Злотска 1 на к.п. 2962/1; Кућа у ул. Злотска 35 на к.п. 2156; Воденица, стругара, задруга у ул. Османбегова 1 на к.п. 2960; Црква на к.п. 2884; Школа у ул. Николе Теселе 16 на к.п. 2960; Кућа у ул. Божура 5 на к.п. 3353.

Добро поље: Кућа Десимира Ђорђевића; Кућа Марице Ђорђевић; Кућа Божицара Богосављевића; Кућа Јанка Јанковића; Кућа Калине Пауновић; Кућа Илије Кајића.

Бачевица: Кућа Мирољуба Младеновића; Воденица Николе Траиловића; Кућа Најдана Гоцића.

Ратни меморијали:

Рујиште - Споменик палим у ратовима од 1912 -1918. год. подигнут око 1923. године; Ртањ; Бољевац; Мирово; Криви Вир; Луково; Добрујевац; Врбовац; Савинац; Сумраковац; Валакоње; Јабланица; Мали Извор; Боговина; Подгорац; Илино.

На основу података из Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024. године) издатог од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, за утврђена и категорисана непокретна културна добра прописује се следећи:

Услови заштите непокретних културних добара, добара која уживају претходну заштиту и ратних меморијала

Када је у питању заштита непокретних културних добара, културних добара под претходном заштитом, градитељског наслеђа, археолошких локалитета и ратних меморијала, Просторним Планом и Стратешком проценом утицаја на животну средину, у складу са Актом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024) издатим од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, предвиђена је израда следећих Студија:

1. Студија заштите непокретног културног наслеђа

Циљ Студије заштите непокретног културног наслеђа, која се израђује на основу обављене валоризације непокретног културног наслеђа на предметном простору, јесте дефинисање присуства непокретних културних добара и добара са споменичким својствима на датом простору са предлогом мера заштите.

2. Студија заштите археолошког наслеђа са превентивним археолошким истраживањима

Циљ Студије заштите археолошког наслеђа јесте дефинисање археолошког потенцијала на простору Плана. Студија заштите археолошког наслеђа израђује се на основу превентивних археолошких истраживања на простору Плана, обухвата и предлог мера заштите археолошког наслеђа.

На основу обављених превентивних археолошких истраживања:

- дефинише се простор на коме нема археолошког наслеђа и на коме ће бити могућа изградња без посебних услова службе заштите;
- дефинише се простор на коме је неопходно спровести додатна археолошка истраживања, а након чега ће се дефинисати коначна могућност изградње без посебних услова службе заштите непокретних културних добара, могућност изградње уз посебне услове или немогућност изградње, итд.;
- превентивна археолошка истраживања обухватају примену и комбинацију низа неструктивних и деструктивних археолошких метода са систематском проспекцијом простора – даљинско снимање (аерофото, сателитски снимци, ЛИДАР, итд), геофизичка истраживања (геоелектрика, геомагнет, георадар, итд), систем археолошких истражних бушотина, сондажна археолошка ископавања мањег и већег обима машинским и ручним путем, итд.

3. Студија заштите народног градитељства

Израђује се ради евиденције и заштите ове врсте наслеђа.

4. Студија заштите ратних меморијала са припадајућом евиденцијом

Израђује се ради прикупљања и вођења евиденције ратних меморијала (на основу Закона о ратним меморијалима) и садржи списак ратних меморијала са предлогом мера заштите.

Израда предметних Студија обухвата следеће активности:

- истраживање података, прикупљање документације и валоризација споменичких вредности непокретних културних добара и ратних меморијала;
- дефинисање граница заштите и заштићене околине;
- утврђивање посебних услова заштите за сваки појединачни локалитет.

У поступку израде Просторног плана, примењивати следеће опште услове заштите непокретних културних добара и добара која уживају статус претходне заштите:

1. Планским мерама не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства културних добара, односно добара која уживају претходну заштиту;
2. Планским мерама треба створити оптималне услове за чување и трајну заштиту и презентацију добара под заштитом;
3. На археолошким локалитетима није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима;
4. На заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини није дозвољено извођење било каквих радова, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе;
5. Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства;
6. Непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења;
7. Власник, корисник, или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром, или добром под претходном заштитом дужан је да га чува и одржава с пажњом тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује, или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без претходно прибављених посебних услова и сагласности надлежног Завода.
8. Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако поједино непокретно културно добро или добро под претходном заштитом. АКТ о мерама техничке заштите, који прописује надлежни Завод, прибавља се у поступку исходавања локацијских услова. Пројектна документација доставља се надлежном Заводу на сагласност.
9. Просторним планом треба планирати интервенције у простору које неће угрозити заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, већ допринети њиховој трајној заштити и пуној афирмацији њихових споменичких вредности.
10. Сакрална здања у рушевинама, где за то постоје могућности, пожељно је у целости обновити, према подацима о првобитном изгледу или аналогијама, а у складу са условима надлежног завода за заштиту споменика културе; – цркве у археолошким остацима – црквине, потребно је након истраживања рестаурирати или конзервирати, ради очувања дигнитета некадашњег сакралног простора.
11. Предвидети заштиту аутентичност традиционалних градитељских вредности села, као и изглед, визууре читавог подручја, целина и зона са већом густином очуваног традиционалног наслеђа у складу са условима службе заштите.
12. Систематско истраживање вредних просторних елемената и целина које је потребно плански заштитити подразумева додатна истраживања на терену, истраживање историјског развоја подручја, као и природних и друштвених условљености које су довеле до створених традиционалних, градитељских вредности цела. Неопходно је укључивање локалних заједница и удружења грађана у идентификовање просторних вредности, посебно оних које су значајне за очување идентитета и осећаја припадности; и иницирање додатне сарадње са службама заштите у циљу размене података и подстицања разматрања препознатих просторних вредности као потенцијалних непокретних културних добара. Одрживо коришћење културног наслеђа као развојног ресурса и економског добра сматра се пожељним.
13. Све интервенције предвиђене Просторним планом, које се на било који начин односе на заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, могу се предузимати само под посебним конкретним условима које утврђује надлежни Завод за заштиту споменика културе.

Посебно се напомиње да обзиром да Акт о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац, број 287/2-02 од 17. априла 2024.године, донет од стране Завода за заштиту споменика културе Ниш, не садржи евиденцију непокретних добара која уживају претходну заштиту са назначеним датумом утврђивања претходне заштите (мада нови допис истог Завода из септембра 2025-године делимично садржи датуме стављања под претходну заштиту), неопходно је кроз предвиђене Студије (прописане наведеним Актом које ће се радити по доношењу овог Просторног плана) у складу са Законом дефинисати статус непокретности обухваћених Актом у оквиру „насеља - очуване амбијенталне целине са споменичким својствима”, односно дефинисати да ли су за исте утврђене мере заштите.

Мере заштите непокретних културних добара, добара која уживају претходну заштиту и ратних меморијала

Просторним планом утврђене су и мере заштите непокретних културних добара, односно добара под претходном заштитом и ратних меморијала, које ће се примењивати и реализовати као део активности на спровођењу плана.

1. Прописују се Законом регулисане обавезе:

- Уколико се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта - до предаје добра

на чување овлашћеној установи заштите.

2. Подносилац захтева је дужан да обезбеди услове за израду Студија заштите чија је израда, у складу са Актом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024) издатим од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, прописана у овом ППО (Студија заштите непокретног културног наслеђа, Студија заштите археолошког наслеђа са превентивним археолошким истраживањима, Студија заштите народног градитељства, Студија заштите ратних меморијала са припадајућом евиденцијом)
3. Подносилац захтева је дужан да обезбеди услове за заштитна археолошка истраживања на поменутих непокретним културним добрима, као и на другим локалитетима који се евентуално региструју приликом систематског рекогносцирања за потребе израде Студија заштите прописаних овим Просторним планом (Студија заштите непокретног културног наслеђа, Студија заштите археолошког наслеђа са превентивним археолошким истраживањима, Студија заштите народног градитељства, Студија заштите ратних меморијала са припадајућом евиденцијом), а на основу Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број 287/2-02 од 17.04.2024) издатим од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш,
4. Радови који су планирани на простору за који је утврђено да обухватају непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту, нису дозвољени пре обављања заштитних археолошких истраживања.
5. Предвидети обавезу сопственика, корисника и других субјеката који располажу непокретним културним добрима, да сваком заштићеном објекту посвећују пуну пажњу прибављајући и спроводећи посебене услове и мере заштите од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, при ма каквим интервенцијама у складу са Законом.
6. Планом предвидети следеће мере заштите:
 - Одређивање археолошког праћења током извођења земљаних радова,
 - Одређивање археолошког надзора (у оквиру стручног надзора) над реализацијом урбанистичких и других пројеката који ће се радити на основу предметне планске документације.
7. Обезбедити предуслове за корекцију свих негативних појава у односу према непокретним културним добрима и добрима која уживају претходну заштиту. То се пре свега односи на елиминисање планираних и реализованих интервенција у простору, које директно или индиректно угрожавају споменичке вредности, али и на све реализоване или планиране неадекватне и непожељне интервенције на појединим заштићеним објектима.
8. Инсистирати на успостављању хармоничног просторног склада у амбијентима са споменичким вредностима, пројектовањем у контексту, ослањањем на споменичке вредности наслеђа у окружењу и другим методама које доприносе остваривању виших домета и унапређењу градитељског стваралаштва у обухваћеном простору.

Смернице за примену и спровођење услова и мера заштите

1. Услове и мере заштите треба оперативно користити и применити у процесу обраде плана, а нарочито при решавању саобраћаја, изградње, намене површина и сл.
2. Акт о условима и мерама заштите, поред непосредне примене у обради плана, обавезно чини и саставни део документационе основе плана.

Обавеза уграђивања и примене услова и мера заштите

Акт о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара, од значаја за израду Просторног плана, не ослобађа подносиоца захтева обавезе прибављања посебних услова за израду појединачних пројеката.

У случају да Просторни план не садржи Акт о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара, Завод за заштиту споменика културе Ниш у складу са обавезом из Закона о културним добрима, а у циљу отклањања пропуста који могу угрозити заштиту културних добара, о томе обавештава Министарство надлежно за послове културе.

2.1.4.3. Организација простора и мере од интереса за заштиту од елементарних непогода и организација простора и мере од интереса за одбрану земље и заштиту од ратних дејстава

У погледу угрожености простора од дејстава **елементарних непогода и технолошких удеса** (акцидената) основне опасности прете од појаве великих вода водокова, евентуалних пожара (пожари на станицама за напајање горивом и складиштима нафтних деривата, индустријски пожари, итд.), града (током летњих месеци), суше, снежних наноса током зимских месеци и земљотреса (очекивани могући интензитет земљотреса износи до 8° MCS скале).

Опште мере заштите живота и здравља људи, заштите од елементарних непогода (пожари, поплаве, земљотреси, екстремне падавине, климатски услови и сл.), техничко-технолошких несрећа (хазарди индустријских постројења, инфраструктурних система и сл.) и ратних дејстава односе се на:

- уређивање сваког насеља у мрежи насеља општине у складу са стандардима здраве животне средине, опремање инфраструктуром, објектима јавних служби и услуга, зеленим рекреативним површинама и комуналним

објектима;

- коришћење простора у складу са Просторним планом и природним карактеристикама подручја, а у посебним случајевима само на основу претходних студија (избегавање интервенција на већим нагибима терена, осим планираног пошумљавања еродивних површина и подизања зона заштитног зеленила), у плавним зонама и непосредној околини експлоатације сировина, заштићеним подручјима и сл.;
- успостављање планског управљања шумама са превентивним мерама и биолошко-техничким мерама против већих штета у случају појаве пожара; формирање заштитних шумских појасева;
- планску контролу градње у зонама поплавног таласа;
- организација и коришћење простора не сме проузроковати велике концентрације становништва. Подстицати дисперзију становања (само у границама дефинисаних грађевинских подручја насеља), насељских функција и привредних делатности;
- функционално зонирање изграђеног простора – лоцирање већих привредних зона и објеката на потребној удаљености од зона становања и других објеката са могућом већом концентрацијом становништва (спортски објекти и сл.), рационално лоцирање објеката здравствене заштите и организовање хитне помоћи и патронажне службе (посебно за насеља са више стаих становника), објеката посебне намене, и сл.
- успостављање функционалне саобраћајне мреже, са алтернативним правцима и довољном ширином саобраћајница за несметан приступ и пролаз у случају рушевина; измештање транзитног саобраћаја изван градског и других већих и туристичких насеља;
- обезбеђивање алтернативног водоснабдевања, заштиту постојећих и планираних изворишта водоснабдевања;
- обезбеђивање двоструког напајања електричном енергијом; успостављање мањих енергетских система који могу самостално напајати најважније потрошаче;
- обезбеђивање ефикасног система комуникација;
- у случају ратних дејстава, склањање становништва у насељима се врши у посебним склоништима и ван насеља у рововским заклонима;
- одржавање постојећих противградних станица; изградња нових објеката на растојању мањем од 100m од противградних станица, условљена је прибављањем мишљења РХМЗ.

2.1.4.3.1. Заштита од елементарних непогода и технолошких удеса (акцидената)

Заштита од елементарних непогода

На подручју општине Бољевац континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица климатских, хидролошких, орографских и сеизмичких карактеристика. Код утврђивања просторне организације насеља, размештаја виталних објеката, прописивања урбанистичких параметара, планирања мреже саобраћајница и остале инфраструктуре, поштовани су општи принципи заштите од елементарних непогода и природних катастрофа. Планске мере које се односе на заштиту простора од дејстава елементарних непогода односе се на:

- *заштиту од земљотреса* – која захтева асеизмичку изградњу објеката који морају имати на отпорност на могуће потресе од 8°MCS скале; Заштита од земљотреса се спроводи кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу нових објеката и кроз трасирање главних коридора комуналне инфраструктуре дуж саобраћајница и зелених површина на одговарајућем растојању од објеката. Планирани објекти мора да буду реализовани и категорисани према прописима и техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима, код изградње нових објеката, односно реконструкције постојећих.
- *заштиту од ветра* - која захтева уређење ветрозаштитних појасева уз саобраћајнице, речне токове и као заштита пољопривредног земљишта; основне мере заштите су дендролошке природе, планиране као ветрозаштитни појасеви одговарајуће ширине уз саобраћајнице, речне токове и као заштита пољопривредног земљишта;
- *заштиту од града* – заштита од града обавља се са 16 постојећих противградних станица (у насељима Валакоње, Савинац, Боговина, Мали Извор, Сумраковац, Подгорац, Добро Поље, Луково, Бачевица, Добрујевац, Рујиште, Јабланица, Криви Вир и Илино), а мере заштите обухватају одржавање и по потреби проширење постојеће мреже противградних станица и успостављање и одржавање њихове директне везе са РХМЗ.;
- *заштиту од суше* - имајући у виду сушне периоде који су регистровани током летњих месеци претходних година, као основна мера заштите од ове врсте елементарне непогоде препоручује се успостављање синхронизованог система наводњавања угрожених површина из постојећих речних токова;
- *заштиту од пожара* – које подразумевају планске мере заштите које се разрађују у плановима нижег реда, а обухватају изградњу планираног система водоснабдевања и хидрантске, противпожарне мреже, као и профиле саобраћајница, који омогућавају несметано кретање противпожарних возила. При изградњи или реконструкцији објекта, неопходно је поштовање свих законских прописа и норматива, ради заштите од пожара, као и организована служба противпожарне заштите, са ватрогасном станицом и тимом. Приликом изградње водоводне мреже препоручује се постављање уличних хидраната и прикључака за воду (посебно у близини насеља и будућих радно-привредних зона); За заштиту од пожара, на простору општине Бољевац, брине се ватрогасна станица са седиштем у Бољевцу.;
- *заштиту од поплава* – која подразумева регулацију речних токова и њихових притока на нерегулисаним деловима корита, са могућом изградњом мањих акумулација на бујичним вавотоцима, како би се умањили ефекти неуравнотежености протицаја током године, а поготово у периодима великих киша и топљења снега. Уз ове радове и остале активности (редовно чишћење и одржавање речних токова, уклањање препрека, уклањање растиња, стабала и чврстог отпада), знатно ће се побољшати стање и умањити штете од евентуалних поплава. Обавезно је

прибављање услова заштите природе за све радове на заштити од поплава а при изградњи треба водити рачуна да се сва изградња путева и осталих објеката, планира и гради изнад кота трагова великих вода, односно у складу са подацима о максималном нивоу подземних вода у тлу;

- заштиту од штетног дејства ерозије - предузимање антиерозионих мера које се свде на забрану: кресања лисника; гајења окопавина на стрмим њивама; орања по нагибу земљишта; чисте сече шума на нагнутим теренима и испаше на деградираним теренима; претварања деградираних њива у ливаде; обавезу орања по изохипси; мелiorације деградираних пашњака; пошумљавања голети; конверзије једногодишњих култура у вишегодишње на деградираним површинама и антиерозионог газдовања земљиштем и шумама;

По питању Заштите од акцидентних загађења, основне мере заштите се заснивају на управљању ризиком од удеса, и то кроз: идентификацију опасности; анализу последица; процену ризика; планирање мера за превенцију удеса или смањење ризика; организовање мера приправности и одговора на удес; као и планирање мера санације од последица удеса. Мере заштите треба спроводити: за постојеће објекта и технологије (производња, складиштење, утовар, транспорт, претовар штетних и опасних материја), кроз превентивне мере и мере сталног надзора; за нове објекте, технологије и радове, као и код реконструкција постојећих, кроз обавезну израду процене утицаја и процене ризика на животну средину; израдом Мапе хазарда, чиме ће се утврдити потенцијални извори удесних загађења и правци транспорта опасних и штетних материја.

Заштита од хемикалија, хемијског удеса, интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине

Обавезне мере заштите животне средине од хемикалија - у циљу заштите здравља људи и животне средине на подручју општине Бољевац обавезно је успостављање интегралног управљање хемикалијама.

Обавезе оператора који управља хемикалијама:

- оператор који управља хемикалијама мора предузимати мере у циљу спречавања негативних утицаја хемикалија на здравље људи и животну средину;
- опасна хемикалија се замењује безбеднијом алтернативом када год је то могуће;
- свака хемикалија и одређени производи морају бити класификовани, обележени и паковани у складу са Законом.

Оператор је дужан да складишти опасне хемикалије на начин да се не угрози живот и здравље људи и животна средина, а са њиховим остацима и празном амбалажом поступа у складу са прописима којима се регулише управљање отпадом.

Заштита од хемијског удеса (одредбе SEVESO II Директиве) - заштита од изненадног и неконтролисаног догађаја који настаје ослобађањем, изливањем или расипањем опасних материја, обављањем активности при производњи, употреби, преради, складиштењу, одлагању или дуготрајном неадекватном чувању.

SEVESO постројење - постројење у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних, (где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује) и укључује сву опрему, објекте, цевоводе, машине, опрему, алате, интерне колосеке и депое, складишта и осталу пратећу опрему у функцији постројења.

На основу доступних података (Министарство заштите животне средине, допис број 000505424 2024 од 22.02.2024.год) на територији општине Бољевац налази се **СЕВЕСО** постројење/комплекс Фабрика за производњу експлозива, ул. Валакоње бб, „Експлозив Рудекс“, д.о.о. Београд, координате 43°50'15,21"N и 21°59'37,52"E.

За горе поменути севесо комплекс „вишег реда“, „Експлозив Рудекс“, у Бољевцу оператор је извршио моделирања ефеката хемијских удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/2010). Упоређујући извршена моделирања ефеката хемијских удеса, надлежни орган као најгори могући сценарио на односном комплексу разматра пожар и експлозију ускладиштеног амонијумнитрата у објекту Бо-4 са заштитним бедемима, при чему као повредиве зоне разматра следеће зоне дејства надпритиска након експлозије на људе и околне објекте:

- Смртно страдање људи са вероватноћом од 9096 - на раздаљини < 60,48 m од места удеса;
- Смртни исход са вероватноћом од 5094 - на раздаљини < 45,35 m од места удеса;
- Тежи степен оштећења плућа од 5094 -- на раздаљини < 120,96 m од места удеса;
- Пуцање плућа са вероватноћом од 1094 - на раздаљини < 181,44 m од места удеса;
- Пуцање бубних опни са вероватноћом од 5094 - на раздаљини < 80,55 m од места удеса;
- Пуцање бубних опни у 194 случајева - на раздаљини < 302,4 m од места удеса;
- Потпуна деструкција зиданих објеката - на раздаљини < 90,72 m од места удеса;
- Озбиљна оштећења зиданих објеката - на раздаљини < 151,2 m од места удеса;
- Умерена оштећења зиданих објеката m на раздаљини < 226,8 m од места удеса;
- Лака оштећења околних објеката (лом прозорских стакала и сл.) на раздаљини < 756 m од места удеса.

Сходно претходно наведеном, а према чл. 34 став 1 тачка 26) Закона о заштити животне средине, надлежни орган даје следеће услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине:

1. У Просторном плану општине Бољевац назначено је претходно поменуто севесо постројење, односно комплекс;
2. Забрањена је изградња нових: објеката јавне намене, објеката становања и туристичких објеката на простору од < 181,44 m од локације најгорег могућег сценарија хемијског удеса на комплексу „Експлозив Рудекс“, у

Бољевцу;

3. Приликом израде просторних и урбанистичких планова и/или разматрања изградње нових објеката у близини наведеног севесо комплекса у Бољевцу, под повредивом зоном са аспекта хемијског удеса, разматрати зону од < 756 m од локације најгорег могућег сценарија хемијског удеса са опасном материјом амонијум-нитрата на комплексу „Експлозивни Рудекс”, у Бољевцу;

4. Приликом разматрања изградње нових објеката у обухвату односног Плана, као и у случају модификација, односно промена постојећег севесо комплекса које могу утицати на могућност настанка хемијског удеса, приликом издавања локацијских услова и грађевинских дозвола, обавезно упознати потенцијалне инвеститоре са опасностима од хемијског удеса на односним локацијама.

Приликом изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/2010), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра удаљеност од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса. Такође, напомињемо да се идентификација севесо постројења/комплекса врши на основу Правилника о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/2010, 51/2015 и 50/2018). Поред тога, наглашавамо да су обавезе оператера и надлежних органа прописане у поглављу 3.2 Заштита од хемијског удеса, Закона о заштити животне средине, те да сходно наведеном, обавезе оператер према надлежним органима у области заштите од хемијског удеса, а у случају изградње новог севесо постројења/комплекса, почињу у року од најмање 3 (три) месеца пре почетка рада постројења/комплекса. Поред тога, у случају изградње постројења/комплекса вишег реда, уколико оператер не испуни услове из чл. 60ђ, тј. 60г и 60д Закона о заштити животне средине, сходно чл. 60е истог закона, Министар решењем забрањује рад, тј. пуштање у рад односног постројења/комплекса.

Због претходно наведеног, потребно је пажљиво планирати лоцирање и изградњу, како нових севесо постројења/комплекса или модификације постојећих и њихових максималних могућих капацитета севесо опасних материја, тако и нових грађевинских објеката, укључујући саобраћајне правце, места за јавну намену и насеља у близини комплекса, где локација комплекса или грађевински објекти могу бити извор или повећати ризик или последице великог удеса, како би се избегли непотребни трошкови или лоше инвестиције, али и обезбедило адекватно управљање безбедношћу од хемијског удеса. У интересу је и грађана и оператера и локалних самоуправа на чијој територији се гради, да и инвеститори и сви надлежни органи који су укључени у процес планирања коришћења земљишта, при доношењу одлука узму у обзир циљеве превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса по здравље људи и животну средину.

У складу са члановима 8. и 9. Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – испр., 14/2016, 95/2018 – др. закон и 71/2018) у поступку израде Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута IБ реда Параћин - Зајечар - Неготин потребно је прибавити услове заштите природе које издаје надлежни Завод за заштиту природе Србије.

Основне активности и мере у домену заштите од хемијског удеса које се односе на спречавање и контролу загађивања животне средине обухватају следеће:

- 1) Оператери SEVESO постројења, према количинама из Листе опасних материја и њихових количина и Листе својстава и класа опасних материја и њихових количина, у обавези су да израде:
 - Политику превенције удеса по достављању Обавештења надлежном органу ресорног Министарства - Оператери SEVESO постројења нижег реда;
 - Извештај о безбедности и План заштите од удеса - Оператери SEVESO постројења вишег реда.

Оператер SEVESO постројења је у обавези да, уколико се деси хемијски удес на локацији, одмах о хемијском удесу обавести ресорно Министарство, јединицу локалне самоуправе и органе надлежне за поступање у ванредним ситуацијама у складу са прописима којима се уређује заштита и спасавање.

Оператер SEVESO постројења нижег реда у обавези је да изради документ - Политику превенције удеса и да Министарству, пре израде Политике превенције удеса, достави Обавештење.

Оператер SEVESO постројења вишег реда у обавези је да изради и достави Министарству Извештај о безбедности и План заштите од удеса.

Оператери који нису SEVESO постројење а који имају на својој локацији (комплексу) значајне количине опасних материја, у циљу заштите од хемијског удеса у обавези су да поступају у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/2018).

- 2) План заштите од хемијског удеса општине Бољевац - Екстерни план заштите од удеса, је обавезан документ који локална самоуправа мора донети на основу планова заштите од удеса оператера који се налазе на њеној територији, у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/2018).
- 3) Процена ризика у случају настанка хемијског удеса - заштита од хемијских удеса и загађивања животне средине при производњи, превозу и складиштењу опасних материја у постројењима и инсталацијама, оствариваће се превентивним мерама које обухватају активности које се спроводе у постројењима и на коридорима превоза опасних материја, а у циљу смањења могућности настанка удеса и могућих последица. Решавање проблема управљања еколошким ризиком при транспорту опасних материја зависиће од динамике реконструкције и ревитализације постојећих и реализације планираних саобраћајница, на основу чега ће се трасе превоза опасних материја утврђивати општинском нормативом (посебним одлукама у складу са Законом и планом намене простора). У начелу, за превоз опасних и штетних материја дозвољено је користити деонице аутопутева и државних путева првог и другог реда које пролазе кроз подручја нижих густина становања и мање насељености. Ограничење се не односи на превоз нафтних деривата у цистернама капацитета до 10t.
- 4) Оператер IPPC постројења (према Листи активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола) у обавези је да:

- за ново постројење поднесе захтев за издавање интегрисане дозволе, пре добијања дозволе за употребу;
- за постојеће постројење, према року за прилагођавање до 2015 године;
- надлежност за издавање интегрисане дозволе је у зависности од тога који орган издаје одобрење за градњу (грађевинску дозволу) одређује се ко је надлежни орган за интегрисану дозволу;

BREF документ даје информације о специфичном индустријском сектору или пољопривредном сектору, техникама и процесима заступљеним у том сектору, свим постојећим емисијама у воду, ваздух и земљиште као и генерисаним отпадима, у зависности од производних капацитета, техникама које се разматрају у одређивању БАТ.

2.1.4.3.2. Заштита од интереса за одбрану земље

Пропозиције заштите и уређења простора општине Бољевац, за потребе одбране и заштите, дефинисане су укупним решењима организације и коришћења простора. Решењима из ППО обезбеђени су услови за оптимални мирнодопски развој система насеља, активирање саобраћајних, инфраструктурних, градитељских, привредних потенцијала и оспособљавање свих видова комуникација за друштвено-економски развој, као просторни предуслов за одбрану, заштиту, рад и живот у ванредним и ратним условима. Најосетљивији делови територије су подручја са највећом концентрацијом становништва, грађевинског фонда и инфраструктурних система.

Простори велике концентрације становништва, грађевинског фонда, привредних и непривредних активности, представљају потенцијално најугроженија подручја са **аспекта одбране** и заштите простора.

Мере заштите у случају ратних дејстава треба да обезбеде несметану заштиту људи и добара у случају ратних операција и разарања.

Регулација јавних површина и позиција грађевинских линија у односу на исту, треба да омогуће несметано функционисање свих служби у случају елементарних непогода, пожара и ратних услова. Елементи саобраћајница у смислу зависности од зарушавања и могућности прилаза објектима у фази спасавања, дефинисање могућности прилаза местима за водоснабдевање противпожарних јединица као и други значајни елементи са аспекта заштите и спасавања људи и материјалних добара су уграђени у планска решења – правила уређења и правила грађења овог Просторног плана.

У овом Просторном плану, у складу са дописом Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе Управе за инфраструктуру број 2269-4 од 05.04.2024. године, постављају се посебни услови за израду предметног Просторног плана и то се обрађује у посебном прилогу.

Применом законске регулативе за планирање и уређење простора од интереса за одбрану земље стварају се просторни услови за функционисање цивилне заштите становништва. Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање услова за деловање цивилне заштите становништва, заштиту материјалних и природних ресурса у случају ратних дејстава.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту. Основна мера заштите људи и материјалних добара у случају ратне опасности је изградња заштитних објеката (склоништа). Предвиђено је да се заштита и склањање становништва врши у заштитним објектима, подрумским просторијама, као и рововским заклонима, који се у складу са законом граде у случају непосредне ратне опасности и у рату.

Склањање људи, материјалних и културних добара обухвата планирање и коришћење постојећих склоништа, других заштитних објеката, прилагођавање нових и постојећих комуналних објеката, као и објеката погодних за заштиту и склањање, њихово одржавање и коришћење за заштиту људи од природних и других несрећа.

Као други заштитни објекти користе се подрумске просторије и друге подземне просторије у стамбеним и другим зградама, прилагођене за склањање људи и материјалних добара. Приликом изградње стамбених објеката са подрумима, препорука је да се над подрумским просторијама гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

Кроз спровођење предметног ППО обезбедити поштовање услова одбране и усклађивање са плановима развоја комплекса и објеката посебне намене, заштите становништва и насеља од ратних разарања, као и несметано функционисање простора у случају ратних дејстава. у том смислу, кроз израду техничке документације и планску разраду на просторима за које је она прописана (како кроз овај ППО, тако и кроз просторно - планску и урбанистичку документацију за зоне), обезбедити поштовање услова и захтева одбране.

Планска правила и мере заштите са аспекта одбране тичу се организације у функционисању мреже објеката привреде, друштвеног стандарда, инфраструктуре, режима градње итд., на подручју насеља и територије општине Бољевац, а решавају се мирнодопским путем, нарочито кроз израду и реализацију просторно - планске и урбанистичке документације и изградњу објеката.

Заштита становништва, материјалних добара и ресурса спроводиће се кроз реализацију основних мера везаних за територију (земљиште, ваздух, воду), мрежу насеља, функционисање привреде, инфраструктуру и режим изградње насеља у урбанистичком смислу:

а) Мере заштите које се односе на територију:

- у циљу заштите територије од плављења, потребно је комплетирати и одржавати у функционалном стању одбрамбену линију за заштиту од поплава (насипе, канале, црпне станице, уставе, бране, акумулације, мостове, пропусте и др.), док при избору локације објеката водити рачуна о коти максималних вода;
- у циљу заштите територије од ерозије, потребно је извршити санирање и довођење у исправно функционално стање, као и извршити ревитализацију радова и објеката који служе за заштиту од ерозија и бујица. Треба успоставити заштитне појасеве на бујичним токовима у којима се ограничавају активности у циљу очувања функционалности

противбујичних мера и ради спречавања загађивања вода. Потребно је извршити регулацију бујичних токова, интегрално уређење њихових сликова и извођење антиерозионих радова.

- у складу са степеном могућег сеизмичког удара, спроводити одговарајући режим изградње објеката мреже инфраструктуре, водених акумулација итд. у складу са принципима земљотресног инжењерства; и
- у циљу заштите територије од пожара, потребно је спроводити одговарајуће уређење и организовање шумских и пољопривредних површина, са сменом култура у погледу размештаја, пробијањем шумских просека итд.

б) Мере заштите које се односе на мрежу насеља

Рационална организација простора је један од основних циљева и са аспекта одбране и у том циљу потребно је:

- остварити равномеран развој насеља;
- ограничити велике концентрације становништва, активности и физичких структура на једном простору кроз формирање система насеља и центара;
- насеља тако функционално организовати да у случају потребе одбране, нека насеља могу преузети водећу улогу;
- обезбедити да виталне функције мреже насеља као што су здравство, радио везе, снабдевачке функције, морају имати алтернативне локације у разним насељима и у миру, треба да буду опремљена најнужнијим уређајима који ће се користити у ванредним уловима (ратни услови, земљотреси, поплаве итд.); и
- да сва насеља треба да буду повезана саобраћајницама из више праваца због евентуалних закрчења путева и сл.

в) Мере заштите које се односе на функционисање привреде

- обезбедити услове за развој пољопривреде за коју на подручју постоје погодни услови за развој, што је од посебног значаја за потребе одбране;
- обезбедити заштиту од индустријских удеса;
- спречити лоцирање еколошки неприхватљивих производних активности, а форсирати савремене и еколошки прихватљиве технологије и активности у простору;
- обезбедити радну снагу за случај евакуације привреде за ратне потребе; и
- формирати мрежу складишта и магацина потребних прехранбених и других артикала, што све треба да буде дефинисано у мирнодопским условима.

г) Мере заштите које се односе на инфраструктуру

- у циљу заштите и функционисања инфраструктурних система у ванредним условима, обезбедити да сви инфраструктурни системи буду централно повезани и да се њима управља са једног места;
- у циљу обезбеђења водоснабдевања насеља у ванредним ситуацијама, пожељно је имати више гравитационих извора водоснабдевања, због могућности загађења вода (отровима, земљотресом, поплавом и сл.), као и алтернативне изворе водоснабдевања у случају акцидента и ратних разарања, а у мирнодопским условима треба обезбедити хигијенску исправност земљишта и подземних вода, посебно бунара и јавних чесми, нарочито оних које се користе за пиће; и
- потребно је и даље проширивање мреже локалних путева.

д) Мере заштите које се односе на режим изградње насеља у урбанистичком смислу

- обезбедити функционално зонирање територије насеља (радне зоне, становање, јавне службе, зелени простори и сл.);
- обезбедити слободне просторе у насељима који ће бити заштићени од пожара и рушевина, а истовремено добро повезани са саобраћајницама и водотоковима;
- при изради урбанистичких планова и пројеката у складу са условима надлежне службе одбране планирати изградњу заштитних склоништа, као основне мере заштите људи и материјалних добара у случају ратне опасности;
- у циљу заштите и функционисања урбаних и руралних система планирати такве режиме изградње којима ће се обезбедити минимизирање неповољних ефеката ратних разарања на објекте и људство, обезбедити правце евакуације итд.;

Наглашава се да је при изради планске и пројектне документације потребно поштовати сву релевантну законску регулативу из домена одбране, заштите од елементарних непогода, правилнике о техничким нормативима за склоништа и поједине објекте, као и прописе о усклађивању просторних и урбанистичких планова са потребама народне одбране и заштите од ратних дејстава.

Као **посебне планске мере** којима се повећава „отпорност“ простора за потребе одбране и заштите издвајају се:

- функционално зонирање урбаних простора (радне зоне, становање);
- предузимање свих неопходних мера заштите од индустријских удеса на свим постојећим привредним локалитетима и планирање нових привредних капацитета на локацијама ван зона становања;
- обезбеђивање слободног простора у насељима, заштићеног од пожара и рушевина и повезаног саобраћајницама и водотоковима;
- изградња двонаменских склоништа допунске заштите (приоритетно у центрима заједнице насеља);
- обезбеђивање алтернативних саобраћајних праваца за евакуацију и спасавање при чему ширине саобраћајница дефинисати у зависности од зарушавања и могућности прилаза објектима у фази спасавања затрпаних;
- решавање електроснабдевања насеља прстенастим разводима и изградњом мањих система који могу функционисати аутономно у посебним условима;
- обезбеђивање водоснабдевања насеља уз очување алтернативних извора снабдевања водом за пиће (бунари, извори и сл.); и
- предузимање мера за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода (земљотреси, поплаве и сл.).

За градско насеље – општински центар Бољевац, постоји важећи ПГР, којим су дефинисани услови заштите од ратних

дејстава, на основу Програма заштите одговарајуће службе локалне управе (склоништа, збрињавање људи и материјалних добара).

2.1.5. УСЛОВИ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ, ДЕЦИ И СТАРИМ ОСОБАМА, У СКЛАДУ СА СТАНДАРДИМА ПРИСТУПАЧНОСТИ

Даљом урбанистичко техничком разрадом и изградњом јавних површина и објеката потребно је особама са инвалидитетом, деци и старим особама омогућити несметано кретање, коришћење слободних и јавних површина, као и приступ јавним и комерцијалним садржајима, кроз обавезне елементе приступачности за савладавање висинских разлика, за кретање и боравак у простору (стамбене и стамбено-пословне зграде и објекти за јавно коришћење), као и обавезне елементе приступачности јавног саобраћаја према Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама, („Службени гласник РС“, број 22/2015).

У складу са наведеним правилником, тротоари и пешачке стазе треба да буду приступачни, у простору су међусобно повезани и прилагођени за оријентацију, и са нагибима који не могу бити већи од 5% (1:20), а изузетно до 8,3% (1:12). Највиши попречни нагиб уличних тротоара и пешачких стаза управно на правац кретања износи 2%.

Шеталишта у оквиру јавних зелених и рекреативних површина су осветљена, означена и са обезбеђеним местима за одмор са клупама дуж праваца кретања. Клупе треба да имају седишта на висини од 45 cm и рукохвате на висини од 70 cm изнад нивоа шетне стазе у 50% од укупног броја клупа. Поред клупа се обезбеђује простор површине 110 cm са 140 cm за смештај помагала за кретање.

Ради несметаног кретања, ширина уличних тротоара и пешачких стаза износи 180 cm, а изузетно 120 cm, док ширина пролаза између непокретних препрека износи најмање 90 cm. Површина шеталишта је чврста, равна и отпорна на клизање. У коридору основних пешачких кретања не постављају се стубови, рекламни панои или друге препреке, а постојеће препреке се видно обележавају.

Делови зграда као што су балкони, еркери, висећи рекламни панои и сл., као и доњи делови крошњи дрвећа, који се налазе непосредно уз пешачке коридоре, уздигнути су најмање 250 cm у односу на површину по којој се пешак креће.

Место пешачког прелаза је означено тако да се јасно разликује од подлоге тротоара. Пешачки прелаз је постављен под правим углом према тротоару. Пешачке прелазе опремљене светлосним сигнаlima потребно је опремити светлосном сигнализацијом са најавом и звучном сигнализацијом.

Пролаз кроз пешачко острво у средини коловоза изводи се без ивичњака, у нивоу коловоза и у ширини пешачког прелаза.

За савладавање висинске разлике између тротоара и коловоза користе се закошени ивичњаци који се изводе у ширини пешачког прелаза и у нивоу коловоза, са максималним нагибом закошеног дела до 8,3%, а ако је технички неизводљиво у изузетним случајевима до 10%.

Места за паркирање возила која користе особе са инвалидитетом предвиђају се у близини улаза у стамбене зграде, објеката за јавно коришћење и других објеката, означавају се знаком приступачности. Приступачно паркинг место треба да има директну пешачку везу између пројектованог слободног простора за маневар и најближе пешачке стазе, без изласка на коловоз.

За јавне гараже, јавна паркиралишта, као и паркиралишта уз објекте за јавно коришћење и стамбене и стамбено пословне зграде са десет и више станова, најмање 5% места од укупног броја места за паркирање, а најмање једно место треба обезбедити за паркирање возила особа са инвалидитетом. На паркиралиштима са мање од 20 места која се налазе уз амбуланту, апотеку, продавницу прехранбених производа, пошту, ресторан и дечји вртић, најмање једно место за паркирање возила особа са инвалидитетом. На паркиралиштима уз домове здравља, болнице, домове старих и друге здравствене и социјалне установе, обезбедити најмање 10% места од укупног броја места за паркирање, а најмање два места за паркирање возила особа са инвалидитетом.

На стајалиштима јавног превоза, предвиђа се плато (перон) за пешаке ширине најмање 300 cm, а прилазне пешачке стазе треба да буду изведене у истом нивоу, без денивалација.

2.1.6. ПОПИС ОБЈЕКТА ЗА КОЈЕ СЕ ПРЕ САНАЦИЈЕ ИЛИ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ МОРАЈУ ИЗРАДИТИ КОНЗЕРВАТОРСКИ ИЛИ ДРУГИ УСЛОВИ ЗА ПРЕДУЗИМАЊЕ МЕРА ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ И ДРУГИХ РАДОВА У СКЛАДУ СА ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ

За активности које могу непосредно или посредно проузроковати промену облика, изгледа или особености непокретних културних добара или њихове заштићене околине, правила се утврђују на основу мера заштите овог Просторног плана и услова надлежног Завода за заштиту споменика културе а на основу Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, број 71/1994, 52/11-др. закон, 99/2011-др.закон, 6/2020-др.закон, 35/2021-др.закон, 129/2021-др.закон и 76/2023-др.закон) и прописа донетим на основу њега. Обавеза прибављање услова и сагласности надлежне службе заштите важи и за радове на, или у околини непокретности које уживају предходну заштиту. На планском подручју конзерваторске услове је потребно прибавити за проглашена непокретна културна добра и археолошке локалитете.

2.1.7. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ - Услови и препоруке за повећање енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије

Унапређење енергетске ефикасности подразумева низ делатности који има за циљ смањење потрошње свих врста енергије, уз максимално очување постојећих, или стварање бољих услова боравка у објектима. За последицу има смањење потрошње необновљивих и коришћење обновљивих извора енергије, затим и смањење емисије штетних гасова, што доприноси заштити природне околине, смањењу глобалног загревања и одрживом развоју.

Основни циљ је свести потрошњу енергије на минимум, а задржати, или повећати ниво удобности и комфора у објектима. У процесу успостављања одрживе потрошње енергије приоритет треба дати рационалном планирању потрошње, тј. примена мера енергетске ефикасности у све сегменте енергетског система.

Потребно је тежити повећању удела енергије добијене из обновљивих извора уз уважавање заштите животне средине.

Одржива градња је свакако један од значајнијих сегмената одрживог развоја који укључује:

- употребу грађевинских материјала који нису штетни по животну средину;
- енергетску ефикасност зграда;
- управљање отпадом насталим приликом изградње или рушења објеката.

Енергетски и еколошки одрживо градитељство тежи:

- смањењу губитака топлоте из објекта побољшањем топлотне заштите спољних елемената и повољним односом основе и волумена зграде;
- повећању топлотних добитака у објекту повољном оријентацијом зграде и коришћењем сунчеве енергије;
- коришћењу обновљивих извора енергије у зградама (сунце, ветар, биомаса, итд.);
- повећању енергетске ефикасности термоенергетских система; у циљу рационалног коришћења енергије треба искористити све могућности смањења коришћења енергије у објектима; при изградњи објеката користити савремене термоизолационе материјале, како би се смањила потрошња топлотне енергије;
- као систем против претеране инсолације користити одрживе системе (засену жалузинама, грађевинским елементима, зеленилом, и сл.) како би се смањила потрошња енергије за вештачку климатизацију;
- при прорачуну коефицијента пролаза топлоте објеката узети вредности за 20-25% ниже од максималних дозвољених вриједности за ову климатску зону;
- дрворедима и густим засадама смањити утицај ветра и обезбедити неопходну засену у летњим месецима.

Енергетска ефикасност се везује за примену енергетски ефикасних уређаја који имају мале губитке приликом трансформације једног вида енергије у други. Исто тако, области енергетске ефикасности припадају и обновљиви извори у оквиру потрошње енергије, односно они извори који се не прикључују на дистрибутивну електроенергетску мрежу, а користе се у сектору зградарства (биомаса, енергија ветра и сунчева енергија). То се пре свега односи на системе грејања и хлађења простора, као и загревање санитарне воде.

Основне мере за повећање и обезбеђење енергетске ефикасности се односе на правилан избор омотача зграде (кров, зидови, прозори), грејање објеката (котларница, подстаница), регулацију - положај објекта и осветљење и слично.

Циљ свеобухватне уштеде енергије, а тиме и заштите животне средине је створити предуслове за системску санацију и реконструкцију постојећих објеката, а затим и повећање обавезне топлотне заштите нових објеката. Недовољна топлотна изолација доводи до повећаних топлотних губитака зими, хладних спољних конструкција, оштећења насталих влагом (кондензацијом), као и прегрејавања простора лети. Последице су оштећења конструкције, некомфорно и нездраво становање и рад. Загревавање таквих простора захтева већу количину енергије што доводи до повећања цене коришћења и одржавања простора, али и до већег загађења животне средине. Побољшањем топлотно изолационих карактеристика зграде, могуће је постићи смањење укупних губитака топлоте за просечно 40% до 80%.

Примена мера за енергетску ефикасност код постојеће изградње се дефинише на основу утврђене разлике између стварног стања објеката и реалних потреба за енергијом, а односи на следеће интервенције:

- побољшање топлотних карактеристика објекта применом топлотне изолације и заменом прозора, врата;
- замену или побољшање система за климатизацију (грејање, односно хлађење);
- замену или побољшање термотехничких система (припрема топле воде за грејање и употребу у домаћинству и пословним просторима);
- побољшање ефикасности система електричне енергије (расвета, кућни апарати);
- употребу обновљивих извора енергије у оквиру потрошње.

Избор поменутих мера се врши на основу енергетског прегледа, који има за циљ потпуни увид у стање изграђених објеката, а потом и одређивање стварних енергетских потреба објекта на основу прикупљених података и обрађених параметара.

За новопланирану изградњу на планском подручју, примењивати начин пројектовања и изградње објеката са ниским степеном потрошње енергије, тзв. нискоенергетске и пасивне куће „Zero-energy house”. Основу ове архитектуре представља употреба обновљивих врста енергије (сунчева енергије, биомаса, енергија ветра) за грејање објеката у зимском периоду, односно смањење потребе за хлађењем просторија током лета спречавањем упада сунчевог зрачења. Нискоенергетске грађевине, а потом и такозване пасивне куће представљају објекте у којима је обезбеђена пријатна температура, без обзира на годишње доба и спољашње климатске услове без уградње засебног система грејања, односно климатизације. Код градње нових објеката је неопходно већ у фази идејног пројекта предвидети све што је неопходно да се добије квалитетан и оптималан енергетски ефикасан објекат:

- анализирати локацију, оријентацију и облик објекта;
- применити високи ниво топлотне изолације комплетног спољњег омотача објекта и избегавати топлотне мостове; у циљу рационалног коришћења енергије треба искористити све могућности смањења коришћења енергије у објектима;

при изградњи објеката користити савремене термоизолационе материјале, како би се смањила потрошња топлотне енергије;

- искористити топлотне добитке од сунца и заштитити се од претераног осунчања; као систем против претеране инсолације користити одрживе системе (засену жалузинама, грађевинским елементима, зеленилом, и сл) како би се смањила потрошња енергије за вештачку климатизацију; дрворедима и густим засадама смањити утицај ветра и обезбедити неопходну засену у летњим месецима;
- расхладно оптерећење треба смањити путем мера пројектовања пасивних кућа; то може укључити изоловане површине, заштиту од сунца путем нпр. брисолеја, конзолне структуре, озелењене надстрешнице или њихове комбинације;
- при прорачуну коефицијента пролаза топлоте објеката узети вредности за 20-25% ниже од максималних дозвољених вредности за ову климатску зону;
- нискоенергетске технологије за грејање и хлађење се требају узети у обзир где год је то могуће;
- кад год је то могуће, вишак топлоте из других процеса ће се користити за предгрејавање топле воде за хотел, виле, и др;
- одрживост фотоволтаичних ћелија треба испитати у сврху снабдевања нисконапонском струјом за расвету насеља, као и друге могућности, попут пуњења електричних возила.

Приликом избора локације за градњу, у складу са могућностима, одабрати место изложено сунцу, да није у сенци суседних објеката и да је заштићено од јаких ветрова. Објекте оријентисати према југу, а затворити према северу, ограничити дубину објекта и омогућити ниском зимском сунцу да продре у његову унутрашњост. Оптималан волумен објекта такође позитивно утиче на смањење топлотних губитака. Приликом пројектовања је такође потребно груписати просторије сличних функционалних захтева и унутрашње температуре, односно помоћне просторе лоцирати на северу, а дневне на југу. Оптимална топлотна заштита је једно од основних начела енергетски ефикасне градње: правилан избор спољашњег омотача објекта, обавезна топлотна изолација крова, односно плафона према негрејаном таванском простору и пода према терену, правилан положај отвора у спољашњим зидовима, чиме се у великој мери спречавају топлотни губици у току ниских спољашњих температура.

Топлотни добици од сунца са знатним процентом учествују у укупном енергетском билансу објеката. Приликом пројектовања потребно је посебну пажњу посветити заштити од претераног осунчања, као и прихвату сунца. Топлотна маса зида или пода у јужно оријентисаним просторијама може акумулирати топлотну енергију током дана и дистрибуирати је у околне просторије током ноћи. Претерано загревање током лета се може спречити средствима за заштиту од сунца, усмеравањем дневног светла, зеленилом, природним проветравањем и слично. Решења која треба примењивати са циљем заштите од претераног осветљења су следећа:

- архитектонска геометрија: зеленило, тремови, стрехе, надстрешнице, балкони, и др;
- елементи спољашње заштите од сунца: покретни и непокретни брисолеји, спољашње жалужине, ролетне, тенде, итд;
- елементи унутрашње заштите од сунца: ролетне, жалужине, завесе;
- елементи унутар стакла за заштиту од сунца и усмеравања светла: холографски - елементи, рефлектујућа стакла и фолије, стакло које усмерава светло, стаклене призме и др.

Закључује се да би се реализовало енергетски и еколошки одрживо грађење неопходно је тежити смањењу губитака топлоте из објеката, побољшањем топлотне заштите спољашњих елемената и повољнијем односу површине и запремине објекта, повећању топлотних добитака у згради повољнијом оријентацијом зграде и коришћењем сунчеве енергије, применом обновљивих извора енергије у зградама (биомаса, сунце, ветар), повећањем енергетске ефикасности термоенергетских система. Користи од енергетски ефикасне градње су многоструке, а највише се огледају кроз финансијске уштеде на смањеним рачунима за грејање, хлађење и електричну енергију, удобније и квалитетније становање и рад, дужи животни век зграде и велики допринос заштити околине смањењем емисије штетних гасова у околину.

Сви објекти у зависности од врсте и намене, морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују позитивном законском регулативом прописана енергетска својства објекта. Планирану нову изградњу, реконструкцију и санацију постојећих објеката реализовати у свему у складу са нормативима датим у Правилнику о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда („Службени гласник РС”, број 69/2012, 44/2018 - др. закон, 111/2022 и 102/2025) и Правилнику о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС”, број 61/2011).

1.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

У складу са чланом 31. Закона о планирању:

Правила грађења у просторном плану јединице локалне самоуправе садрже нарочито:

- 1) врсту и намену односно компатибилне намене објеката који се могу градити у појединачним зонама под условима утврђеним планским документом, односно класу и намену објеката чија је изградња забрањена у тим зонама;
- 2) услове за парцелацију, препарцелацију и формирање грађевинске парцеле, као и минималну и максималну површину грађевинске парцеле;
- 3) положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле;
- 4) највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле;
- 5) највећу дозвољену висину или спратност објеката;
- 6) услове за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели;
- 7) услове и начин обезбеђивања приступа парцели и простора за паркирање возила, односно број гаражних, односно паркинг места са обавезним минималним бројем места за пуњење електричних возила;
- 8) урбанистичке параметре и правила за архитектонско обликовање у заштићеним просторно културно-историјским целинама у складу са Студијом заштите непокретних културних добара;

9) обавезан проценат заступљености зелених површина на парцели на којој се граде пословни, стамбено-пословни, пословно-стамбени и вишепородични објекти.

Сви наведени услови и правила дати су у оквиру ове тачке 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА као пропозиције за грађење објеката који су дозвољени као основне и компатибилне намене у оквиру појединих карактеристичких планских зона (за намене изван грађевинских подручја насеља и граница важећих урбанистичких планова, као и за намене у оквиру грађевинских подручја насеља – према графичком приказу уређајних основа за села).

2.2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПРОСТОРЕ ИЗВАН ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКИХ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА И ГРАНИЦА ВАЖЕЋИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

2.2.1.1. Пољопривредно земљиште

Врста и намена објеката који се могу градити - на пољопривредном земљишту, осим у зонама у којима је Законом о пољопривредном земљишту забрањено коришћење обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе у непољопривредне сврхе, као и у зонама где је и режимом заштите забрањена градња, у складу са законом дозвољена је изградња:

- Објеката у функцији пољопривреде - изградња појединачних економских и пословних објеката у функцији пољопривреде, као и објеката складиштења и прераде пољопривредних производа, помоћних објеката у функцији пољопривреде - гараже, кошеви, амбари, оставе, настрешинице за пољопривредну механизацију, машине и возила и слично;
- Стамбених објеката пољопривредног домаћинства (газдинства) које се, осим пољопривредом, може бавити и еко и етно-туризмом;
- Објекти туристичких и пратећих садржаја на парцелама непосредно наслоњеним на саобраћајницу, површине максимално до 0,5 ха, са решеним приступом на јавну саобраћајну површину, израдом урбанистичког пројекта. Становање је дозвољено само као пратећа намена, за властите потребе, уз основну намену на парцели са површином габарита стамбеног објекта, или дела, до 10% од укупно дозвољеног индекса заузетости на парцели.
- Стамбени објекти у функцији пољопривредне производње, изван грађевинског подручја, могу се градити само за властите потребе у функцији обављања пољопривредне делатности.
- Без промене намене пољопривредног земљишта, дозвољена је изградња или реконструкција породичног стамбеног објекта пољопривредног домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства највише до 200 m² стамбеног простора.;
- Економских објеката пољопривредног домаћинства - изградња економских објеката који су у функцији примарне пољопривредне производње. Објекти који су у функцији примарне пољопривредне производње су објекти за смештај механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, пластеници, стакленици, стаје, и то: објекти за гајење животиња (стаје за гајење коња, штале за гајење говеда, објекти за гајење живине, коза, оваца и свиња, као и објекти за гајење голубова, кунића, украсне живине и птица); пратећи објекти за гајење домаћих животиња (испусти за стоку, бетонске писте за одлагање чврстог стајњака, објекти за складиштење осоке); објекти за потребе гајења и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурака, пужева и риба; објекти за складиштење сточне хране (сеници, магацини за складиштење концентроване сточне хране, бетонирани сили јаме и сили тренчеви); објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви) и други слични;
- Простора и објеката за развој интензивне или еколошке пољопривредне производње (помоћни објекти за потребе прегонске испаше стоке - летњи торови са надстрешницама; специјализованог ратарства - склоништа са оставама репроматеријала и алата; и сл.);
- Помоћних и службених објеката за потребе других комплементарних активности - шумарства (шумске куће, лугарнице, расадници); узгоја дивљачи и рибе (хранилишта, склоништа, мрестилишта); водопривреде; саобраћаја; заштите од елементарних непогода (склоништа);
- Објеката на којима се одржавају сточне пијаци, сајмови и изложбе;
- Објеката инфраструктуре и саобраћајница уз сагласност надлежног министарства;
- Објеката за производњу енергије из енергије сунца (соларни парк без промене начина коришћења пољопривредног земљишта, у складу са законом);
- Станица за напајање течним горивом и гасних станица;
- Због проширења грађевинског подручја, у складу са просторним/урбанистичким планом.

У складу са чланом 69. Став 7 Закону о планирању и изградњи **без потребе прибављања сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства** на пољопривредном земљишту могуће је градити и постављати објекте из члана 2 став 1 . тач. 5), 16), 17), 35), 37), 49), 53), 59), 72), и 73) овог закона, као и објекте из члана 69 став 2: трансформаторске станице 10/0,4 kV, 20/0,4 kV 35/0,4 kV и 35/10 kV, прикључно разводна постројења 10 kV, 20 kV и 30 kV, мерно-регулационе станице за гас код потрошача, електродистрибутивне, електропреносне, анемометарске и метеоролошке стубове, као и стубове електронских комуникација.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена - садржаји и објекти који нису наведени у претходним ставовима и све

делатности које угрожавају основну намену и животну средину негативним утицајима (бука, вибрације, гасови, мириси, отпадне воде и друга штетна дејства). Забрањено је дубоко фундаирање објеката, изградња подземних етажа и употреба био-неразградивих или материјала који у фази труљења ослобађају токсичне материје. Забрањена је и изградња објеката који својом величином и изгледом нарушавају амбијенталне вредности, као и објеката који не испуњавају услове заштите природе и еколошке услове.

Типологија објеката - Објекти намењени пољопривредној производњи су слободностојећи објекти (стамбени и производни) или групације слободностојећих објеката међусобно функционално повезаних (производни).

Правила за формирање комплекса - Препоручена величина парцеле (комплекса) на којој је могућа изградња објеката у функцији примарне пољопривредне производње утврђује се зависно од врсте и интензитета производње према следећим условима:

Пољопривредни објекти	Препоручена комплекса	минимална величина
– за сточарску производњу	5ha	
– за узгој перади и крзнаша	1ha	
– за ратарску производњу на поседу	2ha	
– за узгој воћа и поврћа на поседу	1ha	
– за виноградарство на поседу	0,5ha	
– за узгој цвећа на поседу	0,5ha	

Појединачне објекте у функцији пољопривредне производње могуће је градити и на працелама мање величине од планом прописане, и то: уколико је затечено стање површине катастарске парцеле мање до 10%, а при том не постоји могућност докупа за потребе проширења, могуће је градити и на тим парцелама у складу са осталим условима за пољопривредно земљиште овог Просторног плана.

Позиционирање објеката и мере заштите од утицаја пољопривреде - За позиционирање производних објеката који су у функцији пољопривреде примењују се следећа минимална заштитна одстојања:

- од саобраћајнице у складу са Законом о јавним путевима, а не мање од 10m;
- од грађевинског подручја насеља - 250m (не односи се на стакленике, пластенике и силосе);
- одстојање између стамбених објеката и ораница (воћњака) који се интензивно третирају вештачким ђубривом и пестицидима је минимум 800 m.

У заштитном појасу између границе пољопривредне парцеле и водотока од 10 m није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива.

Позиција објеката за узгој стоке (сточне фарме) одређује се у складу са капацитетом објекта и положајем објекта у односу на насеље. Објекти за узгој стоке, перади и крзнаша које имају преко 50 условних грла не могу се градити на заштићеним подручјима природе и на подручју водозащитних зона. Минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточне фарме и објеката у суседству су:

- од стамбених зграда, државних путева I и II реда, као и речних токова - 200 m; и
- од изворишта водоснабдевања - 800 m.

Наведена растојања могу бити и већа ако то покаже процена утицаја на животну средину за фарме са преко 500 условних грла, као и објекти од општег интереса утврђени на основу закона.

Минимални капацитет основне производње уз који може да се одобри изградња објекта примарне дораде или прераде (кланица, хладњача, и сл.) износи 100 условних грла.

Изграђеним пољопривредним земљиштем сматра се пољопривредно земљиште на коме су изграђени објекти у функцији пољопривредне производње, прераде и пласмана, као и објекти становања власника / корисника парцеле.

На рефералној карти бр. 1: Намена простора (P=1:50 000) су на основу ортофото снимка приказани евидентирани изграђени објекти изван грађевинског подручја. С обзиром на немогућност потпуног евидентирања свих изграђених објеката и на остале изграђене, а графички неутврђене објекте, важе иста правила.

Третман постојећих објеката

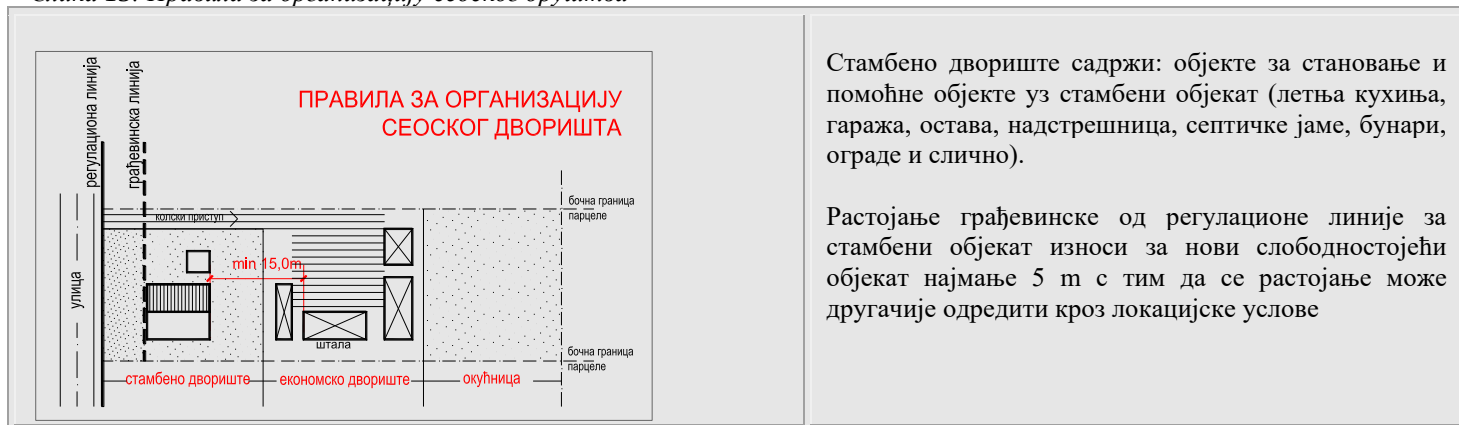
За постојеће објекте изграђене на пољопривредном земљишту изван планираних граница грађевинских подручја дозвољена је:

- Доградња и надградња постојећег стамбеног објекта са максималним урбанистичким параметрима за део стамбеног дворишта:
 - спратност објекта.....П+1+Пк
 - индекс заузетости стамбеног дворишта 40%
 - постојећа грађевинска линија
- Изградња и реконструкција објеката економског дворишта са максималним урбанистичким параметрима:
 - спратност објекта.....П+1
 - индекс заузетости стамбеног дворишта 40%
 - међусобна одстојања објеката и одстојања од границе парцеле у складу са важећим правилником
- Постојећи објекти нестамбене намене могу се реконструисати за потребе постојеће и компатибилне намене уз максималну доградњу од 10% постојећег габарита и са максималном спратношћу до П+1. Обавезни услов за функционисање објекта нестамбене намене је решавање одводње отпадних вода, на еколошки прихватљив начин, унутар властите парцеле, или у складу са условима надлежног предузећа.

Општи услови за нове објекте на пољопривредном земљишту

- 1) За појединачне објекте у функцији пољопривреде:
 - Максимална бруто површина ових објеката утврђује се према односу 1 m^2 бруто површине објекта на 50 m^2 парцеле.
 - Удаљеност пољопривредних објеката од насеља не може бити мања од 500 m од грађевинског подручја насеља и туристичких центара. Одредба о минималној удаљености од грађевинског подручја не односи се на стакленике и пластенике.
 - Пољопривредне зграде за узгој стоке не могу се планирати у насељу. Минимална удаљеност грађевина за интензивни узгој стоке, перади и крзнаша од грађевинског подручја насеља износи 500 m .
 - Објекти за интензивни узгој стоке, перади и крзнаша које имају преко 50 условних грла се не могу градити на заштићеним подручјима природе и на подручју водозаштитних зона.
 - Остала правила за изградњу ових објеката утврђују се урбанистичким пројектом а у складу са законом и одговарајућим подзаконским актима, као и овим ППО за објекте у функцији пољопривредне производње као што су: фарме (у складу са Правилником о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара папкара, живине и кунића, „Службени гласник РС“, број 81/2006), већи објекти или групе објеката за интензивну производњу итд. у оквиру већ дефинисаних категорија објеката које је дозвољено градити на пољопривредном земљишту.
- 2) За стамбене објекте пољопривредног домаћинства:
 - На пољопривредном земљишту може се организовати пољопривредно домаћинство и то са стамбеним и економским двориштем на парцели.
 - Изградња пољопривредног газдинства дозвољава се на парцелама индивидуалних пољопривредних произвођача у виду изградње нових или доградње и адаптације постојећих пољопривредних газдинстава.
 - Не дозвољава се изградња нових пољопривредних газдинстава на просторима коридора планираних инфраструктурних капацитета који су дефинисани важећом просторно планском документацијом, на просторима специјалне намене и просторима заштићених делова природе и заштићених културних добара.
 - Максимална бруто развијена грађевинска површина (БРГП) стамбеног објекта пољопривредног домаћинства је 200 m^2 , а спратност је П+1+Пк.
 - За пољопривредна домаћинства која се баве етно-туризмом смештај туриста могуће је организовати у оквиру објекта домаћинства или појединачних објеката (бунгалова) у оквиру стамбеног дела дворишта, при чему је препоручена максимална површина бунгалова 30 m^2 а спратност П+1+Пк.
 - Помоћни објекти као што су летња кухиња, надстрешница, остава, гаража могу бити максимално до 50 m^2 површине и спратности П.
 - Грађевински део газдинства простора, односно грађевински објекти морају бити удаљени од јавних саобраћајница у складу са прописима који регулишу област саобраћајне инфраструктуре.
 - Препоручује се да грађевински објекти буду изграђени од чврстог материјала и да буду приземни (са подрумом).
 - Препоручује се просторно раздвајање стамбеног и економског дела газдинства, а нарочито објеката намењених сточарској производњи, као и подизање заштитног зеленила;
 - Ниво опремљености простора биће усклађен са могућностима дате локације и могућностима власника да финансира изградњу и опремање објеката и простора.
 - Препоручује се висок ниво опремљености газдинства који подразумева: изграђен приступни пут са чврстом подлогом; подигнуту ограду око грађевинског дела газдинства; обезбеђено снабдевање питком водом и изграђеност одговарајућих водоводних инсталација у стамбеном објекту и објектима сточарске производње; регулисање одвођења отпадних вода; просторно разграничење стамбеног и баштенског дела од дела намењеног сточарској производњи; уређен простор за одлагање чврстог дела сточног отпада; изграђен објекат за прикупљање осоке; поплочан дворишни плато стамбеног дела и дела намењеног за сточарску производњу.
 - За стамбене објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, растојање од регулационе линије одређује се локацијским условима.
 - Најмање дозвољено растојање габарита стамбеног објекта и линије суседне парцеле износи 4 m .

Слика 15: Правила за организацију сеоског друштва

3) За економске објекте пољопривредног домаћинства:

- Економски објекти у економском дворишту су производни објекти за прераду пољопривредних производа и објекти за складиштење пољопривредних производа: пушнице, сушнице, кош, амбар, магацин хране објекти за смештај стоке (сточне стаје - живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници и објекти намењени исхрани стоке, и сл).
- Помоћни објекти уз економске објекте су гараже или надстрешнице за пољопривредну механизацију, машине и возила, испусти за стоку, ђубришне јаме - ђубришта, пољски клозети, и сл).
- Локацијским условима утврђује се позиција економских и помоћних објеката у односу на грађевинску линију уз примену најмањих дозвољених растојања у овим правилима.
- Растојања за нове помоћне и економске објекте у односу на границу суседне парцеле када се економски објекти и економско двориште суседних парцела, непосредно додирују, износи најмање 1,5 m.
- Када се економско двориште једне парцеле непосредно наслања на стамбено двориште друге парцеле (за нове објекте), примењују се правила о међусобној удаљености објеката.
- Међусобна удаљеност објеката износи од стамбеног објекта до сточне стаје, најмање 15 m, од стамбеног објекта до ђубришта и пољског клозета најмање 20 m.
- Друга међусобна растојања економских и помоћних објеката зависе од облика организације економског дворишта, уз услов да прљави објекти буду оријентисани тако да доминантни ветрови дувају од чистих објеката.
- Живи извор воде на парцели мора бити на вишој коти од ђубришта и пољског клозета, а најмање растојање износи 20-25 m.

4) За објекте на којима се одржавају сточне пијаци, сајмови и изложбе морају се испунити следећи услови:

- Да се налазе изван насеља.
- Да се не граде на земљишту које је подводно и угрожено од поплава.
- Да имају везу са јавним путем.
- Да нису за последњих 20 година служили за сточна гробља и јавно ђубриште.
- Да има посебно издвојен простор за животиње за које се приликом контроле утврдило да су заражене или су сумњиве на заразу.
- Препоручена величина простора зависи од обима и врсте промета животиња водећи рачуна да се просечно одређена површина повећа за 15% површине на име путева, манипулативних и санитарних објеката: по грлу крупних животиња – 2 m²; по тоалету - 1,2 m²; по овци, односно свињи преко 50 kg - 1 m²; по јагњету и прасету - 0,5 m².
- 5) За објекте инфраструктуре и саобраћајнице у складу са просторним или урбанистичким планом.
- 6) За изградњу објеката за производњу енергије из обновљивих извора (сунце, ветар) у складу са законом, просторним / урбанистичким планом.
- 7) За изградњу због проширења грађевинског подручја у складу са просторним или урбанистичким планом.
- 8) За станице за напајање течним горивом и гасне станице у складу са правилима за станице за напајање течним горивом и гасне станице из правила грађења на грађевинском земљишту из овог просторног плана, искључиво у складу са законом.

Посебни услови за појединачне објекте у функцији пољопривреде

Пољопривредним објектима сматрају се објекти намењени ратарској, сточарској, повртарској, воћарско-виноградској, рибњачкој и осталим видовима пољопривредне производње.

Избор локације за изградњу пољопривредних објеката извршити након потпуне анализе природних карактеристика (педолошких, геолошких, метеоролошких, хидролошких, рељефа и др.)

При избору локације за изградњу пољопривредних објеката водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима нижих бонитетних карактеристика.

За све пољопривредне објекте већих капацитета неопходна је израда Студије утицаја објеката на животну средину.

Виноградарске и воћарске куће

На парцели плодног земљишта, која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског WC-а, оставе за смештај алата, воћа и поврћа, цвећа и слично, уз обезбеђивање следећих услова:

- минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи 2500m²;
- најмање 70% површине парцеле мора се користити као виноград, воћњак, повртњак или цвећњак;
- површина воћарско-виноградарског објекта износи максимум 30 m²;
- дозвољена је изградња надстрешнице, лође, трема, пергола испред и у склопу објекта, који уколико нису застакљени или затворени, не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- спратност објекта је П+Пк;
- објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају;
- објекат треба градити претежно од лаких материјала, са већом употребом природног материјала, а форму објекта прилагодити традиционалном облику овог поднебља;
- кров мора бити кос без надзетка (нагиб крова мин. 30°, а макс. 40°), са покривачем од црепа, ћерамиде, теголе и слично;
- минимална удаљеност од објекта суседне парцеле је 1,0 m а од суседног објекта 10 m;
- ограда може бити жива зелена или транспарентна (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом), висине 1,4 m, која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде;
- површина оставе за смештај грожђа, воћа и поврћа, механизације и алата, може бити максимум 100 m², а спратности П (приземље);
- минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0 m а од суседовог објекта 10 m.
- у воћарско – виноградарским зонама могућа је изградња објекта локационо везаних за сировинску основу (прерада и финална обрада производа), као и објекта намењених туризму (формирање атрактивног и туристичким потребама примереног туристичког производа), према правилима за објекте за прераду пољопривредних производа, односно посетама туриста.

Стакленици, пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или постављање стакленика и пластеника.

Минимална удаљеност оваквих објеката од међних линија је 5,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Објекти намењени ратарско-повртарској производњи и објекти за смештај пољопривредне механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа (пољопривредне економије, машински парк)

Овим објектима сматрају се објекти за смештај пољопривредне механизације, објекти за складиштење пољопривредних производа, објекти за производњу и прераду пољопривредних производа и остали објекти у функцији ратарско-повртарске производње.

Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација ради чување и одржавања.

Објектима за складиштење сматрају се све врсте складишта (силоси, трапови, подна складишта, хладњаче и др.).

Минимална удаљеност ових објеката од државног пута IB реда је 20 m, а од државног пута II реда је 10 m.

Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10 m.

Максимални индекс заузетости парцеле је 30%, максимални индекс изграђености је 0,3.

Максимална спратност објеката је П+0, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Минимална величина парцеле за изградњу ових објеката дефинише се величином самог објекта и не може бити мања од 0,5 ha.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Дозвољена је изградња наведених објеката уз примену хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и комплетну инфраструктурну опремљеност: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Ови објекти условљени су са провером инфраструктурне опремљености и израдом процене утицаја објеката на животну средину.

Задржавају се постојећи простори ратарских економија за смештај пољопривредне механизације, уз примену законски прописаних услова.

Постојећи комплекси за ратарску производњу могу се реконструисати и дограђивати. Уређење постојећих комплекса могуће је за све случајеве у којима је дефинисан приступ комплекса на јавну саобраћајну и комуналну инфраструктуру.

За прање објеката и путева може се користити и вода која не испуњава прописане стандарде за пијаћу воду.

Одвођење отпадних вода вршиће се тако што ће се:

- атмосферске воде уливати у канализацију или у природни реципијент без пречишћавања;
- отпадне воде које настају током производног процеса или прања објеката и опреме обавезно сакупљати у водонепропусне испусте и пречишћавати пре испуштања у природне реципијенте;
- одвод отпадне воде на обрадиве површине мора бити у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;

- фекалне воде сакупљати у одвојене септичке јаме или испуштати у канализацију.

Фарме - објекти за узгој стоке

Фарма, према Правилнику о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара папкара, живине и кунџа („Службени гласник РС“, број 81/2006) јесте *газдинство у коме се држи или узгаја 20 и више грла копитара, папкара (20 и више грла говеда, 100 и више грла свиња, 150 и више грла оваца и коза) или 350 и више јединки живине и кунџа* и може да се гради на:

- локацији која се налази на подручју и у зони која, у зависности од врсте и броја животиња, као и еколошких услова не угрожава, нити би била угрожена од стамбених и других објеката у ближој или даљој околини;
- компактном земљишту које не сме бити подводно и које мора имати добре отоке атмосферских вода;
- локацији која се налази изван зоне која може бити угрожена поплавом и клизањем терена;
- удаљеност фарми од грађевинског реона, спортско-рекреативних и других јавних комплекса, као и међусобна удаљеност фарми различите врсте стоке, мора бити у складу са Законом и правилницима који регулишу ову област.

Изградњу и реконструкцију објеката пољопривредне производње (фарми) вршити имајући у виду и следеће услове за избор локације:

- објекте треба лоцирати на мање квалитетним типовима земљишта, а уколико ово није могуће према предностима осталих локационих фактора;
- локацију одабирати у складу са морфолошким условима и потребама функционисања фарме, могућностима прикључка на саобраћајну и осталу техничку инфраструктуру (предност дати равнијим теренима када су у питању веће фарме, локацијама које имају могућност обезбеђења комбиноване исхране за крупније животиње у близини ливада и пашњака нпр., могућност лаког приступа уз атарске и друге путеве, могућност трајног решења прихвата површинских и подземних вода – у непосредној близини канала).

Фарма мора да буде изграђена тако да омогући одговарајуће микроклиматске и зоохигијенске услове зависно од врсте животиња.

На фармама је дозвољена изградња економских објеката у функцији сточарске производње, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова, комплетну инфраструктуру опремљеност и уз примену прописа за овакву врсту објеката.

Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката.

Круг фарме мора да:

- буде довољно простран, да одговара капацитету, броју и величини изграђених објеката како би се обезбедила њихова функционална повезаност и међусобна удаљеност;
- величину парцеле дефинисати спрам капацитета и врсте производње, с тим да се мора обезбедити довољно простран круг који ће омогућити повезаност свих делова фарме;
- максимални индекс заузетости парцеле је 30%, максимални индекс изграђености је 0,3;
- минимална удаљеност економских објеката од суседних парцела је 10 m;
- максимална спратност објеката је II+ПК;
- у оквиру фарме морају се обезбедити два одвојена блока и то технички део (објекти за запослене, пословни објекти, објекат за боравак као и потребни пратећи објекти - котларнице, машинске радионице, складишта, просторије за ветеринарске прегледе, посебан простор за принудна клања, одлагање уинутих животиња и др.) и изоловани производни део (објекти за узгој стоке који морају бити подељени по категоријама стоке и то за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов);
- има улаз који је контролисан или под надзором и на којем се обавезно води евиденција о уласку и изласку људи, животиња и возила из круга фарме;
- буде ограђен оградом висине максимум 2,2 m која спречава неконтролисан пролазак људи и животиња; ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије;
- буде уредно и редовно одржаван.

Комплекс фарме мора бити обезбеђен свом потребном инфраструктуром: санитарном водом, унутрашњом канализационом мрежом, електроенергетским инсталацијама унутрашњим саобраћајницама, приступним путевима и др.

Повезивање фарми са мрежом јавних саобраћајница обезбедити приступним путем минималне ширине 5,0 m. На уласку на фарму изградити дезинфекциону баријеру минималне дужине 5,0 m.

Путеви (спољни и унутрашњи) морају да испуњавају следеће услове:

- прилазни путеви и путеви у кругу фарме морају да буду довољно широки и изграђени од чврстог материјала или морају да имају подлогу од шљунка;
- испред сваког објекта на фарми мора бити бетонирана или асфалтирана површина за лакше кретање возила;
- путеви у кругу фарме морају бити погодни за чишћење и прање, а уз њих мора да се налази довољан број хидраната и сливника;
- унутрашње саобраћајнице градити тако да се обезбеди кружни саобраћај и да се одвоје правци допреме хране и одвоза животиња и ђубрета: путеви који се користе за довоз животиња, хране за животиње, чистих простирки и опреме не смеју да се укрштају са путевима који се користе за одвоз стајског ђубрива, отпадних вода и лешева животиња.

Такође, фарма мора бити снабдевена довољном количином воде за пиће из јавног водовода или сопственог бунара, која мора бити контролисана и мора испуњавати стандарде прописане за пијаћу воду.

Обавезна је изградња унутрашње и спољне хидрантске противпожарне мреже.

За прање објеката и путева може се користити и вода која не испуњава прописане стандарде за пијаћу воду.

Одвођење отпадних вода вршиће се тако што ће се:

- атмосферске воде уливати у канализацију или у природни реципијент без пречишћавања;
- отпадне воде које настају током производног процеса или прања објеката и опреме обавезно сакупљати у водонепропусне испусте и пречишћавати пре испуштања у природне реципијенте;
- одвод отпадне воде на обрадиве површине мора бити у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;
- фекалне воде сакупљати у одвојене септичке јаме или испуштати у канализацију.

Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објекта мора бити смештен, односно изграђен тако да се спречи загађивање околине и ширење узрочника заразних болести животиња и људи, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен најмање 50 m од објекта за узгој животиња.

Фарма са више од 100 условних грла копитара и папкара мора да има одвојен колски и пешачки улаз.

На колском и пешачком улазу морају бити изграђене дезинфекционе баријере димензија 6,0 x 3,0 x 0,25 m и 1,0 x 0,5 x 0,05 m и испуњене воденим раствором дезифицијенса.

Дезинфекционе баријере морају бити изграђене на начин који омогућава њихово чишћење и прање, као и испуштање раствора кроз дренажни отвор.

На фарми је неопходно обезбедити и простор, односно просторије за смештај, сортирање и складиштење хране за животиње.

Постојећи комплекси за сточарску производњу могу се реконструисати и дограђивати. Уређење постојећих комплекса могуће је за све случајеве у којима је дефинисан приступ комплекса на јавну саобраћајну и комуналну инфраструктуру.

За прање објеката и путева може се користити и вода која не испуњава прописане стандарде за пијаћу воду.

Одвођење отпадних вода вршиће се тако што ће се:

- атмосферске воде уливати у канализацију или у природни реципијент без пречишћавања;
- отпадне воде које настају током производног процеса или прања објеката и опреме обавезно сакупљати у водонепропусне испусте и пречишћавати пре испуштања у природне реципијенте;
- одвод отпадне воде на обрадиве површине мора бити у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;
- фекалне воде сакупљати у одвојене септичке јаме или испуштати у канализацију.

Постојеће фарме које не могу да задовоље прописане мере за коришћење, пренамениће се у друге садржаје везане за пољопривредну производњу.

Објекти за потребе гајења и приказивања старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња

Овакви објекти се могу формирати по принципу салаша.

Уколико се на локацији граде сточне стаје, удаљеност од грађевинског реона, спортско-рекреативних и других јавних комплекса мора бити у складу са Законом и другим правилницима који регулишу ову област.

Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 10 m.

Максимална спратност објеката је П+Пк, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Максимални индекс заузетости парцеле је 30%, максимални индекс изграђености је 0,3.

Парцеле се могу оградити транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Комплекс, мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Објекти за гајење печурки и пужева

Изградња оваквих објеката је усмерена на мање квалитетном земљишту, а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област.

Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 10 m.

Максимална спратност објеката је П+Пк, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Парцеле се могу оградити транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Комплекс, мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Рибњаци

Избор локације за изградњу рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде која ће се користити за пуњење рибњака.

За подизање рибњака на обрадивом пољопривредном земљишту потребна је сагласност министарства за пољопривреду, уз следеће основне техничке услове:

- границе рибњака морају бити означене видљивим ознакама;
- рибњак мора да располаже уређајима за упуштање и испуштање воде, уређајима за регулисање нивоа воде, као и уређајима који спречавају пролаз риба, рибље млађи и икре у или из рибњака;
- рибњак мора бити заштићен од поплава;
- за уклањање смећа и штетних отпадака из рибњака мора постојати уређено место или изграђен технички уређај, који онемогућава загађење рибњака и његове околине;
- приликом изградње одвојити окна по категоријама у складу са технологијом производње, младичњаке, товилишта и

зимовнике;

- у саставу рибањака морају да постоје уливно-изливни објекти, уставе, аератори, хранидбене платформе и насипи који спречавају продор спољних вода у комплекс рибањака;
- у оквиру техничког дела неопходно је обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације;
- уколико постоји могућност комплекс рибањака треба да буде ограђен.

Објекти намењени преради и финалној обради пољопривредних производа

Изградња производних објеката могућа је на земљишту од VI и више, бонитетне класе, ради груписања објеката, односно комплекса који у погледу простора, саобраћаја, инфраструктуре или радног процеса, могу потенцијално да угрозе стање животне средине у насељима.

Организација оваквих објеката је омогућена и на постојећем изграђеном земљишту које се користи као пољопривредна економија или фарма, а у складу са прописима и нормама који дефинишу одређену делатност.

Објекти намењени преради и финалној обради производа пољопривредне производње, се могу градити и уз пољопривредне објекте, како би се заокружио производни циклус, а у складу са прописима и нормама.

Новоформирани комплекс прераде и финалне обраде пољопривредних производа, мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити услове заштите животне средине (земље, воде и ваздуха).

Морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0 m до мреже јавних путева; морају бити снабдевени инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду.

У оквиру зоне, комплекса или парцеле могу се планирати пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни и објекти снабдевања.

Индекс изграђености треба да је макс. 1,0 а индекс заузетости земљишта макс. 70%.

Дозвољена спратност објеката је: за производне П, П+1; за пословне П, П+1; за складишне П и за економске П.

Узгајалишта дивљачи

У атару се дозвољава подизање и постављање објеката за прихват, негу и исхрану дивљачи током целе године, као и објекти за прехранивање током зимског периода.

Уколико се граде на пољопривредном земљишту минимална парцела комплекса је 1,0 ha, или се задржава постојећа парцела, поштујући прописане услове Закона о пољопривредном земљишту.

Максимални индекс заузетости парцеле је 50%. Максимална спратност објеката је П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 1,8 m. Ограда и стубови оградe се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Визиторски центри – центри за едукацију

Објекте за едукативно туристичку презентацију природних вредности - визиторске центре, планирати као монтажано-демонтажне објекте чије је коришћење и изградња пратећих инфраструктурних објеката на начин којим се не угрожавају природне вредности.

Визиторски центар / центар за едукацију се састоји од осматрачнице са терасама за осматрање на одређеним нивоима али и са наткривеним простором за седење, у виду летње учионице. Спратност објеката је П, с тим што се висина осматрачнице одређује по потреби. У градњи садржаја визиторског центра / центра за едукацију треба да доминира дрво и то као материјал од којих ће се изводити како конструктивни елементи, тако и фасаде, кровни покривач, па чак и урбани мобилијар. Комплексе опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром такође у еко концепту, усаглашено са условима заштите природе из овог Просторног плана.

2.2.1.2. Шумско земљиште

Коришћење шума и шумског земљишта базирано је на поштовању и усклађивању општекорисних функција шума са привредном функцијом (коришћење шума ради остваривања прихода).

Ради очувања шума, у складу са чланом 9. Закона о шумама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 - др. закон), забрањује се: пустошење и крчење шума; чиста сеча која није одобрена као редован вид обнављања шума; сеча ретких врста дрвећа; подбељивање стабала; паша и брст коза и друге стоке; жирење; гајење лисничких шума; кресање лисника; сакупљање шумских плодова, лековитог биља, шушња и маховине; коришћење камена, шљунка, песка, хумуса, земље и др; сеча семенских састојина и семенских стабала која није предвиђена основама газдовања шумама; самовласно заузимање шума; уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова; одлагање смећа и отпадака и других штетних и опасних материја и загађивање шума на други начин, као и друге радње којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме.

Заштитне функције шума биће заступљене у обнови и рехабилитацији еродираних и деградираних површина.

Дозвољава се производња шумских сортимената, мануфактурна прерада дрвета, производња здраве хране, производња и сакупљање гљива и лековитог биља, гајење и лов дивљачи.

На шумском земљишту забрањују се све активности и изградња које би угрозиле основну намену простора.

Минимално је дозвољена изградња објеката у функцији побољшања стања шума или њене боље приступачности и квалитетнијег коришћења, а у складу с плановима газдовања шумама и посебним прописом којим се уређује област дивљачи и ловства.

Под само плански одређеним условима може се врло ограничено мењати основна намена шумског земљишта, уз предходно добијену сагласност сопственика или министарства.

На шумском земљишту, у складу са Законом о шумама, дозвољена је изградња објеката у функцији шумске привреде и ловства и узгоја дивљачи (ловно-технички објекти за лов и контролу бројног стања дивљачи) и објеката за одржавање и експлоатацију шума, а забрањена је изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама, али је промена намене шумског земљишта могућа (у складу Законом о шумама):

- када је то утврђено планом развоја шумске области;
- ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе;
- ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље;
- у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума;
- ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари (промена намене шума и шумског земљишта врши се уз сагласност Министарства);
- ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ha (промена намене шума и шумског земљишта врши се уз сагласност Министарства).

За земљиште у својини сопственика површине до 50 ари, које се у службеној евиденцији води као шума или шумско земљиште, а користи се за пољопривредну производњу, на захтев сопственика може се извршити промена намене коришћења шумског земљишта уз сагласност Министарства.

У шумама могу да се граде објекти у складу с плановима газдовања шумама и посебним прописом којим се уређује област дивљачи и ловства.

За објекте у функцији рекреације и ловства, који се могу реализовати искључиво уз сагласност надлежног Министарства, обавезно је да се изводе од природних материјала без употребе бетона (надстрешнице, одморишта, стазе, просторије за опрему и сл.)

Промена намене шума врши се у складу са Законом уз сагласност надлежног министарства, а висина накнаде утврђује се у складу са Законом о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС”, број 95/2018, 49/2019, 86/2019 - усклађени дин.изн., 156/2020 - усклађени дин.изн., 15/2021 - усклађени дин.изн., 15/2023 - усклађени дин.изн., 92/2023, 120/2023 - усклађени дин.изн., 99/2024 - усклађени дин.изн., 109/2025 - усклађени дин.изн. и 118/2025 - усклађени дин.изн.).

Изградња наведених објеката могућа је искључиво на непошумљеним површинама (чистине, пропланци, девастиране површине уз пут и сл.), осим у зонама у којима је режимом заштите забрањена градња.

Изградња објеката инфраструктуре и саобраћајница, могућа је у складу са режимима заштите природе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о шумама, уз сагласност Управљача шума и природног добра (Јавног предузећа „Србијашуме”).

Такође, у складу са посебним прописима могућа је и изградња објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и у функцији одбране земље.

Евентуалну изградњу планирати на оном шумском земљишту које не ужива висок степен заштите и пружа могућност за развој шумске привреде, ловства и сл.

Изградња је могућа уз претходну израду процене утицаја на животну средину а у складу са Законом о шумама, општим правилима грађења прописаним овим планом и техничким прописима и нормативима за ову врсту објеката.

Величину, габарит и спратност објеката, као и избор материјала, облика и форме прилагодити шумском амбијенту и окружењу.

Корисници и сопственици шума дужни су да предузимају мере ради заштите шума од пожара, других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета, као и мере неге шумских засада.

Шумско земљиште користиће се у складу са планом развоја шумског подручја, основама и програмом газдовања шумама припадајућих газдинских јединица, а кроз оперативне годишње планове газдовања.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена

На шумском земљишту се не дозвољава изградња која би угрозила основну намену простора. На шумском земљишту је забрањена градња, осим за намене предвиђене Просторним планом и законом (поштујући одредбе Закона о шумама и услове Јавног предузећа „Србијашуме”), уз максималну заштиту шумског земљишта у заштитним шумским подручјим.

Стругаре и друга постројења за механичку прераду дрвета, ћумуране, кречане, пољске циглане и друге објекте шумске привреде са отвореном ватром забрањено је постављати у шуми и на удаљености мањој од 200 m од руба шума.

Компатибилни садржаји и врсте објеката - У складу са чланом 69. Став 7 Закону о планирању и изградњи **без потребе прибављања сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства** на шумском земљишту могуће је градити и постављати објекте из члана 2 став 1 . тач. 5), 16), 17), 35), 37), 49), 53), 59), 72), и 73) овог закона, као и објекте из члана 69 став 2: трансформаторске станице 10/0,4 kV, 20/0,4 kV 35/0,4 kV и 35/10 kV, прикључно разводна постројења 10 kV, 20 kV и 30 kV, мерно-регулационе станице за гас код потрошача, електродистрибутивне, електропреносне, анемометарске и метеоролошке стубове, као и стубове електронских комуникација:

Општи услови за изградњу објеката у служби шумарства и ловства на шумском земљишту

-Услови за формирање парцеле: шумска парцела је постојећа, са директним или индиректним излазом на јавну

- саобраћајницу, при чему њен облик има произвољну геометријску форму, форму правоугаоника или други облик који је прилагођен терену.
- Положај објеката у односу на регулациону линију и границе парцеле: минимално растојање од објекта до границе парцеле општинског и некатегорисаног пута је 5 m, до парцеле ДП II реда 10 m, а до парцеле ДП I реда 20 m.
 - Урбанистички параметри: највећи дозвољени индекс заузетости је 10%; максимална бруто развијена грађевинска површина објеката на парцели износи 600 m²; максимална бруто развијена грађевинска површина ловачких кућа до 100 m², а појединачних пратећих објеката, као и објеката у функцији ловства и узгоја дивљачи је 50 m².
 - Спратност / висина објеката: максимална спратност објеката је П+Пк, при чему максимална висина објеката (до слемена) не сме прећи 9 m (7 m за пратеће објекте).
 - Услови за изградњу других објеката на парцели: могућа је изградња више објеката основне и пратеће намене на парцели, у оквиру прописаних урбанистичких параметара.
 - Услови и начин обезбеђивања приступа парцели и паркирања возила: приступ парцели на јавну саобраћајницу се остварује непосредно, преко приступног/шумског пута, или посредством службености пролаза. За смештај возила и машина за потребе садржаја и објеката на парцели, обезбеђује се простор на сопственој парцели, изван површине јавног или шумског/приступног пута.
 - Ограђивање: ради заштите од животиња, дозвољено је ограђивање непосредног окружења објеката по процени корисника објекта, заштитном транспарентном оградом до висине 2,2 m; ограђивање парцела на шумском земљишту није дозвољено, осим привремено у циљу заштите ретких и проређених врста дивљачи.
 - Архитектонско обликовање: архитектонско обликовање објеката прилагодити природном амбијенту (шумско окружење, ловиште) и традиционалној архитектури народног градитељства, уз максималну примену аутохтоних природних грађевинских материјала.
 - Услови заштите суседних објеката, животне средине и други услови: у току извођења радова и при експлоатацији, водити рачуна о техничким и еколошким условима на суседним парцелама.

За објекте чија се изградња дозвољава важе следећа посебна правила грађења:

- 1) За објекте у функцији шумске привреде и ловства, као и за објекте сопственика шума (на површинама до 10 a):
 - изградња мора бити усаглашена са плановима газдовања шумама у складу са законом;
 - величина појединачних објеката макс. 100 m² у основи бруто;
 - висина објеката до П+I;
 - материјал за изградњу природан и прилагођен шумском окружењу;
 - да имају везу са јавним путем;
 - да имају решен начин одвођења отпадних вода и водоснабдевање, као и снабдевање електричном енергијом и противпожарну заштиту (са прикључцима на комуналну мрежу или индивидуално из локалних извора, у складу са прописима и хигијенским стандардима прописаним за пољопривредна газдинства);
 - остала правила за изградњу ових објеката утврђују у складу са законом и одговарајућим подзаконским актима;
- 2) За објекте инфраструктуре и саобраћајнице и обновљиве изворе енергије у складу са законом, просторним / урбанистичким планом;
- 3) За формирање заштитних шумских појасева на контакту:
 - изграђених стамбених зона и планираних привредних зона;
 - зона планираних за стамбену изградњу и планираних привредних зона; и
 - канала и планираних привредних зона одређује се минимална ширина од 10m и то увек у оквиру привредних зона.

Посебни услови за објекте на шумском земљишту

Ловишта и ловачке куће

Изградња ловних објеката ће се вршити у складу са ловном основом регистрованих ловишта.

У ловиштима предвидети:

- изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта;
- ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења и заштите и лова дивљачи;
- изградњу ловно-производних објеката;
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи; подизањем једногодишњих или вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту створити услове који ће пружити уточиште, заклон и исхрану дивљачи; једногодишње ремизе заснивати од различитих група једногодишњих биљака (легуминоза, власталих трава или коренасто-кртоластих биљака); вишегодишње ремизе подизати од мешовитих вишеспратних дрвенастих врста у зависности од услова средине; вишегодишње ремизе ће сем стварања бољих услова за заштиту дивљачи, имати економску функцију (кроз пласман дрвне масе) и већу концентрацију дивљачи на малом простору;
- изградњу еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне ловне дивљачи.

Ловачке куће и ловно-производни објекти на шумском земљишту се могу градити у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, применом правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

Ловачке куће

Ловачке куће, односно ловачки домови, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја. Објекат мора бити у складу са овим Просторним планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање заштићених природних добара и животне средине.

Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална БРГП објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П+Пк. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Изградња ловачких кућа и ловних објеката дозвољава се само ловачким удружењима и ловачким друштвима у оквиру ловишта којим газдују.

Ловно-производни објекти - фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском и пољопривредном земљишту. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је оградивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

2.2.1.3. Водно земљиште

Врста и намена објеката који се могу градити

Уз водна земљишта дозвољена је изградња ради рекултивације као и уређења простора који је неуређен и зарастао у жбуње чиме је онемогућен прилаз до водене површине, или рекултивација простора, који се користи за депоновање отпада, а првенствено у намену рекреације, риболова, за проширење постојеће хидрофилне вегетације, у складу са условима надлежне водопривредне организације и других надлежних органа. Уз сва водна земљишта, осим у зонама у којима је режимом заштите забрањена градња, дозвољена је:

- изградња објеката у функцији водопривреде, одржавања водотока и пловних путева, речног саобраћаја;
- изградња објеката рибњака;
- изградња објеката система за пречишћавање отпадних вода;
- изградња објеката инфраструктуре и саобраћајница, и то: саобраћајних површина (јавни и приступни путеви, путеви за потребе водопривреде, уређене стазе за кретање у природи);
- мреже и објеката инфраструктуре у складу са просторним и урбанистичким планом;
- формирање заштитног зеленог приобалног појаса, у функцији заштите приобалних зона од ерозије земљишта;
- изградња објеката у функцији туризма и рекреације - пратећих објеката (шанк-баров, просторија за пресвлачење), дрвених сојеница и надстрешница, објеката партерног уређења (спортских терени, опрема, мобилијар, плажа и сл.) према решењима плана и у складу са Законом.

Компатибилни садржаји и врсте објеката су: партерни објекти (терени за спорт и рекреацију без ограда и трибина, са одговарајућом опремом, мобилијаром, и сл.); пратећи објекти (надстрешнице, просторије за опрему, одморишта, и сл.); објекти на води (воденице, ваљарице, и сл.), уз обавезу израде хидрауличких прорачуна (ови објекти не смеју да утичу на пропусну моћ корита, у смислу пропуштања таласа великих вода). Наглашава се да је, у складу са законским прописима и планском документацијом вишег реда (Просторни план Републике Србије, првенствено) и условима имаоца јавних овлашћења могућа изградња објеката за коришћење обновљивих извора енергије малих капацитета под условом да не угрожавају изворишта, еколошке функције водотока, захтеве у погледу обезбеђивања минимално одрживих протока низводно од захвата и друге услове, и уз обавезу израде одговарајућег урбанистичког плана.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена

Забране и ограничења коришћења водног земљишта прописана су Законом о водама. На водном земљишту је забрањена изградња стамбених, пословних, производних и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште, или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре, као и објеката којима се смањује пропусна моћ корита. Већ саграђени објекти морају бити уклоњени о трошку власника, при чему први приоритет има уклањање објеката који су саграђени на насипима, у зони њихових ножица или у њиховој непосредној близини.

Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је:

1. на насипима и другим водним објектима копати и одлагати материјал, напасати крупну стоку, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката;
2. на водном земљишту:
 - 1) градити објекте којима се смањује пропусна моћ корита;

- 2) одлагати чврсти отпад и опасан и штетан материјал;
- 3) складиштити дрво и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода;
- 4) вађење речног наноса супротно издатој водној сагласности или без водне сагласности;
- 5) прати возила и друге машине,
- 6) вршити друге радње, осим у случају: (1) спровођења мера очувања, унапређења и презентације природних вредности, (2) предузимања радњи ради заштите људи, животиња и имовине;
3. у поплавном подручју градити објекте на начин којим се омета протицање воде и леда или супротно прописима за градњу у поплавном подручју;
4. садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, а у брањеној зони супротно издатој водној сагласности;
5. копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50 m према брањеном подручју, осим ако је њихова функција заштита од штетног дејства вода или је техничком документацијом, урађеном у складу са овим законом, доказано да није угрожена стабилност насипа;
6. мењати или пресецати токове подземних вода, односно искоришћавати те воде у обиму којим се угрожава снабдевање питком или технолошком водом, угрожавају минерална и термална изворишта, стабилност тла и објеката;
7. мењати правац и јачину тока површинске воде која природно протиче или отиче са водног земљишта које је у приватној својини;
8. градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине од најмање 5 m од тих канала предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
9. одлагати чврсти отпад и друге материјале у водотоке, акумулације, ретензије, мелиорационе и друге канале, упуштати загађене воде или друге материје и вршити радње, којима се може оштетити корито и обала водотока, утицати на промену његове трасе, нивое воде, количину и квалитет воде, угрозити стабилност заштитних и других водних објеката или отежати одржавање водног система;
10. вршити, без одговарајућих водних аката, интервенције у кориту (осигурање обала, преграђивање корита, проширење и продубљење корита и друго);
11. изводити радове који би могли угрозити стабилност бране или њену намену, као и мењати природне услове у околини акумулационих и ретензионих басена на начин којим би се проузроковало клизања терена, појаве ерозије или настајање вододерина и бујица;
12. изводити друге радове који би могли да угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објеката.

Општи услови за објекте на водном земљишту:

- Услови за формирање парцеле: парцела је постојећа, са директним или индиректним излазом на јавну саобраћајницу, при чему њен облик има произвољну геометријску форму, форму правоугаоника или други облик који је прилагођен терену. За објекте водопривреде и енергетике, могуће је формирати мање парцеле, у складу са законом.
- Положај објеката у односу на регулациону линију и границе парцеле - положај објекта на парцели мора да обезбеди лак приступ објекту са јавне саобраћајне површине, али и да испоштује заштитна удаљења: 5 m од општинског и некатегорисаног пута; 10 m од ДП II реда; 20 m од ДП I реда. Приликом позиционирања објеката поштовати правила о заштитним удаљењима објеката од рени-бунара, подводних инсталација, водозавхвата и др.
- Урбанистички параметри - највећи дозвољени индекс заузетости је 20%. Максимална бруто развијена грађевинска површина објеката на парцели износи 250 m². Максимална бруто развијена грађевинска површина појединачних партерних и пратећих објеката, објеката на води и објеката за коришћење обновљивих извора енергије је 50 m².
- Спратност и висина објеката - максимална спратност објеката је II, при чему је максимална висина до слемена 7 m.
- Услови за изградњу других објеката на парцели - могућа је изградња више објеката основне и пратеће намене на парцели, у оквиру прописаних урбанистичких параметара.
- Услови и начин обезбеђивања приступа парцели и паркирања возила - приступ парцели (објекту) за снабдевање робом/материјалом и одвожење чврстог отпада, мора бити непосредно са јавне или приступне (колске или колско-пешачке) саобраћајнице, минималне ширине 3 m. До објекта је обавезно обезбедити пешачки приступ. За смештај возила и машина за потребе садржаја и објеката на парцели, обезбеђује се простор изван површине јавног пута, у близини објекта.
- Ограђивање - дозвољено је ограђивање објеката заштитном транспарентном оградом до висине 2,2 m.
- Архитектонско обликовање - архитектура објеката условљена је уређењем приобалне зоне. Објекти треба да буду обликовани тако да не угрожавају визуелно сагледавање воденог простора и супротне обале водотока. Обликовање објеката извести тако да позицијом, габаритима, материјалима, изгледом и начином коришћења буду уклопљени у околни простор и намену, тј. да не наруше природне вредности и пејзажне одлике простора. При архитектонском обликовању објеката предност дати традиционалној архитектури народног градитељства, уз максималну примену аутохтоних природних грађевинских материјала.
- Услови заштите суседних објеката, животне средине и други услови - у току извођења радова и при

експлоатацији, водити рачуна о техничким и еколошким условима на суседним парцелама (према техничким и другим нормативима за одређену врсту објекта), као и о безбедности објеката изграђених на њима (при ископу темеља, одводњавању површинске воде, изношењу шута, смећа и др.). Услови заштите животне средине, санитарни и хигијенски услови, услови заштите од пожара, безбедносни и други услови, у складу су са мерама заштите према прописима и нормативима за конкретну област, односно са законском регулативом која дефинише утицај објекта и делатности за животну средину.

За све објекте чија се изградња дозвољава важе следећи услови и правила грађења:

- Изградња дуж водотокова подлеже условима надлежне водопривреде.
- Изградња је могућа уз услов да се објекти граде у зони изван дејства стогодишње велике воде и ван захвата поплавних таласа.
- Није дозвољена изградња над резервоарима подземне воде и друге воде за пиће.
- Изградња објеката миниакумулација могућа је у складу са овим Просторним планом, условима надлежне водопривреде и важећим прописима.
- Објекти уз водна земљишта (у складу са законом и условима надлежне водопривредне организације) за туристичко-рекреативне сврхе, комерцијални и угоститељски могу бити максималне површине 400 m², максималне спратности П+1+Пк. Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40 m², максималне спратности П+Пк.
- По потреби и у складу са условима надлежне водопривреде дозвољава се формирање заштитног зеленог приобалног појаса, у функцији заштите приобалних зона од ерозије земљишта;
- За објекте инфраструктуре и саобраћајнице у складу са просторним или урбанистичким планом.

2.2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ПРОСТОРЕ У ГРАНИЦАМА ГРАЂЕВИНСКИХ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА – УРЕЂАЈНЕ ОСНОВЕ ЗА СЕЛА

На графичким прилозима су приказани постојећи и планирани објекти јавне намене, саобраћајна и остала инфраструктура, водотокови, као и планиране површине осталих намена.

Посебна напомена: У осталим деловима насеља која су у обухвату урбанистичке планске документације која остаје на снази, грађевинска подручја која су овим плановима дефинисана остају у свему иста као што су тим плановима дефинисана, а до измене и допуне тих планова.

2.2.2.1. Претежна намена површина и компатибилност намена у грађевинском подручју

У грађевинском подручју села претежна намена површина је рурално / породично становање, уз које се у насељима обично налазе и објекти: јавне намене, спорт и рекреација, јавно и остало зеленило, комунални и инфраструктурни објекти, верски објекти, услуге, туризам и угоститељство, пословање и производња која својом технологијом и капацитетом не угрожава становање и друго.

За изграђене катастарске парцеле на шумском, пољопривредном и водном земљишту дата су правила за објекте (постојеће и нове) у складу са законима који важе за ове врсте земљишта.

Изван планираних грађевинских подручја има много изграђених објеката који су евидентирани на основу катастарских планова и ортофото снимка и приказани на Рефералној карти број 1: Намена простора и Уређајним основама села. Постоји, реална, могућност да има још изграђених објеката који нису евидентирани у катастру, а тиме ни на графичким прилозима и они требају да имају исти плански третман као и евидентирани објекти. Већина тих објеката је изграђена на пољопривредном и шумском земљишту и све интервенције на њима су могуће у складу са правилима уређења за те врсте земљишта (пољопривредно и шумско). Њихово озакоњење врши се у складу са прописима о озакоњењу.

За објекте изграђене изван планираних грађевинских подручја на грађевинским парцелама важе иста правила као за објекте у планираним грађевинским подручјима.

Компатибилност намена

У оквиру намене становања могу се градити:

- стамбени објекти;
- објекти мешовите функције (стамбено-пословни, који осим стамбеног дела садрже и радне-пословне просторије функционално одвојене од становања);
- јавне службе и објекти (образовање, предшколско васпитање, здравство, култура и сл.);
- објекти спорта и рекреације;
- верски објекти;
- објекти у функцији туризма и спортски комплекси (смештајни: бунгалови, мотели, кампинг плацеви, продајни објекти за снабдевање корисника туристичких зона, ресторани, кафеи, отворени и затворени базени, купалишта, игралишта итд.);
- комерцијалне и услужне делатности (трговинске, занатске, услужне);
- пословни објекти и мала привреда (садржи просторије за одвијање пословних делатности или одређених врста производних делатности из области производње чије одвијање је дозвољено унутар зоне становања, тј. еколошки је прихватљиво);

- економски објекти за потребе руралног становања;
- помоћни објекти у функцији објеката основне намене.

Намене објеката чија градња је забрањена: делатности које вибрацијама, зрачењем, буком, гасовима, мирисима, отпадним водама и другим штетним дејствима могу да угрозе околину и не представљају намену компатибилну претежној намени околине.

Намене дефинисане на ГРАФИЧКИМ ПРИЛОЗИМА ОВОГ ПЛАНА (УРЕЂАЈНИМ ОСНОВАМА ЗА СЕЛА И РЕФЕРАЛНОЈ КАРТИ 1: НАМЕНА ПРОСТОРА), представљају претежну, доминантну намену на том простору, што значи да заузимају више од 50% површине парцеле, односно специфичне целине у којој је означена та намена. Свака намена подразумева и друге компатибилне намене, према наредној табели и одговарајућим условима. На нивоу појединачних парцела, намена дефинисана као компатибилна може бити доминантна или једина и на њих се примењују правила за изградњу дефинисана за претежну намену површина.

Табела 43. Компатибилност намена

		КОМПАТИБИЛНА НАМЕНА									
		Саобраћајне површине	Јавне службе и објекти	Угоститељство и туризам	Уређене зелене површине	Спорт и рекреација	Комуналне површине и објекти	Становање *	Комерцијално услужни садржаји и еколошки прихватљиви пословни / производни објекти	Верски објекти и комплекси	Шуме и високо растиње
ДОМИНАНТНА НАМЕНА	Саобраћајне површине	о	X	x	X	X	~	X	X	X	X
	Јавне службе и објекти	~	о	x	~	x	~	~	~	X	X
	Угоститељство и туризам	~	X	о	~	~	~	X	~	~	~
	Уређене зелене површине	X	~	x	о	~	x	X	X	X	~
	Спорт и рекреација	~	X	X	~	о	X	~	~	X	~
	Комуналне површине и објекти*	~	X	X	~	X	о	X	X	X	~
	Становање*	~	~	~	~	~	~	о	~	~	~
	Комерцијално услужни садржаји и еколошки прихватљиви пословни / производни објекти	~	X	X	~	~	X	~	о	X	~
	Верски објекти и комплекси	~	~	~	~	~	~	~	~	о	~
	Шуме и високо растиње	X	X	X	~	~	X	X	X	X	о

*Становање обухвата: породично / рурално (у зони породичног становања у насељима) и вишепородично (у централној насељској зони).

2.2.2.2. Правила уређења и грађења на грађевинском земљишту

2.2.2.2.1. Општа правила уређења и грађења

2.2.2.2.1.1. Правила парцелације

Правила урбанистичке парцелације представљају основне урбанистичке нормативе на основу којих се могу формирати грађевинске парцеле, као основни елемент омеђен границама и одређен регулационом линијом према просторима јавне, опште намене, на коме се могу градити објекти.

Правила парцелације обухватају планске елементе за одређивање величине, облика и површине грађевинске парцеле, регулационе, нивелационе елементе за обележавање грађевинске парцеле.

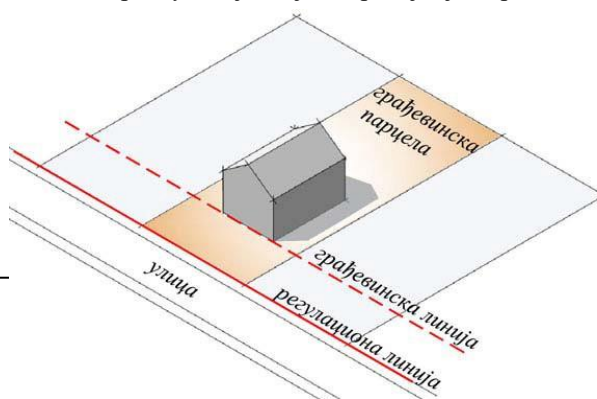
Појам, величина и облик грађевинске парцеле

Грађевинска парцела јесте део грађевинског земљишта, са приступом јавној саобраћајној површини, која је изграђена или планом предвиђена за изградњу која се дефинише преломних тачака у државној пројекцији.

Парцела је дефинисана регулационом линијом површини (саобраћајници), границама према парцелама и преломним тачкама које су одређене елементима.

Регулациона линија је линија која дели јавну површину намењених за друге намене.

Грађевинска линија је хоризонтална пројекција

према јавној
суседним
геодетским

површину од

грађевинских

равни у оквиру којих се гради објекат испод и изнад тла. Свака грађевинска парцела мора имати директан приступ на саобраћајницу. Уколико нема директан приступ, у изузетним случајевима може имати колски прилаз са друге парцеле (сукориснички) који је минималне ширине 2,50m.

Слика 16. Елементи грађевинске парцеле

Деоба и укрупњавање грађевинске парцеле

Грађевинска парцела по правилу има облик правоугаоника ии трапеза. Грађевинска парцела (планирана и постојећа) има површину и облик који омогућава изградњу објекта у складу са решењима из Плана, правилима о грађењу и техничким прописима.

Грађевинска парцела може се делити парцелацијом до минимума утврђеног правила о парцелацији.

Деоба из претходног става може се утврдити пројектом препарцелације.

Грађевинска парцела може се укрупнити парцелацијом, а према планираној или постојећој изграђености, односно планираној или постојећој намени грађевинске парцеле.

Укрупњавање из претходног става може се утврдити пројектом препарцелације.

При формирању грађевинских парцела парцелацијом или препарцелацијом максимално уважавати постојеће катастарске парцеле.

Општа правила парцелације за породичне стамбене објекте

Најмања грађевинска парцела за изградњу новог породичног стамбеног објекта, према типу објекта који се граде је:

слободностојећи објекат	350m ²
двојни објекат	400m ² / 2x200m ²
објекат у непрекинутом стам. низу	300m ²
објекат у прекинутом низу	300m ²

На грађевинској парцели чија је површина мања од наведених минималних величина могућа је изградња стамбеног објекта спратности до П+1, коефицијента изграђености до 1,0 и индекса заузетости до 40%.

Најмања ширина грађевинске парцеле за изградњу новог породичног стамбеног објекта, а према типу објекта који ће се градити је:

слободностојећи објекат	мин. 12,0m
двојни објекат	16,0m / 2x8,0m
објекат у непрекинутом стам. низу	8,0m
објекат у прекинутом низу	10,0m

На грађевинској парцели чија је ширина мања од минимално утврђених, сем за двојне објекте, која се не може мењати, могу се градити објекти спратности до П+1, коефицијента изграђености до 1,2 и индекса заузетости до 60%.

Општа правила парцелације за вишепородичне стамбене објекте

Најмања површина парцеле за вишепородичне стамбене објекте утврђује се за:

слободностојећи објекат	мин. 600m ²
објекат у непрекинутом стам. низу	мин. 400m ²
објекат у прекинутом низу	мин. 450m ²

Најмања ширина парцеле за вишепородичне стамбене објекте утврђује се на:

слободностојећи објекат	18,0m
у непрекинутом низу	12,0m
у прекинутом низу	15,0m

слика 17. Графички приказ примера правила регулације и парцелације у насељима

СЛОБОДНОСТОЈЕЋИ ОБЈЕКТИ	као слободностojeћи - објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле: - минимална површина парцеле 350 m² - минимална ширина парцеле 10 m
ОБЈЕКТИ У НИЗУ	у непрекинутом низу - објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле: - минимална површина парцеле 150 m² - минимална ширина парцеле 5 m
ДВОЈНИ ОБЈЕКТИ	као двојни објекти – објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле: - минимална површина парцеле 400 m² (2x200 m²) - минимална ширина парцеле 16 m (2x8m)

Табела 44: Врста стамбених објекта и величина парцеле у грађевинском земљишту

Врста објекта	Минимална површина парцеле (у m ²)	Минимална ширина парцеле (у m)
породични (индивидуални) стамбени објекти		
- слободностojeћи	350	10,0
- двојни	400 (две по 200)	16,0 (2x8,0)
- у непрекинутом низу	300	5,0
- у прекинутом низу	300	12,0
- полуатријумски	150	12,0
вишепородични објекти		
- вишепородични објекти	500	12,0

Општа правила парцелације за пословне и комерцијалне објекте

За пословне објекте, објекте трговине, занатства, угоститељства и других делатности, важе следећа правила за минималну величину грађевинске парцеле:

- минимална површина грађевинске парцеле – 400 m²;
- минимална ширина фронта грађевинске парцеле –15 m.

За појединачне објекте најмања ширина парцеле утврђује се на:

слободностojeћи објекат

20 m

објекат у непрекинутом низу	12 m
објекат у прекинутом низу	15 m

Општа правила парцелације за објекте у функцији туризма

За туристичке комплексе важе следећа правила за минималну величину грађевинске парцеле:

- минимална површина грађевинске парцеле – 600 m²;
- минимална ширина фронта грађевинске парцеле – 20 m.

За појединачне објекте најмања ширина парцеле утврђује се на:

слободностојећи објекат	16 m
у прекинутом низу	12 m

Општа правила парцелације за привредне, пословне и комерцијалне објекте

Најмања површина парцеле за ову врсту објеката утврђује се за:

комерцијално пословни објекат	1000m ²
производно индустријски објекат	2000m ²
бензинске и гасне станице	400m ²

Најмања ширина парцеле за ову врсту објеката је:

комерцијално пословни објекат	20 m
производно индустријски објекат	20 m

Остала општа правила парцелације за пословне, комерцијалне, туристичке привредне комплексе и објекте

Претходно дате површине за минималне површине грађевинских парцела у овој тачки 2.2.2.2.1.1. *Правила парцелације* морају се поштовати код нове парцелације катастарских парцела у грађевинском подручју.

На постојећим неизграђеним и изграђеним грађевинским парцелама, у грађевинским подручјима насеља, које су мање од претходно утврђених минималних величина парцела, могућа је изградња у складу са датим урбанистичким параметрима за одређену намену у складу са величином парцеле.

За постојеће изграђене парцеле које су мање од прописаних или са ширином фронта мањом од прописане, дозвољена је реконструкција постојећег објекта у постојећим габаритима и са постојећом спратношћу, без могућности промене намене објекта.

2.2.2.2.1.2. Општа правила за објекте – Правила урбанистичке регулације, уређења и изградње

Правила регулације и изградње објеката су прописана у складу са Правилником о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени гласник РС“, број 22/2015) а посебна правила су прописана овим планом, у складу са локалним условима.

За објекте изграђене изван планираних грађевинских подручја на грађевинским парцелама важе иста правила као за објекте у планираним грађевинским подручјима.

Правила урбанистичке регулације

Регулациону матрицу чине осовине путева и њихови карактеристични профили. Регулационе линије саобраћајница уједно су и граничне линије између земљишта јавне и остале намене. Навадени елементи који су садржани на графичким прилозима уређајних основа чине јединствену регулациону базу.

Генерална нивелација у обухвату уређајних основа, дефинисана је постојећим нивелетама путева. Нивелација на новопланираним саобраћајницама мора се максимално прилагодити постојећем нагибу терена.

Правила урбанистичке регулације представљају скуп међусобно зависних правила и елемената за образовање и уређење грађевинских парцела, утврђивање регулационе и грађевинске линије, међусобног положаја, висине и спољног изгледа објекта, као и других правила за формирање локацијских услова и грађевинске дозволе.

Регулација се утврђује системом елемената и то :

- системом урбанистичких показатеља (индекс заузетости, индекс изграђености),
- урбанистичком мрежом линија (регулациона линија, грађевинска линија, осовинска линија саобраћајнице, гранична линија зоне),
- системом урбанистичких односа који регулишу правила уређења простора и изградње (дозвољена градња, постављање објекта, удаљеност објекта, висина објекта, постављање оgrade, паркирање, гаражирање и др).

Урбанистички показатељи

Индекс изграђености - ИИ (однос између бруто развијене изграђене површине свих надземних етажа корисног простора и површине парцеле) примењује се за нове објекте до највећих дозвољених вредности по зонама изградње.

Индекс заузетости земљишта - ИЗ (однос између бруто површине под објектом и површине грађевинске парцеле поделено бројем 100) примењују се за нове објекте до највећих дозвољених вредности по зонама изградње.

Бруто развијена грађевинска површина (БРГП) јесте збир површина свих надземних етажа објекта – спољне мере

ободних зидова (са облогама, парапетима и оградама).

За подручје овог Просторног плана обухваћено важећим урбанистичким плановима, примењују се урбанистички показатељи дефинисани тим плановима за сваку појединачну доминантну намену простора.

Урбанистичка мрежа линија

Растојање између регулационих линија (ширина појаса регулације) утврђује се урбанистичким плановима за нове и изграђене урбанистичке блокове (насеља) у зависности од функције и ранга саобраћајница, односно инфраструктуре. Дефинише се као хоризонтална, вертикална, надземна и подземна регулација. Уколико важећим планом није утврђена ширина појаса регулације (растојање између регулационих линија) у изграђеном и новом урбанистичком блоку у насељу, уколико постоји потреба ширину појаса регулације планирати у складу са законском и подзаконском регулативом која садржи димензије саобраћајница.

Регулациона линија и осовине нових саобраћајница утврђује се у односу на постојећу регулацију и парцелацију и постојеће трасе саобраћајница, а према захтеваној функционалности саобраћајне мреже. Услови за изградњу саобраћајница дефинисани су правилима за изградњу саобраћајница и општинских путева.

Мрежа инфраструктуре (примарна и секундарна) поставља се у појасу регулације. Појас регулације у градском простору користи се и за постављање јавног зеленила (дрвореди и паркови).

Грађевинска линија се налази унутар грађевинске парцеле на одређеном растојању од регулационе линије. Грађевинска и регулациона линија се могу поклапати.

Грађевински објект се поставља предњом фасадом на грађевинску линију или се налази унутар простора одређеног грађевинским линијама.

За надземне и подземне грађевинске објекте који се граде у зони од општег интереса (пешачки прелази, подземни пролази, јавне гараже и сл.) грађевинске линије (надземне и подземне) утврђују се у појасу регулације.

На изграђеној парцели, за доградњу постојећег објекта или изградњу другог објекта, задржава се постојећа грађевинска линија.

За изградњу новог објекта на неизграђеној парцели одређује се грађевинска линија као преовлађујућа постојећа грађевинска линија суседних објеката, али не мање од 3,0m.

На претежно неизграђеном делу, минимално одстојање грађевинске линије од регулационе је 5,0m.

За постојеће објекте у селима који су изграђени тако да делимично леже у катастарској парцели општинског или некатегорисаног пута, дозвољава се задржавање и озакоњење, уколико не угрожавају функционисање улице/некатегорисаног и локалног пута и коловозну конструкцију и уколико се не налазе на траси постојеће и планиране инфраструктуре. За потребе озакоњења у овим случајевима обавезна је претходно прибављање сагласности управљача пута.

Издаз на јавну саобраћајницу

Грађевинска парцела мора имати трајно обезбеђен приступ на јавну саобраћајницу.

Ако се грађевинска парцела не ослања директно на јавну саобраћајницу, њена веза са јавном саобраћајницом се остварује преко приступног пута минималне ширине, за:

- стамбени објект.....3,5m (ако је прилазни пут дужи од 25 m пролаз мора бити минималне ширине од 5,0 m)
- објект мешовите намене.....4,5m (ако је прилазни пут дужи од 25 m пролаз мора бити минималне ширине од 5,0 m)
- производно-пословни објект.....5,0m
- производно-пословни комплекс.....5,5m

Ако се приступни пут користи за повезивање две или више грађевинских парцела са јавном саобраћајницом, формира се као посебна парцела.

Положај објекта на парцели

Положај објекта на парцели дефинише се грађевинском линијом у доносу на:

- регулацију саобраћајнице;
- бочне суседне парцеле; и
- унутрашњу суседну парцелу.

Све грађевинске линије у границама парцеле морају бити постављене тако да не ометају функционисање објекта на парцели, инфраструктурну мрежу, као и функционисање и статичку стабилност постојећих објеката на суседним парцелама.

Грађевинска линија подземних етажа или објеката је хоризонтална пројекција грађевинских равни у оквиру којих се граде подземне етаже, односно објект. Подземна грађевинска линија не сме да прелази границе парцеле.

Грађевинска линија приземља се дефинише посебно, уколико се не поклапа са грађевинском линијом.

Грађевинска линија је обавезујућа када се објект мора поставити на њу (нпр. када се поклапа са регулационом линијом или када је потребно задржати дефинисано растојање до регулационе линије). У осталим случајевима грађевинска линија даје максималну границу градње, тј. границу до које је дозвољено (али не и обавезно) постављање објекта.

На једној грађевинској парцели дозвољена је изградња једног или више објеката у зависности од намене и типологије градње.

Правила за позиционирање објекта на парцели (минимално растојање грађевинске од регулационе линије, минимална удаљења од граница парцеле, минимална међусобна растојања објеката и др.) планом су дефинисана за сваку појединачну

намену у складу са типологијом градње.

У зони у којој постоје изграђени објекти, као и за објекат који има индиректну везу са јавним путем преко приватног (сукорисничког) пролаза, позиција објекта на парцели (минимално растојање грађевинске од регулационе линије, минимална удаљења од граница парцеле, минимална међусобна растојања објеката и др.) утврђује се локацијским условима у складу са овим правилима за одговарајућу типологију градње и на основу позиције већине изграђених објеката у блоку (зони, окружењу).

Правила изградње објеката

На истој парцели се може градити више објеката с тим да заједно остану у границама дозвољених урбанистичких показатеља, као и помоћни објекти и гараже.

Типологија објеката - начин постављања, односно начин изградње грађевинског објекта на грађевинској парцели може бити:

- Као слободностојећи, када објекат не додирује ни једну линију грађевинске парцеле;
- У непрекинутом низу, када објекат на парцели додирује обе бочне линије грађевинске парцеле;
- У прекинутом низу, када објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле;
- Као полуатријумски, када додирује три линије грађевинске парцеле.

Међусобна удаљеност слободностојећих објеката и објеката који се граде у прекинутом низу, износи најмање половину висине вишег објекта. Удаљеност се може смањити на четвртину ако објекти на наспрамним бочним фасадама не садрже наспрамне отворе на просторијама за становање (као и атељеима и пословним просторијама). Ова удаљеност не може бити мања од 4 m ако један од зидова објекта садржи отворе за дневно осветљење. При изградњи објеката који се граде у непрекинутом низу, на новом објекту се оставља светларник исте величине и симетричан светларнику постојећег објекта.

1) Међусобна удаљеност стамбених објеката

Међусобна удаљеност објеката према типу изградње износи:

- минимална удаљеност вишепородичног стамбеног објекта од суседног објекта је пола висине вишег објекта;
- минимална удаљеност, у центру сеоског насеља, за објекте породичног становања је 4,0m;
- у осталим деловима сеоског насеља за стамбене објекте је минимално 6,0 m;
- постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 3,0 m не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија (у случају реконструкције).

2) Међусобна удаљеност пословног објекта од објеката друге намене

Минимална удаљеност пословног дела објекта или пословног објекта од објекта друге намене је 6,0m.

Постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 4,0 m не могу на тој страни имати отворе (у случају реконструкције).

3) Међусобна удаљеност стамбеног и економског објекта

Одстојање сточне стаје од стамбеног објекта минимално је 15,0m.

Одстојање ђубришта, осочне јаме или пољског клозета од стамбеног објекта је минимално 20,0m.

Одстојање ђубришта, осочне јаме и пољског клозета од бунара је минимално 20,0m, с тим да бунар буде на вишој коти.

4) Међусобна удаљеност производног објекта од суседног објекта друге намене

Производни објекат, у производном комплексу, од суседног објекта друге намене мора се одвојити са минималним зеленим заштитним појасом од 10m, по ободу властите парцеле уз минималну удаљеност од суседног објекта од 15m.

5) Међусобна удаљеност економског и помоћног објекта

Међусобна удаљеност економског и помоћног објекта зависи од организације економског дворишта али се, у принципу, прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте.

Растојање од границе парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) објекта и линије суседне грађевинске парцеле је за:

- слободностојеће објекте на делу бочног дворишта северне оријентације 1,5 m;
- слободностојеће објекте на делу бочног дворишта јужне оријентације 2,5 m;
- двојне објекте на бочном делу дворишта 4,0 m;
- пословне објекте на бочном делу дворишта 5,0 m;
- производне објекте на бочном делу дворишта 10,0 m.

Унутрашње уређење грађевинске парцеле

Грађевинска парцела за мешовита и пољопривредна домаћинства састоји се из две функционалне целине - стамбеног и економског дворишта (оптималан однос стамбеног дела дворишта према економском износи 40% : 60%, али не мање од 30% : 70%).

У случају нове изградње, код терена у паду стамбено двориште се формира на делу парцеле са вишом висинском котом, а

код равних терена на делу парцеле до приступне саобраћајнице.

Изричито се забрањује организација парцеле у којој се економско двориште градитеља наслања на постојеће стамбено двориште суседа.

Минимална површина незастрте зелене површине уређене и озелењене, је:

Становање:

- вишепородично становање 30%
- породично становање 50%

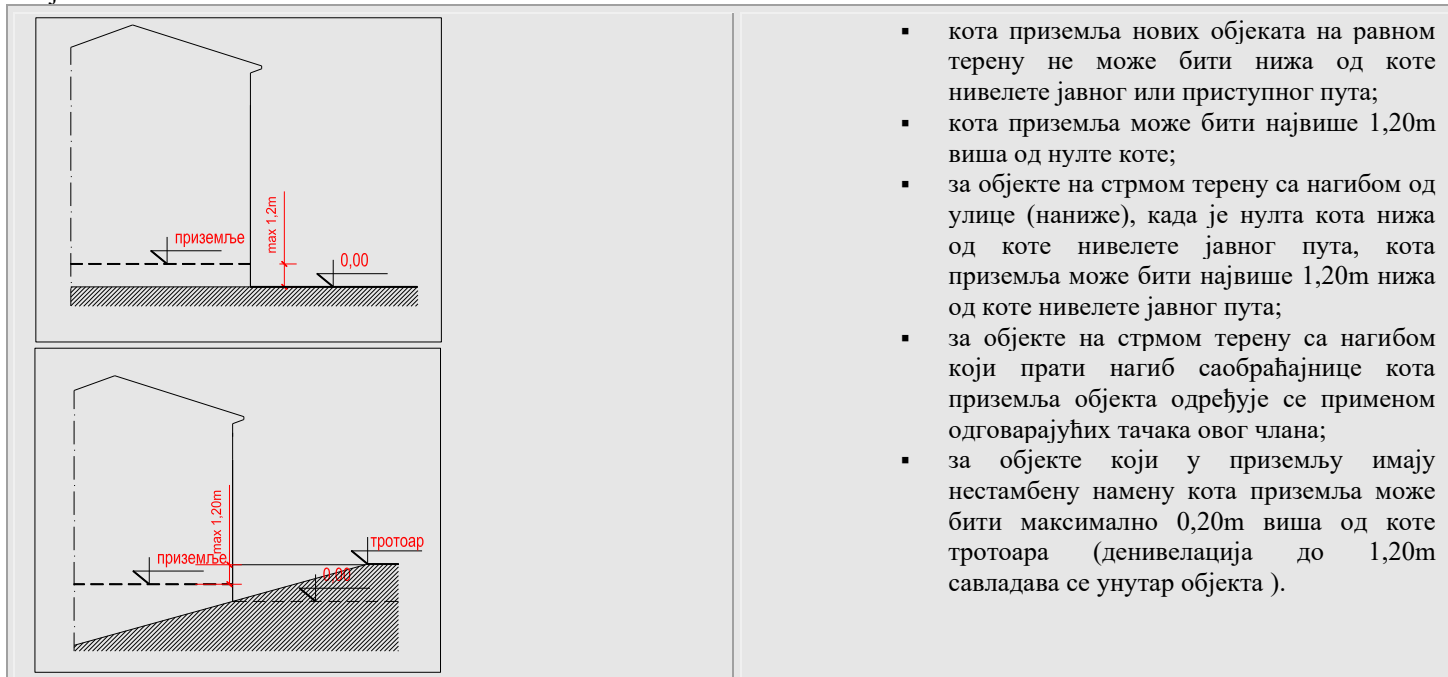
Пословање:

- мешовите намене 30%
- туристички и спортски садржаји 35%
- производно-комерцијалне делатности 20%

Висина објекта је растојање од нулте коте објекта до слемена (за објекте са косим кровом) односно до венца (за објекте са равним кровом). Нулта (апсолутна) кота објекта је тачка пресека линије терена и вертикалне осе објекта. Одређује се на основу карактеристичног попречног профила (нивелета саобраћајнице), а у зависности од карактеристика терена локације.

1. на релативно равном терену - растојање од нулте коте до коте слемена (за објекте са косим кровом), односно венца (за објекте са равним кровом);
2. на стрмом терену са нагибом према улици (навише), кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута мање или једнако 2,0m - растојање од нулте коте до коте слемена, односно венца;
3. на стрмом терену са нагибом према улици (навише), кад је растојање од нулте коте до коте нивелете јавног или приступног пута веће од 2,0m - растојање од коте нивелете јавног пута до коте слемена (венца) умањено за разлику висине преко 2,0m;
4. на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), кад је нулта кота објекта нижа од коте јавног или приступног пута - растојање од коте нивелете пута до коте слемена (венца);
5. на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице висина објекта утврђује се Локацијским условима применом претходних тачака.

Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта и то:

Слика 18. Одређивање коте приземља објекта у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта

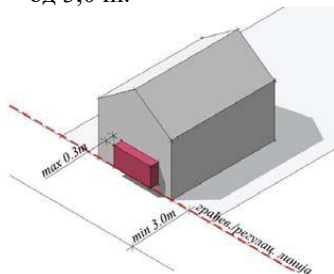
Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Дубину и начин фундаирања обавезно је ускладити са одређеним карактеристикама тла.

При коришћењу нагиба терена није дозвољено правити усеке веће од 1,0 m, осим уколико то захтева обезбеђење стабилности терена.

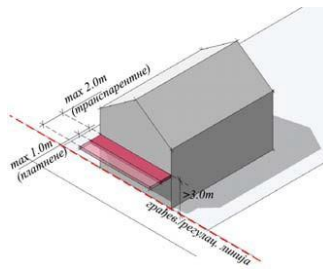
Делови објекта са испадима већим од 1,50 m не могу прелазити грађевинску, односно регулациону линију више од 1,2 m и то на делу објекта вишем од 3,0 m. У таквим случајевима хоризонтална пројекција испад поставља се на грађевинску, односно регулациону линију.

Грађевински елементи на нивоу приземља могу прећи грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испад) и то:

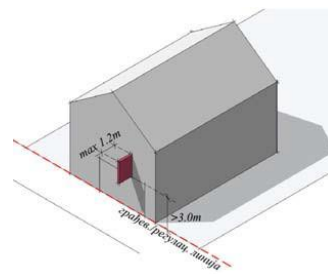
- Излози локала, највише 0,30 m по целој висини, када најмања ширина тротоара износи 3,0 m. Испод те ширине тротоара није дозвољена изградња испада излога локала у приземљу.
- Излози локала за највише 0,90 m по целој висини у пешачким зонама.
- Транспарентне, браварске конзолне надстрешнице (по целој ширини објекта) иск. које се налазе на висини већој од 2,50 m, а у зони су приземне етажне, могу прећи грађевинску, односно регулациону линију од 2,0 m.
- Платнене надстрешнице са масивном браварском конструкцијом највише до 1,0 m од спољне ивице тротоара на висини већој од 2,50 m.
- У пешачким зонама према конкретним условима локације конзолне рекламе за највише 1,20 m на висини већој од 3,0 m.

ИЗЛОЗИ

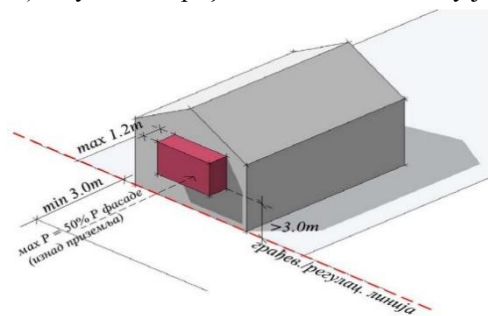

НАДСТРЕШНИЦЕ

РЕКЛАМЕ

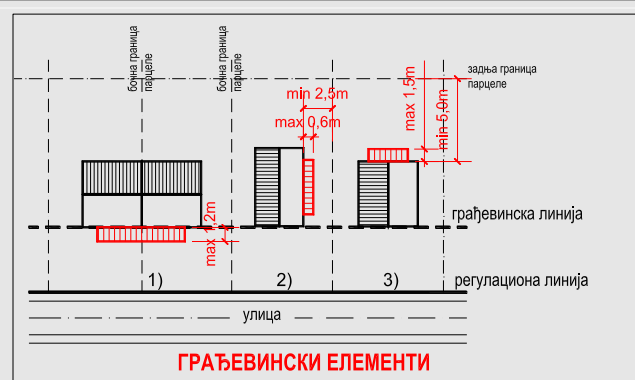
А) Упуштање грађевинских елемената у јавну површину (ниво приземља)

Б) Упуштање грађевинских елемената у јавну површину (ниво првог спрата и виших спратова)

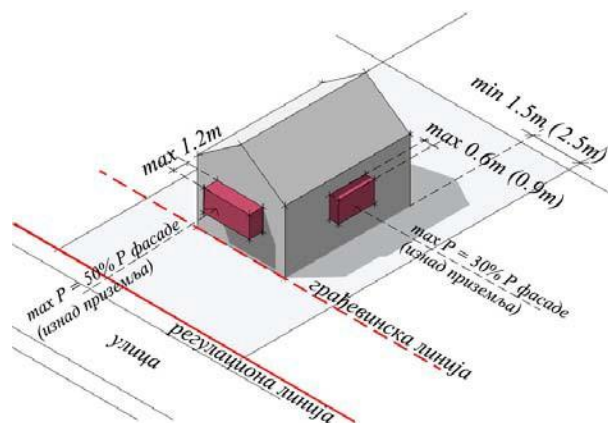
Слика 19. Упуштање грађевинских елемената у јавну површину

Грађевински елементи на нивоу првог спрата (еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице, са и без стубова, надстрешница и сл.) могу да пређу грађевинску, односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- на делу предњег дворишта према улици одступање од грађевинске линије до хоризонталне пројекције грађевинског елемента износи 1,50 m уз услов да укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% уличне фасаде изнад приземља. Уколико се грађевинска линија и регулациона поклапају максимално одступање грађевинских елемената на спрату износи 1,20 m;

- на делу бочног дворишта претежно јужне оријентације (најмањег растојања од 2,50 m) грађевински елементи могу прећи основни габарит објекта до хоризонталне пројекције испада 0,60 m. уз услов да укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља;
- на делу бочног дворишта претежно северне оријентације (најмањег растојања од 1,50 m) грађевински елементи могу прећи основни габарит објекта до хоризонталне пројекције испада 0,60 m, уз услов да укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља.

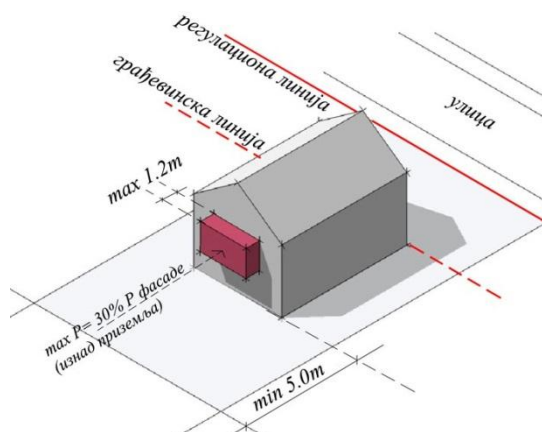

увучена у доносу на регулациону и ако савлађују m .

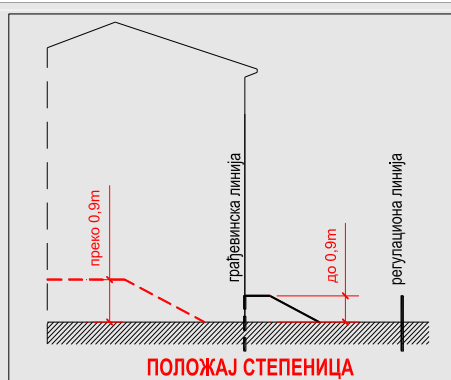
Ако се грађевинска линија поклапа са регулационом, степенице се не могу постављати.

Слика 20. Упуштање грађевинских елемената ван дефинисане грађевинске линије

Спољне степенице се постављају на следећи начин:

Отворене спољне степенице могу се постављати на објекат (предњи део) ако је грађевинска линија $2,0\ m$ висину од $0,90$ спољне

- Отворене спољне степенице које савлађују висину већу од $0,90\ m$, постављају се на грађевинску линију односно улазе габарит објекта за висину изнад $0,90\ m$
- Подести на делу предњег дворишта могу прећи грађевинску линију до $1,20\ m$ ширине не рачунајући степенишне кракове који могу бити постављени на чело и блок подеста.

- Степениште и подести не могу прећи означену регулациону линију.
- Степенице које се постављају на бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Слика 21. Положај спољних степеница у односу на грађевинску и регулациону линију

Грађевински елементи испод коте тротоара – подрумске етаже могу прећи грађевинску линију, рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада и то:

- Стопе темеља и подрумских зидова за $0,15\ m$ дубине од $2,60\ m$ испод површине тротоара, испод те дубине стопе темеља могу прелазити регулациону линију до $0,50\ m$;
- Подземне и подрумске етаже могу прећи задату грађевинску линију до граница парцеле, али не и регулациону линију према јавној површини;
- Стопе темеља не могу прелазити границу суседне парцеле (осим уз сагласност суседа);
- Шахте подрумских просторија до нивоа коте тротоара, могу прећи грађевинску линију за највише $1,0\ m$.

Код косих кровова суседних објеката који се додирују обезбедити да се вода са крова једног крова не слива на други објекат.

Висина надзидка стамбене поткровне етаже износи највише $1,60\ m$, рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине. За израчунавање површина и запремине поткровне етаже користи се СРПС У.Ц2.100.

Правила за архитектонско обликовање објеката - спољни изглед објекта, примењени материјал, облик крова, примењене боје и други елементи објекта решити тако да се обезбеди хармоничност урбане целине и корекције објекта у односу на локалне особине места (локални материјали, традиционални детаљи и сл.). Спољни изглед објекта у урбанистичкој целини која има посебну историјску и културну вредност, усклађује се према добијеним конзерваторским условима од надлежне службе заштите.

Уколико постоје технички услови, дозвољена је адаптација или реконструкција неискоришћеног поткровља, тераса или тавана у користан стамбени или пословни простор.

Није дозвољено да се, надзиђивањем постојећег или изградњом новог крова, формира поткровље у више нивоа.

За осветљење корисног простора у таванима или поткровљима користити прозоре постављене у равни крова или вертикалне кровне прозоре – кровне баце. На једном објекту може бити само један ред кровних баца на истој висини. Максимална дозвољена чиста висина кровне баце је $260\ cm$ од коте пода. Највећа дозвољена укупна површина основе кровних баца је 30% површине основе крова. Облик и ширина баце морају бити усклађени са елементима фасаде и пратити

ритам отвора на доњим етажама.

Мансардни кров пројектовати као традиционални мансардни кров, уписан у полукруг. Мансардни кров обавезно је решити у једној етажи, не сме имати препусте или на други начин изаћи ван основног габарита објекта. Вертикални мансардни прозори или излази на лођу се могу поставити само на стрмију раван мансардног крова. Максимална висина унутрашње преломне линије стрмије и блаже кровне равни мансардног крова, рачунајући од коте пода је 240cm.

Правила за слободне и зелене површине на парцели

Минимални проценат зелених површина и специфичности уређења слободних површина парцеле дефинисани су појединачно за сваку намену и типологију градње.

Објекти пратећег садржаја

Уколико при изградњи објекта, парцела није искоришћена до максималног степена изграђености односно степена заузетости, може се градити и други објекат до потпуног искоришћења парцеле у границама дозвољених индекса.

Помоћни објекти могу се градити на парцели уз услов да њихови габарити улазе у обрачун степена изграђености и заузетости и у складу са прописаним одстојањима.

Објекти пратећег садржаја могу бити спратности П+0, у дворишном простору иза главног објекта и на удаљености од минимално 1,5 m од суседа. Објекат може бити и на граници парцеле уз сагласност суседа.

Правила за постојеће објекте

Постојећи објекти, чији су параметри (индекс изграђености, индекс заузетости парцеле, спратност) већи од параметара датих овим Просторним планом, задржавају постојеће параметре без могућности увећавања (доградње, надградње и сл.).

У случају замене објекта новим, поштовати све параметре и условљености дефинисане овим Просторним планом. Ово правило важи и за постојеће објекте који не испуњавају друге услове овог Просторног плана (удаљења од граница парцеле, удаљења од суседних објеката и др.).

За изграђене објекте чија су међусобна удаљења и растојања од граница парцеле мања од вредности утврђених овим правилима за све типологије, у случају реконструкције, на странама ка суседу није дозвољено постављати отворе стамбених просторија.

Уколико је постојећи објекат мањи од могућег планираног на основу урбанистичких параметара датих овим Планом, могућа је доградња, односно надградња, уколико се може обезбедити потребан број паркинг-гаражних места на парцели, уз поштовање следећих услова:

- доградња може бити извршена у виду анекса, односно у приземљу или другим деловима и етажама објекта, у складу са правилима овог Просторног плана;
- дограђивање се мора изводити тако да се не наруши однос према суседним објектима, тј. обавезно је поштовати правила о позиционирању објеката на парцели;
- дограђени део објекта мора бити у складу са постојећим елементима објекта, у истој, односно усклађеној материјализацији и композицији;
- надградња нових етажа постојћих објеката могућа је у оквиру Планом дозвољених висина;
- код надзиђивања постојећих етажа поштовати правила везана за упуштање делова објекта (балкони, терасе, настрешнице и сл.) ван грађевинске линије, а у случају да постојећа грађевинска линија превазилази максималну дефинисану линију грађења није дозвољено упуштање делова објекта;
- надзидани део објекта мора бити изведен у складу са постојећим делом зграде (прозорски отвори, балкони и терасе морају бити постављени у складу са постојећим отворима, балконима, терасама и др.);

Правила за нове објекте

Код постојећих блокова (потпуно или делимично формираних), грађевинска линија према регулацији која је дефинисана постојећим објектима који се задржавају, обавезујућа је за положај грађевинске линије планираних објеката.

Висину новог објекта у блоку ускладити са преовлађујућом висином објеката у блоку, наспрамном блоку и окружењу.

Нови објекат се може градити на растојању мањем од дозвољеног уз претходно прибављену сагласност власника односно корисника суседне парцеле. У том случају, на калканском зиду новог објекта забрањени су било какви наспрамни отвори.

На калканском зиду новог објекта у низу односно новог једнострано узиданог објекта према суседном постојећем објекту на граници парцеле, а који има изграђен светларник, обавезна је изградња светларника исте величине и симетричног постојећем светларнику.

У светларнику објеката у низу или двојних објеката дозвољени су наспрамни отвори помоћних просторија и степеништа.

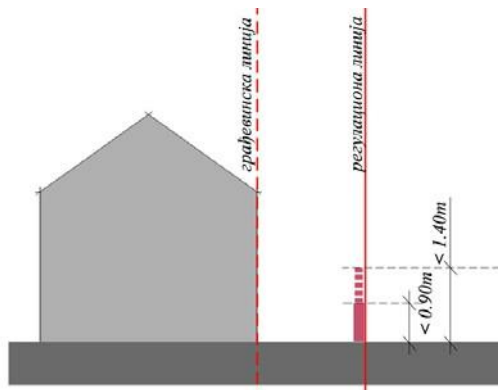
Ограђивање грађевинских парцела

Грађевинске парцеле се ограђују осим ако то није другачије одређено урбанистичким планом:

- Парцеле се ограђују зиданом оградом до висине од 0,90 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.
- За грађевинске парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне висине подзида (или шкарпе) одредиће надлежни орган општинске управе.
- Парцеле чија је кота нивелета виша од 0,90 m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни општински орган.
- Зидана и друге врсте ограда постављају се на регулациону линију према протоколу регулације и то тако да ограда, стубови оgrade и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.
- Ограде између суседних грађевинских парцела уколико се ограђују треба да буду зелене – жива ограда која се

сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентне оgrade до 1,40m које се постављају према катастарском плану и операту и то тако да стубови оgrade буде на земљишту власника оgrade. Изузетно, оgrade међу суседима могу бити пуне зидане до висине 1,40m, уз сагласност суседа, тако да стубови оgrade буду на земљишту власника оgrade.

- Оgrade објеката на углу не могу бити више од 0,90 m рачунајући од коте тротоара, због заштите визуелне предности раскрснице.
- Врата и капије на уличној оgrade не могу се отворати изван регулационе линије.
- Парцеле у сеоском насељу се ограђују на начин на како је то изложено у претходним ставовима. Унутар парцеле преграђују се функционалне целине (стамбени део, економски део, економски приступ, стамбени приступ и окућница). Висина оgrade унутар парцеле не може бити већа од спољне оgrade.
- Парцеле за вишепородичне стамбене објекте се по правилу не ограђују.
- Оgrade на грађевинским парцелама на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, ограђују се на начин како то одреди надлежни орган.
- Оgrade на грађевинским парцелама на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, ограђују се на начин како то одреди надлежни орган.
- Оgrade на грађевинским парцелама специјалне намене, ограђују се на начин како то одреди надлежни орган.
- Оgrade на грађевинским парцелама на којима налазе индустријски и други радни и пословни објекти, могу бити ограђене зиданом оградом висине до 2,20 m.
- За затечене оgrade које одступају од наведених правила грађевинска инспекција може издати налог за уклањање у циљу заштите општег интереса (безбедност, естетски изглед, хигијена насеља и сл.)

се

Слика 22. Позиционирање оgrade

Одводњавање површинских вода са грађевинске парцеле вршити слободним падом према риголама, односно према улици, са најмањим падом од 1,5%. Површинске и друге отпадне воде из економског дворишта одводе се регулисано до ђубришне јаме, обавезно у случају када се економско двориште налази уз јавни пут. Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели,

Насипање терена не сме угрозити објекте на суседним парцелама, а одвођење површинских вода мора бити контролисано а ако постоји потреба за тим на парцели изградити и упојни бунар.

Паркирање возила

За паркирање возила за сопствене потребе, власници нових стамбених, стамбено пословних или пословних објеката свих врста по правилу обезбеђују манипулативни простор и паркинг или гаражна места на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута, по нормативу једно паркинг или гаражно место на један стан односно на једну стамбено-пословну или другу јединицу. Возила могу бити паркирана и у гаражама које могу бити у објекту и на парцели. За вишепородичне стамбене или стамбено-пословне објекте препорука је да најмање једна половина паркинг места буде смештена у гаражи.

За паркирање возила за сопствене потребе, власници осталих објеката свих врста по правилу обезбеђују манипулативни простор и паркинг или гаражна места на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута, а нормативима у табели.

Табела 45: Однос потребних паркинг или гаражних места и корисног простора

Садржај	Паркинг/гаражна места	По јединици мере
банке	2	100 m ² корисног простора
болнице/рехабилитациони центри	3	150 m ² корисног простора
пословање	1,4	100 m ² корисног простора
администрација	1	150 m ² корисног простора
поште	1	150 m ² корисног простора
робна кућа	1,8	100 m ² корисног простора
ресторан	1	осам столица
хотел	1	десет кревета
биоскоп	1	30 гледалаца
спортска хала	1	40 гледалаца

Прописана величина паркинг места је 2,5m x 5m, а у осталим случајевима према важећим стандардима.

Правила за станице за снабдевање горивом

Станице за напајање течним горивом и гасне станице потребно је планирати искључиво у складу са законом и то као објекте у класи малих објеката са три до четири точиона места и до 3000 t претовара годишње. Неопходно је омогућити претакање свих врста горива, а нарочито дизела (D2) имајући у виду употребу пољопривредних машина. На појединим објектима обезбедити услове за претакање ауто гаса.

Локацијским условима се утврђују правила за станице за напајање течним горивом и гасне станице уз постојеће општинске путеве у свим зонама, а уз прописане законске обавезе, као и израду процене утицаја објекта на животну средину.

Детаљније локације будућих станица генерално треба утврђивати у складу са противпожарним прописима и условима које утврђују надлежни органи у области саобраћаја, екологије, водопривреде и санитарне заштите. Могућа је изградња станица за снабдевање горивом на планском подручју ван зона заштите природе I и II степена, у складу са законом и неопходном проценом утицаја на животну средину. Уколико се планира нови објект станице за снабдевање горивом у оквиру регулације постојећих државних путева, неопходно је прибавити сагласност управљача државног пута.

За сваку конкретну локацију потребно је урадити елаборат који садржи анализу утицаја на безбедност и функцију саобраћаја, загађење ваздуха, воде и земљишта, појаву буке и вибрација, као и мере које треба предузети за спречавање и смањење штетних утицаја.

2.2.2.2.2. Посебна правила уређења и грађења за објекте

Ова правила примењују се за:

- објекте породичног становања (које обухватају породичну изградњу објеката за становање у компактним грађевинским подручјима насеља као и објеката сеоског типа у атару ван главне насељске целине, изградњу кућа за одмор и објеката у етно-целинама стамбене и туристичке оријентације);
- објекте мешовите намене (пословање и становање);
- објекте туристичке и спортско-рекреативне намене,
- производне, пословне и комерцијалне објекте и
- верске објекте.

Уређење и изградња на простору општинског центра Бољевца утврђено је Планом генералне регулације Бољевца, а посебна правила дата у овом поглављу се односе само на просторе изван обухвата ППР-а Бољевца, до евентуалног доношења плана детаљне регулације или потврђивања урбанистичког пројекта за поједине намене и зоне у складу са овим Просторним планом.

На грађевинским подручјима утврђеним Просторним планом, а изван грађевинских подручја утврђених урбанистичким плановима, изградња стамбених објеката може се изузетно вршити на постојећим грађевинским парцелама, као и тамо где постоје сеоски стамбени и помоћни објекти, као и на земљишту које је у катастру непокретности уписано као грађевинско (без обзира на претежну намену приказану на Рефералној карти 1 овог просторног плана), а у складу са традиционалном архитектуром и материјалима и другим условима утврђеним законом и подзаконским актима.

Врста и намена објеката који се могу градити: на једној грађевинској парцели осим стамбених објеката могу се градити помоћни (гараже, оставе, летње кухиње), економски, пољопривредни и мањи пословни објекти (ковачнице, столарске радње, и др.) који са стамбеним чине целину домаћинства.

Компатибилни садржаји и врсте објеката: трговина, услуге и сервиси, услужно и производно занатство, угоститељство, туристичке услуге у сеоском домаћинству, као и мањи производни и пословни објекти из домена прераде пољопривредних и шумских производа, одрживог коришћења природних ресурса и сл., под условом да немају негативног утицаја на животну средину. Ови садржаји могу бити у оквиру основног (стамбеног) објекта (најчешће у приземљу) или у оквиру помоћног или пратећег објекта на парцели.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена: индустријске, производне, складишне и друге делатности које имају негативни утицај на животну средину и основну намену (делатности које угрожавају околину буком, вибрацијама, гасовима, мирисима, отпадним водама и другим штетним дејствима).

2.2.2.2.2.1. Правила градње и регулације за стамбене објекте – породично становање

Породично становање чине појединачно изграђени објекти на засебним парцелама. Поред општих правила регулације и парцелације, дефинисана су појединачна правила која су карактеристична за породично.

Намена објеката

Објекти су стамбене намене са једним или више станова и/или елементима пољопривредног домаћинства. Изражена је тенденција трансформације мешовитих домаћинстава (становање и пољопривредне делатности) у непољопривредна.

На парцелама породичног становања могу бити заступљене и друге компатибилне намене: трговина, пословање, производња, услуге и др., које се претежно развијају у приземљима објеката. У зонама породичног становања дозвољене су делатности које не угрожавају основну намену – становање као и животну средину.

Однос становања и делатности у стамбеном објекту одређује се тако да површина за делатности у стамбеном породичном објекту износи до 40% укупне бруто површине (зависно од величине парцеле што је дефинисано урбанистичким параметрима). Дозвољене делатности су оне које су еколошки и функционално примерене зони становања.

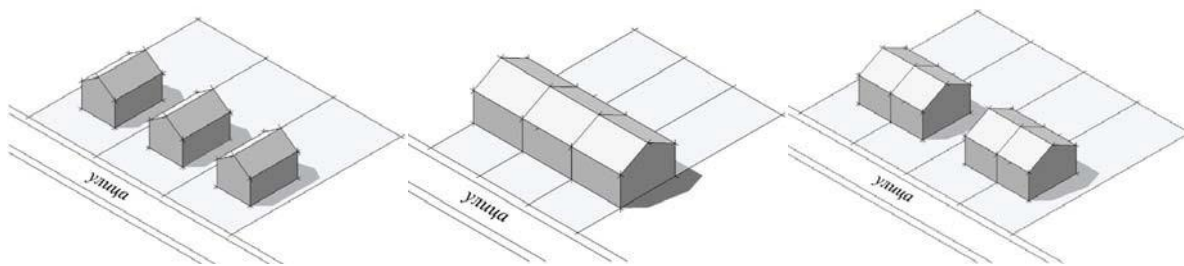
Урбанистички показатељи

За породично становање у свим насељима у обухвату Простарног плана дефинисани су максимални урбанистички показатељи:

породично становање	макс. степен заузетости	макс. спратност	мин. % зелених површина
парцеле < 600m ²	40%	П+Пк	30%
парцеле > 600m ²	30%	П+1+Пк	40%

Типологија објеката

Породични стамбени објекти према типологији градње могу бити слободностојећи, у непрекинутом низу (двострано узидани) или у прекинутом низу (једнострано узидани тј. последњи у низу или двојни).

слободностојећи низ – прекинути / непрекинути једнострано узидани / двојни

Слика 23. Типологија објеката

Правила парцелације

Породични и викенд стамбени објекти се граде на засебним грађевинским парцелама. Није дозвољена изградња више објеката на парцели осим пратећих помоћних објеката: објекти (макс. површине 50m²) у служби пољопривреде, радионице, гараже, вртни павиљони, стаклене баште, затворени базени, фонтане, спортски терени и сл..

Изградња другог објекта (стамбеног, пословног, привредног, пољопривредног и др.) на истој парцели (уз обезбеђење прилаза до сваког објекта) дозвољава се само на парцелама већим од 1200m².

Уколико грађевинска парцела нема директан приступ на саобраћајницу, мора да има колски прилаз са друге парцеле (сукориснички) који је минималне ширине 2,50m.

Минимална величина парцеле и ширина фронта према улици за породичне и викенд стамбене објекте дефинисани су према типологији градње:

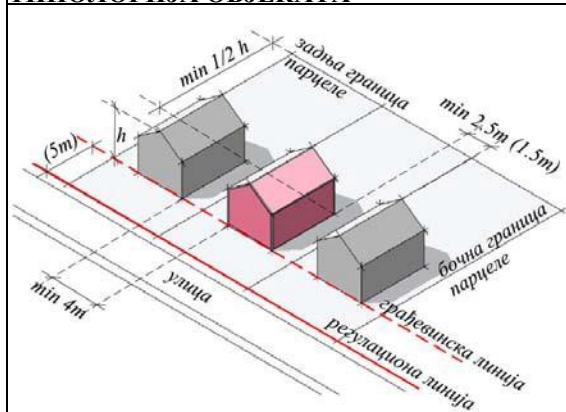
Положај објекта на парцели

За позиционирање објеката породичног и викенд становања на парцели поред општих важе и следећи услови:

- Растојање између грађевинске и регулационе линије за породичне и викенд стамбене објекте одређује се према постојећој регулацији осим за објекте који су постављени у регулисаном делу улице у коме се грађевинска и регулациона линија поклапају (првенствено полуатријумски тип изградње).
- Препорука за удаљење грађевинске од регулационе линије нових објеката у зонама где нема формиране регулације је 5,0m.
- За зоне изграђених објеката растојање грађевинске од регулационе линије утврђује се на основу позиција већине већ изграђених објеката (преко 50 %) с тим да се за нове објекте то растојање може другачије одредити Локацијским условима, осим у случајевима када изграђени објекти нису сметња другом општем интересу.
- За објекат који има индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, растојање грађевинске од регулационе линије одређује се локацијским условима.
- Позиција породичних и викенд објеката на парцели дефинисана је у складу са типологијом објеката:

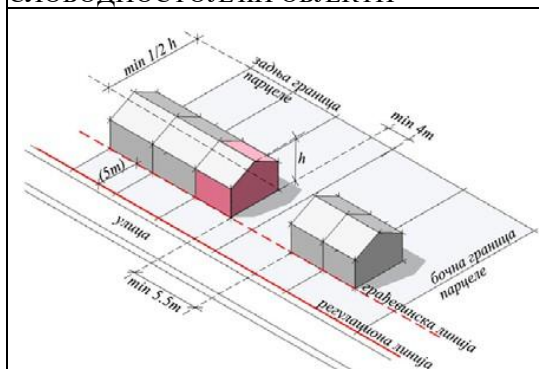
ТИПОЛОГИЈА ОБЈЕКТА

ПОЗИЦИЈА НА ПАРЦЕЛИ

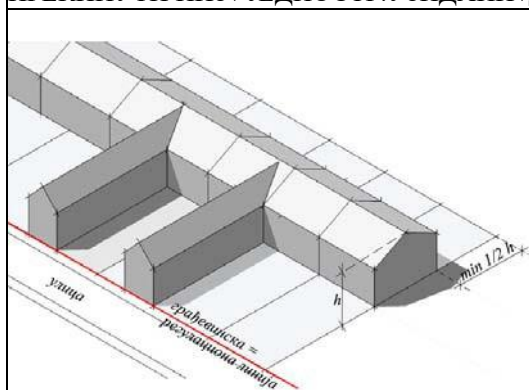
- минимално растојање од бочног суседног објекта = 4,0m;
- минимално растојање грађевинске линије објекта од бочне границе парцеле:
 - на делу бочног дворишта северне оријентације = 1,50m (у том случају на калканском зиду дозвољени су само отвори помоћних просторија и степеништа, са минималним парапетом 180cm);
 - на делу бочног дворишта јужне оријентације = 2,50m;
- минимално растојање објекта од задње границе парцеле = 1/2 висине објекта (али не мање од 4,0m).

СЛОБОДНОСТОЈЕЋИ ОБЈЕКТИ

- минимално растојање од бочног суседног објекта (једнострано узиданог или слободностојећег) = 5,5m;
- минимално растојање грађевинске линије објекта од бочне границе парцеле = 4,0m;
- минимално растојање објекта од задње границе парцеле = 1/2 висине објекта (али не мање од 4,0m).

ПРЕКИНУТИ НИЗ / ЈЕДНОСТР.УЗИДАНИ /ДВОЈНИ

- минимално растојање од бочног суседног објекта = 0,0m;
- растојање грађевинске линије објекта од бочне границе парцеле = 0,0m;
- минимално растојање објекта од задње границе парцеле = 1/2 висине објекта (али не мање од 4,0m).

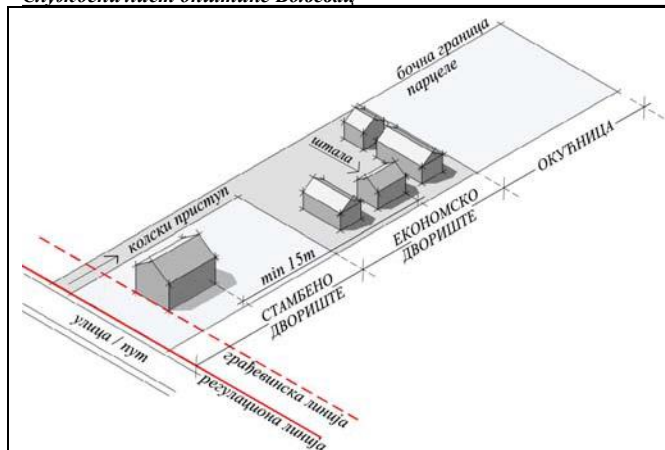
НЕПРЕКИНУТИ НИЗ

Изграђени стамбени објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 3,0 m, у случају доградње, надградње и реконструкције не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија.

Нови објекат се може градити на растојању мањем од дозвољеног уз претходно прибављену сагласност власника односно корисника суседне парцеле. У том случају, на калканском зиду новог објекта забрањени су било какви наспрамни отвори.

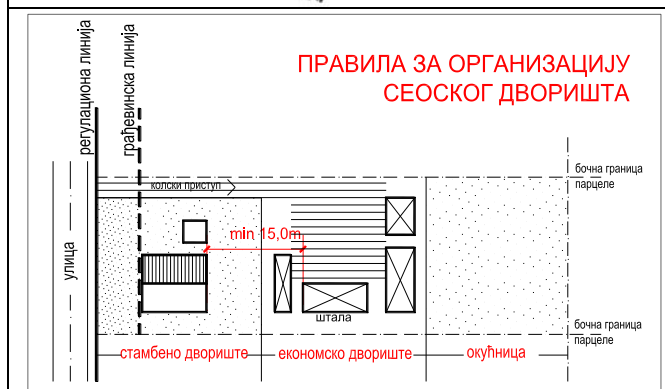
Правила за организацију сеоског дворишта

У оквиру рубних зона грађевинских реона и у селима у атару може се организовати пољопривредно домаћинство и то са стамбеним и економским двориштем на парцели.

Стамбено двориште садржи: објекте за становање и помоћне објекте уз стамбени објекат (летња кухиња, гаража, остава, надстрешница и слично). Дозвољена је организација пољопривредне производње на нивоу окућнице са садржајима повртарства и воћарства.

Економско двориште садржи економске и помоћне објекте. Економски објекти су: објекти за смештај стоке, производни објекти, објекти за прераду пољопривредних производа, објекти за складиштење пољопривредних производа, као и гараже за пољопривредну механизацију, машине и возила.

Правила за помоћне објекте на парцели

На великом броју парцела породичног и викенд становања присутни су поред стамбених и помоћни објекти као и елементи пољопривредног домаћинства, тј. економског дворишта: гараже, оставе, радионице, летње кухиње, магацини хране за сопствену употребу, мањи објекти за смештај стоке, производњу, прераду и складиштење пољопривредних производа и слично.

Наведене објекте могуће је планирати под условима задовољења свих хигијенских захтева и прописа.

Помоћни објекти се не урачунавају у корисну бруто развијену грађевинску површину, али се површина под овим објектима узима у обзир при израчунавању процента заузетости парцеле.

Максимална висина помоћних објеката износи 5,0 m.

Помоћни објекти у економском дворишту су гараже или надстрешнице за пољопривредну механизацију, машине и возила, као и оставе, гараже и сл..

На парцели са нагибом терена према јавном путу (навише), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти. На парцели са нагибом терена од јавног пута (наниже), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти уз јавни пут.

Поред општих правила потребно је поштовати и посебна правила везана за помоћне објекте:

- међусобна растојања помоћних објеката зависе од организације дворишта, с тим да се прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте;
- минимално растојање између стамбеног објекта и објекта за смештај стоке је 15,0 m;
- минимално удаљење септичке јаме од стамбеног објекта је 6,0 m а од границе суседне парцеле 3,0 m;
- ђубриште и пољски клозет морају бити удаљени од стамбеног објекта, бунара, односно живог извора воде најмање 20,0 m и то само на нижој коти;
- отпадне воде и ђубре из стаје, свињца или штале треба да отичу у затворену септичку јаму у складу са прописима о заштити животне средине;
- ако се економски делови суседних парцела непосредно граниче, растојање нових економских објеката од границе парцеле не може бити мање од 1,0 m и
- сточне фарме капацитета већег од 50 условних грла нису дозвољене у оквиру стамбеног подручја, а изградња сточних фарми капацитета већег од 10 условних грла није дозвољена на растојању мањем од 25,0 m од стамбених објеката.

Остала посебна правила

Сви објекти могу имати подрумске и суртеренске просторије осим у случају да постоје сметње геотехничког и хидротехничког типа или то није дозвољено просторним или урбанистичким планом због угрожености терена подземним водама и сл. .

Паркирање возила за објеката свих типова изградње обезбеђује се на сопственој грађевинској парцели изван површине јавног пута по стандарду паркирања односно гаражирања једно паркинг (гаражно) место на један стан.

Ширина приватног пролаза за парцеле које немају директан приступ јавном путу, утврђује се локацијским условима. За поједине стамбене објекте сеоског типа, куће за одмор или објекте стамбене и туристичке оријентације у наредном тексту дају се и додатна посебна правила која се на њих примењују, уколико се разликују од већ наведених правила за породично становање (2.2.2.2.1. *Правила градње и регулације за стамбене објекте – породично становање овог Просторног плана*).

А) Додатна посебна правила градње и регулације за стамбене објекте сеоског типа

У оквиру рубних зона грађевинских реона и у селима у атару може се организовати пољопривредно домаћинство и то са стамбеним и економским двориштем на парцели.

Оријентациони показатељи и правила градње за овај тип изграђености се у том случају примењују на стамбени део дворишта.

Дозвољена је организација пољопривредне производње на нивоу окућнице са садржајима повртарства и воћарства.

Растојање грађевинске од регулационе линије за породични стамбени објекат сеоског типа износи:

- за нови слободностојећи објекат, за нови објекат у прекинутом низу, као и за нови стамбени објекат у непрекидном низу, најмање 5,0 m;
- за изграђене стамбене објекте растојање од регулационе линије утврђује се на основу позиција већине већ изграђених објеката (преко 50%), с тим да се за нове стамбене објекте то растојање може другачије одредити кроз локацијске услове;
- за стамбене објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, растојање од регулационе линије одређује се локацијским условима.

Минимална међусобна удаљеност сеоских стамбених објеката износи:

- за приземне слободностојеће стамбене објекте износи најмање 6,0 m;
- за спратне сеоске објекте износи најмање 10,0 m;
- за спратне објекте на грађевинским парцелама чија је ширина фронта парцеле већа од 15,0m важе правила из става 1. и 2.;
- за објекте на грађевинским парцелама чија је ширина фронта парцеле мања од 15,0 m износи најмање 5,0 m;
- за изграђене сеоске објекте чије удаљење износи мање од 3,0 m, не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија;
- за изграђене објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, удаљење од суседних објеката утврђује се локацијским условима према типу изградње и уз примену одговарајућих најмањих удаљења из овог правила.

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) стамбеног објекта и линије суседне грађевинске парцеле износи:

- за стамбене нове слободностојеће објекте на делу бочног дворишта износи најмање 2,50m (на делу дворишта претежно северне оријентације);
- за двојне стамбене објекте најмање 4,0 m;
- за стамбене објекте у прекинутом низу, најмање 4,0 m;
- за изграђене стамбене објекте чије је растојање до границе грађевинске парцеле мање од утврђених вредности предходних ставова, објекти не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија;
- за стамбене објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, растојање од границе грађевинске парцеле, утврђује се локацијским условима према типу изградње и уз примену одговарајућих најмањих удаљења из овог правила;
- нови објекат се може градити на растојању мањем од дозвољеног уз претходно прибављену сагласност власника односно корисника суседне парцеле; у том случају, на калканском зиду новог објекта забрањени су било какви насрамни отвори.

Међусобна удаљеност објеката износи:

- од стамбеног објекта до сточне стаје, најмање 15,0 m;
- од стамбеног објекта до ђубришта и пољског клозета (ако постоји), најмање 20,0-25,0 m, уз обавезу да је стамбени објекат на вишој коти;
- живи извор воде на парцели мора бити на вишој коти од ђубришта и пољског клозета, а најмање растојање износи 20,0-25,0 m;
- септичка јама може бити удаљена од међе најмање 2,0 m, а од суседног стамбеног објекта најмање 5,0 m;
- друга међусобна растојања економских и помоћних објеката зависе од облика организације економског дворишта, уз услов да прљави објекти буду оријентисани тако да доминантни ветрови дувају од чистих објеката.

Локацијским условима утврђује се позиција економских и помоћних објеката у односу на грађевинску линију уз примену најмањих дозвољених растојања у овим правилима.

Постављање економских објеката у односу на границу суседне парцеле утврђује се под следећим условима:

- када се економски објекти и економско двориште суседних парцела, непосредно додирују, растојања за нове помоћне и нове економске објекте износи најмање 1,50 m;
- када се економско двориште једне парцеле непосредно наслања на стамбено двориште друге парцеле (за нове

објекте), примењују се правила о међусобној удаљености објеката.

Постављање објеката у односу на нагиб терена утврђује се под следећим условима:

- На парцели са нагибом терена од јавног пута (наниже) за нову изградњу, стамбено двориште се поставља на вишој коти уз јавни пут. Најмања ширина приступног економског пута на парцели износи 4,0 m. Економско двориште се поставља иза стамбеног дворишта (наниже).
- На парцели са нагибом терена према јавном путу (навише), за нову изградњу, стамбено двориште поставља се на највишој коти. Најмања ширина приступног засебног стамбеног пута је 2,50 m, а економског улаза у економско двориште најмање 4,0 m. Економско двориште у том случају може бити уз јавни пут, а економски објекти на грађевинској линији. Одстојање од грађевинске до регулационе линије утврђује се применом правила регулације увећаним за најмање 3,0 m обавезног зеленог простора.

Б) Додатна посебна правила грађења и регулације за изградњу кућа за одмор

У случају изградње кућа за одмор (викенд кућа) исте се граде у оквиру постојећих и планираних грађевинских подручја у складу са архитектуром поднебља – препоручује се архитектура објеката, инспирисана традиционалним градитељством подручја, са природним материјалима и у волуменима који су примерени структури амбијента – морфологији, биљном покривачу и др.

Минимално растојање грађевинске од регулационе линије пута за нове објекте износи 5,0 m.

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) објекта и линије суседне грађевинске парцеле (осим објеката у непрекинутом низу) на делу бочног дворишта претежно северне оријентације, износи 4,0 m, а у односу на остале стране света не може износити мање од 2,5 m.

Објекат се у односу на бочне и задњу линију парцела може поставити и на мањем растојању и на границу парцеле, уз сагласност власника односно суседне парцеле.

Највећа дозвољена спратност објеката износи II до II+Пк. Највећа дозвољена висина објекта не може прећи 7,0 m.

В) Додатна посебна правила за објекте у етно целинама стамбене и туристичке оријентације

У селима општине Бољевац, могу се градити објекти за становање који могу имати и смештајне капацитете, било као јединствени објекти, било као основни објекти за становање сеоског домаћинства уз које се налазе посебни бунгалови, категорисани у складу са прописима, који се користе за смештај туриста.

Ови објекти граде се у складу са следећим правилима:

- Објекти етно целина стамбене и туристичке оријентације обухватају засеок села на контакту речних долина и њихових обода и брежуљкитих терена и њиховог окружења и друге групације разбијених објеката и засеоке.
- Дозвољена је изградња објеката у функцији викенд становања (кућа за одмор), етно и еко туризма, са пратећим садржајима уз обавезно поштовање градитељског наслеђа овог краја.
- Поред етно-туризма у овим зонама оријентација становништва је на компатибилним делатностима: првенствено производњи здраве хране, пчеларству и сл. Садржаји у оквиру ових локалитета и засеока треба да употпуне понуду у оквиру етно-туризма, а предуслов је и комунално опремање простора, које треба да обезбеди сигурно напајање, у првом реду електричном енергијом и водом, као и безбедну евакуацију отпадних вода и смећа. Напомиње се да је снабдевање електричном енергијом могуће и из алтернативног извора (у складу са еколошким захтевима), до изградње водоводне мреже могућа је изградња или снабдевање водом каптирањем извора, а до изградње канализационе мреже на парцелама се дозвољава, за потребе одвођења отпадних вода, изградња појединачних или заједничких санитарно прописних непропусних септичких јама, у складу са нормативима прописаним за ову врсту објеката.
- За ове целине примењују се правила грађења и регулације у насељима ретке насељености и породичне изградње, с тим да ће се у овим зонама потенцирати реконструкција и адаптација постојећих објеката или изградњу нових објеката у етно-стилу од природних материјала, првенствено на постојећим изграђеним парцелама или погушћавањем постојећих засеока или минималном изградњом по њиховом ободу.
- По правилу објекте градити на падинама и местима која нису или су мање погодна за пољопривредне радове (како би се сачувале плодне површине за зеленило, локалну пољопривредну производњу у функцији снабдевања туриста и становништва, слободне површине за рекреативне активности, као и изградњу неопходне инфраструктуре, пејзажно уређење, стазе за шетњу, и сл.).
- Архитектонско обликовање објеката ускладити са архитектуром постојећих објеката карактеристичних за овај крај, а уз сагласност органа општинске управе надлежног за послове урбанизма.
- За изградњу користити природне материјале (по могућству аутохтоне материјале).
- Кровове радити као двоводне, четвороводне или сложене са падовима кровних равни као на постојећим објектима.
- Посебно се наглашава да урбанистички параметри у зонама које су удаљене од главних саобраћајница морају бити примерени сеоском амбијенту како би се очувале пејзажне и амбијенталне вредности. Препоручују се: минимална величина парцеле за градњу – 20 ари; минимално растојање објекта од границе парцеле – 5,0 m; максимални индекс заузетости - 5%; максимални индекс изграђености - 0,05; максимална спратност објеката - II+Пк и максимална бруто развијена грађевинска површина без обзира на величину парцеле - 120m².

2.2.2.2.2. Правила градње и регулације за објекте мешовитог намене – пословни и стамбени објекти (првенство у централним зонама насеља)

По правилу се разрада већих комплекса овог типа ради кроз урбанистички пројекат. Појединачни услови који се односе на поједине објекте и целине даваће се у склопу локацијских услова.

Растојање грађевинске од регулационе линије за објекте утврђује се према типу планиране односно постојеће изградње и износи најмање 3,0 m. За зоне изграђених објеката растојање грађевинске линије новог објекта од регулационе линије утврђује се на основу позиција већине већ изграђених објеката (преко 50 %). Објекти се граде без растојања грађевинске од регулационе линије када се регулациона линија поклапа са грађевинском линијом.

Међусобна удаљеност објеката на истој парцели износи најмање 4,0 m, а уколико су већ изграђени објекти на мањем одстојању од 4,0 m, нови или реконструисани и дограђени објекти не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија. За објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, удаљења од суседних објеката утврђују се локацијским условима према типу изградње и уз примену одговарајућих минималних удаљења из овог правила.

Минимално растојање основног габарита (без испада) слободностојећег објекта и линије суседне грађевинске парцеле је најмање 2,5 m, а уколико се изграђени објекти налазе на мањем растојању од тога, нови или реконструисани објекти на суседној парцели не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија.

Минимална величине грађевинске парцеле износи 500 m².

Највећи дозвољени индекс заузетости парцеле је 50%.

Највећа дозвољена спратност објеката може бити П+3+Пк. Сви објекти могу имати подрумске и суртеренске просторије осим у случају да постоје сметње геотехничких и хидротехничких карактера.

Највећа дозвољена висина објекта не може прећи 20,0 m.

На парцели треба обезбедити минимално 30% зелених површина.

Паркирање возила за објеката свих типова изградње обезбеђује се на сопственој грађевинској парцели изван површине јавног пута по стандарду паркирања односно гаражирања једно паркинг (гаражно) место на један стан. Изузетно у изграђеном насељу могуће је формирање посебне грађевинске парцеле за изградњу колективне гараже, уколико за то постоје објективни услови.

Делатности у стамбеном објекту може бити до 60% укупне нето површине. Дозвољене делатности су оне које су еколошки и функционално примерене зони вишепородичног становања и не могу ни на који начин угрожавати основну функцију објеката намењених за становање.

2.2.2.2.2.3. Објекти туристичке и спортско-рекреативне намене**Објекти у функцији туризма**

Уз путеве, уз зоне заштите споменика природе и културе, у природним и шумским комплексима, уз зоне у којима се појављују лековите минералне воде и лековита и сл., дозвољена је изградња нових и реконструкција постојећих комерцијалних, угоститељских, рекреативних објеката, туристичких комплекса и сл..

Појединачни услови који се односе на поједине објекте и целине даваће се у склопу локацијских услова, а у складу са одредбама овог Просторног плана 2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА.

Намена објеката

Врста и намена објеката који се могу градити: Објекти туристичке супраструктуре, различитог типа и садржаја. Објекти намењени туризму могу бити:

- смештајни: хотели, мотели, кампинг плацеви и сл.;
- комерцијални: продајни објекти за снабдевање корисника туристичких зона и сл.;
- угоститељски: ресторани, кафи и сл.; и
- рекреативни и спортски: отворени и затворени базени, купалишта, игралишта итд.

Планиране врсте туристичког смештаја обухватају: сеоско туристичко домаћинство и домаћу радиност (соба/стан за издавање – „гостинска смештајна јединица“, „гостинска кућа“, туристички апартман, етно објекат – „еколоџ“ и сл.), пансион, мотел, хотел, апартмански блок, етно-насеље, планинарски и ловачки дом, шумарске, ловачке и планинарске куће, одмаралиште и сличне објекте.

Компатибилни садржаји и врсте објеката: становање, компатибилне јавне и услужне намене (објекти у функцији заштићених подручја, јавне службе и сервис од интереса за туризам) и други комплементарни садржаји туристичке супраструктуре (изложбени простори, простори за информисање, предах, снабдевање, рекреацију, едукацију и забаву туриста).

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена: све делатности које угрожавају основну намену и животну средину негативним утицајима (бука, вибрације, гасови, мириси, отпадне воде и друга штетна дејства).

Типологија и изградња објеката

Објекти намењени туризму су слободностојећи на појединачним парцелама или групације слободностојећих објеката на једној парцели (комплексу).

Ови објекти се могу реализовати као самостални објекти на парцели (основна намена) или мешовито са наменом становања (у стамбеном делу дворишта, у оквиру стамбених или пратећих објеката на парцели, као ревитализовани постојећи објекти или новоизграђени објекти у функцији туризма), према правилима за површине и објекте туристичке супраструктуре, односно за зоне становања. Најчешће су то угоститељски објекти за смештај (са или без исхране) и исхрану.

Изградња туристичких центара вршиће се по принципу концентрисаних грађевинских површина, на слободном земљишту које није под шумом, углавном на падовима већим од 10%, како би се сачувале равне пашњачке површине за рекреативне активности, сточарство и изградњу саобраћајне и друге инфраструктурне мреже.

Архитектуром објеката треба тежити ка стварању јединственог архитектонског и ликовног израза, препознатљивог кроз форме које проистичу из архитектонског наслеђа подручја, уз примену природних и традиционалних материјала.

Тип изградње треба да буде „павиљонски” са разбијањем маса, у вертикалном и у хоризонталном габариту, са максималним увођењем зелених површина у изграђене комплексе.

Треба тежити ка избору оних локација које су заклоњене у пејзажу и које нису сагледиве са истакнутих видиковаца и доминантних тачака у простору.

Објекти за смештајне капацитете препоручљиво је да се граде у складу са архитектуром поднебља, инспирисаном традиционалним градитељством подручја, са природним материјалима и у волуменима који су примерени структури амбијента – морфологији, биљном покривачу и др.

Грађевинске парцеле са туристичким објектима морају да имају приступ са јавног пута.

Ширина фронта парцеле треба да је већа од 15 m.

Урбанистички показатељи

Дефинисани су максимални урбанистички показатељи (на нивоу парцеле) за објекте намењене туризму у складу са наменама и специфичним локацијама:

Врста туристичког објекта	мин. парцеле/ комплекса (у m ²)	П макс. индекс заузетости (у %)	максимална спратност
СМЕШТАЈНИ ОБЈЕКТИ			
Апартманска насеља	1000	30	П+1+Пк
Хотели 1, 2 и 3 категорије*	1000	50	П+4+Пк
Мини и омл. хотели	1000	50	П+3
Етно комплекс	1000	50	П+Пк
Ауто камп	1000	20	П
КОМЕРЦИЈАЛНИ	500	50	П+1
УГОСТИТЕЉСКИ	1000	70	П+1+Пк
СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ	2000	80	П
СМЕШТАЈНИ ОБЈЕКТИ на специфичним локацијама			
Објекти у природним комплексима	2000	70	П+1+Пк
Објекти у ловишту	1000	50	П+Пк
Објекти уз заштитну зону споменика културе	1000	50	П+Пк

*Висине објеката су оријентационе, али за појединачне објекте, поготово у шумском окружењу, услов је да не смеју да прелазе висину дрвећа околне аутохтоне вегетације.

Појединачни услови који се односе на поједине објекте и насеља даваће се у склопу локацијских услова.

Правила за слободне и зелене површине на парцели

Објекат намењен туризму треба интегрисати са природним окружењем у коме се налази. Минимални проценат озелењених површина на парцели одређује се за сваки појединачан случај у складу са условима заштите и законским прописима за земљиште на коме се објекат гради.

Остала правила изградње и уређења туристичких комплекса и локалитета су:

- 1) На изграђеном земљишту центра туристичког насеља:
 - приоритет има адаптација/реконструкција постојећих кућа са окућницом и пратећим објектима (вајати, млекарне, кошеви и др.) у функцији руралног туризма;
 - предност има изградња нових објеката у функцији туризма на темељима и у габариту напуштених објеката;
 - у оквиру постојеће окућнице дозвољава се изградња нових објеката у функцији руралног туризма, и то тип: „гостинске смештајне јединице” као осавремењени облик вајата (оптимално, али необавезно, око 38m² за две собе са по три лежаја и заједничким купатилом и, по могућности, са засебним улазом) и „гостинске куће” (оптимално 50-60 m² за објекат са две собе са по три лежаја, дневним боравком и купатилом), с тим да степен искоришћености земљишта на грађевинској парцели не прелази 40%;
 - примењује се архитектонски стил заснован на традицији локалних кућа за реконструкцију постојећег и изградњу новог објекта, највише до 50% већег габарита у односу на изворне/традиционалне објекте;

- максимална спратност новог и реконструисаног објекта не може да прелази Су+П+2+Пк;
 - за грађевинске парцеле утврђује се индекс изграђености до 0,8 индекс заузетости до 40%;
- 2) У делу атара насеља који не представља центар туристичког насеља дозвољава се реконструкција и изградња објеката у функцији туризма, под условом да испуњавају прописане санитарно-хигијенске и друге комуналне услове, као и да нису у супротности са успостављеним режимима заштите, при чему се препоручује коришћење темеља напуштених објеката и окућнице постојећих домаћинстава, у складу са правилима из преходне тачке.
- 3) У делу атара насеља туристичке зоне који не представља центар туристичког насеља или туристички комплекс може се дозволити, на основу одговарајућег урбанистичког плана, контролисана и ограничена изградња нових и комерцијализација постојећих викенд-кућа у туризму (уз могућу адаптацију и реконструкцију), са густином стационарних корисника до 40 корисника/ха, под условом да испуњавају прописане санитарно-хигијенске и друге комуналне услове, да нису у супротности са успостављеним режимима заштите и да не нарушавају слику предела туристичке зоне.

Простори и објекти у функцији спорта и рекреације

У светлу савремених трендова у коришћењу природних предела у сврхе спорта и рекреације, брежуљкасти предели се, у целини, сматрају погодним подручјима за рекреацију. С обзиром да је истовремено неопходно обезбедити заштиту природних ресурса и вредности, заштиту предела, као и потенцијале за друге активности у простору које су планиране планским документима, на подручјима где ће се планирати површине за рекреативне активности у природи, неопходно је обезбедити и одговарајуће уређење терена. Под уређењем се подразумева извођење стаза, одморишта, надстрешница и других прихватних објеката према условима утврђеним у просторном или урбанистичком плану (од природних материјала – камен, дрво, шљунак, ризла).

Код уређивања рекреативних површина обавезна је употреба природних материјала без интервенција на терену које доводе до промена природних карактеристика земљишта, користећи постојеће природне ливаде, стазе и др. Сви изграђени објекти треба да буду од камена и дрвета, у традицији народног неимарства подручја.

Грађевински уређени спортско-рекреативни терени лоцирају се искључиво уз туристичке објекте, у оквиру грађевинских подручја, као део организоване, секундарне туристичке понуде. На утврђеним површинама за спортске активности, на отвореном простору, лоцирају се објекти неопходни за обављање тих активности: приступни путеви, стазе и паркинзи са службеним објектима, прихватни пунктови и опремају се површине за спортско јахање, падок стазе, штале и др.

2.2.2.2.4. Производни, пословни и комерцијални објекти и привредни комплекси и објекти

Комерцијални објекти су објекти претежно намењени за комерцијалне делатности: трговина, угоститељство, занатство, пословне, финансијске услуге и други пословни простори.

Све делатности и услуге се морају обављати у објектима:

- појединачни садржаји у ткиву или у склопу стамбених објеката и парцела као компатибилна делатност; и
- комерцијални и пословни комплекси у привредним зонама.

Привредни објекти су намењени за разноврсне привредне делатности: индустријска и занатска производња, објекти саобраћајне привреде, складишта, продајни објекти, и др..

Привредне делатности могу бити организоване као:

- појединачни садржаји у ткиву;
- производни комплекси у привредним зонама; и
- привредне зоне посебне намене.

Поред општих правила регулације и парцелације који важе за све објекте у грађевинском земљишту, дата су и посебна правила за комерцијалне и привредне објекте:

- појединачни комерцијални и привредни садржаји у ткиву; и
- комерцијално - пословни и производни комплекси у привредним зонама.

Појединачни комерцијални и привредни садржаји у стамбеном ткиву

Пословни објекат се може градити као појединачни и главни (посебан или у оквиру становања) објекат на грађевинској парцели, уз поштовање свих параметара који важе за изградњу стамбених објеката.

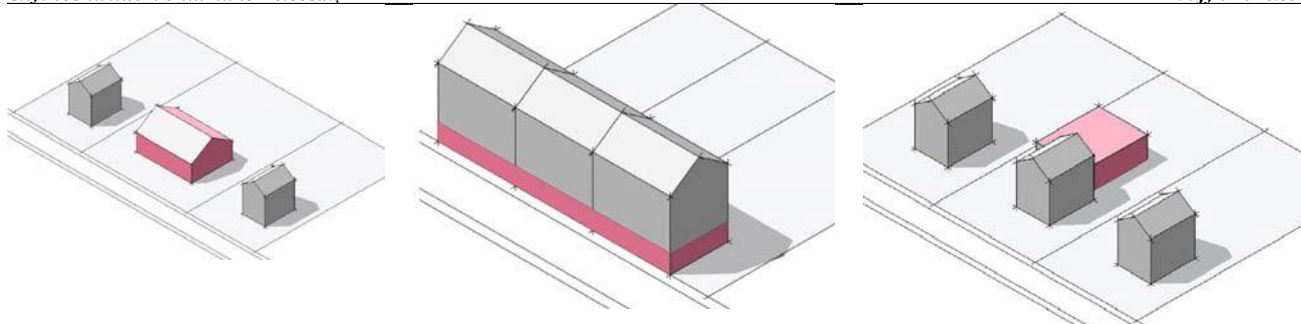
Појединачни комерцијални и привредни садржаји у склопу стамбеног ткива су:

- комерцијални и сродни садржаји локалног снабдевања и услуга: продавнице, пословни простори, ресторани, итд.;
- мање производне јединице – мали производни погони: мале фирме, пекарска производња, механичарске радионице, мања складишта грађевинског материјала, прерада пластичних маса, итд.

Пословни простор се може организовати у саставу стамбеног објекта или као посебан објекат уколико то организација парцеле дозвољава.

Појединачни комерцијални и привредни садржаји у склопу стамбеног ткива могу се организовати као:

- самостални објекат на парцели;
- у склопу стамбеног објекта: у приземној етажи, у делу објекта према задњем дворишту, у склопу помоћног објекта или као други објекат на парцели, уколико је парцела већа од 1200m².

самостални објекат

у склопу стамбеног објекта
(у приземљу)у склопу стамбеног објекта
(на парцели)

Слика 24. Појединачни комерцијални и привредни садржаји у стамбеном ткиву

Стамбени простор се може претворити у пословни и то без ограничења површине уз услов да су испуњени хигијенско-санитарни, противпожарни и други услови које захтева одређена делатност.

На парцелама већим од 600 m², могућа је изградња другог објекта стамбене или друге намене која не угрожава становање; На парцелама преко 800 m², могуће је развијати делатности мале привреде и пољопривредне производње за потребе властитог домаћинства.

У стамбеном ткиву дозвољене су све групе делатности осим оних које угрожавају здравље људи и животну средину.

Правила регулације и парцелације

За комерцијалне и привредне објекте у ткиву важе иста правила урбанистичке регулације и парцелације (индекс изграђености, индекс заузетости, спратност, парцелација, позиционирање објекта на парцели, итд.) као за стамбено ткиво у складу са типологијом изградње. Такође, поред општих и правила за становање исте типологије, важе и следећа правила:

- приступи-улази у комерцијално-пословне или привредне делове објекта морају бити одвојени од улаза у стамбени део објекта или организовани тако да не ометају коришћење станова;
- приступи – улази у јединице комерцијалног или привредног објекта морају бити одвојени од улаза у стамбени део објекта или организовани тако да не ометају коришћење стамбеног простора;
- уколико јединица комерцијалног објекта или малог производног погона нема директан приступ на саобраћајницу, мора имати обезбеђен колски прилаз са друге парцеле (сукориснички) минималне ширине 3,50m;
- организација парцеле комерцијалног објекта или производног погона мора бити таква да не угрожава функционисање контактних парцела друге намене;
- својим изгледом, материјализацијом и волуменом, комерцијални или привредни објекат не сме да наруши архитектонски и урбанистички концепт окружења, односно не може бити изграђен од некавалитетних материјала;
- није дозвољено складиштење и депоновање материјала и робе (отпадни материјали, грађевински материјали, ауто-отпади и сл.) у отвореном простору на парцели – дворишту, већ се основни производни и пратећи процеси морају обављати у оквиру организованих делова објекта;
- привредне делатности не смеју преко дозвољене границе угрожавати квалитет становања у објекту, на парцели, суседству - буком, загађењем, саобраћајним оптерећењем и др.;
- у склопу парцеле мањег привредног објекта (производног погона) неопходно је формирати појас заштитног зеленила у минималној ширини 3,0 m према контактним парцелама друге намене и 6,0 m према улици.

Комерцијално-пословни, производни и комплекси посебне намене у привредним зонама

Објекти производње, који својим капацитетом превазилазе властите потребе домаћинства и који на било који начин могу да утичу на начин живота у непосредном окружењу, морају се градити у, за то посебно издвојеним просторима (радним зонама) или у ободном делу грађевинског подручја на довољном растојању од суседних објеката других намена на које, евентуално, могу да имају утицаја.

Радна зона површине веће од 2 ha се обавезно формира израдом плана детаљне регулације.

За објекте овог типа (који су изван обухвата усвојених урбанистичких планова) препоручује се израда урбанистичког пројекта / плана у складу са мишљењем Комисије за планове. Појединачни услови који се односе на поједине објекте и целине даваће се у склопу локацијских услова.

Намена објеката

Комерцијално - пословни комплекси су комплекси различите величине са доминантном комерцијалном наменом. Они могу бити у оквиру осталих компатибилних намена, али најчешће су то комерцијални и пословни објекти у склопу привредних зона, дуж примарних саобраћајница: велетржнице, складишта, дистрибутивни центри, итд.

Производни комплекси су већи производни погони, обично међусобно технолошки повезани или локације намењене разноврсним привредним активностима: грађевински погони, складишта, робно-транспортни центри и др..

Комплекси у радним зонама углавном су организовани као вишефункционални мешовити производно-комерцијални комплекси у које спадају и комплекси посебне намене.

Дозвољене су све групе делатности осим оних које угрожавају људе и животну средину (земљиште, ваздух и воду).

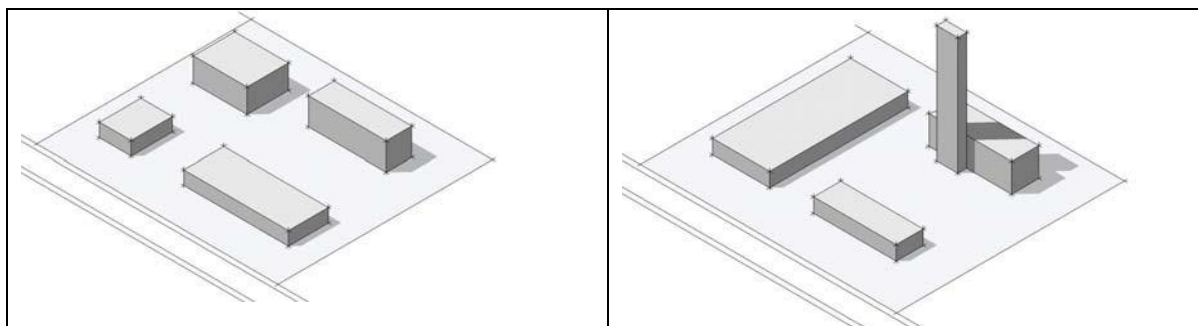
Урбанистички показатељи

За комерцијално-пословне и производне комплексе у обухвату Просторног плана дефинисани су максимални урбанистички показатељи:

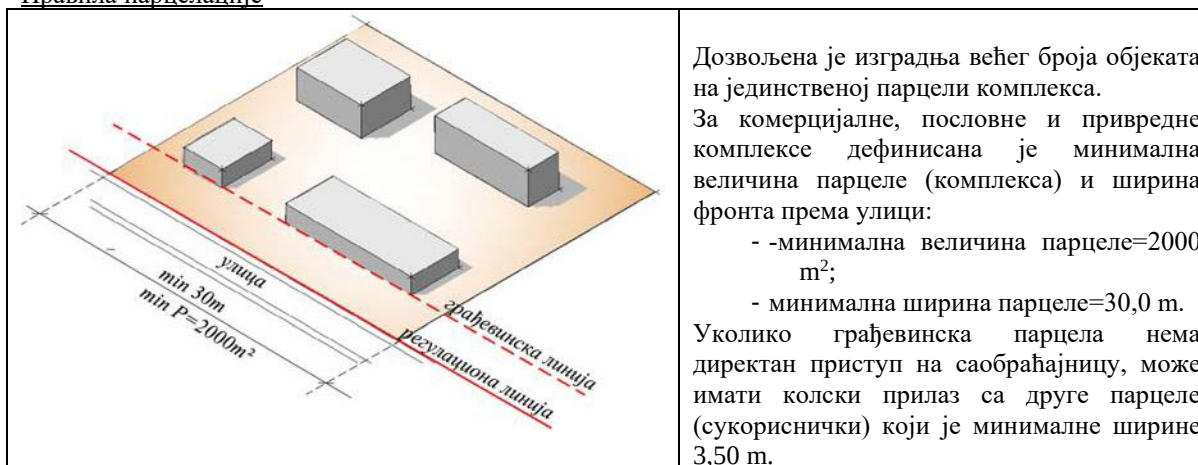
	макс. индекс заузетости	максимална спратност/висина	мин. % зелених површина	број паркинг места на 100m ²
комерцијално-пословни комплекси	60%	П+3	30%	2
производни комплекси	60%	до 16m (осим технол.објеката)	30%	1

Типологија објеката

Објекти су најчешће слободностојећи, груписани на различите начине у јединствени комерцијално-пословни или производни комплекс.

Слика 25. Комерцијално-пословни и производни комплекси

Правила парцелације

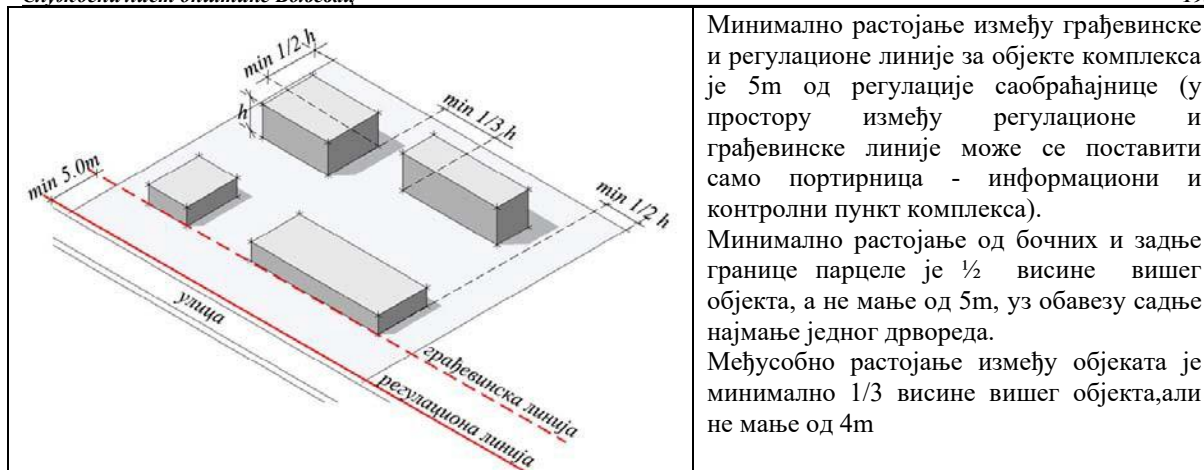
Слика 26. Комерцијално-пословни и производни комплекси – величина парцеле

За појединачне пословне објекте, објекте трговине, занатства, угоститељства и других делатности у насељима, који су еколошки и функционално прихватљиви према свим важећим прописима који регулишу заштиту околине од загађења, осим општих правила градње, изузетно важе и следећа правила за минималну величину грађевинске парцеле и урбанистички показатељи:

- Минимална површина грађевинске парцеле – 400 m².
- Минимална ширина фронта грађевинске парцеле –15 m.

Положај објекта на парцели

Комплекси у привредним зонама треба да буду тако организовани, да су комерцијални објекти, административна или управна зграда или садржаји којима приступају посетиоци (изложбени салони, продајни простори и сл.), позиционирани према јавној површини (саобраћајници), а производни објекти (производне хале, магацини, складишта и сл.) у залеђу парцеле.

Минимално растојање између грађевинске и регулационе линије за објекте комплекса је 5m од регулације саобраћајнице (у простору између регулационе и грађевинске линије може се поставити само портирница - информациони и контролни пункт комплекса). Минимално растојање од бочних и задње границе парцеле је $\frac{1}{2}$ висине вишег објекта, а не мање од 5m, уз обавезу садње најмање једног дрвореда. Међусобно растојање између објеката је минимално $\frac{1}{3}$ висине вишег објекта, али не мање од 4m

Слика 27. Комерцијално-пословни и производни комплекси – позиционирање објеката

Висинска регулација

Максимална спратност комерцијално-пословних објеката у комплексу је П+3. Максимална висина привредних објеката је 16m. Ово ограничење се не односи на технолошке и посебне објекте комплекса (чија се површина не урачунава у корисну БРГП: димњаци, торњеви и сл.).

У већим објектима које се користе за сервисне зоне и паркинг; централни објекат са спортским, комерцијалним, забавним и рекреативним садржајима - максимална спратност је према висини спортске хале, до П+3.

Правила за слободне и зелене површине на парцели

Минимални проценат озелењених површина у комплексу је 30%.

У оквиру комплекса предвидети подизање појасева заштитног зеленила (компактни засади листопадне и четинарске вегетације).

Минималне ширине појаса заштитног зеленила за производне комплексе су:

- 2,0 m од бочних и задње границе парцеле;
- 6,0 m према саобраћајници.

Сва неопходна заштитна одстојања – од суседа, појасеви санитарне заштите и др., морају се остварити унутар саме парцеле.

У оквиру комплекса није дозвољено планирање и уређење површина за отворене депоније већ је неопходно предвидети посебне просторе за сакупљање, примарну селекцију и одношење комуналног и индустријског отпада.

Складиштење материјала и робе на отвореном делу парцеле не сме бити организовано у делу парцеле према јавној површини (улици), већ мора бити визуелно заклоњено објектима или зеленилом.

У зависности од технолошког процеса у оквиру комплекса потребно је планирати претоварно манипулативне површине и паркинг површине за теретна возила.

Правила за посебне објекте у комплексима

Дозвољава се изградња посебних објеката који се не урачунавају у корисну БРГП, као што су инфраструктурни - фабрички димњаци, ветрењаче, водоводни торњеви, рекламни стубови, и др..

Посебни објекти морају бити позиционирани на парцели (комплексу) у оквиру грађевинских линија.

Дозвољена висина за рекламне стубове је 30,0 m, а за инфраструктурне објекте се утврђује изузетно и већа висина, према технолошким потребама. Уколико су виши од 30,0 m неопходно је прибавити мишљење и сагласност институција надлежних за безбедност ваздушног саобраћаја. Овакви посебни објекти се постављају тако да не представљају опасност по безбедност и да не ометају значајно сагледљивост објеката. Потребна је верификација идејног пројекта на Комисији за планове, пре издавања грађевинске дозволе.

На грађевинским парцелама уз пословне, производне и комуналне објекте у стамбеном ткиву или у производним зонама могу да се граде помоћни објекти и то: гараже, оставе, портирнице настрешнице, тремови и слично, који могу појединачно бити корисне површине до 30m².

Правила за објекте за прераду пољопривредних, сточарских и шумских производа;

Врста и намена објеката који се могу градити: објекти производног и услужног занатства; пословно-трговински објекти; објекти за прераду пољопривредних, сточарских и шумских производа; објекти за производњу прехрамбених производа и сточне хране; сточне и живинарске фарме и рибањаци.

Компатибилни садржаји и врсте објеката: складишта, стоваришта и сервиси; друге производне делатности које не угрожавају здравље људи и животну средину.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена: производни објекти који нису у функцији пољопривреде, сточарства или шумарства, и други објекти који могу имати негативне утицаје на животну средину (објекти који подлежу обавези израде процене утицаја на животну средину).

Остала правила

Правила парцелације за грађевинске парцеле привредних и индустријских делатности се утврђују обавезном површином

комплекса не мањом од 0,2 ha и ширином уличног фронта парцеле не мањом од 30,0 m.

На постојећим објектима, код којих су прекорачене Планом одређене грађевинске линије, дозвољене су само интервенције редовnog одржавања и адаптација.

За изградњу нових привредних објеката уз саобраћајнице је обавезна грађевинска линија на минималном растојању од 5,0 m од регулације саобраћајнице.

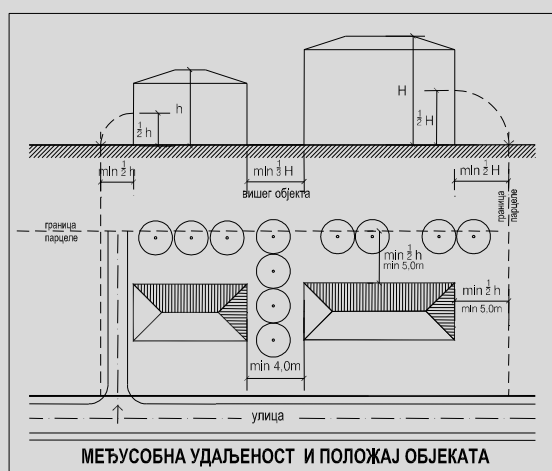
Уз саобраћајнице планиране у привредној зони важи обавезна минимална удаљеност грађевинске од регулационе линије 5,0 m (а ради обебеђења безбедности саобраћаја препоручује се и 10,0 m, уколико то просторни услови дозвољавају).

Није дозвољено упуштање делова објеката у јавну површину.

На постојећим објектима, код којих су прекорачене грађевинске линије, дозвољене су само интервенције редовног одржавања и адаптација.

Према саобраћајницама где се очекује веће саобраћајно оптерећење, као што су државни путеви нису дозвољени садржаји прехранбене производње непосредно оријентисани ка овим саобраћајницама.

Складишни, технолошки и инфраструктурни простори и објекти, организују се у простору који није непосредно окренут потенцијалним корисницима. Дозвољена је изградња више објеката на парцели.

- Максимални индекс заузетosti парцеле је 70% а индекс изграђености није ограничен.
- Минимална површина под уређеним зеленим површинама се одређује према величини комплекса: минимално под уређеним зеленим површинама за комплексе преко 5 ha - 30%; за комплексе 1-5 ha - 25%; за комплексе 0,2-1 ha - 20%; од чега компактна пошумљена површина износи минимално пола од укупног зеленила.
- Бочна и задње одстојање објекта од ивица парцеле су минимално 1/2 висине објекта, а не мање од 5,0 m, уз обавезу садње најмање једног дрвореда.
- Међусобно одстојање је у складу са потребама организовања противпожарног пута, а садња дрвећа је опциона у складу са обезбеђењем противпожарног пролаза између објеката.
- Међусобно одстојање објеката у оквиру комплекса не може бити мање од 4,0 m.
- За све објекте висина не сме бити већа од 24,0m за поједине делове објекта у складу са технолошким потребама, као и условима надлежних имаоца јавних овлашћења.
- Дозвољена висина за рекламне стубове је 30,0m, а за инфраструктурне објекте се утврђује изузетно и већа висина, према технолошким потребама, у складу са условима надлежних имаоца јавних овлашћења

У оквиру грађевинских линија дозвољава се изградња посебних објеката који не подразумевају корисну БРГП, као што су инфраструктурни - фабрички димњаци, ветрењаче, водоводни торњеви или рекламни стубови.

У оквиру комплекса предвидети подизање појасева заштитног зеленила састављених од компактних засада листопадне и четинарске вегетације. Заштитно зеленило поставити између комплекса и управно на правац доминантних ветрова. Кроз израду Процене утицаја на животну средину, у односу на планирану делатност, по потреби одредити озелењавање као меру заштите.

Није дозвољено планирање и уређење површина за отворене депоније.

Паркирање се планира на парцели. Паркирање посетилаца треба да буде организовано у оквиру комплекса на начин да буде добро приступачно и сагледљиво. На паркинг површинама је обавезна садња континуалних дрвореда.

У зависности од технолошког процеса у оквиру комплекса потребно је планирати претоварно- манипулативне површине и паркинг површине за теретна возила.

Број паркинг места одредити кроз израду пројектне документације, на основу датих норматива, према планираној делатности, односно технолошким потребама, очекиваном броју посетилаца и потребном броју запослених, а оријентационо 1ПМ на 70-100m² БРГП.

По правилу се разрада већих комплекса површине преко 2 ha овог типа ради кроз план детаљне регулације или урбанистички пројекат у складу са дефинисаним спровођењем овог Просторног плана - *поглавље 2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА*. Појединачни услови који се односе на поједине мање објекте и целине даваће се у склопу локацијских услова, којима се може прописати израда урбанистичког пројекта или урбанистичког плана или директна примена Просторног плана, уколико се ради о мањим и једноставнијим објектима.

Локацијским условима се утврђују правила за објекте и делове објеката нестамбене намене и то за: пословне, комерцијалне, услужне, занатске, производне, комуналне објекте, као и друге објекте или делове објеката по врсти и намени, а који нису у супротности са карактером претежне намене и чијом изградњом се не нарушавају услови становања, животна средина, као ни оријентacionи параметри конкретног типа изграђености.

2.2.2.2.5. Верски објекти

Верски објекти припадају категорији садржаја за јавно коришћење у којима религиозни део становништва испуњава духовне потребе у складу са конкретном конфесијом, али истовремено треба да буду места пружања културно-образовних програма и услуга социјалног старања за становнике у својим срединама и да се прилагоде савременим обавезама у својој области деловања.

Верски објекти се раде на, за ту намену, прибављеним локацијама, а на захтев одређене верске заједнице. Верски објекти су по својој намени објекти јавног карактера који се не граде на површинама јавне намене.

Због своје архитектуре, намене, уређења и духовног значаја за заједницу ови објекти у просторном смислу представљају често реперне објекте који су од посебне амбијенталне вредности и који најчешће у насељеним местима представљају централне објекте.

Локација за изградњу новог верског објекта се обавезно разрађује урбанистичким пројектом на основу следећих функционалних, локационих и амбијенталних услова:

- провера генералне подобности места (број и концентрација верника, гравитационо подручје, веза са садржајима центра, саобраћајна приступачност;
- минимално потребна површина парцеле се одређује по стандарду 0,3-0,5 m² по кориснику;
- карактер функционалног окружења (места где се сустичу кретање и интерес житеља, у близини садржаја који им по традицији, функцији и обележју припадају);
- повезаност са амбијенталним и природним целинама;
- визууре и сагледивост у слици краја.

У саставу грађевинске парцеле верског објекта, поред богомоље, треба обезбедити простор за изградњу пратећих управно-административних садржаја. Садржаје комплетирају са образовно-културним, резиденцијалним и пратећим (комерцијалним) изграђеним простором и слободним површинама.

Ако се верски објекат ограђује на том делу грађевинске парцеле, у порти, дозвољена је само изградња објекта цркве и објеката у функцији основног верског објекта (палионица свећа, продавница свећа и верских рекихита и сл.).

За помоћне објекте за обављање пратећих активности (весрка сала, канцеларија за свештеника, стамбена јединица за живот свештеника и породице) није неопходна израда урбанистичког пројекта.

За грађевинску парцелу верског објекта максимални индекс заузетости је 35%. Сви објекти пратећих садржаја (укључујући и становање) својим положајем и габаритом не смеју да угрожавају верски објекат, а максимална висина слемена објеката пратећих садржаја не сме прећи 9,5 m.

За реконструкцију постојећих објеката важе правила дата за изградњу нових објеката.

За објекте утврђене или евидентирание као културно добро за све интервенције на објекту или парцели обавезно је прибављање услова од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Основне потребе за површинама стационарног саобраћаја обавезно се решавају у границама властите парцеле.

2.2.2.2.3. Остала општа правила уређења и грађења за села

2.2.2.2.3.1. Општа правила градње за објекте саобраћајне инфраструктуре

Општим правилима грађења, реконструкције и заштите саобраћајне инфраструктуре дефинисана су правила која треба да се примењују приликом спровођења Просторног плана. Специфична правила и услови дефинишу се детаљнијом планском разрадом на основу конкретних услова на терену, а морају бити у граничним вредностима прописаним правилима и условима овог ППО-а.

Изградња и уређење површина и објеката саобраћајне инфраструктуре у насељеним местима врши се на просторима дефинисаним овим Просторним планом (државни и општински путеви, атарски путеви, и остали видови саобраћајне инфраструктуре), а насељска саобраћајна инфраструктура (пре свега улична мрежа) развија се у складу са потребама, условима и просторним могућностима сваког појединачног насеља.

Основни услови и правила грађења за саобраћајну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана, дати у поглављу 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА - 2.1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ТЕХНИЧКЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАО И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ важе и примењују се и за грађевинско подручје насеља, осим ако то није другачије утврђено.

Улична мрежа

Улице у насељима су јавни путеви чији је основни задатак да врше дистрибуцију изворног и циљног саобраћаја у оквиру одређених урбанистичких зона.

Ширина појаса регулације утврђује се у зависности од функције и ранга саобраћајнице у уличној мрежи. Основне елементе попречног профила чине коловозне траке за разне врсте учесника у саобраћају и заштитне траке којим се физички раздваја саобраћај моторних возила од немоторизованог саобраћаја.

Минимална регулациона ширина за двосмерни саобраћај износи 8,5m (коловоз 2x2,75m и тротоари 2x1,5m) а изузетно, у деловима насеља са малом густином насељености и где за то не постоје просторне могућности могуће је применити мање регулационе ширине. Шире регулационе мере ових саобраћајница омогућавају шире елементе обавезних елемената попречног профила али и организовање паркинг површина ван коловоза, формирање једностранних или обостраних дрвореда и разделних трака и појасева зеленила, изградњу бицикlistичких стаза.

Регулациона линија дефинисана је на графичком делу Уређајних основа. Грађевинска линија се претежно поклапа са регулационом или је удаљена 3-5 m од регулационе линије. На деловима саобраћајница које се поклапају са државним путевима у насељима, приликом изградње нових објеката, грађевинска линија не може да се поклапа са регулационом и дефинисана је на удаљености од 5 m.

Грађевинске линије објеката на осталим улицама могуће је поставити на регулациону линију улица уз услов да се обезбеде потребне зоне прегледности. Међусобно укрштање насељских саобраћајница остварује се у нивоу а регулише се применом одговарајућих елемената саобраћајне сигнализације.

2.2.2.3.2. Општа правила градње за објекте и мреже техничке и комуналне инфраструктуре

Изградња објеката и мрежа инфраструктуре је компатибилна са свим наменама, те ће се вршити на дефинисаним просторима независно од одређене намене, а у складу са потребама и условима и нормама који дефинишу одређену област (електроенергетска, електронска комуникациона, водопривредна, гасоводна, термоенергетска и др).

Изградња инфраструктуре ће се вршити у складу са предложеним трасама, датим у графичким прилозима, уз дату могућност одступања што зависи од услова и правила грађење одређених инфраструктурних коридора, месних прилика и др.

Поред општих правила градње за објекте и мреже комуналне инфраструктуре датим у овом поглављу и општим правилима за уређајне основе за села, обавезно користити и услове дефинисане у поглављу 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА - 2.1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ТЕХНИЧКЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАО И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ.

2.2.2.3.3. Општа правила градње за уређење и изградњу комуналних површина и објеката

Изградња комуналних објеката и уређење комуналних површина је компатибилна са свим наменама, те ће се вршити на дефинисаним просторима независно од одређене намене, а у складу са потребама и условима и нормама који дефинишу одређену област (гробља, водозахват, ППОВ, паркови, заштитно зеленило и др). На истим површинама ће се вршити изградња и пратећих садржаја неопходних за несметано функционисање садржаја.

У свим насељима, задржавају се постојеће локације гробља, уз потребна проширења. Дозвољени су сви одговарајући радови на уређењу гробља, уз могућност изградње пратећих комуналних и других садржаја и објеката у функцији намене простора, а у складу са правилницима који дефинишу овакве просторе и датим условима.

2.2.2.3.4. Општа правила градње за поједине намене и објекте

Поред општих правила градње за објекте и мреже комуналне инфраструктуре датим у овом поглављу и општим правилима за уређајне основе за села, обавезно користити и услове дефинисане у поглављу 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА - 2.1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ТЕХНИЧКЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАО И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ.

За поједине намене и објекте поштовати и следеће принципе:

Становање

Као компатибилне намене и садржаји претежно планираној намени становање у грађевинском подручју насеља планиране су све сем индустрије.

Верски објекти

Верски објекти су компатибилни са појединим другим наменама (у складу са Табелом 43. Компатибилност намена овог Просторног плана) и за њих важе посебна правила дата у тачки 2.2.2.2.5. Верски објекти овог Просторног плана, с тим што је за ове објекте и њихову околину, пре њихове изградње, реконструкције и адаптације, обавезно прибављање услова, мишљења и сагласности од стране надлежног Завода за заштиту споменика културе.

Објекти спорта и рекреације

Објекти и садржаји спорта и рекреације су компатибилни са свим наменама и за њих нема ограничења у правилима градње, као ни у њиховом пејзажном уређењу и опремању, осим препорука да по правилу, зеленило спортско-рекреативних површина треба да чини 40-50% од укупне површине. и да спортско-рекреативне површине треба да буду заштићене од ветра и добро повезане са осталим деловима насеља.

Објекти у зони центра насеља

Центар села је у свим насељима по правилу дефинисан положајем појединих објеката јавне намене (школа, спортски терен, пијаца, месна заједница, ловачки дом и дом културе и слично) који се најчешће налазе у непосредном суседству.

У зони центра села дозвољена висина објеката је до П+2+Пк и дозвољена заузетост грађевинске парцеле је 60%.

У зони центра насеља могу се градити објекти намењени садржајима у области друштвених активности, пословим делатностима, објектима администрације, трговине, угоститељства, занатства, пословања, културе, здравства, спорта, рекреације, образовања, финансијских активности и слично, као и породичном и вишепородичном становању. Могу се градити и објекти или комплекси у функцији различитих видова туризма, као што су хотели, кампови, ресторани, базени,

парк културе, етно насеља, уметничке колоније, летње позорнице, амфитеатри, спортско - рекреативни објекти или комплекси и слични садржаји.

Привредне објекте и делатности

Отварање малих и средњих предузећа има значаја нарочито у функцији отварања нових радних места и оживљавања привредне активности у насељу. У склопу насеља могу се градити и развијати они капацитети чија технологија рада нема негативних утицаја на животну средину, заштићена природна и непокретна културна добра, који нису у колизији са планираном преовлађујућом наменом зоне и парцеле на којој се гради, уз услов да просторне могућности парцеле (индекс изграђености, индекс заузетости, приступ јавној саобраћајници и сл.) то дозвољавају. Будућу просторну структуру привредних капацитета чиниће појединачни радни комплекси на засебним парцелама у оквиру насеља са другом превлађујућом наменом или појединачни капацитети рада у склопу парцела са другом преовлађујућом наменом.

Изградња и функционисање привредних капацитета мора се одвијати уз строго поштовање мера заштите животне средине, природних и непокретних културних добара утврђених законом и овим Просторним планом.

Капацитете са специфичним захтевима (потенцијални загађивачи) градити на локацијама које обезбеђују услове за минимизовање негативних утицаја ових активности на животну средину.

Општи услови за остале објекте на земљишту које се граничи са шумским земљиштем обраслим шумом

Посебно се наглашава да се остале намене и објекти који ће се реализовати у контактним зонама са шумским земљиштем морају посебно пажљиво планирати и реализовати како њихова изградња и функционисање не би угрозили стање, квалитет и заштиту шума и остваривање основних функција шуме. Посебна пажња мора да се обрати приликом изградње објеката у функцији туризма, угоститељства и рекреације, станица за снабдевање горивом, као и при планирању проширења грађевинских подручја насеља.

1) За објекте у функцији туризма и рекреације

- Могу се градити објекти наведени у поглављима **2.2.2.2.3. Објекти туристичке и спортско-рекреативне намене** по правилима из тог поглавља.

- Објекти би се градили на атрактивним локалитетима - врховима брда, коса, на акрополским позицијама и у близини шуме. Поред тога, дозвољена је изградња продавница (сувенира и др. садржаја), као и дечијих и спортских демонтажних објеката.
- Локалитети за нове објекте одредили би се у даљем процесу истраживања, кроз комплексну валоризацију природних услова, техничких и економских могућности.
- У туристичким зонама и локалитетима у брежуљкастим и шумовитим пределима могућа је изградња омладинског дома, угоститељских, спортских, и забавних садржаја спратности приземље, а за планинарски и омладински дом, поред приземља, могућа је изградња потковља.
- Примењени материјали треба да су дрво, камен и сл. прилагођени шумском окружењу.
- Приликом пројектовања и изградње објеката водити рачуна да се исти уклопе у амбијенталну целину.
- У оквиру зона предвидети подизање појасева заштитног зеленила.
- Услов за изградњу је да комплекси имају везу са јавним путем (у том случају је обавезна израда урбанистичког пројекта), а уколико немају везу са јавним путем иста се може прописати кроз израду урбанистичког плана.
- За изградњу ових објеката неопходна је израда урбанистичког плана/пројекта а у складу са законом, а уколико је потребно документи шумско-привредних основа ће се прилагођавати планским решењима која су предвиђена Просторним планом.
- Остала правила за изградњу ових објеката утврђују се урбанистичким планом / пројектом а у складу са законом и одговарајућим подзаконским актима.

2) За станице за напајање течним горивом и гасне станице у складу са правилима за станице за напајање течним горивом и гасне станице из правила грађења на грађевинском земљишту из овог просторног плана, искључиво у складу са законом.

3) За изградњу због проширења грађевинског подручја у складу са просторним или урбанистичким планом.

2.2.2.2.3.5. Остала правила

Приликом формирања нових парцела у насељеним местима, основни услов је да нова парцела мора имати приступ на пут или другу јавну површину намењену за саобраћај. Ширина приступа новоформиране парцеле јавној саобраћајној површини не може бити мања од 3,0 m, а за индустријске и сервисно-радне објекте од 3,5 m. Објекти у радним зонама морају обезбедити противпожарни пут око објеката, који не може бити ужи од 3,5 m за једносмерну комуникацију, односно 6,0m за двосмерно кретање возила.

Најмања површина грађевинске парцеле у зони породичног становања је 350 m², или се задржава постојећа.

Објекти на парцели могу бити постављени као слободностојећи, двојни и у прекинутом и непрекинутом низу. Организацију парцеле и тип објеката прилагодити постојећем типу објеката у изграђеним деловима насеља.

За слободностојеће објекте на парцели, на страни на којој има отвора, минимална дозвољена удаљеност од границе парцеле је 3,0 m. Када нема отвора или постоји парапет висине 1,80 m минимална удаљеност од међе је 1,0 m осим уз прибављену сагласност суседа, када може бити и мања. За постојеће парцеле мање од правила дефинисаних овим планом, дозвољена је изградња у складу са параметрима.

За изграђене стамбене објекте чије је растојање до границе парцеле мање од утврђених вредности не могу се на суседним

странама планирати отвори стамбених просторија.

Минимално међусобно растојање стамбеног и економских (сточне стаје, испусти за стоку, ђубришта и др.) објеката износи 15,0 m, односно удаљење ђубришта и пољских клозета износи 20,0-25,0 m.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели, већ се воде слободним падом према риголама, односно према улици.

За паркирање возила за сопствене потребе власници обезбеђују простор на сопственој парцели изван површине јавног пута. Колски приступ парцели и објекту обезбеђује се приступним путем, ћупријом (мостиком) или на други начин, зависно од карактеристика улице.

Грађевинске парцеле могу се оградаивати зиданом или транспарентном оградом до висине од 1,4m (рачунајући од коте тротоара). Зидане и друге врсте ограда постављају се на међну или регулациону линију, тако да ограда, стубови оgrade и капије буду на грађевинској парцели која се оградајује. Зидана непрозирна ограда између парцела, подиже се до висине од 1,4 m, тако да стубови оgrade буду на земљишту власника оgrade. Суседне грађевинске парцеле могу се оградаивати живом зеленом оградом, која се сади у осовини грађевинске парцеле. Врата и капија на уличној огради не могу се отворати ван регулационе линије.

1.2. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА (СПРОВОЂЕЊЕ) ПЛАНА

2.3.1. ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНА

Основне обавезе у погледу остваривања планских решења и пројеката општине Бољевац су:

- директна имплементација појединих планских решења, односно обезбеђење услова за израду планске и урбанистичке документације којом се детаљније разрађују планска решења Просторног плана, као и издавање информације о локацији и локацијских услова у складу са Законом, а на основу дефинисаних правила уређења и грађења;
- обезбеђење мера појачаног надзора одговарајућих инспекција ради контроле уређења, коришћења и заштите простора;
- Учествовање у активностима на имплементацији Просторног плана, као и извештавање надлежних институција о проблемима везаним за имплементацију Просторног плана;
- координација и усмеравање свих активности на имплементацији решења Просторног плана која су заједнички интерес општине и општина у окружењу – првенствено саобраћајних и других инфраструктурних пројеката, туристичких, пољопривредних, шумарских, еколошких и других програма и пројеката;
- координација и усмеравање свих активности које се односе на формирање општинских служби и организацију њиховог рада;
- координација и усмеравање свих активности на имплементацији Просторног плана које су у надлежности општине Бољевац, као и других институција и субјеката на локалном нивоу;
- припрема годишњих програма рада и финансијских планова за период до краја 2028. године у складу са дефинисаним планским решењима и приоритетима;
- спровођење планских концепција, решења, мера и правила градње приликом израде техничке документације и урбанистичких планова;
- праћење усклађености планских решења са плановима и другом развојном документацијом донетом од стране Републике Србије;
- провера решења и утврђивање потребе да се приступи изменама Просторног плана, као и предлагање одлука о измени и допуни Просторног плана.

СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Просторни план ће се спроводити, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи:

1) НЕПОСРЕДНО:

- (1) издавањем локацијских услова на основу планских решења и правила овог Просторног плана за објекте и локације у границама уређајних основа за села, односно оних села за која су овим Просторним планом дефинисана грађевинска подручја у склопу којих се на основу овог Просторног плана, до израде планске документације могу издавати локацијски услови, док се за подручја која су обухваћена важећом урбанистичком планском документацијом локацијски услови издају у складу са истом;
- (2) издавањем локацијских услова на основу планских решења и правила овог просторног плана за објекте и локације ван граница уређајних основа и важећих урбанистичких планова, а за које није обавезна израда урбанистичких планова - директном применом кроз издавање локацијских услова:
 - за изградњу на пољопривредном, шумском и водном земљишту за садржаје за које није предвиђена израда урбанистичког плана или урбанистичког пројекта, а у складу са одредбама закона који уређују ове области;
 - за изградњу мрежа и објеката инфраструктуре за које није предвиђена израда урбанистичког плана или урбанистичког пројекта, а у складу са одредбама закона који уређују ове области;
- (3) утврђивањем јавног интереса и спровођењем поступка експропријације за планиране површине јавне намене, у границама урбанистичке планске документације;
- (4) израдом пројеката парцелације и препарцелације, на целом простору општине Бољевац;

2) ИНДИРЕКТНО:

- (1) Сви урбанистички планови спроводе се уколико нису у супротности са планским решењима овог Просторног плана и остају на снази до израде и доношења нових;
- (2) Сви до сада потврђени урбанистички пројекти на основу којих је већ издата грађевинска дозвола до тренутка усвајања овог Просторног плана, остају на снази.
- (3) Применом и разрадом планских решења овог просторног плана у планским документима општине Бољевац (урбанистички планови и др) и урбанистичким пројектима, у складу са овим Просторним планом:
 - По потреби, кроз израду одговарајућих урбанистичких планова на пољопривредном земљишту за делове атара који нису обухваћени графичким приказом уређајних основа за села;
 - Кроз израду урбанистичких планова / урбанистичких пројеката за зоне и садржаје за које је таква обавеза прописана овим Просторним планом;
 - Кроз израду урбанистичких планова за изградњу објеката и садржаја уз јавне путеве кад је потребна промена регулације;
 - Кроз израду урбанистичких пројеката за изградњу објеката на шумском земљишту, у складу са Законом а на основу правила и смерница из овог Просторног плана;
 - Кроз израду урбанистичких планова за парцеле за изградњу објеката у функцији туризма, рекреације и ловства (ловачки дом нпр.) ако исте немају излаз на јавну површину, обезбедиће се непосредни контакт са јавном саобраћајном површином, како би катастарска парцела добила статус грађевинске парцеле;
 - Кроз израду урбанистичких планова за изградњу других појединих намена и садржаја, а на основу смерница из овог Просторног плана;
 - Кроз израду урбанистичких пројеката за изградњу објеката у функцији туризма, рекреације и ловства ако имају излаз на јавну површину;
 - Кроз израду урбанистичких пројеката за намене или садржаје за које је таква обавеза прописана смерницама из овог Просторног плана.
- (4) Разрадом планских решења овог Просторног плана у секторским плановима и програмима.

СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИХ ДОКУМЕНАТА

Даља разрада Просторног плана врши се кроз израду планова генералне регулације и планова детаљне регулације, као и урбанистичких пројеката (уколико нема потребе за обезбеђењем саобраћајног приступа на јавну саобраћајницу). Надлежне општинске службе, у сарадњи са Комисијом за планове, ће приступити планирању врсте и обухвата урбанистичких планова а нарочито за:

а) израду планова генералне регулације:

- за Бољевац, при чему се напомиње да су овим Просторним планом дате основне смернице за израду Плана генералне регулације за Бољевац (ПГР) који ће детаљније утврдити намене површина и правила грађења и уређења у складу са законским прописима, при чему основна мрежа државних путева дата у Просторном плану служи као саобраћајна матрица за ПГР; планом генералне регулације дефинисаће се и коначан статус планова детаљне регулације и урбанистичких пројеката у границама ПГР-а, зависно од планских опредељења развоја планског подручја ПГР-а Бољевац; граница ПГР-а и грађевинског подручја унутар њега је дата оријентационо а коначне границе и обухват грађевинског подручја ће се дефинисати кроз израду ПГР-а;
- за села за која овим Просторним планом нису рађене уређајне основе већ је дефинисано грађевинско земљиште, при чему је за села или њихове поједине делове, могућа и израда плана детаљне регулације, у складу са конкретним потребама, а на основу одлуке надлежног органа.

б) израду планова детаљне регулације:

- за саобраћајне инфраструктурне и комуналне објекте за које је неопходно одредити површине јавне намене;
- јавне саобраћајнице и објекти, бициклистичке стазе и сл.);
- за изградњу бране са акумулацијом на локацијама које су планиране у склопу система заштите од поплава;
- за простор главних резервоара;
- за простор постројења за пречишћавање отпадних вода за насеља преко 2000 еквивалент становника;
- за магистралне водоводне цевоводе;
- за главне колекторе отпадних вода;
- за уређење водотокова, осим за деонице за које се уређење врши у оквиру постојеће парцеле водног земљишта;
- за насељске системе топлификације;
- за све гасоводе високог и средњег притиска, за локације ГМРС и МРС,
- за нове далеководне 35 kV и планиране ТС 35/10kV;
- за нова гробља;
- објекте за производњу енергије из ОИЕ у складу са Законом и одредбама овог Просторног плана;
- за радне зоне површине веће од 2,0 ha (ПДР, а ако се не мења регулација може и израда Урбанистичког пројекта),
- за зоне туризма (или делове ових зона), туристичко-угоститељске и спортско-рекреативне садржаје и зоне (или делове ових зона) – за обухвате веће од 0,5 хектара;
- за зоне за туристички и други привредни развој за које је неопходно инфраструктурно повезивање на саобраћајну и другу јавну инфраструктуру (у складу са Законом);
- за објекте у функцији туризма и рекреације који се граниче са шумом обраслим шумским земљиштем и потребно је

- обезбедити приступ на јавну површину;
- у случају формирања зона новог повременог становања (викенд становања) десет и више објеката, а уколико су у обухвату плана генералне или детаљне регулације, важе правила из тог плана;
- за подручја експлоатације минералних сировина;
- за зоне због којих је неопходна пренамена начина коришћења земљишта из пољопривредног, водног и шумског у грађевинско земљиште и проглашења јавног интереса (у складу са Законом);
- за изградњу објеката инфраструктуре и објеката за производњу у функцији пољопривредне производње и прераде са *Листе 1* Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/2008);
- за изградњу прерађивачких објеката локационо везаних за сировинску основу (прерада и финална обрада производа), као и објеката намењених туризму (формирање атрактивног и туристичким потребама примереног туристичког производа);
- друге поједине намене и садржаје и то нарочито за: експлоатацију природних ресурса, нове путеве и друмски саобраћај, извориште, комплекс трафостанице 110/х, постројења за прераду биомасе, зоне за складиштење/прераду отпада, а на основу смерница из овог Просторног плана и законским прописима, у складу са приоритетним планским решењима и пројектима, за која су правила уређења и грађења из овог Просторног плана су усмеравајућег карактера.

в) израду урбанистичких пројеката:

- за инфраструктурне и комуналне објекте:
 - за локалне резервоаре, прекидне коморе и пумпне станице;
 - за простор појединачних ППОВ-а за мања насеља и кориснике, тј. за мање од 2000 еквивалент становника;
 - за котларнице у склопу система топлфикације;
- за проширење постојећег гробља када се постојеће гробље и његово проширење посматра и разрађује као једна целина у функционалном смислу;
 - за изградњу трансфер станице/рециклажног центра;
- објекте за производњу енергије из ОИЕ у складу са Законом и одредбама овог Просторног плана;
- за верске објекте и пратеће садржаје у оквиру верског комплекса (конаци, канцеларије, сале за верске празнике и остале обреде), изузев за изградњу помоћних објеката у склопу комплекса верских објеката за које није прописана израда урбанистичког пројекта;
- за изградњу објеката јавне намене;
- за сваки појединачни објекат у функцији туризма дуж туристичког коридора (правац државног пута IB реда бр. 36) и других државних путева;
- за објекте у функцији туризма и рекреације који се граниче са шумом обраслим шумским земљиштем који имају обезбеђен приступ на јавну површину;
- за куће за одмор које се налазе дуж државних путева и туристичког коридора обавезна је израда урбанистичког пројекта;
- за објекте у функцији пољопривредне производње као што су: фарме (у складу са Правилником о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара папкара, живине и кунића, („Службени гласник РС“, број 81/2006)), већи објекти или групе објеката за интензивну производњу итд. у оквиру већ дефинисаних категорија објеката које је дозвољено градити на пољопривредном земљишту.

За зоне и локације за које се током спровођења Просторног плана укаже потреба и испостави да је потребно радити урбанистички план или урбанистички пројекат, у складу са овим Планом и утврђеном процедуром предвиђеном Законом, могуће је радити урбанистички план или урбанистички пројекат, при чему:

- уколико се укаже потреба за поједина насеља и или њихове делове за која ће се урбанистички планови по потреби и могућностима доносити, поготово за делове ових насеља који су оријентисани на изградњу привредних и туристичких објеката и зона, у складу са потребама и могућностима, уређајне основе из овог Просторног плана представљају плански основ и смернице при изради планова детаљне регулације и урбанистичких пројеката;
- уколико се укаже потреба за изградом планова детаљне регулације за куће за одмор (викенд зоне), правила градње за изградњу кућа за одмор из овог плана су усмеравајућег карактера.

Смернице за спровођење поступка одлучивања и израде нове планске и урбанистичко-техничке документације

Према прописима о планирању и изградњи, уколико надлежни орган доноси одлуку о изради планске документације у заштићеним подручјима и њиховој околини, за део обухвата Просторног плана који није у границама заштићеног подручја може се према датим смерницама за спровођење овог Просторног плана израдити одговарајући урбанистички план, док се за део обухвата у границама заштићеног подручја може израдити одговарајући документ просторног и урбанистичког планирања у складу са Законом.

У погледу коришћења ОИЕ, посебно се наглашава следеће:

1. Приликом коришћења површинских вода, кључни објекти биће вишенаменске акумулације, погодне за просторну и временску прераспodelу вода, а све у рационалном односу са комплексним системом заштите и коришћења речних вода. Висококвалитетне воде ће се користити првенствено за водоснабдевање

- становништва, а воде нешто нижег квалитета за снабдевање индустрије (изузев прехранбене и сличних), наводњавање, рибарство, спорт, рекреацију, туризам и друго (за технолошке потребе). Захватање воде из водотока дозвољено је само уз водопривредну сагласност и обезбеђење гарантованог минимума и еколошког протока. Све висококвалитетне воде, осим општим мерама заштите, обавезно ће се и посебно заштитити изразом одговарајућих студија.
2. За површине са потенцијалима за коришћење енергије ветра назначене у овом Просторном плану, обавезно је спровођење анализе оправданости изградње, односно изводљивости и еколошке прихватљивости, односно обавезна је анализа оправданости коришћења у складу са законским прописима, еколошким принципима и условима имаоца јавних овлашћења, изразом одговарајућих студија.
 3. За потребе изградње објеката за производњу енергије из обновљивих извора енергије (соларних фотонапонских постројења - соларних електрана, постројења за биомасу, ветрогенератора) без обзира да ли парцела на којој је објекат има излаз на јавну површину, важи следеће: обавезна је израда планске или планско техничке документације, и то:
 - за соларне електране (преко 2 ha површине), радиће се план детаљне регулације. Напомиње се да више система фотонапонских панела на разуђеним или одвојеним површинама које представљају јединствену техничко-технолошку целиону и имају један прикључак на дистрибутивни систем електричне енергије сматрају једном електраном у урбанистичком смислу и ПДР/УП се ради у зависности од укупне површине свих система заједно;
 - у случају да одговарајуће студије и анализе прописане овим Просторни планом докажу оправданост изградње, односно изводљивост и еколошку прихватљивост изградње и функционисања ветроелектрана, за ветроелектране система са више од два стубна места која се постављају на површини већој од 2 ha, израђиваће се план детаљне регулације, а за ветроелектране која се постављају на површини мањој од 2 ha, израђиваће се урбанистички пројекат;
 - за остале објекте за производњу енергије из обновљивих извора (нпр. постројења на биомасу) разрада локације ће се вршити урбанистичким пројектима;
 - за електроенергетске водове за потребе прикључења на спољну енергетску мрежу електрана које производе енергију из ОИЕ, план детаљне регулације израђује се у случају када електроенергетски вод иде трасом преко парцела разнородних власника, а уколико енергетски вод иде трасом преко парцела једнородног власника, могућа је израда урбанистичког пројекта, уз сагласност власника послужног добра и уз примену члана 69. Закона о планирању и изградњи.
 4. Наглашава се да је, у складу са законским прописима и планском документацијом вишег реда (Просторни план Републике Србије, првенствено) и условима имаоца јавних овлашћења могућа изградња објеката за коришћење обновљивих извора енергије малих капацитета под условом да не угрожавају изворишта, еколошке функције водотока, захтеве у погледу обезбеђивања минимално одрживих протока, и уз обавезу израде одговарајућег урбанистичког плана.
 5. У складу са Одлуком СО Бољевац о забрани изградње малих хидроелектрана на територији општине Бољевац број 06-51/2021-I/24 од 29.04.2021. године („Службени лист општине Бољевац“, број 22/2021) на територији општине Бољевац не планира се изградња малих хидроелектрана. Стога се изградња оваквих објеката (малих хидроелектрана) забрањује на територији општине Бољевац, а техничка решења вишенамених акумулација планираних просторним плановима подручја посебне намене морају проћи опсежну анализу са становишта друштвене и економске оправданост а првенствено еколошке прихватљивости изградње.

Приликом примене овог Просторног плана, општинске, локалне, некатегорисане и атарске путеве који су уписани у листу непокретности, третирају се као грађевинско земљиште јавних намена - постојеће изграђено, за које није потребно одређивање површине јавних намена.

За случајеве када је потребно због реконструкције јавног пута изменити положај регулационе линије пута, измену регулационе линије јавног пута је потребно планирати евентуално изразом посебне планске и техничке документације приликом које ће се детаљно сагледати сви постојећи и планирани профили државних и општинских путева и на основу истих сагледати уопште могућност предложене корекције регулационе линије.

При изради планске и техничке документације за саобраћајне површине и инфраструктурне и комуналне објекте потребно је планском разрадом кроз урбанистички план и дефинисањем нових регулационих линија и регулационог појаса, водити рачуна о простору који је потребан за планирање нових инсталација, у складу са издатим условима имаоца јавних овлашћења, као и о постојећим инсталацијама, да сви елементи пута и саобраћајног прикључка буду у оквиру парцела јавне намене и границе експропријационог појаса, све у складу са Законом о путевима.

Положајне промене регулационих линија у оквиру планске разраде урбанистичким планом, у односу на положај регулационих линија одређених овим планом у оквиру разраде на нивоу уређајних основа у овом Просторном плану, неће се сматрати изменом овог Просторног плана, већ ће представљати његово прецизирање.

За урбанистичку разраду за бицикличке стазе важи следеће:

- Уколико су бицикличке стазе планиране у оквиру већ дефинисаног - утврђеног регулационог појаса, израдиће се урбанистички пројекат.
- Уколико су бицикличке стазе планиране на нерегулисаном подручју, орган локалне самоуправе доноси одлуку о врсти документа:

- уколико је земљиште у јавној својини, могућа је израда урбанистичког пројекта;
- уколико је земљиште у осталим видовима својине и могуће је обезбедити сагласности свих власника земљишта, такође је могућа израда урбанистичког пројекта;
- уколико није могуће обезбедити сагласности свих власника, прописује се израда урбанистичког плана.

Планирање јавних објеката, објеката и мреже инфраструктуре, комуналних објеката који нису дати у Плану, као и претварање пољопривредног и шумског земљишта у грађевинско, могући су једино израдом плана детаљне регулације. У правилима грађења и уређења изван утврђених грађевинских подручја је прописано за које намене и капацитете је обавезна израда урбанистичког плана да би се створили плански услови за претварање земљишта друге намене у грађевинско земљиште.

Уколико постоје потребе за коришћењем простора у зонама у којима су регистрована клизишта, као и тамо где постоје индиције за нерегистрована клизишта (приликом пројектовања саобраћајница и других инфраструктурних објеката нпр.), потребно је испитати локацију и урадити одговарајућу законом прописану документацију којом ће се утврдити све потребне мере санације клизишта.

Скупштина општине Бољевац, у складу са чланом 46. Закона о планирању и изградњи доноси одлуку о изради одговарајућег урбанистичког плана у случају потребе утврђивања јавног интереса и/или потребе заштите и уређења простора од ширег друштвеног интереса.

Границе нових урбанистичких планова ће се утврдити одлуком о изради плана за свако конкретно насеље и зону, у складу са правилима за поједине намене. За привредне зоне (нарочито производне погоне, подручја експлоатације минералних сировина и сл.) при одрживању обухвата нарочито водити рачуна о обезбеђењу безбедног саобраћајног приступа локацији, односно укључивању у обухват простора потребног за саобраћајнице и заштитни појас око комплекса и сл. којим ће се обезбедити да околна насеља и намене не буду угрожени од стране производног комплекса који се планира.

Уколико се у периоду имплементације ППО укаже потреба за разраду одређене локације услед специфичности садржаја, намена или обухвата или других разлога, урбанистички планови ће се радити у складу са концепцијом, смерницама, планским решењима коришћења, уређења и заштите планског подручја а на основу Пропозиција просторног развоја (Правила уређења и грађења и смерница за имплементацију), које су утврђене овим Просторним планом.

До доношења наведених урбанистичких планова примењиваће се планска решења која су дефинисана овим Просторним планом.

Урбанистички пројекти за поједине комплексе израђиваће се у циљу утврђивања примене урбанистичких параметара и урбанистичког уређења простора, у складу са Законом.

Израда урбанистичког пројекта је обавезна за фарме (према Правилнику о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара папкара, живине и кунића, („Службени гласник РС“, број 81/2006)), веће објекте или групе објеката за интензивну производњу итд. у оквиру већ дефинисаних категорија објеката које је дозвољено градити на пољопривредном земљишту. Израда урбанистичког пројекта није обавезна за појединачне објекте у оквиру домаћинства, пољопривредне објекте за сопствене потребе и објекте за становање итд., а изградња истих је могућа на основу одговарајућих параметара из овог Плана.

Озакоњење бесправно подигнутих објеката биће решавано у складу са законским прописима и планским документима.

Локације за урбанистичко – архитектонски конкурс, у складу са потребама и Законом, одређује надлежна општинска служба у сарадњи са Комисијом за планове Општине Бољевац.

Наглашава се да су намене дате у графичким прилозима овог Просторног плана претежне, да се морају поштовати правила међусобне компатибилности појединих намена и законски прописи, а графичка решења су прилагођена размери графичких прилога – често генерализованог приказа. Због тога ће се се за појединачне парцеле при издавању информације о локацији и локацијских услова користити подаци из Просторног плана (уз могућност провере и евентуалне корекције са подацима из катастра), а у складу са тим и правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

За парцеле које се налазе на граници или са друге стране границе одређених намена (грађевинског подручја, зоне, одређене намене и слично) служба надлежна за издавање локацијских услова може издати исте на основу правила предметног Просторног плана за доминантну намену у окружењу посматране парцеле.

Такође се наглашава да су обухвати предложених подручја за која ће се радити планови детаљне регулације дати на Рефералној карти 4: Спровођење плана, оријентациони и да се могу мењати у складу са Одлуком о изради плана, а на основу мишљења Комисије за планове Општине Бољевац, као и на основу реалних потреба и валидних информација о потенцијалима и ограничењима ресурса у простору, могућностима израде планова за поједине садржаје и насеља или њихове делове.

Израда стратешких процена утицаја и процена утицаја на животну средину

За зоне за које Просторни план утврђује потребу детаљније урбанистичке разраде, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја спровешће се поступак одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја планских решења на животну средину за сваки конкретни плански документ који се буде радио. Такође, исти поступак одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја планских решења на животну средину, дефинисан Законом прописује се и у случају израде измена и допуна овог Просторног плана. У складу са Законом утврдиће се обавеза инвеститору да у поступку спровођења планског документа, за потребе прибављања грађевинске дозволе, изради Студију процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/2004 и 36/2009) посебно на локацијама које се спроводе непосредном применом правила грађења. С обзиром да се процена утицаја

врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра, у поступку спровођења планског документа, у склопу израде техничке документације, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/2004 и 36/2009) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/2008) потребно је спровести поступак одлучивања о потреби израде студије процене утицаја планиране саобраћајнице на животну средину. Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).

Поступак процене утицаја на животну средину је потребно спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано Законом.

Статус постојеће планске и урбанистичко-техничке документације

Сви урбанистички планови спроводе се уколико нису у супротности са планским решењима овог Просторног плана и остају на снази до израде и доношења нових:

- ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕНО МЕСТО БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2/2011 и 10/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ „МИРОВО“ - ОПШТИНА БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 13/2010);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КОМПЛЕКСА ФМП АГРОМЕХАНИКА А.Д. БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 18/2012);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ РТАЊ - ОПШТИНА БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 14/2014) осим за КП бр. 4112/1 и 4113 у КО Илино, у деловима у којима нису у супротности са прописаним режимима заштите природе и Просторног плана подручја посебне намене за СРП „Ртањ“;
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОТРЕБЕ НИКОЛИЋ РОСЕ ИЗ ОСНИЋА („Службени лист општине Бољевац“, број 4/2015);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ДЕО НАСЕЉЕНОГ МЕСТА НА СТАНИЧИНОМ БРДУ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 12/2015);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 6608 К.О. МИРОВО И ДЕЛА ПУТА НА К.П 5619 К.О. МИРОВО („Службени лист општине Бољевац“, број 33/2016);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 2837 К.О. ПОДГОРАЦ 2 („Службени лист општине Бољевац“, број 26/2017);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ „ГАЈ“ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 21/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ И РЕГУЛАЦИЈУ РЕКЕ АРНАУТЕ ОД ФМП АГРОМЕХАНИКА Д.О.О. ДО ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА (ППОВ) У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 29/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗМЕШТАЊЕ ДЕЛА ПУТА НА К.П. БР 7004 К.О. ЛУКОВО - БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 29/2019);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НОВОПЛАНИРАНИХ САОБРАЋАЈНИЦА ДЕЛА НАСЕЉА „ИЛИНСКО БРДО“ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 7/2020);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА РАДНУ ЗОНУ И ЗОНУ ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ У КО ДОБРУЈЕВАЦ У ОПШТИНИ БОЉЕВАЦ („Службени лист општине Бољевац“, број 30/2022);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У БОГОВИНИ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У МАЛОМ ИЗВОРУ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ ГРОБЉА У ВАЛАКОЊУ („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКО - ПОСЛОВНУ ЗОНУ „МИРОВО“ („Службени лист општине Бољевац“, број 43/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ОТВОРЕНОГ ПАРКИРАЛИШТА У ЗАНАТСКОЈ УЛИЦИ У БОЉЕВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 43/2023);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА КОМПЛЕКС ШКОЛСКОГ ДВОРИШТА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ЂУРА ЈАКШИЋ“ У СУМРАКОВЦУ („Службени лист општине Бољевац“, број 45/2024);
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКОГ КОМПЛЕКСА ЗА ПРОИЗВОДЊУ ЕКСПЛОЗИВНИХ МАТЕРИЈАЛА „БОЉЕВАЦ БРДО“ („Службени лист општине Бољевац“, број 16/2025)

Сви до сада потврђени урбанистички пројекти на основу којих је већ издата грађевинска дозвола до тренутка усвајања овог Просторног плана, остају на снази.

План генералне регулације насеља Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 15/2/2011 и 10/2019) важи само до доношења новог Плана генералне регулације за насеље Бољевац (којим ће се и дефинисати и коначан статус планова детаљне регулације и урбанистичких пројеката у границама ПГР-а, зависно од планских опредељења развоја планског подручја ПГР-а Бољевац);

Посебно се наглашава да ће се за изградњу у појединим подручјима за која се сада раде просторни планови подручја

посебне намене (ППППН):

- Просторни план подручја посебне намене за специјални резерват природе Ртањ,
- Просторни план подручја посебне намене за слив водоакумулације Боговина,
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута IB реда Параћин – Зајечар – Неготин, као и
- Просторни план подручја посебне намене мреже магистралних и разводних гасовода источне Србије,

На подручјима која су у обухвату ових планова примењивати планска решења из тих планова када они буду донети.

Ако се Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута IB реда Параћин – Зајечар – Неготин, промени траса пута у односу на ову која је дата у овом Просторном плану општине Бољевац, на подручју детаљне разраде дефинисане у ППППН спроводиће се планска решења ППППН, а за подручја која после утврђивања коначне трасе пута у ППППН, евентуално остану ван коридора пута, радиће се измена овог Просторног плана општине, којом ће се дефинисати намене и планска решења на простору који је сада дефинисан као планирани коридор предметног државног пута.

У осталом делу територије општине, планска решења овог Просторног плана спроводе се непосредно (директно), информацијом о локацији, локацијским условима и одобрењем за изградњу (грађевинском дозволом) према правилима уређења и грађења из Просторног плана.

2.3.2. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ОБЛАСТИМА И МЕРЕ ЗА РАВНОМЕРНИЈИ ТЕРИТОРИЈАЛНИ РАЗВОЈ

С обзиром на планско полазиште да посебан приоритет и важност у просторном развоју општине Бољевац представља очување и одрживо коришћење подручја Ртња, у складу са Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, број 18/2019), као и других заштићених природних вредности, сви планирани захвати, инвестиције и инфраструктурни пројекти на овом простору морају бити усклађени са режимима заштите и условима надлежне институције заштите природе.

У складу са стартешким (општим, посебним специфичним) циљевима и опредељењима дефинисани су најважнији приоритети, који представљају оквир за развој, уређења и заштиту простора општине Бољевац.

Програми који представљају предуслов за реализацију низа пројеката битних за развој овог подручја имају општи карактер, а односе се на:

а) комплетирање и изградњу путне саобраћајне мреже као неопходног фактора подстицања било каквог развоја на подручју општине Бољевац. Ради се о програму без кога је тешко приступити бржем и рационалнијем привредном активирању расположивих људских, природних и привредних потенцијала, посебно, на деловима подручја која су недоступна због брдско-планинског рељефа.

б) развијање и изграђивање дефицитарних комуналних објеката и служби, које се непосредно наслањају на системе инфраструктурног опремања целокупног простора, а то захтева одређене регулационе интервенције, које у великој мери могу побољшати услове живота и привређивања на овом подручју. Наравно, ове програме треба детаљније разрадити по појединим компонентама и проценити према реалним могућностима као основе за бржи и ефикаснији развој приоритетних пројеката развоја.

2.3.2.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ОБЛАСТИМА

РАЗВОЈ ПРИМАРНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРЕРАДЕ

Обухватна анализа свих расположивих ресурса на подручју општине Бољевац показује да будући развој у великој мери зависи од активирања и ефикасног коришћења пољопривредног земљишта а у оквиру њега посебно пространих пашњака и ливада. Због тога, приоритетни пројекат, који је већ давно идентификован јесте развој пољопривреде. То подразумева и низ пратећих пројеката који се односе на седеће:

Пољопривреда:

- обнова примарне производње (посебно сточарства, воћарства, пчеларства, ...) и доградња већих, постојећих техничко-технолошких линија, како у примарној производњи тако и у области прераде пољопривредних производа;
- унапређење пољопривредне производње: трансформација пољопривреде— од малих пољопривредних произвођача путем повећања поседа, увођење профитабилних култура, смањење хемијског загађивања;
- унапређење тржишног механизма: реструктурирање постојеће, традиционалне, у одрживу и модерну тржишну пољопривреду и прерађивачку прехрамбену индустрију која је заснована на информацијама и ефикасној дистрибуцији;
- унапређење квалификационе структуре и пренос специјалних знања: стварање услова новим генерацијама пољопривредника за увођење нових производа и омогућавања прилагођавања тржишним захтевима, пренос знања, сарадње међу пољопривредницима, међу пољопривредним институтима, размене искустава и др. Иако се у стратегији инсистира на мини фармама као доминантној форми сточарства, могуће су и друге форме, као нпр. у Данској: удружи се обично њих 7 који се добро познају а чија су имања спојена. Сваки од пољопривредника уведе у заједничку стају 4 краве. Стадо је величине за рационално пословање. Сваки од пољопривредника једном недељно обавља целодневне послове, што утиче на задржавање омладине на селу, јер слободно располажу са преосталим недељним временом (па и за културно-забавни и спортски живот). Овакве уговорне заједнице

произвођачима млека дају знатне предности у односу на мини фарме. Уместо три стаје са по 10-ак крава, јефтиније је подићи стају за 28-30 крава (уштеде су бар 4 бочна зида, ако би се подигла стаја у наставку). Уместо 3 просторије са уређењима за расхлађивање млека подиже се један, са боље механизованим уређајима. Постоје и друге форме (заједничко напасање оваца или товних јунади) организовања производње, па се не треба оптерећивати само организацијом преко мини фарми, што је у ствари поента ових напомена;

- побољшање пољопривредне инфраструктуре, побољшање и изградња иригационих система, путева, начин коришћења природних ресурса – земљишта, вода, шума за развој одрживе пољопривреде;
- подизање шума, где имају заштитну улогу или их треба подићи из хигијенских разлога (заштита од ветра и сл.);
- побољшање састава трава и повећање производње травне масе на травнатим површинама;
- организовање задруга (пored већ поменутог кластера) које могу да откупе произвођаче одређене за разне облике групног и другог удруживања у циљу успешнијег искоришћавања расположивих извора средстава и услова пољопривредне производње, итд.

Шумарство:

- дугорочно газдовање шумама – интензивирати пошумљавање, омогућити већу отвореност шума путем изградње шумских путева и спроводити већу контролу експлоатације;
- извршити пошумљавање голети и еродираниог земљишта као и мелиорацију деградираних шума;
- искоришћавање природних и еколошких предности општине у развоју – сакупљање лековитог биља и шумских плодова (печурке, глог, боровница, жир и храстова кора), као са брежуљкасто-брдског тако и са брдско-планинског дела планског подручја, стимулисање производње лековитог биља на ораничним површинама, формирати центре за сакупљање лековитог биља и центре за прераду, дораду и паковање и маркетиншку обраду са еко ознаком;
- прераду самониклог биља и шумских плодова требало би заокружити изградњом мањих погона за производњу разноврсних финалних производа, који би били лоцирани, првенствено, у сеоским насељима.

Минералне сировине:

- висок приоритет треба усмерити на истраживање руде доломита затим, глине – бентонит, украсног камена и племенитих метала;
- експлоатација неметаличних сировина;
- пројекат активирања локалних каменолома у функцији изградње локалне и регионалне путне мреже с циљем смањења транспортних трошкова.

Хидролошки ресурси:

- хидролошка структура и особине подручја општине Бољевац указују да постоје значајни ресурси воде, који су веома значајан еколошки, али и развојни потенцијал. Као добро од општег значаја воде захтевају изузетно пажљиво коришћење и у потпуности обезбеђен систем заштите од загађења и непланског коришћења изворишта површинских и подземних вода а затим и могућу експлоатацију уз предходне прописане сагласности;
- посебан значај за општину има чињеница да се она налази на подручју изворишта регионалног значаја. Када се и у Србији, у складу са принципима који важе у земљама ЕУ, буде реализовао принцип да се део водне ренте директно усмерава према општинама на којима се ти ресурси налазе и где морају да се штите, општина ће имати непосредни постојан приход управо од убирања водне ренте, те ће вода постати и заиста њен развојни ресурс;
- приоритете за коришћење водних ресурса за друге потребе, нужно је одабрати на основу темељних истраживања о односу улагања и економским и друштвеним ефектима „Cost benefit“ модел употребе водних ресурса треба да се заснива на анализи разних ограничења која настају у развоју планског подручја, као што су топографска, инвестициона, намена површина и др.
- уређење водотока уколико су деградирани или претрпе деградацију или нарушавање природе и равнотеже екосистема, вршити применом решења заснованих на природи (naturebased solutions) применом традиционалних биоинжењерских техника употребом плетера од врбовог прућа и др. Оваквим приступом подстицати природну регенерацију речне вегетације и очување природног изгледа подручја, смањивати ризик од поплава и обезбедити побољшање стања водених и копнених станишта и очувања природних вредности.
- уколико је потребно хитно интервенисање у периоду док се чека на ефекте биотехничких радова могућа је примена разних типова контурних грађевина и мера, са контурним појасевима вегетације, како би се успорила брзина концентрације великих вода током површинског отицања. Пошто биотехнички радови дају ефекте са извесном временском задршком, ради бржег постизања заштите од поплава временски приоритет има реализација попречних бујичних преграда и ретензија, како би се смањили подужни падови и задржао део бујичног наноса, док не почну да дају ефекте и контурни биотехнички радови.

РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА – СТАНОВНИШТВА, СОЦИЈАЛНИХ РЕСУРСА И СТАНОВАЊА

- оживљавање позитивног природног прираштаја и регенерација становништва - стварање услова за повратак значајног дела одсељених становника; у обрнутом случају доћи ће до још бржег и већег смањивања становништва општине него што је то предвиђено „песимистичком“ варијантом - раста становништва;
- искорењивање сиромаштва и унапређење социјално-економске основе; борба против сиромаштва, стварање услова да и дијаспора инвестира у подручје општине;
- обучавање и виши ниво образовања: усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове као и за кадрове који се преквалификују реинтеграција и флексибилност: интеграција дела становништва без посла и економских миграната кроз отварање „радних клубова“, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење „сиве економије“ у легалне токове и сл.;
- побољшање услова за маргиналне групе, као што су хендикепирани, мањинске популације, старији људи,

недовољно образовани, жене и др.;

- подршка samozapošljavanju: стварање повољних услова у руралним подручјима за samozapošljavanje (преоријентацијом и преквалификацијом; у циљу стратегије равномерног развоја сеоских насеља потребно је један део инвестиција усмеравати и у изградњу малих индустријских и сличних предузећа у селима, како би се зауставило одсељавање преосталог становништва са ових подручја;
- стамбена изградња: за младе брачне парове и младе стручњаке;
- удруживање људи у различитим областима ради побољшања друштвеног, економског и културног живота људи на овом подручју; формирањем нових удружења имало би за циљ очување традиције овог краја, као и успостављање сарадње између пољопривредних произвођача и агробизнис-центра за заједнички маркетинг и дистрибуцију пољопривредних производа, и сл.;
- формирати међусекторска тела и институције на нивоу Општине која ће координирати рад различитих ресурса, бавећи се бесправном проблематиком на свеобухватан начин.

РАЗВОЈ ИНДИСТРИЈЕ И РАЗВОЈ МАЛИХ И СРЕДЊИХ ПРЕДУЗЕЋА

- реструктурирање и ревитализација индустрије, посебно традиционалних грана (дрвна, прерада лековитог биља, производња ракије - алкохолног пића, прерада висококвалитетног кромпира...);
- привлачење инвеститора – стварање услова (амбијента) за привлачење домаћих и страних инвеститора, а у првом реду инвеститора од одсељених становника;
- потпора новим и постојећим предузећима, која ће заменити предузећа која су престала са радом или су смањили активности, кроз мала и средња предузећа;
- развој предузетничког духа као услова за развој привредних активности: школовање, програми за младе, организовање сусрета са успешним предузетницима;
- атрактивна пословна и друштвена клима за домаће и стране инвеститоре;
- формирање општинског тржишта за директне контакте са потенцијалним инвеститорима, смањење инвестиционих трошкова и боља понуда услуга, стварање брендова и сл.;
- унапређење квалификоване структуре и ефикасан пренос неопходних знања: перманентно образовање у циљу стицања нових знања и вештина у свим привредним делатностима и јавним услугама;
- унапређење економске инфраструктуре: изградња модерне индустријске зоне са посебним услугама и одговарајућим маркетингом, убрзана обнова и доградња државних путева, који добро повезују исток-запад;
- одговарајући инструменти за финансијску потпору: успостављање општинских гарантних и развојних фондова, микрокредитних линија, система субвенционирања, ажурирање катастра, земљишних књига и других евиденција.

РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Саобраћај

- Осавремењивање и побољшање нивоа услуга и безбедности на постојаћој мрежи државних и општинских саобраћајница применом одговарајућих инструмената.
- Рехабилитација коловоза, обезбеђивање потребног профила, проширивање коловоза у кривинама је приоритет на свим државним путевима другог реда.
- Доградња капацитета који би употпунили понуду у саобраћајном смислу и тако допринели искоришћености инфраструктуре као предуслову за развој привреде и подизање стандарда становника.
- У циљу да се ово подручје развије, мора се извршити уређење и развој општинске мреже путева, чиме би се постигло добро повезивање насељених места и омогућила изградња водоакумулације Боговина и Бован. Траса општинског пута 106-2 биће делом трасе потопљена изградњом водоакумулације Бован, тако да се планира измештање овог општинског пута и изградња продужетка овог пута до другог језера из система водоакумулације Бован. Дужина ове измештене деонице износи око 4 km. Изградњом водоакумулације Боговина биће потопљени делови деоноца општинских путева 106-16 и 106-20. Ове деонице биће замењене новим трасама општинских путева.

Водопривреда

- Реконструкција водоводних мрежа, како би се губици свели на мање од 25% уз увођење мониторинга ради управљања системима и контроле губитака.
- Реконструкција канализације насеља Бољевац.
- Повезивање сеоских и приградских насеља на градски водовод уз обнову мрежа сеоских водовода који имају велике губитке.
- Реконструкција канализације у виду групних система (град и околна сеоска насеља).
- Обнова постојећих захвата и каналских одвода (санирање места на којима се јављају губици).
- Реализација мера заштите од ерозије и бујица, најпре на ерозионим подручјима првог приоритета (локације са екцесивном и јаком ерозијом).

Енергетика

Приоритетима развоја се утврђује редослед мера које треба реализовати у планском периоду да би се обезбедило квалитетно и сигурно напајање подручја електричном енергијом а то су:

- Квалитетно одржавање постојећих електроенергетских објеката свих коришћених напонских нивоа. Правовремено планирање и изградња и реконструкција објеката у циљу задовољења потреба потрошача електричне енергије.
- Интезивирање изградње и коришћења обновљивих извора електричном енергијом.
- Реализација мера за повећање економичности пословања, смањењем потрошње мерама енергетске ефикасности и смањењем губитака у дистрибутивној мрежи.

- Сукцесивно отклањање слабих тачака у ЕД систему у циљу повећања поузданости напајања и квалитета напајања електричном енергијом.
- Међу највише приоритете спада изградња недостајућих ТС 10/0,4 kV у зонама општинског центра.
- Приоритете изградње утврдиће надлежна електродистрибуција својим годишњим и средњорочним плановима уз поштовање утврђених критеријума за дефинисање приоритета.

Комунални објекти

- Израда Плана управљања отпадом и изградња трансфер станице Бољевац.
- Организовање комуналне службе у руралним насељима општина/градова.
- Затварање и санација локалних сметлишта у руралним подручјима и формирање санитарно уређених сеоских одлагалишта комуналног отпада у складу са ревидованом Националном стратегијом управљања отпадом.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Најзначајнији фактори активирања и развоја туризма општине Бољевац представљају природне вредности: здрава животна средина са чистим ваздухом и погодном климом, рељеф са клисурама, кањонима, пећинама, кречњачким одсечима, планина Ртањ са природним резерватима, чисте воде река и многобројна атрактивна врела (врело Црног Тимока у Кривом Виру, врело Лозница и Бук, Луковско врело, врело Радовањске реке, врело Грозничевац, врело Мировиште и др.), шумовите падине Кучајских планина са Боговинском пећином, богата ловна и рибља фауна, јединствени биљни таксони.

У програмско – развојној оријентацији туризма општине Бољевац, приоритет ће имати:

- Привредна и комунална инфраструктура, изградња и опремање основних инфраструктурних објеката из области магистралне, регионалне и локалне путне мреже, водоснабдевања, електроенергетских и електронских комуникационих капацитета и комунално – стамбене инфраструктуре.
- Привреда, економско – финансијска, организациона, програмска и кадровска консолидација и својинска трансформација привредних субјеката, интензивирање развоја агро – индустрије и изградња еко – агро мини фарми на индивидуалним газдинствима на сеоском подручју.
- Туристичка инфраструктура, проширење туристичког насеља Ртањ, изградња дечијег одмаралишта на Ртњу, изградња дечијег омладинског кампа на Ртњу, проширење хотела Ртањ, изградња етно – парка на тему Тимочке буне, опремање свих туристичких локалитета одговарајућим угоститељским, рекреативним, комуналним и другим инфраструктурним објектима, уређење и инфраструктурно опремање ловишта и изградња ловачких домова, реализација плана мреже стаза за рекреацију и уређење простора на пропланцима, односно видиковцима за излетнички боравак, обезбеђивање материјалних, кадровских, и организационих предуслова за укључивање сеоских домаћинстава у развој сеоског туризма, изградња сеоског информативног центра, организовање графичко – издавачке делатности у циљу обезбеђивања пропагандно – информативних средстава.
- Кадрови, реализација програма едукације туристичких кадрова и домаћина, обезбеђивање дефицитарних кадрова различитих профила.
- Одрживи развој, рекогносцирање споменика културе и градитељског наслеђа и уређење локалитета у циљу њиховог укључивања у туристичку понуду, израда програма заштите свих културних добара (просторне културно – историјске целине, споменици културе, знаменита места, ...), посебна и континуирана заштита, одржавање и нега споменика природе: строги резерват Ртањ, Мала јасенова глава и Боговинска пећина.
- Побољшање атрактивности општине као туристичке дестинације, валоризација и промоција специфичности, препознатљивих за старе туристе. Посебне шансе имају еко и сеоски туризам.
- Модернизација, комунално опремање и комерцијализација постојећих и потенцијалних смештајних капацитета (посебно у сеоским домаћинствима и постојећим викенд кућама) у туристичким дестинацијама у складу са међународним стандардима и трендовима у туризму.
- Израда урбанистичких планова, програма развоја туризма и техничке документације за изградњу и уређење предвиђених садржаја.
- Формирање информационог система о туристичким ресурсима и тражњи, увођење мониторинга туристичког пословања, промоције и пропаганде туристичких производа подручја.
- Унапређење образовања, подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање страних језика, развој различитих сервиса и сл.
- Пружање одговарајућих погодности инвеститорима посебно повратницима да улажу у туристичке објекте и планинске долове, угоститељске објекте и друге туристичке центре.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРИРОДНИХ ДОБАРА

- заштита ваздуха, воде и земљишта – стварање услова за превенцију и заштиту ваздуха, воде и земљишта;
- идентификација угрожених и хазардних подручја – израда катастар свих врста загађивача, успостављање система мерења/мониторинга;
- доношење локалних прописа за санацију и превенцију;
- израда Плана управљања отпадом и изградња трансфер станице Бољевац и организовање комуналне службе у руралним насељима;
- затварање и санација сметлишта у руралним подручјима и формирање санитарно уређених сеоских одлагалишта комуналног отпада у складу са ревидованом Националном стратегијом управљања отпадом;
- израда и спровођење програма заштите земљишта од водне ерозије, загађивања и других деградационих процеса, заштите вода од загађивања и неповољних промена хидролошких режима, заштите ваздуха од загађивања, заштите од прекомерне буке и свих елемената животне средине;
- успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине на подручју општине

(земљишта, воде, ваздуха и вегетације, квалитета живота);

- израда и реализација програма за санацију и ревитализацију сливова водоакумулација;
- забрана и спречавање непланског каптирања и коришћења извора и врела, као и непланског локалног коришћења хидроенергије водотока;
- спровођење мера заштите животне средине и уређења заштитних појасева саобраћајница (државних путева I и II реда) које угрожавају животну средину;
- израда локалног еколошког акционог плана;
- очување/одржавање станишта и разноврсности дивље флоре и фауне, њено јачање (бројчано снажење) и просторно ширење;
- очување разноврсности и слике предела, унапређење његове чистоће и уређености, спровођење приоритетних активности санације и рекултивације деградираних површина;
- примена међународних конвенција о мочварама (Рамсарска конвенција);
- трговини угроженим биљним и животињским врстама (CITES), биолошкој разноврсности; очувању миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција), очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција) и предела.

ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

- израда Студије заштите непокретног културног наслеђа, Студије заштите археолошког наслеђа са превентивним археолошким истраживањима, Студије заштите народног градитељства, Студије заштите ратних меморијала са припадајућом евиденцијом на подручју Просторног плана општине Бољевац у складу са Актом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Бољевац (Број: 287/2-02 од 17.04.2024.) издатим од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш;
- спровођење мера заштите за евидентирана непокретна културна добра;
- утврђивање граница заштићене околине и зона са диференцираним режимима;
- заштите, изградње и уређења простора за категорисана непокретна културна добра, израда и спровођење програма археолошких истраживања целокупне територије општине Бољевац и категоризације највреднијих и угрожених археолошких локалитета, као и локалитета који могу да се integriшу у туристички понуду општине;
- дефинисање правне заштите кроз израду документације заштите културних добара;
- очување и адекватна ревитализација са презентацијом и афирмацијом споменика културе и народног градитељства и укључивањем у туристичку понуду.

2.3.2.2. МЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАВНОМЕРНОГ ТЕРИТОРИЈАЛНОГ РАЗВОЈА И КООПЕРАЦИЈЕ СА СУСЕДНИМ ОПШТИНАМА

Несумњиво је да је развој простора општине Бољевац све више део функционалне интегрисаности подручја, нарочито на регионалном нивоу, као део Тимочке крајине и регионалног центра града Зајечара. Континуалну сарадњу ова општина треба да јача и са свим суседним општинама за постизање уравнотеженог развоја, кроз полицентрични развој више центара са јасно диференцираним функцијама, активирање расположивих ресурса на целокупном подручју, које подстиче равномерни територијални развој стварањем нових тржишних вредности, али и привлачењем економских интереса из ближег или ширег окружења, приоритетно у процесу припреме и реализације планова, програма и пројеката у домену:

- модернизације, реконструкције и изградње саобраћајне инфраструктуре – државних путева I и II реда са суседним јединицама локалне самоуправе и другим општинама и градовима на путним правцима који их повезују, као и општинских путева са суседним општинама;
- развоја и кооперације локалних акционих група за рурални развој са суседним општинама, нарочито у пољопривредној производњи, дистрибуцији пољопривредних производа и свих врста услуга;
- развоја кластера свих видова туризма приоритетно са суседним општинама и насељима на туристичкој рути ИСТОРИЈСКОГ ПУТА МОДЕРНЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ;
- развоја регионалног система управљања отпадом са градом Зајечаром и општинама које ће користити ту регионалну депонију;
- јачања улоге општинског центра Бољевац у мрежи насеља Тимочке крајине за ефикасно коришћење економског потенцијала целог подручја, кроз стварање радних места у структурно слабијим подручјима, сарадњу, комплементарно превазилажење социјалне и економске конкуренције између насеља и стварање функционалне међузависности између урбаних и руралних подручја кроз њихов интегрални развој;
- са градовима Зајечар и Бор и општинама: Неготин, Мајданпек, Књажевац и Кладово, припада Регионалном центру за управљање комуналним отпадом „Халово“ на територији града Зајечара, што захтева озбиљну континуалну сарадњу;
- у привреди, најзначајније су функционалне везе Бољевца у оквиру Тимочке крајине са Зајечаром, као и у развоју планираних туристичких садржаја на Ртњу и Кучајским панинама, са Сокобањом, односно Деспотовцем и Параћином.

Упоришта равномернијег развоја су: (а) подизање нивоа квалитета живота у центрима заједнице насеља и њиховом гравитационом подручју првенствено кроз модернизацију и изградњу комуналне и саобраћајне инфраструктуре, као и објеката јавних служби; (б) подстицајне мере од стране државних и других фондова за развој локалних заједница; и (в) изградња профитабилних привредно-радних зона.

Активности развоја сеоских насеља усмеравају се ка постепеној и одрживој економској, социјалној и физичкој обнови. Основне мере које ће се спроводити су:

- подједнако третирање сеоских насеља када је у питању квалитет живота становништва - све услужне садржаје „приближити“ сеоском становништву побољшањем локалних саобраћајних веза и инфраструктурним опремањем сеоских насеља;
- унапређивање квалитета живљења на селу - комбиновани развој пољопривреде и других привредних, услужних и посредничких делатности (мали и средњи производни погони, туризам, домаћа радиност, занатство, трговина, сервисне услуге);
- повољнији услови садржани у одговарајућој пореској и стимулативној политици;
- развој неаграрних и других активности везаних за ангажовање сеоског становништва (укључивање становништва у развој услужних делатности, едукација пољопривредног становништва, обнављање етно-заната, стимулисање приватне иницијативе у сектору јавних служби, подстицање посебних програма у култури, спорту и рекреацији, у циљу даљег развоја духовне и материјалне вредности села итд.);
- чување природних вредности уз сталну бригу о заштити животне средине, као и неговање вредности културе и обичаја;
- организовање културних манифестација; и
- просторно-системска интеграција насеља.

2.3.3. УЧЕСНИЦИ, МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја у обухвату Просторног плана, засниваће се на развојно-управљачким документима, изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Средства за финансирање приоритетних пројеката просторног уређења, обезбедиће се из буџета и других извора финансирања - буџета Републике Србије, општине Бољевац, посебних међународних фондова, као и средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју обухвата Просторног плана.

Основни плански документи вишег реда, на којима је заснована израда Просторног плана су у потпуности интегрисане у просторна решења за ово подручје, и то: основна начела и критеријума за заштиту природних добара и заштиту животне средине, основне смернице за коришћење и уређење шума и шумског земљишта и дефинисани коридори основних инфраструктурних система.

Даља разрада Просторног плана вршиће се израдом одговарајуће планске документације, а у складу са Законом о планирању и изградњи и датим смерницама Просторног плана.

Овај план ће се спроводити уграђивањем његових одредби у:

- планове и програме републичких органа и надлежних предузећа (за развој, геолошка истраживања, пољопривреду, шумарство, екологију, путеве и др.);
- посебне планове, програме, пројекте и основе за поједине области (уређење пољопривредног и шумског земљишта, рекултивација деградираног земљишта, заштита животне средине и др.).

2.3.3.1. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПЛАНА

Имплементација просторно планских решења захтева учешће више актера који на посредан или непосредан начин утичу на овај процес: управљање, мониторинг, инвестиција и њихова реализација. Због специфичности имплементације ППО Бољевац на чијој се територији преплићу надлежности за спровођење планских решења из различитих врста просторних и урбанистичких планова од националног, регионалног и локалног нивоа као и планова који се односе на заштићена подручја и значајне инфраструктурне објекте, неопходна је добро организована мрежа институција и појединаца из сфера и надлежности у више нивоа. У имплементацији ППО Бољевац учествују:

а) Државне институције: надлежна ресорна министарства са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама (за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, саобраћаја, енергетике, телекомуникација, економије и регионалног развоја, туризма, трговине и услуга, просвете, здравствене заштите, социјалне заштите, културе, спорта, планирања и изградње и заштите животне средине); Привредна комора Србије;

б) Републичка јавна предузећа надлежна за послове: електропривреде, водопривреде, шумарства, државне путеве, телекомуникације, енергетику; оператери мобилне телефоније и кабловских система; Заводи за заштиту природе и заштиту споменика културе; други републички ресорни органи, ЈП „Путеви Србије“ Београд, организације, агенције (за страна улагања и промоцију извоза (SIEPA), развој малих и средњих предузећа, и др.) и фондови (за развој, заштиту животне средине, и др.);

в) Регионалне институције и организације: Регионална привредна комора, Агенција за регионални развој, Центар за развој округа, и др.;

г) Локалне самоуправе: Органи општине Бољевац и суседних општина, општинска јавна предузећа (ЈКП, ЈП за грађевинско земљиште и др.), општинске организације (ТО Бољевац, спортски клубови и др.), јавне установе, месне заједнице, локални привредни субјекти, предузетници, донатори, повратници из иностранства, удружења грађана и друге невладине организације, локално становништво, породична пољопривредна газдинства;

д) Међународне институције и организације: Организације и програми ЕУ за унапређење развоја; организације и програми УН за унапређење развоја. Значајан утицај у имплементацији могу добити и друге организације и програми за унапређење развоја, као што су:

- банкарски систем због инвестиционих улагања у одређене пројекте и системе, кредитирања и инвестирања развојних пројеката, производње грађевинског земљишта и изградње и кооперативног ангажовања разних финансијских институција у реализацији донетих програма;
- новоформиране институције и организације, за помоћ обезбеђење различитих пословних услуга, информација и подршке у процесу планирања развоја општине (помоћ потенцијалним инвеститорима, подршка МСП и предузетницима, јавним комуналним предузећима, креирање регионалне информатичке основе, унапређење предузетничке иницијативе и партнерства приватног и јавног сектора, активирање удружења грађана);

д) остали: Агенција за страна улагања и промоцију извоза (SIEPA); Агенција за развој малих и средњих предузећа и невладине организације.

Учесници у остваривању Просторног плана у Републици Србији су органи и институције на националном, регионалном и локалном нивоу, које се баве заштитом природних и културних добара и природних ресурса, развојем привреде, првенствено туризма, пољопривреде, шумарства и водопривреде, инфраструктурним развојем простора и сл.

УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ЗА ОБЛАСТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Влада Републике Србије:

- доноси програм мониторинга животне средине за период од две године;
- дефинише критеријуме за утврђивање мерних места, методологију, индикаторе, рокове;
- утврђује врсте емисија;
- прописује вођење информационог система о животној средини.

Ресорно Министарство:

- прописује услове за вођење информационог система о животној средини;
- прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача;
- прописује услове за овлашћене организације и предузећа.

Агенција за заштиту животне средине:

- води евиденцију, чува податке мониторинга животне средине;
- води информациони систем.

Општина Бољевац:

- доноси програм мониторинга животне средине, који мора бити сагласан програму који доноси Влада;
- доноси Локални план управљања отпадом; доноси Локални еколошки акциони план; доноси локална еколошка нормативна акта.

Надлежни орган за животну средину:

- једанпут у две године подноси Скупштини општине извештај о стању животне средине;
- успоставља хијерархијску сарадњу органа, у складу са надлежностима;
- обезбеђује одлучивање о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину за планове и програме;
- обезбеђује одлучивање и спроводи поступак процене утицаја на животну средину за планиране пројекте (објекте, постројења, технологије, радове, инфраструктурне коридоре, комуналне системе, објекте и површине);
- израђује и доноси Локални регистар извора загађивања животне средине (према методологији за израду локалног регистра извора загађивања и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података) а који води надлежни орган јединице локалне самоуправе у циљу праћења квалитативних и квантитативних промена у животној средини и предузимања мера заштите у животној средини;
- израђује Интегрални катастар загађивача - потребан документ који садржи податке о изворима, врстама, количинама, начину и месту испуштања загађујућих материја у ваздух и воде, као и о количинама, врсти, саставу и начину третмана и одлагања отпада је обавезан документ за сва правна и физичка лица која својом активношћу загађују животну средину, у складу са важећом регулативом;
- у оквиру своје надлежности обезбеђује мониторинг животне средине - континуирану контролу и праћење стања животне средине у складу са свим посебним Закономима и успоставља сарадњу са надлежним органима ресорних Републичких институција

2.3.3.2. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА

У мере за имплементацију плана спадају:

Нормативно-правне мере:

- одлуке у надлежности локалне самоуправе;
- дефинисање јавног интереса и питања експропријације; и
- примена важећих прописа и стандарда, као и препорука и правилника.

Планско-програмске мере:

- секторски годишњи програми јавних и осталих предузећа;
- израда потребне планске и пројектне документације;
- реализација завршених пројеката; и
- иницијативе месних заједница.

Финансијско-економске мере:

- стимулационе мере, пре свега фискална и кредитна политика;
- субвенције;
- партиципација општина из окружења приликом реализације регионалних пројеката;

- успостављање система реалних економских цена;
- партиципација буџетских фондова Републике Србије;
- штедња;
- коришћење средстава из структурних фондова ЕУ за реструктурирање привреде и изградњу капиталних објеката; и
- примена принципа „загађивач плаћа“ по коме су сви садашњи и будући загађивачи дужни да надокнаде штету насталу загађивањем.

Организационе мере:

- перманентна едукација становништва и стална обука предузетника у погледу могућности развоја пословања;
- унапређење организације надлежних општинских служби;
- промоција конкуретних предности развоја МСП и маркетинг локација;
- едукација предузетника, стручно оспособљавање и реализација програма samozapošljavanja;
- развој туристичко-информативног центра као вид подршке развоју туризма;
- информисање јавности о квалитету вода, земљишта, ваздуха, буци и њеном штетном дејству у животној средини; и
- медијска промоција и маркетиншке активности.

Мере и инструменти за имплементацију, успостављањем координације између предвиђених активности и актера/учесника, треба да омогуће ефикасност спровођења Просторног плана.

ОСНОВНЕ МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ

Основне мере и инструменти су:

- у области заштите и одрживог коришћења природних система и ресурса: 1) стриктни инспекцијски надзор над изградњом објеката на пољопривредном земљишту; казнене мере; 2) подстицање руралног развоја конкретним економским мерама и бенефитима; 3) повољно кредитирање младих за заснивање мултифункционалне и еко-пољопривреде; 4) комунално уређење села; 5) стална контрола шумског подручја; 6) иновирање планова заштите од пожара, одржавање противпожарних путева и просека, развијање ефикасног система осматрања и обавештавања;
- у области развоја привредних делатности: 1) формирање низа подстицајних мера на општинском нивоу, за убрзанији развој приватног предузетништва; 2) организовање едукације (обуке и курсева) за заинтересоване предузетнике и презентација подстицајних мера на државном нивоу; 3) обезбеђење услова на локалном нивоу за привлачење инвестиција; 4) формирање кластера и укључивање на регионални ниво, пре свега у области развоја индустрије, пољопривреде, предузетништва и туризма; 5) израда урбанистичке и техничке документације за потпуно искоришћење постојеће и формирање нове зоне рада у општинском центру Бољевац; 6) опремање инфраструктуром и формирање и инфраструктурно опремање локација мањих специјализованих прерађивачких погона у осталим насељима;
- у области организације мреже насеља и јавних служби: 1) обезбеђење средстава за израду планске документације предвиђене овим ППО; 2) израда годишњих програма развоја и уређења који треба да буду садржајна надградња овог Просторног плана; 3) израда акционог плана, утврђивање приоритета, обезбеђење програма инвестиција од стране свих заинтересованих актера: општине, инвеститора, грађана, републичких институција, агенција, итд.; 4) организација и координиран рад релевантних служби, које учествују у усмеравању и праћењу имплементације планских решења; 5) успостављање процедуре надзора, праћења и вредновања резултата, уз нагласак на проверавању утицаја на систем насеља; 6) израда и доношење урбанистичких планова на локалном нивоу, контрола изградње објеката јавних служби, израда програма развоја општинског значаја; 7) обезбеђивање поузданог, редовног и субвенционираниог специјализованог јачког превоза и брига о посебном смештају ученика; 8) обезбеђење средстава за финансирање изградње објеката јавних служби у складу са овим ППО.
- у области развоја саобраћаја и инфраструктурних система: 1) заједничко деловање са надлежним републичким институцијама (ЈП „Путеви Србије“, „Електропривреда Србије“ и остали) због обезбеђења средстава за изградњу нове и реконструкцију постојеће путне мреже, електроенергетске мреже, обезбеђење довољне количине исправне, пијаће воде, санитацију насеља са обезбеђењем пречишћавања отпадних вода; 2) заједничко деловање са ресорним министарствима и републичким агенцијама, као и приватним сектором, у циљу обезбеђења средстава за комерцијално коришћење обновљивих извора за задовољење одређених локалних, енергетских потреба; 3) доношење планских аката за изградњу примарних саобраћајних праваца и објеката; 4) дефинисање учешћа републичких и локалних органа у финансирању израде документације и реализације планских решења; 5) израда документације за заштиту изворишта и проширивање водоводне мреже, документације за изградњу планираних ППОВ и проширивање канализационе мреже; 6) обезбеђење и удруживање средстава из буџета републике, преко надлежног министарства енергетике са средствима ЕПС-а за реконструкцију и изградњу електродистрибутивне мреже и објеката; 7) обезбеђивање финансирања и израда урбанистичко-техничке и пројектне документације за приоритетне комуналне објекте;
- у области заштите животне средине, природних и културних добара: 1) доношење програма, локалних планова и локалних нормативних аката, у области заштите животне средине, у сагласности са републичким програмима и плановима; 2) обезбеђење потребних средстава, преко свих расположивих фондова, за одрживо коришћење, презентацију и заштиту природних и културних добара; 3) надлежни орган за животну

средину једанпут у две године подноси скупштини општине извештај о стању животне средине, прати поступке процене утицаја, успоставља хијерархијску сарадњу органа и врши надзор; 4) општина Бољевац доноси програм мониторинга животне средине, сагласан програму који доноси Влада, доноси Локални план управљања отпадом, Локални еколошки акциони план и локална еколошка нормативна акта; 5) општина одређује стараоца над природним добром; 6) за очување и унапређење културних добара и градитељског наслеђа, надлежан је Завод за заштиту споменика културе у Нишу; 6) за очување и унапређење природних вредности и дибара, надлежан је Завод за заштиту природе као и законом одређени управљачи природних добара; 8) неопходно је информисање и едукација грађана у локалној заједници кроз различите програме, манифестације, публикације и акције о потреби заштите културне баштине и побољшање инспекцијског надзора над објектима и локалитетима НКД.

У току спровођења Просторног плана потребно је успоставити систем сталних консултација путем јавних расправа (најмање два пута годишње) и онлајн платформе за праћење реализације Просторног плана. Обезбедити родну и генерацијску заступљеност у процесима јавних расправа (најмање 30% жена и младих). Општинска управа је обавезна да објављује годишњи извештај о примедбама грађана и начину њиховог решавања.

III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПЛАНА

Даном ступања на снагу овог Просторног плана општине Бољевац престаје да важи Просторни план општине Бољевац („Скупштински гласник општине Бољевац“, број 15.3/2011).

Општинска управа Бољевац ће пратити примену Просторног плана а препоручује се редовно подношење Скупштини општине Бољевац извештаја о спровођењу Просторног плана. Препоручује се да саставни део тог извештаја буде оцена спровођења Просторног плана, с евентуалним предлогом допуне и измене плана, на основу којих би се могло приступити изменама и допунама Просторног плана.

Планска решења дефинисана овим планом могуће је преиспитати у складу са Законом и пре истека планског периода и у случају потребе кориговати кроз измене и допуне ППО у кординацији са планским документима вишег реда. Просторни план општине Бољевац је урађен у аналогном облику у четири (4) примерка и у четири (4) примерка у дигиталном облику.

Просторни план општине Бољевац ступа на снагу осам дана од објављивања у „Службеном листу општине Бољевац“.

Поред текстуалног дела саставни део овог Просторног плана су: графички део (рефералне карте за подручје општине Бољевац и графички прилози уређајних основа за села) и прилози документације плана и то:

ГРАФИЧКИ ДЕО:

Рефералне карте у размери 1:50.000:

РЕФЕРАЛНА КАРТА 1: **НАМЕНА ПРОСТОРА**

РЕФЕРАЛНА КАРТА 2а: **МРЕЖА НАСЕЉА И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ – САОБРАЋАЈ, МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА -**

РЕФЕРАЛНА КАРТА 2б: **МРЕЖА НАСЕЉА И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ –ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА И ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА -**

РЕФЕРАЛНА КАРТА 2в: **МРЕЖА НАСЕЉА И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ – ХИДРОТЕХНИЧКА И ГАСОВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА -**

РЕФЕРАЛНА КАРТА 3: **ТУРИЗАМ И ЗАШТИТА ПРОСТОРА**

РЕФЕРАЛНА КАРТА 4: **КАРТА СПОРОВОЂЕЊА**

Графички прикази уређајних основа за села (према Пројектном задатку) у размери 1:2500:

1. Валакоње	5. Мали Извор
2. Добрујевац	6. Оснић
3. Јабланица	7. Подгорац Село (КО Подгорац I и II)
4. Криви Вир	8. Савинац

Графички прикази грађевинских подручја осталих сеских насеља у размери 1:2500:

9. Бачевица	14. Луково
10. Боговина	15. Мирowo
11. Бољевац	16. Рујиште
12. Добро Поље	17. Сумраковац
13. Илино	18. Врбовац
	19.

ПРИЛОЗИ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА

- ОДЛУКА О ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ И ОДЛУКА О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
- ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
- ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД ППО БОЉЕВАЦ
- СПИСАК ПРИБАВЉЕНИХ УСЛОВА ИМАОЦА ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА (СВИ УСЛОВИ ПРИЛОЖЕНИ СУ НА ЦД-У)
- ИЗВЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОМ РАНОМ ЈАВНОМ УВИДУ, ИЗВЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ СТРУЧНОЈ КОНТРОЛИ НАЦРТА, ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОЈ ПРЕЗЕНТАЦИЈИ НАЦРТА ППО БОЉЕВАЦ И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ, ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ ЈАВНОМ УВИДУ И РЕШЕЊЕ КОЈИМ СЕ ДАЈЕ САГЛАСНОСТ НА „ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ППО БОЉЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ“, ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОЈ КОНТРОЛИ УСКЛАЂЕНОСТИ ППО БОЉЕВАЦ ОД СТРАНЕ КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ УСКЛАЂЕНОСТИ АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И САГЛАСНОСТИ НА ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТ
- ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
- ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ППО БОЉЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (ПОСЕБНА СВЕСКА)
- РЕГИСТРАЦИЈА И ЛИЦЕНЦА „Б“ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ПРЕДУЗЕЋА ОБРАЂИВАЧА
- ЛИЦЕНЦА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА ДУБРАВКЕ ПАВЛОВИЋ – РУКОВОДИОЦА ИЗРАДЕ ПЛАНА
- РЕШЕЊЕ О ОДРЕЂИВАЊУ ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА И ИЗЈАВА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-102 / 2026-I/3

19.06.2026.године

(„Сл. лист Општине Бољевац“, број 13/2026)

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Зоран Јовић, с.р.

3.

На основу члана 146. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр.72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - други закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25) и члана 40. Статута Општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац“, бр.2/19, 13/22, 23/23 и 6/25), Скупштина Општине Бољевац, на седници одржаној 19.06.2026.године, донела је

О Д Л У К У
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ОДЛУКЕ О МАЊИМ МОНТАЖНИМ ОБЈЕКТИМА
ПРИВРЕМЕНОГ КАРАКТЕРА

Члан 1.

Члан 32. Одлуке о мањим монтажним објектима привременог карактера („Службени лист општине Бољевац“, бр. 22/21, 29/21, 13/22 и 9/2026) мења се гласи:

„Члан 32

Општинско веће Општине Бољевац доноси Одлуку о покретању поступка за доделу локација јавним надметањем за постављање киоска, монтажних гаража и

монтажних барака на основу усвојеног Програма постављања мањих монтажних објеката привременог карактера.

Општинско веће Општине Бољевац, образује Комисију за спровођење поступка давања на коришћење локација, коју чине председник и четири члана.

Комисија има задатак да распише јавни оглас ради јавног надметања за давање на коришћење локација постављање киоска и монтажних барака и спроведе поступак у складу са Одлуком о покретању поступка за доделу локација за постављање киоска и монтажних барака јавним надметањем.

Оглас се објављује на званичној интернет презентацији Општине Бољевац и на огласној табли Општине Бољевац.“

Члан 2.

После члана 32 додају се нови чланови 32а, 32б и 32в који гласе:

„Члан 32а

Оглас садржи:

1. Број локације са описом исте,
2. Делатност која може да се обавља у киоску и монтажној

бараци,

3. Рок и начин подношења пријава за јавно надметање (који не може бити краћи од 8 нити дужи од 15 дана),
4. Почетни износ дневне накнаде за локацију прописан Одлуком о накнадама за коришћење јавних површина,
5. Висину депозита за учешће у поступку јавног надметања,
6. Податке о обавезној садржини пријава,
7. Место и време одржавања јавног надметања,
8. Одредба да учесник огласа који добије локацију, у случају одустанка губи право на повраћај депозита износа,
9. Рок за повраћај депозита износа учесницима који нису остварили право на доделу локације.

Члан 32б

Пријаву за киоске и монтажне баракe могу поднети правна лица и предузетници а пријаву за монтажне гараже могу поднети и физичка лица.

Уредна пријава садржи следеће податке о предузетнику, правном лицу, односно физичком лицу и то:

- за предузетнике: назив радње заједно са именом и презименом предузетника, матични број и ПИБ;
- за правна лица: назив и седиште, матични број и ПИБ;
- за физичко лице -име и презиме, адресу и матични број,
- назнаку за коју локацију се пријава подноси,
- изјаву коју делатност ће обављати у киоску или монтажној барацi,
- изјаву да прихвата почетни износ дневне накнаде,
- изјаву да прихвата све услове из Огласа.

Уз пријаву се доставља следећа документација:

- Решење Агенције за привредне регистре Републике Србије о регистрацији за обављање делатности у привременом објекту (за правна лица и предузетнике),
- потврда о пореском идентификационом броју(за правна лица и предузетнике),
- прочитана лична карта подносиоца пријаве,
- пуномоћје за лице које заступа подносиоца пријаве,
- доказ о уплаћеном депозиту, на жиро рачун бр. 840-730804-13, позив на број: 97 20 026; назив рачуна: депозитни рачун општине Бољевац,
- доказ о уплаћеној административној такси.

Пријава је непотпуна ако не садржи све што је прописано, ако нису приложене све исправе како је то предвиђено овим чланом, односно ако не садржи све податке предвиђене овим јавним огласом, или су подаци дати супротно објављеним условима.

Неблаговремене и непотпуне пријаве неће се разматрати.

Подносиоци пријава су дужни да лично присуствују поступку јавног надметања или да за то овласте лице које је дужно да Комисији преда писмено, потписано и оверено овлашћење подносиоца пријаве.

Уколико подносилац пријаве или лице кога он овласти не присуствује поступку јавног надметања сматраће се да је одустао од пријаве, у ком случају губи право на повраћај уплаћеног депозита.

Подносилац пријаве који пре почетка поступка јавног надметања повуче пријаву за једну или више локација, нема право на повраћај уплаћеног депозита за локацију за коју је одустао.

Учесник јавног надметања који је понудио највиши износ а који одустане пошто председник Комисије објави да је јавно надметање завршено за одређену локацију пре

доношења решења о додели локације на коришћење, као и након доношења решења о додели локације на коришћење а пре закључења уговора о давању локације на коришћење, нема право на повраћај уплаћеног депозита.

Учеснику чија понуда не буде прихваћена уплаћени депозит се враћа по коначности Решења о додели локације на коришћење.

Подносилац пријаве, чија понуда буде прихваћена као најповољнија, губи право на повраћај депозита, ако у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема позива не закључи Уговор о давању локације на коришћење.

Локација ће се дати на коришћење лицу које понуди највиши износ за наведену локацију.

Пријаве за јавно надметање, подnose се комисији у затвореној коверти са назнаком:

„ПРИЈАВА НА ЈАВНИ ОГЛАС ЗА ДОДЕЛУ ЛОКАЦИЈА ЈАВНИМ НАДМЕТАЊЕМ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ КИОСКА, МОНТАЖНИХ ГАРАЖА И МОНТАЖНИХ БАРАКА– НЕ ОТВАРАТИ!”

Члан 32в

О одржаном јавном надметању Комисија води записник. Неблаговремене и непотпуне пријаве се одбацују.

Извештај о спроведеном поступку и записник о раду Комисија доставља Општинском већу Општине Бољевац, које доноси Решење о додели локације.

Решење садржи податке о локацији, кориснику локације, делатности, року трајања коришћења и висини накнаде за коришћење.

Висина накнада за коришћење јавних површина утврђује се у складу са прописаним тарифама на основу Одлуке о накнадама за коришћење јавних површина на територији општине Бољевац.

На основу решења из става 3. овог члана, учесник поступка закључује уговор са председником Општине Бољевац о давању на коришћење јавне површине у јавној својини Општине Бољевац.

Изузетно, за киоске за пружање комуналних услуга које постављају јавна предузећа чији је оснивач Општина Бољевац, Општинско веће Општине Бољевац даје локацију на коришћење без јавног огласа, на основу предлога органа управе Општине Бољевац надлежног за имовинско-правне послове.”

Члан 3.

Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном листу општине Бољевац.

Образложење

Правни основ за доношење одлуке прописан је чланом 146. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр.72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - други закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25) у коме је наведено да постављање и уклањање мањих монтажних објеката привременог карактера на јавним и другим површинама, балон хала спортске намене, надстрешница за склањање људи у јавном превозу, објеката за депоновање и сепарацију речних агрегата и

пловила на водном земљишту, обезбеђује и уређује јединица локалне самоуправе.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број 06-102/2026-I/4

У Бољевцу, 19.06.2026. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
Зоран Јовић, с.р.

4.

На основу члана 41. став 1. тачка 5) Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама ("Службени гласник Републике Србије", бр. 87/2018), Уредбе о саставу, начину и организацији рада штабова за ванредне ситуације ("Службени гласник Републике Србије", бр. 27/2020) и члана 40. Статута Општине Бољевац ("Службени лист Општине Бољевац", бр. 2/2019, 13/2022, 23/2023 и 6/2025), Скупштина Општине Бољевац на седници одржаној 19.06.2026. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИЗМЕНИ РЕШЕЊА О ОБРАЗОВАЊУ ОПШТИНСКОГ ШТАБА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

1. У тачки 5, став 1, подтачка 3. алинеја (2) Решења о образовању Општинског штаба за ванредне ситуације на територији општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац“, бр. 28/2024, 45/2024, 6/2026 и 9/2026), мења се и сада гласи:
„ (2) Милош Длбокић, заменик начелника Општинске управе општине Бољевац,“

2. Решење објавити у „Службеном листу Општине Бољевац“.

Образложење

Правни основ за доношење овог решења садржан је у члану 41. став 1. тачка 5) Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, којим је прописано да се за праћење активности на смањењу ризика од катастрофа и координацију и руковођење у ванредним ситуацијама образују штабови за ванредне ситуације и то за територију општине - општински штаб за ванредне ситуације који образује надлежни орган општине.

Члан 7. став 6. Уредбе о саставу, начину и организацији рада штабова за ванредне ситуације ("Службени гласник Републике Србије", бр. 27/2020), прописује чланове Општинског штаба, кога чине:

1) представници органа општине у чијем делокругу су послови из области: одбране; информисања; инспекције; комуналних делатности; стамбених послова; здравства; пољопривреде, водопривреде, шумарства; рада; социјалне политике; заштите животне средине; образовања; урбанизма; грађевинарства; саобраћаја; геологије, рударства и енергетике и други у складу са проценом општинске управе и организационе јединице Надлежне службе;

2) руководиоци јавних предузећа, привредних друштава, представници Министарства унутрашњих послова, представник Војске Србије, Црвеног крста Србије, удружења грађана, других правних лица и установа и други у складу са предлогом општинске управе и организационе јединице надлежне службе за територију општине.

С обзиром да је начелнику Општинске управе Александри Драгојевић Ђорђевић престао рад на положају начелника решењем бр. 06-99/2026-II/2 од 5.6.2026. године, за члана Општинског штаба за ванредне ситуације именује се заменик начелника Милош Длбокић, представник Општинске управе Општине Бољевац.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-102/2026-I/5

Бољевац, 19.06.2026. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
Зоран Јовић, с.р.

5.

На основу члана 40. Статута Општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац“, бр. 2/2019, 13/2022, 23/2023 и 6/2025), чланова 134. став 1, 140. став 2. и 141. став 4. Пословника Скупштине Општине Бољевац ("Службени лист Општине Бољевац", бр. 5/2019, 13/2022, 45/2024 и 33/2025), Скупштина Општине Бољевац на седници одржаној 19.06.2026. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

о недоношењу Одлуке о допуни Одлуке о Општинском правобранилаштву Општине Бољевац

Члан 1.

Скупштина Општине Бољевац одлучује да се не донесе Одлука о допуни Одлуке о Општинском правобранилаштву Општине Бољевац.

Члан 2.

Закључак објавити у „Службеном листу Општине Бољевац“.

Образложење

Одборник Скупштине Општине Бољевац, Давор Николић доставио је 11. јуна 2026. године предлог за увршћивање у дневни ред Скупштине Општине Бољевац Одлуку о допуни Одлуке о Општинском правобранилаштву Општине Бољевац.

Чланом 134. став 1. Пословника Скупштине Општине Бољевац прописано је да Скупштина одлуке доноси већином гласова присутних одборника, уколико законом или Статутом није утврђено другачије.

Чланом 140. став 2. Пословника Скупштине Општине Бољевац прописано је да Скупштина у вршењу послова из своје надлежности доноси: одлуке, пословник, решења, закључке, препоруке, планове, програме и друге акте у складу са законом, Статутом и Пословником.

Чланом 141. став 4. Пословника Скупштине Општине Бољевац прописано је да се закључком одлучује о

процедуралним питањима, о прихватању одређених предлога, утврђују ставови о томе, шта, како и на који начин треба убудуће поступати у појединачним питањима, односно стварима, иницира доношење одлука, односно другог општег или појединачног акта.

Скупштина Општине Бољевац је на седници одржаној 19.06.2026. године разматрала предлог Одлуке о допуни Одлуке о Општинском правобранилаштву Општине Бољевац и јавним гласањем од 18 присутних одборника, са 4 гласа „за“, 1 гласом „против“ и 13 одборника није гласало, одлучила као у диспозитиву овог закључка.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-102/2026-I/6

Бољевац, 19.06.2026. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
Зоран Јовић, с.р.

6.

На основу члана 17. Закона о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС“, бр. 52/2011 и 78/2021), члана 34. ст. 2. Закона о култури („Службени гласник РС“ бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016-испр., 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07 и 83/2014 – др. закон 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/21- др. закон) и члана 40. став 1. тачка 11) Статута Општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац“, бр. 2/2019, 13/2022, 23/2023 и 6/2025) а по прибављеној сагласноси Матичне библиотеке „Светозар Марковић“ Зајечар бр. 221 од 12.06.2026. године, Скупштина Општине Бољевац на седници одржаној дана 19. 06. 2026. године донела је

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА И ИМЕНОВАЊУ ДИРЕКТОРА ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ „БОЉЕВАЦ“

Члан 1.

Зорица Масловарић из Бољевца, професору српског језика и књижевности, престаје дужност директора Јавне библиотеке „Бољевац“, због истека мандата на који је именована, дана 19.6.2026. године.

Члан 2.

Именује се Зорица Масловарић из Бољевца, професор српског језика и књижевности, за директора Јавне библиотеке „Бољевац“ на период од четири године, почев од 20.6.2026. године.

Члан 3.

Права и обавезе директора биће уређена Уговором о раду закљученим између Управног одбора Јавне библиотеке „Бољевац“, и именованог директора. Директор заснива радни однос на одређено време.

Члан 4.

Ово решење објавити у Службеном листу општине Бољевац.

Образложење

Чланом 17. Закона о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС“, бр. 52/2011 и 78/2021), прописано је да библиотеком руководи директор, да директора библиотеке именује и разрешава оснивач, на предлог управног одбора, а на основу претходно спроведеног јавног конкурса, на четири године, с могућношћу да поново буде именован; да на именовање, односно разрешење директора библиотеке сагласност даје директор библиотеке која обавља матичне функције за ту библиотеку; да се за директора библиотеке именује се лице које има високо образовање и најмање пет година радног искуства у култури и које испуњава друге услове утврђене статутом библиотеке и да спровођење конкурса и именовање директора библиотеке, именовање вршиоца дужности директора, његове надлежности и друго, се врши на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује област културе.

Чланом 34. ст. 2. Закона о култури („Службени гласник РС“ бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016-испр., 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023) прописано је да директора установе именује и разрешава оснивач.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07 и 83/2014 – др. закон 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/21- др. закон) прописано је да Скупштина општине именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом.

Чланом 40. став 1. тачка 11) Статута Општине Бољевац („Службени лист Општине Бољевац“, бр. 2/2019, 13/2022, 23/2023 и 6/2025) прописано је да Скупштина Општине, у складу са законом именује и разрешава управни одбор, надзорни одбор и директора установе, организације и службе чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте у складу са законом.

У складу са чланом 35. Закона о култури, Управни одбор Јавне библиотеке „Бољевац“, расписао је Јавни конкурс за избор кандидата за именовање директора Јавне библиотеке „Бољевац“ који је објављен у дневном листу Данас и публикацији Послови Националне службе за запошљавање дана 27.05.2026. године. У изборном поступку извршен је увид у документацију кандидата и закључено да кандидат Зорица Масловарић испуњава услове конкурса. По окончању конкурса, Управни одбор је, у складу са Законом о култури сачинио Одлуку о формирању листе кандидата за избор директора и доставио Скупштини Општине Бољевац.

У складу са чланом 17. Закона о библиотечко-информационој делатности, на именовање директора прибављена је сагласност директора Матичне библиотеке „Светозар Марковић“ Зајечар бр. 221 од 12.06.2026. године која обавља матичне функције за Јавну библиотеку „Бољевац“.

На основу свега горе наведеног одлучено је као у диспозитиву.

ПОУКА О ПРАВНИМ ЛЕКУ: Против овог решења може се поднети тужба Вишем суду у Зајечару у року од 60 дана од дана пријема овог решења.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-102 / 2026-I/7

Бољевац, 19.06.2026. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
Зоран Јовић, с.р.

На основу члана 32. став 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон, 47/2018 и 11/2021 – др. закон), а у вези члана 2. став 1. тачка 53) Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - исправка, 108/13, 142/14, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/2021, 138/22, 92/2023 и 94/24) и члана 40. Статута Општине Бољевац ("Службени лист Општине Бољевац", број 2/19, 13/22, 23/23 и 6/25), Скупштина Општине Бољевац је на седници одржаној дана 19.06.2026. године, донела

ОДЛУКУ О ЗАВРШНОМ РАЧУНУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ ЗА 2025. ГОДИНУ

ОПШТИ ДЕО

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се укупно остварени приходи и примања (приливи), укупно извршени расходи и издаци (одливи), финансијски резултат и рачун финансирања за 2025. годину, као и стање дуга на дан 31.12.2025. године.

Члан 2.

Укупни приходи и примања са пренетим неутрошеним средствима из ранијих година и укупни расходи и издаци буџета општине Бољевац у 2025. години утврђују се у следећим износима:

I Укупни приходи и примања са неутрошеним средствима	827.960 хиљада динара
II Укупни расходи и издаци	768.868 хиљада динара
III Разлика (I-II)	59.092 хиљада динара

Члан 3.

ПРИХОДИ И ПРИМАЊА

Укупни приходи и примања и пренета неутрошена средства из ранијих година износе 827.960 хиљада динара, а њихово учешће у структури укупног износа прилива и примања у складу са табеларним приказом би изгледало на следећи начин:

КОНТО	О П И С	И З Н О С	у 000 дин.
			% УЧЕШЋА
700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	727,369	87.85%
710000	ПОРЕЗИ	410,420	49.57%
711000	Порез на доходак, допит и капиталне добитке	259,206	31.31%
713000	Порез на имовину	118,765	14.34%
714000	Порез на добра и услуге	14,967	1.81%
716000	Други порези	17,482	2.11%
730000	ДОНАЦИЈЕ, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРИ	294,486	35.57%
732000	Донације и помоћи од међународних организација	5,261	0.64%
733000	Трансфери од других нивоа власти	289,225	34.93%

740000	ДРУГИ ПРИХОДИ	20,736	2.50%
741000	Приходи од имовине	8,398	1.01%
742000	Приходи од продаје добара и услуга	10,150	1.23%
743000	Новчане казне у идузета имовинска корист	186	0.02%
744000	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	110	0.01%
745000	Мешовити и неодређени приходи	1,892	0.23%
770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА	1,726	0.21%
772000	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	1,726	0.21%
800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	2,440	0.29%
810000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА	593	0.07%
811000	Примања од продаје непокретности	593	0.07%
812000	Примања од продаје покретне имовине		0.00%
813000	Примања од продаје осталих основних средстава		0.00%
820000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА	1,008	0.12%
823000	Примања од продаје робе за даљу продају	1,008	0.12%
840000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПРИРОДНЕ ИМОВИНЕ	839	0.10%
841000	Примања од продаје земљишта	839	0.10%
900000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА И ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	30,000	3.62%
910000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА	30,000	3.62%
911000	Примања од домаћих задуживања	30,000	3.62%
300000	КАПИТАЛ, УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА И ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА	68,151	8.23%
311712	Пренета неутрошена средства за посебне намене	12,677	1.53%
321311	Нераспоређени вишак прихода и примања из ранијих година	55,474	6.70%
УКУПНО (КЛАСА 7+8+9+3)		827,960	100.00%

У наставку је дат приказ планираних и остварених прихода и примања и неутрошених средстава у 2025. у складу са Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину, са увидом у друге изворе финансирања.

ПЛАНИРАНИ И ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ 2025. ГОДИНЕ

Економска класификација	О П И С	Буџет			Други приходи			УКУПНО		
		План (01)	Остварење (01)	% остварења	План	Остварење	% остварења	План	Остварење	% остварења
1	2	3	4	5	9	10	11	12	13	14
711111	Порез на зараде	241,123,369	234,461,982	97.24%		0	0.00%	241,123,369	234,461,982	97.24%
711121	Порез на приходе од самосталних делатности који се плаћа према стварно оствареном нето приходу	50,000	47,468	94.94%		0	0.00%	50,000	47,468	94.94%
711122	Порез на приходе од самосталних делатности које се плаћа према паушално одређеном нето приходу	6,000,000	5,659,082	94.32%		0	0.00%	6,000,000	5,659,082	94.32%
711123	Порез на приходе од самосталних делатности које се плаћа самоопорезивањем	15,000,000	6,961,109	46.41%		0	0.00%	15,000,000	6,961,109	46.41%
711143	Порез на приходе од непокретности			0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
711145	Порез на приходе од давања и закуп покретних ствари	700,000	1,002,906	143.27%		0	0.00%	700,000	1,002,906	143.27%
711146	Порез на приходе од пољопривреде и шумарства		39	0.00%		0	0.00%	0	39	0.00%
711147	Порез на земљиште			0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
711181	Самодопринос према зарадама запослених			0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
711191	Порез на друге приходе	15,000,000	10,463,919	69.76%		0	0.00%	15,000,000	10,463,919	69.76%
711193	порез на приходе спортиста и спортских радника	600,000	609,948	101.66%		0	0.00%	600,000	609,948	101.66%
Укупно 711000		278,473,369	259,206,453	93.08%	0	0	0.00%	278,473,369	259,206,453	93.08%
712112	Порез на на фонд зарада осталих запослених	0		0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%

Укупно 712000		0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
713121	Порез на имовину (осим на земљиште, акције и уделе) од физичких лица	52,000,000	46,428,712	89.29%		0	0.00%	52,000,000	46,428,712	89.29%
713122	Порез на имовину (осим на земљиште, акције и уделе) од правних лица	68,000,000	62,618,857	92.09%		0	0.00%	68,000,000	62,618,857	92.09%
713311	Порез на наслеђе и поклон	2,000,000	352,214	17.61%		0	0.00%	2,000,000	352,214	17.61%
713421	Порез на пренос апсолутних права на непокретности	3,000,000	4,391,873	146.40%		0	0.00%	3,000,000	4,391,873	146.40%
713423	Порез на пренос апсолутних права на пловним моторним возилима		9,905	0.00%		0	0.00%	0	9,905	0.00%
713427	Порез на пренос ап.права на употребљена возила	4,000,000	4,962,978	124.07%		0	0.00%	4,000,000	4,962,978	124.07%
Укупно 713000		129,000,000	118,764,539	92.07%	0	0	0.00%	129,000,000	118,764,539	92.07%
714513	Комунална такса за држање моторних друмских и прикључних возила	6,000,000	5,962,730	99.38%		0	0.00%	6,000,000	5,962,730	99.38%
714543	Накнада за промену пољопривредног земљишта	200,000	178,677	89.34%		0	0.00%	200,000	178,677	89.34%
714552	Боравишна такса	5,000,000	4,582,475	91.65%		0	0.00%	5,000,000	4,582,475	91.65%
714553	Боравишна такса по решењу ЈЛС	250,000	290,077	116.03%		0	0.00%	250,000	290,077	116.03%
714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине	4,000,000	3,231,385	80.78%		0	0.00%	4,000,000	3,231,385	80.78%
714565	Накнада за коришћење простора на јавним површинама	1,000,000	560,452	56.05%		0	0.00%	1,000,000	560,452	56.05%
714566	Накнада за коришћење јавне површине за оглашавање		160,413	0.00%		0	0.00%	0	160,413	0.00%
714567	Накнада за коришћење јавне површине по основу заузећа		1,240	0.00%		0	0.00%	0	1,240	0.00%
Укупно 714000		16,450,000	14,967,449	90.99%	0	0	0.00%	16,450,000	14,967,449	90.99%
716111	Комунална такса за истицање фирме на пословном простору	17,000,000	17,481,950	102.83%		0	0.00%	17,000,000	17,481,950	102.83%
Укупно 716000		17,000,000	17,481,950	102.83%	0	0	0.00%	17,000,000	17,481,950	102.83%
732151	Текуће доације од међународних организација	0	0	0.00%	2,060,642	1,643,007	79.73%	2,060,642	1,643,007	79.73%
732251	Капиталне доације од међународних организација	0	0	0.00%	3,618,340	3,618,340	100.00%	3,618,340	3,618,340	100.00%
Укупно 732000		0	0	0.00%	5,678,982	5,261,347	92.65%	5,678,982	5,261,347	92.65%
733151	Текући трансфери од другог нивоа власти у корист нивоа влади	205,775,000	235,774,958	114.58%			0.00%	205,775,000	235,774,958	114.58%
733154	Текући наменски трансфери од Републике у корист нивоа општине			0.00%	13,247,350	23,471,919	177.18%	13,247,350	23,471,919	177.18%
733251	Капитални наменски трансфери од Републике у корист нивоа општина			0.00%	41,326,990	29,977,638	72.54%	41,326,990	29,977,638	72.54%
Укупно 733000		205,775,000	235,774,958	114.58%	54,574,340	53,449,557	97.94%	260,349,340	289,224,515	111.09%
741151	Приходи од камате на средства буџета	5,500,000	5,521,409	100.39%		0	0.00%	5,500,000	5,521,409	100.39%
741511	Накнада за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса	2,000,000	1,085,898	54.29%		0	0.00%	2,000,000	1,085,898	54.29%
741522	Средства остварена од давања у закуп пољопривредног земљишта	200,000	489,934	244.97%		0	0.00%	200,000	489,934	244.97%
741526	Накнада за коришћење шума и шумског земљишта			0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
741531	Комунална такса за коришћење простора на јавним површинама	50,000		0.00%		0	0.00%	50,000	0	0.00%
741534	Накнада за коришћење грађевинског земљишта	20,000	3,496	17.48%		0	0.00%	20,000	3,496	17.48%
741538	Допринос за уређивање грађевинског земљишта	300,000	310,271	103.42%		0	0.00%	300,000	310,271	103.42%
741569	Сливна водна канализација од правних лица			0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
741596	Накнада за коришћење дрвета	2,000,000	986,596	49.33%		0	0.00%	2,000,000	986,596	49.33%
Укупно 741000		10,070,000	8,397,603	83.39%	0	0	0.00%	10,070,000	8,397,603	83.39%
742151	Приходи од продаје добара и услуга	0	0	0.00%	50,000	7,100	14.20%	50,000	7,100	14.20%
742152	Приходи од давања у закуп, односно на коришћење непокретности у државној својини које користе општине	4,000,000	2,411,927	60.30%			0.00%	4,000,000	2,411,927	60.30%
742153	Приходи од закупнине за грађевинско земљиште у корист нивоа општина	150,000	10,915	7.28%			0.00%	150,000	10,915	7.28%
742154	Накнада по основу конверзије права коришћења у право совјине	60,000		0.00%			0.00%	60,000	0	0.00%
742156	Приходи остварени по основу пружања услуге боравка деце у предшколским установама у корист нивоа општина	5,500,000	4,155,492	75.55%			0.00%	5,500,000	4,155,492	75.55%
742251	Општинске административне таксе	200,000	191,370	95.69%			0.00%	200,000	191,370	95.69%
742253	Накнада за уређење грађевинског земљишта	50,000		0.00%			0.00%	50,000	0	0.00%

742255	Такса за озакоњење објекта у корист нивоа општина	400,000	283,500	70.88%			0.00%	400,000	283,500	70.88%
742351	Приходи општинских органа управе	10,000		0.00%			0.00%	10,000	0	0.00%
742352	Приходи које својом деланомћу остваре установе културе на нивоу општина	0		0.00%	1,010,000	883,274	87.45%	1,010,000	883,274	87.45%
742353	Приходи који својом природом остваре индиректни корисници	0		0.00%	2,395,000	2,245,221	93.75%	2,395,000	2,245,221	93.75%
Укупно 742000		10,370,000	7,053,204	68.02%	3,455,000	3,135,595	90.76%	13,825,000	10,188,799	73.70%
743324	Приходи од новчаних казни за саобраћајне прекршаје	0		0.00%		0	0.00%	0	0	0.00%
743351	Приходи од новчаних казни изречених у прекршајном поступку за прекршаје прописане актом скупштине општине	50,000	0	0.00%		0	0.00%	50,000	0	0.00%
743924	Приходи од увећања целокупног пореског дуга који је предмет принудне наплате за 5% на дан почетка	250,000	186,354	74.54%		0	0.00%	250,000	186,354	74.54%
Укупно 743000		300,000	186,354	62.12%	0	0	0.00%	300,000	186,354	62.12%
744151	Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица у корист нивоа општина	0	0	0.00%	110,000	110,000	100.00%	110,000	110,000	100.00%
Укупно 744000		0	0	0.00%	110,000	110,000	100.00%	110,000	110,000	100.00%
745151	Остали приходи у корист нивоа општина	900,000	105,699	11.74%		0	0.00%	900,000	105,699	11.74%
745152	Закупнина за стан у државној својини у корист нивоа општина	2,000,000	1,785,769	89.29%		0	0.00%	2,000,000	1,785,769	89.29%
745153	Део добити јавног предузећа према одлуци управног одбора јавног предузећа у корист нивоа општина	1,000	902	90.15%		0	0.00%	1,000	902	90.15%
Укупно 745000		2,901,000	1,892,369	65.23%	0	0	0.00%	2,901,000	1,892,369	65.23%
772111	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
772114	Меморандумске ставке за рефундацију расхода буџета општине из претходне године	2,100,000	1,725,898	82.19%	0	0	0.00%	2,100,000	1,725,898	82.19%
Укупно 770000		2,100,000	1,725,898	82.19%	0	0	0.00%	2,100,000	1,725,898	82.19%
700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	672,439,369	665,450,778	98.96%	63,818,322	61,956,499	97.08%	736,257,691	727,407,277	98.80%
811151	Приходи од продаје непокретности у корист нивоа општина	5,000		0.00%	13,207,000	0	0.00%	13,212,000	0	0.00%
811152	Приходи од продаје непокретности у корист нивоа општина		552,000	0.00%		0	0.00%	0	552,000	0.00%
811153	Примања од отплате станова у корист нивоа општина	50,000	41,221	82.44%		0	0.00%	50,000	41,221	82.44%
Укупно 811000		55,000	593,221	1078.58%	13,207,000	0	0.00%	13,262,000	593,221	4.47%
812151	Примања од продаје покретних ствари у корист нивоа општина		0	0.00%	10,000	0	0.00%	10,000	0	0.00%
Укупно 812000		0	0	0.00%	10,000	0	0.00%	10,000	0	0.00%
813151	Примања од продаје осталих основних средстава у корист нивоа општина		0	0.00%	20,000	0	0.00%	20,000	0	0.00%
Укупно 813000		0	0	0.00%	20,000	0	0.00%	20,000	0	0.00%
823151	Примања од продаје робе за даљу продају у корист нивоа општина	0		0.00%	1,200,000	1,007,722	83.98%	1,200,000	1,007,722	83.98%
Укупно 823000		0	0	0.00%	1,200,000	1,007,722	83.98%	1,200,000	1,007,722	83.98%
841121	Примања од продаје земљишта у корист нивоа Републике	1,000,000	839,130	83.91%		0	0.00%	1,000,000	839,130	83.91%
841151	Примања од продаје земљишта у корист нивоа општина			0.00%	7,000,000	0	0.00%	7,000,000	0	0.00%
Укупно 841000		1,000,000	839,130	83.91%	7,000,000	0	0.00%	8,000,000	839,130	10.49%
800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	1,055,000	1,432,351	135.77%	21,437,000	1,007,722	4.70%	22,492,000	2,440,073	10.85%
911451	Примања од задуживања код пословних банака у земљи у корист нивоа општина			0.00%	30,000,000	30,000,000	100.00%	30,000,000	30,000,000	100.00%
900000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА И ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	0	0	0.00%	30,000,000	30,000,000	100.00%	30,000,000	30,000,000	100.00%
321311	Нераспоређени вишак примања из ранијих година		0	0.00%	15,097,026	15,097,026	100.00%	15,097,026	15,097,026	100.00%
311712	Пренета неутрошена средства за посебне намене		0	0.00%	53,009,179	53,009,179	100.00%	53,009,179	53,009,179	100.00%
300000	УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	0	0	0.00%	68,106,205	68,106,205	100.00%	68,106,205	68,106,205	100.00%
	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА И ПРЕНЕТА НЕУТРОШЕНА СРЕДСТВА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	673,494,369	666,883,129	99.02%	183,361,527	161,070,426	87.84%	856,855,896	827,953,555	96.63%

Члан 4. РАСХОДИ И ИЗДАЦИ

Укупни расходи и издаци износе 768.868 хиљада динара. Њихова структура према економској класификацији на нивоу групе конта, имајући у виду све изворе финансирања представљена је следећом табелом:

Екон. клас.	ВРСТЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА	Средства из буџета (план)	Средства из буџета (остварење)	% остварења	%учешћа	Средства из осталих извора (план)	Средства из осталих извора (остварење)	% остварења	% учешћа	Укупна јавна средства (план)	Укупна јавна средства (остварење)	% остварења	% учешћа
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
400	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	621,818,610	594,235,311	95.56%	77.29%	45,223,590	19,559,743	43.25%	2.54%	667,042,200	613,795,054	92.02%	79.83%
410	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	167,144,239	165,074,952	98.76%	21.47%	4,586,000	3,970,929	86.59%	0.52%	171,730,239	169,045,881	98.44%	21.99%
411	Плате и додаци запослених	136,419,000	135,830,843	99.57%	17.67%	3,940,000	3,448,484	87.52%	0.45%	140,359,000	139,279,327	99.23%	18.11%
412	Социјални доприноси на терет послодавца	20,886,300	20,589,601	98.58%	2.68%	596,000	522,445	87.66%	0.07%	21,482,300	21,112,046	98.28%	2.75%
413	Накнаде у натури (превоз)	21,000	11,424	54.40%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	21,000	11,424	54.40%	0.00%
414	Социјална давања запосленима	3,458,939	2,853,405	82.49%	0.37%	0	0	0.00%	0.00%	3,458,939	2,853,405	82.49%	0.37%
415	Накнаде за запослене	2,291,000	1,844,824	80.52%	0.24%	50,000	0	0.00%	0.00%	2,341,000	1,844,824	78.80%	0.24%
416	Награде, бонуси и остали посебни расходи	4,068,000	3,944,855	96.97%	0.51%	0	0	0.00%	0.00%	4,068,000	3,944,855	96.97%	0.51%
420	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА	238,669,371	225,272,783	94.39%	29.30%	23,793,798	14,262,423	59.94%	1.85%	262,463,169	239,535,206	91.26%	31.15%
421	Стални трошкови	45,951,500	44,692,818	97.26%	5.81%	2,918,650	136,993	4.69%	0.02%	48,870,150	44,829,811	91.73%	5.83%
422	Трошкови путовања	2,327,000	1,970,654	84.69%	0.26%	50,000	40,050	80.10%	0.01%	2,377,000	2,010,704	84.59%	0.26%
423	Услуге по уговору	71,882,510	66,764,649	92.88%	8.68%	6,659,056	2,834,504	42.57%	0.37%	78,541,566	69,599,153	88.61%	9.05%
424	Специјализоване услуге	40,599,861	38,506,814	94.84%	5.01%	7,500,028	5,439,236	72.52%	0.71%	48,099,889	43,946,050	91.36%	5.72%
425	Текуће поправке и одржавање (услуге и мат)	52,613,000	51,412,156	97.72%	6.69%	4,470,032	4,352,307	97.37%	0.57%	57,083,032	55,764,463	97.69%	7.25%
426	Материјал	25,295,500	21,925,692	86.68%	2.85%	2,196,032	1,459,333	66.45%	0.19%	27,491,532	23,385,025	85.06%	3.04%
440	ОТПЛАТА КАМАТА	858,000	808,853	94.27%	0.11%	0	0	0.00%	0.00%	858,000	808,853	94.27%	0.11%
441	Отплата домаћих камата;	658,000	639,947	97.26%	0.08%	0	0	0.00%	0.00%	658,000	639,947	97.26%	0.08%
444	Пратећи трошкови задуживања	200,000	168,906	84.45%	0.02%	0	0	0.00%	0.00%	200,000	168,906	84.45%	0.02%
450	СУБВЕНЦИЈЕ	26,800,000	26,447,512	98.68%	3.44%	0	0	0.00%	0.00%	26,800,000	26,447,512	98.68%	3.44%
451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	24,800,000	24,510,488	98.83%	3.19%	0	0	0.00%	0.00%	24,800,000	24,510,488	98.83%	3.19%
454	Субвенције приватним предузећима	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%	0	0	0.00%	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%
460	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	84,932,000	77,104,754	90.78%	10.03%	3,171,041	0	0.00%	0.00%	88,103,041	77,104,754	87.52%	10.03%
463	Трансфери осталим нивоима власти	77,432,000	69,625,754	89.92%	9.06%	0	0	0.00%	0.00%	77,432,000	69,625,754	89.92%	9.06%
464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	7,500,000	7,479,000	99.72%	0.97%	0	0	0.00%	0.00%	7,500,000	7,479,000	99.72%	0.97%
465	Остале донације, дотације и трансфери	0	0	0.00%	0.00%	3,171,041	0	0.00%	0.00%	3,171,041	0	0.00%	0.00%
470	СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ	63,244,000	61,473,198	97.20%	8.00%	13,672,751	1,326,391	9.70%	0.17%	76,916,751	62,799,589	81.65%	8.17%
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	63,244,000	61,473,198	97.20%	8.00%	13,672,751	1,326,391	9.70%	0.17%	76,916,751	62,799,589	81.65%	8.17%
480	ОСТАЛИ РАСХОДИ	39,171,000	38,053,259	97.15%	4.95%	0	0	0.00%	0.00%	39,171,000	38,053,259	97.15%	4.95%
481	Дотације невладиним организацијама;	24,940,000	24,935,222	100.10%	3.24%	0	0	0.00%	0.00%	24,940,000	24,935,222	98.10%	3.24%
482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали;	691,000	295,336	42.74%	0.04%	0	0	0.00%	0.00%	691,000	295,336	42.74%	0.04%
483	Новчане казне и пенали по решењу судова;	9,350,000	9,206,557	98.47%	1.20%	0	0	0.00%	0.00%	9,350,000	9,206,557	98.47%	1.20%
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока;	1,000,000	443,644	44.36%	0.06%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	443,644	44.36%	0.06%
485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3,220,000	3,172,500	98.52%	0.41%	0	0	0.00%	0.00%	3,220,000	3,172,500	98.52%	0.41%
490	АДМИНИСТРАТИВНИ ТРАНСФЕРИ БУЏЕТА	1,000,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	0	0.00%	0.00%
499	Средства резерве	1,000,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	0	0.00%	0.00%
500	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	48,175,759	42,178,919	87.55%	5.49%	134,637,937	109,493,119	81.32%	14.24%	182,813,696	151,672,038	82.97%	19.73%
510	ОСНОВНА СРЕДСТВА	46,305,759	42,174,169	91.08%	5.49%	133,717,937	108,625,081	81.23%	14.13%	180,023,696	150,799,250	83.77%	19.61%
511	Зграде и грађевински објекти;	30,522,759	26,112,025	85.55%	3.40%	131,730,201	107,130,497	81.33%	13.93%	162,252,960	133,242,522	82.12%	17.33%
512	Машине и опрема;	11,643,000	12,796,870	109.91%	1.66%	1,273,416	782,439	61.44%	0.10%	12,916,416	13,579,309	105.13%	1.77%
513	Остале некретнине и опрема;	380,000	142,670	37.54%	0.02%	0	0	0.00%	0.00%	380,000	142,670	37.54%	0.02%

515	Нематеријална имовина	3,760,000	3,122,604	83.05%	0.41%	714,320	712,145	99.70%	0.09%	4,474,320	3,834,749	85.71%	0.50%
520	ЗАЛИХЕ	70,000	4,750	6.79%	0.00%	920,000	868,038	94.35%	0.11%	990,000	872,788	88.16%	0.11%
523	Залихе робе за даљу продају	70,000	4,750	6.79%	0.00%	920,000	868,038	94.35%	0.11%	990,000	872,788	88.16%	0.11%
540	ПРИРОДНА ИМОВИНА	1,800,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,800,000	0	0.00%	0.00%
541	Земљиште	1,800,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,800,000	0	0.00%	0.00%
600	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВКУ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
610	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
611	Отплата главнице домаћим кредиторима	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
620	НАБАВКА ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
621	Набавка домаће финансијске имовине	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
УКУПНИ ЈАВНИ РАСХОДИ		673,494,369	639,815,229	95.00%	83.22%	183,361,527	129,052,862	70.38%	16.78%	856,855,896	768,868,091	89.73%	100.00%

Екон. клас.	ВРСТЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА	Укупна јавна средства (план)	Укупна јавна средства (остварење)	% остварења	% учешћа
1	2	11	12	13	14
410	410 РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	171,730,239	169,045,881	99.38%	19.88%
420	420 КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА	262,463,169	239,535,206	86.08%	30.19%
440	440 ОТПЛАТА КАМАТА	858,000	808,853	80.92%	0.29%
450	450 СУБВЕНЦИЈЕ	26,800,000	26,447,512	82.49%	3.07%
460	460 ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	88,103,041	77,104,754	90.56%	12.50%
470	470 ПОМОЋ	76,916,751	62,799,589	95.14%	6.74%
480	480 ОСТАЛИ РАСХОДИ	39,171,000	38,053,259	94.77%	4.24%
490	490 АДМИНИСТРАТИВНИ ТРАНСФЕРИ БУЏЕТА	1,000,000	0	0.00%	0.00%
510	510 ОСНОВНА СРЕДСТВА	180,023,696	150,799,250	58.33%	18.43%
520	520 ЗАЛИХЕ	990,000	872,788	99.90%	0.04%
540	540 ПРИРОДНА ИМОВИНА	1,800,000	0	63.35%	0.15%
610	610 ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	7,000,000	3,400,999	99.70%	4.47%
620	620 НАБАВКА ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	0	0	0.00%	0.00%
УКУПНИ ЈАВНИ РАСХОДИ		856,855,896	768,868,091	82.73%	100.00%

Члан 5.

Преглед капиталних издатака и примањима у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2025. године утврђени су укупна примања у износу од 32.440 хиљада динара и укупни издаци у износу од 155.073 хиљада динара тако да је утврђен мањак примања у износу од 122.633 хиљада динара.

ПРИМАЊА:

у 000 дин.

КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
810000	Примања од продаје основних средстава	593	0.08%
820000	Примања од продаје основних средстава	1,008	0.13%
840000	Примања од продаје природне имовине	839	0.11%
910000	Примања од домаћих задужевања	30,000	3.95%
У К У П Н О		32,440	4.27%

ИЗДАЦИ:

у 000 дин.

КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
510000	Основна средства	150,799	19.61%
520000	Одливи за залихе	873	0.11%
540000	Природна имовина		0.00%
610000	Отплата главнице	3,401	0.44%
620000	Набавка финансијске имовине		0.00%
УКУПНО		155,073	20.17%

Члан 6.

Рачун прихода и примања од продаје нефинансијске имовине и расхода и издатака за набавку финансијске имовине на дан 31.12.2025. године:

О П И С	Економска класификација	Буџетска средства	Додатна средства	Укупна средства (3 + 4)
1	2	3	4	5
I УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА (1+2+3)	7+8+9	666,883	92,926	759,809
1. Текући приходи	7	665,451	61,918	727,369
2. Приходи од продаје нефинансијске имовине	8	1,432	1,008	2,440
3. Примања од задуживања и продаје финансијске имовине	9		30,000	30,000
од тога 3.1.Примања од продаје финансијске имовине	92			
II УКУПНИ ИЗДАЦИ (4+5+6)	4+5+6	639,815	129,053	768,868
4. Текући расходи	4	594,235	19,560	613,795
5. Издаци за нефинансијску имовину	5	42,179	109,493	151,672
6. Издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине	6	3,401		3,401
од тога 6.1. Набавка финансијске имовине	62			
III УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА минус УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	(7+8+9)-(4+5+6)	27,068	-36,127	-9,059
IV БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (1+2)-(4+5)	(7+8)-(4+5)	30,469	-66,127	-35,658
V УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (IV+(92-62))	(7+8)-(4+5)+(92-62)	30,469	-66,127	-35,658

Буџетски дефицит, као разлика између укупног износа текућих прихода и примања остварених по основу продаје нефинансијске имовине и текућих расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине, утврђен је у износу од 35.658 хиљада динара.

Члан 7.

Рачун финансирања на дан 31.12.205. године:

Ред. бр.	Назив	План 2025.	Остварење I-IX 2025.	Извршење %
1	2	3	4	5 (4/3*100)
I	Примања од задуживања (категија 91)	30,000,000	30,000,000	0.00%
II	Примања од продаје финансијске имовине (конта 9211, 9221, 9219, 9277, 9228)	0	0	0.00%
III	Неутрошена средства из претходних година	68,151,005	68,151,005	100.00%
IV	Укупно (I +III)	98,151,005	98,151,005	100.00%
V	Издаци за отплату главнице дуга (део категорије 61)	3,500,000	3,400,999	97.17%
VI	Издаци за набавку финансијске имовине која није у циљу спровођења јавних политика (део 62)	0	0	0.00%
VII	Укупно (V +VI)	3,500,000	3,400,999	97.17%
VIII	Нето финансирање (IV - VII)	94,651,005	94,750,006	100.10%

Члан 8.

У извештају о новчаним токовима у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2025. године (Образац НТ), утврђени су укупни новчани приливи у износу од 759.809 хиљ. динара, укупни новчани одливи у износу од 768.868 хиљ. динара

Салдо готовине на дан 01. јануар 2025. године износио је 68.151 хиљада динара а на крају године 60.058 хиљада динара.

ПРИЛИВ:

у 000 дин.

КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
710000	Порези	410,420	54.02%
730000	Донације и трансфери	294,486	38.76%
740000	Други приходи	20,736	2.73%
770000	Меморандумске ставке за рефундацију расхода	1,726	0.23%
810000	Примања од продаје основних средстава	593	0.08%
820000	Примања од продаје основних средстава	1,008	0.13%
840000	Приливи од продаје залиха	839	0.11%
910000	Примања од домаћих задуживања	30,000	3.95%
У К У П Н О		759,809	100.00%

ОДЛИВ:

у 000 дин.

КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
410000	Расходи за запослене	169,046	21.99%
420000	Коришћење роба и услуга	239,535	31.15%

440000	Отплате камата	809	0.11%
450000	Субвенције	26,448	3.44%
460000	Донације и трансфери	77,105	10.03%
470000	Права из социјалног осигурања	62,800	8.17%
480000	Остали расходи	38,053	4.95%
510000	Основна средства	150,799	19.61%
520000	Одливи за залихе	873	0.11%
540000	Природна имовина		0.00%
610000	Отплата главнице	3,401	0.44%
620000	Набавка финансијске имовине		0.00%
УКУПНО		768,868	100.00%

Члан 9.

У Извештају о извршењу буџета у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2025. године (Образац ИБ), утврђена је укупна разлика у износу од 35.658 хиљада динара између укупних прихода и примања у износу од 729.809 хиљада динара и укупних расхода и издатака у износу од 765.467 хиљада динара по нивоима финансирања:

у 000 дин.

НИВОИ ФИНАНСИРАЊА	Приходи и примања	Структура	Расходи и издаци	Структура	Разлика
Република	53,450	7.32%	89,938	11.75%	-36,488
Општина	666,881	91.38%	636,416	83.14%	30,465
Организације обавезног социјалног осигурања	0	0.00%	0	0.00%	0
Донације	5,371	0.74%	2,536	0.33%	2,835
Остали извори	4,107	0.56%	36,577	4.78%	-32,470
УКУПНО	729,809	100.00%	765,467	100.00%	-35,658

Члан 10.

У Билансу стања на дан 31. децембра 2025. године (Образац БС) утврђена је укупна актива у износу од 3.193.874 хиљада динара и укупна пасива у износу од 3.193.874 хиљада динара.

АКТИВУ ЧИНЕ :

у 000 дин.

КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
010000	Нефинансијска имовина у сталним средствима	2,944,080	92.18%
020000	Нефинансијска имовина у залихама	666	0.02%

110000	Дугорочна финансијска имовина	30,944	0.97%
120000	Новчана средства, потраживања и пласмани	190,264	5.96%
130000	Активна временска разграничења	27,920	0.87%
УКУПНО		3,193,874	100.00%

ПАСИВУ ЧИНЕ :

у 000 дин.			
КОНТО	О П И С	И З Н О С	Структура
210000	Дугорочне обавезе	36,527	1.14%
230000	Обавезе по основу расхода за запослене	7,983	0.25%
240000	Обавезе по основу осталих расхода	2,281	0.07%
250000	Обавезе из пословања	11,119	0.35%
290000	Пасивна временска разграничења	130,207	4.08%
310000	Извори капитала	2,945,690	92.23%
320000	Финансијски резултат	60,067	1.88%
УКУПНО		3,193,874	100.00%

Члан 11.

У Билансу прихода и расхода у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2025. године (Образац ПР), утврђени су следећи износи, и то:

у 000 дин.		
1	Укупно остварени текући приходи и примања по основу продаје нефинансијске имовине ОП 2001	729.809
2	Укупно извршени текући расоди и издацу за набавку нефинансијске имовине ОП 2131	765.467
3	Вишак прихода и примања – буџетски дефицит (ред.бр.2-ред.бр.1) ОП 2346	35.658

4	Кориговани вишак прихода и примања - буџетски суфицит	
	а) увећан за укључивање:	
	-дела нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година који је коришћен за покриће расхода и издатака текуће године (ОП 2349);	69.126
	- износ расхода и издатака за нефинансијску имовину, финансираних из кредита (ОП 2352)	30.000
	б) умањен за укључивање издатака:	
	- утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за отплату обавеза по кредитима (ОП2355);	3.401
	- утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за набавку финансијске имовине (ОП2356)	
	Кориговани вишак прихода - буџетски суфицит	60.058

Члан 12.

Остварени вишак прихода и примања – суфицит (консолидовани) у износу од 60.058 хиљада динара преноси се у наредну годину и састоји се из:

- 1) Дела вишка прихода и примања – суфицита који је наменски опредељен за:
 - Изградња дела канализационе мреже у насељу Ртањ у износу од 2.431 хиљада динара
 - Изградња водовода у селу Савинац, Подгорац Тимок, Сумраковац у износу од 269 хиљада динара из наменских средстава као и средства из кредита за поменути водовод и водовод у селу Подгорац у износу од 7.430 хиљада динара
 - Куповина грађевинског материјала за избегла и програна лица у износу од 774 хиљада динара
 - Изградња објекта код стадиона - Омладински клуб у износу од 11.349 хиљада динара
 - Пренета средства од стране међународних организација за пројекте „Унапређење услуге помоћ у кући“ 636 хиљада динара и „Од стварности ка дигиталности музеја“ у износу од 2.169 хиљада динара
 - Пренета средства од родитељског динара у износу од 24 хиљада динара
- 2) Нераспоређеног вишка прихода и неутрошених средстава од стране индиректних корисника у износу од 34.976 хиљада динара.

Члан 13.

Утврђује се стање дуга исказано према параметрима важећим на дан 31.12.2025. године у износу од 36.526.602 динара, и то:

- 1- по основу отплате дугорочног кредита у износу од 30.000.000,00 динара код банке Поштанска штедионица
- 2- по основу отплате лизинга преко лизинг куће Липакс у износу од 6.526.601,98 динара.

ПОСЕБАН ДЕО

Члан 14.

Преглед планираних и извршених расхода и издатака у складу са организационом структуром и расподелом средстава директним и индиректним корисницима у 2025. години представљен је на следећи начин:

РАЗДЕО ГЛАВА	КОРИСНИК	БУЏЕТ 2025. ГОДИНЕ		% ИЗВРШЕЊА	СОПСТВЕНИ И ДРУГИ ИЗВОРИ 2025. ГОД.		% ИЗВРШЕЊА	УКУПНА СРЕДСТВА 2025. ГОД.		% ИЗВРШЕЊА
		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ	
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скупштина општине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	96.87%
2	Председник општине	7,544,000	7,301,446	96.78%	200,000	0	0.00%	7,744,000	7,301,446	94.29%
3	Општинско веће	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0.00%	4,222,000	4,169,929	98.77%
4	Општинска управа	500,838,859	473,930,290	94.63%	166,262,871	118,086,617	71.02%	667,101,730	592,016,907	88.74%
4.01	Предшколско васпитање	61,463,000	59,917,708	97.49%	8,895,600	7,916,340	88.99%	70,358,600	67,834,048	96.41%
4.02	Развој културе	41,545,510	40,594,281	97.71%	1,090,000	860,741	78.97%	42,635,510	41,455,022	97.23%
4.03	Развој туризма	18,615,000	16,946,386	91.04%	2,205,000	1,474,829	66.89%	20,820,000	18,421,215	88.48%
4.04	Установа за спорт	9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	85.76%	10,305,000	9,487,039	92.06%
4.05	Месне заједнице	11,032,000	9,162,605	83.05%	30,000	0	0.00%	11,062,000	9,162,605	82.83%
5	Општинско правобранилаштво	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0.00%	8,032,000	7,407,613	92.23%
	УКУПНИ РАСХОДИ	673,494,369	639,815,229	95.00%	183,361,527	129,052,865	70.38%	856,855,896	768,868,094	89.73%

Комплетан преглед планираних и извршених текућих расхода и издатака према организационој, програмској, функционалној и економској класификацији, и по изворима финансирања, приказани су у приложеној табели расхода.

Раздео	Глава	Програм	Функција	Програмска активност/ Пројекат	Економска класификација	ОПИС	Средства из буџета (план)	Средства из буџета (остварење)	Процент остварења	Средства из сопствених извора (План)	Средства из сопствених извора (остварење)	Процент остварења	Средства из осталих извора (план)	Средства из осталих извора (остварење)	Процент остварења	Укупна средства	Укупна средства (остварење)	Процент остварења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	1					СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	97%
						Извори финансирања за раздео 1 и главу 1.01											0	0%
					01	Приходи из буџета	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	97%
	2101	2101				ПРОГРАМ 16: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0%	10,487,000	10,158,511	97%
						Извршни и законодавни органи	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0%	10,487,000	10,158,511	97%
					0001	Функционисање Скупштине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0%	10,487,000	10,158,511	97%
					411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	5,900,000	5,855,767	99.25%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	5,900,000	5,855,767	99%
					412	социјални доприноси на терет послодавца	900,000	887,149	98.57%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	900,000	887,149	99%
					413	накнаде у натури			0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
					414	социјална давања запосленима	10,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	0	0%
					415	накнаде трошкова за запослене	500,000	408,117	81.62%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	500,000	408,117	82%
					416	награде запосленима и остали посебни расходи	42,000	42,000	100.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	42,000	42,000	100%
					421	сталин трошкови	60,000	12,377	20.63%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	60,000	12,377	21%
					422	трошкови путовања	10,000	3,000	30.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	3,000	30%
					423	услуге по уговору	2,640,000	2,552,691	96.69%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	2,640,000	2,552,691	97%
					426	материјал	25,000	417	1.67%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	25,000	417	2%
					465	остале дотације и трансфери	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
					481	дотације невладиним организацијама	400,000	396,993	99.25%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	400,000	396,993	99%

2	2		ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ	7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0%	200,000	0	0	7,544,000	7,301,446	97%
			Извори финансирања за раздео 2 и главу 2.01												
		01	Приходи из буџета	7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0.00%			0.00%		0	0%
		09	Примања од продаје нефинансијске имовине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	200,000	0	0.00%	7,544,000	7,301,446	97%
													200,000	0	0%
2101	2101		ПРОГРАМ 16: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0%	200,000	0	0.00%	7,744,000	7,301,446	94%
	111		Извршни и законодавни органи	7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0%	200,000	0	0	7,744,000	7,301,446	94%
	0002		Функционисање извршних органа	7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0%	200,000	0	0	7,744,000	7,301,446	94%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	4,720,000	4,691,986	99.41%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	4,720,000	4,691,986	99%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	717,000	710,836	99.14%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	717,000	710,836	99%
		413	накнаде у натури			0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
		414	социјална давања запосленима	30,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	30,000	0	0%
		415	накнаде трошкова за запослене	60,000	43,600	72.67%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	60,000	43,600	73%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	20,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	20,000	0	0%
		421	стални трошкови	122,000	91,384	74.90%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	122,000	91,384	75%
		422	трошкови путовања	30,000	10,500	35.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	30,000	10,500	35%
		423	услуге по уговору	1,835,000	1,752,640	95.51%	0	0	0.00%	200,000	0	0.00%	2,035,000	1,752,640	86%
		426	материјал	10,000	500	5.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	500	5%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
						0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
3	3		ОПШТИНСКО ВЕЋЕ	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0%	0	0	0	4,222,000	4,169,929	99%
			Извори финансирања за раздео 3 и главу 3.01												
		01	Приходи из буџета	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0.00%			0.00%		0	0%
									0.00%	0	0	0.00%	4,222,000	4,169,929	99%
2101	2101		ПРОГРАМ 16: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0%	0	0	0	4,222,000	4,169,929	99%
	111		Извршни и законодавни органи	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0%	0	0	0	4,222,000	4,169,929	99%
	0002		Функционисање извршних органа	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0%	0	0	0	4,222,000	4,169,929	99%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	1,350,000	1,340,266	99.28%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	1,350,000	1,340,266	99%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	205,000	203,050	99.05%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	205,000	203,050	99%
		414	социјална давања запосленима	10,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	0	0%
		415	накнаде трошкова за запослене	100,000	86,459	86.46%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	100,000	86,459	86%
		421	стални трошкови	2,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	2,000	0	0%
		422	трошкови путовања	5,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	5,000	0	0%
		423	услуге по уговору	2,550,000	2,540,154	99.61%			0%			0.00%	2,550,000	2,540,154	100%
4	4		ОПШТИНСКА УПРАВА	643,209,369	609,532,354	94.76%	2,855,000	1,826,108	64%	176,218,471	127,018,374	1	822,282,840	738,376,836	90%
			Извори финансирања за раздео 4						0%			0.00%		0	0%
		01	Приходи из буџета	643,209,369	609,532,354	94.76%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	643,209,369	609,532,354	95%
		04	Сопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	2,855,000	1,826,108	63.96%	0	0	0.00%	2,855,000	1,826,108	64%
		06	Донације од међународних организација	0	0	0.00%	0	0	0.00%	5,678,982	2,455,974	43.25%	5,678,982	2,455,974	43%
		07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0	0	0.00%	54,574,340	41,056,164	75.23%	54,574,340	41,056,164	75%
		08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0	0	0.00%	110,000	80,000	72.73%	110,000	80,000	73%
		09	Примања од продаје нефинансијске имовине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	21,237,000	935,417	4.40%	21,237,000	935,417	4%
		10	Примања од домаћих задуживања	0	0	0.00%	0	0	0.00%	25,911,944	22,569,396	87.10%	25,911,944	22,569,396	87%
		13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0.00%	15,097,026	10,675,173	70.71%	15,097,026	10,675,173	71%
		15	Неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0.00%			0.00%	0	0	0%
		16	Родитељски динар за ваннаставне активности	0	0	0.00%	0	0	0.00%	600,000	570,930	95.16%	600,000	570,930	95%
		17	Неутрошена средства трансфера од других нивоа власти	0	0	0.00%	0	0	0.00%	53,009,179	48,675,320	91.82%	53,009,179	48,675,320	92%
									0%			0.00%		0	0%
4			ОПШТИНСКА УПРАВА	500,838,859	473,930,290	99.99%	0	0	0%	166,262,871	118,086,617	1	667,101,730	592,016,907	89%
			Извори финансирања за главу 4.01						0%			0.00%		0	0%
		01	Приходи из буџета	500,838,859	473,930,290	94.63%	0		0.00%	0		0.00%	500,838,859	473,930,290	95%
		06	Донације од међународних организација	0	0	0.00%			0.00%	5,678,982	2,455,974	43.25%	5,678,982	2,455,974	43%
		07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0		0.00%	48,388,340	35,786,562	73.96%	48,388,340	35,786,562	74%
		09	Примања од продаје нефинансијске имовине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	20,287,000	0	0.00%	20,287,000	0	0%
		10	Примања од домаћих задуживања	0	0	0.00%			0.00%	25,911,944	22,569,396	87.10%	25,911,944	22,569,396	87%
		13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	0	0	0.00%	0		0.00%	15,097,026	10,675,173	70.71%	15,097,026	10,675,173	71%
		15	Неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
		17	Неутрошена средства трансфера од других нивоа власти	0	0	0.00%	0		0.00%	50,899,579	46,599,512	91.55%	50,899,579	46,599,512	92%
									0%			0.00%		0	0%

1101	1101	ПРОГРАМ 1: УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ					4,500,000	3,402,540	75.61%	0	0	0%	704,320	704,320	1	5,204,320	4,106,860	79%
	160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту					4,500,000	3,402,540	75.61%	0	0	0%	704,320	704,320	1	5,204,320	4,106,860	79%
	0001	Просторно и урбанистичко планирање					3,500,000	2,887,040	82.49%	0	0	0%	704,320	704,320	1	4,204,320	3,591,360	85%
	424	специјализоване услуге					0			0		0.00%	0			0	0	0%
	515	нематеријална имовина					3,500,000	2,887,040	82.49%	0		0.00%	704,320	704,320	100.00%	4,204,320	3,591,360	85%
	0005	Остваривање јавног интереса у одржавању зграда					1,000,000	515,500	51.55%	0	0	0%	0	0	0	1,000,000	515,500	52%
	472	накнаде за социјалну заштиту из буџета					1,000,000	515,500	51.55%	0		0.00%	0			1,000,000	515,500	52%
												0.00%				0	0	0%
	1102	ПРОГРАМ 2: КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ					85,387,759	80,516,571	94.30%	0	0	0%	66,945,226	52,277,553	1	152,332,985	132,794,124	87%
	630	Водоснабдевање					35,601,759	31,132,001	87.45%	0	0	0%	64,945,226	52,277,553	1	100,546,985	83,409,554	83%
1102	0008	Управљање и снабдевање водом за пиће					13,315,000	12,060,701	90.58%	0	0	0%	0	0	0	13,315,000	12,060,701	91%
	423	услуге по уговору					1,715,000	484,119	28.23%	0		0.00%	0			1,715,000	484,119	28%
	424	специјализоване услуге							0.00%	0		0.00%	0			0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање					1,000,000	996,582	99.66%	0		0.00%	0			1,000,000	996,582	100%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама					9,800,000	9,800,000	100.00%	0		0.00%	0			9,800,000	9,800,000	100%
	511	зграде и грађевински објекти					800,000	780,000	97.50%	0		0.00%	0			800,000	780,000	98%
	541	земљиште					0	0	0.00%			0.00%				0	0	0%
	5001	Пројекат - Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац					9,522,000	8,751,182	91.90%	0	0	0%	25,911,944	22,569,396	1	35,433,944	31,320,578	88%
	511	зграде и грађевински објекти					9,522,000	8,751,182	91.90%	0		0.00%	25,911,944	22,569,396	87.10%	35,433,944	31,320,578	88%
												0%					0	0%
	5005	Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку					12,764,759	10,320,118	80.85%	0	0	0%	39,033,282	29,708,157	1	51,798,041	40,028,275	77%
	465	Остале дотације и трансфери					0		0.00%	0		0.00%	1,848,494			1,848,494	0	0%
	511	зграде и грађевински објекти					12,764,759	10,320,118	80.85%	0		0.00%	37,184,788	29,708,157	79.89%	49,949,547	40,028,275	80%
							0	0	0.00%	0		0.00%				0	0	0%
	640	Улична расвета					15,420,000	15,030,378	97.47%	0	0	0%	2,000,000	0	0	17,420,000	15,030,378	86%
	0001	Управљање/одржавање јавним осветљењем					15,420,000	15,030,378	97.47%	0	0	0%	2,000,000	0	0	17,420,000	15,030,378	86%
	421	стални трошкови					7,370,000	7,360,932	99.88%	0		0.00%	2,000,000			9,370,000	7,360,932	79%
	425	текуће поправке и одржавање					5,650,000	5,598,600	99.09%	0		0.00%	0			5,650,000	5,598,600	99%
	511	зграде и грађевински објекти					2,400,000	2,070,846	86.29%	0		0.00%				2,400,000	2,070,846	86%
1102	660	Послови становања и заједнице неklasификовани на другом месту					34,366,000	34,354,192	99.97%	0	0	0%	0	0	0	34,366,000	34,354,192	100%
	0002	Одржавање јавних зелених површина					14,050,000	14,045,074	99.96%	0	0	0%	0	0	0	14,050,000	14,045,074	100%
	424	специјализоване услуге					14,050,000	14,045,074	99.96%			0.00%				14,050,000	14,045,074	100%
												0%					0	0%
	0003	Одржавање чистоће на површинама јавне намене					17,000,000	16,999,882	100.00%	0	0	0%	0	0	0	17,000,000	16,999,882	100%
	421	стални трошкови					17,000,000	16,999,882	100.00%			0.00%				17,000,000	16,999,882	100%
												0%					0	0%
	0004	Зоохигијена					816,000	816,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	816,000	816,000	100%
	424	специјализоване услуге					816,000	816,000	100.00%			0.00%				816,000	816,000	100%
	511	зграде и грађевински објекти						0	0.00%			0.00%				0	0	0%
1102	0006	Одржавање гробаља и погребне услуге					2,500,000	2,493,236	99.73%	0	0	0%	0	0	0	2,500,000	2,493,236	100%
	421	стални трошкови					2,500,000	2,493,236	99.73%	0		0.00%	0			2,500,000	2,493,236	100%
	1501	ПРОГРАМ 3: ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ					2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0%	0	0	0	2,750,000	2,627,999	96%
	160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту					2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0%	0	0	0	2,750,000	2,627,999	96%
	0001	Унапређење привредног и инвестиционог амбијента					1,250,000	1,148,999	91.92%	0	0	0%	0	0	0	1,250,000	1,148,999	92%
	423	Остале дотације и трансфери					250,000	175,664	70.27%			0.00%				250,000	175,664	70%
	481	Остале дотације и трансфери					1,000,000	973,335	97.33%			0.00%				1,000,000	973,335	97%
	511	Остале дотације и трансфери							0.00%			0.00%				0	0	0%
												0%				0	0	0%
	0002	Мере активне политике запошљавања					1,500,000	1,479,000	98.60%	0	0	0%	0	0	0	1,500,000	1,479,000	99%
	464	Дотације организацијама соц. Осиг.					1,500,000	1,479,000	98.60%			0.00%				1,500,000	1,479,000	99%

1502	1502	ПРОГРАМ 4: РАЗВОЈ ТУРИЗМА	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0.00%	0	0%	
	473	Туризам	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0	2,960,000	2,954,518	100%
	4002	Пројекат: Магија Источне Србије	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0	2,960,000	2,954,518	100%
	463	Остале дотације и трансфери	2,960,000	2,954,518	99.81%			0.00%			0.00%	2,960,000	2,954,518	100%
0101	0101	ПРОГРАМ 5: ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0%	0	0	0	13,350,000	12,858,344	96%
	421	Пољопривреда	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0%	0	0	0	13,350,000	12,858,344	96%
	0001	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	1,700,000	1,415,856	83.29%	0	0	0%	0	0	0	1,700,000	1,415,856	83%
	423	услуге по уговору	1,200,000	1,015,856	84.65%	0		0.00%	0		0.00%	1,200,000	1,015,856	85%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	500,000	400,000	80.00%	0		0.00%	0		0.00%	500,000	400,000	80%
								0%			0.00%	0	0	0%
	0002	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	11,650,000	11,442,488	98.22%	0	0	0%	0	0	0	11,650,000	11,442,488	98%
	423	услуге по уговору	150,000	132,000	88.00%	0		0.00%			0.00%	150,000	132,000	88%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	11,500,000	11,310,488	98.35%	0		0.00%			0.00%	11,500,000	11,310,488	98%
					0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
								0%			0.00%	0	0	0%
								0%			0.00%	0	0	0%
0401	0401	ПРОГРАМ 6: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	8,000,000	6,729,982	84.12%	0	0	0%	59,784,117	57,352,944	1	67,784,117	64,082,926	95%
	510	Управљање отпадом	3,200,000	2,996,523	93.64%	0	0	0%	2,500,000	2,500,000	1	5,700,000	5,496,523	96%
	0005	Управљање комуналним отпадом	100,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	100,000	0	0%
	426	материјал	100,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	0	0%
	512	машине и опрема			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
								0%			0.00%	0	0	0%
	0006	Управљање комуналним отпадом	3,100,000	2,996,523	96.66%	0	0	0%	2,500,000	2,500,000	1	5,600,000	5,496,523	98%
	424	специјализоване услуге	3,100,000	2,996,523	96.66%	0		0.00%	2,500,000	2,500,000	100.00%	5,600,000	5,496,523	98%
	520	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	0	0	0%	57,284,117	54,852,944	1	61,404,117	58,059,007	95%
	0004	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	0	0	0%	57,284,117	54,852,944	1	61,404,117	58,059,007	95%
	423	услуге по уговору	2,220,000	2,216,775	99.85%	0		0.00%	0		0.00%	2,220,000	2,216,775	100%
	424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање	800,000	515,520	64.44%	0		0.00%			0.00%	800,000	515,520	64%
	511	зграде и грађевински објекти	1,100,000	473,768	43.07%	0		0.00%	57,284,117	54,852,944	95.76%	58,384,117	55,326,712	95%
530		Смањење загађености	330,000	320,480	97.12%	0	0	0%	0	0	0	330,000	320,480	97%
	0002	Праћење квалитета елемената животне средине	330,000	320,480	97.12%	0	0	0%	0	0	0	330,000	320,480	97%
	424	специјализоване услуге	330,000	320,480	97.12%	0		0.00%	0		0.00%	330,000	320,480	97%
	560	Заштита животне средине неklasификована на другом месту	350,000	206,916	59.12%	0	0	0%	0	0	0	350,000	206,916	59%
0701	0701	ПРОГРАМ 7: ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	48,800,000	45,168,451	92.56%	0	0	0%	2,980,579	1,677,820	1	51,780,579	46,846,271	90%
	451	Друмски саобраћај	48,800,000	45,168,451	92.56%	0	0	0%	2,980,579	1,677,820	1	51,780,579	46,846,271	90%
	0002	Управљање и одржавање саобраћајне инфраструктуре	43,150,000	39,775,479	92.18%	0	0	0%	1,678,432	1,677,820	1	44,828,432	41,453,299	92%
	423	услуге по уговору	600,000		0.00%	0		0.00%			0	600,000	0	0%

424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%		0	0	0%		
425	текуће поправке и одржавање	35,500,000	35,222,571	99.22%	0		0.00%	1,678,432	1,677,820	99.96%	37,178,432	36,900,391	99%
426	материјал	5,250,000	4,552,908	86.72%	0		0.00%			99.96%	5,250,000	4,552,908	87%
451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама			0.00%	0		0.00%			0	0	0%	
511	зграде и грађевински објекти			0.00%	0		0.00%			0	0	0%	
512	машине и опрема			0.00%	0		0.00%			0	0	0%	
541	земљиште	1,800,000		0.00%			0%			0.00%	1,800,000	0	0%
0004	Јавни градски и приградски превоз путника	4,150,000	4,129,944	99.52%	0	0	0%	0	0	0	4,150,000	4,129,944	100%
423	услуге по уговору	4,150,000	4,129,944	99.52%	0		0.00%	0		0	4,150,000	4,129,944	100%
0005	Унапређење безбедности саобраћаја	1,500,000	1,263,028	84.20%	0	0	0%	1,302,147	0	0	2,802,147	1,263,028	45%
422	трошкови путовања			0.00%	0		0.00%			0	0	0%	
465	остале дотације и трансфери			0.00%	0		0.00%	1,302,147		0.00%	1,302,147	0	0%
424	специјализоване услуге	1,400,000	1,263,028	90.22%	0		0.00%			0.00%	1,400,000	1,263,028	90%
426	материјал	100,000		0.00%			0%			0.00%	100,000	0	0%
5005	Пројекат - Боља безбедност деце у зонама школа	0	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	0	0	0%
423	услуге по уговору			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
511	зграде и грађевински објекти			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
				0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	ПРОГРАМ 8: ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	270,000	268,097	99.30%	0	0	0%			0	270,000	268,097	99%
	Предшколско образовање	270,000	268,097	99.30%	0	0	0%	0	0	0	270,000	268,097	99%
	Функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања	270,000	268,097	99.30%	0	0	0%	0	0	0	270,000	268,097	99%
423	услуге по уговору			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	270,000	268,097	99.30%	0		0.00%			0.00%	270,000	268,097	99%
511	зграде и грађевински објекти			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
				0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	ПРОГРАМ 9: ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
	Основно образовање	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
	Функционисање основних школа	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
463	трансфери осталим нивоима власти	48,447,000	43,081,243	88.92%	0		0.00%			0.00%	48,447,000	43,081,243	89%
472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	29,540,000	29,530,205	99.97%	0		0.00%	6,800,000		0.00%	36,340,000	29,530,205	81%
511	зграде и грађевински објекти	1,000,000	954,502	95.45%	0		0.00%			0.00%	1,000,000	954,502	95%
												0	0%
	ПРОГРАМ 10: СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
	Средње образовање	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
	Функционисање средњих школа	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
463	трансфери осталим нивоима власти	10,110,000	7,776,812	76.92%	0		0.00%	0		0.00%	10,110,000	7,776,812	77%
472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	14,310,000	14,151,996	98.90%	0		0.00%	3,500,000		0.00%	17,810,000	14,151,996	79%
511	зграде и грађевински објекти			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
	ПРОГРАМ 11: СОЦИЈАЛНА И ДЕЧЈА ЗАШТИТА	40,738,100	38,996,315	95.72%	0	0	0%	10,714,435	7,661,350	1	51,071,371	46,657,665	91%
	Болест и инвалидност	30,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	30,000	0	0%
	Подршка особама са нивалдитетом	30,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	30,000	0	0%
472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	30,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	30,000	0	0%

020		Старост	1,657,100	1,117,477	67.44%	0	0	0%	2,831,068	1,577,010	1	4,179,036	2,694,487	64%
	0016	Дневне услуге у зајединици	1,420,000	1,092,025	76.90%	0	0	0%	770,426	570,426	1	2,190,426	1,662,451	76%
	424	специјализоване услуге	1,420,000	1,092,025	76.90%	0		0.00%	770,426	570,426	74.04%	2,190,426	1,662,451	76%
						0	0	0%	2,060,642	1,006,584	0	1,988,610	1,006,584	51%
	4003	Пројекат - Унапређење услуге помоћ у кући	237,100	25,452	10.73%	0	0	0%	2,060,642	1,006,584	0	1,988,610	1,032,036	52%
	423	услуге по уговору	31,000	25,452	82.10%	0		0.00%	257,582	154,548	60.00%	288,582	180,000	62%
	424	специјализоване услуге	0	0	0.00%	0		0.00%	1,700,028	852,036	50.12%	1,700,028	852,036	50%
	4003	426	материјал	206,100		0.00%		0%	103,032		0.00%		0	0%
								0%			0.00%		0	0%
								0%			0.00%		0	0%
040		Породица и деца	15,162,000	14,139,867	93.26%	0	0	0%	2,429,574	4,746,765	2	17,591,574	18,886,632	107%
	0019	Подршка деци и породици са децом	13,420,000	13,184,619	98.25%	0	0	0%	2,429,574	1,429,574	1	15,849,574	14,614,193	92%
	424	специјализоване услуге	4,800,000	4,773,222	99.44%	0		0.00%	2,429,574	1,429,574	58.84%	7,229,574	6,202,796	86%
	472	трансфери осталим нивоима власти	8,440,000	8,263,401	97.91%	0		0.00%	0		0.00%	8,440,000	8,263,401	98%
	472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	180,000	147,996	82.22%	0		0.00%			0.00%	180,000	147,996	82%
	512	машине и опрема			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
	0020	Подршка рађању и родитељству	1,600,000	870,000	54.38%	0	0	0%	0	0	0	1,600,000	870,000	54%
	472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	1,600,000	870,000	54.38%	0		0.00%	0		0.00%	1,600,000	870,000	54%
								0%			0.00%		0	0%
4001		Пројекат: Разиграно родитељство	142,000	85,248	60.03%	0	0	0%	0	0	0	142,000	85,248	60%
	423	услуге по уговору	40,000	0	0.00%			0.00%			0.00%	40,000	0	0%
	426	материјал	102,000	85,248	83.58%	0		0.00%			0.00%	102,000	85,248	84%
	4002	Пројекат: Центар за породицу	0	0	0.00%	0	0	0%	0	3,317,191	0	0	3,317,191	0%
	423	услуге по уговору		0	0.00%			0.00%			0.00%	0	0	0%
	426	материјал		0	0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
	060	Становање	0	0	0.00%	0	0	0%	995,400	995,400	1	995,400	995,400	100%
	0002	Породични и домски смештај, прихватилишта друге врсте смештаја	0	0	0.00%	0	0	0%	995,400	995,400	1	995,400	995,400	100%
	472		0	0	0.00%	0		0.00%	995,400	995,400	100.00%	995,400	995,400	100%
070		Социјална помоћ угроженом становништву, неklasификована на другом месту	22,989,000	22,839,301	99.35%	0	0	0%	2,397,751	330,991	0	25,386,751	23,170,292	91%
	0001	Једнократне помоћи и други облици помоћи	22,989,000	22,839,301	99.35%	0	0	0%	2,397,751	330,991	0	25,386,751	23,170,292	91%
	463	трансфери осталим нивоима власти	15,115,000	14,965,301	99.01%	0		0.00%	0		0.00%	15,115,000	14,965,301	99%
	465	остале дотације и трансфери	0		0.00%	0		0.00%	20,400		0.00%	20,400	0	0%
	472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	7,874,000	7,874,000	100.00%	0		0.00%	2,377,351	330,991	13.92%	10,251,351	8,204,991	80%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
	090	Социјална заштита неklasификована на другом месту	900,000	899,670	99.96%	0	0	0%	0	0	0	900,000	899,670	100%
	0018	Подршка реализацији програма Црвеног крста	900,000	899,670	99.96%	0	0	0%	0	0	0	900,000	899,670	100%
	481	дотације невладиним организацијама	900,000	899,670	99.96%	0		0.00%	0		0.00%	900,000	899,670	100%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
1801	ПРОГРАМ 12: ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	8,612,000	8,517,556	98.90%	0	0	0%	0	0	0	8,612,000	8,517,556	99%	
720		Ванболничке услуге	612,000	555,556	90.78%	0	0	0%	0	0	0	612,000	555,556	91%
	0002	Мртвозорство	612,000	555,556	90.78%	0	0	0%	0	0	0	612,000	555,556	91%
	424	специјализоване услуге	612,000	555,556	90.78%	0		0.00%	0		0.00%	612,000	555,556	91%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
	740	Услуге јавног здравства	8,000,000	7,962,000	99.53%	0	0	0%	0	0	0	8,000,000	7,962,000	100%

0001		Функционисање установа примарне здравствене заштите	6,000,000	6,000,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	6,000,000	6,000,000	100%
	464	дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	6,000,000	6,000,000	100.00%	0		0.00%	0		0.00%	6,000,000	6,000,000	100%
	0003	Спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље	2,000,000	1,962,000	98.10%	0	0	0%	0	0	0	2,000,000	1,962,000	98%
	424	специјализоване услуге	2,000,000	1,962,000	98.10%	0		0.00%	0		0.00%	2,000,000	1,962,000	98%
1201		ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	4,600,000	4,293,076	93.33%	0	0	0%	500,000	499,999	0	5,100,000	3,870,000	76%
820		Услуге културе	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	1,500,000	1,500,000	100%
	0003	Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	1,500,000	1,500,000	100%
	423	услуге по уговору	700,000	700,000	100.00%	0		0.00%	0	0	0.00%	700,000	700,000	100%
	424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање			0.00%	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
	463	трансфери осталим нивоима власти	800,000	800,000	100.00%	0		0.00%	0	0	0.00%	800,000	800,000	100%
820	4001	Пројекат: Михољски сусрети села	500,000	423,076	84.62%	0	0	0%	500,000	499,999	1	1,000,000	0	0%
	423	услуге по уговору			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
	426	материјал	500,000	423,076	84.62%	0		0.00%	500,000	499,999	100.00%	1,000,000	923,075	92%
	5001	Пројекат: Од стварности ка дигиталности музеја	0	0	0.00%	0	0	0%	3,618,340	1,449,390	0	3,618,340	0	0%
	423	услуге по уговору			0.00%	0		0.00%	3,618,340	1,449,390	40.06%	3,618,340	1,449,390	40%
830		Услуге емитовања и штампања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0	0%	0	0	0	2,600,000	2,370,000	91%
	0004	Остваривање и унапређивање јавног интереса у области јавног информисања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0	0%	0	0	0	2,600,000	2,370,000	91%
	423	услуге по уговору	2,600,000	2,370,000	91.15%	0		0.00%	0		0.00%	2,600,000	2,370,000	91%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
1301		ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ	22,470,000	22,351,176	99.47%	0	0	0%	11,349,352	0	0	33,819,352	22,351,176	66%
810		Услуге рекреације и спорта	22,470,000	22,351,176	99.47%	0	0	0%	11,349,352	0	0	33,819,352	22,351,176	66%
	0001	Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	17,700,000	17,696,666	99.98%	0	0	0%	0	0	0	17,700,000	17,696,666	100%
	481	дотације невладиним организацијама	17,700,000	17,696,666	99.98%	0		0.00%	0		0.00%	17,700,000	17,696,666	100%
	511	Зграде и грађевински објекти			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	0002	Подршка предшколском и школском спорту	1,000,000	999,014	99.90%	0	0	0%	0	0	0	1,000,000	999,014	100%
	481	дотације невладиним организацијама	1,000,000	999,014	99.90%	0		0.00%	0		0.00%	1,000,000	999,014	100%
					0.00%			0%			0.00%		0	0%
	0004	Функционисање локалних спортских установа	3,770,000	3,655,496	96.96%	0	0	0%	11,349,352	0	0	15,119,352	3,655,496	24%
	425	текуће поправке и одржавање	3,500,000	3,497,790	99.94%	0		0.00%			0.00%	3,500,000	3,497,790	100%
	511	зграде и грађевински објекти	270,000	157,706					11,349,352		0.00%	11,619,352	157,706	
	512	машине и опрема			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
0602		ПРОГРАМ 15: ОПШТЕ УСЛУГЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	152,994,000	147,813,883	96.61%	0	0	0%	5,515,000	0	0	158,509,000	147,813,883	93%
130		Опште услуге	143,134,000	139,885,343	97.73%	0	0	0%	2,015,000	0	0	145,149,000	139,885,343	96%
	0001	Функционисање локалне самоуправе и градских општина	142,134,000	139,885,343	98.42%	0	0	0%	2,015,000	0	0	144,149,000	139,885,343	97%
	411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	55,817,000	55,620,093	99.65%	0		0.00%	0		0.00%	55,817,000	55,620,093	100%
	412	социјални доприноси на терет послодавца	8,550,000	8,426,444	98.55%	0		0.00%	0		0.00%	8,550,000	8,426,444	99%
	413	накнаде у натури	20,000	11,024	55.12%	0		0.00%	0		0.00%	20,000	11,024	55%
	414	социјална давања запосленима	2,450,000	1,925,088	78.58%	0		0.00%	0		0.00%	2,450,000	1,925,088	79%
	415	накнаде трошкова за запослене	1,000,000	758,058	75.81%	0		0.00%	0		0.00%	1,000,000	758,058	76%
	416	награде запосленима и остали посебни расходи	1,985,000	1,983,379	99.92%	0		0.00%	0		0.00%	1,985,000	1,983,379	100%
	421	стални трошкови	10,062,000	10,164,701	101.02%	0		0.00%	615,000		0.00%	10,677,000	10,164,701	95%
	422	трошкови путовања	870,000	748,830	86.07%	0		0.00%	0		0.00%	870,000	748,830	86%
	423	услуге по уговору	24,078,000	23,737,947	98.59%	0		0.00%	1,150,000		0.00%	25,228,000	23,737,947	94%
	424	специјализоване услуге	7,380,000	7,200,000	97.56%	0		0.00%	0		0.00%	7,380,000	7,200,000	98%
	425	текуће поправке и одржавање	2,950,000	2,427,630	82.29%	0		0.00%	0		0.00%	2,950,000	2,427,630	82%
	426	материјал	5,950,000	5,248,601	88.21%	0		0.00%	250,000		0.00%	6,200,000	5,248,601	85%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	3,000,000	3,000,000	100.00%	0		0.00%	0		0.00%	3,000,000	3,000,000	100%
	465	остале дотације и трансфери			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	481	дотације невладиним организацијама	300,000	287,356	95.79%	0		0.00%	0		0.00%	300,000	287,356	96%
	482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	500,000	232,089	46.42%	0		0.00%	0		0.00%	500,000	232,089	46%

		483	новчане казне и пенали по решењу суда	7,450,000	7,317,484	98.22%	0		0.00%	0	0.00%	7,450,000	7,317,484	98%
		484	накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	700,000	408,644	58.38%	0		0.00%	0	0.00%	700,000	408,644	58%
		485	накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%
		511	зграде и грађевински објекти	2,500,000	2,447,903	97.92%	0		0.00%	0	0.00%	2,500,000	2,447,903	98%
		512	машине и опрема	6,562,000	7,940,072	121.00%	0		0.00%	0	0.00%	6,562,000	7,940,072	121%
		515	нематеријална имовина	10,000		0.00%	0		0.00%	0	0.00%	10,000	0	0%
		0009	Текућа буџетска резерва	0	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	0	0%
		499	средства резерве	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%
		0010	Стална буџетска резерва	1,000,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	1,000,000	0	0%
		499	средства резерве	1,000,000		0.00%	0		0.00%	0	0.00%	1,000,000	0	0%
						0.00%			0%		0.00%		0	0%
		133	Остале опште услуге	100,000	100,000	100.00%	0	0	0%	0	0	100,000	100,000	100%
		0007	Функционисање националних савета националних мањина	100,000	100,000	100.00%	0	0	0%	0	0	100,000	100,000	100%
		481	дотације невладиним организацијама	100,000	100,000	100.00%	0		0.00%	0	0.00%	100,000	100,000	100%
						0.00%			0%		0.00%		0	0%
		160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0%	0	0	3,500,000	3,191,389	91%
		4001	Пројекат: Финансирање невладиних организација	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0%	0	0	3,500,000	3,191,389	91%
		481	дотације невладиним организацијама	3,500,000	3,191,389	91.18%	0		0.00%	0	0.00%	3,500,000	3,191,389	91%
						0.00%			0%		0.00%		0	0%
		170	Трансакције јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	0	0	0%	3,500,000	0	7,840,000	4,206,591	54%
		0003	Сервисирање јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	0	0	0%	3,500,000	0	7,840,000	4,206,591	54%
		441	отплата домаћих камата	640,000	636,686	99.48%	0		0.00%	0	0.00%	640,000	636,686	99%
		444	пратећи трошкови задуживања	200,000	168,906	84.45%	0		0.00%	0	0.00%	200,000	168,906	84%
		611	отплата главнице домаћим кредиторима	3,500,000	3,400,999	97.17%	0		0.00%	3,500,000	0.00%	7,000,000	3,400,999	49%
						0.00%			0%		0.00%		0	0%
		220	Цивилна одбрана	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0%	0	0	1,920,000	430,560	22%
		0014	Управљање у ванредним ситуацијама	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0%	0	0	1,920,000	430,560	22%
		423	услуге по уговору	370,000	180,000	48.65%	0		0.00%	0	0.00%	370,000	180,000	49%
		424	специјализоване услуге	1,250,000	213,600	17.09%	0		0.00%	0	0.00%	1,250,000	213,600	17%
		425	текуће поправке и одржавање	150,000	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	150,000	0	0%
		426	материјал	100,000	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	100,000	0	0%
		451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	0		0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%
		511	зграде и грађевински објекти	0		0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%
		512	машине и опрема	50,000	36,960	73.92%	0		0.00%	0	0.00%	50,000	36,960	74%
		0501	ПРОГРАМ 17: ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
		620	Развој зајединице	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
		0001	Енергетски менаџмент	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
		454	субвенције приватним предузећима	2,000,000	1,937,024	96.85%	0		0.00%	0	0.00%	2,000,000	1,937,024	97%
						0.00%			0%		0.00%		0	0%
		4.01	ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,340	68,249,000	67,834,048	99%
			Извори финансирања за главу 4.04			0.00%			0%		0.00%		0	0%
		01	Приходи из буџета	61,463,000	59,917,708	97.49%	0		0.00%	0	0.00%	61,463,000	59,917,708	97%
		07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0		0.00%	6,186,000	5,269,602	6,186,000	5,269,602	85%
		08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%
		16	Родитељски динар за ваннаставне активности	0	0	0.00%	0		0.00%	600,000	570,930	600,000	570,930	95%
		17	Неутрошена средства трансфера од других нивоа власти			0.00%			0%	2,109,600	2,075,808		2,075,808	0%
		2002	ПРОГРАМ 8: ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,339	70,358,600	67,834,047	96%
		911	Предшколско образовање	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,339	70,358,600	67,834,047	96%
		0002	Функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	6,786,000	5,840,531	68,249,000	65,758,239	96%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарADE)	42,172,000	42,041,050	99.69%	0		0.00%	3,940,000	3,448,484	46,112,000	45,489,534	99%

				социјални доприноси на терет послодавца	6,440,000	6,380,447	99.08%	0		0.00%	596,000	522,445	87.66%	7,036,000	6,902,892	98%
				накнаде у натури	1,000	400	40.00%	0		0.00%			0.00%	1,000	400	40%
				социјална давања запосленима	180,000	159,071	88.37%	0		0.00%			0.00%	180,000	159,071	88%
				накнаде трошкова за запослене	400,000	362,290	90.57%	0		0.00%	50,000		0.00%	450,000	362,290	81%
				награде запосленима и остали посебни расходи	1,006,000	996,602	99.07%	0		0.00%			0.00%	1,006,000	996,602	99%
				стални трошкови	2,747,000	2,178,630	79.31%	0		0.00%	88,450	67,950	76.82%	2,835,450	2,246,580	79%
				трошкови путовања	406,000	274,526	67.62%	0		0.00%			0.00%	406,000	274,526	68%
				услуге по уговору	1,595,000	1,375,183	86.22%	0		0.00%	551,550	541,550	98.19%	2,146,550	1,916,733	89%
				специјализоване услуге	170,000	140,710	82.77%	0		0.00%	100,000	87,200	87.20%	270,000	227,910	84%
				текуће поправке и одржавање	923,000	780,499	84.56%	0		0.00%	400,000	261,633	65.41%	1,323,000	1,042,132	79%
				материјал	4,402,000	4,236,248	96.23%	0		0.00%	1,013,000	864,269	85.32%	5,415,000	5,100,517	94%
				отплата домаћих камата	2,000	673	33.65%	0		0.00%			0.00%	2,000	673	34%
				остале дотације и трансфери			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
				порези, обавезне таксе, казне и пенали	8,000	3,990	49.88%	0		0.00%			0.00%	8,000	3,990	50%
				зграде и грађевински објекти	156,000	156,000	100.00%	0		0.00%			0.00%	156,000	156,000	100%
				машине и опрема	855,000	831,389	97.24%	0		0.00%	47,000	47,000	100.00%	902,000	878,389	97%
							0.00%			0%			0.00%		0	0%
911	4001			Предшколско образовање			0.00%	0	0	0%	2,109,600	2,075,808	1	2,109,600	2,075,808	98%
	4001			Пројекат: Опортунитет 2024 - Постављање безбедних подова у васпитним групама	0	0	0.00%	0	0	0%	2,109,600	2,075,808	1	2,109,600	2,075,808	98%
			425	текуће поправке и одржавање			0.00%			0%	2,109,600	2,075,808	98.40%	2,109,600	2,075,808	98%
4.02				РАЗВОЈ КУЛТУРЕ	41,545,510	40,594,281	97.71%	1,010,000	780,741	77%	80,000	80,000	1	42,635,510	41,455,022	97%
				Извори финансирања за главу 4.05			0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
			01	Приходи из буџета	41,545,510	40,594,281	97.71%	0		0.00%	0		0.00%	41,545,510	40,594,281	98%
			04	Спопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	1,010,000	780,741	77.30%			0.00%	1,010,000	780,741	77%
			07	Трансфери од других нивоа власти												
			08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0.00%	80,000	80,000	100.00%	80,000	80,000	100%
							0.00%			0%			0.00%		0	0%
1201	1201			ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	29,410,510	28,741,838	97.73%	1,000,000	772,916	77%	80,000	80,000	1	30,490,510	29,594,754	97%
	820			Услуге културе	29,410,510	28,741,838	97.73%	1,000,000	772,916	77%	80,000	80,000	1	30,490,510	29,594,754	97%
		0001		Функционисање локалних установа културе	21,582,939	21,107,741	97.80%	588,416	363,996	62%	80,000	80,000	1	22,251,355	21,551,737	97%
			411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	8,155,000	8,123,288	99.61%	0		0.00%			0.00%	8,155,000	8,123,288	100%
			412	социјални доприноси на терет послодавца	1,247,000	1,230,678	98.69%	0		0.00%			0.00%	1,247,000	1,230,678	99%
			414	социјална давања запосленима	597,939	594,246	99.38%	0		0.00%			0.00%	597,939	594,246	99%
			415	накнаде трошкова за запослене	150,000	126,100	84.07%	0		0.00%			0.00%	150,000	126,100	84%
			416	награде запосленима и остали посебни расходи	603,000	579,082	96.03%	0		0.00%			0.00%	603,000	579,082	96%
			421	стални трошкови	1,762,000	1,728,798	98.12%	200,000	64196	32.10%			0.00%	1,962,000	1,792,994	91%
			422	трошкови путовања	250,000	248,258	99.30%							250,000	248,258	99%
			423	услуге по уговору	5,632,000	5,400,749	95.89%			0.00%	80,000	80,000	100.00%	5,712,000	5,480,749	96%
			425	текуће поправке и одржавање	370,000	352,860	95.37%			0.00%			0.00%	370,000	352,860	95%
			426	материјал	545,000	484,528	88.90%			0.00%			0.00%	545,000	484,528	89%
			441	отплата домаћих камата	4,000	181	4.53%			0.00%			0.00%	4,000	181	5%
			482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	27,000	5,870	21.74%			0.00%			0.00%	27,000	5,870	22%
			512	машине и опрема	2,240,000	2,233,103	99.69%	388,416	299,800	77.19%			0.00%	2,628,416	2,532,903	96%
							0.00%			0.00%			0.00%	0	0	0%
		0002		Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва	4,654,661	4,511,838	96.93%	411,584	408,920	99%	0	0	0	5,066,245	4,920,758	97%
			421	стални трошкови			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
			423	услуге по уговору	2,148,000	2,029,557	94.49%	411,584	408,920	99.35%			0.00%	2,559,584	2,438,477	95%
			424	специјализоване услуге	2,256,661	2,256,661	100.00%			0.00%			0.00%	2,256,661	2,256,661	100%
			426	материјал	250,000	225,620	90.25%			0.00%			0.00%	250,000	225,620	90%
							0.00%			0%			0.00%		0	0%
		4002		Пројекат: Циоречје у песми и гри	3,172,910	3,122,259	98.40%	0	0	0%	0	0	0	3,172,910	3,122,259	98%
			423	услуге по уговору	2,741,510	2,698,690	98.44%	0		0.00%			0.00%	2,741,510	2,698,690	98%
			424	специјализоване услуге	361,000	361,000	100.00%	0		0.00%			0.00%	361,000	361,000	100%
			426	материјал	70,400	62,569	88.88%	0		0.00%			0.00%	70,400	62,569	89%
							0%			0.00%			0.00%		0	0%
				БИБЛИОТЕКА	12,135,000	11,852,443	97.67%	0	0	0%	0	0	0	12,135,000	11,852,443	98%
				Извори финансирања за главу 4.05			0.00%			0%			0.00%		0	0%
			01	Приходи из буџета	12,135,000	11,852,443	97.67%	0		0.00%	0		0.00%	12,135,000	11,852,443	98%
			04	Спопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
			08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0		0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
							0.00%			0%			0.00%		0	0%
1201	1201			ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
	820			Услуге културе	12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
		0001		Функционисање локалних установа културе	12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
			411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	5,790,000	5,782,511	99.87%	0		0.00%			0.00%	5,790,000	5,782,511	100%

4.03			412	социјални доприноси на терет послодавца	902,300	876,051	97.09%	0	0.00%		0.00%	902,300	876,051	97%	
			413	накнаде у натури			0.00%	0	0.00%		0.00%	0	0	0%	
			415	накнаде трошкова за запослене			0.00%	0	0.00%		0.00%	0	0	0%	
			414	социјална давања запосленима	180,000	175,000	97.22%	0	0.00%		0.00%	180,000	175,000	97%	
			416	награде запосленима и остали посебни расходи	56,000	56,000	100.00%	0	0.00%		0.00%	56,000	56,000	100%	
			421	стални трошкови	1,173,500	1,109,789	94.57%	0	0.00%		0.00%	1,173,500	1,109,789	95%	
			422	трошкови путовања	240,000	238,057	99.19%	0	0.00%		0.00%	240,000	238,057	99%	
			423	услуге по уговору	2,198,000	2,103,400	95.70%	0	0.00%		0.00%	2,198,000	2,103,400	96%	
			424	специјализоване услуге	454,200	454,019	99.96%	0	0.00%		0.00%	454,200	454,019	100%	
			425	текуће поправке и одржавање	265,000	247,635	93.45%	0	0.00%		0.00%	265,000	247,635	93%	
			426	материјал	405,000	373,854	92.31%	0	0.00%		0.00%	405,000	373,854	92%	
			441	отплата домаћих камата	1,000	0	0.00%	0	0.00%		0.00%	1,000	0	0%	
			482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	20,000	12,720	63.60%	0	0.00%		0.00%	20,000	12,720	64%	
			512	машине и опрема	200,000	187,843	93.92%	0	0.00%		0.00%	200,000	187,843	94%	
			515	нематеријална имовина	250,000	235,564	94.23%	10,000	78.25%	7825	0.00%	260,000	243,389	94%	
									0%		0.00%		0	0%	
			РАЗВОЈ ТУРИЗМА	18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	20,820,000	18,421,215	88%
			Извори финансирања за главу 4.06												
		01	Приходи из буџета	18,615,000	16,946,386	91.04%	0	0	0.00%	0	0.00%	18,615,000	16,946,386	91%	
		04	Сопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	1,255,000	539,412	42.98%	0	0.00%	1,255,000	539,412	43%	
		06	Донације од међународних организација	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0.00%	0	0	0%	
		07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0	0%	
		08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0	0	0.00%		0.00%	0	0	0%	
		09	Примања од продаје нефинансијске имовине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	950,000	98.46%	950,000	935,417	98%	
		13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0		0	0	0%	
		15	Неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0%	0		0	0	0%	
1502	1502		ПРОГРАМ 4: РАЗВОЈ ТУРИЗМА	18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	19,742,000	17,159,789	87%
	473		Туризам	18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	19,742,000	17,159,789	87%
		0001	Управљање развојем туризма	14,345,000	13,786,228	96.10%	1,075,000	497,098	46%	80,000	68,579	1	14,422,000	13,645,772	95%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	6,295,000	6,292,325	99.96%			0.00%	0		0.00%	6,295,000	6,292,325	100%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	973,000	953,287	97.97%			0.00%	0		0.00%	973,000	953,287	98%
		415	накнада трошкова за запослене	80,000	60,200	75.25%			0.00%	0		0.00%	80,000	60,200	75%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	56,000	56,000	100.00%			0.00%	0		0.00%	56,000	56,000	100%
		421	стални трошкови	591,000	500,756	84.73%	5,000	4,847	96.94%	0		0.00%	596,000	505,603	85%
		422	трошкови путовања	300,000	277,981	92.66%			0.00%	0		0.00%	300,000	277,981	93%
		423	услуге по уговору	3,989,000	3,849,586	96.51%			0.00%	40,000	28,579	71.45%	4,029,000	3,878,165	96%
		425	текуће поправке и одржавање	150,000	102,470	68.31%	82,000	81,547	99.45%	0		0.00%	232,000	184,017	79%
		426	материјал	1,472,000	1,315,241	89.35%	290,000	55,065	18.99%	40,000	40,000	100.00%	1,802,000	1,410,306	78%
		441	отплата домаћих камата	5,000	186	3.72%			0.00%	0		0.00%	5,000	186	4%
		481	дотације невладиним организацијама	10,000	3,000	30.00%			0.00%	0		0.00%	10,000	3,000	30%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	34,000	24,702	72.65%			0.00%	0		0.00%	34,000	24,702	73%
		511	зграде и грађевински објекти	10,000		0.00%			0.00%	0		0.00%	10,000	0	0%
		512	машине и опрема	380,000	350,494	92.24%	698,000	355639	51%			0.00%		706,133	0%
		0002	Промоција туристичке понуде	2,270,000	1,865,708	82.19%	120,000	42,314	35%	550,000	549,343	1	2,940,000	1,902,072	65%
		422	трошкови путовања	110,000	74,364	67.60%	50,000	40,050	80.10%	0		0.00%	160,000	114,414	72%
		423	услуге по уговору	1,230,000	1,157,337	94.09%	20,000	1,064	5.32%			0.00%	1,250,000	1,158,401	93%
		426	материјал	480,000	292,057	60.85%			0.00%	0		0.00%	480,000	292,057	61%
		512	машине и опрема	380,000	337,200	88.74%			0.00%	0		0.00%	380,000	337,200	89%
		523	залихе робе за даљу продају	70,000	4,750	6.79%	50,000	1,200	2%	550,000	549,343	99.88%	670,000	555,293	83%
		4003	Туризам	600,000	438,656		0	0		0	0		600,000	438,656	
			Пројекат: Предтакмичење трубача источне Србије	600,000	438,656	73.11%	0	0	0%	0	0	0	600,000	438,656	73%
		423	услуге по уговору	210,000	98,129	46.73%	0		0.00%			0.00%	210,000	98,129	47%
		426	материјал	360,000	340,527	94.59%	0		0.00%			0.00%	360,000	340,527	95%
		512	машине и опрема	30,000		0.00%			0%			0.00%	30,000	0	0%
		5003	Туризам	1,400,000	855,794	61.13%	60,000	0	0%	320,000	317,495	1	1,780,000	1,173,289	66%
			Пројекат: Функционисање инфо центра на Ртњу	1,400,000	855,794	61.13%	60,000	0	0%	320,000	317,495	1	1,780,000	1,173,289	66%
		421	стални трошкови	130,000	92,936	71.49%	10,000		0.00%	0		0.00%	140,000	92,936	66%
		423	услуге по уговору	910,000	715,658	78.64%	0		0.00%			0.00%	910,000	715,658	79%
		425	текуће поправке и одржавање	80,000	7,200	9.00%			0.00%			0.00%	80,000	7,200	
		426	материјал	190,000	40,000	21.05%			0.00%			0.00%	190,000	40,000	
		512	машине и опрема	90,000		0.00%	50,000		0.00%			0.00%	140,000	0	
		523	залихе робе за даљу продају	0		0.00%			0.00%	320,000	317,495	99.22%	320,000	317,495	

4.05	УСТАНОВА ЗА СПОРТ		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
	Извори финансирања за главу 4.05													
	01	Приходи из буџета	9,715,000	8,981,084	0.00%	0		0%	0		0.00%	9,715,000	0	0%
	04	Сопствени приходи буџетских корисника	0		0.00%	590,000	505,955	85.76%	0		0.00%	590,000	505,955	86%
	08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
					0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	1301	1301	9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
	810		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
	0004	Програма локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
		Услуге рекреације и спорта	9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
4.06		Плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	4,150,000	4,109,226	99.02%	0		0.00%	0		0.00%	4,150,000	4,109,226	99%
	411	социјални доприноси на терет послодавца	632,000	622,548	98.50%	0		0.00%	0		0.00%	632,000	622,548	99%
	413	накнаде у натури	0		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	414	социјална давања запосленима	1,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
	415	накнаде трошкова за запослене	1,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
	416	награде запосленима и остали посебни расходи	300,000	231,792	77.26%	0		0.00%	0		0.00%	300,000	231,792	77%
	421	стални трошкови	667,000	355,770	53.34%	0		0.00%	0		0.00%	667,000	355,770	53%
	422	трошкови путовања	101,000	93,638	92.71%	0		0.00%	0		0.00%	101,000	93,638	93%
	423	услуге по уговору	2,703,000	2,573,456	95.21%	300,000	250455	83.49%	0		0.00%	3,003,000	2,823,911	94%
	425	текуће поправке и одржавање	250,000	216,387	86.55%	200,000	175500	87.75%	0		0.00%	450,000	391,887	87%
	426	материјал	487,000	418,609	85.96%	0		0.00%	0		0.00%	487,000	418,609	86%
	441	отплата домаћих камата	1,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
	482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	1,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
	512	машине и опрема	421,000	359,658	85.43%	90,000	80000	88.89%	0		0.00%	511,000	439,658	86%
		МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	11,032,000	9,162,605	83.05%	0	0	0%	30,000	0	0	11,062,000	9,162,605	83%
	Извори финансирања за главу 4.06													
	01	Приходи из буџета	11,032,000	9,162,605	0.00%	0		0%	0		0.00%	11,032,000	9,162,605	83%
	08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0.00%	30,000	0	0.00%	30,000	0	0%
					0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	0602	0602	11,032,000	9,162,605	83.05%	0	0	0%	30,000	0	0	11,062,000	9,019,935	82%
	160		11,032,000	9,162,605	83.05%	0	0	0%	30,000	0	0	11,062,000	9,019,935	82%
	0002	Програма опште јавне услуге неklasификоване на другом месту	11,032,000	9,162,605	83.05%	0	0	0%	30,000	0	0	11,062,000	9,019,935	82%
		Функционисање месних заједница	11,032,000	9,162,605	83.05%	0	0	0%	30,000	0	0	11,062,000	9,019,935	82%
	421	стални трошкови	1,745,000	1,595,641	91.44%	0		0.00%		0	0.00%	1,745,000	1,595,641	91%
	423	услуге по уговору	3,300,000	2,585,771	78.36%	0		0.00%	30,000	0	0.00%	3,330,000	2,585,771	78%
	424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%		0	0.00%	0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање	1,025,000	787,692	76.85%	0		0.00%	0	0	0.00%	1,025,000	787,692	77%
	426	материјал	4,141,000	3,675,689	88.76%	0		0.00%	0	0	0.00%	4,141,000	3,675,689	89%
	441	отплата домаћих камата	5,000	2,221	44.42%	0		0.00%	0	0	0.00%	5,000	2,221	44%
	482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	1,000	765	76.50%	0		0.00%	0	0	0.00%	1,000	765	77%
	512	машине и опрема	435,000	372,156	85.55%	0		0%	0	0	0.00%	435,000	372,156	86%
	513	остале некретнине и опрема	380,000	142,670	37.54%	0		0%	0	0	0.00%	380,000	142,670	38%
5	ОПШТИНСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
	Извори финансирања за раздео 5 и главу 5.01													
	01	Приходи из буџета	8,032,000	7,407,613	0.00%	0		0%	0		0.00%	8,032,000	0	0%
					92.23%			0.00%			0.00%	7,407,613	0	0%
	0602	0602	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
	330		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
	0004	Судови	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
		Општинско/градско правобранилаштво	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
	411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	2,070,000	1,974,331	95.38%	0		0.00%	0		0.00%	2,070,000	1,974,331	95%
	412	социјални доприноси на терет послодавца	320,000	299,111	93.47%	0		0.00%	0		0.00%	320,000	299,111	93%
РЕКАПИТУЛАЦИЈА		стали трошкови	20,000	7,986	39.93%	0		0.00%	0		0.00%	20,000	7,986	40%
	422	трошкови путовања	5,000	1,500	30.00%	0		0.00%	0		0.00%	5,000	1,500	30%
	423	услуге по уговору	97,000	12,912	13.31%	0		0.00%	0		0.00%	97,000	12,912	13%
	482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	100,000	15,200	15.20%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	15,200	15%
	483	новчане казне и пенали по решењу судова	1,900,000	1,889,073	99.42%	0		0.00%	0		0.00%	1,900,000	1,889,073	99%
	484	накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	300,000	35,000	11.67%	0		0.00%	0		0.00%	300,000	35,000	12%
	485	накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3,220,000	3,172,500	98.52%	0		0.00%	0		0.00%	3,220,000	3,172,500	99%
	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ЗА РАЗДЕЛЕ 1, 2, 3, 4 И 5													
	01	Приходи из буџета	673,494,369	639,815,229	95.00%			0.00%			0.00%	673,494,369	639,815,229	95%

04	Сопствени приходи буџетских корисника		0.00%	2,855,000	1,826,108	63.96%			0.00%		1,826,108	64%
06	Донације од међународних организација		0.00%	0	0	0.00%	5,678,982	2,455,974	43.25%	5,678,982	2,455,974	43%
07	Трансфери од других нивоа власти		0.00%			0.00%	54,574,340	41,264,547	75.61%	54,574,340	41,264,547	76%
08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица		0.00%			0.00%	110,000	80,000	72.73%	110,000	80,000	73%
09	Приходи од продаје нефинансијске имовине		0.00%			0.00%	21,437,000	935,417	4.36%	21,437,000	935,417	4%
10	Примања од домаћих задуживања		0.00%			0.00%	30,000,000	22,569,396	75.23%	30,000,000	22,569,396	75%
13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година		0.00%			0.00%	15,097,026	10,675,173	70.71%	15,097,026	10,675,173	71%
15	Неутрошена средства донација из ранијих година		0.00%			0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
16	Родитељски динар за ваннаставне активности		0.00%			0.00%	600,000	570,930	95.16%	600,000	570,930	95%
17	Неутрошена средства трансфера од других нивоа власти		0.00%			0.00%	53,009,179	48,675,320	91.82%	53,009,179	48,675,320	92%
	УКУПНО	673,494,369	639,815,229	95.00%	2,855,000	1,826,108	180,506,527	127,226,757	70.48%	856,855,896	768,868,094	89.73%

ПРОГРАМСКИ ДЕО БУЏЕТА

Члан 15.

Програмску структуру буџета чине три програмске категорије, и то: програми, програмске активности и пројекти, а које су дефинисане Анексом 5 - Униформни програми и програмске активности јединица локалне самоуправе. У складу са тим, структура укупно извршених расхода и издатака према програмској класификацији у складу са Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину представљена је следећом табелом:

Шифра програма	Програмска активност/ Пројекат	Назив	Средства из буџета (план)	Средства из буџета (остварење)	% остварења	Сопствени и други приходи (план)	Сопствени и други приходи (остварење)	% остварења	Укупна средства (план)	Укупна средства (остварење)	% остварења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1101	1101	Програм 1: Урбанизам и просторно планирање	4,500,000	3,402,540	75.61%	704,320	704,320	100.00%	5,204,320	4,106,860	78.91%
	0001	Просторно и урбанистичко планирање	3,500,000	2,887,040	82.49%	704,320	704,320	100.00%	4,204,320	3,591,360	85.42%
	0002	Спровођење урбанистичких и просторних планова	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0003	Управљање грађевинским земљиштем	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Стамбена подршка	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0005	Остваривање јавног интереса у одржавању зграда	1,000,000	515,500	51.55%	0	0	0.00%	1,000,000	515,500	51.55%
1102	1102	Програм 2: Комуналне делатности	85,387,759	80,516,571	94.30%	66,945,226	52,277,553	78.09%	152,332,985	132,794,124	87.17%
	0001	Управљање/одржавање јавним осветљењем	15,420,000	15,030,378	97.47%	2,000,000	0	0.00%	17,420,000	15,030,378	86.28%
	0002	Одржавање јавних зелених површина	14,050,000	14,045,074	99.96%	0	0	0.00%	14,050,000	14,045,074	99.96%
	0003	Одржавање чистоће на површинама јавне намене	17,000,000	16,999,882	100.00%	0	0	0.00%	17,000,000	16,999,882	100.00%
	0004	Зоохигијена	816,000	816,000	100.00%	0	0	0.00%	816,000	816,000	100.00%
	0005	Уређивање, одржавање и коришћење пијаца	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Одржавање гробаља и погребне услуге	2,500,000	2,493,236	99.73%	0	0	0.00%	2,500,000	2,493,236	99.73%
	0007	Производња и дистрибуције топлотне енергије	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0008	Управљање и снабдевање водом за пиће	13,315,000	12,060,701	90.58%	0	0	0.00%	13,315,000	12,060,701	90.58%
	5001	Пројекат: Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац	9,522,000	8,751,182	91.90%	25,911,944	22,569,396	87.10%	35,433,944	31,320,578	88.39%
	5005	Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку	12,764,759	10,320,118	80.85%	39,033,282	29,708,157	76.11%	51,798,041	40,028,275	77.28%
1501	1501	Програм 3: Локални економски развој	2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0.00%	2,750,000	2,627,999	95.56%
	0001	Унапређење привредног и инвестиционог амбијента	1,250,000	1,148,999	91.92%	0	0	0.00%	1,250,000	1,148,999	91.92%
	0002	Мере активне политике запошљавања	1,500,000	1,479,000	98.60%	0	0	0.00%	1,500,000	1,479,000	98.60%
	0003	Подстицаји за развој предузетништва	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
1502	1502	Програм 4: Развој туризма	21,575,000	19,900,904	92.24%	2,205,000	1,474,829	66.89%	23,780,000	21,375,733	89.89%
	0001	Управљање развојем туризма	14,345,000	13,786,228	96.10%	1,155,000	565,677	48.98%	15,500,000	14,351,905	92.59%
	0002	Промоција туристичке понуде	2,270,000	1,865,708	82.19%	670,000	591,657	88.31%	2,940,000	2,457,365	83.58%
	4002	Пројекат: Магија источне Србије	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0.00%	2,960,000	2,954,518	99.81%
	4003	Пројекат: Прдтакмичење трубача источне Србије	600,000	438,656	73.11%	0	0	0.00%	600,000	438,656	73.11%
	5003	Пројекат: Изградња спортско рекреативног центра Змијанац	1,400,000	855,794	61.13%	380,000	317,495	83.55%	1,780,000	1,173,289	65.92%

0101	0101	Програм 5: Пољопривреда и рурални развој	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0.00%	13,350,000	12,858,344	96.32%
	0001	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	1,700,000	1,415,856	83.29%	0	0	0.00%	1,700,000	1,415,856	83.29%
	0002	Мере подршке руралном развоју	11,650,000	11,442,488	98.22%	0	0	0.00%	11,650,000	11,442,488	98.22%
0401	0401	Програм 6: Заштита животне средине	8,000,000	6,729,982	84.12%	59,784,117	57,352,944	95.93%	67,784,117	64,082,926	94.54%
	0001	Управљање заштитом животне средине	350,000	206,916	59.12%	0	0	0.00%	350,000	206,916	59.12%
	0002	Праћење квалитета елемената животне средине	330,000	320,480	97.12%	0	0	0.00%	330,000	320,480	97.12%
	0003	Заштита природе	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	57,284,117	54,852,944	95.76%	61,404,117	58,059,007	94.55%
	0005	Управљање комуналним отпадом	100,000	0	0.00%	0	0	0.00%	100,000	0	0.00%
	0006	Управљање осталим врстама отпада	3,100,000	2,996,523	96.66%	2,500,000	2,500,000	100.00%	5,600,000	5,496,523	98.15%
0701	0701	Програм 7: Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	48,750,000	45,168,451	92.65%	2,980,579	1,677,820	56.29%	51,730,579	46,846,271	90.56%
	0001	Управљање саобраћајем	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0002	Одржавање саобраћајне инфраструктуре	43,150,000	39,775,479	92.18%	1,678,432	1,677,820	99.96%	44,828,432	41,453,299	92.47%
	0004	Јавни градски и приградски превоз путника	4,150,000	4,129,944	99.52%	0	0	0.00%	4,150,000	4,129,944	99.52%
	0005	Унапређење безбедности саобраћаја	1,450,000	1,263,028	87.11%	1,302,147	0	0.00%	2,752,147	1,263,028	45.89%
2002	2002	Програм 8: Предшколско васпитање и образовање	61,733,000	60,185,805	97.49%	8,895,600	7,916,339	184.47%	70,628,600	68,102,144	96.42%
	0002	Функционисање предшколских установа	61,733,000	60,185,805	97.49%	6,786,000	5,840,531	86.07%	68,519,000	66,026,336	96.36%
	4001	Пројекат: Опортунитет 2024	0	0	0.00%	2,109,600	2,075,808	98.40%	2,109,600	2,075,808	98.40%
2003	2003	Програм 9: Основно образовање и васпитање	78,987,000	73,565,950	93.14%	6,800,000	0	0.00%	85,787,000	73,565,950	85.75%
	0001	Функционисање основних школа	78,987,000	73,565,950	93.14%	6,800,000	0	0.00%	85,787,000	73,565,950	85.75%
2004	2004	Програм 10: Средње образовање и васпитање	24,420,000	21,928,808	89.80%	3,500,000	0	0.00%	27,920,000	21,928,808	78.54%
	0001	Функционисање средњих школа	24,420,000	21,928,808	89.80%	3,500,000	0	0.00%	27,920,000	21,928,808	78.54%
0902	0902	Програм 11: Социјална и деција заштита	40,738,100	38,996,315	95.72%	8,653,993	4,332,975	50.07%	49,392,093	43,329,290	87.73%
	0001	Једнократне помоћи и други облици помоћи	22,989,000	22,839,301	99.35%	2,397,951	330,991	13.80%	25,386,951	23,170,292	91.27%
	0002	Прихваталишта друге врсте смештаја	0	0	0.00%	995,400	995,400	100.00%	995,400	995,400	100.00%
	0016	Дневне услуге у заједници	1,420,000	1,092,025	76.90%	770,426	570,426	74.04%	2,190,426	1,662,451	75.90%
	0017	Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0018	Подршка реализацији програма Црвеног крста	900,000	899,670	99.96%	0	0	0.00%	900,000	899,670	99.96%
	0019	Подршка деци и породици са децом	13,420,000	13,184,619	98.25%	2,429,574	1,429,574	58.84%	15,849,574	14,614,193	92.21%
	0020	Подршка рађању и родитељству	1,600,000	870,000	54.38%	0	0	0.00%	1,600,000	870,000	54.38%
	0021	Подршка особама са инвалидитетом	30,000	0	0.00%	0	0	0.00%	30,000	0	0.00%
	4001	Пројекат: Разиграно родитељство	142,000	85,248	60.03%	0	0	0.00%	142,000	85,248	60.03%
	4002	Пројекат: Центар за породицу	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	4003	Пројекат: Унапређење услуге помоћ у кући	237,100	25,452	10.73%	2,060,642	1,006,584	48.85%	2,297,742	1,032,036	44.92%
1801	1801	Програм 12: Здравствена заштита	8,612,000	8,517,556	98.90%	0	0	0.00%	8,612,000	8,517,556	98.90%
	0001	Функционисање установа примарне здравствене заштите	6,000,000	6,000,000	100.00%	0	0	0.00%	6,000,000	6,000,000	100.00%
	0002	Мртвозорство	612,000	555,556	90.78%	0	0	0.00%	612,000	555,556	90.78%
	0003	Спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље	2,000,000	1,962,000	98.10%	0	0	0.00%	2,000,000	1,962,000	98.10%
1201	1201	Програм 13: Развој културе и информисања	46,195,510	46,132,733	99.86%	5,208,340	2,810,130	53.95%	51,403,850	48,942,863	95.21%
	0001	Функционисање локалних установа културе	33,767,939	34,205,560	101.30%	678,416	451,821	66.60%	34,446,355	34,657,381	100.61%
	0002	Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва	4,654,661	4,511,838	96.93%	411,584	408,920	99.35%	5,066,245	4,920,758	97.13%
	0003	Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0	0.00%	1,500,000	1,500,000	100.00%
	0004	Остваривање и унапређивање јавног интереса у области јавног информисања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0	0.00%	2,600,000	2,370,000	91.15%
	0005	Унапређење јавног информисања на језицима националних мањина	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Унапређење јавног информисања особа са инвалидитетом	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%

	4001	Пројекат: Михољски сусрети села 2022	500,000	423,076	84.62%	500,000	499,999	100.00%	1,000,000	923,075	92.31%
	4002	Пројекат: Црноречје у песми и гри	3,172,910	3,122,259	98.40%	0	0	0.00%	3,172,910	3,122,259	98.40%
	5001	Пројекат: Reality plus - Од стварности до дигиталности музеја	0	0	0.00%	3,618,340	1,449,390	40.06%	3,618,340	1,449,390	40.06%
1301	1301	Програм 14: Развој спорта и омладине	32,185,000	31,332,260	97.35%	11,939,352	505,955	4.24%	44,124,352	31,838,215	72.16%
	0001	Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	17,700,000	17,696,666	99.98%	0	0	0.00%	17,700,000	17,696,666	99.98%
	0002	Подршка предшколском и школском спорту	1,000,000	999,014	99.90%	0	0	0.00%	1,000,000	999,014	99.90%
	0003	Одржавање спортске инфраструктуре	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Функционисање локалних спортских установа	13,485,000	12,636,580	93.71%	11,939,352	505,955	4.24%	25,424,352	13,142,535	51.69%
	0005	Спровођење омладинске политике	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
0602	0602	Програм 15: Опште јавне услуге управе	172,058,000	164,384,101	95.54%	5,545,000	0	0.00%	177,603,000	164,384,101	92.56%
	0001	Функционисање локалне самоуправе и градских општина	142,134,000	139,885,343	98.42%	2,015,000	0	0.00%	144,149,000	139,885,343	97.04%
	0002	Функционисање месних заједница	11,032,000	9,162,605	83.05%	30,000	0	0.00%	11,062,000	9,162,605	82.83%
	0003	Сервисирање јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	3,500,000	0	0.00%	7,840,000	4,206,591	53.66%
	0004	Општинско/градско правобранилаштво	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0.00%	8,032,000	7,407,613	92.23%
	0005	Заштитник грађана	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Инспекцијски послови	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0007	Функционисање националних савета националних мањина	100,000	100,000	100.00%	0	0	0.00%	100,000	100,000	100.00%
	0008	Правна помоћ	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0009	Текућа буџетска резерва	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0010	Стална буџетска резерва	1,000,000	0	0.00%	0	0	0.00%	1,000,000	0	0.00%
	0011	Робне резерве	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0012	Комунална полиција	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0013	Администрирање изворних прихода локалне самоуправе	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0014	Ванредне ситуације	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0.00%	1,920,000	430,560	22.43%
	4001	Пројекат: Финансирање невладиних организација	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0.00%	3,500,000	3,191,389	91.18%
2101	2101	Програм 16: Политички систем локалне самоуправе	22,253,000	21,629,886	97.20%	200,000	0	0.00%	22,453,000	21,629,886	96.33%
	0001	Функционисање Скупштине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	96.87%
	0002	Функционисање извршних органа	11,766,000	11,471,375	97.50%	200,000	0	0.00%	11,966,000	11,471,375	95.87%
	0003	Подршка раду извршних органа власти и скупштине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	4001	Подршка раду извршних органа власти и скупштине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
0501	0501	Програм 17: Енергетска ефикасност	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%
	0001	Унапређење и побољшање енергетске ефикасности и употреба обновљивих извора енергије	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%
		УКУПНИ ПРОГРАМСКИ ЈАВНИ РАСХОДИ	673,494,369	639,815,229	95.00%	183,361,527	129,052,865	70.38%	856,855,896	768,868,094	89.73%

Члан 16.

У складу са чланом 40. став 7. Закона о буџетском систему, сагласно смерницама СКГО, Општина Бољевац је Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину предвидела активности у оквиру којих се примењују начела родно-одговорног буџетирања. Мапирана је активност у оквиру програма 14 - Развој омладине и спорта, где се примењују начела родно-одговорног буџетирања у оквиру реализације активности прикључивања деце оба пола за бављење било којом врстом спорта и приступа клубу у зависности од постојећих капацитета. За сада се активним радом у циљу унапређења ове врсте активности, на добровољној бази баве запослени у ССОБ. Такође, у оквиру активности 11 - Социјална и дечија заштита, примењују се начела родно-одговорног буџетирања. На овај начин јавна средства за социјална давања и услуге распоређују се на начин који директно одговара специфичним потребама и жена, и мушкараца, девојчица и дечака. Овај концепт анализира како финансирање социјалних програма утиче на ублажавање родних јазова и сиромаштва.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Завршни рачун буџета, општине Бољевац садржи:

- 1) Извештај о новчаним токовима у периоду 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац НТ);
- 2) Извештај о извршењу буџета у периоду од 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац ИБ);
- 3) Биланс стања на дан 31.12.2025. године, као део напомена;
- 4) Биланс прихода и расхода у периоду 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац ПР);
- 5) Рачуноводствене политике;
- 6) Напомене са објашњењима за 2025. годину;
- 7) Образложење уз годишњи извештај о извршењу буџета за 2025. годину;
- 8) Извештај о учинку програма, укључујући учинак на унапређењу родне равноправности у 2025. годину и
- 9) Извештај екстерне ревизије о финансијским извештајима за 2025. годину.

Члан 12.

Одлуку о Завршном рачуну буџета општине Бољевац за 2025. годину, заједно са приложеним табелама, као саставним делом Одлуке о Завршном рачуну, доставити Министарству финансија Републике Србије – Управи за Трезор, најкасније до 30. јуна 2026. године.

Члан 13.

Ова Одлука ступа на снагу даном објављивања у Службеном листу Општине Бољевац.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-102/2026-I/2
Бољевац, 19. 06. 2026. године

Председник
Скупштине Општине Бољевац
Зоран Јовић

ПРИМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И НАПОМЕНЕ СА ОБЈАШЊЕЊИМА

Сагласно члану 3. и 7. Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање (у даљем тексту: Правилник о финансијским извештајима) саставни део Завршног рачуна општине Бољевац за 2025. годину чине рачуноводствене политике.

Члан 1.

Финансијски извештаји у оквиру Завршног рачуна за 2025. годину састављени су у складу са готовинским начелом а у складу са Законом о буџетском систему Републике Србије, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру, Контном плану за буџетски систем и другим важећим прописима који регулишу буџетско рачуноводство.

Члан 2.

Приходи и примања се обухватају у рачуноводственом периоду у коме су постали расположиви, односно на основу готовинског принципа. Сва примања од задуживања и повраћаја средстава евидентирају се у моменту стварног прилива новца на рачун.

Члан 3.

Расходи и издаци се признају и књиже искључиво у моменту када је новац стварно исплаћен са рачуна, без обзира на то када је обавеза настала. Издаци са отплату главнице домаћим и страним кредиторима евидентирају се на основу извода из Трезора у моменту када је исплата стварно извршена.

Члан 4.

Нематеријална имовина и основна средства исказују се по набавној вредности умањеноу за исправку вредности – амортизацију. Обавезе по основу отплате дугорочних и краткорочних кредита признају се и евидентирају искључиво у износу у којем су стварно исплаћене у току године, закључно са 31. децембром.

Члан 5.

НАПОМЕНЕ СА ОБЈАШЊЕЊИМА

У складу са Правилником о финансијским извештајима саставни део Завршног рачуна општине Бољевац за 2025. годину представљају Напомене са објашњењима завршног рачуна са следећим подацима:

1- Опште информације

Општина Бољевац је конституисана као јединица локалне самоуправе, према Уставу Републике Србије („Сл. гласник РС“, број 98/2006 и 115/2021) и Закона о територијалној организацији („Сл. гласник РС“, број 129/2007, 18/2016, 47/2018 и 9/2020 - др. закон). На основу члана 18. став 1. Закона о локалној самоуправи (Сл. гласник РС“, број 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др.закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон) Општина је основна територијална јединица у којој се остварује локална самоупра, која је способна да преко својих органа самостално врши сва права и дужности из своје надлежности и која има најмање 10.000 становника. Општина има својство правног лица, а седиште општине Бољевац налази се на адреси Краља Александра 24, матични број 07223692; ПИБ 102026307, ЈБКЈС 04536 – Општина Бољевац - Буџет, шифра делатности 8411- делатност државних органа, текући рачун број 840-000000160640-07 који се води у систему КРТ-а општине Бољевац.

2- Рачуноводствену основу која је коришћена за састављање Извештаја о новчаним токовима и Извештаја о извршењу буџета

Извештај о новчаним токовима саставља се на готовинској основи у складу са Међународним рачуноводственим стандардом за јавни сектор, а Извештај о извршењу буџета састављен је коришћењем готовинске рачуноводствене основе по којој се трансакције и остали догађаји признају тек када се готовина прими или исплати.

Изузетно, примљена средства од донација, хуманитарне помоћи и финансијске помоћи Европске уније у девизама евидентирају се као приход у моменту конвертовања и уплате тих средстава у динарима на прописани уплатни рачун јавног прихода, и то:

732151 -Текуће донације од међународних организација у корист нивоа општина и

732251 - Капиталне донације од међународних организација у корист нивоа општина

3- Информације о стању готовине и готовинских еквивалената на почетку и крају извештајног периода

Приказ стања готовине на почетку и на крају године према синтетичким контима у складу са чланом 24. Правилника о рачуноводственим политикама:

Кonto	Назив	Стање на дан 01.01.2025.	Стање на дан 31.12.2025.
121100	Жиро и текући рачуни	68.151.004,80	60.058.034,70

Треба напоменути да се на економској класификацији 121100 - жиро и текући рачуни, код индиректног корисника Туристичка организација општине Бољевац (рачун 840-0000000930664-87) на дан 31.12.2025. године налазе средства у износу од 8.846,00 динара која су пренета из средстава буџета, наменски опредељена за измирење обавеза према добављачима насталих у 2025. години, а обавезе нису измирене закључно са 31.12.

4- Датум одобравања финансијских извештаја за објављивање

Чланом 78. Закона о буџетском систему, прописан је календар за подношење годишњих финансијских извештаја. Према календару из члана 78. Закона о буџетском систему, рокови за припремање, састављање и подношење завршних рачуна корисника буџетских средстава су:

-28.02. -за достављање завршних рачуна индиректних корисника Управи за трезор (установе, фондови, месне заједнице), што су корисници и учинили,

-31.03. -за састављање Завршног рачуна директног корисника (Скупштина општине Бољевац, Председник општине Бољевац, Општинско веће општине Бољевац, Општинска управа општине Бољевац и Општинско правобранилаштво општине Бољевац). Општинска управа је извршила контролу, сравњење и консолидацију примљених завршних рачуна индиректних корисника,

-30.04. -за састављање консолидованог Завршног рачуна буџета – Нацрт одлуке о завршном рачуну буџета кога је локални орган управе надлежан за финансије поднео надлежном извршном органу на утврђивање и усвајање,

-01.06. -надлежни извршни орган локалне власти доставља Скупштини Предлог одлуке о Завршном рачуну буџета,

-30.06. -локални орган управе надлежан за финансије подноси Управи за трезор Одлуку о Завршном рачуну буџета локалне власти, усвојену од стране Скупштине општине.

5 - Информације о готовини која се налази на рачунима подносилаца извештаја, али није расположива за коришћење или подлеже ограничењима за коришћење, као и информације о неискоришћеним позајмицама

У току 2025. године Општина Бољевац је донела Одлуку о дугорочном задуживању за финансирање капиталних инвестиционих расхода и то за финансирање изградње водовода у селу Подгорац и водовода Савинац-Сумраковац-Подгорац-Тимок. Склопљен је уговор о кредиту са банком Поштанска штедионица АД Београд на износ од 256.042,17 ЕУР. Средства у износу од 30.000.000,00 динара су 10.10.2025. године пренета на рачун буџета Општине Бољевац. Отплата ће се вршити на период од 54 рата месечно, при чему се за анuitет примењује номинална каматна стопа од 4,05% према пропорционалном методу и износи 4.741,52 ЕУР месечно, са фиксном каматном стопом. Са отплатом прве рате почеће се 10.05.2026. године.

У 2025. години, са банком Поштанска штедионица АД Београд склопљен је уговор о преконоћном орочавању средстава.

21.02.2025. године са лизинг кућом Липакс ДОО Београд склопљена су два уговора о финансијском лизингу за куповину два аутомобила и то: Шкоде Суперб на износ од 32.100,00 ЕУР на период од 5 година уз ефективну стопу лизинга накнаде од 9,46% и Шкоде Октавиа, такође на период од 5 година , на износ од 21.204,00 ЕУР према ефективној стопи лизинга накнаде од 9,54%.

6- Биланс стања – Образац БС

Биланс стања представља преглед имовине, обавеза и капитала на дан 31.12.. Образац БС - Биланс стања попуњен и одштампан доставља се у прилогу и чини саставни део напомена уз финансијски извештај општине Бољевац за 2025. годину.

У Билансу стања на дан 31. децембра 2025. године (Образац БС) утврђена је укупна актива у износу од 3.193.874 хиљада динара и укупна пасива у износу од 3.193.874 хиљада динара.

Укупну активу чине:

у 000 динара			
Конто	Опис	Износ	Структура
010000	Нефинансијска имовина у сталним средствима	2.944.080	92,18%
020000	Нефинансијска имовина у залихама	666	0,02%
110000	Дугорочна финансијска имовина	30.944	0,97%
120000	Новчана средства, потраживања и пласмани	190.264	5,96%
130000	Активна временска разграничења	27.920	0,87%
	УКУПНО:	3.193.874	100,00%

Укупну пасиву чине:

у 000 динара			
Конто	Опис	Износ	Структура
210000	Дугорочне обавезе	36.527	1,14%
230000	Обавезе по основу расхода за запослене	7.983	0,25%
240000	Обавезе по основу осталих расхода	2.281	0,07%
250000	Обавезе из пословања	11.119	0,35%
290000	Пасивна временска разграничења	130.207	4,08%
310000	Извори капитала	2.945.690	92,23%
320000	Финансијски резултат	60.067	1,88%
	УКУПНО:	3.193.874	100,00%

Непокретности, опрема и остала основна средства у својини општине Бољевац, у пословним књигама евидентирају се према набавној вредности умањеној за исправку вредности по основу амортизације на основу члана 5. став 8. Уредбе о буџетском рачуноводству.

Исправка вредности - амортизација нематеријалних улагања и основних средстава врши се по стопама амортизације утврђене Правилником о номенклатури нематеријалних улагања и основних средстава са стопама амортизације ("Службени лист СРЈ", бр. 17/97 и 24/2000), применом пропорционалне методе.

Исправка вредности врши се пре састављања годишњег финансијског извештаја. Обрачун исправке вредности основних средстава спроведена је пре усклађивања књиговодственог са стварним стањем утврђеним по попису на дан 31.12.2025. године

Књижење обрачунате књиговодствене исправке вредности нефинансијске имовине према одредби члана 21. Закона о буџету Републике Србије за 2025. годину („Сл. гласник РС“ бр. 94/2024) исказује се на терет капитала, односно није исказан расход амортизације и употребе средстава за рад.

7- Биланс прихода и расхода – Образац ПР

Образац ПР - Биланс прихода и расхода представља преглед прихода и примања од продаје нефинансијске имовине и расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине насталих у току извештајног периода. Образац ПР - Биланс прихода и расхода попуњен и одштампан доставља се у прилогу и чини саставни део напомена уз финансијски извештај општине Бољевац у 2025. години.

У Билансу прихода и расхода у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2025. године (Образац ПР), утврђени су следећи износи, и то:

1	Укупно остварени текући приходи и примања по основу продаје нефинансијске имовине ОП 2001	729.809
2	Укупно извршени текући расходи и издацу за набавку нефинансијске имовине ОП 2131	765.467
3	Вишак прихода и примања – буџетски суфицит (ред.бр.2-ред.бр.1) ОП 2346	35.658
4	Кориговани вишак прихода и примања - буџетски суфицит	
	а) увећан за укључивање:	
	-дела нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година који је коришћен за покриће расхода и издатака текуће године (ОП 2349);	69.126
	- износ расхода и издатака за нефинансијску имовину, финансираних из кредита (ОП 2352)	30.000
	б) умањен за укључивање издатака:	
	- утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за отплату обавеза по кредитима (ОП2355);	3.401
	- утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за набавку финансијске имовине (ОП2356)	
	Кориговани вишак прихода - буџетски суфицит	60.058

Остварени вишак прихода и примања – суфицит (консолидовани) у износу од 60.058 хиљада динара преноси се у наредну годину и састоји се из:

1) Дела вишка прихода и примања – суфицита који је наменски опредељен за:

- Изградња дела канализационе мреже у насељу Ртањ у износу од 2.431 хиљада динара
- Изградња водовода у селу Савинац, Подгорац Тимок, Сумраковац у износу од 269 хиљада динара из наменских средстава као и средства из кредита за поменути водовод и водовод у селу Подгорац у износу од 7.430 хиљада динара
- Куповина грађевинског материјала за избегла и програна лица у износу од 774 хиљада динара
- Изградња објекта код стадиона - Омладински клуб у износу од 11.349 хиљада динара
- Пренета средства од стране међународних организација за пројекте „Унапређење услуге помоћ у кући“ 636 хиљада динара и „Од стварности ка дигиталности музеја“ у износу од 2.169 хиљада динара
- Пренета средства од родитељског динара у износу од 24 хиљада динара

2) Нераспоређеног вишка прихода и неутрошених средстава од стране индиректних корисника у износу од 34.976 хиљада динара.

3) Укупни приходи и примања са неутрошеним средствима из ранијих година износе 827.960 хиљада динара, док су укупни расходи и издаци 768.868 хиљада динара. У овом случају разлика између прихода и примања и расхода и издатака износи 59.092 хиљаде динара док стање на рачуну износи 60.058 хиљада динара тако да детаљном анализом нисмо успели да утврдимо шта је разлог разлици од 966 хиљада динара.

8- Усклађивање прихода и примања и расхода и издатака из Извештаја о извршењу буџета - Образац ИБ и прилива и одлива из Извештаја о новчаним токовима – Образац НТ

У извештајном периоду општина Бољевац исказала је приходе и примања (приливе) као и расходе и издатке (одливе) у Обрасцима ИБ и НТ, и у истим не постоје разлике и одступања у извештавању.

у 000 динара

Ред. бр.	Опис	Укупни приходи и примања /приливи	Укупни расходи и издаци /одливи
1.	Извештај о извршењу буџета	(ОП 5171) 759.809	(ОП5435) 768.868
2.	Разлике у основама извештавања	0	0
3.	Разлике у периоду извештавања	0	0
4.	Разлике у обухватању извештајних ентитета	0	0
5.	Извештај о новчаним токовима	(ОП4132) 759.809	(ОП4133) 768.868

9- Додатне информације које нису приказане у финансијским извештајима, али су неопходне за фер презентацију прилива и одлива готовине и салда готовине

Све информације које су потребне за фер презентацију прилива и одлива готовине и салда готовине су обелодањене и приказане у финансијском извештају и нема додатних информација.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА БУЏЕТ, РАЧУНОВОДСТВО
ЈАВНЕ НАБАВКЕ И ПОРЕСКУ АДМИНИСТРАЦИЈУ

Ана Цонић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
БОЉЕВАЦ

Слађан Ђимиш

ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕЊУ ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ ЗА 2025. ГОДИНУ

УВОДНИ ДЕО

Буџетски систем представља систем финансирања државних функција, зависно од надлежности државних органа и институција у извршавању тих функција. Јавна средства која држава тражи за подмирење државних потреба имају третман јавних прихода. Трошење материјалних и финансијских средстава представља подмирење јавних расхода.

Буџетски систем је уређен посебним системским законом, као и другим пратећим законима и подзаконским актима који представљају скуп свих прописа, институција и односа у буџетском финансирању.

Код израде завршног рачуна за 2024. годину примењују се и следећи прописи:

- Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - исправка, 108/13 и 142/14, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/2021, 138/22, 92/23 и 94/24),

- Уредба о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 125/03, 12/06 и 27/20),

- Правилник о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС“, бр. 78/25),

- Правилник о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 20/18, 36/18, 93/18, 104/18, 14/19, 33/19, 68/19, 84/19, 151/20, 19/21, 66/21, 130/21, 144/22, 26/23, 83/23, 118/23, 105/24 и 12/25),

- Фискална стратегија за 2025. годину са пројекцијама за 2026. и 2027. годину (Службени гласник бр. 86/23),

- Закон о буџету Републике Србије за 2025. годину („Службени гласник РС“, бр. 94/2024),

- Закон о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 47/11, 93/12, 99/13, 125/14, 83/16, 91/16, 104/16, 96/17, 89/18, 95/18, 86/19, 126/20, 111/2021 др. Закон, 124/22-усклађени износи, 97/23-усклађени износи и 85/24-усклађени износи),

- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16, 47/18 и 111/2021),

- Закон о јавном дугу („Службени гласник РС“, бр. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15, 95/18, 91/19 и 149/20)),

- Закон о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 91/19 и 92/23),

- Правилник о условима и начину вођења рачна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС“, бр. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 36/18, 44/18, 104/18, 14/19, 33/19, 68/19, 151/20, 19/21, 10/22, 144/22, 25/23, 83/23, 118/23, 26/24, 55/24 и 105/24),

- Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др закон, 108/16, 113/17, 95/18, 153/20 и 94/24),

- Правилник о начину коришћења средстава са подрачуна, односно других рачуна консолидованог рачуна трезора Републике и о начину извештавања о инвестирању средстава корисника буџета и организација обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС“, бр. 101/18),

- Одлука о буџету општине Бољевац за 2025. годину („Службени лист општине Бољевац“, бр. 45/24, 9/25, 16/25, и 48/24),

- Статут општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“ бр. 2/19, 13/22, 23/23 и 6/25).

Законом о буџетском систему су на јединствени начин уређена питања: планирања, припреме, доношења и извршења како буџета Републике Србије тако и буџета аутономних покрајина и буџета јединица локалне самоуправе, као и припрема и доношење финансијских планова. Овим законом су уређена и питања буџетског рачуноводства и извештавања, трезора, финансијског управљања, контрола и ревизија корисника јавних средстава, буџета локалне власти и финансијских планова. Такође, Законом су утврђени јавни приходи и примања и јавни расходи и издаци.

Усвајањем закона о буџетском систему у области јавних финансија уводе се савремени и ефикасни инструменти, средњорочни оквир расхода и јавних инвестиција, трогодишњи буџет, процена фискалних ризика и др. Управљање јавним финансијама коришћењем наведених института неопходно је ради остваривања дефинисаних буџетских циљева – макроекономска стабилност, ниска инфлација, економски развој и смањење финансијског ризика Републике. Такође, Законом о буџетском систему буџетски циљеви су у значајној мери допуњени и прилагођени условима и потребама буџетирања.

Уредбом о буџетском рачуноводству уређена су и дефинисана одређена питања из области буџетског рачуноводства, као што су: основ за вођење буџетског рачуноводства, услови и начин вођења пословних књига, састављање и објављивање финансијских извештаја и др.

Одредбом члана 2. тачка 7. и 8. Закона о буџетском систему дефинисани су директни и индиректни корисници буџетских средстава. Одредбом члана 8. Став 1. овог Закона Министар финансија доноси Правилник о списку корисника средстава, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора.

У директне кориснике средстава буџета општине Бољевац спадају: Скупштина општине Бољевац, Председник општине Бољевац, Општинско веће општине Бољевац, Општинска управа општине Бољевац и Општинско правобранилаштво општине Бољевац као органи локалне власти, а у индиректне кориснике: ПУ „Наша радост“, Културно образовни центар, Туристичка организација општине Бољевац, Јавна библиотека Бољевац, Јавна установа за спорт Бољевац и 25 месних заједница. Школе, Центар за социјални рад и Дом здравља су индиректни корисници Републичког органа и из тог разлога се њима преносе средства на економској класификацији 463 – трансфери осталим нивоима власти.

Буџет општине Бољевац за 2025. годину донет је на седници Скупштине општине одржаној 29.11.2024. године, објављен у "Службеном листу општине Бољевац", број 45/24, на укупан износ од 678.410.000 динара.

Од почетка године рађена су 4 ребаланса буџета, коришћена је текућа буџетска резерва којима је појединим апропријацијама измењен план, извршене су промене апропријација, тако да је извршење расхода упоређивано са коначним планираним износима.

Одлуком о ребалансу буџета од 15.04.2025. године објављеном у "Службеном листу општине Бољевац", број 9/25, извршено је обезбеђење додатних средстава у износу од 84.000.063 динара тако да су укупно утврђена буџетска средства износила 762.410.063 динара.

Одлуком о ребалансу буџета од 20.06.2025. године објављеном у "Службеном листу општине Бољевац", број 16/25, извршено је обезбеђење додатних средстава у износу од 15.964.742 динара тако да су укупно утврђена буџетска средства износила 778.374.805 динара.

Одлуком о ребалансу буџета од 05.09.2025. године објављеном у „Службеном листу општине Бољевац бр.23/25, извршено је обезбеђење додатних средстава у износу од 68.817.200 динара, тако да су укупно утврђена средства у износу од 847.192.005 динара.

Одлуком о ребалансу буџета од 20.11.2025. године објављеном у „Службеном листу општине Бољевац бр.33/25, извршено је обезбеђење додатних средстава у износу од 8.597.941 динара, тако да су укупно утврђена средства у износу од 855.789.946 динара.

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. године, односно ребалансима ове одлуке, утврђена је равнотежа између планираних текућих прихода и примања и текућих расхода и издатака као и регулатива за отварање, односно извршења исте.

Консолидовање и састављање Завршног рачуна локалне власти, њених директних и индиректних корисника врши се на начин и у роковима у складу са прописима.

У складу са Законом о буџетском систему директни корисник буџетских средстава, који у својој надлежности има индиректне кориснике буџетских средстава саставља завршни рачун тако што контролише, савјерује податке из њихових извештаја и саставља консолидовани завршни рачун и доставља га локалном органу управе надлежном за финансије.

Према календару из члана 78. Закона о буџетском систему, рокови за припремање, састављање и подношење завршних рачуна корисника буџетских средстава су:

- 28.02. – за достављање завршних рачуна индиректних корисника Управи за трезор (установе, фондови, месне заједнице), што су корисници и учинили,

- 31.03.– за састављање Завршног рачуна директног корисника (Скупштина општине Бољевац, Председник општине Бољевац, Општинско веће општине Бољевац, Општинска управа општине Бољевац и Општинско правобранилаштво општине Бољевац). Општинска управа је извршила контролу, сравњење и консолидацију примљених завршних рачуна индиректних корисника,

- 30.04.– за састављање консолидованог Завршног рачуна буџета – Нацрт одлуке о завршном рачуну буџета кога је локални орган управе надлежан за финансије поднео надлежном извршном органу на утврђивање и усвајање,

- 01.06. - надлежни извршни орган локалне власти доставља Скупштини Предлог одлуке о Завршном рачуну буџета,

- 30.06. - локални орган управе надлежан за финансије подноси Управи за трезор Одлуку о Завршном рачуну буџета локалне власти, усвојену од стране Скупштине општине.

Садржина завршног рачуна прописана је у члану 3. Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС“, бр. 18/15, 104/18, 151/20 и 8/21) и то:

- 1) Извештај о новчаним токовима у периоду 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац НТ);
- 2) Извештај о извршењу буџета у периоду од 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац ИБ);
- 3) Биланс стања на дан 31.12.2025. године, као део напомена;
- 4) Биланс прихода и расхода у периоду 01.01.2025. до 31.12.2025. године (Образац ПР);
- 5) Рачуноводствене политике;
- 6) Напомене са објашњењима за 2025. годину;
- 7) Образложење уз годишњи извештај о извршењу буџета за 2025. годину;
- 8) Извештај о учинку програма, укључујући учинак на унапређењу родне равноправности у 2025. годину и
- 9) Извештај екстерне ревизије о финансијским извештајима за 2025. годину.

Чланом 3. Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, прописани су обрасци који се користе за састављање гиђушњег финансијског извештаја и то:

- 1) Извештај о новчаним токовима - Образац НТ
- 2) Извештај о извршењу буџета - Образац ИБ
- 3) Биланс стања - Образац БС
- 4) Биланс прихода и расхода - Образац ПР

Остала објашњења и извештаји доставају се у слободној форми извештаја зависно од садржаја и врсте података који се објашњавају.

Пре састављања Завршног рачуна, орган управе надлежан за финансије спровео је прописане поступке припреме за састављање Завршног рачуна, тј. утврдио је текуће приходе и примања, текуће расходе и издатке, резултат пословања, спровео је одговарајућа књижења и спровео поступак консолидације, сачинио обрасце и извештаје који су саставни део Одлуке о Завршном рачуну буџета за 2025. годину.

Консолидација је дефинисана чланом 2. став 1. тачка 26) Закона о буџетском систему и представља исказивање прихода и расхода више међусобно повезаних буџета и ванбуџетских фондова, као да се ради о јединственом субјекту. Да би се избегло двоструко рачунање, консолидацијом се искључују међусобни трансфери између истих, као и између различитих нивоа власти.

Према чл. 30. Закона о локалној самоуправи Скупштина усваја, односно доноси Завршни рачун буџета. Предложена Одлука има општи и посебан део, као и завршне одредбе, одговарајуће колоне и извештаје и прописане прилоге и образложења. Ради бољег разумевања обиља података који су у садржају одлуке, и појашњења из којих прихода и за које намене су начињени расходи и у ком износу, следе даља образложења, пре свега Извештај о извршењу буџета.

ОПШТИ ДЕО

I Рачун прихода и примања од продаје нефинансијске имовине и расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине

Рачун прихода и примања остварених од продаје нефинансијске имовине и расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине дат је у следећој табели:

Позиција	Опис	План	Остварење	% остварења
	А. РАЧУН ПРИХОДА И ПРИМАЊА, РАСХОДА И ИЗДАТАКА			
	1. Укупни приходи и примања од продаје нефинансијске имовине (кл. 7+8)	784,467,691	729,810,330	93.03%
	1.1. ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (класа 7) у чему:	736,257,691	727,370,257	98.79%
1	01- приходи из буџета	672,439,369	665,450,778	98.96%
2	03- социјални доприноси	0	0	0.00%
3	04- сопствени приходи буџетских корисника	2,855,000	2,532,194	88.69%
4	06- донације од међународних организација	5,678,982	5,261,347	92.65%
5	07- донације од осталих нивоа власти	54,574,340	53,449,557	97.94%
6	08- добровољни трансфери од физичких и правних лица	110,000	110,000	100.00%
7	16- родитељски динар за ваннаставне активности	600,000	566,381	94.40%
	1.2. ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (класа 8)	48,210,000	2,440,073	5.06%
	2. Укупни расходи и издаци за набавку нефинансијске имовине (кл. 4+5)	823,155,896	765,467,098	#DIV/0!
	2.1. ТЕКУЋИ РАСХОДИ (класа 4) у чему:	670,342,200	613,795,059	#DIV/0!
8	01- приходи из буџета	621,818,610	594,235,311	95.56%
9	03- социјални доприноси	0	0	0.00%
10	04- сопствени приходи буџетских корисника	1,568,584	1,081,644	68.96%
11	06- донације од међународних организација	5,678,982	0	0.00%
12	07- донације од осталих нивоа власти	13,200,350	11,509,392	87.19%
13	08- добровољни трансфети од физичких и правних лица	110,000	80,000	72.73%
6	09- примања од продаје нефинансијске имовине	20,367,000	68,579	0.34%
14	10- примања од домаћих задуживања	0	2,455,974	#DIV/0!
15	13-приход из ранијих година	2,980,579	1,677,820	56.29%
16	15-неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	#DIV/0!
17	16- родитељски динар за ваннаставне активности	600,000	570,930	95.16%
18	17-неутрошена средства трансфера од других нивоа власти	4,018,095	2,115,409	52.65%
	2.2. ИЗДАЦИ ЗА НАБАВКУ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (класа 5) у чему:	152,813,696	151,672,039	99.25%
19	01- приходи из буџета	48,175,759	42,178,921	87.55%
20	04- сопствени приходи буџетских корисника	1,286,416	744,464	57.87%
21	06- донације од међународних организација	0	0	#DIV/0!
22	07- донације од осталих нивоа власти	41,373,990	29,755,156	71.92%
23	08- добровољни трансфети од физичких и правних лица	0	0	#DIV/0!
6	09- примања од продаје нефинансијске имовине	870,000	866,838	99.64%
24	10- примања од домаћих задуживања	0	22,569,396	#DIV/0!
25	13-приход из ранијих година	12,116,447	8,997,353	74.26%
26	15-неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	0.00%

27	17-неуtroшена средства трансфера од других нивоа власти	48,991,084	46,559,911	0.00%
	БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ / ДЕФИЦИТ (кл. 7+8) - (кл. 4+5)	-38,688,205	-35,656,768	92.16%
28	Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика) категорија 62	0	0	0.00%
29	Примања од продаје финансијске имовине (категирија 92 осим 9211, 9221, 9219, 9227, 9228)	0	0	0.00%
	УКУПАН ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ / ДЕФИЦИТ (7+8) - (4+5) +(92-62)	-38,688,205	-35,656,768	92.16%
	Б. РАЧУН ФИНАНСИРАЊА			
30	Примања од продаје финансијске имовине (конта 9211, 9221, 9219, 9227, 9228)	0	0	0.00%
31	Примања од задуживања (категирија 91)	30,000,000	30,000,000	0.00%
32	Неуtroшена средства из претходних година	68,151,005	68,151,005	100.00%
33	Издаци за отплату главнице дуга (61)	3,500,000	3,400,999	97.17%
34	Издаци за набавку финансијске имовине која није у циљу спровођења јавних политика (део 62)	0	0	0.00%
	НЕТО ФИНАНСИРАЊЕ	94,651,005	94,750,006	100.10%

II Рачун финансирања

Рачун финансирања је дефинисан чланом 2. став.1. тачка 32) Закона о буџетском систему и обухвата примања од продаје финансијске имовине и задуживања и издатке за набавку финансијске имовине и за отплату кредита и зајмова, а који је приказан у следећој табели:

Ред. бр.	Назив	План 2025.	Остварење I-IX 2025.	Извршење %
1	2	3	4	5 (4/3*100)
I	Примања од задуживања (категирија 91)	30,000,000	30,000,000	0.00%
II	Примања од продаје финансијске имовине (конта 9211, 9221, 9219, 9277, 9228)	0	0	0.00%
III	Неуtroшена средства из претходних година	68,151,005	68,151,005	100.00%
IV	Укупно (I +III)	98,151,005	98,151,005	100.00%
V	Издаци за отплату главнице дуга (део категорије 61)	3,500,000	3,400,999	97.17%
VI	Издаци за набавку финансијске имовине која није у циљу спровођења јавних политика (део 62)	0	0	0.00%
VII	Укупно (V +VI)	3,500,000	3,400,999	97.17%
VIII	Нето финансирање (IV - VII)	94,651,005	94,750,006	100.10%

III Укупно планирани и остварени приходи, примања и пренета неуtroшена средства из ранијих година – према економској класификацији и изворима финансирања

Укупни план прихода и примања буџета и корисника износи:..... 856.856 хиљада динара
Укупно остварени прих. и прим.буџета и корисника износи: 827.954 хиљада динара
Разлика (мање остварени приходи и примања) износи:..... 28.902 хиљада динара
Проценат остварења укупних прихода и примања у односу на план износи 96,63%, при чему је структура прихода из буџета и осталих извора следећа:

А/Планирани приходи и примања из буџета износи..... 673.494 хиљада динара
Остварени приходи и примања буџета износи 666.883 хиљада динара
Разлика (неостварени буџетски приходи) износи 6.611 хиљада динара
Проценат остварења буџетских прихода и примања у односу на план и износи 99,02%

Б/Планирани приходи осталих ивора финансирања износи 183.362 хиљада динара
Остварени приходи осталих ивора финансирања износи 161.070 хиљада динара
Разлика (више остварени приходи и примања) износи..... 22.292 хиљада динара
Проценат остварења осталих прихода у односу на план и износи 87,84%.

Укупно планирани и остварени текући приходи и примања у Завршном рачуну према економској класификацији, односно по наменама остварења у процентима износе:

Економска класификација	Опис	Буџет 2025				Остали извори 2025				Укупно 2025			
		План	Остварење	%остварења	%учешћа	План	Остварење	%остварења	%учешћа	План	Остварење	%остварења	%учешћа
711	Порез на доходак и капиталне добитке које плаћају физичка лица	278,473,369	259,206,453	93.08%	31.31%	0	0	0.00%	0.00%	278,473,369	259,206,453	93.08%	31.31%
713	Порез на имовину	129,000,000	118,764,539	92.07%	14.34%	0	0	0.00%	0.00%	129,000,000	118,764,539	92.07%	14.34%
714	Порез на добра и услуге	16,450,000	14,967,449	90.99%	1.81%	0	0	0.00%	0.00%	16,450,000	14,967,449	90.99%	1.81%
716	Други порези које које искључиво плаћају предузећа	17,000,000	17,481,950	102.83%	2.11%	0	0	0.00%	0.00%	17,000,000	17,481,950	102.83%	2.11%
732	Текуће донације од међународних организација у корист нивоа општина	0	0	0.00%	0.00%	5,678,982	5,261,347	92.65%	0.64%	5,678,982	5,261,347	92.65%	0.64%
733	Трансфери од других нивоа власти	205,775,000	235,774,958	114.58%	28.48%	54,574,340	53,449,557	97.94%	6.46%	260,349,340	289,224,515	111.09%	34.93%
741	Приходи од имовине	10,070,000	8,397,603	83.39%	1.01%	0	0	0.00%	0.00%	10,070,000	8,397,603	83.39%	1.01%
742	Приходи од продаје добара и услуга	10,370,000	7,053,204	68.02%	0.85%	3,455,000	3,135,595	90.76%	0.38%	13,825,000	10,188,799	73.70%	1.23%
743	Новчане казне и одузета имовинска корист	300,000	186,354	62.12%	0.02%	0	0	0.00%	0.00%	300,000	186,354	62.12%	0.02%
744	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0.00%	110,000	110,000	100.00%	0.01%	110,000	110,000	100.00%	0.01%
745	Мешовити и неодређени приходи	2,901,000	1,892,369	65.23%	0.23%	0	0	0.00%	0.00%	2,901,000	1,892,369	65.23%	0.23%
772	Меморандумске ставке за рефундацију расхода	2,100,000	1,725,898	82.19%	0.21%	0	0	0.00%	0.00%	2,100,000	1,725,898	82.19%	0.21%
811	Примања од продаје непокретности	55,000	593,221	1078.58%	0.07%	13,207,000	0	0.00%	0.00%	13,262,000	593,221	4.47%	0.07%
812	Примања од продаје покретне имовине	0	0	0.00%	0.00%	10,000	0	0.00%	0.00%	10,000	0	0.00%	0.00%
813	Примања од продаје осталих основних средстава	0	0	0.00%	0.00%	20,000	0	0.00%	0.00%	20,000	0	0.00%	0.00%
823	Примања од продаје робе за даљу продају	0	0	0.00%	0.00%	1,200,000	1,007,722	83.98%	0.12%	1,200,000	1,007,722	83.98%	0.12%
841	Примања од продаје земљишта	1,000,000	839,130	83.91%	0.10%	7,000,000	0	0.00%	0.00%	8,000,000	839,130	10.49%	0.10%
911	Примања од домаћих задуживања	0	0	0.00%	0.00%	30,000,000	30,000,000	100.00%	3.62%	30,000,000	30,000,000	100.00%	3.62%
3	Утврђивање резултата пословања	0	0	0.00%	0.00%	68,106,205	68,106,205	100.00%	8.23%	68,106,205	68,106,205	100.00%	8.23%
УКУПНО		673,494,369	666,883,129	99.02%	80.55%	183,361,527	161,070,426	87.84%	19.45%	856,855,896	827,953,555	96.63%	100.00%

Порез на доходак, добит и капиталне добитке (711) је остварен у износу 259.206 хиљада динара са процентом остварења од 93,08% у односу на планиране приходе и учешћем у укупним буџетским средствима од 31,31%.

Порез на имовину (група конта 713) обухвата поред пореза на имовину од физичких и правних лица, порезе који су уступљени ван ограничења и чија висина зависи од величине предмета опорезивања (порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права), остварен је у износу 118.765 хиљада динара са процентом остварења од 92,07% у односу на планиране приходе и учешћем у укупним буџетским средствима од 14,34%.

Порез на добра и услуге (714) чине: комунална такса за држање моторних друмских и прикључних возила, накнада за промену намене пољопривредног земљишта, боравишна такса и посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине која се плаћа при регистрацији моторних возила. Остварење је 14.967 хиљада динара, док је проценат остварења је 90,99% у односу на планиране приходе, а учешће у укупним буџетским средствима је 1,81%.

Приходи од локалне комуналне таксе на фирму (716) остварени су у износу од 17.482 хиљада динара, са процентом остварења од 102,83% и учешћем у укупним буџетским приходима од 2,11%.

Текуће донације од међународних организација (732) остварене су у износу 5.261 хиљада динара, што чини 92,65% од планираних.

Приходи од текућих и капиталних трансфера од стране републичког буџета (733) остварени су у износу од 289.225 хиљада динара, са процентом остварења од 111,94% и учешћем у укупним буџетским приходима од 34,93%. Проценат увећања ове врсте прихода знатно је увећан због ненаменског трансфера у износу од 30.000 хиљада динара које је Општина Бољевац добила од Републике крајем 2025. године.

Приходи од имовине (група конта 741) који представљају изворне приходе где спадају, поред накнада за

коришћење шума и шумског земљишта као највећег прихода, и накнаде за коришћење грађевинског земљишта, приходи од камате на средства буџета, средства од давања у закуп пољопривредног земљишта и комунална такса за коришћење простора на јавним површинама остварени су са 83,39% у односу на планиране приходе и што чине 1,01% укупних буџетских средстава.

Приходи од продаје добара и услуга (742) који представљају изворне приходе остварени су 73,70% и њих чине приходи од давања у закуп, приходи од закупнине за грађевинско земљиште, накнада за уређење грађевинског земљишта, приходи општинских органа управе, приходи индиректних корисника и родитељски динар за ваннаставне активности.

Група конта 743 – Новчане казне и одузета имовинска корист, проценат остварења је 62,12% и обухватају: приходе од новчаних казни за саобраћајне прекршаје у износу од 3.278, приходе од новчаних казни изречене у прекршајном поступку за прекршаје прописане актом Скупштине општине и приходе од увећања целокупног пореског дуга који је предмет принудне наплате за 5% на дан почетка.

Добровољни трансфери од физичких и правних лица (744), као сопствени приход буџетских корисника остварени су у износу 110 хиљада динара и односе се на добровољно уплаћена средства индиректним корисницима буџета од стране физичких и правних лица. У 2025. години 80 хиљада динара је уплаћено кориснику КОЦ Бољевац и 30 хиљада динара Месној заједници Валакоње.

Мешовити и неодређени приходи (745) чије је остварење 65,23%, односно 0,23% укупних прихода и примања, и њих чине остали приходи у корист нивоа општине и закупнина за стан у државној својини у корист нивоа општина.

Меморандумске ставке за рефундацију расхода (група конта 771 и 772) у износу од 1.726 хиљада динара односе се на рефундацију трошкова из претходне године.

Примања од продаје непокретних ствари у корист нивоа општина (група конта 811, 812, 813, 823 и 841) односе се на земљишта за редовну употребу и других ствари износу од 2.445 хиљада динара.

Буџет је остварен у процентуалном износу од 3,67% мање него што је планиран, због тога што нису извршени сви планирани приходи, превасходно примања за продају непокретности и земљишта, али је процентуално исказаном остварењу у укупном износу допринео и уплаћени ненаменски трансфер од стране Републике.

IV Укупно планирани и извршени расходи и издаци – по изворима финансирања и по наменама, са приказом разлике између одобрених средстава и извршења

Укупни планирани расходи и издаци из свих извора финансирања износе:.....	856.856 хиљада динара
Укупно извршени расходи и издаци из свих извора финансирања износе:	758.868 хиљада динара
Разлика (мање остварени расходи и издаци) износи.....	97.988 хиљада динара

Проценат извршења укупних расхода и издатака у односу на план износи 89,73%, у чему је структура по корисницима следећа:

А/. Планирани расходи и издаци из буџета (извор 01) износе.....	673.494 хиљада динара
Извршени расходи и издаци из буџета (извор 01) износе	639.815 хиљада динара
Разлика (неостварени буџетски расходи) износи	33.679 хиљада динара
Проценат остварења буџетских расхода и издатака у односу на план и износи	95,00%

Б/. Планирани сопствени расходи и издаци осталих извора финансирања износе.....	183.362 хиљада динара
Извршени сопствени и расходи и издаци осталих извора финансирања износе.....	129.053 хиљада динара
Разлика (неостварени приходи и примања) износи.....	54.309 хиљада динара
Проценат остварења сопствених прихода у односу на план и износи	70,38 %.

Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци у Завршном рачуну, према економској класификацији, односно по наменама извршења у процентима износе:

Екон. клас.	ВРСТЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА	Средства из буџета (план)	Средства из буџета (остварење)	% остварења	%учешћа	Средства из осталих извора (план)	Средства из осталих извора (остварење)	% остварења	% учешћа	Укупна јавна средства (план)	Укупна јавна средства (остварење)	% остварења	% учешћа
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
400	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	621,818,610	594,235,311	95.56%	77.29%	45,223,590	19,559,743	43.25%	2.54%	667,042,200	613,795,054	92.02%	79.83%
410	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	167,144,239	165,074,952	98.76%	21.47%	4,586,000	3,970,929	86.59%	0.52%	171,730,239	169,045,881	98.44%	21.99%
411	Плате и додаци запослених	136,419,000	135,830,843	99.57%	17.67%	3,940,000	3,448,484	87.52%	0.45%	140,359,000	139,279,327	99.23%	18.11%
412	Социјални доприноси на терет послодавца	20,886,300	20,589,601	98.58%	2.68%	596,000	522,445	87.66%	0.07%	21,482,300	21,112,046	98.28%	2.75%
413	Накнаде у натури (превоз)	21,000	11,424	54.40%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	21,000	11,424	54.40%	0.00%
414	Социјална давања запосленима	3,458,939	2,853,405	82.49%	0.37%	0	0	0.00%	0.00%	3,458,939	2,853,405	82.49%	0.37%
415	Накнаде за запослене	2,291,000	1,844,824	80.52%	0.24%	50,000	0	0.00%	0.00%	2,341,000	1,844,824	78.80%	0.24%
416	Награде, бонуси и остали посебни расходи	4,068,000	3,944,855	96.97%	0.51%	0	0	0.00%	0.00%	4,068,000	3,944,855	96.97%	0.51%
420	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА	238,669,371	225,272,783	94.39%	29.30%	23,793,798	14,262,423	59.94%	1.85%	262,463,169	239,535,206	91.26%	31.15%
421	Стални трошкови	45,951,500	44,692,818	97.26%	5.81%	2,918,650	136,993	4.69%	0.02%	48,870,150	44,829,811	91.73%	5.83%
422	Трошкови путовања	2,327,000	1,970,654	84.69%	0.26%	50,000	40,050	80.10%	0.01%	2,377,000	2,010,704	84.59%	0.26%
423	Услуге по уговору	71,882,510	66,764,649	92.88%	8.68%	6,659,056	2,834,504	42.57%	0.37%	78,541,566	69,599,153	88.61%	9.05%
424	Специјализоване услуге	40,599,861	38,506,814	94.84%	5.01%	7,500,028	5,439,236	72.52%	0.71%	48,099,889	43,946,050	91.36%	5.72%
425	Текуће поправке и одржавање (услуге и мат)	52,613,000	51,412,156	97.72%	6.69%	4,470,032	4,352,307	97.37%	0.57%	57,083,032	55,764,463	97.69%	7.25%
426	Материјал	25,295,500	21,925,692	86.68%	2.85%	2,196,032	1,459,333	66.45%	0.19%	27,491,532	23,385,025	85.06%	3.04%
440	ОТПЛАТА КАМАТА	858,000	808,853	94.27%	0.11%	0	0	0.00%	0.00%	858,000	808,853	94.27%	0.11%
441	Отплата домаћих камата;	658,000	639,947	97.26%	0.08%	0	0	0.00%	0.00%	658,000	639,947	97.26%	0.08%
444	Пратећи трошкови задуживања	200,000	168,906	84.45%	0.02%	0	0	0.00%	0.00%	200,000	168,906	84.45%	0.02%
450	СУБВЕНЦИЈЕ	26,800,000	26,447,512	98.68%	3.44%	0	0	0.00%	0.00%	26,800,000	26,447,512	98.68%	3.44%
451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	24,800,000	24,510,488	98.83%	3.19%	0	0	0.00%	0.00%	24,800,000	24,510,488	98.83%	3.19%
454	Субвенције приватним предузећима	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%	0	0	0.00%	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%
460	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	84,932,000	77,104,754	90.78%	10.03%	3,171,041	0	0.00%	0.00%	88,103,041	77,104,754	87.52%	10.03%
463	Трансфери осталим нивоима власти	77,432,000	69,625,754	89.92%	9.06%	0	0	0.00%	0.00%	77,432,000	69,625,754	89.92%	9.06%
464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	7,500,000	7,479,000	99.72%	0.97%	0	0	0.00%	0.00%	7,500,000	7,479,000	99.72%	0.97%
465	Остале донације, дотације и трансфери	0	0	0.00%	0.00%	3,171,041	0	0.00%	0.00%	3,171,041	0	0.00%	0.00%
470	СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ	63,244,000	61,473,198	97.20%	8.00%	13,672,751	1,326,391	9.70%	0.17%	76,916,751	62,799,589	81.65%	8.17%
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	63,244,000	61,473,198	97.20%	8.00%	13,672,751	1,326,391	9.70%	0.17%	76,916,751	62,799,589	81.65%	8.17%
480	ОСТАЛИ РАСХОДИ	39,171,000	38,053,259	97.15%	4.95%	0	0	0.00%	0.00%	39,171,000	38,053,259	97.15%	4.95%
481	Дотације невладиним организацијама;	24,910,000	24,935,222	100.10%	3.24%	0	0	0.00%	0.00%	24,940,000	24,935,222	99.98%	3.24%
482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали;	691,000	295,336	42.74%	0.04%	0	0	0.00%	0.00%	691,000	295,336	42.74%	0.04%
483	Новчане казне и пенали по решењу судова;	9,350,000	9,206,557	98.47%	1.20%	0	0	0.00%	0.00%	9,350,000	9,206,557	98.47%	1.20%
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока;	1,000,000	443,644	44.36%	0.06%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	443,644	44.36%	0.06%
485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3,220,000	3,172,500	98.52%	0.41%	0	0	0.00%	0.00%	3,220,000	3,172,500	98.52%	0.41%
490	АДМИНИСТРАТИВНИ ТРАНСФЕРИ БУЏЕТА	1,000,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	0	0.00%	0.00%
499	Средства резерве	1,000,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,000,000	0	0.00%	0.00%
500	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	48,175,759	42,178,919	87.55%	5.49%	134,637,937	109,493,119	81.32%	14.24%	182,813,696	151,672,038	82.97%	19.73%
510	ОСНОВНА СРЕДСТВА	46,305,759	42,174,169	91.08%	5.49%	133,717,937	108,625,081	81.23%	14.13%	180,023,696	150,799,250	83.77%	19.61%
511	Зграде и грађевински објекти;	30,522,759	26,112,025	85.55%	3.40%	131,730,201	107,130,497	81.33%	13.93%	162,252,960	133,242,522	82.12%	17.33%
512	Машине и опрема;	12,643,000	12,196,870	98.91%	1.66%	1,273,416	782,439	61.44%	0.10%	13,916,416	13,579,309	97.58%	1.77%
513	Остале некретнине и опрема;	380,000	142,670	37.54%	0.02%	0	0	0.00%	0.00%	380,000	142,670	37.54%	0.02%
515	Нематеријална имовина	3,760,000	3,122,604	83.05%	0.41%	714,320	712,145	99.70%	0.09%	4,474,320	3,834,749	85.71%	0.50%
520	ЗАЛИХЕ	70,000	4,750	6.79%	0.00%	920,000	868,038	94.35%	0.11%	990,000	872,788	88.16%	0.11%
523	Залихе робе за даљу продају	70,000	4,750	6.79%	0.00%	920,000	868,038	94.35%	0.11%	990,000	872,788	88.16%	0.11%
540	ПРИРОДНА ИМОВИНА	1,800,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,800,000	0	0.00%	0.00%
541	Земљиште	1,800,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	1,800,000	0	0.00%	0.00%
600	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВКУ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
610	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
611	Отплата главнице домаћим кредиторима	3,500,000	3,400,999	97.17%	0.44%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,000,000	3,400,999	48.59%	0.44%
620	НАБАВКА ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
621	Набавка домаће финансијске имовине	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
	УКУПНИ ЈАВНИ РАСХОДИ	673,494,369	639,815,229	95.00%	83.22%	183,361,527	129,052,862	70.38%	16.78%	856,855,896	768,868,091	89.73%	100.00%

Укупна средства су утрошена, или пренета корисницима на њихов захтев, према процедурама из Упутства о раду трезора, коришћена су средства текуће резерве, умањење једних у корист друге врсте расхода, где је за то постојао законски и оправдан разлог.

Због недостатка средстава пренос средстава је вршен по приоритетима, како би на најбољи начин били реализовани донети Програми рада буџетских корисника и обављање њихове делатности.

V Укупни планирани и извршени расходи и издаци – према функционалној класификацији, са приказом разлике између одобрених средстава и извршења

Наредна табела садржи податке о укупно планираним и извршеним расходима и издацима за 2025. годину као и проценат остварења у односу на план, према функционалној класификацији:

Функционална класификација	Опис	Буџет 2025				Остали извори 2025				Укупно 2025			
		План	Остварење	%оства рења	% учешћа	План	Остварење	%оства рења	% учешћа	План	Остварење	%оства рења	% учешћа
010	Болест и инвалидност	30,000	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	30,000	0	0.00%	0.00%
020	Старост	1,657,100	1,117,477	67.44%	0.15%	2,521,936	1,577,010	62.53%	0.21%	4,179,036	2,694,487	64.48%	0.35%
040	Породица и деца	15,162,000	14,139,867	93.26%	1.84%	2,429,574	4,746,765	195.37%	0.62%	17,591,574	18,886,632	107.36%	2.46%
060	Породица и деца	0	0	0.00%	0.00%	995,400	995,400	100.00%	0.13%	995,400	995,400	100.00%	0.13%
070	Социјална помоћ угроженом становништву неklasификована на другом месту	22,989,000	22,839,301	99.35%	2.97%	2,397,751	330,991	13.80%	0.04%	25,386,751	23,170,292	91.27%	3.01%
090	Социјална заштита неklasификована на другом месту	900,000	899,670	99.96%	0.12%	0	0	0.00%	0.00%	900,000	899,670	99.96%	0.12%
111	Извршни и законодавни органи	22,253,000	21,629,886	97.20%	2.81%	200,000	0	0.00%	0.00%	22,453,000	21,629,886	96.33%	2.81%
130	Опште услуге	143,134,000	141,130,719	98.60%	18.36%	2,015,000	0	0.00%	0.00%	145,149,000	141,130,719	97.23%	18.36%
133	Остале опште услуге	100,000	100,000	100.00%	0.01%	0	0	0.00%	0.00%	100,000	100,000	100.00%	0.01%
160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту	21,782,000	18,384,533	84.40%	2.39%	734,320	704,320	95.91%	0.09%	22,516,320	19,088,853	84.78%	2.48%
170	Трансакције јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	0.55%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	7,840,000	4,206,591	53.66%	0.55%
220	Цивилна одбрана	1,920,000	430,560	22.43%	0.06%	0	0	0.00%	0.00%	1,920,000	430,560	22.43%	0.06%
330	Судови	8,032,000	7,407,613	92.23%	0.96%	0	0	0.00%	0.00%	8,032,000	7,407,613	92.23%	0.96%
360	Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
421	Пољопривреда	13,350,000	12,858,344	96.32%	1.67%	0	0	0.00%	0.00%	13,350,000	12,858,344	96.32%	1.67%
430	Гориво и енергија	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
451	Друшки саобраћај	48,800,000	45,168,451	92.56%	5.87%	2,980,579	1,677,820	56.29%	0.22%	51,780,579	46,846,271	90.47%	6.09%
473	Туризам	21,575,000	19,900,904	92.24%	2.59%	1,127,000	1,474,829	130.86%	0.19%	22,702,000	21,375,733	94.16%	2.78%
474	Вишенаменски развојни пројекти	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
510	Управљање отпадом	3,200,000	2,996,523	93.64%	0.39%	2,500,000	2,500,000	100.00%	0.33%	5,700,000	5,496,523	96.43%	0.71%
520	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	0.42%	57,284,117	54,852,944	95.76%	7.13%	61,404,117	58,059,007	94.55%	7.55%
530	Смањење загађености	330,000	320,480	97.12%	0.04%	0	0	0.00%	0.00%	330,000	320,480	97.12%	0.04%
560	Заштита животне средине неklasификована на другом месту	350,000	206,916	59.12%	0.03%	0	0	0.00%	0.00%	350,000	206,916	59.12%	0.03%
620	Развој заједнице	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%	0	0	0.00%	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%	0.25%
630	Водоснабдевање	35,601,759	31,132,001	87.45%	4.05%	67,841,298	48,333,944	71.25%	6.29%	103,443,057	79,465,945	76.82%	10.34%
640	Улична расвета	15,420,000	15,030,378	97.47%	1.95%	2,000,000	0	0.00%	0.00%	17,420,000	15,030,378	86.28%	1.95%
660	Послови становања и заједнице неklasификовани на другом месту	34,366,000	34,354,192	99.97%	4.47%	0	0	0.00%	0.00%	34,366,000	34,354,192	99.97%	4.47%
720	Ванболничке услуге	612,000	555,556	90.78%	0.07%	0	0	0.00%	0.00%	612,000	555,556	90.78%	0.07%
740	Услуге јавног здравства	8,000,000	7,962,000	99.53%	1.04%	0	0	0.00%	0.00%	8,000,000	7,962,000	99.53%	1.04%
810	Услуге рекреације и спорта	32,185,000	31,332,260	97.35%	4.08%	11,939,352	505,955	4.24%	0.07%	44,124,352	31,838,215	72.16%	4.14%
820	Услуге културе	43,545,510	42,517,357	97.64%	5.53%	1,590,000	1,360,740	85.58%	0.18%	45,135,510	43,878,097	97.21%	5.71%
830	Услуге емитовања и штампања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0.31%	0	0	0.00%	0.00%	2,600,000	2,370,000	91.15%	0.31%
840	Верске и остале услуге заједнице	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%	0	0	0.00%	0.00%
911	Предшколско образовање	61,733,000	60,185,805	97.49%	7.83%	11,005,200	9,992,147	90.79%	1.30%	72,738,200	70,177,952	96.48%	9.13%
912	Основно образовање	78,987,000	73,565,950	93.14%	9.57%	6,800,000	0	0.00%	0.00%	85,787,000	73,565,950	85.75%	9.57%
920	Средње образовање	24,420,000	21,928,808	89.80%	2.85%	3,500,000	0	0.00%	0.00%	27,920,000	21,928,808	78.54%	2.85%
Укупно		673,494,369	639,815,229	95.00%	83.22%	183,361,527	129,052,865	70.38%	16.78%	856,855,896	768,868,094	89.73%	100.00%

**VI План очекиваних и остварених средстава развојне помоћи Европске уније
и средстава за суфинансирање развојних програма финансираних
из средстава развојних помоћи Европске уније**

Из развојне помоћи Европске унује, у 2025. години отпочело је финансирање 2 пројекта и то:

Пројекат и корисник пројекта	Укупна вредност у страниј валути за цео период		Средства ЕУ у 2025. години		Укупно средства у 2025. години
	Средства ЕУ	Средства за суфинансирање	Страно учешће	Учешће Општине	
	Страна валута	Страна валута	РСД	РСД	РСД
Пројекат: 0902-4003 - Унапређење услуге помоћ у кући UNOPS-PRO-2025-Grant-005	22.300 УСД	2.300 УСД	2,076,989	239,011	2,316,000
Пројекат: 1201-5001 - Reality Plus - Од стварности док дигиталности музеја	309.727,60 EUR	65.623,09 EUR	3,618,340	0	3,618,340

- 0902-4003 - Унапређење услуге помоћ у кући - које је обухватило додатних 12 корисника услуга која нису обухваћена редовном реализацијом услуга ове активности на територији Оснића и Добрујевца. Реализација активности подразумева ангажовање за рад 2 лиценциране неговатељице, 1 координатора услуге, 1 стручног радника за обављање основних послова у социјалној заштити и 1 административног радника. Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге - УНОПС је у мају уплатила средства у износу од 1.643.007,36 динара, од чега је у току године утрошено 1.006.584,04 динара, док је остатак од 636.423,32 динара у виду неутрошених средства донација из ранијих година, пренето у наредну годину.

- Други пројекат финансиран односи се на адаптацију музеја Тимочке буне, у оквиру Интеррег - ИПА програма прекограничне сарадње између Републике Бугарске и Републике Србије, јесте пројекат 1201- 5001 - Пројекат: Reality plus - Од стварности до дигиталности музеја. Средства са девизног рачуна пренета су партнерима, док су средства у износу од 3.618.340,03 динара у септембру месецу пренета Општини Бољевац, од чега је у току 2025. године утрошено 1.449.389,68 динара и то за услуге ангажовања 4 лица за рад на пројекту, док су остала средства пренета у наредну годину.

**VII Укупно планирани и извршени капитални издаци буџетских корисника за 2025. годину
и планирани капитални издаци за 2026. и 2027. годину**

Поред свакодневних улагања у одржавање објеката свих својих корисника на територији општине, израде пројектне документације, затим улагања у опрему и намештај, Општина Бољевац је у 2025. години поставила веома амбициозне и инфраструктурно веома битне капиталне пројекте за циљ, а све у сврху обезбеђења што бољих услова за живот и благостања становништва на територији општине. У том смислу, приоритени капитални пројекти у 2025. години обухватају изградњу два водовода и канализационе мреже у туристичком насељу Ртањ. Исто тако се у сардњи са Министарством туризма и омладине приступило изградњи објекта за успостављање Омладинског клуба

КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ У ПЕРИОДУ 2025 - 2027								
УКУПНО:						169,220,939	49,032,000	26,020,000
Ек.клас.	ОПИС	Почетак (година)	Завршетак (година)	Ук.вредност	Извор финансирања	2025	2026	2027
511	Канализациона мржа у насељу Ртањ	2025	2028	148,000,000	01-буџет	0	20,000,000	20,000,000
					13-нераспоређени вишак	8,997,353		
					17-неутрошени трансфери	48,286,764		

511	Капитално одржавање установа културе	2025	2025	2,500,000	01-буџет	2,500,000		
511	Реконстр.објекта "Стадион"	2025	2025	14,347,352	07-република	11,347,352		
511	Изградња трафо станице на Ртњу	2025	2025	2,400,000	01-буџет	2,400,000		
511	Пројектна документација	2025	2025	6,080,000				
	Канализац.мрежа Ртањ				01-буџет	800,000		
	Водовод Оснић				01-буџет	4,000,000		
	Водовод до фабрике експлозива				01-буџет	800,000		
	Водовод Сумраковац				01-буџет	480,000		
511	Спуштање плафона у ОШ Сумраковац	2025	2025	1,000,000	01-буџет	1,000,000		
511	Изградња водовода Подгорац	2020	2025	111,723,312	01-буџет	5,798,182		
	секундатна мрежа				10-кредити	22,569,396	3,312,000	
					13-нераспоређени вишак	0	700,000	
511	Изградња водовода Савинац- Сумраковац-Подгорац-Тимок	2022	2027	180,000,000	01-буџет	10,320,118	5,000,000	5,000,000
					07-република	29,708,157		
					10-кредити	4,088,056	4,120,000	
					13-нераспоређени вишак	3,621,241	15,000,000	20,000
512	Лизинг опреме за саобраћај	2025	2030	3,300,000	01-буџет	3,300,000	900,000	1,000,000
512	Набавка намештаја			700,000	01-буџет	700,000		
512	Рачунарска, фотографска, електронска опрема и штампачи	2025	2025	2,120,000	01-буџет	2,120,000		
512	Ученичке награде у поклону	2025	2025	180,000	01-буџет	180,000		
515	Просторни план општине	2023	2025	6,000,000	01-буџет	3,500,000		
					17-неутрошени трансфери	704,320	598.0000	
541	Експропријација земљишта	2025	2025	2,000,000	01-буџет	2,000,000		

Изградња модерног водовода је најважнији инфраструктурни корак за развој сваке општине. Вода директно утиче на здравље, економију и опстанак становништва. У циљу превазилажења постојећих проблема локалног становништва са водом за пиће и употребу, Општина Бољевац је као приоритет у току 2025. године поставила радове на изградњи два водовода, и то: водовод у селу Подгорац и водовод Савинац - Сумраковац - Подгорац-Тимок. У сврху што хитнијег привођења крају радова на изградњи ових водовода, подигнут је код Поштанске штедионице кредит у износу од 30.000.000,00 динара.

Изградња главног колектора и постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) у туристичком насељу Ртањ представља један од еколошки и економски најважнијих пројеката за Општину Бољевац. Овај капитални систем директно решава дугогодишњи проблем отпадних вода на овој планини, зато се као још једном од главних капиталних инвестиција у 2025. години приступило изградњи главног колектора у насељу Ртањ. Постројење је замишљено тако да омогући прикључења приватних кућа и локалних етно-домаћинстава и подржи нагли скок броја корисника, што је типично за туристичка места.

У циљу унапређења простора и услова за живот младих у овој локалној средини, приступило се изградњи Омладинског клуба и то на месту бивших просторија објекта „Стадион“. У ову сврху од стране Министарства туризма и омладине у септембру месецу пристигла су средства у износу од 11.349.352,00 динара. С обзиром да се у 2025. години није кренуло са радовима, та средства су преко неутрошених средства из претходне године пренета у наредну буџетску годину.

Такође, као део капиталних и веома значајних улагања, планирана је и завршна фаза израде Просторног плана општине Бољевац.

ПОСЕБАН ДЕО
Извештај о извршењу финансијских планова буџетских корисника
за период јануар - децембар 2025. године

Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци по разделима и главама табеларно износе:

РАЗДЕО ГЛАВА	КОРИСНИК	БУЏЕТ 2025. ГОДИНЕ		% ИЗВРШЕЊА	СОПСТВЕНИ И ДРУГИ ИЗВОРИ 2025. ГОД.		% ИЗВРШЕЊА	УКУПНА СРЕДСТВА 2025. ГОД.		% ИЗВРШЕЊА
		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ		ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ	
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скупштина општине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	96.87%
2	Председник општине	7,544,000	7,301,446	96.78%	200,000	0	0.00%	7,744,000	7,301,446	94.29%
3	Општинско веће	4,222,000	4,169,929	98.77%	0	0	0.00%	4,222,000	4,169,929	98.77%
4	Општинска управа	500,838,859	473,930,290	94.63%	166,262,871	118,086,617	71.02%	667,101,730	592,016,907	88.74%
4.01	Предшколско васпитање	61,463,000	59,917,708	97.49%	8,895,600	7,916,340	88.99%	70,358,600	67,834,048	96.41%
4.02	Развој културе	41,545,510	40,594,281	97.71%	1,090,000	860,741	78.97%	42,635,510	41,455,022	97.23%
4.03	Развој туризма	18,615,000	16,946,386	91.04%	2,205,000	1,474,829	66.89%	20,820,000	18,421,215	88.48%
4.04	Установа за спорт	9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	85.76%	10,305,000	9,487,039	92.06%
4.05	Месне заједнице	11,032,000	9,162,605	83.05%	30,000	0	0.00%	11,062,000	9,162,605	82.83%
5	Општинско правобранилаштво	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0.00%	8,032,000	7,407,613	92.23%
	УКУПНИ РАСХОДИ	673,494,369	639,815,229	95.00%	183,361,527	129,052,865	70.38%	856,855,896	768,868,094	89.73%

У посебном делу Одлуке о Завршном рачуну буџета, буџетски и остали раходи исказани су и по носиоцима, буџетским корисницима, наменама и изворима финансирања, из чега се може видети и законски основ финансирања истих.

Код раздела 1. - Скупштине општине проценат извршења је 97%. Са овог раздела исплаћене су плата председника, заменика председника и секретара Скупштине, услуге телефона и мобилног телефона, трошкови дневница и путовања запослених, трошкови накнада за рад и путовања одборника, накнаде за рад општинске изборне комисије, канцеларијски материјал за потребе Скупштине, као и трошкови редовног финансирања политичких странака.

У наредној табели дат је упоредни преглед плана и извршења раздела 1. по групама конта:

1	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ		10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	97%
	Извори финансирања за раздео 1 и главу 1.01													
	01	Приходи из буџета	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	97%
2101	2101	ПРОГРАМ 16: ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0	10,487,000	10,158,511	97%
	111	Извршни и законодавни органи	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0	10,487,000	10,158,511	97%
	0001	Функционисање Скупштине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0%	0	0	0	10,487,000	10,158,511	97%
	411	плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	5,900,000	5,855,767	99.25%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	5,900,000	5,855,767	99%
	412	социјални доприноси на терет послодавца	900,000	887,149	98.57%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	900,000	887,149	99%
	413	накнаде у натури			0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
	414	социјална давања запосленима	10,000		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	0	0%
	415	накнаде трошкова за запослене	500,000	408,117	81.62%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	500,000	408,117	82%
	416	награде запосленима и остали посебни расходи	42,000	42,000	100.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	42,000	42,000	100%
	421	стални трошкови	60,000	12,377	20.63%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	60,000	12,377	21%
	422	трошкови путовања	10,000	3,000	30.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	10,000	3,000	30%
	423	услуге по уговору	2,640,000	2,552,691	96.69%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	2,640,000	2,552,691	97%
	426	материјал	25,000	417	1.67%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	25,000	417	2%
	465	остале дотације и трансфери	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
	481	дотације невладиним организацијама	400,000	396,993	99.25%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	400,000	396,993	99%

Код раздела 2.- Председник општине, проценат извршења је 97%. Код овог раздела финансира се плата за двоје запослених (председника општине и заменика председника општине), путни трошкови и дневнице, трошкови мобилних телефона, трошкови прослава (дан општине и градска слава), угоститељске услуге и репрезентација, поклони и календари, као и потребан материјал.

У наредној табели дат је упоредни преглед плана и извршења раздела по групама конта како из буџета, тако и из осталих извора финансирања:

2	ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ		7,544,000	7,301,446	96.78%	0	0	0%	200,000	0	0	7,544,000	7,301,446	97%

1102	1102	ПРОГРАМ 2: КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	85,387,759	80,516,571	94.30%	0	0	0%	66,945,226	52,277,553	1	152,332,985	132,794,124	87%
630		Водоснабдевање	35,601,759	31,132,001	87.45%	0	0	0%	64,945,226	52,277,553	1	100,546,985	83,409,554	83%
	0008	Управљање и снабдевање водом за пиће	13,315,000	12,060,701	90.58%	0	0	0%	0	0	0	13,315,000	12,060,701	91%
	423	услуге по уговору	1,715,000	484,119	28.23%	0		0.00%	0		0.00%	1,715,000	484,119	28%
	424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање	1,000,000	996,582	99.66%	0		0.00%	0		0.00%	1,000,000	996,582	100%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	9,800,000	9,800,000	100.00%	0		0.00%	0		0.00%	9,800,000	9,800,000	100%
	511	зграде и грађевински објекти	800,000	780,000	97.50%	0		0.00%	0		0.00%	800,000	780,000	98%
	5001	Пројекат - Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац	9,522,000	8,751,182	91.90%	0	0	0%	25,911,944	22,569,396	1	35,433,944	31,320,578	88%
	511	зграде и грађевински објекти	9,522,000	8,751,182	91.90%	0		0.00%	25,911,944	22,569,396	87.10%	35,433,944	31,320,578	88%
	5005	Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку	12,764,759	10,320,118	80.85%	0	0	0%	39,033,282	29,708,157	1	51,798,041	40,028,275	77%
	465	Остале дотације и трансфери	0		0.00%	0		0.00%	1,848,494		0.00%	1,848,494	0	0%
	511	зграде и грађевински објекти	12,764,759	10,320,118	80.85%	0		0.00%	37,184,788	29,708,157	79.89%	49,949,547	40,028,275	80%
			0	0	0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
640		Улична расвета	15,420,000	15,030,378	97.47%	0	0	0%	2,000,000	0	0	17,420,000	15,030,378	86%
	0001	Управљање/одржавање јавним осветљењем	15,420,000	15,030,378	97.47%	0	0	0%	2,000,000	0	0	17,420,000	15,030,378	86%
	421	стални трошкови	7,370,000	7,360,932	99.88%	0		0.00%	2,000,000		0.00%	9,370,000	7,360,932	79%
	425	текуће поправке и одржавање	5,650,000	5,598,600	99.09%	0		0.00%	0		0.00%	5,650,000	5,598,600	99%
	511	зграде и грађевински објекти	2,400,000	2,070,846	86.29%	0		0.00%			0.00%	2,400,000	2,070,846	86%
					0%						0.00%	0	0	0%
660		Послови становања и заједнице неklasификовани на другом месту	34,366,000	34,354,192	99.97%	0	0	0%	0	0	0	34,366,000	34,354,192	100%
	0002	Одржавање јавних зелених површина	14,050,000	14,045,074	99.96%	0	0	0%	0	0	0	14,050,000	14,045,074	100%
	424	специјализоване услуге	14,050,000	14,045,074	99.96%			0.00%			0.00%	14,050,000	14,045,074	100%
					0%			0%			0.00%	0	0	0%
	0003	Одржавање чистоће на површинама јавне намене	17,000,000	16,999,882	100.00%	0	0	0%	0	0	0	17,000,000	16,999,882	100%
	421	стални трошкови	17,000,000	16,999,882	100.00%			0.00%			0.00%	17,000,000	16,999,882	100%
					0%			0%			0.00%	0	0	0%
	0004	Зоохигијена	816,000	816,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	816,000	816,000	100%
	424	специјализоване услуге	816,000	816,000	100.00%			0.00%			0.00%	816,000	816,000	100%
	0006	Одржавање гробаља и погребне услуге	2,500,000	2,493,236	99.73%	0	0	0%	0	0	0	2,500,000	2,493,236	100%
	421	стални трошкови	2,500,000	2,493,236	99.73%	0		0.00%	0		0.00%	2,500,000	2,493,236	100%
1501	1501	ПРОГРАМ 3: ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0%	0	0	0	2,750,000	2,627,999	96%
	160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту	2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0%	0	0	0	2,750,000	2,627,999	96%
	0001	Унапређење привредног и инвестиционог амбијента	1,250,000	1,148,999	91.92%	0	0	0%	0	0	0	1,250,000	1,148,999	92%
	423	Остале дотације и трансфери	250,000	175,664	70.27%			0.00%			0.00%	250,000	175,664	70%
	481	Остале дотације и трансфери	1,000,000	973,335	97.33%			0.00%			0.00%	1,000,000	973,335	97%
	0002	Мере активне политике запошљавања	1,500,000	1,479,000	98.60%	0	0	0%	0	0	0	1,500,000	1,479,000	99%
	464	Дотације организацијама соц. Осиг.	1,500,000	1,479,000	98.60%			0.00%			0.00%	1,500,000	1,479,000	99%
					0%			0%			0.00%	0	0	0%
1502	1502	ПРОГРАМ 4: РАЗВОЈ ТУРИЗМА	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0	2,960,000	2,954,518	100%
	473	Туризам	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0	2,960,000	2,954,518	100%
	4002	Пројекат: Магија Источне Србије	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0%	0	0	0	2,960,000	2,954,518	100%
	463	Остале дотације и трансфери	2,960,000	2,954,518	99.81%			0.00%			0.00%	2,960,000	2,954,518	100%
0101	0101	ПРОГРАМ 5: ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0%	0	0	0	13,350,000	12,858,344	96%
	421	Пољопривреда	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0%	0	0	0	13,350,000	12,858,344	96%
	0001	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	1,700,000	1,415,856	83.29%	0	0	0%	0	0	0	1,700,000	1,415,856	83%
	423	услуге по уговору	1,200,000	1,015,856	84.65%	0		0.00%	0		0.00%	1,200,000	1,015,856	85%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	500,000	400,000	80.00%	0		0.00%	0		0.00%	500,000	400,000	80%
					0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	0002	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	11,650,000	11,442,488	98.22%	0	0	0%	0	0	0	11,650,000	11,442,488	98%
	423	услуге по уговору	150,000	132,000	88.00%	0		0.00%			0.00%	150,000	132,000	88%
	451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	11,500,000	11,310,488	98.35%	0		0.00%			0.00%	11,500,000	11,310,488	98%
0401	0401	ПРОГРАМ 6: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	8,000,000	6,729,982	84.12%	0	0	0%	59,784,117	57,352,944	1	67,784,117	64,082,926	95%
	510	Управљање отпадом	3,200,000	2,996,523	93.64%	0	0	0%	2,500,000	2,500,000	1	5,700,000	5,496,523	96%
	0005	Управљање комуналним отпадом	100,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	100,000	0	0%
	426	материјал	100,000		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	0	0%
	0006	Управљање комуналним отпадом	3,100,000	2,996,523	96.66%	0	0	0%	2,500,000	2,500,000	1	5,600,000	5,496,523	98%
	424	специјализоване услуге	3,100,000	2,996,523	96.66%	0		0.00%	2,500,000	2,500,000	100.00%	5,600,000	5,496,523	98%
	520	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	0	0	0%	57,284,117	54,852,944	1	61,404,117	58,059,007	95%
	0004	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	0	0	0%	57,284,117	54,852,944	1	61,404,117	58,059,007	95%
	423	услуге по уговору	2,220,000	2,216,775	99.85%	0		0.00%	0		0.00%	2,220,000	2,216,775	100%
	424	специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
	425	текуће поправке и одржавање	800,000	515,520	64.44%	0		0.00%			0.00%	800,000	515,520	64%
	511	зграде и грађевински објекти	1,100,000	473,768	43.07%	0		0.00%	57,284,117	54,852,944	95.76%	58,384,117	55,326,712	95%
	530	Смањење загађености	330,000	320,480	97.12%	0	0	0%	0	0	0	330,000	320,480	97%
	0002	Праћење квалитета елемената животне средине	330,000	320,480	97.12%	0	0	0%	0	0	0	330,000	320,480	97%
	424	специјализоване услуге	330,000	320,480	97.12%	0		0.00%	0		0.00%	330,000	320,480	97%
	560	Заштита животне средине неklasификована на другом месту	350,000	206,916	59.12%	0	0	0%	0	0	0	350,000	206,916	59%

0701	0701	0001	Управљање заштитном животне средине	350,000	206,916	59.12%	0	0	0%	0	0	0	350,000	206,916	59%	
		424	специјализоване услуге	200,000	56,916	28.46%	0		0.00%	0		0.00%	200,000	56,916	28%	
		426	материјал	150,000	150,000	100.00%	0		0.00%	0		0.00%	150,000	150,000	100%	
	451	0002	ПРОГРАМ 7: ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	48,800,000	45,168,451	92.56%	0	0	0%	2,980,579	1,677,820	1	51,780,579	46,846,271	90%	
			Друмски саобраћај	48,800,000	45,168,451	92.56%	0	0	0%	2,980,579	1,677,820	1	51,780,579	46,846,271	90%	
			Управљање и одржавање саобраћајне инфраструктуре	43,150,000	39,775,479	92.18%	0	0	0%	1,678,432	1,677,820	1	44,828,432	41,453,299	92%	
			услуге по уговору	600,000		0.00%	0		0.00%			0	600,000	0	0%	
			специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%	
			текуће поправке и одржавање	35,500,000	35,222,571	99.22%	0		0.00%	1,678,432	1,677,820	99.96%	37,178,432	36,900,391	99%	
			материјал	5,250,000	4,552,908	86.72%	0		0.00%			0.00%	5,250,000	4,552,908	87%	
0004	0005	земљиште	1,800,000		0.00%			0%			0.00%	1,800,000	0	0%		
		Јавни градски и приградски превоз путника	4,150,000	4,129,944	99.52%	0	0	0%	0	0	0	4,150,000	4,129,944	100%		
		услуге по уговору	4,150,000	4,129,944	99.52%	0		0.00%	0		0	4,150,000	4,129,944	100%		
		Унапређење безбедности саобраћаја	1,500,000	1,263,028	84.20%	0	0	0%	1,302,147	0	0	2,802,147	1,263,028	45%		
		трошкови путовања			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%		
		остале дотације и трансфери			0.00%	0		0.00%	1,302,147		0.00%	1,302,147	0	0%		
		специјализоване услуге	1,400,000	1,263,028	90.22%	0		0.00%			0.00%	1,400,000	1,263,028	90%		
		материјал	100,000		0.00%			0%			0.00%	100,000	0	0%		
		2002	2002	ПРОГРАМ 8: ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	270,000	268,097	99.30%	0	0	0%			0	270,000	268,097	99%
				Предшколско образовање	270,000	268,097	99.30%	0	0	0%	0	0	0	270,000	268,097	99%
Функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања	270,000			268,097	99.30%	0	0	0%	0	0	0	270,000	268,097	99%		
услуге по уговору					0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%		
накнаде за социјалну заштиту из буџета	270,000			268,097	99.30%	0		0.00%			0.00%	270,000	268,097	99%		
2003	2003			ПРОГРАМ 9: ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
				Основно образовање	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
				Функционисање основних школа	78,987,000	73,565,950	93.14%	0	0	0%	6,800,000	0	0	85,787,000	73,565,950	86%
				специјализоване услуге			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
				трансфери осталим нивоима власти	48,447,000	43,081,243	88.92%	0		0.00%			0.00%	48,447,000	43,081,243	89%
		накнаде за социјалну заштиту из буџета	29,540,000	29,530,205	99.97%	0		0.00%	6,800,000		0.00%	36,340,000	29,530,205	81%		
		зграде и грађевински објекти	1,000,000	954,502	95.45%	0		0.00%			0.00%	1,000,000	954,502	95%		
		2004	2004	ПРОГРАМ 10: СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
				Средње образовање	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
				Функционисање средњих школа	24,420,000	21,928,808	89.80%	0	0	0%	3,500,000	0	0	27,920,000	21,928,808	79%
трансфери осталим нивоима власти	10,110,000			7,776,812	76.92%	0		0.00%	0		0.00%	10,110,000	7,776,812	77%		
накнаде за социјалну заштиту из буџета	14,310,000			14,151,996	98.90%	0		0.00%	3,500,000		0.00%	17,810,000	14,151,996	79%		
зграде и грађевински објекти					0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%		
0902	0902			ПРОГРАМ 11: СОЦИЈАЛНА И ДЕЧЈА ЗАШТИТА	40,738,100	38,996,315	95.72%	0	0	0%	10,714,435	7,661,350	1	51,071,371	46,657,665	91%
				Болест и инвалидност	30,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	30,000	0	0%
				Подршка особама са инвалидитетом	30,000	0	0.00%	0	0	0%	0	0	0	30,000	0	0%
				накнаде за социјалну заштиту из буџета	30,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	30,000	0	0%
					0.00%			0%			0.00%	0	0	0%		
		Старост	1,657,100	1,117,477	67.44%	0	0	0%	2,831,068	1,577,010	1	4,179,036	2,694,487	64%		
		Дневне услуге у заједници	1,420,000	1,092,025	76.90%	0	0	0%	770,426	570,426	1	2,190,426	1,662,451	76%		
		424	специјализоване услуге	1,420,000	1,092,025	76.90%	0		0.00%	770,426	570,426	74.04%	2,190,426	1,662,451	76%	
		040	040				0	0	0%	2,060,642	1,006,584	0	1,988,610	1,006,584	51%	
				Пројекат - Унапређење услуге помоћ у кући	237,100	25,452	10.73%	0	0	0%	2,060,642	1,006,584	0	1,988,610	1,032,036	52%
услуге по уговору	31,000			25,452	82.10%	0		0.00%	257,582	154,548	60.00%	288,582	180,000	62%		
специјализоване услуге	0			0	0.00%	0		0.00%	1,700,028	852,036	50.12%	1,700,028	852,036	50%		
426	материјал			206,100		0.00%			0%	103,032		0.00%	0	0	0%	
						0.00%			0%			0.00%	0	0	0%	
Породица и деца	15,162,000			14,139,867	93.26%	0	0	0%	2,429,574	4,746,765	2	17,591,574	18,886,632	107%		
Подршка деци и породици са децом	13,420,000			13,184,619	98.25%	0	0	0%	2,429,574	1,429,574	1	15,849,574	14,614,193	92%		
специјализоване услуге	4,800,000			4,773,222	99.44%	0		0.00%	2,429,574	1,429,574	58.84%	7,229,574	6,202,796	86%		
трансфери осталим нивоима власти	8,440,000			8,263,401	97.91%	0		0.00%	0		0.00%	8,440,000	8,263,401	98%		
накнаде за социјалну заштиту из буџета	180,000	147,996	82.22%	0		0.00%			0.00%	180,000	147,996	82%				
512	машине и опрема			0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%			
				0.00%			0%			0.00%	0	0	0%			
0020	0020	Подршка рађању и родитељству	1,600,000	870,000	54.38%	0	0	0%	0	0	0	1,600,000	870,000	54%		
		накнаде за социјалну заштиту из буџета	1,600,000	870,000	54.38%	0		0.00%	0		0.00%	1,600,000	870,000	54%		
					0.00%			0%			0.00%	0	0	0%		
		Пројекат: Разиграно родитељство	142,000	85,248	60.03%	0	0	0%	0	0	0	142,000	85,248	60%		
		услуге по уговору	40,000	0	0.00%			0.00%			0.00%	40,000	0	0%		
		426	материјал	102,000	85,248	83.58%	0		0.00%			0.00%	102,000	85,248	84%	
		4002	Пројекат: Центар за породицу	0	0	0.00%	0	0	0%	0	3,317,191	0	0	3,317,191	0%	
		услуге по уговору		0	0.00%			0.00%			0.00%	0	0	0%		
		426	материјал		0	0.00%			0.00%			0.00%	0	0	0%	
		060	060	Становање	0	0	0.00%	0	0	0%	995,400	995,400	1	995,400	995,400	100%
Породични и домски смештај, прихваталишта друге врсте смештаја	0			0	0.00%	0	0	0%	995,400	995,400	1	995,400	995,400	100%		
472				0	0	0.00%	0		0.00%	995,400	995,400	100.00%	995,400	995,400	100%	
070	070	Социјална помоћ угроженом становништву, неклассификована на другом месту	22,989,000	22,839,301	99.35%	0	0	0%	2,397,751	330,991	0	25,386,751	23,170,292	91%		
		Једнократне помоћи и други облици помоћи	22,989,000	22,839,301	99.35%	0	0	0%	2,397,751	330,991	0	25,386,751	23,170,292	91%		

090	0018	463	трансфери осталим нивоима власти	15,115,000	14,965,301	99.01%	0	0.00%	0	0.00%	15,115,000	14,965,301	99%	
		465	остале дотације и трансфери	0		0.00%	0	0.00%	20,400	0.00%	20,400	0	0%	
		472	накнаде за социјалну заштиту из буџета	7,874,000	7,874,000	100.00%	0	0.00%	2,377,351	13.92%	10,251,351	8,204,991	80%	
						0.00%		0%		0.00%		0	0%	
			Социјална заштита неklasификована на другом месту	900,000	899,670	99.96%	0	0%	0	0	900,000	899,670	100%	
			Подршка реализацији програма Црвеног крста	900,000	899,670	99.96%	0	0%	0	0	900,000	899,670	100%	
		481	дотације невладиним организацијама	900,000	899,670	99.96%	0	0.00%	0	0.00%	900,000	899,670	100%	
						0.00%		0%		0.00%		0	0%	
			ПРОГРАМ 12: ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	8,612,000	8,517,556	98.90%	0	0%	0	0	8,612,000	8,517,556	99%	
720	0002		Ванбюроличке услуге	612,000	555,556	90.78%	0	0%	0	0	612,000	555,556	91%	
			Мртвозорство	612,000	555,556	90.78%	0	0%	0	0	612,000	555,556	91%	
		424	специјализоване услуге	612,000	555,556	90.78%	0	0.00%	0	0.00%	612,000	555,556	91%	
						0.00%		0%		0.00%		0	0%	
			Услуге јавног здравства	8,000,000	7,962,000	99.53%	0	0%	0	0	8,000,000	7,962,000	100%	
			Функционисање установа примарне здравствене заштите	6,000,000	6,000,000	100.00%	0	0%	0	0	6,000,000	6,000,000	100%	
		464	дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	6,000,000	6,000,000	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	6,000,000	6,000,000	100%	
			Спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље	2,000,000	1,962,000	98.10%	0	0%	0	0	2,000,000	1,962,000	98%	
1201	0003	424	специјализоване услуге	2,000,000	1,962,000	98.10%	0	0.00%	0	0.00%	2,000,000	1,962,000	98%	
			ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	4,600,000	4,293,076	93.33%	0	0%	500,000	499,999	0	5,100,000	3,870,000	76%
			Услуге културе	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0%	0	0	1,500,000	1,500,000	100%	
			Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0%	0	0	1,500,000	1,500,000	100%	
		423	услуге по уговору	700,000	700,000	100.00%	0	0.00%	0	0	700,000	700,000	100%	
		463	трансфери осталим нивоима власти	800,000	800,000	100.00%	0	0.00%	0	0	800,000	800,000	100%	
			Пројекат: Михолски сусрети села	500,000	423,076	84.62%	0	0%	500,000	499,999	1	1,000,000	0	0%
820	0001	423	услуге по уговору			0.00%	0	0.00%		0.00%	0	0	0%	
		426	материјал	500,000	423,076	84.62%	0	0.00%	500,000	499,999	100.00%	1,000,000	923,075	92%
			Пројекат: Од стварности ка дигиталности музеја	0	0	0.00%	0	0%	3,618,340	1,449,390	0	3,618,340	0	0%
		423	услуге по уговору			0.00%	0	0.00%	3,618,340	1,449,390	40.06%	3,618,340	1,449,390	40%
			Услуге емитовања и штампања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0%	0	0	0	2,600,000	2,370,000	91%
			Остваривање и унапређивање јавног интереса у области јавног информисања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0%	0	0	0	2,600,000	2,370,000	91%
		423	услуге по уговору	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0.00%	0	0.00%	2,600,000	2,370,000	91%	
						0.00%		0%		0.00%		0	0%	
			ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ	22,470,000	22,351,176	99.47%	0	0%	11,349,352	0	0	33,819,352	22,351,176	66%
810	0001		Услуге рекреације и спорта	22,470,000	22,351,176	99.47%	0	0%	11,349,352	0	0	33,819,352	22,351,176	66%
			Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	17,700,000	17,696,666	99.98%	0	0%	0	0	0	17,700,000	17,696,666	100%
		481	дотације невладиним организацијама	17,700,000	17,696,666	99.98%	0	0.00%	0	0.00%	17,700,000	17,696,666	100%	
		511	Зграде и грађевински објекти			0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0	0%	
			Подршка предшколском и школском спорту	1,000,000	999,014	99.90%	0	0%	0	0	0	1,000,000	999,014	100%
		481	дотације невладиним организацијама	1,000,000	999,014	99.90%	0	0.00%	0	0.00%	1,000,000	999,014	100%	
						0.00%		0%		0.00%		0	0%	
			Функционисање локалних спортских установа	3,770,000	3,655,496	96.96%	0	0%	11,349,352	0	0	15,119,352	3,655,496	24%
0602	0602	425	текуће поправке и одржавање	3,500,000	3,497,790	99.94%	0	0.00%		0.00%	3,500,000	3,497,790	100%	
		511	зграде и грађевински објекти	270,000	157,706		0	0.00%	11,349,352	0.00%	11,619,352	157,706		
		512	машине и опрема			0.00%	0	0.00%		0.00%	0	0	0%	
			ПРОГРАМ 15: ОПШТЕ УСЛУГЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	152,994,000	147,813,883	96.61%	0	0%	5,515,000	0	0	158,509,000	147,813,883	93%
		130	Опште услуге	143,134,000	139,885,343	97.73%	0	0%	2,015,000	0	0	145,149,000	139,885,343	96%
			Функционисање локалне самоуправе и градских општина	142,134,000	139,885,343	98.42%	0	0%	2,015,000	0	0	144,149,000	139,885,343	97%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	55,817,000	55,620,093	99.65%	0	0.00%	0	0.00%	55,817,000	55,620,093	100%	
133	0009	412	социјални доприноси на терет послодавца	8,550,000	8,426,444	98.55%	0	0.00%	0	0.00%	8,550,000	8,426,444	99%	
		413	накнаде у натури	20,000	11,024	55.12%	0	0.00%	0	0.00%	20,000	11,024	55%	
		414	социјална давања запосленима	2,450,000	1,925,088	78.58%	0	0.00%	0	0.00%	2,450,000	1,925,088	79%	
		415	накнаде трошкова за запослене	1,000,000	758,058	75.81%	0	0.00%	0	0.00%	1,000,000	758,058	76%	
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	1,985,000	1,983,379	99.92%	0	0.00%	0	0.00%	1,985,000	1,983,379	100%	
		421	стални трошкови	10,062,000	10,164,701	101.02%	0	0.00%	615,000	0.00%	10,677,000	10,164,701	95%	
		422	трошкови путовања	870,000	748,830	86.07%	0	0.00%	0	0.00%	870,000	748,830	86%	
		423	услуге по уговору	24,078,000	23,737,947	98.59%	0	0.00%	1,150,000	0.00%	25,228,000	23,737,947	94%	
		424	специјализоване услуге	7,380,000	7,200,000	97.56%	0	0.00%	0	0.00%	7,380,000	7,200,000	98%	
		425	текуће поправке и одржавање	2,950,000	2,427,630	82.29%	0	0.00%	0	0.00%	2,950,000	2,427,630	82%	
133	0010	426	материјал	5,950,000	5,248,601	88.21%	0	0.00%	250,000	0.00%	6,200,000	5,248,601	85%	
		451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	3,000,000	3,000,000	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	3,000,000	3,000,000	100%	
		465	остале дотације и трансфери			0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0	0%	
		481	дотације невладиним организацијама	300,000	287,356	95.79%	0	0.00%	0	0.00%	300,000	287,356	96%	
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	500,000	232,089	46.42%	0	0.00%	0	0.00%	500,000	232,089	46%	
		483	новчане казне и пенали по решењу судова	7,450,000	7,317,484	98.22%	0	0.00%	0	0.00%	7,450,000	7,317,484	98%	
		484	накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	700,000	408,644	58.38%	0	0.00%	0	0.00%	700,000	408,644	58%	
		485	накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0	0%	
		511	зграде и грађевински објекти	2,500,000	2,447,903	97.92%	0	0.00%	0	0.00%	2,500,000	2,447,903	98%	
		512	машине и опрема	6,562,000	7,940,072	121.00%	0	0.00%	0	0.00%	6,562,000	7,940,072	121%	
515	нематеријална имовина	10,000		0.00%	0	0.00%	0	0.00%	10,000	0	0%			

0007	Функционисање националних савета националних мањина	100,000	100,000	100.00%	0	0	0%	0	0	0	100,000	100,000	100%
481	дотације невладиним организацијама	100,000	100,000	100.00%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	100,000	100%
160	Опште јавне услуге неklasификоване на другом месту	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0%	0	0	0	3,500,000	3,191,389	91%
4001	Пројекат: Финансирање невладиних организација	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0%	0	0	0	3,500,000	3,191,389	91%
481	дотације невладиним организацијама	3,500,000	3,191,389	91.18%	0		0.00%	0		0.00%	3,500,000	3,191,389	91%
170	Трансакције јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	0	0	0%	3,500,000	0	0	7,840,000	4,206,591	54%
0003	Сервисирање јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	0	0	0%	3,500,000	0	0	7,840,000	4,206,591	54%
441	отплата домаћих камата	640,000	636,686	99.48%	0		0.00%	0		0.00%	640,000	636,686	99%
444	пратећи трошкови задуживања	200,000	168,906	84.45%	0		0.00%	0		0.00%	200,000	168,906	84%
611	отплата главнице домаћим кредиторима	3,500,000	3,400,999	97.17%	0		0.00%	3,500,000		0.00%	7,000,000	3,400,999	49%
220	Цивилна одбрана	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0%	0	0	0	1,920,000	430,560	22%
0014	Управљање у ванредним ситуацијама	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0%	0	0	0	1,920,000	430,560	22%
423	услуге по уговору	370,000	180,000	48.65%	0		0.00%	0		0.00%	370,000	180,000	49%
424	специјализоване услуге	1,250,000	213,600	17.09%	0		0.00%	0	0	0.00%	1,250,000	213,600	17%
425	текуће поправке и одржавање	150,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	150,000	0	0%
426	материјал	100,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	0	0%
451	субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	0		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
511	зграде и грађевински објекти	0		0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
512	машине и опрема	50,000	36,960	73.92%	0		0.00%	0		0.00%	50,000	36,960	74%
0501	0501	ПРОГРАМ 17: ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
620	Развој заједнице	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
0001	Енергетски менаџмент	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0%	0	0	0	2,000,000	1,937,024	97%
454	субвенције приватним предузећима	2,000,000	1,937,024	96.85%	0		0.00%	0		0.00%	2,000,000	1,937,024	97%

На основу Одлуке Општинског већа о расподели средстава невладиним организацијама (Пројекат: финансирање невладиних организација), средства су се реализовала у процентуалном износу од 87,44% а приказ реализације у 2025. години дат је у оквиру наредне табеле:

Редни број	НАЗИВ УДРУЖЕЊА	ПЛАН	Реализација 2025.	% реализације
1	Удружење пензионера и инвалида рада Подгорац	100,000	100,000	100.00%
2	СУБНОР	130,000	129,944	99.96%
3	Ловачко удружење Бољевац	240,000	240,000	100.00%
4	КУД "Ђура Јакшић"Сумраковац	160,000	145,488	90.93%
5	КУД Јабланица	100,000	0	0.00%
6	КУД Источник Бољевац	90,000	90,000	100.00%
7	Удружење грађана "Нова Алтернатива"	200,000	124,605	62.30%
8	Друштво Ром	240,000	217,246	90.52%
9	Организација резервних војних старешина општине Бољевац	130,000	129,970	99.98%
10	Кривовирска сиријада	150,000	136,771	0.00%
11	Локална акциона група ЛАГ Ртањ	70,000	69,998	100.00%
12	КУД Подграц Тимок	100,000	75,714	75.71%
13	Општинска организација инвалида рада Бољевац	70,000	47,396	67.71%
14	Удружење пензионера инвалида рада Бољевац	210,000	210,000	100.00%
15	КУД Марков камен Валакоње Буково	140,000	121,200	86.57%
16	Удружење грађана "Мировштица-Мирово"	170,000	166,431	0.00%
17	КУД Драган Живадиновић Мали Извор	120,000	120,000	100.00%
18	Руј Рујиште	100,000	99,948	99.95%
19	КУД Подгорац	170,000	169,800	99.88%
20	Етно Боговина	100,000	94,571	94.57%
21	Друштво оболелих од целебралне и дечије парализе	40,000	0	0.00%
22	Омладинска организација Подгорац	100,000	0	0.00%
23	Удружење мото клуб "Ендуро"	170,000	169,999	
24	Добровољно ватрогасно друштво	240,000	240,000	100.00%
25	Етно Фјујер Вакакоње Буково	90,000	90,000	
26	Гастро Удружење Чапкано Фест Јабланица	100,000	91,810	
27	УГ Пилићијада Мали Извор	120,000	110,498	
УКУПНО		3,650,000	3,191,389	87.44%

Основно образовање спроводи се преко **Програма 9 - основно образовање** и функционалне класификације 912. Проценат извршења за овај програм износи 89,83%.

Са раздела основног образовања директно са буџета пренета су средства за превоз ученика у укупном износу од 29.530 хиљада динара. У наредној табели дат је табеларни приказ трошкова према њиховој врсти, за све основне школе на територији општине чији се материјални трошкови финансирају из буџета, као и за музичку школу и школу за смештај ђака са посебним потребама:

КОНТО	IX СРПСКА БРИГАДА БОЉЕВАЦ	ЂОРЂЕ СИМЕОНОВИЋ ПОДГОРАЦ	ЂУРА ЈАКШИЋ СУМРАКОВАЦ	ЈЕЛЕНА МАЈСТОРОВИЋ ЗАЈЕЧАР	МУЗИЧКА ШКОЛА БОР	УКУПНО
414000	3,084,080	928,609	594,352			4,607,040
415000	1,736,896	4,107,883	3,846,020		477,510	10,168,309
416000	1,544,818	353,626	656,286		32,851	2,587,581
421000	6,636,228	3,229,419	3,122,540			12,988,187
422000	441,024	105,030	87,763			633,817
423000	997,468	1,098,731	542,573			2,638,772
424000	52,996	36,800	131,980			221,776
425000	1,768,640	930,956	416,092			3,115,688
426000	1,234,267	1,113,123	665,564		10,800	3,023,754
441000	0	102	3,545	0		3,646
472000	0	0	0	128,745		128,745
482000	34,207	16,597	8,253			59,057
512000	1,032,325	1,642,820	64,488		89,998	2,829,631
515000	26,000	0	49,239			75,239
СВЕГА	18,588,949	13,563,696	10,188,694	128,745	611,159	43,081,243
ПЛАНИРАНО	18,837,000	16,410,000	11,670,000	200,000	840,000	47,957,000
% ИЗВРШЕЊА	98.68%	82.66%	87.31%	64.37%	72.76%	89.83%

Средње образовање се рализује преко **СШ „Никола Тесла“ Бољевац**, преко Програма 10 и функционалне класификације 920. Проценат извршења је 73,37%, а преглед издатака у 2025. години дат је у овире следећег табеларног приказа:

КОНТО	НАЗИВ	ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ	% ИЗВРШЕЊА
414000	Социјална давања запосленима	1,229,000	1,138,859	92.67%
415000	Накнаде за запослене	1,135,000	1,061,920	93.56%
416000	Награде, бонуси и остали посебни расходи	630,000	327,828	52.04%
421000	Стални трошкови	3,287,000	2,825,049	85.95%
422000	Трошкови путовања	1,101,000	500,803	45.49%
423000	Услуге по уговору	752,000	440,398	58.56%
424000	Специјализоване услуге	173,000	118,432	68.46%
425000	Текуће поправке и одржавање	381,000	273,040	71.66%
426000	Материјал	1,030,000	622,758	60.46%
482000	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	30,000	17,667	58.89%
511000	Зграде и грађевински објекту	145,000	144,000	99.31%
512000	Машине и опрема	259,120	258,178	99.64%
515000	Књиге у библиотеци	447,880	47,880	10.69%
СВЕГА		10,600,000	7,776,812	73.37%

Проценат извршења програма **0902- Социјална и дечија заштита** - део социјалне заштите који се реализује преко Центара за социјални рад Бољевац који се односи на: плаћање зараде одрђеном броју радника и ангажоваа за рад према уговору, надокнаду материјалних трошкова и једнократне помоћи корисницима социјалне помоћи. Извршење је у процентуалном износу је 99,01%. У оквиру наредне табеле је дат приказ о утрошку средстава ЦСР-а:

КОНТО	ОПИС	ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ	% ИЗВРШЕЊА
411	Плате, додаци и накнаде запослених	3,280,000	3,255,565	99.26%
412	Социјални доприноси на терет послодавца	500,000	493,218	98.64%
413	Поклони за децу запослених	28,000	28,000	100.00%
414	Социјална давања запосленима	1,000		
415	Накнада трошкова за запослене	205,000	201,628	98.35%
421	Стални трошкови	510,000	464,645	91.11%
422	Трошкови путовања	51,000	50,050	98.14%
423	Услуге по уговору	1,137,000	1,118,165	98.34%
425	Текуће поправке и одржавање	35,000	32,568	93.05%
426	Материјал	100,000	99,230	99.23%
472	Накнада за социјалну заштиту из буџета	9,000,000	8,997,275	99.97%
482	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	50,000	7,157	14.31%
512	Машине и опрема	218,000	217,800	99.91%
СВЕГА		15,115,000	14,965,301	99.01%

Реализација програма 1801-0001-Функционисање установа примарне здравствене заштите које се евидентира преко функционалне класификације **740-Услуге јавног здравства** које се остварује преко Дома здравља Бољевац извршена је у потпуности у односу на план за 2025. годину односно утрошено 4.206 хиљада динара у оквиру капиталних домаћина и то за: набавку путничког аутомобила, опреме за просторије Дома здравља и изградњу надстрешнице, и 1.794 хиљада динара у оквиру текућих донација.

Код функције 810 – Омладина и спорт, средства са буџета пренета су Спортском савезу општине Бољевац (ССОБ) а са жиро рачуна ССО Бољевац пренета су осталим клубовима и удружењима. У наредној табели дат је приказ утрошених средстава по клубовима:

КОНТО	НАЗИВ	План	Реализовано	%
481	ФК "Ртањ" Бољевац	3,600,000	3,599,739	99.99%
	КК "Ртањ" Бољевац	2,800,000	2,799,640	99.99%
	РК "Ртањ" Бољевац	3,675,000	3,665,534	99.74%
	ФК "БСК" Боговина	1,200,000	1,137,649	94.80%
	Фудбалски савез општине	875,000	823,056	94.06%
	Спортски савез општине Бољевац	3,300,000	3,290,549	99.71%
	ФК "Оснић" Оснић	900,000	780,240	86.69%
	Планинарски клуб "Шиљак" Бољевац	510,000	461,010	90.39%
	УРС "Црна река" Бољевац	110,000	109,909	99.92%
	Бољевачки савез за школски спорт	1,000,000	999,014	99.90%
	ФК Малиник Подгорац	900,000	899,340	99.93%
	СК Рис Подгорац	130,000	130,000	100.00%
СВЕГА		19,000,000	18,695,680	98.40%

Код главе 4.01 – Предшколска установа, проценат извршења из активности везаних за финансирање ПУ „Наша радост“ Бољевац износи 97%. У 2025. години финансиране су зараде радника и превоз радника, јубиларне награде и социјална давања, стални трошкова (огрев, телефон, комуналне услуге, осигурање), компјутерске услуга и услуге образовања, текуће поправке и одржавања, набавка канцеларијског материјала, материјала за васпитне групе, пакетића за децу и опреме за кухињу.

Што се тиче примљених средстава из других извора финансирања добијена су средства од Републике у износу од 5.269 хиљада динара и утрошена су за плате за припремни предшколски програм, сталне трошкове (провизија), услуге по уговору (огласи, стручно усавршавање, семинари), специјализоване услуге (санитетски прегледи запослених и контрола намирница), поправке и одржавање објеката и опреме, материјал и опрему. У 2025. години у потпуности је реализован пројекат “Опортунитет” и то из неутрошених средстава из претходне године финансираних од стране Републике и који се односио на постављање безбедносних подлога у просторијама Предшколске установе.

Табеларно је дат приказ о утрошку средстава ПУ "Наша радост" Бољевац:

4.01		ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,340	1	68,249,000	67,834,048	97%
		Извори финансирања за главу 4.04			0.00%			0%					0	0%
	01	Приходи из буџета	61,463,000	59,917,708	97.49%	0		0.00%	0	0	0.00%	61,463,000	59,917,708	97%
	07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0		0.00%	6,186,000	5,269,602	85.19%	6,186,000	5,269,602	85%
	08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0	0.00%	0	0	0%
	16	Родитељски динар за ваннаставне активности	0	0	0.00%	0		0.00%	600,000	570,930	95.16%	600,000	570,930	95%
	17	Неутрошена средства трансфера од других нивоа власти			0.00%			0%	2,109,600	2,075,808	98.40%		2,075,808	0%
2002	2002	ПРОГРАМ 8: ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,339	1	70,358,600	67,834,047	96%
	911	Предшколско образовање	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	8,895,600	7,916,339	1	70,358,600	67,834,047	96%
	0002	Функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања	61,463,000	59,917,708	97.49%	0	0	0%	6,786,000	5,840,531	1	68,249,000	65,758,239	96%
	411	плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	42,172,000	42,041,050	99.69%	0		0.00%	3,940,000	3,448,484	87.52%	46,112,000	45,489,534	99%
	412	социјални доприноси на терет послодавца	6,440,000	6,380,447	99.08%	0		0.00%	596,000	522,445	87.66%	7,036,000	6,902,892	98%
	413	накнаде у натури	1,000	400	40.00%	0		0.00%			0.00%	1,000	400	40%
	414	социјална давања запосленима	180,000	159,071	88.37%	0		0.00%			0.00%	180,000	159,071	88%
	415	накнаде трошкова за запослене	400,000	362,290	90.57%	0		0.00%	50,000		0.00%	450,000	362,290	81%
	416	награде запосленима и остали посебни расходи	1,006,000	996,602	99.07%	0		0.00%			0.00%	1,006,000	996,602	99%
	421	стални трошкови	2,747,000	2,178,630	79.31%	0		0.00%	88,450	67,950	76.82%	2,835,450	2,246,580	79%
	422	трошкови путовања	406,000	274,526	67.62%	0		0.00%			0.00%	406,000	274,526	68%
	423	услуге по уговору	1,595,000	1,375,183	86.22%	0		0.00%	551,550	541,550	98.19%	2,146,550	1,916,733	89%
	424	специјализоване услуге	170,000	140,710	82.77%	0		0.00%	100,000	87,200	87.20%	270,000	227,910	84%
	425	текуће поправке и одржавање	923,000	780,499	84.56%	0		0.00%	400,000	261,633	65.41%	1,323,000	1,042,132	79%
	426	материјал	4,402,000	4,236,248	96.23%	0		0.00%	1,013,000	864,269	85.32%	5,415,000	5,100,517	94%
	441	отплата домаћих камата	2,000	673	33.65%	0		0.00%			0.00%	2,000	673	34%
	465	остале дотације и трансфери			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
	482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	8,000	3,990	49.88%	0		0.00%			0.00%	8,000	3,990	50%
	511	зграде и грађевински објекти	156,000	156,000	100.00%	0		0.00%			0.00%	156,000	156,000	100%
	512	машине и опрема	855,000	831,389	97.24%	0		0.00%	47,000	47,000	100.00%	902,000	878,389	97%
	911	Предшколско образовање			0.00%	0	0	0%	2,109,600	2,075,808	1	2,109,600	2,075,808	98%
	4001	Пројекат: Опортунитет - Постављање безбедних подова у васпитним групама	0	0	0.00%	0	0	0%	2,109,600	2,075,808	1	2,109,600	2,075,808	98%
	425	текуће поправке и одржавање			0.00%			0%	2,109,600	2,075,808	98.40%	2,109,600	2,075,808	98%

Глава 4.02 - Култура –

Због успостављања система СПИРИ (Систем за припрему и рачуноводствено извештавање) кроз структуру буџета дошло је до спајања два индиректна корисника: КОЦ Бољевац и Јавне библиотеке општине Бољевац у једну главу према намени.

Корисник **КОЦ Бољевац** -

Реализација активности КОЦ-а Бољевац одвија се у оквиру Програма 13-Развој културе, у оквиру кога постоје две програмске активности: 0001-Функционисање локалних установа културе и 0002-Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва као и пројекат 4002-Црноречје у песми и игри.

По ПА 0001-Функционисање локалних установа културе пренета су средства за неометано функционисање центра и то: плате, стални трошкови, текуће поправке и одржавање опреме и зграда, административни материјал као и материјал за саобраћај, хигијену и посебне намене, део средстава за позоришне представе, куповину књига за библиотеку и опрему.

По ПА 0002-Подстицај културно уметничком стваралаштву, средства су пренета за део сталних трошкова, део средстава за позоришне представе, за реализацију програма за младе, организацију књижевних вечери и ликовне колоније.

Код пројекта 4002-Фестивал Црноречје у песми и игри, средства су реализована у износу од 3.122 хиљада динара и укључују разновразне активности у вези са предтакмичењем фрулаша, дана дечијег стваралаштва, саборног дана црноречких фолклорних група - уговори жирирања, превоз учесника, смештај

учесника и гостију, исхрана учесника и гостију, као и уговора за концерте у оквиру пратећих програма фестивала.

Табеларно је дат приказ о утрошку средстава КОЦ-а:

4.02		РАЗВОЈ КУЛТУРЕ		41,545,510	40,594,281	97.71%	1,010,000	780,741	77%	80,000	80,000	1	42,635,510	41,455,022	97%
		Извори финансирања за главу 4.05													
		01	Приходи из буџета	41,545,510	40,594,281	0.00%	0		0%	0		0.00%	0	0	0%
		04	Спољствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	1,010,000	780,741	77.30%			0.00%	1,010,000	780,741	77%
		07	Трансфери од других нивоа власти												
		08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0%	80,000	80,000	100.00%	80,000	80,000	100%
						0.00%			0%			0.00%		0	0%
1201	1201	ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА		29,410,510	28,741,838	97.73%	1,000,000	772,916	77%	80,000	80,000	1	30,490,510	29,594,754	97%
	820	Услуге културе		29,410,510	28,741,838	97.73%	1,000,000	772,916	77%	80,000	80,000	1	30,490,510	29,594,754	97%
	0001	Функционисање локалних установа културе		21,582,939	21,107,741	97.80%	588,416	363,996	62%	80,000	80,000	1	22,251,355	21,551,737	97%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	8,155,000	8,123,288	99.61%	0		0.00%			0.00%	8,155,000	8,123,288	100%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	1,247,000	1,230,678	98.69%	0		0.00%			0.00%	1,247,000	1,230,678	99%
		414	социјална давања запосленима	597,939	594,246	99.38%	0		0.00%			0.00%	597,939	594,246	99%
		415	накнаде трошкова за запослене	150,000	126,100	84.07%	0		0.00%			0.00%	150,000	126,100	84%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	603,000	579,082	96.03%	0		0.00%			0.00%	603,000	579,082	96%
		421	стални трошкови	1,762,000	1,728,798	98.12%	200,000	64196	32.10%			0.00%	1,962,000	1,792,994	91%
		422	трошкови путовања	250,000	248,258	99.30%						0.00%	250,000	248,258	99%
		423	услуге по уговору	5,632,000	5,400,749	95.89%				80,000	80,000	100.00%	5,712,000	5,480,749	96%
		425	текуће поправке и одржавање	370,000	352,860	95.37%						0.00%	370,000	352,860	95%
		426	материјал	545,000	484,528	88.90%						0.00%	545,000	484,528	89%
		441	отплата домаћих камата	4,000	181	4.53%						0.00%	4,000	181	5%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	27,000	5,870	21.74%						0.00%	27,000	5,870	22%
		512	машине и опрема	2,240,000	2,233,103	99.69%	388,416	299,800	77.19%			0.00%	2,628,416	2,532,903	96%
						0.00%			0.00%			0.00%	0	0	0%
	0002	Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва		4,654,661	4,511,838	96.93%	411,584	408,920	99%	0	0	0	5,066,245	4,920,758	97%
		421	стални трошкови			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
		423	услуге по уговору	2,148,000	2,029,557	94.49%	411,584	408,920	99.35%			0.00%	2,559,584	2,438,477	95%
		424	специјализоване услуге	2,256,661	2,256,661	100.00%						0.00%	2,256,661	2,256,661	100%
		426	материјал	250,000	225,620	90.25%						0.00%	250,000	225,620	90%
						0.00%			0%			0.00%	0	0	0%
	4002	Пројекат: Приоречје у песми и гри		3,172,910	3,122,259	98.40%	0	0	0%	0	0	0	3,172,910	3,122,259	98%
		423	услуге по уговору	2,741,510	2,698,690	98.44%	0		0.00%			0.00%	2,741,510	2,698,690	98%
		424	специјализоване услуге	361,000	361,000	100.00%	0		0.00%			0.00%	361,000	361,000	100%
		426	материјал	70,400	62,569	88.88%	0		0.00%			0.00%	70,400	62,569	89%

Код индиректног кориника **Јавна библиотека Бољевац**, средства су утрошена у процентуалном износу од скоро 98%, и односила су се на исплате личних доходака запослених радника, сталних, материјалних, путних трошкова, текућих одржавања,плаћања неопходних такси, набавке материјала, опреме и књига.

		БИБЛИОТЕКА		12,135,000	11,852,443	97.67%	0	0	0%	0	0	0	12,135,000	11,852,443	98%
		Извори финансирања за главу 4.05													
		01	Приходи из буџета	12,135,000	11,852,443	97.67%	0		0.00%	0		0.00%	12,135,000	11,852,443	98%
		04	Спољствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
		08	Добровољни трансфери од физичких и правних лица	0		0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
						0.00%			0%			0.00%		0	0%
1201	1201	ПРОГРАМ 13: РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА		12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
	820	Услуге културе		12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
	0001	Функционисање локалних установа културе		12,135,000	11,852,443	97.67%	10,000	7,825	78%	0	0	0	12,145,000	11,860,268	98%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	5,790,000	5,782,511	99.87%	0		0.00%			0.00%	5,790,000	5,782,511	100%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	902,300	876,051	97.09%	0		0.00%			0.00%	902,300	876,051	97%
		413	накнаде у натури			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
		415	накнаде трошкова за запослене			0.00%	0		0.00%			0.00%	0	0	0%
		414	социјална давања запосленима	180,000	175,000	97.22%	0		0.00%			0.00%	180,000	175,000	97%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	56,000	56,000	100.00%	0		0.00%			0.00%	56,000	56,000	100%
		421	стални трошкови	1,173,500	1,109,789	94.57%	0		0.00%			0.00%	1,173,500	1,109,789	95%
		422	трошкови путовања	240,000	238,057	99.19%	0		0.00%			0.00%	240,000	238,057	99%
		423	услуге по уговору	2,198,000	2,103,400	95.70%	0		0.00%			0.00%	2,198,000	2,103,400	96%
		424	специјализоване услуге	454,200	454,019	99.96%	0		0.00%			0.00%	454,200	454,019	100%
		425	текуће поправке и одржавање	265,000	247,635	93.45%	0		0.00%			0.00%	265,000	247,635	93%
		426	материјал	405,000	373,854	92.31%	0		0.00%			0.00%	405,000	373,854	92%
		441	отплата домаћих камата	1,000	0	0.00%	0		0.00%			0.00%	1,000	0	0%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	20,000	12,720	63.60%	0		0.00%			0.00%	20,000	12,720	64%
		512	машине и опрема	200,000	187,843	93.92%	0		0.00%			0.00%	200,000	187,843	94%
		515	нематеријална имовина	250,000	235,564	94.23%	10,000	7825	78.25%			0.00%	260,000	243,389	94%

Код главе 4.03 – Туристичка организација проценат извршења за овог индиректног корисника је 88% који се реализују у оквиру Програма 4-Развој туризма. Туристичка организација општине Бољевац има две програмске активности, и то: ПА 0001-управљање развојем туризма и ПА 0002-туристичка промоција, али и два пројекта: 4003-Предтакмичење трубача Источне Србије и 5004-Успостављање инфо-цнтра на Ртњу. Реализација средстава у 2025. години, односила се на финансирање плата, сталне трошкове (огрев, телефон, комуналне услуге, осигурање), трошкове путовања и дневница, трошкове услуга по уговору (закуп сајамских штандова, штампа промо материјала), текуће поправке и одржавања, канцеларијски материјал и гориво, таксе и набавку опрему.

Осим прихода из буџета, Туристичка организација је остварила и сопствене приходе у износу од 1.474 хиљада динара који се односе на продају сувенира и продаје улазница за Боговинску пећину.

Табеларно је дат приказ о утрошку средстава ТО Бољевац:

4.03		РАЗВОЈ ТУРИЗМА		18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	20,820,000	18,421,215	88%
		Извори финансирања за главу 4.06				0.00%			0.00%			0.00%		0	0%
		01	Приходи из буџета	18,615,000	16,946,386	91.04%	0	0	0.00%	0		0.00%	18,615,000	16,946,386	91%
		04	Сопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	1,255,000	539,412	42.98%	0		0.00%	1,255,000	539,412	43%
		06	Донације од међународних организација	0	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
		07	Трансфери од других нивоа власти	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0	0%
		08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0	0%
		09	Примања од продаје нефинансијске имовине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	950,000	935,417	98.46%	950,000	935,417	98%
		13	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0		0.00%	0	0	0%
		15	Неутрошена средства донација из ранијих година	0	0	0.00%	0	0	0%	0		0.00%	0	0	0%
1502	1502	ПРОГРАМ 4: РАЗВОЈ ТУРИЗМА		18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	19,742,000	17,159,789	87%
	473	Туризам		18,615,000	16,946,386	91.04%	1,255,000	539,412	43%	950,000	935,417	1	19,742,000	17,159,789	87%
	0001	Управљање развојем туризма		14,345,000	13,786,228	96.10%	1,075,000	497,098	46%	80,000	68,579	1	14,422,000	13,645,772	95%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	6,295,000	6,292,325	99.96%			0.00%	0		0.00%	6,295,000	6,292,325	100%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	973,000	953,287	97.97%			0.00%	0		0.00%	973,000	953,287	98%
		415	накнада трошкова за запослене	80,000	60,200	75.25%			0.00%	0		0.00%	80,000	60,200	75%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	56,000	56,000	100.00%			0.00%	0		0.00%	56,000	56,000	100%
		421	стални трошкови	591,000	500,756	84.73%	5,000	4,847	96.94%	0		0.00%	596,000	505,603	85%
		422	трошкови путовања	300,000	277,981	92.66%			0.00%	0		0.00%	300,000	277,981	93%
		423	услуге по уговору	3,989,000	3,849,586	96.51%			0.00%	40,000	28,579	71.45%	4,029,000	3,878,165	96%
		425	текуће поправке и одржавање	150,000	102,470	68.31%	82,000	81,547	99.45%	0		0.00%	232,000	184,017	79%
		426	материјал	1,472,000	1,315,241	89.35%	290,000	55,065	18.99%	40,000	40,000	100.00%	1,802,000	1,410,306	78%
		441	отплата домаћих камата	5,000	186	3.72%			0.00%	0		0.00%	5,000	186	4%
		481	дотације невладиним организацијама	10,000	3,000	30.00%			0.00%	0		0.00%	10,000	3,000	30%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	34,000	24,702	72.65%			0.00%	0		0.00%	34,000	24,702	73%
		511	зграде и грађевински објекти	10,000		0.00%			0.00%	0		0.00%	10,000	0	0%
		512	машине и опрема	380,000	350,494	92.24%	698,000	355,639	51%			0.00%		706,133	0%
	0002	Промоција туристичке понуде		2,270,000	1,865,708	82.19%	120,000	42,314	35%	550,000	549,343	1	2,940,000	1,902,072	65%
		422	трошкови путовања	110,000	74,364	67.60%	50,000	40,050	80.10%	0		0.00%	160,000	114,414	72%
		423	услуге по уговору	1,230,000	1,157,337	94.09%	20,000	1,064	5.32%			0.00%	1,250,000	1,158,401	93%
		426	материјал	480,000	292,057	60.85%			0.00%	0		0.00%	480,000	292,057	61%
		512	машине и опрема	380,000	337,200	88.74%			0.00%	0		0.00%	380,000	337,200	89%
		523	залихе робе за даљу продају	70,000	4,750	6.79%	50,000	1,200	2%	550,000	549,343	99.88%	670,000	555,293	83%
	4003	Туризам		600,000	438,656		0	0		0	0		600,000	438,656	
		Пројекат: Преттакмичење трубаача источне Србије		600,000	438,656	73.11%	0	0	0%	0	0	0	600,000	438,656	73%
		423	услуге по уговору	210,000	98,129	46.73%	0		0.00%			0.00%	210,000	98,129	47%
		426	материјал	360,000	340,527	94.59%	0		0.00%			0.00%	360,000	340,527	95%
		512	машине и опрема	30,000		0.00%			0%			0.00%	30,000	0	0%
	5003	Туризам		1,400,000	855,794	61.13%	60,000	0	0%	320,000	317,495	1	1,780,000	1,173,289	66%
		Пројекат: Функционисање инфо центра на Ргњу		1,400,000	855,794	61.13%	60,000	0	0%	320,000	317,495	1	1,780,000	1,173,289	66%
		421	стални трошкови	130,000	92,936	71.49%	10,000		0.00%	0		0.00%	140,000	92,936	66%
		423	услуге по уговору	910,000	715,658	78.64%	0		0.00%			0.00%	910,000	715,658	79%
		425	текуће поправке и одржавање	80,000	7,200	9.00%			0.00%			0.00%	80,000	7,200	
		426	материјал	190,000	40,000	21.05%			0.00%			0.00%	190,000	40,000	
		512	машине и опрема	90,000		0.00%	50,000		0.00%			0.00%	140,000	0	
		523	залихе робе за даљу продају	0		0.00%			0.00%	320,000	317,495	99.22%	320,000	317,495	

Код раздела 4.04 – Установа за спорт Бољевац средства су утрошена у процентуалном износу од 92% и поред исплате личног доходака и јубиларне награде за раднике, преко овог корисника исплаћивани су трошкови у зависности од потребе, попут сталних, путних трошкова, услуга по уговору, набавке материјала и неопходне опреме. У 2025. години, Установа за спорт је остварила приход од 506 хиљада динара из сопствених средстава.

4.04		УСТАНОВА ЗА СПОРТ		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
		Извори финансирања за главу 4.05				0.00%			0%			0.00%		0	0%
		01	Приходи из буџета	9,715,000	8,981,084	92.45%	0		0.00%	0		0.00%	9,715,000	8,981,084	92%
		04	Сопствени приходи буџетских корисника	0	0	0.00%	590,000	505,955	85.76%	0		0.00%	590,000	505,955	86%
		08	Доброволни трансфери од физичких и правних лица	0	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
						0.00%			0%			0.00%		0	0%
1301	1301	ПРОГРАМ 14: РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
	810	Услуге рекреације и спорта		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
	0004	Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима		9,715,000	8,981,084	92.45%	590,000	505,955	86%	0	0	0	10,305,000	9,487,039	92%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	4,150,000	4,109,226	99.02%	0		0.00%	0		0.00%	4,150,000	4,109,226	99%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	632,000	622,548	98.50%	0		0.00%	0		0.00%	632,000	622,548	99%
		413	накнаде у натури	0	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	0	0	0%
		414	социјална давања запосленима	1,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
		415	накнаде трошкова за запослене	1,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
		416	награде запосленима и остали посебни расходи	300,000	231,792	77.26%	0		0.00%	0		0.00%	300,000	231,792	77%
		421	стални трошкови	667,000	355,770	53.34%	0		0.00%	0		0.00%	667,000	355,770	53%
		422	трошкови путовања	101,000	93,638	92.71%	0		0.00%	0		0.00%	101,000	93,638	93%
		423	услуге по уговору	2,703,000	2,573,456	95.21%	300,000	250,455	83.49%	0		0.00%	3,003,000	2,823,911	94%
		425	текуће поправке и одржавање	250,000	216,387	86.55%	200,000	175,500	87.75%	0		0.00%	450,000	391,887	87%
		426	материјал	487,000	418,609	85.96%	0		0.00%	0		0.00%	487,000	418,609	86%
		441	отплата домаћих камата	1,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	1,000	0	0.00%	0		0.00%	0		0.00%	1,000	0	0%
		512	машине и опрема	421,000	359,658	85.43%	90,000	80,000	88.89%	0		0.00%	511,000	439,658	86%

Код раздела 4.06 – Месне заједнице, средства су потрошена 83%. Средства из буџета пренета су

месним заједницама најчешће за сталне трошкове (комуналне услуге, струју и телефон), куповину ситног инвентара и опреми за потрбе месних заједница, текуће поправке и одржавање, поправку атарских путева, куповину материјала (гориво), куповину опреме (намештај, уградна опрема, моторна опрема и опрема за домаћинство) и репрезентацију за сеоске манифестације.

У наредној табели дат је приказ утрошених средстава из буџета по Месним заједницама и економским класификацијама:

КОНТО	421	423	425	426	441	482	512	513	УКУПНО
МЗ Боговина село	111,507	146,965		494,927	281				753,680
МЗ Боговина насеље	23,917	84,123		242,300	43				350,383
МЗ Бољевац град				119,212					119,212
МЗ Бољевац село	45,731	12,438	238,600		106				296,875
МЗ Бачевица	135,653	160,000		120,000	141		180,000		595,794
МЗ Валакоње	75,001	187,231		150,231	44				412,507
МЗ Валакоње Буково	139,735			173,304					313,039
МЗ Врбовац	36,012				4				36,016
МЗ Добрујевац	36,147	63,381		50,000	33				149,561
МЗ Добро Поље	154,780			50,000	58				204,838
МЗ Илино	65,329	66,728	46,042	113,400	63				291,562
МЗ Јабланица	22,821	179,947		241,418					444,186
МЗ Криви Вир	52,681	199,896	145,950	142,399	160		19,280		560,366
МЗ Луково	51,989	36,758		3,202	32				91,981
МЗ Мирово	44,297	42,211	30,000	78,000	130				194,638
МЗ Мали Извор	75,686	176,524		245,540	105			142,670	640,525
МЗ Оснић	35,237	160,944		272,650	152				468,983
МЗ Оснић Буково	41,675	77,432		171,249	176				290,532
МЗ Тимок Оснић	27,071	39,714		40,000	85				106,870
МЗ Подгорац	189,409	308,069	74,855	548,944	176				1,121,453
МЗ Подгорац Тимок	46,475	120,829		199,623	386				367,313
МЗ Рујиште	67,523	175,997	240,000	80,000	12				563,532
МЗ Ртањ	1,335	117,684	12,245	38,060			92,996		262,320
МЗ Савинац	79,904	117,000		36,230	2		79,880		313,016
МЗ Сумраковац	35,726	111,900		65,000	32	765			213,423
СВЕГА	1,595,641	2,585,771	787,692	3,675,689	2,221	765	372,156	142,670	9,162,605
ПЛАНИРАНО	1,745,000	3,300,000	1,025,000	4,141,000	5,000	1,000	435,000	380,000	11,032,000
% ИЗВРШЕЊА	91.44%	78.36%	76.85%	88.76%	0.00%	76.50%	85.55%	37.54%	83.05%

Код раздела 5.- Општинско правобранилаштво, проценат извршења је 92%. Са овог раздела финансира се плата општинског прабовраниоца, стални трошкови, трошкови репрезентације и угоститељских услуга, дневнице, трошкови материјала и трошкови судских и вансудских поравнања.

		ОПШТИНСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
		Извори финансирања за раздео 5 и главу 5.01													
060 2	0602 330 0004	01	Приходи из буџета	8,032,000	7,407,613	92.23%	0		0%	0		0.00%	8,032,000	7,407,613	92%
						0.00%			0%			0.00%		0	0%
		ПРОГРАМ 15: ОПШТЕ УСЛУГЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
		Судови		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
		Општинско/градско правобранилаштво		8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0%	0	0	0	8,032,000	7,407,613	92%
		411	плате, додаци и накнаде запослених (зарале)	2,070,000	1,974,331	95.38%	0		0.00%	0		0.00%	2,070,000	1,974,331	95%
		412	социјални доприноси на терет послодавца	320,000	299,111	93.47%	0		0.00%	0		0.00%	320,000	299,111	93%
		421	стални трошкови	20,000	7,986	39.93%	0		0.00%	0		0.00%	20,000	7,986	40%
		422	трошкови путовања	5,000	1,500	30.00%	0		0.00%	0		0.00%	5,000	1,500	30%
		423	услуге по уговору	97,000	12,912	13.31%	0		0.00%	0		0.00%	97,000	12,912	13%
		482	порези, обавезне таксе, казне и пенали	100,000	15,200	15.20%	0		0.00%	0		0.00%	100,000	15,200	15%
		483	новчане казне и пенали по решењу судова	1,900,000	1,889,073	99.42%	0		0.00%	0		0.00%	1,900,000	1,889,073	99%
		484	накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	300,000	35,000	11.67%	0		0.00%	0		0.00%	300,000	35,000	12%
		485	накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3,220,000	3,172,500	98.52%	0		0.00%	0		0.00%	3,220,000	3,172,500	99%

ПРОГРАМСКИ ДЕО

Извештај о извршењу буџета према програмској дкласификацији за период јануар - децембар 2025. године

Програмску структуру буџета чине три програмске категорије, и то: програми, програмске активности и пројекти, а које су дефинисане Анексом 5 - Униформни програми и програмске активности јединица локалне самоуправе. У складу са тим, структура укупно извршених расхода и издатака према програмској класификацији у складу са Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину представљена је следећом табелом:

Шифра програм а	Програмска активност/ Пројекат	Назив	Средства из буџета (план)	Средства из буџета (остварење)	% остварења	Сопствени и други приходи (план)	Сопствени и други приходи (остварење)	% остварења	Укупна средства (план)	Укупна средства (остварење)	% остварења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1101	1101	Програм 1: Урбанизам и просторно планирање	4,500,000	3,402,540	75.61%	704,320	704,320	100.00%	5,204,320	4,106,860	78.91%
	0001	Просторно и урбанистичко планирање	3,500,000	2,887,040	82.49%	704,320	704,320	100.00%	4,204,320	3,591,360	85.42%
	0002	Спровођење урбанистичких и просторних планова	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0003	Управљање грађевинским земљиштем	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Стамбена подршка	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0005	Остваривање јавног интереса у одржавању зграда	1,000,000	515,500	51.55%	0	0	0.00%	1,000,000	515,500	51.55%
1102	1102	Програм 2: Комуналне делатности	85,387,759	80,516,571	94.30%	66,945,226	52,277,553	78.09%	152,332,985	132,794,124	87.17%
	0001	Управљање/одржавање јавним осветљењем	15,420,000	15,030,378	97.47%	2,000,000	0	0.00%	17,420,000	15,030,378	86.28%
	0002	Одржавање јавних зелених површина	14,050,000	14,045,074	99.96%	0	0	0.00%	14,050,000	14,045,074	99.96%
	0003	Одржавање чистоће на површинама јавне намене	17,000,000	16,999,882	100.00%	0	0	0.00%	17,000,000	16,999,882	100.00%
	0004	Зоохигијена	816,000	816,000	100.00%	0	0	0.00%	816,000	816,000	100.00%
	0005	Уређивање, одржавање и коришћење пијаца	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Одржавање гробаља и погребне услуге	2,500,000	2,493,236	99.73%	0	0	0.00%	2,500,000	2,493,236	99.73%
	0007	Производња и дистрибуције топлотне енергије	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0008	Управљање и снабдевање водом за пиће	13,315,000	12,060,701	90.58%	0	0	0.00%	13,315,000	12,060,701	90.58%
	5001	Пројекат: Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац	9,522,000	8,751,182	91.90%	25,911,944	22,569,396	87.10%	35,433,944	31,320,578	88.39%
	5005	Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку	12,764,759	10,320,118	80.85%	39,033,282	29,708,157	76.11%	51,798,041	40,028,275	77.28%
1501	1501	Програм 3: Локални економски развој	2,750,000	2,627,999	95.56%	0	0	0.00%	2,750,000	2,627,999	95.56%
	0001	Унапређење привредног и инвестиционог амбијента	1,250,000	1,148,999	91.92%	0	0	0.00%	1,250,000	1,148,999	91.92%
	0002	Мере активне политике запошљавања	1,500,000	1,479,000	98.60%	0	0	0.00%	1,500,000	1,479,000	98.60%
	0003	Подстицаји за развој предузетништва	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
1502	1502	Програм 4: Развој туризма	21,575,000	19,900,904	92.24%	2,205,000	1,474,829	66.89%	23,780,000	21,375,733	89.89%
	0001	Управљање развојем туризма	14,345,000	13,786,228	96.10%	1,155,000	565,677	48.98%	15,500,000	14,351,905	92.59%
	0002	Промоција туристичке понуде	2,270,000	1,865,708	82.19%	670,000	591,657	88.31%	2,940,000	2,457,365	83.58%
	4002	Пројекат: Магија источне Србије	2,960,000	2,954,518	99.81%	0	0	0.00%	2,960,000	2,954,518	99.81%
	4003	Пројекат: Прдтажичење трубача источне Србије	600,000	438,656	73.11%	0	0	0.00%	600,000	438,656	73.11%
	5003	Пројекат: Изградња спортско рекреативног центра Змијанац	1,400,000	855,794	61.13%	380,000	317,495	83.55%	1,780,000	1,173,289	65.92%
0101	0101	Програм 5: Пољопривреда и рурални развој	13,350,000	12,858,344	96.32%	0	0	0.00%	13,350,000	12,858,344	96.32%
	0001	Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници	1,700,000	1,415,856	83.29%	0	0	0.00%	1,700,000	1,415,856	83.29%
	0002	Мере подршке руралном развоју	11,650,000	11,442,488	98.22%	0	0	0.00%	11,650,000	11,442,488	98.22%
0401	0401	Програм 6: Заштита животне средине	8,000,000	6,729,982	84.12%	59,784,117	57,352,944	95.93%	67,784,117	64,082,926	94.54%
	0001	Управљање заштитом животне средине	350,000	206,916	59.12%	0	0	0.00%	350,000	206,916	59.12%
	0002	Праћење квалитета елемената животне средине	330,000	320,480	97.12%	0	0	0.00%	330,000	320,480	97.12%
	0003	Заштита природе	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Управљање отпадним водама	4,120,000	3,206,063	77.82%	57,284,117	54,852,944	95.76%	61,404,117	58,059,007	94.55%
	0005	Управљање комуналним отпадом	100,000	0	0.00%	0	0	0.00%	100,000	0	0.00%
	0006	Управљање осталим врстама отпада	3,100,000	2,996,523	96.66%	2,500,000	2,500,000	100.00%	5,600,000	5,496,523	98.15%
0701	0701	Програм 7: Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	48,750,000	45,168,451	92.65%	2,980,579	1,677,820	56.29%	51,730,579	46,846,271	90.56%
	0001	Управљање саобраћајем	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0002	Одржавање саобраћајне инфраструктуре	43,150,000	39,775,479	92.18%	1,678,432	1,677,820	99.96%	44,828,432	41,453,299	92.47%
	0004	Јавни градски и приградски превоз путника	4,150,000	4,129,944	99.52%	0	0	0.00%	4,150,000	4,129,944	99.52%
	0005	Унапређење безбедности саобраћаја	1,450,000	1,263,028	87.11%	1,302,147	0	0.00%	2,752,147	1,263,028	45.89%
2002	2002	Програм 8: Предшколско васпитање и образовање	61,733,000	60,185,805	97.49%	8,895,600	7,916,339	184.47%	70,628,600	68,102,144	96.42%
	0002	Функционисање предшколских установа	61,733,000	60,185,805	97.49%	6,786,000	5,840,531	86.07%	68,519,000	66,026,336	96.36%
	4001	Пројекат: Опортунитет 2024	0	0	0.00%	2,109,600	2,075,808	98.40%	2,109,600	2,075,808	98.40%
2003	2003	Програм 9: Основно образовање и васпитање	78,987,000	73,565,950	93.14%	6,800,000	0	0.00%	85,787,000	73,565,950	85.75%
	0001	Функционисање основних школа	78,987,000	73,565,950	93.14%	6,800,000	0	0.00%	85,787,000	73,565,950	85.75%
2004	2004	Програм 10: Средње образовање и васпитање	24,420,000	21,928,808	89.80%	3,500,000	0	0.00%	27,920,000	21,928,808	78.54%
	0001	Функционисање средњих школа	24,420,000	21,928,808	89.80%	3,500,000	0	0.00%	27,920,000	21,928,808	78.54%

0902	0902	Програм 11: Социјална и деција заштита	40,738,100	38,996,315	95.72%	8,653,993	4,332,975	50.07%	49,392,093	43,329,290	87.73%
	0001	Једнократне помоћи и други облици помоћи	22,989,000	22,839,301	99.35%	2,397,951	330,991	13.80%	25,386,951	23,170,292	91.27%
	0002	Прихватилишта друге врсте смештаја	0	0	0.00%	995,400	995,400	100.00%	995,400	995,400	100.00%
	0016	Дневне услуге у заједници	1,420,000	1,092,025	76.90%	770,426	570,426	74.04%	2,190,426	1,662,451	75.90%
	0017	Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0018	Подршка реализацији програма Црвеног крста	900,000	899,670	99.96%	0	0	0.00%	900,000	899,670	99.96%
	0019	Подршка деци и породици са децом	13,420,000	13,184,619	98.25%	2,429,574	1,429,574	58.84%	15,849,574	14,614,193	92.21%
	0020	Подршка рађању и родитељству	1,600,000	870,000	54.38%	0	0	0.00%	1,600,000	870,000	54.38%
	0021	Подршка особама са инвалидитетом	30,000	0	0.00%	0	0	0.00%	30,000	0	0.00%
	4001	Пројекат: Разиграно родитељство	142,000	85,248	60.03%	0	0	0.00%	142,000	85,248	60.03%
	4002	Пројекат: Центар за породицу	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	4003	Пројекат: Унапређење услуге помоћ у кући	237,100	25,452	10.73%	2,060,642	1,006,584	48.85%	2,297,742	1,032,036	44.92%
1801	1801	Програм 12: Здравствена заштита	8,612,000	8,517,556	98.90%	0	0	0.00%	8,612,000	8,517,556	98.90%
	0001	Функционисање установа примарне здравствене заштите	6,000,000	6,000,000	100.00%	0	0	0.00%	6,000,000	6,000,000	100.00%
	0002	Мртвозорство	612,000	555,556	90.78%	0	0	0.00%	612,000	555,556	90.78%
	0003	Спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље	2,000,000	1,962,000	98.10%	0	0	0.00%	2,000,000	1,962,000	98.10%
1201	1201	Програм 13: Развој културе и информисања	46,195,510	46,132,733	99.86%	5,208,340	2,810,130	53.95%	51,403,850	48,942,863	95.21%
	0001	Функционисање локалних установа културе	33,767,939	34,205,560	101.30%	678,416	451,821	66.60%	34,446,355	34,657,381	100.61%
	0002	Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва	4,654,661	4,511,838	96.93%	411,584	408,920	99.35%	5,066,245	4,920,758	97.13%
	0003	Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа	1,500,000	1,500,000	100.00%	0	0	0.00%	1,500,000	1,500,000	100.00%
	0004	Остваривање и унапређивање јавног интереса у области јавног информисања	2,600,000	2,370,000	91.15%	0	0	0.00%	2,600,000	2,370,000	91.15%
	0005	Унапређење јавног информисања на језицима националних мањина	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Унапређење јавног информисања особа са инвалидитетом	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	4001	Пројекат: Михолски сусрети села 2022	500,000	423,076	84.62%	500,000	499,999	100.00%	1,000,000	923,075	92.31%
	4002	Пројекат: Цироречеје у песми и гри	3,172,910	3,122,259	98.40%	0	0	0.00%	3,172,910	3,122,259	98.40%
	5001	Пројекат: Reality plus - Од стварности до дигиталности музеја	0	0	0.00%	3,618,340	1,449,390	40.06%	3,618,340	1,449,390	40.06%
1301	1301	Програм 14: Развој спорта и омладине	32,185,000	31,332,260	97.35%	11,939,352	505,955	4.24%	44,124,352	31,838,215	72.16%
	0001	Подршка локалним спортским организацијама, удружењима и савезима	17,700,000	17,696,666	99.98%	0	0	0.00%	17,700,000	17,696,666	99.98%
	0002	Подршка предшколском и школском спорту	1,000,000	999,014	99.90%	0	0	0.00%	1,000,000	999,014	99.90%
	0003	Одржавање спортске инфраструктуре	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0004	Функционисање локалних спортских установа	13,485,000	12,636,580	93.71%	11,939,352	505,955	4.24%	25,424,352	13,142,535	51.69%
	0005	Спровођење омладинске политике	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
0602	0602	Програм 15: Опште јавне услуге управе	172,058,000	164,384,101	95.54%	5,545,000	0	0.00%	177,603,000	164,384,101	92.56%
	0001	Функционисање локалне самоуправе и градских општина	142,134,000	139,885,343	98.42%	2,015,000	0	0.00%	144,149,000	139,885,343	97.04%
	0002	Функционисање месних заједница	11,032,000	9,162,605	83.05%	30,000	0	0.00%	11,062,000	9,162,605	82.83%
	0003	Сервисирање јавног дуга	4,340,000	4,206,591	96.93%	3,500,000	0	0.00%	7,840,000	4,206,591	53.66%
	0004	Општинско/градско правобранилаштво	8,032,000	7,407,613	92.23%	0	0	0.00%	8,032,000	7,407,613	92.23%
	0005	Заштитник грађана	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0006	Инспекцијски послови	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0007	Функционисање националних савета националних мањина	100,000	100,000	100.00%	0	0	0.00%	100,000	100,000	100.00%
	0008	Правна помоћ	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0009	Текућа буџетска резерва	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0010	Стална буџетска резерва	1,000,000	0	0.00%	0	0	0.00%	1,000,000	0	0.00%
	0011	Робне резерве	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0012	Комунална полиција	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0013	Администрирање изворних прихода локалне самоуправе	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	0014	Ванредне ситуације	1,920,000	430,560	22.43%	0	0	0.00%	1,920,000	430,560	22.43%
	4001	Пројекат: Финансирање невладиних организација	3,500,000	3,191,389	91.18%	0	0	0.00%	3,500,000	3,191,389	91.18%
2101	2101	Програм 16: Политички систем локалне самоуправе	22,253,000	21,629,886	97.20%	200,000	0	0.00%	22,453,000	21,629,886	96.33%
	0001	Функционисање Скупштине	10,487,000	10,158,511	96.87%	0	0	0.00%	10,487,000	10,158,511	96.87%
	0002	Функционисање извршних органа	11,766,000	11,471,375	97.50%	200,000	0	0.00%	11,966,000	11,471,375	95.87%
	0003	Подршка раду извршних органа власти и скупштине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	4001	Подршка раду извршних органа власти и скупштине	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
0501	0501	Програм 17: Енергетска ефикасност	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%
	0001	Унапређење и побољшање енергетске ефикасности и употреба обновљивих извора енергије	2,000,000	1,937,024	96.85%	0	0	0.00%	2,000,000	1,937,024	96.85%
		УКУПНИ ПРОГРАМСКИ ЈАВНИ РАСХОДИ	673,494,369	639,815,229	95.00%	183,361,527	129,052,865	70.38%	856,855,896	768,868,094	89.73%

ОДЕЉЕЊЕ ЗА БУЏЕТ, РАЧУНОВОДСТВО
ЈАВНЕ НАБАВКЕ И ПОРЕСКУ АДМИНИСТРАЦИЈУ

Ана Цонић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
БОЉЕВАЦ

Слађан Ђимиш

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ УЗ ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕЊУ БУЏЕТА ЗА 2025. ГОДИНУ

Завршни рачун буџета за 2025. годину према члану 7. став 1. тачка 7) Правилника о финансијским извештајима обухвата Образложење уз годишњи извештај о извршењу буџета, које у складу са чланом 3. став 3. тачка 3) Правилника о финансијским извештајима садржи:

1 - Образложење одступања између одобрених средстава и извршења

Конт о	Опис	Консолидова ни план (у 000)	Консолидовано извршење (у 000)	Процент извршења	Образложење одступања
411	Плате, додаци и накнаде запослених	140.359	139.279	99.23%	
412	Социјални доприноси на терет послодавца	21.482	21.112	98.28%	
413	Накнаде у натури	21	11	54.40%	Није било довољно остварења у 2025. години
414	Социјална давања запосленима	3.459	2.853	82.49%	Мање извршење за помоћи радницима од плана због тога што нису писани захтеви за солидарну помоћ
415	Накнада трошкова за запослене	2.341	1.845	78.80%	Путници су један део били на боловању а 12 месец је исплаћен у јануару 2025. године
416	Награде запосленима и остали посебни расходи	4.068	3.945	96.97%	
421	Стални трошкови	48.870	44.830	91.73%	Део трошкова је плаћен у 2026. години
422	Трошкови путовања	2.377	2.011	84.59%	Мање извршење за службена путовања
423	Услуге по уговору	78.542	69.599	88.61%	Један део трошкова је плаћен у 2026. години
424	Специјализоване услуге	48.100	43.946	91.36%	Уштеде у расходима, а неке позиције се нису оствариле, и део је плаћен у 2026. години
425	Текуће поправке и одржавање	57.083	55.764	97.69%	
426	Материјал	27.492	23.385	85.06%	Један део трошкова је плаћен у 2026. години а негде је дошло и до уштеда
441	Отплате домаћих камата	658	640	97.26%	
444	Пратећи трошкови задуживања	200	168	84.45%	
451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	24.800	24.510	98.83%	Већи део средстава је извршен у складу са планом за 2025. годину
454	Субвенције приватним предузећима	2.000	1.937	96.85%	
463	Трансфери осталим нивоима власти	77.432	69.626	89.92%	Мање извршење због појединих расхода који су плаћени у 2026. години
464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања	7.500	7.479	99.72%	
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	76.917	61.800	81.65%	Мање извршење јер је део расхода пренет у наредну годину (обавезе за превоз ђака) а део расхода није остварен
481	Дотације невладиним организацијама	24.940	24.935	99.98%	
482	Порези, обавезне таксе и казне	691	295	42.74%	Мање извршење за таксе од планираног
483	Новчане казне и пенали по решењу судова	9.350	9.207	98.47%	
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	1.000	444	44.36%	Мање поднетих захтева за накнаду штете
485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3.220	3.173	98.52%	
511	Зграде и грађевински објекти	162.253	133.253	82.12%	Мање извршење због преноса у 2026. годину за радове на: изградњи Омладинског клуга и водовода у селу Подгорац и Савинац-Сумраковац- П.Тимок
512	Машине и опрема	13.916	13.579	97.58%	
513	Остале некретнине и опрема	380	142	37.54%	Мање извршење због одустајања за оваква улагања од стране корисника
515	Нематеријална имовина	4.474	3.835	85.71%	
523	Залихе робе за даљу продају	990	873	88.16%	
541	Земљиште	1.800	0	0.00%	Нису реализоване активности куповине земишта
611	Отплата главнице домаћим кредиторима	7.000	3.401	48.59%	Отплата главнице за уговорени кредит креће од маја 2026. године

Код ни једног директног или индиректног корисника буџета није дошло до великих одступања у извршењу расхода и преузимању обавеза изнад одобрене апропријације, али индиректни корисник Туристичка организација општине Бољевац на дан 31.12.2025. године није урошила средства у износу од 8.846,00 динара која су пренета из средстава буџета, наменски опредељена за измирење обавеза према добављачима насталих у 2025. години.

2 - Извештај о коришћену средстава текуће и сталне буџетске резерве

ТЕКУЋА БУЏЕТСКА РЕЗЕРВА

Према одредбама члана 69. Закона о буџетском систему, за текућу резерву се може одредити највише 4% укупних прихода и примања од продаје нефинансијске имовине буџета за буџетску годину. Ова средства се користе за непланиране сврхе за које нису утврђене апропријације, или за сврхе за које се у току године покаже да апропријације нису биле довољне.

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину број 06-232/2024-I/3 од 29.11.2024. године („Сл. лист општине Бољевац“ број 45/24) одређена су средства за текућу резерву у износу од 5.000.000 динара. До Ребаланса 1 донета су 2 Решења преко следећих апропријација:

АПРОПРИЈАЦИЈА	БРОЈ РЕШЕЊА	ДАТУМ	ИЗНОС	СВРХА
0902-0001-472000-01-070	06-09/2025-II	од 13.02.2025	1.908.000 динара	ОУ- повлашћени превоз
0601-0001-424000-01-130	06-25/2025-II/3	од 12.03.2025	500.000 динара	ОУ - ангаж. лица за преглед грађевинских констукција

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину - Ребаланс 1, број 06-51/2025-I/2 од 15.04.2025. године („Сл. лист општине Бољевац“ број 9/25) одређена су средства за текућу резерву у износу од 3.500.000 динара. До Ребаланса 2 донета су 2 Решења преко следећих апропријација:

АПРОПРИЈАЦИЈА	БРОЈ РЕШЕЊА	ДАТУМ	ИЗНОС	СВРХА
2003-0001-463000-01-912	06-80/2025-II/7	од 28.04.2025	533.000 динара	ОШ Бољевац- солидарна помоћ
0602-0001-483000-01-130	06-92/2025-II/2	од 30.05.2025	500.000 динара	ОУ- принудна наплата

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину - Ребаланс 2, број 06-107/2025-I/3 од 20.06.2025. године („Сл. лист општине Бољевац“ број 16/25) одређена су средства за текућу резерву у износу од 2.000.000 динара. До Ребаланса 3 донета су 8 Решења о употреби средстава текуће резерве и 2 Одлуке о повраћају и то преко следећих апропријација:

АПРОПРИЈАЦИЈА	БРОЈ РЕШЕЊА	ДАТУМ	ИЗНОС	СВРХА
1102-5001-511000-01-630	06-134/2025-II/3	од 04.07.2025	360.000 динара	ОУ- надзор за водовод Подгорац
2003-0001-463000-01-912	06-139/2025-II/4.2	од 21.07.2025	700.000 динара	ОШ Бољевац- замена расвете у спорт.хали
1102-5005-511000-01-630	06-139/2025-II/4.1	од 21.07.2025	800.000 динара	ОУ- надзор за водовод Савинац-Сумраковац-П.Тимок
0602-0001-423000-01-130	06-141/2025-II/2.1	од 30.07.2025	1.000.000 динара	ОУ- превоз воде по селима
0602-0002-423000-01-160	06-141/2025-II/2.2	од 30.07.2025	300.000 динара	МЗ - репрезентација за сусрете села по МЗ
0602-0002-425000-01-160	06-141/2025-II/2.3	од 30.07.2025	80.000 динара	МЗ - електро-инсталације за зграду МЗ Подгорац
0902-0016-424000-01-020	О.400-290/2025- II	од 06.08.2025	200.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
1102-0001-511000-01-640	06-147/2025-II/1	од 18.08.2025	400.000 динара	ОУ - јавна расвета
0401-0004-425000-01-520	О.400-325/2025- II	од 25.08.2025	300.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
2003-0001-463000-01-912	06-149/2025-II/1	од 26.08.2025	200.000 динара	ОШ Бољевац- замена расвете у спорт.хали

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину - Ребаланс 3, број 06-156/2025-I/3.1 од 05.09.2025. године („Сл. лист општине Бољевац“ број 23/25) одређена су средства за текућу резерву у износу од 2.000.000 динара. До Ребаланса 4 донето је 1 Решење о употреби средстава текуће резерве и то преко следећих апропријација:

АПРОПРИЈАЦИЈА	БРОЈ РЕШЕЊА	ДАТУМ	ИЗНОС	СВРХА
0602-0003-444000-01-170	06-174/2025-II/1	од 26.09.2025	20.000 динара	ОУ- пратећи трошкови задуживања
0602-0004-483000-01-330	06-174/2025-II/1	од 26.09.2025	1.200.000 динара	Правобранилац- казне по решењу судова
0602-0004-485000-01-330	06-174/2025-II/1	од 26.09.2025	780.000 динара	Правобранилац- исплате по основу уједа паса

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину - Ребаланс 4, број 06-209/2025-I/2 од 20.11.2025. године („Сл. лист општине Бољевац“ број 33/25) одређена су средства за текућу резерву у износу од 2.000.000 динара. До краја године донета су 3 Решења о употреби средстава текуће резерве и 2 Одлуке о повраћају средстава у текућу резерву и то преко следећих апропријација:

АПРОПРИЈАЦИЈА	БРОЈ РЕШЕЊА	ДАТУМ	ИЗНОС	СВРХА
0602-0001-423000-01-130	06-228/2025-П/1	од 24.11.2025	1.000.000 динара	ОУ - израда дигиталног зонинг плана
1301-0004-410000-01-810	О.400-748/2025-П	од 27.11.2025	410.000 динара	Установа за спорт - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
0902-0019-424000-01-040	О.400-748/2025-П	од 27.11.2025	700.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
0902-0016-424000-01-020	О.400-748/2025-П	од 27.11.2025	200.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
0901-0001-463000-01-070	06-229/2025-П/1	од 28.11.2025	1.000.000 динара	ЦСР - једнократне помоћи
1201-0001-411000-01-820	06-229/2025-П/1	од 28.11.2025	290.000 динара	Библиотека - зараде радника
0602-0004-410000-01-330	06-229/2025-П/1	од 28.11.2025	200.000 динара	Правобранилац - зарада радника
0602-0004-483000-01-330	06-229/2025-П/1	од 28.11.2025	150.000 динара	Правобранилац - казне по решењу судова
0602-0004-485000-01-330	06-229/2025-П/1	од 25.11.2025	470.000 динара	Правобранилац - идплате за ујезде паса
2101-0002-423000-01-111	06-229/2025-П/1	од 28.11.2025	200.000 динара	Председник - услуге израде промно материјала
2101-4001-423000-01-111	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	45.000 динара	Скупштина - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
2101-4001-426000-01-111	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	63.000 динара	Скупштина - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
0902-4002-423000-01-040	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	240.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
1102-0004-424000-01-660	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	284.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
1801-0002-424000-01-720	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	188.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
2004-0001-463000-01-920	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	284.000 динара	СШ Бољевац - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
1201-0003-481000-01-840	О.401-613/2025-П	од 25.12.2025	4.530.000 динара	ОУ - ПОВРАЋАЈ У РЕЗЕРВУ
0701-0002-425000-01-451	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	2.500.000 динара	ОУ - текуће поправке и одржавање путева
0701-0004-423000-01-451	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	450.000 динара	ОУ - превоз мини бусом
0401-0006-424000-01-510	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	100.000 динара	ОУ - управљање отпадом
1102-0002-424000-01-660	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	50.000 динара	ОУ - зеленило
2002-0002-472000-01-911	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	20.000 динара	ОУ - превоз ученика
2003-0001-472000-01-912	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	1.220.000 динара	ОУ - превоз ученика
2004-0001-472000-01-920	06-249/2025-П/1	од 26.12.2025	1.310.000 динара	ОУ - превоз ученика

СТАЛНА БУЏЕТСКА РЕЗЕРВА

Према одредбама члана 70. Закона о буџетском систему, стална буџетска резерва користи се за финансирање расхода у отклањању последица ванредних околности као што су земљотрес, поплава, суша, пожар, клизишта, снежни наноси, град, животињске и биљне болести, еколошка катастрофа и друге елементарне непогоде, односно других ванредних догађаја који могу да угрозе живот и здравље људи или проузрокују штету већих размера и то највише до 0,5% укупних прихода и примања од продаје нефинансијске имовине буџета за буџетску годину

Одлуком о буџету општине Бољевац за 2025. годину на економској класификацији 499, у оквиру програмске активности 0602-0010, планирана су средства сталне буџетске резерве у износу од 1.000.000 динара.

У току године није донето ни једно Решење у употреби средстава сталне буџетске резерве, али су средства као планирана остала до краја године исказана као планска вредност.

3 - Извештај о гаранцијама датим у току фискалне године

Чланом 34. став 3. Закона о јавном дугу ("Службени гласник РС", број 61/2005, 107/2009, 78/2011, 68/2015, 95/2018, 91/2019 и 149/2020) прописано је да локалне власти не могу давати гаранције.

Општина Бољевац током 2025. године није давала никакве гаранције правним и другим лицима.

4 - Извештај о примљеним донацијама и задужењима на домаћем и страном тржишту новца и капитала и извршеним отплатама

Када су у питању донације од међународних организације, Општина Бољевац је из развојне помоћи Европске унује, у 2025. години отпочела финансирање 2 пројекта и то:

- 0902-4003 - Унапређење услуге помоћ у кући - које је обухватило додатних 12 корисника услуга која нису обухваћена редовном реализацијом услуга ове активности на територији Оснића и Добрујевца. Реализација активности подразумева ангажовање за рад 2 лиценциране неговатељице, 1 координатора услуге,

1 стручног радника за обављање основних послова у социјалној заштити и 1 административног радника. Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге - УНОПС је у мају уплатила средства у износу од 1.643.007,36 динара, од чега је у току године утрошено 1.006.584,04 динара, док је остатак од 636.423,32 динара у виду неутрошених средства донација из ранијих година, пренето у наредну годину.

- Други пројекат финасиран односи се на адаптацију музеја Тимочке буне, у оквиру Интеррег - ИПА програма прекограничне сарадње између Републике Бугарске и Републике Србије, јесте пројекат 1201- 5001 - Пројекат: Reality plus - Од стварности до дигиталности музеја. Средства са девизног рачуна пренета су партнерима, док су средства у износу од 3.618.340,03 динара у септембру месецу пренета Општини Бољевац, од чега је у току 2025. године утрошено 1.449.389,68 динара и то за услуге ангажовања 4 лица за рад на пројекту, док су остала средства пренета у наредну годину.

- Када су у питању донације у облику текућих добровољних трансфера физичких и правних лица у току 2025. године Општина Бољевац је остварила у износу од 110.000 динара преко индиректних корисника МЗ Валакоње (30.000 динара) и КОЦ БОљевац (80.000 динара).

У току 2025. године Општина Бољевац је донела Одлуку о дугорочном задуживању за финансирање капиталних инвестиционих расхода и то за финасирање изградње водовода у селу Подгорац и водовода Савинац-Сумраковац-Подгорац-Тимок. Склопљен је уговор о кредиту са банком Поштанска штедионица АД Београд на износ од 256.042,17 ЕУР. Средства у износу од 30.000.000,00 динара су 10.10.2025. године пренета на рачун буџета Општине Бољевац. Отплата ће се вршити на период од 54 рата месечно, при чему се за ануитет примењује номинална каматна стопа од 4,05% према пропорционалном методу и износи 4.741,52 ЕУР месечно, са фиксном каматном стопом. Са отплатом прве рате почеће се 10.05.2026. године.

21.02.2025. године са лизинг кућом Липакс ДОО Београд склопљена су два уговора о финансијском лизингу за куповину два аутомобила и то: Шкоде Суперб на износ од 32.100,00 ЕУР на период од 5 година уз ефективну стопу лизинга накнаде од 9,46% и Шкоде Октавиа, такође на период од 5 година , на износ од 21.204,00 ЕУР према ефективној стопи лизинга накнаде од 9,54%.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА БУЏЕТ, РАЧУНОВОДСТВО
ЈАВНЕ НАБАВКЕ И ПОРЕСКУ АДМИНИСТРАЦИЈУ

Ана Цонић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
БОЉЕВАЦ

Слађан Ђимиш

У складу са чл.79 Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр. 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022, 118/2021 - др. закон 92/2023 и 94/2024) као саставни део Образложења Одлуке о завршном рачуну буџета општине Бољевац за 2025. годину у прилогу се налази

Означавање назива улица, тргова и зграда кућним бројевима	0005	Остваривање јавног интереса у одржавању зграда	Број склопљених уговора о бесповратном суфинансирању активности на инвестиционом одржавању и унапређењу својстава зграде	0	0	2	3	3	Начелник општинске управе и Директор ЈКП "Услуга"	1,000,000	0	1,000,000	515,500	0	515,500	51.55%
2 - Комуналне делатности	1102								Начелник општинске управе и руководиоца одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	87,387,759	64,945,226	152,332,985	80,516,568	52,277,554	132,794,122	87.17%
Управљање/одржавање јавним осветљењем	0001	Адекватно управљање јавним осветљењем	Укупан број интервенција по поднетим иницијативама грађана за замену светиљки када престану да раде	100	100	100	100	100	Начелник општинске управе и руководиоца одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	17,420,000	0	17,420,000	15,030,378	0	15,030,378	86.28%
			Укупан број замена светиљки након пуцања лампи (на годишњој бази)	50	50	50	50	50								
		Ефикасно и рационално спровођење јавног осветљења и минималан негативан утицај на животну средину	Укупан број светиљки које су замењене савременијим (кумулативно из године у годину)	2,400	2,400	2,400	0	0								
			Удео енергетски ефикасних сијалица у укупном броју сијалица јавног осветљења	34%	67%	100%	100%	100%								
Одржавање јавних зелених површина	0002	Максимална могућа покривеност насеља и територије услугама уређења и одржавања зеленила	Број м2 јавних зелених површина на којима се уређује и одржава зеленило у односу на укупан број м2 зелених површина	80%	80%	80%	80%	80%	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	14,050,000	0	14,050,000	14,045,074	0	14,045,074	99.96%
			Укупна дужина двореда (у метрима)	120	120	120	120	120								
		Адекватан квалитет пружених услуга уређења и одржавања јавних зелених површина	Динамика уређења јавних зелених површина	Да	Да	Да	Да	Да								
			Број извршених инспекцијских контрола	18	18	18	18	18								

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

Одржавање чистоће на површинама јавне намене	0003	Максимална могућа покривеност насеља и територије услугама одржавања чистоће јавних површина	Степен покривености територије услугама одржавања чистоће јавно-прометних површина (број улица које се чисте у односу на укупан број улица у општини)	80%	80%	80%	80%	80%	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	17,000,000	0	17,000,000	16,999,881	0	16,999,881	100.00%
Зоохигијена	0004	Унапређење заштите од заразних и других болести које преносе животиње	Број ухваћених и збринутих паса и мачака луталица	60	90	120	120	120	Начелник општинске управе и Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	816,000	0	816,000	816,000	0	816,000	100.00%
			Број пријављених уједа од паса и мачака луталица од стране оштећених	40	40	40	40	40								
Одржавање гробаља и погребне услуге	0006	Адекватан квалитет пружених услуга одржавања гробаља и погребних услуга	Број интервенција у односу на укупан број поднетих иницијатива грађана за чишћење и одржавање гробаља	80%	100%	100%	100%	100%	Начелник одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	2,500,000	0	2,500,000	2,493,235	0	2,493,235	99.73%
Управљање и снабдевање водом за пиће	0008	Адекватан квалитет пружених услуга водоснабдевања	Број кварова по км водоводне мреже	1	1	1	1	1	Начелник општинске управе и Директор ЈКП "Услуга"	13,315,000	0	13,315,000	12,060,700	0	12,060,700	90.58%
Пројекат - Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац	5001	Пројекат - Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац	Проценат становништва места обухваћеног пројектом	30	40	45	55	60	Руководилац одељења за урбанизам, Шеф одсека за ЛЕР и Председник општине	9,522,000	25,911,944	35,433,944	8,751,182	22,569,396	31,320,578	88.39%
Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку	5005	Пројекат - Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку	Број месних заједница обухваћених пројектом	3	3	3	3	3	Руководилац одељења за урбанизам, Шеф одсека за ЛЕР и Председник општине	12,764,759	39,033,282	51,798,041	10,320,118	29,708,158	40,028,276	77.28%
3 - Локални економски развој	1501								Начелник општинске управе	2,750,000	0	2,750,000	2,627,999	0	2,627,999	95.56%
Унапређење привредног и инвестиционог амбијента	0001	Унапређење административних поступака и развој адекватних сервиса и услуга	Број унапређених процедура ради лакшег пословања привреде на локалном нивоу	1	1	1	1	1	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске	1,250,000	0	1,250,000	1,148,999		1,148,999	91.92%

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

		за пружање подршке постојећој привреди	Број предузећа која су користила услуге и сервисе града / општине у односу на укупан број предузећа	2%	2%	2%	2%	2%	послове и извршења							
			Број пројеката за унапређење инвестиционог амбијента на 1000 становника	0	0	1	1	1								
		Успостављање функционалне пословне инфраструктуре	Број корисника технолошких паркова, бизнис инкубатора и сл.	0	0	3	5	5								
			Степен искоришћености земљишта/простора у индустријским зонама	5%	5%	5%	10%	15%								
		Ревитализација браунфилд локација за покретање привредних активности	Степен искоришћености ревитализованих браунфилд локација	0%	10%	20%	50%	50%								
Мере активне политике запошљавања	0002	Повећање броја запослених кроз мере активне политике запошљавања	Број новозапослених кроз реализацију мера активне политике запошљавања	1	2	2	3	3	Начелник општинске управе	1,500,000	0	1,500,000	1,479,000		1,479,000	98.60%
			Број новозапослених жена кроз реализацију мера активне политике запошљавања	0	1	1	1	2								
			Број новозапослених особа старијих од 50 година кроз реализацију мера активне политике запошљавања	0	0	0	0	0								
4 - Развој туризма	1502								Директор туристичке организације	2,960,000	0	2,960,000	2,954,518	0	2,954,518	99.81%
Пројекат: Магија Источне Србије	4002	Унапређење туристичке понуде	Процентурало повећање броја посетилаца	10	12	18	20	25	Директор туристичке организације	2,960,000	0	2,960,000	2,954,518	0	2,954,518	99.81%
5 - Развој пољопривреде	0101								Руководилац одељења за привреду, пољопривреду, локални економски развој, ванредне ситуације, одбрану и месне заједнице	13,350,000	0	13,350,000	12,858,344	0	12,858,344	96.32%
Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној	0001	Стварање услова за развој и унапређење пољопривредне	Број едукација намењених пољопривредним произвођачима на	0	2	2	5	5	Руководилац одељења за привреду, пољопривреду,	1,700,000	0	1,700,000	1,415,856	0	1,415,856	83.29%

заједници		производње	територији општине						локални економски развој, ванредне ситуације, одбрану и месне заједнице							
			Број учесника едукација	0	40	50	120	150								
		Ефикасно управљање пољопривредним земљиштем у државној својини	Проценат обухваћености пољопривредног земљишта у годишњем Програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта	14%	14%	14%	14%	14%								
Мере подршке руралном развоју	0002	Унапређење руралног развоја	Број регистрованих пољопривредних газдинстава која су корисници директног плаћања у односу на укупан број пољопривредних газдинстава	3%	3.50%	3.75%	4.00%	4.50%	Руководилац одељења за привреду, пољопривреду, локални економски развој, ванредне ситуације, одбрану и месне заједнице	11,650,000	0	11,650,000	11,442,488	0	11,442,488	98.22%
			Проценат коришћења пољопривредног земљишта обухваћеног годишњим програмом, у односу на укупне расположиве пољопривредне површине	2%	2%	2%	3%	3%								
6 - Заштита животне средине	0401								Начелник оштинске управе и руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	8,010,000	59,784,117	67,794,117	6,729,981	57,352,944	64,082,925	94.53%
Управљање заштитом животне средине	0001	Испуњење обавеза у складу са законима у домену постојања стратешких и оперативних планова као и мера заштите	Усвојен програм заштите животне средине са акционим планом	Да	Да	Да	Да	Да	Начелник оштинске управе и руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	350,000	0	350,000	206,916	0	206,916	59.12%
			Усвојен План квалитета ваздуха	Да	Да	Да	Да	Да								
			Усвојен Акциони план заштите од буке	Да	Да	Да	Да	Да								
Праћење квалитета елемената животне средине	0002	Праћење у складу са прописаним законским обавезама	Проценат правних лица која достављају податке за локални регистар у односу на укупан број правних лица која су обавезна да достављају податке	0%	5%	5%	7%	10%	Начелник оштинске управе и руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и	330,000	0	330,000	320,480	0	320,480	97.12%
			Број урађених мониторинга	12	12	12	12	12								

		Контрола квалитета елемената животне средине	Број извршених инспекцијских надзора над спровођењем мера заштита ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган општине издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу у односу на укупан број ових објеката	8	8	8	8	8	извршења								
			Број инспекцијских надзора над спровођењем мера заштите од буке за постројења и активности за које интегрисану дозволу издаје надлежни орган општине у односу на укупан број ових постројења	2	3	4	4	4									
			Број извршених инспекцијских надзора над изворима зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган општине у односу на укупан број ових извора	0	0	0	0	0									
Управљање отпадним водама и канализациона инфраструктура	0004	Максимална могућа покривеност корисника и територије услуга уклањања отпадних вода	Проценат домаћинстава обухваћених услугом у односу на укупан број домаћинстава	20%	21%	22%	22%	23%	Начелник општинске управе и Директор ЈКП "Услуга"	3,730,000	57,284,117	61,014,117	3,206,062	54,852,944	58,059,006	95.16%	
			Проценат покривености територије услугама прикупљања и одвођења отпадних вода (мерено кроз број насеља у уодносу на укупан број насеља)	4%	4%	4%	4%	6%									
		Адекватан квалитет пружених услуга одвођења отпадних вода	Број интервенција на канализационој мрежи	20	20	20	20	20									
		Ефикасно и рационално спровођење уклањања отпадних вода и минималан негативан утицај на животну	Однос пречишћених вода у односу на укупну количину	100%	100%	100%	100%	100%									
			Продајна цена испуштене воде по м3														

		средину														
Управљање комуналним отпадом	0005	Спровођење редовних мерења на територији општине и испуњење обавеза у складу са законима	Број извршених контрола или надзора мера поступања са отпадом у складу са Законом о управљању отпадом	2	2	2	2	2	Начелник оштинске управе и руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	600,000	0	600,000	0	0	0	0.00%
			Број спроведених мерења количина комуналног отпада у складу са Законом о управљању отпадом	1	1	2	2	2								
Управљање осталим врстама отпада	0006	Одрживо управљање осталим врстама отпада	Број очишћених "дивљих" депонија	6	6	6	6	6	Начелник оштинске управе и руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	3,000,000	2,500,000	5,500,000	2,996,523	2,500,000	5,496,523	99.94%
			Количина прикупљеног осталог отпада													
7 - Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	0701								Начелник одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	50,102,147	1,678,432	51,780,579	45,168,451	1,677,820	46,846,271	90.47%
Управљање и одржавање саобраћајне инфраструктуре	0002	Одржавање квалитета путне мреже кроз реконструкцију и редовно одржавање асфалтног покривача	Проценат санираних путева од укупне дужине путне мреже која захтева санацију или реконструкцију	10%	10%	10%	10%	10%	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	43,150,000	1,678,432	44,828,432	39,775,479	1,677,820	41,453,299	92.47%
			Број километара санираних или реконструисаних путева	50	50	50	50	50								
			Износ трошкова одржавања путева по км	1023000	1020000	1020000	1020000	1020000								
		Одржавање квалитета улица кроз реконструкцију и редовно одржавање асфалтног покривача	Проценат од укупне дужине улица која захтева санацију или реконструкцију	0%	0%	2%	2%	2%								
			Број километара санираних или реконструисаних улица	0	0	0.5	0.5	0.5								
			Износ трошкова одржавања улица по км	0	0	5500000	5500000	5500000								
		Опремање и одржавање саобраћајне сигнализације на путевима и улицама	Број поправљених и новопостављених саобраћајних знакова и семафора	50	50	50	50	50								
			Дужина хоризонталне саобраћајне сигнализације (у км)	12	12	12	12	12								

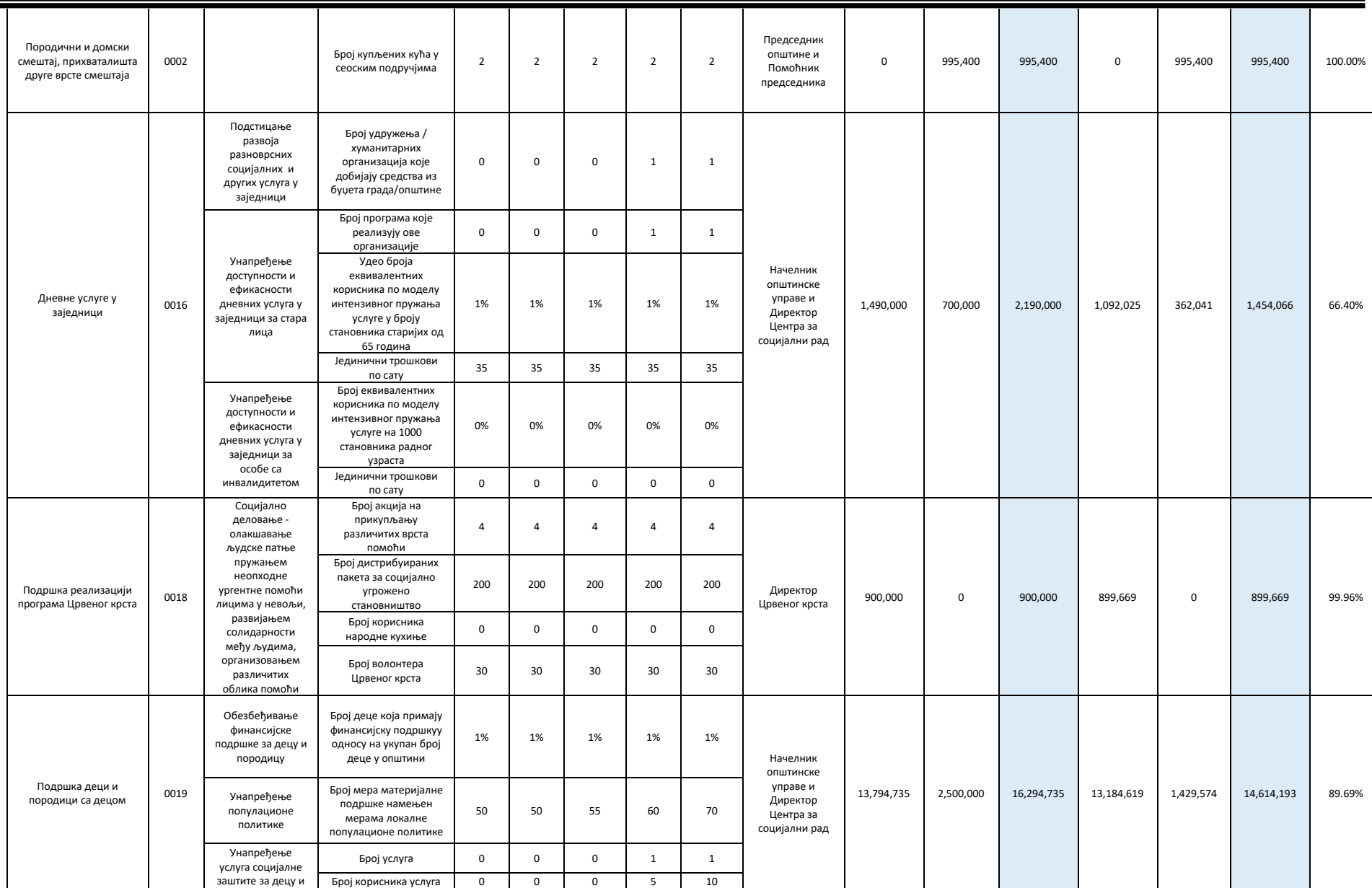
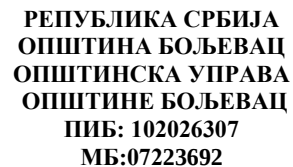
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

Јавни градски и приградски превоз путника	0004	Покривеност територије општине услугом превоза	Број месних заједница обухваћених овом услугом	23	23	24	25	25	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	4,150,000		4,150,000	4,129,944		4,129,944	99.52%
Унапређење безбедности саобраћаја	0005	Сплровођење активности Фонда за саобраћај	Број реализованих иницијатива	4	5	6	7	8	Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	2,802,147	0	2,802,147	1,263,028		1,263,028	45.07%
8 - Предшколско васпитање	2002								Директор предшколске установе	270,000	0	270,000	268,097	0	268,097	99.30%
Функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања	0002	Обезбеђени адекватни услови за васпитно-образовни рад са децом уз повећан обухват	Просечан број деце у групи (јасле, предшколски, припремни предшколски програм)	21	21	21	21	21	Начелник Општинске управе, Председник општине, Директор предшколске установе	270,000	0	270,000	268,097	0	268,097	99.30%
			Просечан број деце по васпитачу/васпитачици (јасле, предшколски, припремни предшколски програм)	9	9	8	8	8								
			Проценат деце ослобођене од пуне цене услуге у односу на укупан број деце	8%	10%	10%	10%	10%								
		Унапређење квалитета предшколског образовања и васпитања	Број посебних и специјалних програма у објекту предшколске установе	0	1	1	1	1								
			Проценат стручних сарадника који су добили најмање 24 бода за стручно усавршавање кроз учешће на семинарима на годишњем нивоу у односу на укупан број стручних сарадника	100%	100%	100%	100%	100%								
			Број објеката у којима су извршена инвестициона улагања на годишњем нивоу, у односу на укупан број ПУ	100%	100%	100%	100%	100%								
9 - Основно образовање	2003								Директори основних школа	85,297,000	0	85,297,000	73,565,949	0	73,565,949	86.25%
Реализација делатности основног образовања	0001	Обезбеђени прописани услови за васпитно-	Просечан број ученика по одељењу (разврстани по полу)	20	20	20	20	20	Начелник Општинске управе,	85,297,000	0	85,297,000	73,565,949	0	73,565,949	86.25%

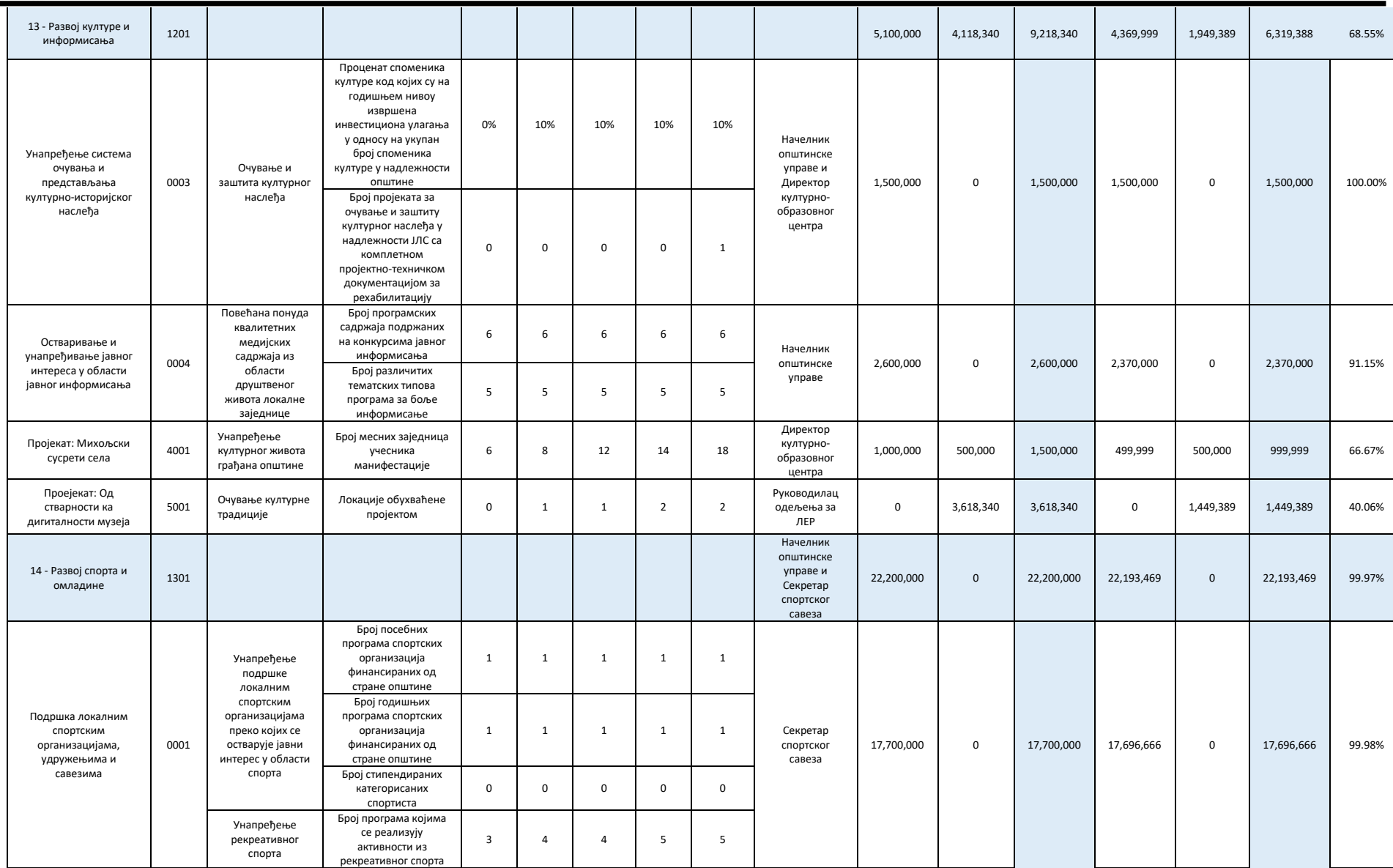
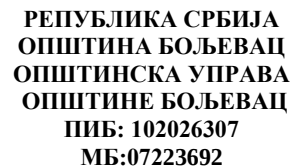

		породицу															
Подршка рађању и родитељству	0020	Подршка породицама да остваре жељени број деце	Број деце корисника давања поводом рођења детета у укупном броју рођене деце	100%	100%	100%	100%	100%	Начелник општинске управе и Директор Центра за социјални рад	1,600,000	0	1,600,000	870,000	0	870,000	54.38%	
			Просечан износ давања за мере подршке рађању по рођеном детету	10000	10000	10000	10000	10000									
Пројекат - Разиграно родитељство - Дан за парк	4001	Успостављање манифестације за активно учешће деце предшколског узраста	Број деце предшколског узраста која су учествовала у активностима	20	30	40	50	50	Начелник општинске управе и Директор Центра за социјални рад	142,000	0	142,000	85,248	0	85,248	60.03%	
Пројекат: Центар за породицу	4002	Унапређење услуге помоћ у кући	Број корисника услуга	0	14	16	18	20	Руководилац одељења за КЛЕР	240,000	1,643,007	1,883,007	25,452	1,006,584	1,032,036	54.81%	
12 - Здравствена заштита	1801								Директор Дома здравља	8,612,000	0	8,612,000	8,517,554	0	8,517,554	98.90%	
Функционисање установа примарне здравствене заштите	0001	Унапређење доступности, квалитета и ефикасности ПЗЗ	Број обраћања саветнику за заштиту права пацијената	0	0	0	0	0	Директор Дома здравља	6,000,000	0	6,000,000	5,999,999	0	5,999,999	100.00%	
			Проценат реализације планова инвестирања у објекте и опрему установа ПЗЗ	100%	100%	100%	100%	100%									
			Број здравствених радника/лекара финансираних из буџета општине	0	0	0	0	0									
Мртвозорство	0002	Спровођење услуге на територији целе општине	Број месних заједница у општини обухваћених активношћу	25	25	25	25	25	Директор Дома здравља	612,000	0	612,000	555,555	0	555,555	90.78%	
Спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље	0003	Стварање услова за очување и унапређење здравља становништва	Проценат реализованих у односу на планираних посебних програма и пројеката из области јавног здравља	0%	0%	100%	100%	100%	Начелник општинске управе и Председник савета за здравље	2,000,000	0	2,000,000	1,962,000	0	1,962,000	98.10%	
			Број посебних програма и пројеката из области јавног здравља	0	0	0	0	0									
			Број становника обухваћених посебним програмима и пројектима из области јавног здравља (може и по категоријама становништва)	0	0	0	0	0									

			Број програма за вежбање старих особа и особа са инвалидитетом	0	0	0	0	0								
			Број програма омасовљења женског спорта	0	1	1	1	1								
Подршка предшколском и школском спорту	0002	Унапређење предшколског и школског спорта	Број објеката који је доступан за коришћење предшколском и школском спорту	3	3	3	3	3	Секретар спортског савеза	1,000,000	0	1,000,000	999,013	0	999,013	99.90%
			Просечан број сати у години када су постојећи објекти доступни предшколском и школском спорту	8000	8000	8000	8000	8000								
			Број програма којима се реализују активности школског спорта	1	1	1	1	1								
			Проценат деце која су укључена у школска такмичења у односу на укупан број деце	10%	10%	10%	10%	10%								
			Број деце укључен у спортске активности у односу на укупан број школске деце	12%	12%	12%	12%	12%								
Функционисање локалних спортских установа	0004	Обезбеђивање услова за рад установа из области спорта	Број спортских организација који користе услуге установе из области спорта	0	2	2	2	2	Секретар спортског савеза и Руководилац одељења за урбанизам, грађевинарство, инспекцијске послове и извршења	3,500,000	0	3,500,000	3,497,790	0	3,497,790	99.94%
			Број одржаних спортских приредби у установама из области спорта	0	1	1	1	1								
			Степен искоришћења капацитета установа	0%	100%	100%	100%	100%								
15 - Локална самоуправа	0602								Начелник општинске управе и Општински правобранилац	157,509,000	0	157,509,000	145,096,323	0	145,096,323	92.12%
Функционисање локалне самоуправе и градских општина	0001	Функционисање управе	Број решених предмета по запосленом	275	275	280	280	290	Начелник општинске управе	144,149,000	0	144,149,000	137,167,784	0	137,167,784	95.16%
			Проценат решених предмета у календарској години	90%	90%	90%	90%	90%								
			Проценат попуњености радних места која подразумевају вођење управног поступка	25	25	25	25	25								

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

Сервисирање јавног дуга	0003	Одржавање финансијске стабилности општине и финансирање капиталних инвестиционих расхода	Учешће издатака за сервисирање дугова у текућим приходима	3.02%	2.87%	3.00%	3,5%	3,5%	Руководилац одељења за финансије и пореску администрацију	7,840,000	0	7,840,000	4,206,591	0	4,206,591	53.66%
Функционисање националних савета националних мањина	0007	Остваривање права националних мањина у локалној заједници	Удео дугорочних дугова за финансирање капиталних инвестиционих расхода у укупном јавном дугу општине Проценат остварења програма националних мањина који се финансира из буџета општине	100%	100%	90%	100%	100%	Председници савета националних мањина	100,000	0	100,000	100,000	0	100,000	100.00%
Текућа буџетска резерва	0009		Број реализованих пројеката националних мањина	80%	80%	85%	85%	90%	Руководилац одељења за финансије и пореску администрацију	0	0	0	0	0	0	
Стална буџетска резерва	0010			1	1	1	1	1	Руководилац одељења за финансије и пореску администрацију	0	0	0	0	0	0	
Управљање у ванредним ситуацијама	0014	Изградња ефикасног превентивног система заштите и спасавања на избегавању последица елементарних и других непогода	Број идентификованих објеката критичне инфраструктуре	5	5	5	5	5	Начелник општинске управе	1,920,000	0	1,920,000	430,560	0	430,560	22.43%
Пројекат. Финансирање рада невладиних организација	4001	Квалитетније пружање информација грађанима о преузимању активности у општини	Број медијских кућа пријављених на конкурс	12	15	18	20	20	Начелник општинске управе, Председник Комисије	3,500,000	0	3,500,000	3,191,388	0	3,191,388	91.18%
17 - Енергетска ефикасност	0501								Шеф одсека за локални економски развој	2,000,000	0	2,000,000	1,937,024	0	1,937,024	96.85%
Енергетски менаџмент	0001	Успостављање система енергетског менаџмента	Постојање енергетског менаџера	Не	Не	Не	Не	Да	Шеф одсека за локални економски развој	2,000,000	0	2,000,000	1,937,024	0	1,937,024	96.85%
			Израђен попис јавних зграда са карактеристикама	Не	Не	Не	Не	Да								
			Израђен енергетски биланс	Не	Не	Да	Да	Да								

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

		Функционисање система енергетског менаџмента	Број изражених годишњих енергетских биланса	0	0	1	2	5								
			Постојање локалне одлуке о енергетској ефикасности	Не	Не	Да	Да	Да								

Програм 1 (1101) - Становање, урбанизам и просторно планирање - План овог програма према последњем Ребалансу у 2025. години износио је 5.204.320 динара од чега је остварено 4.106.860 динара односно 69,51 %. Средства опредељења за овај програм односила су се на израду просторног плана као и накнадау из буџета за одржавање зграда. Индикатор учинка је проценат обезбеђености услова за урбанистичко уређење, чија је циљана вредност 85% за период од 3 године. Носилац овог програма је Одељење за урбанизам, обједињену процедуру и извршења.

Програм 2 (1102) - Комуналне делатности - у буџету општине планиран је износ од 152.332.985 динара а реализован у износу од 132.794.122 динара односно 87,17%. Циљ овог програма је повећање покривености територије комуналним делатностима одржавања јавних зелених површина, одржавања чистоће на површинама јавне намене и зоохигијене, док је индикатор учинка број м2 површине јавне намене где се одржава чистоћа у односу на укупан број м2 јавне намене. Све активности су реализоване у складу са планираним, док су носиоци овог Програма су Општинска управа Бољевац и ЈКП „Услуга“ Бољевац. У оквиру овог програма у 2025. години наставило се са реализацијом великих капиталних улагања у пројекат изградње водоводне мреже Савинац-Сумраковац-Подгорац-Тимок, који је зашао у завршну фазу у циљу чега се и Општинска управа задужила путем кредита код Поштанске штедионице.

Програм 3 (1501) - Локални економски развој је планиран у буџету општине у износу од 2.750.000 динара а реализован у износу од 2.627.999 динара односно 95,56%. Циљ овог програма је повећање запослености на територији општине, док је индикатор учинка број становника општине који су запослени на новим радним местима, а налазили су се на евиденцији НСЗ, тако да у у том циљу, у оквиру ове активности планаране и чланарине РАРИС-у и НАЛЕД-у, као и израда стратегије развоја туризма општине. Носиоци програма су Општинска управа Бољевац на челу са Одељењем за локални економски развој у сарадњи са Националном службом за запошљавање.

Програм 4 (1502) - Развој туризма у буџету општине углавном се спроводи преко индиректног корисника ТО Бољевац, док су активности локалне самоуправе у 2025. години биле сконцентрисане на пројекат у срадњи са општином Зајечар под називом „Магија Источне Србије“ који се односи на обележавање туристичких траса на знаменитим локацијама у округу, конкретно за нас на нашој територији који је са планираних 2.960.000 динара реализован у процентуалном износу од 99,81% односно 2.954.518 динара. Циљ овог програма је побољшање туристичке понуде и могућност остваривања прихода од туризма, као и туристичка презентација општине, док је индикатор учинка проценат повећања броја посетилаца на територији општине у оквиру постојећих знаменитости које су у претходним годинама биле предмет реализације активности. Носилац овог програма у оквиру Локалне самоуправе Бољевац је Одељење за ЛЕР.

Програм 5 (0101) - Пољопривреда и рурални развој - планиран је у буџету општине у износу од 13.350.000 динара а реализован у износу од 12.858.344 динара односно 96,32%. Циљ овог програма је унапређење руралног развоја, највише кроз субвенције пољопривредницима као вид мотивације грађанима. Индикатор учинка је број регистрованих пољопривредних газдинстава која су корисници мера руралног развоја у односу на укупан број пољопривредних газдинстава. Носилац програма је Одељење за развој пољопривреде Општинске управе општине Бољевац.

Програм 6 (0401) - Заштита животне средине - од планираних средстава у износу од 67.794.117 динара извршено је 94,53% односно 64.082.925 динара. Циљ овог програма је унапређење и очување заштите природних вредности, смањења загађености општине кроз процесе чишћења и сузбијања дивљих депонија, као и одржавање постојећих капацитета, али су обезбеђена значајна средства за изградњу канализационе мреже у насељу Ртањ. Индикатор учинка процентуална обезбеђеност услова за обављање свакодневних делатности у складу са еколошким принципима и принципима заштите животне средине. Носилац програма је Одељење за урбанизам, обједињену процедуру и извршења.

Програм 7 (0701)– Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура планиран је у износу од 51.780.579 динара а реализован у износу од 46.846.271 динара односно 90,47%. Циљ програма је одржавање квалитета путне мреже кроз реконструкцију и редовно одржавање асфалтног покривача, као и одржавање у току зимске сезоне, док је индикатор учинка број километара санираних, очишћених или реконструисаних путева.. Носилац програма је Одељење за урбанизам, обједињену процедуру и извршења Општинске управе општине Бољевац, као и Одељење за ЛЕР.

Програм 8 (2002)- Предшколско образовање и васпитање - Циљ овог програма је повећање обухвата деце предшколским васпитањем и образовањем, као и обезбеђивање што квалитетнијих услова за остваривање ове активности што је препуштено ПУ „Наша радост“ Бољевац. Индикатор учинка је проценат уписане деце у предшколку установу у односу на укупан број пријављене деце. Носилац овог програма је ПУ „Наша радост“ Бољевац. У оквиру активности локалне самоуправе за реализацију овог циља планирано је 270.000 динара, док је извршење 268.097 динара односно 99,30% и подразумева превоз деце до објекта предшколске установе.

Програм 9 (2003) - Основно образовање и васпитање - За реализацију овог програма је опредељено је 85.297.000 динара а извршено 73.565.949 динара што представља 86,25%. Циљ програма је потпуни обухват основним образовањем и васпитањем и обезбеђивање што квалитетнијих услова за остваривање ове активности, што подразумева и значајан износ издвајања из буџета за превоз ученика. Индикатор учинка просечан број ученика по одељењу. Поред Општинске управе, носиоци програма су: ОШ „9.српска бригада“ Бољевац, ОШ „Ђорђе Симеоновић“ Подгорац и ОШ „Ђура Јакшић“ Сумраковац.

Програм 10 (2004) - Средње образовање и васпитање - За реализацију овог програма је опредељено 28.410.000 динара а извршено 21.928.807 динара односно 77,19%. Циљ овог програма је повећање обухвата средњошколског образовања а индикатор је просечан број ученика по одељењу. Посебан акценат је на повећању мотивисаности ученика и њихових родитеља за упис у средње школе, с обзиром да постоји велика тенденција у смеру одласка ученика овог узраста у веће градске центре. Тиме се настоји да се обезбеде и што квалитетнији услови за праћење и одржавање наставе у постојећој СШ „Никола Тесла“ Бољевац, која је истовремено, заједно са Општинском управом и носилац ове програмске активности.

Програм 11 (0902) - Социјална и дечија заштита - планиран је у буџету у износу од 49.392.093 динара а реализован у износу од 43.120.902 динара односно 87,30%. Циљ овог програма је повећање доступности права и услуга социјалне заштите, а индикатор је број корисника једнократне новчане помоћи у односу на укупан број грађана. Други циљ овог програма је обезбеђивање финансијске подршке за децу и породицу, а индикатор је број деце која примају финансијску подршку у односу на укупан број деце у општини. У оквиру овог програма у сардњи са ЦСР Бољевац, ПУ „Наша радост“ Бољевац и Домом здравља Бољевац планирана су и два пројекта који се односе на превенцију у уклањању неправилности и развоју деце предшколског узраста и то „Разиграно родитељство“ - Дан за парк и Центар за породицу. Такође се у оквиру ове активности исплаћују средства за незапослене породиље и обезбеђују услуге за негу старих и непокретних лица, као и личног пратиоца за децу са посебним потребама.

Носиоци овог програма су Општинска управа општине Бољевац, Одељење за ЛЕР, Центар за социјални рад Бољевац, Црвени крст општине Бољевац, ПУ „Наша радост“ Бољевац и Дом здравља Бољевац.

Програм 12 (1801) - Здравствена заштита - планиран износ од 8.612.000 динара у буџету а реализован је у износу од 8.517.554 динара односно 98,90%. Циљ овог програма је унапређење здравља становништва, кроз побољшање услова из области здравствене заштите која подразумева набавку неопходне опреме и возила за Дом здравља Бољевац, као и обезбеђивање услуга мртвозорника. Индикатор број становника обухваћених посебним програмима и пројектима из области јавног здравља. Носиоци програма су Општинска управа општине Бољевац и Дом здравља Бољевац.

Програм 13 (1201) - Развој културе и информисања - Овај програм се спроводи преко активности корисника КОЦ Бољевац и Јавне библиотеке „Бољевац“, док су у оквиру локалне самоуправе планиране активности за набавку опреме и књига за библиотеку и КОЦ, као и делимичном финансирању пројекта „Михољски сусрети села“ покренутог од стране Министарства за бригу о селу за чије спровођење је предвиђен износ 1.500.000 динара а чије је извршење 999.999 динара односно 66,67%. Циљ овог програма је подстицање развоја културе и културног стваралаштва а индикатор учинка је број грађана који су учествовали у програмима културне продукције уметничког стваралаштва. У циљу што потпунијег остваривања ове активности у 2021. години основана је као индиректни корисник Општине Бољевац и Јавна библиотека „Бољевац“, која је уједно са Културно-образовним центром општине Бољевац и Општинском управом општине Бољевац и њеним Одељењем за ЛЕР, носилац овог програма. У сарадњи са РАРИС-ом и партнерима из Бугарске, приступило се реализацији капиталног пројекта Reality Plus: Од стварности ка дигиталности музеја. Средства добијена из међународних фондова усмерена су ка адаптацији музеја Тимочке буне као значајног културно-историјског обележја овог краја. Пројекат је у 2025. години реализован у процентуалном износу од 40,06% и наставиће се са његовом реализацијом у 2026. години.

Програм 14 (1301) - Развој спорта и омладине - О спровођењу овог програма већ делом се брине ЈУ Установа за спорт „Бољевац“ и Спортски савез општине Бољевац. За овај програм преко локалне самоуправе је опредељено 22.193.469 динара а извршење је 22.193.469 динара односно 99,97%. Циљ овог програма је обезбедити што боље услове за бављење спортом свих грађана и грађанки општине. Индикатор је број спортских организација који користе услуге установе из области спорта као и што квалитетније обављање ове активности. У том циљу, у 2021. години, као нови индиректни корисник основана је Јавна установа за спорт „Бољевац“, тако да је она, заједно са Спортским савезом општине Бољевац, Бољевачким савезом за школски спорт и Општинском управом, носилац овог програма.

Програм 15 (0602) - У оквиру програма Опште услуге локалне самоуправе, планирано је 157.509.000 динара док је 145.096.323 динара односно 92,12%. Циљ овог програма је одрживо управно и финансијско функционисање целокупног буџета општине у складу са надлежностима и пословима локалне самоуправе, док је индикатор учинка број донетих аката органа и служби. Такође се у оквиру овог програма обезбеђује реализовање материјалних трошкова Општине и све активности у вези са одржавањем грађевинских објеката у власништву локалне самоуправе, као и одржавање финансијске стабилности и финансирање капиталних инвестиционих расхода и отплате кредита, као и обезбеђивање и коришћење средства текуће и сталне буџетске резерве. Такође се у оквиру овог програма обезбеђују средства за остваривање права националних мањина али финансирање рада невладиних организација којима се преко конкурса додељују одређена средства за унапређење својих активности. Једна од значајних активности у оквиру овог програма односи се и на управљање у ванредним ситуацијама. Носилац овог програма је Општинска управа и

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

све њене службе. У оквиру овог програма, у оквиру активности 0004 планиране су активности Општинског правобраниоца општине Бољевац, као и спровођењеу активности 25 Месних заједница у оквиру програма 0002.

Програм 16 (2101) - Политички систем локалне самоуправе, планира се кроз активности рада Скупштине и скупштинских органа у оквиру раздела 1, затим активности 0002, раздела 2 - Председник општине и активности Општинског већа општине Бољевац, Циљ овог програма је ефикасно и ефективно функционисање органа политичког система локалне самоуправе. Индикатор је број одржаних седница скупштине Носиоци овог програма су Скупштина општине, Председник општине и Општинско веће, тако да Општинска управа општине Бољевац као посебан директни корисник нема удела у остваривању ове активности.

Програм 17 (0501) - Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије, планиран је износ од 2.000.000 динара а реализовано је 1.937.024 динара односно 96,85% и подразумева замену столарије према конкурс за грађане општине а носилац програма је Општинска управа општине Бољевац

Раздео 1: Скупштина општине Бољевац

Програм/ПА/ Пројекат	Шифра	Циљ	Индикатор	2024	2025	2026	2027	2028	Одговорно лице	Планирана средства из буџета	Планирана средства из других извора	Планирана укупна средства	Остварена средства из буџета	Остварена средства из других извора	Остварена укупна средства	Проценат извршења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
16 - Политички систем локалне самоуправе	2101								Председник Скупштине општине, Председник општине и Председник општинског већа	10.487.000	0	10.487,000	10.158.510,68	0	10.158.510,68	96,86%
Функционисање Скупштине	0001	Функционисање локалне скупштине	Број усвојених аката	50	50	50	50	50	Председник Скупштине општине	10.487.000	0	10,487,000	10.158.510,68	0	10.158.510,68	96.86%
			Број седница скупштине	8	8	8	8	8								
			Број седница сталних радних тела	32	32	32	32	32								
Пројекат - Избори за одборнике СО Бољевац	4004		Одабир кандидата	25	25	25	25	25	Председник Скупштине општине	0	0	0	0	0	0	0%

Највећи део средстава планираних преко активности 0001 је реализовано, док су се није приступило реализацији планираног пројекта 4004- Избори за одборнике СО Бољевац па су средства планирана за ову сврху враћена у Текућу буџетску резерву.

Раздео 2: Председник општине Бољевац

Програм/ПА/ Пројекат	Шифра	Циљ	Индикатор	2024	2025	2026	2027	2028	Одговорно лице	Планирана средства из буџета	Планирана средства из других извора	Планирана укупна средства	Остварена средства из буџета	Остварена средства из других извора	Остварена укупна средства	Проценат извршења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

16 - Политички систем локалне самоуправе	2101								Председник Скупштине општине, Председник општине и Председник општинског већа	7,544,000	200,000	7,744,000	7,301,446	0	7,301,446	94.29%
Функционисање извршних органа	0002	Функционисање извршних органа	Број усвојених аката	50	50	50	50	50	Председник општине и Председник општинског већа	7,544,000	200,000	7,0544000	7,301,446	0	7,301,446	94.29%
			Број седница извршних органа	16	16	16	16	16								
			Број донетих аката	50	50	50	50	50								

Средстава су реализована у процентуалном износу од планираних преко активности 0001 је рализовано.

Раздео 3: Општинско веће општине Бољевац

Програм/ПА/Пројекат	Шифра	Циљ	Индикатор	2024	2025	2026	2027	2028	Одговорно лице	Планирана средства из буџета	Планирана средства из других извора	Планирана укупна средства	Остварена средства из буџета	Остварена средства из других извора	Остварена укупна средства	Процент извршења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
16 - Политички систем локалне самоуправе	2101								Председник Скупштине општине, Председник општине и Председник општинског већа	4,222,000	0	4,222,000	4,169,929	0	4,169,929	98.77%
Функционисање извршних органа	0002	Функционисање извршних органа	Број усвојених аката	50	50	50	50	50	Председник општине и Председник општинског већа	4,222,000	0	4,222,000	4,169,929	0	4,169,929	98.77%
			Број седница извршних органа	16	16	16	16	16								
			Број донетих аката	50	50	50	50	50								

Преко раздела Општинско веће општине Бољевац средства су реализована у процентуалном износу од 98,77% и углавном су се трошиле на финансирање рада једног радника који је у сталном радном односу и чланова Општинског већа који примају месечну надокнаду.

Раздео 5: Општинско правобранилаштво општине Бољевац

Програм/ПА/Пројекат	Шифра	Циљ	Индикатор	2024	2025	2026	2027	2028	Одговорно лице	Планирана средства из буџета	Планирана средства из других извора	Планирана укупна средства	Остварена средства из буџета	Остварена средства из других извора	Остварена укупна средства	Процент извршења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
15 - Локална самоуправа	0602								Начелник општинске управе и Општински правобранилац	8,032,000	0	8,032,000	7,301,446	0	7,301,446	90.91%

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ
ПИБ: 102026307
МБ:07223692

Општинско/градско правобранилаштво	0004	Заштита имовинских права и интереса општине	Број решених предмета у односу на укупан број предмета на годишњем нивоу	90%	90%	90%	90%	90%	Општински правобранилац	8,032,00	0	8,032,000	7,301,446	0	7,301,446	90.91%
			Број правних мишљења која су дата органима општине, стручним службама и другим правним лицима чија имовинска и друга права заступа	50	50	50	50	50								

Преко раздела Општинско правобранилаштво општине Бољевац средства су реализована у процентуалном износу од 90,91% при чему је реализација била углавном усмерена на исплату личног дохотка општинског правобраниоца, а у највећој мери на судске трошкове настале приликом исплате спорова у вези са експропријацијом земљишта и уједа паса луталица, као и за вансудска поравнања по тим питањима.

Одељење за буџет, финансије
и јавне набавке

ОПШТИНА БОЉЕВАЦ

Извештај о ревизији консолидованих финансијских извештаја за 2025. годину

Предмет: Мишљење овлашћеног ревизора о консолидованим финансијским извештаја завршног рачуна буџета ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ за 2025. годину

Мишљење са резервом о консолидованим финансијским извештајима

На основу члана 92. став 2. и 4. Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, ... и 94/2024), члана 21. Закона о ревизији ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019), члана 8. Уредбе о буџетском рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 125/2003, 12/2006, 27/2020 и 3/2025), Међународних стандарда финансијског извештавања, Међународних стандарда ревизије и закљученог уговора, извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја завршног рачуна Општине Бољевац, који обухватају извештај о финансијском положају (биланс стања) на дан 31. децембра 2025. године и одговарајући извештај о укупном пословном резултату (биланс прихода и расхода), извештај о капиталним издацима и примањима, извештај о извршењу буџета, извештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан и напомене уз финансијске извештаје, које укључују преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу нашег извештаја „Основа за мишљење са резервом“ приложени консолидовани финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Општине Бољевац на дан 31. децембра 2025. године, као и резултате њеног пословања, токове готовине и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописима Републике Србије.

Основа за мишљење са резервом

1. Ревизорски тим је утврдио да је на конту 111900 – Домаће акције и остали капитал на дан 31. децембра 2025. године исказан износ од 30.944 хиљада динара. Наведени износ се односи на финансијску и нефинансијску имовину у домаћим јавним предузећима. Ревизорски тим је закључио да учешће капитала у домаћим јавним предузећима није усаглашено са одредбама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, ... и 94/2024). Према одредбама Закона о јавној својини, Општина Бољевац је извршила попис јавне својине, међутим није извршила раздвајање непокретности које представљају јавну својину од непокретности које јавна предузећа користе за обављање своје функционалне делатности. Такође, непокретности које користе јавна предузећа за обављање своје делатности нису уписане као капитал у АПР-у, нити су непокретности које представљају јавну својину пренете у пословним књигама општинске управе. Наведени пропуст има материјални значај на билансне позиције биланса стања.

ОПШТИНА БОЉЕВАЦ

Извештај о ревизији консолидованих финансијских извештаја за 2025. годину

- У току вршења ревизије ревизорски тим је, на основу достављеног Извештаја Општинског правобраниоца општине Бољевац за 2025. годину, утврдио основе судских спорова у којима је општина тужена пред надлежним судовима у 131 парничном предмету, са укупно исказаном вредношћу од 2.030.000 динара. Такође, ревизорски тим је утврдио и основе судских спорова у којима је општина тужилац у 1 парничном предмету у укупном износу од 50.000,00 динара. Ревизорски тим је утврдио и основе судских спорова у којима је Јавно комунално предузеће „Услуга“ Бољевац тужилац у 11 парничних предмета укупне вредности 1.301.181,19 динара. Вредности наведених судских спорова су без трошкова парничног поступка и трошкова законске затезне камате, што у наредном периоду може имати неповољан утицај на финансијски резултат и може имати материјални значај на финансијски резултат.

Извршили смо ревизију у складу са Међународним стандардима ревизије. Наше одговорности у складу са овим стандардима детаљније су описане у делу овог извештаја под називом „Одговорности ревизора за ревизију финансијских извештаја“. Независни смо у односу на субјект ревизије у складу са Етичким кодексом за професионалне рачуновође Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (IESBA кодекс) и етичким захтевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извештаја у Републици Србији, и испунили смо наше друге етичке одговорности у складу са овим захтевима и IESBA кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући, као и да обезбеђују разумну основу за наше мишљење са резервом.

Скретање пажње

- На основу члана 81. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, ... и 94/2024) и Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору („Сл. гласник РС“, бр. 89/19) именован је Руководилац задужен за финансијско управљање и контролу, Решењем (бр. 06-63/2022-II/2.1) дана 03.08.2022. године. Одлуком општине Бољевац (бр. 06-63/2022-II/2.2), дана 03.08.2022. године, основана је Радна група за увођење и развој система финансијског управљања и контроле. Међутим, још увек нису утврђени задаци лица задужених за финансијско управљање и контролу радне групе, као и рокови за њихово извршење код директних и индиректних корисника Општине Бољевац. Општина Бољевац је саставила Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2025. годину и доставила га је у законском року, односно 30.03.2026. године, (број: 1-03714/26), Централној јединици за хармонизацију при Министарства финансија Републике Србије.

ОПШТИНА БОЉЕВАЦ

Извештај о ревизији консолидованих финансијских извештаја за 2025. годину

2. На основу члана 82. став 1. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, ... и 94/2024), члана 3. став 1. тачка 2. Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору („Сл. гласник РС“, бр. 99/2011, 106/2013 и 84/2023), члана 20. став 1. тачка 11. и чланова 88, ... и 89 Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, ... и 111/2021 – др. закон), члана 56. Статута Општине Бољевац („Сл. лист Општине Бољевац“, бр. 2/19) и члана 67. Статута Општине Сокобања („Сл. лист Општине Сокобања“, бр. 6/19), уз сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија, број 021-01-00211/2019-09 од 14.01.2020. године, Општина Бољевац и Општина Сокобања, дана 31.01.2020. године, (бр. 401-129/2020), закључиле су Споразум о образовању заједничке јединице за интерну ревизију општина Бољевац и Сокобања.
3. Општина Бољевац је израдила Годишњи извештај о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије за 2025. годину и доставила га је у законском року, односно дана 30.03.2026. године, (број: 2-01210/26), Централној јединици за хармонизацију при Министарству финансија Републике Србије.

Наше мишљење не садржи резерву по претходно наведеном питању.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство општине Бољевац је одговорно за састављање и истинито приказивање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, ... и 94/2024), Уредбом о буџетском рачуноводству („Сл. гласник РС“, бр. 125/2003, 12/2006 и 27/2020 и 3/2025), Уредбом о примени међународних рачуноводствених стандарда за Јавни сектор („Сл. гласник РС“, бр. 144/2022 и 101/2024), Правилником о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова („Сл. гласник РС“, бр. 18/2015, ... и 23/2025) и Правилника о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Сл. гласник РС“, бр. 16/2016, ... и 30/2026), као и за оне интерне контроле које руководство одреди као неопходне у припреми консолидованих финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорности ревизора за ревизију консолидованих финансијских извештаја

Наш циљ је да стекнемо разумну основу за уверење о томе да ли консолидовани финансијски извештаји у целини не садрже материјално значајну грешку, насталу услед криминалне радње или грешке и да издамо извештај ревизије који садржи наше мишљење. Разумна основа за уверавање пружа значајан ниво сигурности, али не гарантује да ревизија спроведена у складу са Међународним стандардима ревизије може увек да пронађе материјално значајну грешку уколико она постоји. Овакви пропусти могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним уколико, појединачно или укупно, могу да утичу на економске одлуке корисника које се доносе засновано на информацијама садржаним у консолидованим финансијским извештајима.

ОПШТИНА БОЉЕВАЦ

Извештај о ревизији консолидованих финансијских извештаја за 2025. годину

Као део ревизије у складу са Међународним стандардима ревизије, ми спроводимо професионално расуђивање и одржавамо професионални скептицизам кроз процес ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке, припремамо и изводимо ревизијске процедуре као одговор на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су довољни и прикладни да обезбеде основу за наше мишљење. Ризик од неидентификовања материјално значајне грешке услед криминалне радње је већи него услед грешке, јер криминална радња може да укључује фалсификовање, намерне пропусте, погрешна тумачења и заобилажење интерних контрола.

- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију како бисмо припремили ревизијске процедуре које су прикладне у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле Општине Лебане.

- Процењујемо адекватност примењених рачуноводствених политика и у којој мери су разумне рачуноводствене процене и повезана обелодањивања које је извршило руководство.

- Оцењујемо свеукупну презентацију, структуру и садржај консолидованих финансијских извештаја, укључујући и припадајућа обелодањивања, као и да ли консолидовани финансијски извештаји приказују настале трансакције и догађаје на такав начин да се постигне фер презентација.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке у систему интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

У Београду,

29.05.2026. године

Овлашћени ревизор

Проф. др Србобран Стојиљковић

	04536		44210			
Врста посла	Јединствени број КБС		Седиште УТ	Надлежни директни КБС		

НАЗИВ КОРИСНИКА БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА (ЕНТИТЕТА)
ОПШТИНА БОЉЕВАЦ-БУЏЕТ

СЕДИШТЕ: **БОЉЕВАЦ** МАТИЧНИ БРОЈ: **07223692**

ПИБ: **102026307**

НАЗИВ НАДЛЕЖНОГ ДИРЕКТНОГ КОРИСНИКА БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА (МАТИЧНОГ ЕНТИТЕТА)

БИЛАНС СТАЊА - АКТИВА
на дан **31.12.2025.** године

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ из претходне године (почетно стање)	Износ текуће године		
				Бруто	Исправка вредности	Нето (5-6)
1	2	3	4	5	6	7
1001	000000	НЕФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА (1002 + 1020)	2.850.453	3.707.568	762.822	2.944.746
1002	010000	НЕФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА У СТАЛНИМ СРЕДСТВИМА (1003 + 1007 + 1009 + 1011 + 1015 + 1018)	2.849.686	3.697.443	753.363	2.944.080
1003	011000	НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (од 1004 до 1006)	1.597.833	2.288.961	721.813	1.567.148
1004	011100	Зграде и грађевински објекти	1.542.210	2.070.314	581.595	1.488.719
1005	011200	Опрема	53.547	216.285	139.528	76.757
1006	011300	Остале некретнине и опрема	2.076	2.362	690	1.672
1011	014000	ПРИРОДНА ИМОВИНА (од 1012 до 1014)	1.119.341	1.119.341	29	1.119.312
1012	014100	Земљиште	1.119.341	1.119.341	29	1.119.312
1015	015000	НЕФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА У ПРИПРЕМИ И АВАНСИ (1016 + 1017)	87.400	216.546	9.228	207.318
1016	015100	Нефинансијска имовина у припреми	85.298	214.172	7.340	206.832
1017	015200	Аванси за нефинансијску имовину	2.102	2.374	1.888	486
1018	016000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (1019)	45.112	72.595	22.293	50.302
1019	016100	Нематеријална имовина	45.112	72.595	22.293	50.302
1020	020000	НЕФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА У ЗАЛИХАМА (1021 + 1025)	767	10.125	9.459	666
1021	021000	ЗАЛИХЕ (од 1022 до 1024)	553	1.561	1.069	492
1024	021300	Роба за даљу продају	553	1.561	1.069	492
1025	022000	ЗАЛИХЕ СИТНОГ ИНВЕНТАРА И ПОТРОШНОГ МАТЕРИЈАЛА (1026 + 1027)	214	8.564	8.390	174

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ из претходне године (почетно стање)	Износ текуће године		
				Бруто	Исправка вредности	Нето (5-6)
1	2	3	4	5	6	7
1026	022100	Залихе ситног инвентара		2.818	2.818	
1027	022200	Залихе потрошног материјала	214	5.746	5.572	174
1028	100000	ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА (1029 + 1049 + 1067)	254.136	1.086.241	837.113	249.128
1029	110000	ДУГОРОЧНА ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА (1030 + 1040)	30.944	30.944		30.944
1030	111000	ДУГОРОЧНА ДОМАЋА ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА (од 1031 до 1039)	30.944	30.944		30.944
1039	111900	Домаће акције и остали капитал	30.944	30.944		30.944
1049	120000	НОВЧАНА СРЕДСТВА, ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛИ, ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ, ПОТРАЖИВАЊА И КРАТКОРОЧНИ ПЛАСМАНИ (1050 + 1060 + 1062)	198.283	219.706	29.442	190.264
1050	121000	НОВЧАНА СРЕДСТВА, ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛИ, ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (од 1051 до 1059)	68.153	60.067		60.067
1051	121100	Жиро и текући рачуни	68.153	60.067		60.067
1060	122000	КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (1061)	127.794	140.416	11.501	128.915
1061	122100	Потраживања по основу продаје и друга потраживања	127.794	140.416	11.501	128.915
1062	123000	КРАТКОРОЧНИ ПЛАСМАНИ (од 1063 до 1066)	2.336	19.223	17.941	1.282
1064	123200	Дати аванси, депозити и кауције	2.094	19.223	17.941	1.282
1066	123900	Остали краткорочни пласмани	242			
1067	130000	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (1068)	24.909	835.591	807.671	27.920
1068	131000	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (од 1069 до 1071)	24.909	835.591	807.671	27.920
1070	131200	Обрачунати неплаћени расходи и издаци	24.909	835.591	807.671	27.920
1072		УКУПНА АКТИВА (1001 + 1028)	3.104.589	4.793.809	1.599.935	3.193.874
1073	351000	ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	64.888			

БИЛАНС СТАЊА - ПАСИВА

на дан **31.12.2025.** године

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
1074	200000	ОБАВЕЗЕ (1075 + 1099 + 1118 + 1173 + 1198 + 1212)	158.435	188.117
1075	210000	ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (1076 + 1086 + 1093 + 1095 + 1097)	3.396	36.527
1076	211000	ДОМАЋЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (од 1077 до 1085)	3.396	36.527
1080	211400	Обавезе по основу дугорочних кредита од домаћих пословних банака	3.396	30.000
1085	211900	Дугорочне обавезе за финансијске лизинге		6.527
1118	230000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ РАСХОДА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (1119 + 1125 + 1131 + 1137 + 1141 + 1147 + 1153 + 1161 + 1167)	12.176	7.983
1119	231000	ОБАВЕЗЕ ЗА ПЛАТЕ И ДОДАТКЕ (од 1120 до 1124)	10.393	6.769
1120	231100	Обавезе за нето плате и додатке	7.557	4.937
1121	231200	Обавезе по основу пореза на плате и додатке	769	485
1122	231300	Обавезе по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на плате и додатке	1.455	861

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
1123	231400	Обавезе по основу доприноса за здравствено осигурање на плате и додатке	535	435
1124	231500	Обавезе по основу доприноса за незапосленост на плате и додатке	77	51
1125	232000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ НАКНАДА ЗАПОСЛЕНИМА (од 1126 до 1130)	210	189
1126	232100	Обавезе по основу нето накнада запосленима	204	114
1127	232200	Обавезе по основу пореза за накнаде запосленима	6	75
1137	234000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 1138 до 1140)	1.573	1.025
1138	234100	Обавезе по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на терет послодавца	1.039	650
1139	234200	Обавезе по основу доприноса за здравствено осигурање на терет послодавца	534	375
1173	240000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ РАСХОДА, ИЗУЗЕВ РАСХОДА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (1174 + 1179 + 1184 + 1189 + 1192)	4.419	2.281
1179	242000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СУБВЕНЦИЈА (од 1180 до 1183)	2.336	867
1180	242100	Обавезе по основу субвенција нефинансијским предузећима	2.336	
1181	242200	Обавезе по основу субвенција приватним финансијским предузећима		867
1184	243000	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ДОНАЦИЈА, ДОТАЦИЈА И ТРАНСФЕРА (од 1185 до 1188)	1.082	
1187	243300	Обавезе по основу трансфера осталим нивоима власти	1.082	
1189	244000	ОБАВЕЗЕ ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ (1190 + 1191)	636	1.414
1191	244200	Обавезе по основу социјалне помоћи из буџета	636	1.414
1192	245000	ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ РАСХОДЕ (од 1193 до 1197)	365	
1194	245200	Обавезе за остале порезе, обавезне таксе, казне и камате	365	
1198	250000	ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (1199 + 1203 + 1206 + 1208)	8.315	11.119
1203	252000	ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДОБАВЉАЧИМА (1204 + 1205)	7.659	10.725
1204	252100	Добављачи у земљи	7.659	10.725
1208	254000	ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (1209 до 1211)	656	394
1209	254100	Обавезе из односа буџета и буџетских корисника	656	394
1212	290000	ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (1213)	130.129	130.207
1213	291000	ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (од 1214 до 1217)	130.129	130.207
1214	291100	Разграничени приходи и примања	242	
1215	291200	Разграничени плаћени расходи и издаци	2.095	1.292
1216	291300	Обрачунати ненаплаћени приходи и примања	127.363	14.312
1217	291900	Остала пасивна временска разграничења	429	114.603
1218	300000	КАПИТАЛ, УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА И ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА (1219 + 1229 - 1230 + 1231 - 1232 + 1233 - 1234)	2.946.154	3.005.757
1219	310000	КАПИТАЛ (1220)	2.878.001	2.945.690
1220	311000	КАПИТАЛ (1221 + 1222 - 1223 + 1224 + 1225 - 1226 + 1227 + 1228)	2.878.001	2.945.690
1221	311100	Нефинансијска имовина у сталним средствима	2.849.686	2.944.572
1222	311200	Нефинансијска имовина у залихама	767	174
1223	311300	Исправка вредности сопствених извора нефинансијске имовине, у сталним средствима, за набавке из кредита	3.396	30.000
1224	311400	Финансијска имовина	30.944	30.944
1229	321121	Вишак прихода и примања – суфицит	68.153	60.067
1239		УКУПНА ПАСИВА (1074 + 1218)	3.104.589	3.193.874
1240	352000	ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	64.888	

БИЛАНС ПРИХОДА И РАСХОДА
у периоду од **01.01.2025.** године до **31.12.2025.** године

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2001		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2002 + 2106)	735.268	729.809
2002	700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (2003 + 2047 + 2057 + 2069 + 2094 + 2099 + 2103)	709.537	727.369
2003	710000	ПОРЕЗИ (2004 + 2008 + 2010 + 2017 + 2023 + 2030 + 2033 + 2040)	370.807	410.420
2004	711000	ПОРЕЗ НА ДОХОДАК, ДОБИТ И КАПИТАЛНЕ ДОБИТКЕ (од 2005 до 2007)	234.612	259.206
2005	711100	Порези на доходак и капиталне добитке које плаћају физичка лица	234.612	259.206
2010	713000	ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ (од 2011 до 2016)	109.802	118.765
2011	713100	Периодични порези на непокретности	102.038	109.048
2013	713300	Порези на заоставштину, наслеђе и поклон	383	352
2014	713400	Порези на финансијске и капиталне трансакције	7.381	9.365
2017	714000	ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ (од 2018 до 2022)	13.764	14.967
2021	714500	Порези, таксе и накнаде на употребу добара, на дозволу да се добра употребљавају или делатности обављају	13.764	14.967
2030	716000	ДРУГИ ПОРЕЗИ (2031 + 2032)	12.629	17.482
2031	716100	Други порези које искључиво плаћају предузећа, односно предузетници	12.629	17.482
2057	730000	ДОНАЦИЈЕ, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРИ (2058 + 2061 + 2066)	315.610	294.486
2061	732000	ДОНАЦИЈЕ И ПОМОЋИ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (од 2062 до 2065)		5.261
2062	732100	Текуће донације од међународних организација		1.643
2063	732200	Капиталне донације од међународних организација		3.618
2066	733000	ТРАНСФЕРИ ОД ДРУГИХ НИВОА ВЛАСТИ (2067 + 2068)	315.610	289.225
2067	733100	Текући трансфери од других нивоа власти	236.939	259.247
2068	733200	Капитални трансфери од других нивоа власти	78.671	29.978
2069	740000	ДРУГИ ПРИХОДИ (2070 + 2077 + 2082 + 2089 + 2092)	22.018	20.737
2070	741000	ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ (од 2071 до 2076)	7.250	8.397
2071	741100	Кamate	3.565	5.521
2075	741500	Закуп непроизведене имовине	3.685	2.876
2077	742000	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА (од 2078 до 2081)	11.383	10.150
2078	742100	Приходи од продаје добара и услуга или закупа од стране тржишних организација	9.828	6.585
2079	742200	Таксе и накнаде	761	475
2080	742300	Споредне продаје добара и услуга које врше државне нетржишне јединице	794	3.090
2082	743000	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ (од 2083 до 2088)	58	186
2088	743900	Остале новчане казне, пенали и приходи од одузете имовинске користи	58	186
2089	744000	ДОБРОВОЉНИ ТРАНСФЕРИ ОД ФИЗИЧКИХ И ПРАВНИХ ЛИЦА (2090 + 2091)	400	110
2090	744100	Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица	400	110
2092	745000	МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂЕНИ ПРИХОДИ (2093)	2.927	1.894
2093	745100	Мешовити и неодређени приходи	2.927	1.894
2094	770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА (2095 + 2097)	1.102	1.726
2097	772000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ (2098)	1.102	1.726

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2098	772100	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	1.102	1.726
2106	800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2107 + 2114 + 2121 + 2124)	25.731	2.440
2107	810000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА (2108 + 2110 + 2112)	21.118	593
2108	811000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИ (2109)	21.118	593
2109	811100	Примања од продаје непокретности	21.118	593
2114	820000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА (2115 + 2117 + 2119)	1.145	1.008
2119	823000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ (2120)	1.145	1.008
2120	823100	Примања од продаје робе за даљу продају	1.145	1.008
2124	840000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПРИРОДНЕ ИМОВИНЕ (2125 + 2127 + 2129)	3.468	839
2125	841000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА (2126)	3.468	839
2126	841100	Примања од продаје земљишта	3.468	839
2131		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2132 + 2300)	704.123	765.467
2132	400000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ (2133 + 2155 + 2200 + 2215 + 2239 + 2252 + 2268 + 2283)	580.478	613.795
2133	410000	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2134 + 2136 + 2140 + 2142 + 2147 + 2149 + 2151 + 2153)	140.943	169.045
2134	411000	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ) (2135)	114.020	139.279
2135	411100	Плате, додаци и накнаде запослених	114.020	139.279
2136	412000	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 2137 до 2139)	17.236	21.111
2137	412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	11.339	13.935
2138	412200	Допринос за здравствено осигурање	5.897	7.176
2140	413000	НАКНАДЕ У НАТУРИ (2141)	5	11
2141	413100	Накнаде у натури	5	11
2142	414000	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА (од 2143 до 2146)	3.939	2.854
2143	414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	168	19
2144	414200	Расходи за образовање деце запослених	80	175
2145	414300	Отпремнине и помоћи	1.729	1.514
2146	414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	1.962	1.146
2147	415000	НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2148)	1.739	1.845
2148	415100	Накнаде трошкова за запослене	1.739	1.845
2149	416000	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ (2150)	4.004	3.945
2150	416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	4.004	3.945
2155	420000	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА (2156 + 2164 + 2170 + 2179 + 2187 + 2190)	242.332	239.536
2156	421000	СТАЛНИ ТРОШКОВИ (од 2157 до 2163)	44.181	44.830
2157	421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	1.562	1.699
2158	421200	Енергетске услуге	16.932	16.480
2159	421300	Комуналне услуге	21.393	21.595
2160	421400	Услуге комуникација	3.362	3.486
2161	421500	Трошкови осигурања	907	1.570
2162	421600	Закуп имовине и опреме	25	
2164	422000	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА (од 2165 до 2169)	1.877	2.011
2165	422100	Трошкови службених путовања у земљи	1.431	1.620
2166	422200	Трошкови службених путовања у иностранство	8	18

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2167	422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	324	367
2168	422400	Трошкови путовања ученика	114	6
2170	423000	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ (од 2171 до 2178)	64.278	69.600
2171	423100	Административне услуге	16	
2172	423200	Компјутерске услуге	2.120	2.692
2173	423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	400	523
2174	423400	Услуге информисања	5.601	5.514
2175	423500	Стручне услуге	29.165	36.320
2176	423600	Услуге за домаћинство и угоститељство	2.851	2.856
2177	423700	Репрезентација	4.669	5.386
2178	423900	Остале опште услуге	19.456	16.309
2179	424000	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (од 2180 до 2186)	43.439	43.947
2181	424200	Услуге образовања, културе и спорта	2.371	2.618
2182	424300	Медицинске услуге	1.312	1.104
2184	424500	Услуге одржавања националних паркова и природних површина	12.955	14.045
2185	424600	Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге	15.263	14.659
2186	424900	Остале специјализоване услуге	11.538	11.521
2187	425000	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ (2188 + 2189)	61.980	55.765
2188	425100	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	59.711	54.478
2189	425200	Текуће поправке и одржавање опреме	2.269	1.287
2190	426000	МАТЕРИЈАЛ (од 2191 до 2199)	26.577	23.383
2191	426100	Административни материјал	2.331	1.838
2192	426200	Материјали за пољопривреду	1	
2193	426300	Материјали за образовање и усавршавање запослених	648	704
2194	426400	Материјали за саобраћај	6.816	6.164
2196	426600	Материјали за образовање, културу и спорт	759	835
2198	426800	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	3.014	4.174
2199	426900	Материјали за посебне намене	13.008	9.668
2215	440000	ОТПЛАТА КАМАТА И ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (2216 + 2226 + 2233 + 2235)	739	809
2216	441000	ОТПЛАТА ДОМАЋИХ КАМАТА (од 2217 до 2225)	739	640
2220	441400	Отплата камата домаћим пословним банкама	705	280
2221	441500	Отплата камата осталим домаћим кредиторима	34	19
2225	441900	Финансијске промене на финансијским лизинзима		341
2235	444000	ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (од 2236 до 2238)		169
2237	444200	Казне за кашњење		109
2238	444300	Остали пратећи трошкови задуживања		60
2239	450000	СУБВЕНЦИЈЕ (2240 + 2243 + 2246 + 2249)	24.413	26.447
2240	451000	СУБВЕНЦИЈЕ ЈАВНИМ НЕФИНАНСИЈСКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА (2241 + 2242)	21.281	24.510
2241	451100	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	13.122	17.542
2242	451200	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	8.159	6.968
2249	454000	СУБВЕНЦИЈЕ ПРИВАТНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА (2250 + 2251)	3.132	1.937

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2250	454100	Текуће субвенције приватним предузећима	3.132	1.937
2252	460000	ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (2253 + 2256 + 2259 + 2262 + 2265)	78.223	77.105
2259	463000	ТРАНСФЕРИ ОСТАЛИМ НИВОИМА ВЛАСТИ (2260 + 2261)	69.723	69.626
2260	463100	Текући трансфери осталим нивоима власти	60.972	66.005
2261	463200	Капитални трансфери осталим нивоима власти	8.751	3.621
2262	464000	ДОТАЦИЈЕ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ (2263 + 2264)	8.500	7.479
2263	464100	Текуће дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	3.356	3.273
2264	464200	Капиталне дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	5.144	4.206
2268	470000	СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА (2269 + 2273)	58.277	62.799
2273	472000	НАКНАДЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА (од 2274 до 2282)	58.277	62.799
2274	472100	Накнаде из буџета у случају болести и инвалидности		3.310
2275	472200	Накнаде из буџета за породилско одсуство	3.740	
2276	472300	Накнаде из буџета за децу и породицу	1.540	1.701
2280	472700	Накнаде из буџета за образовање, културу, науку и спорт	42.364	47.653
2281	472800	Накнаде из буџета за становање и живот	2.621	1.756
2282	472900	Остале накнаде из буџета	8.012	8.379
2283	480000	ОСТАЛИ РАСХОДИ (2284 + 2287 + 2291 + 2293 + 2296 + 2298)	35.551	38.054
2284	481000	ДОТАЦИЈЕ НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (2285 + 2286)	28.459	24.935
2285	481100	Дотације непрофитним организацијама које пружају помоћ домаћинствима	698	900
2286	481900	Дотације осталим непрофитним институцијама	27.761	24.035
2287	482000	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ, КАЗНЕ, ПЕНАЛИ И КАМАТЕ (од 2288 до 2290)	406	295
2288	482100	Остали порези	265	121
2289	482200	Обавезне таксе	136	174
2290	482300	Новчане казне, пенали и камате	5	
2291	483000	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА (2292)	1.142	9.207
2292	483100	Новчане казне и пенали по решењу судова	1.142	9.207
2293	484000	НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАСТАЛУ УСЛЕД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА ИЛИ ДРУГИХ ПРИРОДНИХ УЗРОКА (2294 + 2295)	2.222	444
2294	484100	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода	2.222	444
2296	485000	НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАНЕТУ ОД СТРАНЕ ДРЖАВНИХ ОРГАНА (2297)	3.322	3.173
2297	485100	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3.322	3.173
2300	500000	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2301 + 2323 + 2332 + 2335 + 2343)	123.645	151.672
2301	510000	ОСНОВНА СРЕДСТВА (2302 + 2307 + 2317 + 2319 + 2321)	122.693	150.799
2302	511000	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ (од 2303 до 2306)	107.154	133.242
2304	511200	Изградња зграда и објеката	85.149	127.036
2305	511300	Капитално одржавање зграда и објеката	13.170	3.560
2306	511400	Пројектно планирање	8.835	2.646
2307	512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА (од 2308 до 2316)	12.733	13.579
2308	512100	Опрема за саобраћај		5.786
2309	512200	Административна опрема	7.167	6.592
2310	512300	Опрема за пољопривреду		534

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2311	512400	Опрема за заштиту животне средине	3.078	
2313	512600	Опрема за образовање, науку, културу и спорт	2.005	471
2315	512800	Опрема за јавну безбедност	483	62
2316	512900	Опрема за производњу, моторна, непокретна и немоторна опрема		134
2317	513000	ОСТАЛЕ НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (2318)		143
2318	513100	Остале некретнине и опрема		143
2321	515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (2322)	2.806	3.835
2322	515100	Нематеријална имовина	2.806	3.835
2323	520000	ЗАЛИХЕ (2324 + 2326 + 2330)	952	873
2330	523000	ЗАЛИХЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ (2331)	952	873
2331	523100	Залихе робе за даљу продају	952	873
2346		Вишак прихода и примања - буџетски суфицит (2001 - 2131) > 0	31.145	
2347		Мањак прихода и примања - буџетски дефицит (2131 - 2001) > 0		35.658
2348		КОРИГОВАЊЕ ВИШКА, ОДНОСНО МАЊКА ПРИХОДА И ПРИМАЊА (од 2349 до 2353)	52.495	99.126
2349		Део нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година који је коришћен за покриће расхода и издатака текуће године	49.944	13.651
2351		Део пренетих неутрошених средстава из ранијих година коришћен за покриће расхода и издатака текуће године	2.551	55.475
2353		Износ приватизационих примања и примања од отплате датих кредита коришћен за покриће расхода и издатака текуће године		30.000
2354		ПОКРИЋЕ ИЗВРШЕНИХ ИЗДАТАКА ИЗ ТЕКУЋИХ ПРИХОДА И ПРИМАЊА (2355 + 2356)	15.487	3.401
2356		Утрошена средства текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за набавку финансијске имовине	15.487	3.401
2357	321121	ВИШАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – СУФИЦИТ (2346 + 2348 - 2347 - 2354) > 0	68.153	60.067
2359		ВИШАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – СУФИЦИТ (ЗА ПРЕНОС У НАРЕДНУ ГОДИНУ) (2360 + 2361 = 2357)	68.153	60.058
2360		Део вишка прихода и примања наменски опредељен за наредну годину	55.488	27.550
2361		Нераспоређени део вишка прихода и примања за пренос у наредну годину	12.665	32.508

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
у периоду од **01.01.2025.** године до **31.12.2025.** године

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Напомене	Износ	
				Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5	6
4001	700000	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (4002 + 4011 + 4014 + 4018 + 4024 + 4027 + 4029)		709.537	727.369
4002	710000	ПРИЛИВИ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА (4003 до 4010)		370.807	410.420
4003	711000	ПРИЛИВИ ОД ПОРЕЗА НА ДОХОДАК, ДОБИТ И КАПИТАЛНЕ ДОБИТКЕ		234.612	259.206
4005	713000	ПРИЛИВИ ОД ПОРЕЗА ОД ИМОВИНУ		109.802	118.765
4006	714000	ПРИЛИВИ ОД ПОРЕЗА НА ДОБРА И УСЛУГЕ		13.764	14.967
4008	716000	ПРИЛИВИ ОД ДРУГИХ ПОРЕЗА		12.629	17.482
4014	730000	ПРИЛИВИ ОД ДОНАЦИЈА, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРА (од 4015 до 4017)		315.610	294.486
4016	732000	ПРИЛИВИ ОД ДОНАЦИЈА И ПОМОЋИ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА			5.261
4017	733000	ПРИЛИВИ ОД ТРАНСФЕРА ОД ДРУГИХ НИВОА ВЛАСТИ		315.610	289.225

Ознака ОП	Број конта	Опис	Напомене	Износ	
				Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5	6
4018	740000	ПРИЛИВИ ОД ДРУГИХ ПРИХОДА (од 4019 до 4023)		22.018	20.737
4019	741000	ПРИЛИВИ ОД ИМОВИНЕ		7.250	8.397
4020	742000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА		11.383	10.150
4021	743000	ПРИЛИВИ ОД НОВЧАНИХ КАЗНИ И ОДУЗЕТЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ		58	186
4022	744000	ПРИЛИВИ ОД ДОБРОВОЉНИХ ТРАНСФЕРА ОД ФИЗИЧКИХ И ПРАВНИХ ЛИЦА		400	110
4023	745000	ПРИЛИВИ ОД МЕШОВИТИХ И НЕОДРЕЂЕНИХ ПРИХОДА		2.927	1.894
4024	770000	ПРИЛИВИ ОД МЕМОРАНДУМСКИХ СТАВКИ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА (4025 + 4026)		1.102	1.726
4026	772000	ПРИЛИВИ ОД МЕМОРАНДУМСКИХ СТАВКИ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ		1.102	1.726
4031	400000	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ (4032 + 4041 + 4048 + 4053 + 4058 + 4064 + 4067)		580.478	613.795
4032	410000	ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ РАСХОДА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (од 4033 до 4040)		140.943	169.045
4033	411000	ОДЛИВИ ЗА ПЛАТЕ, ДОДАТКЕ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ)		114.020	139.279
4034	412000	ОДЛИВИ ЗА СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА		17.236	21.111
4035	413000	ОДЛИВИ ЗА НАКНАДЕ У НАТУРИ		5	11
4036	414000	ОДЛИВИ ЗА СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА		3.939	2.854
4037	415000	ОДЛИВИ ЗА НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ		1.739	1.845
4038	416000	ОДЛИВИ ЗА НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ		4.004	3.945
4041	420000	ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ КОРИШЋЕЊА УСЛУГА И РОБА (од 4042 до 4047)		242.332	239.536
4042	421000	ОДЛИВИ ЗА СТАЛНЕ ТРОШКОВЕ		44.181	44.830
4043	422000	ОДЛИВИ ЗА ТРОШКОВЕ ПУТОВАЊА		1.877	2.011
4044	423000	ОДЛИВИ ЗА УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ		64.278	69.600
4045	424000	ОДЛИВИ ЗА СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ		43.439	43.947
4046	425000	ОДЛИВИ ЗА ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ		61.980	55.765
4047	426000	ОДЛИВИ ЗА МАТЕРИЈАЛ		26.577	23.383
4048	440000	ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ ОТПЛАТЕ КАМАТА И ПРАТЕЋИХ ТРОШКОВА ЗАДУЖИВАЊА (од 4049 до 4052)		739	809
4049	441000	ОДЛИВИ ЗА ОТПЛАТЕ ДОМАЋИХ КАМАТА		739	640
4052	444000	ОДЛИВИ ЗА ПРАТЕЋЕ ТРОШКОВЕ ЗАДУЖИВАЊА			169
4053	450000	ОДЛИВИ ЗА СУБВЕНЦИЈЕ (од 4054 до 4057)		24.413	26.447
4054	451000	ОДЛИВИ ЗА СУБВЕНЦИЈЕ ЈАВНИМ НЕФИНАНСИЈСКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА		21.281	24.510
4057	454000	ОДЛИВИ ЗА СУБВЕНЦИЈЕ ПРИВАТНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА		3.132	1.937
4058	460000	ОДЛИВИ ЗА ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРЕ (од 4059 до 4063)		78.223	77.105
4061	463000	ОДЛИВИ ЗА ТРАНСФЕРЕ ОСТАЛИМ НИВОИМА ВЛАСТИ		69.723	69.626
4062	464000	ОДЛИВИ ЗА ДОТАЦИЈЕ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ		8.500	7.479
4064	470000	ОДЛИВИ ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ (4065 + 4066)		58.277	62.799
4066	472000	ОДЛИВИ ЗА НАКНАДЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА		58.277	62.799
4067	480000	ОДЛИВИ ЗА ОСТАЛЕ РАСХОДЕ (од 4068 до 4073)		35.551	38.054
4068	481000	ОДЛИВИ ЗА ДОТАЦИЈЕ НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА		28.459	24.935
4069	482000	ОДЛИВИ ЗА ПОРЕЗЕ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ, КАЗНЕ, ПЕНАЛИ И КАМАТЕ		406	295
4070	483000	ОДЛИВИ ЗА НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА		1.142	9.207
4071	484000	ОДЛИВИ ЗА НАКНАДЕ ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАСТАЛУ УСЛЕД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА ИЛИ ДРУГИХ ПРИРОДНИХ УЗРОКА		2.222	444
4072	485000	ОДЛИВИ ЗА НАКНАДЕ ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАНЕТУ ОД СТРАНЕ ДРЖАВНИХ ОРГАНА		3.322	3.173

Ознака ОП	Број конта	Опис	Напомене	Износ	
				Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5	6
4074		НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОК ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (4001 - 4031)		129.059	113.574
4075		ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА (4076 + 4091)		25.731	2.440
4076	800000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (4077 + 4081 + 4085 + 4087)		25.731	2.440
4077	810000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА (од 4078 до 4080)		21.118	593
4078	811000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИ		21.118	593
4081	820000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА (од 4082 до 4084)		1.145	1.008
4084	823000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ		1.145	1.008
4087	840000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ ПРИРОДНЕ ИМОВИНЕ (од 4088 до 4090)		3.468	839
4088	841000	ПРИЛИВИ ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА		3.468	839
4094		ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА (4095 + 4114)		123.645	151.672
4095	500000	ОДЛИВИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (4096 + 4102 + 4106 + 4108 + 4112)		123.645	151.672
4096	510000	ОДЛИВИ ЗА ОСНОВНА СРЕДСТВА (од 4097 до 4101)		122.693	150.799
4097	511000	ОДЛИВИ ЗА ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ОБЈЕКТЕ		107.154	133.242
4098	512000	ОДЛИВИ ЗА МАШИНЕ И ОПРЕМУ		12.733	13.579
4099	513000	ОДЛИВИ ЗА ОСТАЛЕ НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМУ			143
4101	515000	ОДЛИВИ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНУ ИМОВИНУ		2.806	3.835
4102	520000	ОДЛИВИ ЗА ЗАЛИХЕ (од 4103 до 4105)		952	873
4105	523000	ОДЛИВИ ЗА ЗАЛИХЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ		952	873
4118		НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОК ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА (4075 - 4094)		-97.914	-149.232
4119		НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОК ИЗ ПОСЛОВНИХ И АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА (4074 + 4118)		31.145	-35.658
4120		ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ОД АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА (4121)			30.000
4121	910000	ПРИЛИВИ ОД ЗАДУЖИВАЊА (4122 + 4123)			30.000
4122	911000	ПРИЛИВИ ОД ДОМАЋИХ ЗАДУЖИВАЊА			30.000
4124		ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА (4125)		15.487	3.401
4125	610000	ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ ОТПЛАТЕ ГЛАВНИЦЕ (од 4126 до 4130)		15.487	3.401
4126	611000	ОДЛИВИ ПО ОСНОВУ ОТПЛАТЕ ГЛАВНИЦЕ ДОМАЋИМ КРЕДИТОРИМА		15.487	3.401
4131		НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОК ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА (4120 - 4124)		-15.487	26.599
4132		УКУПНИ ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (4001 + 4075 + 4120)		735.268	759.809
4133		УКУПНИ ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (4031 + 4094 + 4124)		719.610	768.868
4134		НЕТО ГОТОВИНСКИ ТОК (4132 - 4133)		15.658	-9.059
4137		САЛДО ГОТОВИНЕ И ГОТОВИНСКИХ ЕКВИВАЛЕНАТА НА КРАЈУ ГОДИНЕ (4134 + 4135 + 4136)		15.658	-9.059

ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕЊУ БУЏЕТА
у периоду од **01.01.2025.** године до **31.12.2025.** године

I. УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ остварених прихода и примања						
				Укупно (од 6 до 11)	Приходи и примања из буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајне	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5001		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5002 + 5106)	758.749	729.809	53.450		666.881		5.371	4.107
5002	700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (5003 + 5047 + 5057 + 5069 + 5094 + 5099 + 5103)	736.257	727.369	53.450		665.449		5.371	3.099
5003	710000	ПОРЕЗИ (5004 + 5008 + 5010 + 5017 + 5023 + 5030 + 5033 + 5040)	440.923	410.420			410.420			
5004	711000	ПОРЕЗ НА ДОХОДАК, ДОБИТ И КАПИТАЛНЕ ДОБИТКЕ (од 5005 до 5007)	278.473	259.206			259.206			
5005	711100	Порези на доходак и капиталне добитке које плаћају физичка лица	278.473	259.206			259.206			
5010	713000	ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ (од 5011 до 5016)	129.000	118.765			118.765			
5011	713100	Периодични порези на непокретности	120.000	109.048			109.048			
5013	713300	Порези на заоставштину, наслеђе и поклон	2.000	352			352			
5014	713400	Порези на финансијске и капиталне трансакције	7.000	9.365			9.365			
5017	714000	ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ (од 5018 до 5022)	16.450	14.967			14.967			
5021	714500	Порези, таксе и накнаде на употребу добара, на дозволу да се добра употребљавају или делатности обављају	16.450	14.967			14.967			
5030	716000	ДРУГИ ПОРЕЗИ (5031 + 5032)	17.000	17.482			17.482			
5031	716100	Други порези које искључиво плаћају предузећа, односно предузетници	17.000	17.482			17.482			
5057	730000	ДОНАЦИЈЕ, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРИ (5058 + 5061 + 5066)	266.028	294.486	53.450		235.775		5.261	
5061	732000	ДОНАЦИЈЕ И ПОМОЋИ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (од 5062 до 5065)	5.679	5.261					5.261	
5062	732100	Текуће донације од међународних организација	2.061	1.643					1.643	
5063	732200	Капиталне донације од међународних организација	3.618	3.618					3.618	
5066	733000	ТРАНСФЕРИ ОД ДРУГИХ НИВОА ВЛАСТИ (5067 + 5068)	260.349	289.225	53.450		235.775			
5067	733100	Текући трансфери од других нивоа власти	219.022	259.247	23.472		235.775			
5068	733200	Капитални трансфери од других нивоа власти	41.327	29.978	29.978					
5069	740000	ДРУГИ ПРИХОДИ (5070 + 5077 + 5082 + 5089 + 5092)	27.206	20.737			17.528		110	3.099
5070	741000	ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ (од 5071 до 5076)	10.070	8.397			8.397			
5071	741100	Кamate		5.521			5.521			
5075	741500	Закуп непроизведене имовине	10.070	2.876			2.876			
5077	742000	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА (од 5078 до 5081)	13.825	10.150			7.053			3.097
5078	742100	Приходи од продаје добара и услуга или закупа од стране тржишних организација	9.760	6.585			6.578			7
5079	742200	Таксе и накнаде	650	475			475			
5080	742300	Споредне продаје добара и услуга које врше државне нетржишне јединице	3.415	3.090						3.090
5082	743000	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ (од 5083 до 5088)	300	186			186			
5085	743300	Приходи од новчаних казни за прекршаје	50							
5088	743900	Остале новчане казне, пенали и приходи од одузете имовинске користи	250	186			186			
5089	744000	ДОБРОВОЉНИ ТРАНСФЕРИ ОД ФИЗИЧКИХ И ПРАВНИХ ЛИЦА (5090 + 5091)	110	110					110	
5090	744100	Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица	110	110					110	

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ остварених прихода и примања						
				Укупно (од 6 до 11)	Приходи и примања из буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5092	745000	МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂЕНИ ПРИХОДИ (5093)	2.901	1.894			1.892			2
5093	745100	Мешовити и неодређени приходи	2.901	1.894			1.892			2
5094	770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА (5095 + 5097)	2.100	1.726			1.726			
5097	772000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ (5098)	2.100	1.726			1.726			
5098	772100	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	2.100	1.726			1.726			
5106	800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5107 + 5114 + 5121 + 5124)	22.492	2.440			1.432			1.008
5107	810000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА (5108 + 5110 + 5112)	13.292	593			593			
5108	811000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИ (5109)	13.262	593			593			
5109	811100	Примања од продаје непокретности	13.262	593			593			
5110	812000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ (5111)	10							
5111	812100	Примања од продаје покретне имовине	10							
5112	813000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ОСТАЛИХ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА (5113)	20							
5113	813100	Примања од продаје осталих основних средстава	20							
5114	820000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА (5115 + 5117 + 5119)	1.200	1.008						1.008
5119	823000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ (5120)	1.200	1.008						1.008
5120	823100	Примања од продаје робе за даљу продају	1.200	1.008						1.008
5124	840000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПРИРОДНЕ ИМОВИНЕ (5125 + 5127 + 5129)	8.000	839			839			
5125	841000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА (5126)	8.000	839			839			
5126	841100	Примања од продаје земљишта	8.000	839			839			
5131	900000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА И ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5132 + 5151)	30.000	30.000						30.000
5132	910000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА (5133 + 5143)	30.000	30.000						30.000
5133	911000	ПРИМАЊА ОД ДОМАЋИХ ЗАДУЖИВАЊА (од 5134 до 5142)	30.000	30.000						30.000
5137	911400	Примања од задуживања од пословних банака у земљи	30.000	30.000						30.000
5171		УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА (5001 + 5131)	788.749	759.809	53.450		666.881		5.371	34.107

II. УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ извршених расхода и издатака						
				Укупно (од 6 до 11)	Расходи и издаци на терет буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5172		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5173 + 5341)	848.856	765.467	89.938		636.416		2.536	36.577
5173	400000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ (5174 + 5196 + 5241 + 5256 + 5280 + 5293 + 5309 + 5324)	665.863	613.795	13.623		594.236		2.536	3.400

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ извршених расхода и издатака						
				Укупно (од 6 до 11)	Расходи и издаци на терет буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5174	410000	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (5175 + 5177 + 5181 + 5183 + 5188 + 5190 + 5192 + 5194)	171.730	169.045	3.970		165.075			
5175	411000	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ) (5176)	140.359	139.279	3.448		135.831			
5176	411100	Плате, додаци и накнаде запослених	140.359	139.279	3.448		135.831			
5177	412000	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 5178 до 5180)	21.482	21.111	522		20.589			
5178	412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	14.184	13.935	345		13.590			
5179	412200	Допринос за здравствено осигурање	7.298	7.176	177		6.999			
5181	413000	НАКНАДЕ У НАТУРИ (5182)	21	11			11			
5182	413100	Накнаде у натури	21	11			11			
5183	414000	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА (од 5184 до 5187)	3.459	2.854			2.854			
5184	414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	330	19			19			
5185	414200	Расходи за образовање деце запослених	180	175			175			
5186	414300	Отпремнине и помоћи	1.728	1.514			1.514			
5187	414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	1.221	1.146			1.146			
5188	415000	НАКНАДА ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (5189)	2.341	1.845			1.845			
5189	415100	Накнаде трошкова за запослене	2.341	1.845			1.845			
5190	416000	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ (5191)	4.068	3.945			3.945			
5191	416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	4.068	3.945			3.945			
5196	420000	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА (5197 + 5205 + 5211 + 5220 + 5228 + 5231)	262.438	239.536	8.327		225.273		2.536	3.400
5197	421000	СТАЛНИ ТРОШКОВИ (од 5198 до 5204)	48.870	44.830			44.693			137
5198	421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	1.722	1.699			1.699			
5199	421200	Енергетске услуге	19.735	16.480			16.416			64
5200	421300	Комуналне услуге	21.946	21.595			21.595			
5201	421400	Услуге комуникација	3.804	3.486			3.481			5
5202	421500	Трошкови осигурања	1.663	1.570			1.502			68
5205	422000	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА (од 5206 до 5210)	2.377	2.011			1.971			40
5206	422100	Трошкови службених путовања у земљи	1.877	1.620			1.580			40
5207	422200	Трошкови службених путовања у иностранство	84	18			18			
5208	422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	400	367			367			
5209	422400	Трошкови путовања ученика	16	6			6			
5211	423000	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ (од 5212 до 5219)	78.438	69.600	200		66.764		1.604	1.032
5212	423100	Административне услуге	88							
5213	423200	Компјутерске услуге	3.086	2.692			2.692			
5214	423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	618	523			523			
5215	423400	Услуге информисања	5.928	5.514			5.514			
5216	423500	Стручне услуге	40.689	36.320			34.724		1.596	

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ извршених расхода и издатака						
				Укупно (од 6 до 11)	Расходи и издаци на терет буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5217	423600	Услуге за домаћинство и угоститељство	3.263	2.856			2.856			
5218	423700	Репрезентација	6.525	5.386	200		5.157			29
5219	423900	Остале опште услуге	18.241	16.309			15.298		8	1.003
5220	424000	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (од 5221 до 5227)	48.100	43.947	4.587		38.508		852	
5222	424200	Услуге образовања, културе и спорта	3.560	2.618			2.618			
5223	424300	Медицинске услуге	270	1.104	87		1.017			
5225	424500	Услуге одржавања националних паркова и природних површина	14.050	14.045			14.045			
5226	424600	Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге	14.800	14.659	2.500		12.159			
5227	424900	Остале специјализоване услуге	15.420	11.521	2.000		8.669		852	
5228	425000	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ (5229 + 5230)	57.117	55.765	2.337		51.413		80	1.935
5229	425100	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	55.105	54.478	2.337		50.126		80	1.935
5230	425200	Текуће поправке и одржавање опреме	2.012	1.287			1.287			
5231	426000	МАТЕРИЈАЛ (од 5232 до 5240)	27.536	23.383	1.203		21.924			256
5232	426100	Административни материјал	2.515	1.838	74		1.764			
5234	426300	Материјали за образовање и усавршавање запослених	1.109	704			704			
5235	426400	Материјали за саобраћај	6.952	6.164	86		6.078			
5237	426600	Материјали за образовање, културу и спорт	968	835	142		532			161
5239	426800	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	4.454	4.174	340		3.834			
5240	426900	Материјали за посебне намене	11.538	9.668	561		9.012			95
5256	440000	ОТПЛАТА КАМАТА И ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (5257 + 5267 + 5274 + 5276)	858	809			809			
5257	441000	ОТПЛАТА ДОМАЋИХ КАМАТА (од 5258 до 5266)	658	640			640			
5261	441400	Отплата камата домаћим пословним банкама	285	280			280			
5262	441500	Отплата камата осталим домаћим кредиторима	31	19			19			
5266	441900	Финансијске промене на финансијским лизинзима	342	341			341			
5276	444000	ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (од 5277 до 5279)	200	169			169			
5277	444100	Негативне курсне разлике	10							
5278	444200	Казне за кашњење	120	109			109			
5279	444300	Остали пратећи трошкови задуживања	70	60			60			
5280	450000	СУБВЕНЦИЈЕ (5281 + 5284 + 5287 + 5290)	26.800	26.447			26.447			
5281	451000	СУБВЕНЦИЈЕ ЈАВНИМ НЕФИНАНСИЈСКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА (5282 + 5283)	24.800	24.510			24.510			
5282	451100	Текуће субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	17.800	17.542			17.542			
5283	451200	Капиталне субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	7.000	6.968			6.968			
5290	454000	СУБВЕНЦИЈЕ ПРИВАТНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА (5291 + 5292)	2.000	1.937			1.937			
5291	454100	Текуће субвенције приватним предузећима	2.000	1.937			1.937			
5293	460000	ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (5294 + 5297 + 5300 + 5303 + 5306)	88.104	77.105			77.105			
5300	463000	ТРАНСФЕРИ ОСТАЛИМ НИВОИМА ВЛАСТИ (5301 + 5302)	77.433	69.626			69.626			

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ извршених расхода и издатака						
				Укупно (од 6 до 11)	Расходи и издаци на терет буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5301	463100	Текући трансфери осталим нивоима власти	73.181	66.005			66.005			
5302	463200	Капитални трансфери осталим нивоима власти	4.252	3.621			3.621			
5303	464000	ДОТАЦИЈЕ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ (5304 + 5305)	7.500	7.479			7.479			
5304	464100	Текуће дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	3.294	3.273			3.273			
5305	464200	Капиталне дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	4.206	4.206			4.206			
5306	465000	ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (5307 + 5308)	3.171							
5307	465100	Остале текуће дотације и трансфери	3.171							
5309	470000	СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА (5310 + 5314)	76.737	62.799	1.326		61.473			
5314	472000	НАКНАДЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА (од 5315 до 5323)	76.737	62.799	1.326		61.473			
5315	472100	Накнаде из буџета у случају болести и инвалидности	30							
5316	472200	Накнаде из буџета за породично одсуство	3.310	3.310			3.310			
5317	472300	Накнаде из буџета за децу и породицу	2.490	1.701			1.701			
5321	472700	Накнаде из буџета за образовање, културу, науку и спорт	58.160	47.653			47.653			
5322	472800	Накнаде из буџета за становање и живот	2.041	1.756	1.241		515			
5323	472900	Остале накнаде из буџета	10.706	8.379	85		8.294			
5324	480000	ОСТАЛИ РАСХОДИ (5325 + 5328 + 5332 + 5334 + 5337 + 5339)	39.196	38.054			38.054			
5325	481000	ДОТАЦИЈЕ НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (5326 + 5327)	24.935	24.935			24.935			
5326	481100	Дотације непрофитним организацијама које пружају помоћ домаћинствима	900	900			900			
5327	481900	Дотације осталим непрофитним институцијама	24.035	24.035			24.035			
5328	482000	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ, КАЗНЕ, ПЕНАЛИ И КАМАТЕ (од 5329 до 5331)	691	295			295			
5329	482100	Остали порези	290	121			121			
5330	482200	Обавезне таксе	401	174			174			
5332	483000	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА (5333)	9.350	9.207			9.207			
5333	483100	Новчане казне и пенали по решењу судова	9.350	9.207			9.207			
5334	484000	НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАСТАЛУ УСЛЕД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА ИЛИ ДРУГИХ ПРИРОДНИХ УЗРОКА (5335 + 5336)	1.000	444			444			
5335	484100	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода	1.000	444			444			
5337	485000	НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДЕ ИЛИ ШТЕТУ НАНЕТУ ОД СТРАНЕ ДРЖАВНИХ ОРГАНА (5338)	3.220	3.173			3.173			
5338	485100	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	3.220	3.173			3.173			
5341	500000	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (5342 + 5364 + 5373 + 5376 + 5384)	182.993	151.672	76.315		42.180			33.177
5342	510000	ОСНОВНА СРЕДСТВА (5343 + 5348 + 5358 + 5360 + 5362)	180.203	150.799	76.315		42.175			32.309
5343	511000	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ (од 5344 до 5347)	162.253	133.242	75.564		26.112			31.566
5345	511200	Изградња зграда и објеката	142.678	127.036	75.180		20.290			31.566
5346	511300	Капитално одржавање зграда и објеката	15.109	3.560			3.560			
5347	511400	Пројектно планирање	4.466	2.646	384		2.262			

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Износ извршених расхода и издатака						
				Укупно (од 6 до 11)	Расходи и издаци на терет буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајне	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5348	512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА (од 5349 до 5357)	13.096	13.579	47		12.797			735
5349	512100	Опрема за саобраћај	3.580	5.786			5.664			122
5350	512200	Административна опрема	8.126	6.592	47		6.145			400
5351	512300	Опрема за пољопривреду	575	534			430			104
5352	512400	Опрема за заштиту животне средине	1							
5354	512600	Опрема за образовање, науку, културу и спорт	539	471			471			
5356	512800	Опрема за јавну безбедност	80	62			62			
5357	512900	Опрема за производњу, моторна, непокретна и немоторна опрема	195	134			25			109
5358	513000	ОСТАЛЕ НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (5359)	380	143			143			
5359	513100	Остале некретнине и опрема	380	143			143			
5362	515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (5363)	4.474	3.835	704		3.123			8
5363	515100	Нематеријална имовина	4.474	3.835	704		3.123			8
5364	520000	ЗАЛИХЕ (5365 + 5367 + 5371)	990	873			5			868
5371	523000	ЗАЛИХЕ РОБЕ ЗА ДАЉУ ПРОДАЈУ (5372)	990	873			5			868
5372	523100	Залихе робе за даљу продају	990	873			5			868
5376	540000	ПРИРОДНА ИМОВИНА (5377 + 5379 + 5381)	1.800							
5377	541000	ЗЕМЉИШТЕ (5378)	1.800							
5378	541100	Земљиште	1.800							
5387	600000	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВКУ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5388 + 5413)	7.000	3.401			3.401			
5388	610000	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ (5389 + 5399 + 5407 + 5409 + 5411)	7.000	3.401			3.401			
5389	611000	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ ДОМАЋИМ КРЕДИТОРИМА (од 5390 до 5398)	7.000	3.401			3.401			
5393	611400	Отплата главнице домаћим пословним банкама	7.000	3.401			3.401			
5435		УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ (5172 + 5387)	855.856	768.868	89.938		639.817		2.536	36.577

III. УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА

(У хиљадама динара)

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Остварени приходи и примања / расходи и издаци						
				Укупно (од 6 до 11)	Из буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајне	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5436		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5001)	758.749	729.809	53.450		666.881		5.371	4.107
5437		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (5172)	848.856	765.467	89.938		636.416		2.536	36.577
5438		Вишак прихода и примања - буџетски суфицит (5436 - 5437) > 0					30.465		2.835	
5439		Мањак прихода и примања - буџетски дефицит (5437 - 5436) > 0	90.107	35.658	36.488					32.470
5440	900000	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА И ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5131)	30.000	30.000						30.000

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ планираних прихода и примања	Остварени приходи и примања / расходи и издаци						
				Укупно (од 6 до 11)	Из буџета				Из донација и помоћи	Из осталих извора
					Републике	Аутономне покрајине	Општине / града	ОССО		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5441	600000	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВКУ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (5387)	7.000	3.401			3.401			
5442		ВИШАК ПРИМАЊА (5440 - 5441) > 0	23.000	26.599						30.000
5443		МАЊАК ПРИМАЊА (5441 - 5440) > 0					3.401			
5444		ВИШАК НОВЧАНИХ ПРИЛИВА (5171 - 5435) > 0					27.064		2.835	
5445		МАЊАК НОВЧАНИХ ПРИЛИВА (5435 - 5171) > 0	67.107	9.059	36.488					2.470

Датум **31.05.2026.** године

Лице одговорно за попуњавање обрасца

Наредбодавац

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
УПРАВА ЗА ТРЕЗОР

Информациони систем за подношење финансијских извештаја

Назив ФИ

Назив КЈС

Назив надрђеног КЈС

Период извештавања

JSON хешсума

Лице одговорно за попуњавање обрасца

Наредбодавац

Датум преузимања